

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul VIII (aprilie)

Viețile Sfinților pe luna aprilie

Ziua întâi

- Cuvioasa Maria Egipteanca
- Cuviosul Macarie Mărturisitorul

Ziua a doua

- Cuviosul Tit
- Sfântul Mucenic Amfian

Ziua a treia

- Cuviosul Nichita Mărturisitorul

Ziua a patra

- Cuviosul Iosif, scriitorul de cântări
- Sfânta Muceniță Fervuta

Ziua a cincea

- Sfinții Mucenici Agatopod și Teodul
- Cuviosul Marcu din Muntele Fracesc
- Cuviosul Puple monahul
- Cuvioasa Teodora din Tesalonic

Ziua a șasea

- Sfântul Eutihie, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a șaptea

- Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul
- Sfântul Mucenic Caliopie

Ziua a opta

- Sfinții Apostoli Irodion, Agav, Ruf, Asincrit, Falegont și Ermie, din cei 70 de Apostoli
- Cuviosul Nifon, Episcopul Novgorodului

Ziua a noua

- Sfântul Mucenic Evpsihie
- Sfântul Mucenic Vadim

Ziua a zecea

- Sfinții Mucenici Terentie, African, Maxim, Pompia, Zinon, Alexandru, Teodor și cei împreună cu dînșii

Ziua a unsprezecea

- Sfântul Mucenic Antipa, Episcopul Pergamului
- Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Vasile Mărturisitorul, Episcopul Pariei
- Cuviosul Isac Sirul
- Cuvioasa Atanasia Egumena
- Sfântul Sava de la Buzău

Ziua a treisprezecea

- Sfântul Mucenic Artemon

Ziua a paisprezecea

- Sfântul Mucenic Martin Mărturisitorul
- Sfânta Muceniță Tomaida
- Sfinții Mucenici din Litva, Antonie, Ioan și Eustatie

Ziua a cincisprezecea

- Sfinții Aristarh, Pud și Trofim, din cei 70 de Apostoli
- Sfântul Mucenic Crescent
- Sfintele Mucenițe Vasilisa și Anastasia

Ziua a șaisprezecea

- Sfintele Mucenițe Agapia, Hionia și Irina
- Sfinții Filic Episcopul, Ianuarie Preotul, Furtunat și Septemin

Ziua a șaptesprezecea

- Sfântul Mucenic Simeon, Episcopul Persiei
- Cuviosul Acachie, Episcopul Melitinei
- Sfântul Agapet, Papă al Romei
- Cuviosul Savatie
- Cuviosul Zosima

Ziua a optsprezecea

- Cuviosul Ioan Isaurianul
- Sfântul Cosma, Episcopul Calcedonului
- Sfântul Mucenic Ioan de la Ianina
- Cuvioasa Atanasia Egumena

Ziua a nouăsprezecea

- Cuviosul Ioan al Lavrei celei Vechi
- Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul
- Sfinții Mucenici Hristofor, Teona și Antonin
- Cuviosul Trifon, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzecea

- Sfinții Mucenici Victor, Zotic, Zinon, Achindin și Severian
- Cuviosul Teodor Trihina
- Cuviosul Anastasie, Egumenul Muntelui Sinai
- Cuviosul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei
- Cuviosul Grigorie, Patriarhul Antiohiei
- Sfântul Ierarh Teotim I, Episcopul Tomisului
- Sfantul Atanasie si Cuviosul Ioasaf

Ziua a douăzeci și una

- Sfântul Ianuarie Episcopul si cei impreuna cu dansul
- Sfântul Mucenic Teodor, din Perga Pamfiliei, si cei impreuna cu dansul
- Sfînta Muceniță Alexandra

Ziua a douăzeci și doua

- Cuviosul Teodor Sicheotul, Episcopul Anastasiopolei
- Cuviosul Vitalie Monahul

Ziua a douăzeci și treia

- Sfântul Mare Mucenic Gheorghe
- Din minunile Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe

Ziua a douăzeci și patra

- Sfântul Mucenic Sava Stratilat si cei impreuna cu dansul
- Cuvioasa Elisabeta, făcătoarea de minuni
- Sfinții Mucenici Evsevie, Neon, Leontie și Lughin
- Sfinții Mucenici Pasicrat și Valentin
- Cuviosul Toma Monahul
- Sfântul Ierarh Iorest Mărturisitorul, Mitropolitul Transilvaniei
- Sfântul Ierarh Sava Mărturisitorul, Mitropolitul Transilvaniei
- Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul, Episcopul Maramureșului

Ziua a douăzeci și cincea

- Sfântul Apostol și Evanghelist Marcu

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfântul Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei
- Sfântul Ștefan, Episcopul Permului

Ziua a douăzeci și șaptea

- Sfântul Mucenic Simeon, Episcopul Ierusalimului
- Cuviosul Ștefan, Episcopul Vladimirului
- Cuviosul Ioan Mărturisitorul
- Sfinții Apostoli Aristarh, Marcu și Zinon

Ziua a douăzeci și opta

- Sfinții Apostoli Iason și Sosipatru, fecioara Cherchira și cei împreună cu dînșii
- Sfinții Mucenici Maxim, Dada și Cvintilian

Ziua a douăzeci și noua

- Sfinții nouă Mucenici care au pățimit în Cizic
- Cuviosul Memnon

Ziua a treizecea

- Sfântul Apostol Iacob, unul din cei doisprezece
 - Sfântul Donat, Episcopul Evriei
 - Sfântul Ierarh Ignatie, Episcop de Stavropol
-
-

Viața Cuvioasei Maicii noastre Maria Egipteanca
(1 aprilie)
(Scrisă de preasfințitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului)

Taina împărătească bine este a o păzi, iar lucrurile lui Dumnezeu este cuviincios și slăvit a le descoperi și a le propovădui. Pentru că a nu păzi tainele împărătești, este lucru de frică și de pierzare; iar lucrurile lui Dumnezeu cele preaslăvite a le tăcea este mare pagubă pentru suflet. De aceea și eu - zice Sfântul Sofronie - sînt cuprins de frică, ca pe cele dumnezeiești să le ascund în tăcere, aducîndu-mi aminte de primejdia cea îngrozitoare a slugii celei leneșe, care, luînd de la Domnul talantul, l-a îngropat în pămînt, și pe cel dat pentru lucru l-a ascuns, nelucrîndu-l.

Această povestire sfîntă, care a ajuns pînă la mine, nu o voi tăcea de loc. Însă nimeni să nu fie necredincios pentru cele ce voi scrie și pe care eu singur le-am văzut; nici să mă socotească cineva că îndrăznesc a scrie lucruri neadevărate, îndoindu-se de acest lucru mare. Să nu-mi fie mie a minți în cele sfinte! Iar de vor fi oarecare din cei ce vor afla scrierea aceasta și, minunîndu-se de acest preaslăvit lucru, nu vor voi să creadă, acelora milostiv să le fie Domnul. Deoarece aceia, cugetînd la neputința firii omenești, socotesc că sînt cu neputință cele ce grăiesc despre oameni, ca lucruri preaslăvite. Acum se cade să începem povestirea de acest lucru minunat, care s-a făcut în neamul nostru.

Într-una din mănăstirile Palestinei a fost un ieromonah Zosima, care era atît de îmbunătățit și de vestit în fapta bună, încît mulți monahi din mănăstirile cele dimprejur de multe ori alergau la dînsul ca să audă cuvînt din gura lui. El a petrecut în mănăstirea aceea unde a fost cincizeci și trei de ani și toate nevoințele vieții pustnicești le-a trecut și toată pravila dată de monahi desăvîrșit a păzit-o.

Toate acelea făcîndu-le, niciodată n-a fost nepăsător la învățăturile dumnezeieștilor cuvinte, ci chiar culcîndu-se și sculîndu-se și hrană gustînd - de se cuvine a numi hrană aceea din care el gusta puțin -, un lucru avea în gînd neconținut, adică de a cînta lui Dumnezeu totdeauna și de a face învățături din dumnezeieștile cuvinte. Căci din copilărie ducîndu-se în mănăstire, a stat într-însa cincizeci și trei de ani, după cum s-a zis mai sus, și s-a nevoit în dînsa cu osteneli pustnicești.

După aceea, tulburîndu-se de oarecare gînduri, ca și cum el acum în toate ar fi fost desăvîrșit, de la alții nicidecum trebuindu-i povățuire, vorbea în sine: "Oare este pe pămînt vreun monah care să mă poată folosi pe mine, și să-mi arate chip de pustnicie, pe care eu nu le-am făcut? Oare afla-se-va în pustie vreun om, ca să-mi covîrșească lucrurile mele?" Așa gîndind el, i s-a arătat îngerul lui și i-a zis: "O, Zosima, precum era cu puțință unui om, bine te-ai nevoit și bine ai trecut pustniceasca alergare. Însă nimeni nu este între oameni, care s-ar putea arăta pe sine că este desăvîrșit. Mai mare îți va fi nevoința ce îți stă înaintea, decît aceea pe care ai făcut-o pînă acum și pe care tu nu o știi. Dar ca să cunoști cîte căi sînt spre mîntuire, ieși din pămîntul tău, precum altă dată Avraam cel vestit între patriarhi, și mergi într-una din mănăstirile ce sînt pe lîngă rîul Iordanului".

Deci îndată Zosima, urmînd celui ce-i grăia, a ieșit din mănăstirea în care din pruncie se făcuse monah și, ajungînd la Iordan, a fost povățuit de îngerul care l-a chemat în acea mănăstire în care Dumnezeu i-a poruncit lui să fie și, bătînd cu mîna în poarta mănăstirii, a găsit pe monahul care păzea la poartă și mai întîi i-a spus aceluia despre dînsul. Iar acesta a spus egumenului, care, primindu-l și văzîndu-l în chipul monahicesc, a făcut obișnuita închinăciune și rugăciune monahicească. Apoi l-a întreat: "De unde ești, frate, și pentru ce ai venit la noi bătrînii și săracii?"

Zosima a răspuns: "De unde am venit acum, nu este nevoie a spune aceasta, ci am venit pentru folos, părinte; pentru că am auzit de lucrurile cele mari și vrednice de laudă ale voastre, care pot să împrietenească pe suflet cu Dumnezeu". Iar egumenul i-a zis: "Singur Dumnezeu, frate, Cel ce vindecă neputințele sufletului, Acela să ne învețe pe noi și pe tine voile Sale cele dumnezeiești și să ne povățuiască pe toți a face cele folositoare. Pentru că om pe om nu poate să-l folosească, dacă fiecare nu va

lua aminte la dînsul totdeauna și, trezindu-se cu duhul, va lucra cele folositoare, avînd pe Dumnezeu în ajutorul lor. Ci, deoarece dragostea lui Hristos te-a pornit ca să ne vezi pe noi cei săraci și bătrîni, petreci cu noi, dacă pentru aceasta ai venit; și pe noi toți ne va hrăni cu darul Sfîntului Duh, Păstorul cel bun, Care Și-a dat sufletul Său izbăvire pentru noi".

Acestea zicînd egumenul către Zosima, s-a închinat; apoi, cerîndu-i rugăciune și binecuvîntare, zicînd "Amin", a petrecut în mănăstirea aceea. Și a văzut acolo pe bătrîni strălucind cu lucrurile, cu faptele lor cele bune și cu gîndirea de Dumnezeu, cu duhul arzînd și slujind Domnului. Cîntarea lor era neîncetată, priveghe-rea de toată noaptea, asemenea, în mîini avînd de-a pururi lucrare și psalmi în gurile lor, iar cuvinte deșarte nu erau între dînșii; apoi purtare de grijă pentru cîștiguri vremelnice și gîlcevi lumești nici cu numele nu se cunoștea între dînșii. Ci numai una era sîrguința lor cea dintîi, pe care o urmau cu sporire toți - ca să se socotească morți cu trupul. Iar hrană aveau neîmpuținată, adică cuvîntul lui Dumnezeu; iar pe trup îl hrăneau cu pîine și cu apă, precum fiecăruia îi era aprinsă dragostea de Dumnezeu.

Pe toate acestea vîzîndu-le Zosima, se folosea foarte, și se întindea spre nevoița ce-i era înainte. Și trecînd multe zile, s-a apropiat vremea sfîntului și marelui post. Iar porțile mănăstirii erau încuiate totdeauna, și niciodată nu se deschideau, fără numai cînd cineva dintre dînșii ar fi ieșit, fiind trimis pentru o trebuință de obște; pentru că locul acela era pustiu și nu numai necercetat de alții, dar și neștiut de mireni.

Și era în mănăstirea aceea acest fel de rînduială, pentru care Dumnezeu l-a dus acolo pe Zosima. În întîia Duminică a postului făcea preotul Sfînta Liturghie și toți se împărtășeau cu Preacuratul Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, și gustau puțin din bucatele cele pustnicești. După aceea se adunau în biserică și, făcînd rugăciune cu dinadinsul și cu destule plecări de genunchi, se sărutau bătrîni cu închinăciune unul către altul și fiecare pe egumen, rugîndu-l pentru binecuvîntare și rugăciune, ca să le ajute și împreună să călătorească spre nevoița ce le era înainte.

După ce făceau acestea, deschideau porțile mănăstirii și cîntau cu glas frumos: *Domnul este luminarea mea și Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa?* Și cealaltă parte a psalmului aceleuia sfîrșind-o, ieșeau toți în pustie, lăsînd pe unul sau doi frați păzitori ai mănăstirii, nu ca să păzescă averile ce erau înăuntru, pentru că nu era într-însa ceva ce puteau fura tîlharii, ci ca biserica să nu rămînă fără dumnezeiasca slujbă, iar ei treceau rîul Iordanului. Și fiecare își ducea hrana sa, cît putea și voia, după trebuința cea măsurată a trupului; unul, puțină pîine; altul, smochine; altul, finice; altul, linte muiată cu apă, iar altul nimic, fără numai trupul său și rasa cu care era îmbrăcat. Și se hrăneau, cînd firea trupului îi silea, cu verdețurile ce creșteau în pustie. Astfel, trecînd Iordanul, se despărțeau departe unul de altul și nu se vedeau fiecare cum postește, sau cum se nevoiește; iar dacă se întîmpla să vadă altul pe prietenul său venind spre dînsul, îndată se abătea spre altă parte și singur se ruga lui Dumnezeu, cîntînd totdeauna și foarte puțină hrană gustînd în vremea cea rînduită.

Așa tot postul săvîrșindu-l, se întorceau în mănăstire, în Duminica dinaintea învierii lui Hristos, în care Biserica face prăznuirea Stîlpărilor. Și se întorceau fiecare, avîndu-și mărturie a osteneților sale conștiința sa, care îi mărturisea ce a lucrat; și nimeni nicidecum nu întreba pe altul, cum și în ce chip și-a săvîrșit nevoița osteneții, pentru că în acest fel era rînduiala mănăstirii aceleia.

Atunci și Zosima, după obiceiul mănăstirii, a trecut Iordanul, puțină hrană ducîndu-și pentru trebuința trupească și haina cu care era îmbrăcat. Iar rînduiala sa de rugăciune o săvîrșea umblînd prin pustie, și vremea de hrană o păzea după nevoia cea firească cu dinadinsul. Apoi dormea puțin, zăcînd pe pămînt și, șezînd puțin, se odihnea oriunde îl apuca vremea de noapte și foarte de dimineață iarăși, sculîndu-se, își făcea calea sa. Și dorea să intre în pustia cea mai dinăuntru, nădăjduind că va afla pe cineva din părinți nevoindu-se acolo, de la care ar fi putut să se folosească și să sporească și mai mult.

Mergînd douăsprezece zile, a stat puțin în lături din cale și, întorcîndu-se spre răsărit, cînta ceasul al șaselea, făcîndu-și obișnuitele rugăciuni - pentru că se oprea puțin din călătorie în vremea pravilei sale, la fiecare ceas cîntînd și închinîndu-se. Iar cînd stătea el cîntînd, a văzut de-a dreapta o umbră ca de trup

omenesc; deci, întâi s-a spăimîntat, părăindu-i-se că vede o nălucire diavolească și, tremurînd, s-a însemnat cu semnul crucii. Apoi, lepădînd frica, pe cînd își sfîrșea rugăciunea, s-a întors cu ochii spre miazăzi și a văzut pe oarecare mergînd cu trupul gol și negru de arșița soarelui, perii avîndu-i pe cap albi ca lîna și scurți, încît numai pînă la grumaji ajungeau.

Aceasta văzînd-o Zosima, a început a alerga în direcția aceea spre care vedea, bucurîndu-se cu bucurie mare, pentru că nu văzuse într-acele zile chip omenesc, nici vreo altă ființă. Iar după ce avea vedenie a văzut pe Zosima venind de departe, a început a fugi în pustia cea adîncă, iar Zosima, ca și cum ar fi uitat bătrînețile sale și osteneala cea de cale, alerga repede, vrînd să ajungă pe cel ce fugea; deci, el gonea, iar acela fugea, dar a fost alergarea lui Zosima mai grabnică decît a celui ce fugea.

Iar după ce s-a apropiat încît să poată acum auzi și glasul, a început a striga Zosima cu lacrimi, zicînd: "Pentru ce fugi de mine, bătrînul cel păcătos, robule al adevăratului Dumnezeu, pentru care în pustia aceasta petreci? Așteaptă-mă pe mine nevrednicul și neputinciosul. Așteaptă pentru nădejdea răsplătirii și pentru ale tale ostenele. Stai și-mi dă mie, bătrînului, rugăciunea și binecuvîntarea ta, pentru Dumnezeu, Cel ce nu S-a depărtat de nimeni!" Acestea grăindu-le Zosima cu lacrimi, s-a mai apropiat de ceea ce fugea, alergînd spre un loc oarecare, unde era un semn de pîrîu uscat.

După ce a ajuns la acel loc, aceea ce fugea a trecut de partea cealaltă. Iar Zosima, ostenindu-se și nemaiputînd încă să alerge, a stătut de cealaltă parte de pîrîu și a adăugat lacrimi la lacrimi și strigare către strigare, încît cele mai de aproape tînguii să i se audă. Atunci cel ce fugea a dat un glas ca acesta: "Ava Zosima, iartă-mă pentru Domnul, că nu pot să mă arăt ție, căci sînt femeie goală, precum mă vezi, și trupul îmi este neacoperit; ci, dacă voiești să-mi dai mie, femeii celei păcătoase, rugăciunea și binecuvîntarea ta, aruncă-mi ceva din hainele tale, ca să-mi acopăr goliciunea mea și, întorcîndu-mă către tine, voi primi rugăciunea de la tine".

Atunci mare frică și spaimă l-a cuprins pe Zosima, căci s-a auzit chemat pe nume de femeia aceea, care niciodată nu-l văzuse și de care nici odinioară nu auzise, și a zis în sine: "De n-ar fi fost aceasta înainte văzătoare, nu m-ar fi chemat pe nume". Deci, a făcut degrabă ce i se zisese lui; și dezbrăcînd de pe el o haină veche și ruptă pe care o purta, a aruncat-o la dînsa, întorcîndu-se cu fața de la ea. Iar ea, luînd-o, și-a acoperit partea trupului pe care se cădea s-o acopere, mai mult decît celelalte părți. Încingîndu-se pe cît era cu putință, s-a întors spre Zosima și a zis către el: "Pentru ce ai voit, părinte Zosima, a vedea pe femeia păcătoasă sau ce voiești să auzi și să înveți de la mine, încît nu te-ai lenevit a suferi atîta osteneală?" Iar el, aruncîndu-se la pămînt, cerea să ia binecuvîntare de la dînsa. Asemenea s-a aruncat și ea. Și erau amîndoi la pămînt, cerînd binecuvîntare unul de la altul. Nimic nu puteai să auzi de la ei grăind, decît numai binecuvîntări. Apoi, după multă vreme, femeia a zis către Zosima: "Părinte Zosima, ție ți se cade să mă binecuvîntezi și să faci rugăciune, pentru că tu ești cinstit cu vrednicia preoției și, sînd de mulți ani înaintea Sfîntului Altar, aduci Domnului darurile dumnezeieștilor Taine".

Aceste cuvinte au pornit spre mai mare frică pe Zosima; și, tremurînd, bătrînul se uda cu lacrimi și tremura și suspina, însă a grăit către dînsa cu liniștită răsufare: "O, maică duhovnicească, tu te-ai apropiat de Dumnezeu și mai mult te-ai omorît lumii, căci te arată cea mai mare dumnezeiască dăruire, care îți este dată mai mult decît altora, că m-ai chemat pe nume și m-ai numit preot pe mine, pe care niciodată nu m-ai văzut. Drept aceea, tu singură binecuvîntează-mă pentru Domnul și-mi dă rugăciunea ta, mie celui ce-mi trebuiește de la a ta săvîrșire". Deci, primind acea sîrguință a bătrînului, a zis: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce voiește mîntuirea sufletelor omenești!" După ce Zosima a zis amin, s-au sculat amîndoi de la pămînt. Apoi ea a zis către bătrîn: "Pentru ce ai venit la mine, păcătoasa, o, omule al lui Dumnezeu? Pentru ce ai voit să vezi o femeie goală, care n-are nici o faptă bună? Ori darul Sfîntului Duh te-a povățuit să săvîrșești oarecare slujbă pentru mine, la vreme de trebuință? Deci, spune-mi, părinte, cum viețuiesc acum creștinii, cum viețuiesc împărații și cum sînt sfintele bisericici?"

Zosima a răspuns: "Prin rugăciunile voastre sfinte, Dumnezeu a dăruit pace; deci primește rugăciunea nevrednicului bătrîn și te roagă Domnului pentru toată lumea și pentru mine păcătosul, ca să nu-mi fie fără de roadă umblarea aceasta în pustie". Ea a zis către bătrîn: "Ție ți se cade mai ales, părinte Zosima,

avînd preoțeasca rînduială, să te rogi pentru mine și pentru toți, căci spre aceasta ești și rînduit. Însă, deoarece sîntem datori a da ascultare, ceea ce mi se poruncește prin tine, voi face". Zicînd aceasta, s-a întors spre răsărit și, ridicîndu-și ochii în sus și mîinile înălțîndu-și, a început a se ruga încet, dar nu se auzeau cuvintele ei, din care Zosima n-a înțeles nimic, ci stătea, precum zicea el, tremurînd, căutînd în jos și negrăind; însă se jura, punînd pe Dumnezeu martor, și zicea: "În vremea cînd stătea ea la rugăciune, ridicîndu-mi puțin ochii de la căutarea în pămînt, am văzut-o înălțată de la pămînt ca de un cot, stînd în văzduh și rugîndu-se".

Dacă a văzut aceasta Zosima, a fost cuprins de mare frică, s-a aruncat la pămînt, se uda cu lacrimi și nimic nu zicea decît numai: "Doamne miluiește!" Zăcînd el la pămînt, i se părea că este nălucire și duh, aceea care se ruga. Apoi, întorcîndu-se ea, a ridicat pe bătrîn și i-a zis: "Pentru ce, părinte Zosima, te tulbură gîndurile ca de o nălucire, zicîndu-ți că sînt duh și rugăciunea o prefac? Te rog cu adevărat, fericite părinte, să fii încredințat că sînt o femeie păcătoasă și cu Sfîntul Botez îngrădită, și nu sînt duh în nălucire, ci pămînt, praf și cenușă, trup cu totul, negîndind nimic duhovnicesc". Zicînd aceasta, și-a însemnat cu semnul crucii fruntea, ochii, gura și pieptul, zicînd astfel: "Dumnezeu, părinte Zosima, să ne izbăvească de cel viclean și de cursele lui, că multe sînt războaiele lui asupra noastră".

Bătrînul, auzind și văzînd acestea, a căzut la picioarele ei, zicînd cu lacrimi: "Te jur pe numele Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel ce s-a născut din Sfînta Fecioară, pentru Care porți goliciunea aceasta și pentru Care ți-ai omorît trupul tău, să nu ascunzi de mine viața ta, ci să-mi spui toate, ca să faci arătate măririle lui Dumnezeu; spune-mi toate pentru Dumnezeu, că nu pentru laudă mi le vei spune, ci ca să-mi arăți mie păcătosului și nevrednicului, deoarece cred Dumnezeului meu, Căruia viețuiești, că pentru aceasta sînt povățuit în pustia aceasta, ca toate ale tale să le facă Dumnezeu arătate. Pentru că nu poate puterea noastră să se împotrivescă judecăților lui Dumnezeu; că de n-ar fi fost cu plăcere lui Hristos, Dumnezeul nostru, ca să fii știută, precum și nevoițele tale, nu mi te-ar fi arătat, și pe mine nu m-ar fi întărit atîta cale, pe care niciodată nu o voiam, nepu-tînd nici să ies din chilia mea". Acestea și multe altele zicînd Zosima, aceea l-a ridicat de la pămînt, zicînd către dînsul:

"Mă rușinez, părinte, dar iartă-mă; mi-e rușine să-ți spun lucrurile mele; dar, deoarece ai văzut trupul meu, îți voi destăinui ție și lucrurile mele, ca să cunoști de cîtă rușine și muștrare este plin sufletul meu; căci nu pentru vreo laudă, precum ai zis singur, îți voi spune cele despre mine; și pentru ce mă voi lăuda, fiind vas ales al diavolului? Că de voi începe povestirea mea vei fugi de mine, precum fuge cineva de un șarpe, nesuferind să auzi cu urechile lucrurile cele necuviincioase ale mele, pe care le-am făcut eu, nevrednica; deci îți voi spune, neascunzînd nimic, dar te rog mai întîi să nu încetezi a te ruga pentru mine, ca să aflu milă în ziua judecății".

Deci, dorind bătrînul să știe viața ei, și mult lacrimînd, a început aceea a povesti cele despre sine, astfel: Eu, părinte, sînt născută în Egipt. Cînd eram de doisprezece ani, trăind încă părinții mei, m-am lepădat de dragostea lor și m-am dus în Alexandria, după ce mai întîi mi-am întinat fecioria, fiind nesățioasă, am început a face desfrînare; mă rușinez numai a gîndi, dar a le spune cu de-amănuntul, însă ceea ce este mai de seamă voi spune mai degrabă, ca să-mi știi neînfrînarea trupului meu. Șaptesprezece ani și mai bine am făcut desfrînare în popor, nu pentru daruri sau pentru oarecare plăți, că nu voiam să iau nimic de la cei ce-mi dădeau, ci aceasta o socoteam, ca pe mulți să-i fac să alerge la mine în dar și să-mi împlinească pofta trupească. Și să nu crezi că eram bogată, dacă nu luam, căci viețuiam în sărăcie și de multe ori, flămînzind, torceam cu furca. Iar aprindere aveam fără saț ca să mă tăvălesc totdeauna în noroiul desfrînării; pentru că aceea mi se părea că este și viața, ca adică să fac totdeauna firea necinstită.

Deci astfel viețuind, am văzut, într-o vreme de seceriș, popor mult de bărbați libieni și egipteni mergînd spre mare și am întrebat atunci pe unul ce se găsea lîngă mine: "Unde se duc acești bărbați cu sîrguință?" Iar acela mi-a zis: "La Ierusalim, pentru Înălțarea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, care nu după multe zile se va prăznui". Și am zis către dînsul: "Dar oare mă vor lua și pe mine, dacă m-aș duce cu ei?" Iar acela mi-a zis: "De vei avea plată pentru chirie și hrană, nimeni nu te va opri". Și i-am zis: "Cu adevărat, frate, nici pentru chirie nu am, nici pentru hrană, dar voi merge și eu. Voi intra într-o corabie cu ei și mă vor hrăni și pe mine, pentru că le voi da trupul meu în loc de chirie. Și pentru aceasta am voit a merge cu

ei - părinte, iartă-mă -, ca să am și mai mulți îndrăgostiți la patima mea. Ți-am spus, Părinte Zosima, nu mă sili ca să mai spun rușinea mea, căci mă înspăimânt. Știe Domnul că spurc singură pământul cu cuvintele mele".

Iar Zosima, udînd cu lacrimi pământul, a răspuns către dînsa: "Spune-mi, pentru Domnul, o, maica mea, spune, nu înceta povestirea cea de folos mie". Iar ea, la cele dintîi a adăugat acestea: "Deci acel tînăr, auzind acele necurate cuvinte ale mele, cuprins de rîs, s-a dus; iar eu, lepădînd furca ce se întîmplase a o purta în acea vreme, am alergat spre mare, unde am văzut pe cei ce plecau, și am văzut pe cîțiva stînd lîngă mare, ca la zece bărbați, sau și mai mulți, tineri, care mi s-au părut a fi de ajuns pentru pofta mea. Și intraseră și alții mai înainte în corabie. Și, după obiceiul meu, sărind între ei cu nerușinare, le-am zis: "Luați-mă și pe mine cu voi, oriunde ați merge, pentru că nu voi fi vouă neplăcută!". Încă și multe alte cuvinte necurate zicînd, i-am pornit pe toți spre rîs. Iar aceia, văzînd nerușinarea mea, luîndu-mă, m-au dus în corabia lor și de acolo am început a pluti.

Dar cele ce am făcut, cum le voi spune ție, o, omule al lui Dumnezeu? Ce fel de limbă le va grăi sau ce auz le va primi acele lucruri rele ale mele, pe care le-am făcut pe cale și în corabie; căci și pe cei ce nu voiau, eu, ticăloasa, i-am silit la păcat; pentru că nu este chip de necurățiile care se pot grăi și care nu se pot grăi, pe care să nu le fi făcut. Să mă crezi, părinte, că mă înspăimânt cum marea a suferit desfrînarea mea și cum pământul nu și-a deschis gura și nu m-a cufundat de vie în iad, pe mine, care am vînat atîtea suflete cu lațul morții, dar socotesc că Dumnezeu căuta pocăința mea, El, Care nu voiește moartea păcătosului, ci îi așteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea.

Deci, cu astfel de sîrguință m-am dus la Ierusalim și cîteva zile mai înainte de praznic am petrecut; tot așa am făcut aici, dar mai multe și mai rele, pentru că nu eram îndestulată cu tinerii care au fost cu mine în corabie și pe cale, ci și pe mulți alții, cetățeni și străini, îi adunam la acea necurăție. Iar după ce a sosit praznicul Sfintei Înălțări a Cinstitei Cruci eu, ca și mai înainte, umblam vîndînd sufletele tinerilor. Și am văzut foarte de dimineată, pe toți alergînd cu un gînd la biserică. Deci, m-am dus și eu, am alergat cu cei ce alergau și am intrat cu ei în pridvorul bisericii.

Cînd a sosit ceasul Înălțării Cinstitei Cruci a Domnului, eu, silindu-mă să intru în biserică cu poporul, mă îndesam, dar eram împinsă înapoi și înghesuindu-mă cu multă osteneală și silă, m-am apropiat de ușa bisericii și eu ticăloasa. Dar, după ce am pășit pe pragul ușii, alții fără de oprire intrau, iar pe mine o putere dumnezeiască mă oprea, nelăsîndu-mă să intru. Și iarăși m-am ispitit, dar m-a împins înapoi. Și singură stăteam lepădată în pridvor, părăindu-mi-se că aceasta mi se întîmplă din slăbiciune femeiască; iar cînd intrau alții, mă amestecam și mă sileam să intru, dar m-am ostenit în zadar. Pentru că iarăși, cînd piciorul meu cel păcătos s-a atins de prag, biserica pe toți îi primea, neoprind pe nimeni, dar pe mine singură ticăloasa nu mă primea. Ca o mulțime de oaste rînduită să-mi oprească intrarea, așa o putere mă oprea, și iarăși m-am aflat în pridvor; și astfel de trei sau patru ori pătîmind, oste-nindu-mă și nimic sporind, am slăbit, și n-am putut să mă amestec cu cei ce intrau, fiind și trupul meu foarte obosit de sila celor ce mă înghesuiau.

Fiind în rușine și în deznădăjduire, m-am depărtat și stam într-un colț al pridvorului bisericii. Abia în urmă mi-am venit în simțire și am înțeles care a fost pricina ce mă oprea a vedea lemnul făcător de viață al Crucii Domnului. Pentru că se atinsese de ochii inimii mele lumina înțelegerii celei mîntuitoare, porunca Domnului cea strălucită, care luminează ochii cei sufletești, arătîndu-mi că tina faptelor mele îmi oprește intrarea în biserică. Deci, am început a plînge, a mă tîngui și a mă bate în piept, scoțînd suspinuri din adîncul inimii mele.

Plîngînd în locul unde stăteam, am văzut sus icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu stînd în perete, și am zis către ea, cu ochii și cu mintea fără de abatere privind: "O, Fecioară, Stăpîină, care ai născut cu trup pe Dumnezeu Cuvîntul! Știu cu adevărat, știu că nu este cu cuviință, nici cu plăcere ție ca să privesc eu desfrînata, cea atît de necurată, spre cinstită icoana ta, a Preacuratei și pururea Fecioarei Maria, care ai sufletul și trupul curat. Și cu dreptate este ca eu, desfrînata și urîta, să fiu lepădată de la fecioreasca ta curățenie. Dar de vreme ce am auzit că pentru aceasta Dumnezeu S-a făcut om, pe care L-ai născut, ca să

cheme pe cei păcătoși la pocăință, ajută-mi mie, care, fiind singură, nu am de la nimeni ajutor. Poruncește ca să-mi fie și mie neoprită intrarea în biserică și nu mă lipsi de a vedea cinstitul Lemn, pe care cu trupul S-a pironit Dumnezeu, Cel născut din tine, Care și-a dat Sângele Său pentru a mea izbăvire. Poruncește, o, Stăpînă, ca și mie nevrednicei să mi se deschidă ușa, spre închinarea dumnezeieștii Cruci, și să-mi fii tu mie mijlocitoare preavrednică de credință către Cel ce s-a născut din tine. Căci de acum nu-mi voi mai întina trupul cu nici un fel de faptă a necuratei desfrînări. Că, după ce voi vedea Lemnul cel Sfînt al Crucii Fiului Tău, mă voi lepăda cu totul de lume și de cele din ea și îndată voi ieși, oriunde, tu singură ca o chezășuitoare a mîntuirii mele, mă vei povățui pe mine".

Acestea zicînd, aprinzîndu-mă cu credință și cu nădejdea spre milostivirea Născătoarei de Dumnezeu întărindu-mă, am plecat din locul acela în care făceam această rugăciune și, ducîndu-mă iarăși la cei ce intrau în biserică, m-am amestecat printre dînșii. Acum nimeni nu era care să mă împingă în lături, nimeni nu mă oprea, ca să mă apropii de ușile prin care se intra în biserică. Deci, m-a luat deodată o frică și o spaimă, încît tremuram cu totul și mă scuturam. Apoi, ajungînd la ușile acelea, care atît mi se închiseseră, fără de osteneală am intrat înăuntru bisericii, iar cinstitul și de viață făcătorul lemn al Crucii m-am învrednicit a-l vedea și am văzut tainele lui Dumnezeu, Care este gata să primească pe cei ce se pocăiesc. Și, căzînd la pămînt, m-am închinat cinstitului lemn al Sfîntei Cruci, l-am sărutat cu frică și am ieșit, sîrguindu-mă a merge spre mijlocitoarea mea.

Ajungînd la acel loc unde era sfînta icoană a Mijlocitoarei mele scrisă cu mîna și, plecînd genunchii, m-am închinat înaintea Pururea Fecioarei Născătoare de Dumnezeu și aceste cuvinte am zis: "Tu, o, pururea fericită Fecioară, Stăpînă de Dumnezeu Născătoare, deoarece ai arătat spre mine a ta preabună iubire de oameni și de nevrednicele mele rugăciuni nu te-ai îngreșat - căci am văzut slava care pe dreptate cu nevrednicie îmi era mie desfrînatei ca să o văd -, dau slavă lui Dumnezeu care prin tine primește pocăința păcătoșilor. Și mai mult ce am să gîndesc eu, păcătoasa sau ce să zic? Acum este vremea, stăpînă, să fac ceea ce prin mijlocirea ta am făgăduit. Acum oriunde voiești, povățuiește-mă și să-mi fii mie de aici înainte învățătoare spre mîntuire, povățuindu-mă la calea pocăinței". Acestea grăindu-le, am auzit un glas de departe strigînd: "De vei trece Iordanul, bună odihnă vei afla!"

Auzind glasul acela și crezînd că a fost pentru mine, cu lacrimi am strigat, căutînd spre icoana Născătoarei de Dumnezeu: "Stăpînă, stăpînă, de Dumnezeu Născătoare, nu mă lăsa pe mine!" Așa strigînd, am ieșit din pridvorul bisericii și cu grabnică alergare am plecat. Deci mergînd eu, m-a văzut oarecine și mi-a dat trei bani. Și înștiințîndu-mă care este poarta cetății în acea parte, am ieșit, alergînd, lăcrimînd și întrebînd de cale pe cei pe care îi întîlneam și am sfîrșit ziua aceea în călătorie. Era ceasul al treilea din zi cînd m-am învrednicit a vedea cinstita și Sfînta Cruce a lui Hristos, și soarele acum spre apus plecîndu-se, am ajuns la biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, care se afla aproape de Iordan, și cu apă sfîntă mi-am spălat fața și mîinile. Și mergînd iarăși în biserică m-am împărtășit într-însa cu Preacinstitele și de viață Făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceasta am mîncat jumă-tate dintr-o pîine, am băut apă din Iordan și pe pămînt în noaptea aceea m-am odihnit.

A doua zi de dimineață, aflînd acolo o luntre mică, am trecut pe cealaltă parte de Iordan și iarăși m-am rugat povățuitoarei mele, Născătoarei de Dumnezeu, ca să mă povățuiască unde îi este cu bună plăcere. Deci, am venit în pustiul acesta și de atunci și pînă astăzi m-am depărtat fugind. Aici m-am sălășluit, așteptînd pe Dumnezeu, Cel ce mă mîntuiește de neputința sufletului și de vifor, pe mine, ceea ce mă întorc către El".

Iar Zosima a zis către dînsa: "Cîți ani sînt, o, doamna mea, de cînd locuiești în pustia aceasta?" Iar ea a răspuns: "Patruzeci de ani socotesc că sînt și încă șapte ani, de cînd am ieșit din sfînta cetate". Iar Zosima a zis: "Și ce găsești de hrană, doamna mea?" Ea a răspuns: "Acele trei pîini și jumătate ce le-am adus trecînd Iordanul, încet uscîndu-se, s-au împietrit; din care gustînd cîte puțin, în cîțiva ani le-am sfîrșit". Și a zis Zosima: "Dar cum ai petrecut fără primejdie atît de multă vreme, fără ca nici o schimbare potrivnică să te tulbure pe tine?" Răspuns-a aceea: "De un cuvînt m-ai întrebat acum, părinte Zosima, de care mă înspăimînt să-ți spun, pentru că de-mi voi aduce aminte de atîtea supărări și nevoi pe care le-am suferit, de gîndurile cele cumplite care m-au tulburat, mă tem ca nu cumva iarăși să mă cuprind de dînsese". Iar

Zosima a zis către dînsa: "Să nu lași nimic, o, stăpîna mea, care să nu-mi spui mie, pentru că odată te-am întrebat de aceasta, ci pe toate cu de-amănuntul să mi le arăți mie".

Iar ea a zis către dînsul: "Crede-mă, părinte Zosima, că șapte-sprezece ani am petrecut în pustia aceasta, ca și cu niște fiare cumplite luptîndu-mă cu poftele mele nebunești. Pentru că, începînd să gust hrană, îmi venea dor de carne și de pește, pe care le aveam în Egipt. Însă doream și băutura vinului iubită de mine, pentru că mult vin beam cînd eram în lume; iar aici, neavînd nici apă, cumplit mă ardeam de sete și cu nevoie răbdam. Încă mi se făcea și dor de cîntece desfrînate, care foarte mult mă sileau să cînt cîntece diavolești, cu care mă deprinsesem. Dar îndată lăcrimînd și în piept bătîndu-mă, îmi aduceam aminte de făgăduințele pe care le-am făcut cînd am ieșit în pustia aceasta și mă duceam cu gîndul înaintea icoanei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, ajutătoarea mea. Înaintea ei plîngeam, rugînd-o să izgonească de la mine gîndurile acelea, ce-mi tulburau ticălosul meu suflet. Iar după ce deajuns plîngeam și mă băteam în piept cu osîrdie, atunci vedeam o lumină ce mă lumina de pretutindeni și mi se aducea o alinare, care mă scotea din întreitile valuri ale ispitelor.

Dar gîndurile care mă împingeau iarăși spre desfrînare, cum ți le voi spune ție, părinte? Iartă-mă, pentru că se aprindea foc înăuntrul inimii mele pătimase, ce mă ardea de pretutindeni și spre pofta amestecării mă silea. Iar cînd îmi venea un gînd ca acesta, atunci mă aruncam la pămînt și mă udam cu lacrimi, socotind că stau înaintea Maicii Domnului, ajutătoarea mea, care îmi judeca călcarea de așezămînt și îmi arăta înfricoșare. Apoi nu mă sculam de la pămînt ziua și noaptea, pînă ce lumina cea dulce iarăși strălucea și gonia gîndurile ce mă tulburau, iar ochii îmi ridicam către ajutătoarea mea, rugîndu-mă neîncetat să-mi ajute mie, celei ce mă chinuiam în deșertul acesta al pustiei. Ajutătoare am avut-o pe aceea și în pocăință cu adevărat sporitoare. Așa am săvîrșit șaptesprezece ani, nenumărate nevoi pătîmind; iar de atunci pînă astăzi ajutătoarea mea, Născătoarea de Dumnezeu, mă povățuiește la tot pasul".

Și a zis Zosima către dînsa: "Dar n-ai avut trebuință de hrană sau de îmbrăcăminte?" Iar ea i-a răspuns: "Sfîrșindu-se pîinile acelea în șaptesprezece ani, m-am hrănit după aceea cu verdețurile ce se află în pustia aceasta; iar îmbrăcămîntea pe care am avut-o trecînd Iordanul, învechindu-se și rupîndu-se, am răbdat mult de ger și de zăduf. Căci zăduful arzîndu-mă și gerul înghețîndu-mă, tremuram, încît de multe ori căzînd la pămînt, zăceam ca o neînsuflețită, cu totul nemîncată. Și așa m-am luptat cu multe feluri de nevoi și cu ispite fără de număr. Iar de atunci puterea lui Dumnezeu în multe chipuri a păzit păcătosul meu suflet și smeritul meu trup. Pentru că numai gîndind din ce fel de răutăți m-a izbăvit pe mine Domnul, am ca hrană neîmputînată nădejdea mîntuirii mele, iar ca hrană mă hrănesc și mă acopăr cu cuvîntul lui Dumnezeu, care cuprinde toate, căci nu numai cu pîine va fi omul viu, de vreme ce cîți nu aveau acoperămînt, în piatră s-au îmbrăcat, cînd ei s-au dezbrăcat de îmbrăcămîntea păcatului".

Auzind Zosima că pomenește și de cuvinte din Scriptură, de la Moise și de la prooroci și din cartea psalmilor, a zis către dînsa: "Dar psalmi și alte scripturi învățat-ai, o, stăpînă?" Iar ea auzind aceasta, a zîmbit și a zis către dînsul: "Crede-mă, omule, că n-am văzut alt om, de cînd am trecut Iordanul, fără numai fața ta astăzi, nici fiară, nici altă ființă n-am văzut, iar carte niciodată nu am învățat, nici pe altul citind sau cîntînd nu am auzit, dar cuvîntul lui Dumnezeu cel viu și lucrător învață pe om cunoștința. Iată, aici este sfîrșitul povestirii celei despre mine. Deci, acum te jur pe tine cu întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu, să te rogi pentru mine, desfrînata".

Acestea zicîndu-le și cuvîntul sfîrșindu-l, s-a dus bătrînul să i se închine ei și cu lacrimi a strigat: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce face lucruri mari și înfricoșate, slăvite, minunate și negrăite, cărora nu este număr! Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce mi-a arătat mie cîte bunuri dăruiește celor ce se tem de El! Cu adevărat, Doamne, nu părăsești pe cei ce te caută pe Tine!"

Apoi ea, apucînd pe bătrîn, nu l-a lăsat mult să i se închine ei și a zis către dînsul: "Acestea toate pe care le-ai auzit, părinte, te jur cu Iisus Hristos, Dumnezeu Mîntuitorul nostru, ca nimănu-i să nu le spui pînă ce Dumnezeu nu mă va lua pe mine de pe pămînt. Iar acum du-te cu pace, iar la anul viitor mă vei vedea pe mine, păzindu-ne dumnezeiescul dar pe amîndoi. Însă, mă rog să faci pentru Domnul tot ce îți voi spune ție acum: în postul anului viitor să nu treci Iordanul, precum v-ați obișnuit a face cei din mănăstire". Iar

Cuviosul Zosima se minuna, auzind că și rînduiala mănăstirii i-a spus și nimic altceva nu grăia, fără numai aceste cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu, Cel ce a dat atît de mari daruri celor ce-L iubesc pe El!" Iar cuvioasa i-a zis lui: "Să rămîi în mănăstire, precum îți grăiesc ție, căci și de vei vrea să ieși, nu-ți va fi cu puțință! Iar în Sfînta și marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din Făcătorul de viață Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, într-un vas sfînt, vrednic de o Taină ca aceasta, să-mi aduci și să mă aștepți pe mine în partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuința lumească, ca să mă împărtășesc de Darurile cele de viață făcătoare; pentru că de cînd m-am împărtășit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, pînă acum sfințenia aceea nu am dobîndit-o. Iar acum cu osîrdie o doresc pe ea și mă rog ție să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viață dumnezeiești Taine, în ceasul în care Domnul pe ucenicii săi i-a făcut părtași Cinei celei dumnezeiești. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuiești, să-i spui să ia aminte de sine și de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci cînd Domnul îți va porunci ție".

Acestea auzindu-le și cerînd rugăciune pentru sine de la bătrînul, s-a dus în cea mai dinăuntru pustie. Iar Zosima s-a închinat pînă la pămînt și a sărutat locul unde rămăseseră urmele picioarelor ei, dînd slavă lui Dumnezeu. Apoi s-a întors lăudînd și binecuvîntînd pe Hristos, Dumnezeul nostru. Trecînd pustia aceea, a mers în mănăstire, în ziua în care se obișnuise a se întoarce frații cei ce petreceau într-însa. Într-acele an le-a tăinuit pe toate, neîndrăznind să spună nimănui cele ce văzuse, dar el se ruga în sine lui Dumnezeu ca să-i arate iarăși fața cea dorită și se întrista. Apoi, gîndind la lungimea curgerii anului, dorea să fie numai ca o zi anul acela, de ar fi fost cu puțință.

Iar cînd s-a apropiat întîia Duminică a marelui post, îndată după obiceiul și rînduiala mănăstirii, făcîndu-se rugăciune, toți ceilalți frați au ieșit în pustie; iar Zosima, fiind cuprins de boală, a fost nevoit să rămîină în mănăstire. Dar el și-a adus aminte de ce i-a zis cuvioasa aceea, că, vrînd să iasă din mănăstire, nu îi era cu puțință. Însă nu după multe zile, vindecîndu-se de boală, el era în mănăstire.

Iar după ce s-au întors frații și s-a apropiat seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, a făcut Zosima ceea ce i se poruncise lui. A pus într-un pahar mic din Preacuratul Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, apoi a pus într-o coșniță puține măsline și smochine uscate, puțină linte muiată în apă și s-a dus într-o seară foarte tîrziu și a șezut pe malul Iordanului, așteptînd pe cuvioasa. Zăbovind sfînta, Zosima n-a adormit, ci cu răbdare privea spre pustie, așteptînd ca să vadă pe aceea cu osîrdie; și grăia în sine bătrînul, șezînd: "Au doar nu cumva nevrednicia mea a oprit-o ca să vină ea, sau venind și neaflîndu-mă pe mine, s-a întors?" Astfel cugetînd, a suspinat și a lăcrimat, ridicîndu-și ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Nu mă opri pe mine, Stăpîne, de a vedea iarăși fața aceea, pe care m-ai învrednicit să o văd, ca să nu mă duc deșert, purtîndu-mi păcatele mele spre musturarea mea". Așa cu lacrimi rugîndu-se, la altă gîndire a trecut, zicînd în sine: "Dar ce va fi de va veni, căci luntre nu este, și cum va trece Iordanul și la mine nevrednicul cum va veni? Vai de nevrednicia mea! Vai mie, cine m-a făcut ca să mă lipsesc de un bine ca acesta?"

Astfel gîndind bătrînul, iată cuvioasa a venit și a stat de cealaltă parte de rîu, de unde venea. Iar Zosima s-a sculat, bucurîndu-se și veselindu-se și slăvea pe Dumnezeu. Dar se lupta încă cu gîndul că nu va putea sfînta să treacă Iordanul. Și a văzut-o pe ea însemnînd Iordanul cu semnul crucii, pentru că toată noaptea atunci lumina luna. Cu acea însemnare s-a dus sfînta pe apă și, umblînd pe deasupra, venea la Cuviosul Zosima, iar el a vrut să i se închine ei, însă dînsa l-a oprit, cînd călătorea încă pe apă, zicîndu-i: "Ce faci, părinte, căci ești preot și porți la tine dumnezeieștile Taine?" Iar el a ascultat pe aceea ce-i grăia, care, ieșind de pe apă, a zis către bătrîn: "Binecuvintează, părinte! Binecuvintează, părinte!" Iar el a răspuns către dînsa cu cutremur - pentru că îl cuprinsese spaimă de vedenia cea preaminunată -, zicînd: "Cu adevărat, Dumnezeu este nemincinos, Cel ce a făgăduit ca să asemene Lui pe acei care se curățesc pe ei după puterea lor. Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce mi-ai arătat prin această roabă a Ta, cît sînt de departe de măsura desăvîșirii!"

Zicînd aceasta, cuvioasa l-a rugat pe fericitul Zosima să-i citească Simbolul sfintei credințe, "Crezul", și rugăciunea Domnului, "Tatăl nostru". Sfirșind rugăciunea, sfînta s-a împărtășit cu Preacuratele și de viață

făcătoarele lui Hristos Taine și a sărutat pe bătrîn, după obicei. După aceea și-a ridicat mîinile la cer, a suspinat, a lăcrimat și a strigat: *Acum slobozește pe roaba Ta, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta*. Apoi a zis către bătrîn: "Iartă-mă, Părinte Zosima, dar te rog să împlinești și o altă dorință a mea. Du-te acum la mănăstirea ta, fiind păzit cu pacea lui Dumnezeu, iar în anul viitor să vii iarăși la același pîrîu unde am vorbit cu tine întîi. Să vii, dar să vii pentru Domnul, și iarăși mă vei vedea, dacă va voi Domnul". Iar el i-a răspuns: "Aș fi voit, dacă ar fi fost cu putință, să umblu în urma ta, să văd cinstita ta față, dar te rog să faci ceea ce voi cere eu de la tine, eu, bătrînul: Gustă puțin din hrana pe care am adus-o!" Zicînd aceasta, i-a arătat cele ce adusesese în coșniță. Iar ea, atingîndu-se de linte cu vîrfurile degetelor, luînd ca trei grăunțe, le-a dus la gură și a zis: "Destul este aceasta darului celui duhovnicesc, care păzește neîntinată firea sufletului". Apoi a zis iarăși către bătrîn: "Roagă-te Domnului pentru mine, părinte al meu, roagă-te și adu-ți aminte totdeauna de ticăloșia mea!" Iar el s-a închinat înaintea picioarelor ei și îi zicea să se roage lui Dumnezeu pentru biserici, pentru împărați și pentru dînsul. Și aceasta cerînd-o cu lacrimi, a lăsat-o să se ducă, suspinînd singur și tînguindu-se, pentru că nu îndrăznea să o oprească mai mult; căci de ar fi voit, era neoprită. Ea însemnînd iarăși Iordanul cu semnul crucii, l-a trecut pe deasupra, precum făcuse mai înainte. Iar bătrînul s-a întors, cuprins de frică și de bucurie mare; însă se ocăra singur și-i era jale că nu știa numele cuvioasei, dar nădăjduia să cîștige aceasta anul viitor.

Trecînd anul, Zosima iarăși s-a dus în pustie, împlinind toate după obicei, alerga spre acea preaminunată vedenie și, trecînd lungimea pustiei, a ajuns la oarecare semne, care îi arătau locul cel căutat. Privea în dreapta și în stînga, căuta cu ochii în toate părțile, ca un vînător preaiscusit, unde ar fi putut cîștiga vînatul cel preaplă-cut. Iar dacă n-a văzut pe nimeni, a început a plînge și, ridicînd ochii la cer, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Arată-mi, Doamne, comoara ta cea nefurată, pe care ai ascuns-o în pustia aceasta. Arată-mi, rogu-mă, pe îngerul cel în trup, căreia toată lumea nu este vrednică a se asemena".

Așa rugîndu-se, a ajuns la locul pe care îl însemna pîrîul acela și, stînd pe marginea lui, a văzut spre partea de la răsărit pe cuvioasa zăcînd moartă cu mîinile strînse precum se cădea, iar fața o avea întoarsă către răsărit. Alergînd spre dînsa, i-a spălat picioarele cu lacrimile sale, pentru că nici n-a îndrăznit a se atinge de vreo altă parte a trupului. Și plîngînd mult, citind și psalmii cei potriviți la trebuința vremii aceleia, a făcut rugăciunea de îngropare și zicea în sine: "Voi îngropa oare trupul cuvioasei, ori poate nu îi va fi plăcut fericitei un lucru ca acesta?" Socotind acestea în gîndul său, a văzut pe pămînt lîngă capul ei, scrisoarea aceasta: "Părinte Zosima, îngroapă trupul smeritei Maria în locul acesta. Dă țărîna țărînei; și te roagă Domnului pentru mine, care am răposat în luna "Farmutie", egiptenește, iar grecește, Aprilie, în ziua întîia, în noaptea mîntuitoarelor Patimi ale lui Hristos, după împărtășirea dumnezeieștii Cine celei de Taină".

Citind bătrînul acea scrisoare, se gîndea mai întîi cine este cel ce a scris-o, pentru că ea, precum zicea, nu știa să scrie. Însă s-a bucurat foarte, aflînd numele cuvioasei. Atunci a cunoscut că în ceasul în care ea s-a împărtășit lîngă Iordan cu dumnezeieștile Taine îndată s-a scris la locul acela unde s-a și sfîrșit; iar el, ostenindu-se, a călătorit cale de douăsprezece zile, pe unde Cuvioasa Maria a trecut într-un ceas și îndată s-a dus către Dumnezeu. Iar bătrînul, slăvind pe Dumnezeu și udînd cu lacrimi pămîntul și trupul cuvioasei, a zis în sine: "Este vremea, o, bătrînule Zosima, ca să săvîrșești cele poruncite ție. Dar cum vei putea săpa, ticălosule, neavînd nimic în mîini?" Și zicînd aceasta, a văzut nu departe un lemnșor mic, aruncat în pustie, pe care luîndu-l a început a săpa cu dînsul. Însă pămîntul fiind uscat, nu asculta nicidecum pe bătrînul, care se ostenea săpînd și udîndu-se de sudori și nimic nu putea să sporească.

Atunci suspinînd foarte din adîncul sufletului, a văzut un leu mare stînd lîngă trupul Cuvioasei Maria, lingîndu-i picioarele. Și, vîzîndu-l, s-a cutremurat temîndu-se de acea fiară, mai ales aducîndu-și aminte de ceea ce zisese fericita, că niciodată n-a văzut fiară. Însemnîndu-se cu semnul crucii, a crezut că se va păzi nevătămat cu puterea aceleia ce zăcea. Iar leul a început a se apropia cu liniște de bătrîn, gudurîndu-se prin semnele lui, ca și cum i s-ar închina. Atunci Zosima a zis către leu: "De ce oare, o, fiară, această mare cuvioasă mi-a poruncit să-i îngrop trupul? Eu sînt bătrîn și nu pot să-i sap gropă; n-am nici unealtă ce trebuie la săpat și, fiind și atîta depărtare de mănăstire, nu pot să mă duc să o aduc degrab. Deci, săpa tu cu unghiile tale, ca să dăm pămîntului trupul cuvioasei".

Auzind leul cuvântul acesta, îndată a săpat groapa cu picioarele dinainte, pe cât putea să acopere pe aceea ce se îngropa. Deci bătrînul, spălînd cu lacrimi iarăși picioarele cuvioasei și mult rugîndu-se ei ca să se roage pentru toți, a acoperit cu pămînt trupul care era gol, neavînd nimic altceva decît cea haină veche și ruptă, pe care i-o aruncase Zosima dintîi, cu care Maria își acoperise atunci oarecare părți ale trupului său, care se cădea să le acopere.

După aceea, Zosima s-a întors întru ale sale, binecuvîntînd și lăudînd pe Hristos, Dumnezeuul nostru, despărțindu-se de leu în liniște ca de o oaie, iar leul s-a dus în pustia cea mai dinăuntru. Și mergînd în mănăstirea aceea, a spus tuturor monahilor despre Cuvioasa aceasta Maria, neascunzînd nimic din cele ce a văzut și a auzit de la dînsa, încît toți cei ce au auzit măririle lui Dumnezeu, s-au minunat. Au început a-i face pomenirile cu frică, cu credință și cu dragoste și a cinsti ziua morții acestei Cuvioase Maria. Iar Ioan egumenul a aflat niște lucruri în mănăstire, cărora le trebuia îndreptare, după cuvîntul cuvioasei, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le-a îndreptat. Iar Zosima, petrecînd cu dumnezeiască plăcere, cînd era aproape de o sută de ani și-a sîrșit întru cea mănăstire viața cea vremelnică și s-a dus către cea veșnică la Domnul, și a lăsat monahilor acelei mănăstiri nescris acolo cuvîntul acesta, despre Cuvioasa Maria. Dar auzindu-l unii de la alții, îl grăiau și, spre folosul cel de obște, puneau înainte povestirea aceasta la cei ce ascultau, dar în scris pînă atunci nu s-a auzit.

Iar eu - zice Sfîntul Sofronie -, povestirea aceea ce am primit-o nescrisă, am arătat-o prin scris. Dacă alții au scris viața acestei cuvioase știind-o mai bine, aceasta nu știu încă, eu însă, pe cât am putut am scris, nimic mai mult decît cinstind adevărata povestire.

Iar Dumnezeu, Care face lucruri preaminate și răsplătește cu mari daruri celor ce cu credință năzuiesc la El, să dea plată celor ce vor cîștiga folos dintr-această povestire, citind-o și ascultînd-o. Iar pe cel ce s-a sîrguit să dea povestirea aceasta în scris, să-l învrednicească pe el părții celei bune a fericitei Maria, împreună cu toți cei ce prin gîndire de Dumnezeu și osteneli, i-au bineplăcut Lui în veac. Să dăm slavă lui Dumnezeu, Împăratul Cel veșnic, ca și pe noi să ne învrednicească să aflăm milă în ziua judecării la Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine toată slava, cinstea, stăpînirea și închinăciunea, ca și Tatălui și Sfîntului și de viață făcătorului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Macarie Mărturisitorul, egumenul Pelechitului (1 aprilie)

Acest între sfinți, părintele nostru Macarie, în Constantinopol fiind născut, și prunc sărman rămîinînd după părinții săi, a fost crescut de un moș adevărat al său, fiind dat la învățătura Sfîntelor Scripturi. Și avînd firească istețime, și multă osîrdie arătînd, în scurtă vreme petrecînd toată Scriptura, a cunoscut nimicnicia și grabnica stricăciune a celor vremelnicești, precum și veșnicia celor cerești. Pentru aceasta, ieșind din cetate, s-a dus la Mănăstirea numită Pelechit, și amestecîndu-se pe sine cu monahii de acolo, lepădînd numele Hristofor, căci așa se numea mai înainte, Macarie de acum înainte s-a numit. Deci, slujind mai la toate trebuințele chinoviei și săvîrșind virtuțile prin multa smerenie, s-a făcut începător și făcător de minuni preaminate. Căci Dumnezeu prin el a vindecat patimi nevindecate; și ploaie din cer a pogorît prin rugăciune; și mare și vestit făcîndu-se el în zilele acelea, multă mulțime năzuia către el. Unii adică durerile sufletești prin el curățindu-le, iar alții trupești vindecări dobîndind; însă alții sufletește și trupește de el întărindu-se, se întorceau la casele lor.

Auzind vestea aceasta, Tarasie, preasfîntul patriarh al Constantinopolului a trimis de la chemat ca să vindece pe Pavel patriciul, ce avea boală primejdioasă și era deznădăjduit de vindecare. Mergînd Sfîntul la casa sa l-a vindecat. După aceea și pe soția lui, deasemenea, boală pătîmind și deznădăjduită fiind de doctori, iarăși a vindecat-o sfîntul, pe care și binecuvîntîndu-l patriarhul, l-a făcut și slujitor Domnului, căci nu boala cu boala neascultării ca cei mulți.

Ducându-se la mănăstirea sa, smerenia ce o avea mai mult înmulțită a pus-o în lucrare. Atunci lucrătorul de sminteli, diavolul, a pus în Bizanț împărat tiran, care a dat cinstitele icoane în foc și în apă. Acesta era Leon Armeanul, care a trimis în surghiunie pe preasfântul patriarh Nichifor, și care chinuia pe arhierii și arhimandriții cu izgoniri și închisori și cu cumplite bătăi. Atunci și acest minunat bărbat, fiind din pomeniții mai sus Sfinți Părinți, la felurite chinuri a fost dat și în închisoare a petrecut pînă la sfîrșitul aceluia împărat. Iar după acela, împărătind Mihail Gîngavul, și acesta de aceeași spurcată credință fiind, a scos pe sfîntul de la închisoare, și prin alții mult măgulindu-l și îngrozindu-l, nu a reușit să-l înduplece de partea lui a fi. Pentru care și izgonindu-l la Ostrovul Afusie îl avea în pază.

Iar sfîntul suferind toate vitejește, mulțumea lui Dumnezeu. Deci zăbovind în acea izgonire și mult nevoindu-se, și de minuni făcător acolo făcîndu-se, s-a mutat către Domnul.

Pomenirea Cuviosului Tit, făcătorul de minuni (2 aprilie)

Fericitul și Sfîntul Părintele nostru Tit a iubit din tinerețe pe Hristos și, plecînd din lume, s-a dus într-o viață de obște. Luîndu-și asupra sa îngerescul chip, mergea pe calea cea strîmtă și anevoioasă a vieții monahicești, cu multă răbdare pentru Dumnezeu. Și avea atîta smerenie și ascultare, încît nu numai pe frați, ci și pe toți oamenii i-a covîrșit cu acele fapte bune.

După aceasta a fost pus păstor al oilor cele cuvîntătoare ale lui Hristos. Și avea atîta blîndețe, dragoste și milă către toți, încît într-aceea vreme nu se afla între acei bărbați altcineva de acest fel. Păzindu-se curat cu trupul și cu sufletul din tînără vîrstă, era ca un înger al Domnului. Drept aceea a fost și făcător de minuni, stîlp însuflețit și nemișcat s-a arătat Sfintei Biserici, care era tulburată de eresul luptării de icoane. Și lăsînd ucenicilor săi exemplul de viață pustnicească, s-a dus către Domnul.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Amfian și a fratelui său Edesie (2 aprilie)

Sfinții mucenici Amfian și Edesie au fost frați după trup, născuți dintr-un tată în păgînatatea elinească, iar patria lor a fost cetatea Patara din țara Lichiei. De acolo au fost trimiși de părinții lor la Virit (Beirut), pentru învățatura înțelepciunii celei din afară, unde, cu cinste, cu blîndețe și cu toată înțelepciunea petrecînd zilele lor din tinerețe, erau în mirarea tuturor, pentru viața lor cea fără de prihană. Căci, lepădînd năravurile cele obișnuite ale tinerilor, se asemănau bătrînilor celor cinstiți, avînd drept căruntețe, înțelepciunea - după Scriptură - și în loc de vîrsta bătrîneților, viața cea curată.

Pentru aceasta nu s-au lipsit de darul lui Dumnezeu, pentru că a răsărit în inimile lor lumina cunoștinței adevărului și au început a vedea rătăcirea închinătorilor de idoli și a cunoaște calea cea dreaptă a bunei credințe celei creștinești. Apoi, doreau ca mai desăvîrșit să știe cele despre Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu și să se facă robi ai Aceluia. Întorcîndu-se de la Virit acasă, au găsit pe tatăl lor avînd boierie în Patara, dar păgînatatea elinească nu o lăsase; asemenea și pe toate rudeniile, care nu voiau să se deștepte din întunericul închinării idolești. Deci, nesuferind să se împărțasească cu păgîinii și să petreacă în loca-șurile păcătoșilor, au plecat în taină de la ai lor, lăsîndu-și părinții, casa, averile și desfătarea vieții pentru Hristos.

Purtîndu-se cu duhul lui Dumnezeu, au mers în Cezareea, cetatea Palestinei, unde au aflat pe plăcutul lui Dumnezeu, Sfîntul Pamfil, prezbiterul creștinesc, care după aceea s-a făcut mucenic al lui Hristos și s-au încredințat lui spre învățatura duhovniceștii înțelepciuni. De la el învățînd sfînta credință și deprinzînd toate creștineștile taine, s-au luminat cu Sfîntul Botez și viețuiau împreună cu dascălul lor Pamfil, spre

lauda lui Dumnezeu. Apoi se îndeletniceau cu citirea cărților și în legea Domnului învățau ziua și noaptea.

Într-acea vreme, Maximian, al doilea împărat cu același nume, a luat partea Răsăritului de la Maximian Galeriu, unchiul său, fiind foarte cumplit asupra creștinilor. Pentru că, arătându-și păgînatatea după neamul său și ură împotriva adevăratului Dumnezeu, prigoana Biserica lui Hristos mai amar decât împărații care au fost înaintea lui. Și a fost tulburare mare în toate părțile Răsăritului, pretutindeni fiind uciși robii lui Hristos. Mulți, sîrguindu-se să scape de primejdiile ce veneau asupra lor, își lăsau casele și cetățile și fugeau, ascunzîndu-se de frica muncitorilor; iar mulți se dădeau în mîinile păgînilor și în nevoița pătimirii intrau, pentru dragostea lui Hristos.

Unul ca acesta a fost Sfîntul Amfian, viteazul tînăr cu vîrsta trupească abia fiind de douăzeci de ani, iar de o sută de ani cu înțelegerea și cu mărirea de suflet. Cînd în toată Cezareea, precum și prin celelalte cetăți și țări, propovăduitorii chemau pe nume pe fiecare dintre cetățeni la diavoleștile locașuri, prin porunca boierilor, și toți creștinii erau în mare primejdie, atunci viteazul Amfian, urmărind scopul său, a ieșit din acel loc în care se ascundeau creștinii, tănuț de toți, și s-a dus la necurata capiște idolească, în care Urban ighemonul în acel ceas aducea idolilor jertfă. Fără frică apropiindu-se de el, a apucat de dreapta lui cea cu jertfă și cu îndrăzneală, cu mare glas, printr-o dumnezeiască stăpînire îl sfătuia ca să înceteze de la o rătăcire ca aceea, iar pe diavolii și idoli cei făcuți de mîini omenești să nu-i socotească zei, defăimînd pe Unul adevăratul Dumnezeu.

Acea îndrăzneală a lui pe mulți creștini i-a întărit în credință, iar pe necredincioși și mai ales pe însăși ighemonul, l-a pornit spre mînie și urgie. Și îndată ostașii care erau cu ighemonul s-au năpustit ca lupii asupra oilor, i-au dat lovituri peste gură, peste față și peste tot trupul, apoi, tăvălindu-l pe pămînt și călcîndu-l cu picioarele, l-au aruncat în temniță și l-au înfășurat în legături.

Iar a doua zi l-au scos la judecată și l-a silit ighemonul la jertfă idolilor, dar s-a arătat nesupus și nebiruit ostașul lui Hristos. Fiind spînzurat și cu unelte ascuțite de fier strunjit peste tot trupul, pînă la oase, bătut cu vergi de plumb peste față, peste grumaji și peste coaste, nu i se vedea fața de răni, încît nici de cei cunoscuți nu se cunoștea, iar coastele lui erau sfărîmate și zdrobite. Dar el n-a încetat a mărturisi în munci numele lui Iisus Hristos, pătimind ca într-un trup străin. După aceea l-au înmuiat în untdelemn, învăluindu-l și legîndu-i picioarele, l-au aprins cu foc și, arzînd pătimitorul, se topea ca ceara. Însă nici cu această muncă nu l-au putut birui, ci, mai ales umplîndu-se de o mai mare îndrăzneală, striga cu mare glas, preamărind pe Hristos, iar nedumnezeirea elinească vădînd-o și ocărînd-o. Apoi, l-au aruncat în temniță, iar în a treia zi, fiind abia viu, iarăși muncitorii îl întrebau cu munci și în aceeași mărturisire petrecînd neschimbat, ighemonul a poruncit să-l arunce în adîncul mării.

Ducînd pe mucenicul în mijlocul noianului și legîndu-i o piatră de dînsul l-au aruncat în mare. Și îndată, în acel ceas, s-a umflat marea cu valurile, s-a cutremurat pămîntul, cetatea s-a clătinat și toți erau cuprinși de frică mare. Valurile mării, înălțîndu-se, au scos trupul mucenicului afară pe pămînt, înaintea porților cetății. Astfel a fost pătimirea și sfîrșitul Sfîntului Mucenic Amfian, în a doua zi a lunii Aprilie, joi. După aceasta, au fost prinși și ceilalți creștini, precum și Edesie, fratele lui Amfian. Deci unii îndată au fost munciți în multe feluri, iar alții s-au osîndit la tăiere, prin unelte de aramă, în Palestina, unde au și fost trimiși, printre care și Edesie.

După cîtăva vreme l-au adus pe Edesie în Alexandria, cetatea Egiptului. Acolo, văzînd pe Ieroclei voievodul șezînd la judecată, mai presus de măsură iuțindu-se asupra creștinilor, iar pe fecioarele cele sfințite lui Dumnezeu și pe femeile creștine foarte înțelepte dîndu-le spre batjocură desfrînațiilor celor fără de rușine, sfîntul s-a umplut de rîvnă pentru Hristos și înaintea tuturor, repezindu-se asupra acelu boier, l-a lovit peste obraz și, trîntindu-l la pămînt, îl bătea cu mîna, iar cu cuvîntul îl ocăra pe acel păgîn judecător, pentru judecățile cele nedrepte.

Atunci, îndată cei ce stăteau împrejur l-au apucat și l-au muncit asemenea ca pe Sfîntul Amfian, fratele său, și astfel și-a cîștigat sfîrșitul. Pentru că după cumplitele munci l-au înecat în mare, luînd Sfîntul

Edesie cununa biruinței împreună cu Sfântul Amfian, de la Hristos, Mântuitorul nostru, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Cuviosul Nichita Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Midichia (3 aprilie)

Patria Cuviosului Nichita a fost Cezareea Bitiniei, fiind născut din părinți dreptcredincioși. Tatăl lui se numea Filaret și s-a tuns în călugărie, când soția sa după lege s-a mutat la Domnul, într-a opta zi după nașterea pruncului Nichita, pruncul fiind hrănit de maica tatălui său, care pe atunci era între cei vii.

După ce a crescut și a învățat carte, s-a dat spre slujba lui Dumnezeu. Mai întâi făcea slujba paracliseriei în biserică, îndeletnicindu-se la citirea dumnezeieștilor cărți. După aceea, s-a dus la un oarecare sihastru, Ștefan, bărbat îmbunătățit, de la care, după ce a luat povățuire din destul, a fost trimis la Mănăstirea Midichiei, pe care a zidit-o Cuviosul Nichifor și a fost egumen într-însa. A primit, deci, Nichifor pe Nichita cu dragoste, văzînd de mai înainte într-însul darul cel dumnezeiesc și l-a tuns în rînduiala monahicească. Iar fericitul Nichita atît de mult a sporit cu pustniceștile nevoințe, cu smerenia, cu ascultarea și cu toate lucrurile cele bune, încît pe toți monahii cei ce erau acolo i-a covîrșit, neîmplinind încă șapte ani în mănăstire. Apoi a fost silit de egumen să ia rînduiala preotească, sfințindu-l preasfințitul Tarasie, patriarhul Constantinopolului.

După primirea preoției, îndată i s-a încredințat toată rînduiala mănăstirii începută de Cuviosul Nichifor, care acum slăbise de bătrînețe. El îndreptă bine mănăstirea în locul părintelui său Nichifor, pascînd cuvîntătoarea turmă cu grijă, înmulțind-o prin chipul îmbunătățitei sale vieți. Deci mulți, auzind de viața lui plăcută lui Dumnezeu, veneau într-acel locaș, lepădîndu-se de lume și dorind a se povîțui de dînsul pe calea mîntuirii, acolo voiau să petreacă. În puțini ani, ca la o sută de frați s-au înmulțit cu darul lui Hristos, între care era și fericitul Atanasie, bărbat cu adevărat cinstit și minunat, a cărui faptă bună nu este cu puțință a o arăta prin scurte cuvinte și a spune dragostea lui cea mare către Dumnezeu, pe care a arătat-o la început lepădîndu-se de lume, încît și îngerii puteau să se minuneze de aceea. Căci, defăimînd lumea aceasta și poftele, pentru Dumnezeu, a ieșit în taină din casa părintească și, intrînd într-o mănăstire oarecare, voia a începe nevoințele monahicești.

Înștiințîndu-se tatăl lui cel trupesc, a alergat cu mînie în mănăstirea aceea și luînd pe fiul său, pe care îl iubea foarte mult, a lepădat de pe dînsul monahiceasca îmbrăcăminte, pe care o purta în viața cea nouă și l-a îmbrăcat în haine luminoase de mare preț și cu sila l-a dus în casa sa. Iar copilul a zis către dînsul: "O, tată, oare socotești că hainele acestea de mare preț mă vor împiedica de la scopul meu? Toată lumea aceasta îmi este urîță, pentru că *ce folos este omului, de va cîștiga toată lumea și își va pierde sufletul său?*" Tatăl său l-a închis într-o cameră deosebită și se sîrguia în tot chipul ca să-i întoarcă gîndul către dragostea lu-mească. Iar el, cu dragostea lui Dumnezeu biruind dragostea tatălui și iubirea cea deșartă a lumii, dezbrăcîndu-se de acele haine mirenești cu care era îmbrăcat, le-a rupt în mici bucăți. Aflînd tatăl său, l-a îmbrăcat în altele mai scumpe, pentru că era bogat, cinstit și slăvit. Iar el a făcut cu hainele acestea ca și cu cele dintîi. De acest lucru pornindu-se tatăl său cu mînie mare, l-a bătut fără milă, încît trupul lui s-a zdrobit de răni și s-au învinețit spatele și umerii de bătăile cele cumplite, încît era nevoie ca doctorii să-l tămăduiască și trupul cel rănit să-l curețe. Iar copilul zicea: "Chiar și în bucăți de m-ar zdrobi tatăl meu, nicidecum nu mă va despărți de dragostea lui Dumnezeu, nici nu mă va întoarce de la scopul meu".

După aceea, umilindu-se tatăl său și multe lacrimi vărsînd, a zis lui Atanasie: "Mergi, fiul meu, pe calea cea bună pe care ai ales-o și Hristos să-ți fie ție ajutor, izbăvindu-te de toate cursele vrăjmașului". Iar el, ducîndu-se în mănăstirea în care fusese mai înainte, a luat pe dînsul desăvîrșit haina monahicească. Și atît de mult s-a smerit, încît nimic lumesc nu se mai vedea într-însul; nici cuvînt, nici obicei, nici cîștigare de oarecare lucruri. Ci, obiceiul îi era blînd, cuvîntul lin și smerit, hainele rupte și mai proaste decît ale

tuturor; toată viața lui era aspră și fără de măsură, deși crescuse în moliciuni lumești, fiind fiu de oameni bogați.

Pe un bărbat îmbunătățit ca acesta, care a petrecut ani destui în ostenele monahicești, dragostea părintelui nostru Nichita și slava vieții lui cea asemenea cu a îngerilor, l-au atras la dînșii în Mănăstirea Midichiei și s-a făcut împreună vorbitor și viețuitor iubit cu amândoi cuvioșii - adică cu Nichifor și cu Nichita -, de la care Atanasie, fiind rugat după cîtva timp, a luat în mănăstire slujba de iconom. Și a fost fericitul Atanasie împreună cu Nichita, pentru îndreptarea mănăstirii aceleia, ca un suflet și o înțelegere în două trupuri, îndreptînd pe toți frații cu cuvîntul și cu lucrul spre toată fapta bună și desăvîrșită, spre plăcerea lui Dumnezeu. Astfel, sădeau întru dînșii dragostea, îi învățau smerenie, erau slujitori ai curăției lor trupești și sufletești, sprijinind pe cei neputincioși și împruținați la suflet, pe cei ce erau tari întărindu-i și mai mult, iar pe cei ce cădeau ridicîndu-i cu învățături și cu sfaturi în multe chipuri; căci dacă unul dintre dînșii se făcea învățător mai aspru, atunci celălalt se făcea sfătuitor mai blînd și mai milostiv; și amîndoi erau iubiți de toți, iar cuvîntul lor era ca și cum ar fi ieșit din gura lui Dumnezeu; astfel se primea între frați.

Dar nu pînă în sfîrșit a petrecut împreună o doime ca aceasta a povățuitorilor celor îmbunătățiți, pentru că după cîtiva ani Cuviosul Atanasie s-a mutat la Domnul, în 26 de zile ale lunii octombrie. Mutîndu-se el, cel mai de pe urmă cuvînt grăit către frați a fost: "După sfîrșitul meu, cu adevărat veți ști despre mine, de voi afla ceva dar la Dumnezeu". Iar după ce s-a îngropat Cuviosul Atanasie, a crescut un copac de chiparos, din porunca Domnului, deasupra mormîntului lui, chiar din pieptul aceleia, ale cărui frunze tămăduiau desăvîrșit toate neputințele. După aceea și Cuviosul Nichifor, ziditorul Mănăstirii Midichiei și întîiul egumen într-însa, după multe ostenele și dureri trupești, s-a dus către Domnul, în patru zile ale lunii mai. Și a rămas Cuviosul Nichita lipsit de Sfîntul Nichifor, duhovnicescul lui părinte, și de iubitul prieten Atanasie Cuviosul și nu puțin se mîhnea după amîndoi, din multă dragoste ce avea pentru dînșii. Însă își mîngîia mîhnirea prin încredințarea cea neîndoită pentru dînșii, căci au cîștigat darul și fericita viață la Stăpînul Hristos, Căruia, din tinerețe slujindu-i, bine i-au plăcut.

Iar după mutarea fericitului părinte Nichifor, toți frații au rugat pe Cuviosul Nichita ca să primească rînduiala și dregătoria egumenei; dar Sfîntul Nichita nu primea cîntea și dregătoria egumenească, deși rînduia desăvîrșit mănăstirea în locul Sfîntului Nichifor, părintele său, cînd acesta slăbise de bătrînețile cele de mulți ani. Deci, fiind rugat de frați și mai ales de alți mulți părinți fiind silit, a primit dregătoria aceea și s-a binecuvîntat de preasfîntitul patriarh al Constantinopolului, Nichifor, care se alesese după Tarasie. Și adăuga ostenele peste ostenele, singur acum cu ajutorul lui Dumnezeu îndreptînd mănăstirea și îngrijindu-se pentru mîntuirea sufletelor celor încredințate lui.

Binecuvîntînd Dumnezeu pe plăcutul Său, i-a dat dar de a tămădui boli și a izgoni diavolii, căci pe un prunc ce era mut din naștere, cu însemnarea crucii l-a făcut a grăi, pe un frate ce își ieșise din minți, prin ungerea cu sfîntul untdelemn l-a tămăduit, pe unul din cei noi începători, care se îndrăcise, cu rugăciunea l-a izbăvit din diavoleasca muncire; iar pe diavolul ce se prefăcuse într-un înfricoșat balaur l-a izgonit. Pe altul îndrăcit, l-a izbăvit de duhul cel viclean. Și multe boli trupești, friguri, lingoare și alte multe feluri, le tămăduia prin minune, cu darul lui Hristos ce era în el. Așa cu dumnezeiască plăcere viețuind, a ajuns la anii bătrîneților sale și a sosit la vremea mărturisirii și a pătimirii celei vitejești, pe care a răbdat-o pentru cîntea sfintelor icoane, mai înainte de sfîrșitul vieții sale.

Într-acele vremi eresul luptării de icoane încă nu încetase, deși acum era blestemat de al șaptelea Sinod din toată lumea al Sfîntilor Părinți. Însă iarăși se înnoise, avînd ajutor de la stăpînirea împărătească, căci și începutul lui era de la împărații grecești. Mai întîi de la împăratul Leon, care era al treilea cu același nume, cu porecla Isaurul, acel eres păgîn s-a întărit și ca o boală vătămă-toare s-a înmulțit. Pentru că acela mai întîi a dat poruncă de lepădare a icoanelor și cu stăpînire împărătească pe mulți la a sa nedreaptă socoteală i-a plecat. Apoi, izgonind pe Sfîntul și dreptcredinciosul patriarh Gherman, a ridicat la scaun pe Atanasie, ereticul cel de un gînd cu el. Iar după moartea acelui păgîn împărat, a venit Constantin Copronim, fiul lui, mai groaznic prigonitor asupra Bisericii lui Dumnezeu, care nu numai că lepăda

sfintele icoane, ci a oprit și ca sfinții plăcuți lui Dumnezeu să fie numiți sfinți, iar moaștele sfinților întru nimic le socotea.

În scurt, zicem că numai pe dinafară împăratul acela se arăta a fi creștin, iar pe dinăuntru era cu totul jidov necredincios. Căci și pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, pe cea mai înaltă decât toată zidirea și numele ei cel preasfânt împreună cu icoana, a îndrăznit ticălosul acela a le lepăda; iar folosirile ei cele către Dumnezeu, prin care toate se întemeiază, a poruncit ca nici să le pomenească. Iar spre ocară ei, arăta un săculeț plin cu galbeni și întreba pe cei ce stăteau înaintea lui: "Ce ziceți, de mult preț este săculețul acesta?" Iar cei ce stăteau înaintea lui îi răspundeau: "Atît este de mult preț, cît aur se află într-însul". Iar Copronim, vârsînd din săculeț aurul, iarăși întreba: "Acum săculețul fără de aur mai este de mult preț?" Aceia îi răspundeau: "Întru nimic nu este de mult preț, fiind deșert. Pentru că ce folos este, cînd nu are în el aur?" După aceasta zicea Copronim: "Astfel este Maria, pînă ce a avut în pîntecele său pe Hristos, pînă atunci a fost cinstită, iar după ce l-a născut pe Acela, s-a lipsit de cinstea aceea și întru nimic nu se deosebește de celelalte femei". O, preanecurată gură și limbă! Ce fel de hulire grăiești asupra celei mai cinstite decât toate puterile cerești și asupra celei mai sfîntă decât toți sfinții, Maica Ziditorului? Au doar Împărăteasa, după ce a născut pe împărătescul Fiu, nu este vrednică de cinstea împărătească? Au doar numai pînă atunci Maica Împăratului avea să fie cinstită, cît l-a purtat în pîntece pe Împărat?

O, amar de ticălosul acela hulitor, care cu nimic nu s-a deosebit de hulitorii jidovi, cei urîți de Dumnezeu, că nu numai într-acest chip era hulitor, ci și pe ceilalți pe toți îi atrăgea spre aceeași păgînească hulire, cu îmbunări înșelătoare și cu certuri îngrozitoare; iar pe cei ce nu se învoiau cu dînsul și i se împotriveau îi pedepsea cu felurite munci, cu legături și cu foamea mult timp îi chinuia, rănindu-i cu cumplite bătăi, cu sabia tăindu-i, întru adîncul mării înecîndu-i și prin toate chinurile nesuferitelor și amarelor munci cu moarte pierzînd pe credincioșii și adevărații robi ai lui Hristos. El singur și-a lepădat ticălosul lui suflet cu cea mai cumplită moarte, pentru că, suflînd cu amar, striga, zicînd: "De viu sînt dat focului celui nestins". Și cel ce hulea mai întîi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu, acela atunci poruncește cu cîntări și laude să o cinstească pe ea. Dar acum nu a aflat nici o ușurare, acel om înstrăinat de la mila lui Dumnezeu.

Astfel pierind muncitorul acela cu sunet, s-a suit pe tron fiul său, Leon, cel al patrulea cu același nume, tot eretic și luptător împotriva icoanelor, semănînd tatălui său. Dar și acela degrabă murind, a luat împărăția Irina, femeia lui, împreună cu fiul său cel mai mic Constantin. Aceea a adus pacea Sfîntei Biserici, a adunat Sinodul al șaptelea din toată lumea, spre blestemarea eresului iconoclast. Și s-a bucurat toată Biserica lui Hristos, luîndu-și iar cea dintîi a sa înfrumusețare de icoane și pe dreptcredincioșii împărați și arhierii punîndu-i pe scaune.

După Irina a împărățit Nichifor, iar după dînsul Mihail, împărați dreptcredincioși. După aceea, a venit Leon al cincilea cu același nume, care se numea - Armeanul. Acela, urmînd celui mai dinainte de un nume cu el, răucredinciosului împărat Leon Isaurul, a început iarăși a prigoni pe cei dreptcredincioși și pe sfinți, înnoind și pornind iarăși blestematul eres iconoclast. Și căutîndu-și ajutor de un gînd, dascăli ai răutății, a găsit pe puțini din boieri, între care erau doi mai răi: Ioan, care se numea Specta și Evtihian. Iar din sfințita rînduială a aflat pe Ioan, care se chema Grămatic, noul Tertil, care era vas ales al diavolului și pe oarecare Antonie Silea. Iar din rînduiala monahicească a găsit pe Leontie și pe Zosima, care, nu după multă vreme fiind prinși în fapte necurate, au suferit tăierea nasului și au murit cu rușine, lăsînd după dînșii rea pomenire.

Cu aceștia împăratul învăța păgînatatea aceea, ascultînd sfatul lor, se îndemna spre războiul pe care începuse a-l ridica asupra Bisericii. Apoi aducînd din stăpînirea sa în Constantinopol pe toți arhierii și toată rînduiala duhovnicească, a chemat în palatele sale pe sfințitul Patriarh Nichifor, împreună cu tot sfințitul sobor, voind ca înaintea feței lui și înaintea a toată suita să aibă dovadă, cu cei mai sus-zîși eretici de un gînd cu dînsul, pe care îi avea ascunși la el. Deci, mai întîi a vorbit singur către cei dreptcredincioși, făcîndu-se a fi dreptcredincios și scoțînd din sîn icoana răstîgnirii lui Hristos, pe care o avea la gît, căreia i s-a și închinat cu fățarnicie. Plecînd capul la icoană, a zis către Sfinții Părinți:

"Nici eu nu mă deosebesc întru nimic de voi, pentru că cinstesc sfânta icoană, precum vedeți singuri. Dar s-au sculat alții care învață într-alt chip și zic că este dreaptă calea pe care o țin ei. Deci să vină aici înaintea voastră și prin întrebări și răspunsuri să caute înțelegerea cea dreaptă despre icoane. Dacă ei se vor arăta a fi biruitori în cuvinte, arătându-și lămurit adevărul lor și biruindu-vă pe voi, atunci să nu opriți nici voi lucrul cel bun și mai ales singuri să nu-i lăsați. Iar dacă aceia se vor dovedi de către voi și se va vădi deșarta lor cuvîntare, apoi să înceteze a mai semăna acea pierzătoare învățătură și să se țină dreapta credință ca mai înainte. Iar eu voi fi ascultător și judecător al întrebărilor voastre, din amîndouă părțile; că dacă pentru orice lucru cît de mic se cade să judec, cu atît mai vîrtos nu voi fi nebăgător de seamă pentru îndreptarea Bisericii. Vă ascult pe voi, însă sînt dator să ascult și alte părți și la care voi cunoaște care este adevărata dreptate, acelora vom urma".

Dar preasfințitul Patriarh Nichifor și toți arhieriei cei împreună cu dînsul nu se învoiau nicidecum la aceasta și nu doreau să aibă dovedire, dar nici nu voiau să vadă pe acei eretici cu rea socoteală, nici a-i lăsa să vină înaintea feții lor, zicînd că nu este trebuință a socoti ceva mai mult despre acel eres, blestemat de Sinodul al șaptelea a toată lumea al Sfinților Părinți, și a-l înnoi în Biserică, pentru că este cu totul lepădat.

Dar Sfinții Părinți văzînd pe împăratul foarte plecat spre credința cea rea și dînd ajutor ereticilor, Sfîntul Emilian, episcopul Cizicului, a zis către dînsul cu îndrăzneală: "Dacă întrebarea aceasta, pentru care ne-ai chemat, o, împărate, este întrebare bisericească despre dreapta credință, apoi se cade ca să fie aceea cercetată, după obicei, în Sfînta Biserică, iar nu în palatele împărătești!" Împăratul zise: "Dar și eu sînt fiu al Bisericii și vă ascult ca un mijlocitor și împăciuator, ca, socotind cele grăite din amîndouă părțile, să cunosc adevărul". La aceasta i-a răspuns Sfîntul Mihail, episcopul Sinadului: "Dacă ești mijlocitor și împăciuator, atunci de ce nu faci ceea ce se cuvine mijlocitorului și împăciuatorului? Căci aduni pe potrivnicii Bisericii și îi ții în palatele tale, dîndu-le îndrăzneală, ca fără de frică să învețe pe toți a ține dogmele relei credințe; iar cei ce sînt dreptcredincioși, aceia nici prin unghere nu îndrăznesc să grăiască ceva despre dreapta credință, fiind înfricoșați de cumplitetele tale îngroziri. Aceasta nu este semn de mijlocire și de împăcare, ci de prigonire și de tiranie".

Împăratul zise: "Dar n-am zis eu că sînt cu voi la un gînd? Însă de vreme ce acel lucru despre cinstirea icoanelor a ajuns cu îndoire pînă la mine, nu mi se cade a tăcea despre dînsul, ci a ispiți cu dinadînsul despre adevăr. Dar care este pricina, de nu voiți să vorbiți cu acei ce vă sînt potrivnici? Atunci vă arătați că sînteți proști și nu aveți mărturii din dumnezeieștile Scripturi, cu care ați putea să vă apărați înțelegerea voastră". Sfîntul Teofilact, episcopul Nicomidiei, răspunse: "Martor ne este Hristos, a cărui sfîntă icoană o ai înaintea ochilor, o, împărate, că avem mărturii fără de număr ale dreptei noastre credințe, care întăresc drapta cinstire a sfintelor icoane; dar nu este nimeni ca să asculte și nu putem să sporim deloc, luptîndu-ne cu mîna cea puternică, care ne amenință cu puterea".

Apoi Sfîntul Petru, episcopul Nicomidiei, a zis către împărat: "Cum grăiești să avem cu aceia luptă, cărora tu le ajuți și cu care singur te ostenești asupra noastră? Nu știi oare că și pe manihiei de i-ai fi adus aici și ai fi voit să-i ajuți, apoi și ei ne-ar fi biruit cu ușurință, avînd ajutor de la tine?"

După aceasta Sfîntul Eftimie, episcopul Sardichiei, a început a grăi cu mai multă îndrăzneală: "Ascultă, o, împărate! De cînd s-a pogorît pe pămînt Hristos, Domnul nostru, acum sînt opt sute de ani și mai bine, pretutindeni Același se închipuiește în biserici, prin zugrăvirea icoanelor și în același fel se cinsteste. Și cine este atît de trufaș, care să îndrăznească să miște sau să strice predania care se ține de atîția ani în biserici de la Sfinții Apostoli, de la mucenici și de la părinții cei de Dumnezeu insuflați, care au ajuns și pînă la noi? Căci grăiește Apostolul: *Drept aceea, fraților, stați și țineți predaniile prin care v-ați învățat, ori prin cuvînt, ori prin scrisoarea noastră.* Și iarăși: *Chiar și inger din cer de vă va propovădui mai mult decît ceea ce v-am propovăduit vouă, anatema să fie!* Pentru aceea împotriva celor ce aflaseră acel eres luptător de icoane s-a adunat Sinodul cel din toată lumea, pe vremea dreptcredincioasei împărății a Irinei și a lui Constantin, și singur Fiul lui Dumnezeu a însemnat cu degetul său acel Sinod. Deci, de va îndrăzni cineva să strice sau să șteargă ceva din Sinodul acela, să fie blestemat".

Auzind împăratul acestea, deși se mânia înăuntru cu iuțime, asculta cu răbdare cele ce se grăiau, prefăcându-și blîndețea cu fățarnicie. Dar Sfîntul Teodor învățătorul Bisericii, cel fierbinte rîvnitor, egumenul mănăstirii Studiilor, fără de frică a îndrăznit a zice: "Nu strica, o, împărate, rînduiala cea bine așezată a Bisericii, pentru că Sfîntul Apostol Pavel zice: *Dumnezeu a dat în Biserică pe unii apostoli și pe alții prooroci, iar pe alții păstori și învățători, spre săvîrșirea sfinților*, însă n-a adăugat acolo Apostolul și pe împărați. Deci ție, o, împărate, ți s-a încredințat ca să îndreptezi cele mirenești, lucrurile cetăților și puterile oștilor. Pentru acelea să te îngrijești tu, iar bisericеștile îndreptări să le lași păstorilor și învățătorilor, după învățătura Apostolului. Iar de nu, apoi să știi că, chiar îngerul din cer de ar aduce vreo învățătură potrivnică credinței noastre celei drepte, nu-l vom asculta; cu atît mai mult pe tine nu te vom asculta, care ești un om de lut!"

Atunci împăratul s-a mîniat foarte, socotind cuvintele acelor sfinți părinți ca hulă și ocară lui, deși mînia cea dinăuntru lui o ascundea sub blîndețe. Apoi la arătare scoțînd-o, cu necinste și cu ocări a gonit din palat tot sfințitul sobor și a scos de pe scaun pe păstorul cel drept, pe preasfințitul Patriarh Nichifor. Aceeași a făcut și celorlalți dreptcredincioși arhieriei. Pe toți i-a trimis la închisori, în diferite țări și locuri, asemenea și pe Cuviosul Teodor Studitul. Iar la scaunul patriarhiei din Constantinopol a ridicat pe unul din sfetnicii săi, care era din rînduiala mirenească, anume Teodot, cu porecla Casiter, cu credința eretic și cu viața necurat; căci avea o slujnică, doctoriță cu meșteșugul, pe care o ținea pentru tămăduirea bolii sale, pentru că el zicea că boalește de pînțece, iar cu lucrul o avea pentru a sa necurăție.

Asemenea și la celelalte scaune, după izgonirea episcopilor dreptcredincioși, împăratul a pus pe ai săi răucredincioși și mincinoși episcopi și a lepădat sfințele icoane din sfințele biserici, încît era iarăși asupra credincioșilor pentru cinstirea icoanelor acest fel de prigonire, cum a fost și înainte, pe vremea lui Leon Isaurul și a lui Copronim, fiul său. Apoi a adunat acel răucredincios împărat, Leon Armeanul, împreună cu falsul patriarh Teodot, o adunare fărădelege în Constantinopol, care a blestemat pe cei dreptcredincioși, dumnezeiești și binecuvîntați Sfinți Părinți, fiind ei singuri blestemați; iar pe cei ce nu se învoiau cu acea nedreaptă adunare a lor, îi munceau în multe feluri și-i pierdeau.

După săvîrșirea adunării celei păgînești, a chemat la sine împăratul pe egumenii mănăstirilor celor mai vestite, între care era și dumnezeiescul părintele nostru Nichita, pentru care ne este cuvîntul. Deci, mai întîi îi amăgea cu îmbunări spre a sa credință. Apoi, nevăzîndu-i plecați la voia lui, i-a închis în diferite temnițe pe fiecare deosebit și gîndea ce încă le-ar mai face? Cuviosul Nichita a fost ținut mai multe zile într-o temniță foarte rea și însăși acea închisoare îi era sfîntului mare chinuire. Dar pe lîngă aceasta, în toate zilele mergeau la el niște oameni fără orînduială și fără de rușine cu obiceiul și cu cuvîntul, care nici de numele omenesc nu erau vrednici.

Aceia huleau și ocărau pe sfîntul cu cuvinte de hulă și de rușine, făcînd ocară mare bătrînului, pentru că erau într-adins rînduiți deeretici, între care unul cu numele Nicolae a fost mai rău. Acela și mai mult necăjea cu nebunia sa pe cuviosul, bîrfînd asupra lui cuvinte necurate, pînă ce lui Nicolae acela i s-a arătat tatăl său în vis, care murise demult, zicîndu-i: "Depărtează-te de robul lui Dumnezeu!" Deci, într-aceleas a încetat Nicolae cu vorbele sale deșarte și nu numai că nu supăra pe sfîntul, ci și pe alții care îl supărau, îi opra.

Iar după ce cuviosul a pătimit multe zile în temniță, împăratul a poruncit să-l ducă în surghiun spre partea Răsăritului, într-o cetate ce se numea Masaleon; aceea era în vreme de iarnă cea mai cumplită, și multă nevoie pătinea bătrînul de ger, de zăpadă și de vînturi, avînd haine proaste. Chiar și armașul cel care-l ducea în izgonire, era foarte cumplit și nemilostiv și chinuia pe bătrîn în călătoria aceea, mînîndu-l repede, grăbindu-se ca în puține zile să facă acel drum. Același lucru a făcut împăratul și celorlalți cinstiți egumeni, pe fiecare trimițîndu-i deosebit în surghiun. După aceea, socotind în sine că nimic nu va spori ținîndu-i în surghiun, căci sînt mai presus de tot necazul și mai ales mai osîrduitori îi va face la ținerea și la păzirea dogmelor ortodoxe, și-a schimbat gîndul său, ca unul ce era nestatornic la minte și abia cinci zile petrecînd Cuviosul Nichita în izgonire în cetatea amintită mai sus, împăratul i-a poruncit lui, precum și celorlalți egumeni, ca să se întoarcă degrabă în Bizanț, și a întors pe sfîntul cu mai grabnică alergare decît cea dintîi, încît abia rămăsese viu, pe deoparte, de supărarea cea mai mare, iar pe de alta, de

călătoria cea grabnică pe cale. Și după ce au fost aduși toți egumenii aceia în Bizanț, împăratul a poruncit să-i lase în cetate, pînă ce va socoti în ce chip ar putea să-i atragă la un gînd cu el.

Trecînd iarna și Sfîntul și Marele Post de patruzeci de zile, după prealuminatul praznic al Sfintelor Paști, i-a dat pe ei celui mai sus pomenit Ioan gramaticul, ca celui ce avea gură de orator ca a diavolului, ca să-i muncească precum va voi. Iar acest tiran, închizînd pe fiecare deosebit, în diferite temnițe îi muncea, nu mai puțin de cum munceau păgînii pe sfinții mucenici. Pentru că temnițele erau strîmte, întunecoase, rele și pline de toate nevoile cele grele, că nu aveau nici paturi, nici răcorire și li se da printr-o ferestrucă mică pîine necurată și umedă, ca la cîini, și aceea cîte o unghie pe zi, ca numai să nu moară de foame, iar apă li se dădea tulbure și necurată, căci socotea acel muncitor, Ioan, căci cu o nevoie ca aceea o să-i biruiască pe acei părinți și să-i silească la credința lor cea rea, ori să-i omoare. Și încă, spre cea mai mare mîhnire a Cuviosului Nichita, pe un ucenic al lui tînăr, anume Teoctist, prinzîndu-l înrăutățitul acela Ioan și asemenea închizîndu-l cu sila în temniță, cu foamea și cu setea îl muncea. După aceea, acei eretici răucredincioși, văzînd pe părinții aceia că voiesc mai bine să moară decît să se depărteze de credința lor cea deaptă, au găsit asupra lor o amăgire ca aceasta, zicîndu-le: "Nu avem trebuință de altceva de la voi, decît numai împreună cu Teodot, patriarhul, să vă împărtășiți în biserică cu Sfintele Taine, iar mai mult decît aceea să nu faceți nimic. Și astfel veți merge în libertate în mănăstire, cu credința și înțelegerea voastră".

Cu acel vicleșug eretic amăgindu-se părinții, ca și cum se învoiau într-acea vreme la eresul lor, dar pe urmă, cunoscînd amăgirea aceea, se căiau foarte mult și s-au îndreptat bine. Deci, fiind liberați fiecare dintru a sa închisoare și din legături, au mers la Cuviosul Părinte Nichita, sfătuiindu-l și rugîndu-l ca, învoindu-se și el cu împărtășirea lui Teodot, să iasă din temniță. Dar nevrînd Sfîntul Nichita să lase închisoarea pe care o răbda pentru Hristos și nesuferind de loc să-i asculte pe dînșii, îi stăteau împotriva părinții, zicîndu-i: "Nu se poate să ieșim noi de aici și pe tine să te lăsăm. Puțin este lucrul pe care-l cer ei de la noi, adică numai să ne împărtășim cu Teodot, iar credința noastră să ne-o ținem, să potrivim judecata la vremea nevoilor acestora, ce ne sînt deasupra. Cu acest mic lucru să ne dezlegăm pe noi înșine, ca nu cu totul să ne pierdem".

Astfel ei cu supărare stîndu-i împotriva și mult timp silindu-l, a ieșit Cuviosul Nichita chiar nevrînd, nu de pătîmirea cea rea fugînd, nici de munci temîndu-se, ci ascultînd cu dinadinsul rugă-mintea părinților acelora și căruntețile lor văzîndu-le, s-a plecat spre sfătuirea acelora, fără voia sa. Căci, fiindu-le înainte viața și moartea, cu voie îi era lui ca pentru dreapta credință să-și aleagă mai bine moartea decît viața. Însă nu s-a lepădat într-acea vreme de cinstita însoțire a părinților, căroră le știa și credința cea dreaptă și îmbunătățita viață. Deci au mers cu toții la mincinosul acela patriarh. Iar acela, ca să-i vîneze cu mai multă ușurință spre a lui împărtășire, i-a dus la un oarecare loc de rugăciune, care într-adins era împodobit cu icoane, ca, văzînd părinții sfintele icoane, să socotească că patriarhul este dreptcredincios. Acolo, Teodot slujind, au primit împărtășirea din mîinile lui, pentru că auzeau din gura aceluia niște cuvinte ca acestea: "De nu va cinsti cineva icoanele lui Hristos, anatema să fie!" Aceasta o zicea el, nu cinstind icoana Mîntuitorului, ci fățarnicindu-se înaintea lor, ca să nu se îndoiască a se împărtăși cu dînsul.

După aceasta, plecînd fiecare la a sa mănăstire, Cuviosul Nichita cu jale în inimă s-a rănit, căci cu Teodot, mincinosul patriarh, cu fățarnicul înșelător s-a împărtășit; că și pe cea mică abatere din calea cea dreaptă sfîntul ca pe o întregă rătăcire o socotea pentru el. Deci, a socotit să fugă într-altă parte și acolo să se pocăiască de greșeala sa. Și intrînd într-o corabie, a plecat la ostrovul ce se numea Proconis. Apoi, socotind în sine că unde i-a fost greșeala, acolo se cade să-i fie și pocăința, s-a întors iarăși în Bizanț și, umblînd prin cetate, învăța fără frică pe popor ca să se țină de dogmele cele drepte, care la al șaptelea Sinod din toată lumea s-au stabilit de Sfinții Părinți.

Înștiințîndu-se împăratul de aceea, a chemat la dînsul pe sfînt și i-a zis lui: "Pentru ce nu te-ai dus la mănăstirea ta, precum s-au dus și ceilalți egumeni? Pentru ce tu singur ai rămas umblînd după voia ta, iar poruncii noastre, precum am zis, nu te-ai supus? Oare socotești întru nimic stăpînirea noastră? Deci, ascultă porunca noastră și te du la mănăstirea ta; iar de nu, apoi voi porunci să te muncească pe tine". Iar sfîntul cu glas lîn a răspuns, zicînd: "Eu, o, împărate, nici la mănăstirea mea nu mă voi duce, nici credința

mea nu voiesc a o lăsa. Ci, în mărturisirea mea petrec și voi petrece, în care și părinții mei, sfinții episcopi cei dreptcredincioși, au petrecut; care au pățimit izgonire și închisori cu nedreptate de la tine și la multe primejdii s-au dat, apărînd Biserica cea dreptcredincioasă, în care stăm și ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Și să știți de la mine cu adevărat, că nici de moarte nu mă tem, nici viața aceasta vremelnică nu o iubesc. Dumnezeu îmi este mie martor, că am făcut ceea ce nu mi se cădea să fac. Ci, pentru ascultarea bătrînilor m-am supus nevrînd, împlinind voia lor, m-am împărtășit cu mincinosul patriarh Teodot, de care lucru îmi este jale și mă căiesc. Deci, să știi bine că de acum înainte nici o împărtășire nu-mi este cu voi. Ci petrec întru predaniile Sfinților Părinți, pe care le-am primit de la început. De aceea, fă cu mine ce vrei, fără a nădăjdui să auzi altceva de la mine".

Văzînd împăratul voința aceea neschimbată, l-a dat unui oarecare Zaharia, mai mare peste palatele împărătești, care se numea "Mangan", ca să-l țină sub strajă, pînă va hotărî în privința lui. Iar Zaharia, fiind om bun și dreptcredincios, nu numai că nu a necăjit cu nimic pe bătrîn, dar și cinste multă îi dădea lui. După aceea împăratul a trimis pe Cuviosul Nichita în surghiun la o insulă mică, care purta numele Sfintei Mucenițe Glicheria, pentru că acolo se aflau sfintele ei moaște. O biserică și mănăstire era zidită în numele ei, care era încredințată de stăpînirea ereticească oarecărui famen, cu numele Antim. Acel om era foarte rău, vrăjitor, urîtor de cele sfinte, rău-meșteșugar, vrăjmaș viclean, mîndru și nemilostiv, pentru a lui sălbăticie și rău nărav, locuitorii de acolo îl numeau Caiafă. Pentru că unora ca aceora se dădeau pe atunci rînduielele mănăstirilor, ca nu întărindu-se stăpînirea mirenească, să răstoarne toate din voia lor.

Acela, luînd pe sfîntul trimis la dînsul, îl chinuia cu dinadinsul. Pentru că, închizîndu-l într-o temniță foarte strîmtă, totdeauna muncea pe plăcutul lui Dumnezeu, nelăsîndu-l să privească afară din temniță, singur purtînd cheia temniței și poruncind ca printr-o gaură să-i dea foarte puțină mîncare. Căci lui Antim îi era făgăduită o mai mare cinste de la începătorii ereticilor, de va sili pe Nichita spre socotința lor. De aceea și mai mult îl supăra pe sfîntul acel ticălos, nădăjduind că cu sila îl va abate spre înțelegerea ereticească, iar cuviosul răbda cu dragoste chinul pentru dreapta credință; Dumnezeu însă cu darul Său cel minunat ce se lucra într-însul, îl adeverea pe el că este drept, sfînt, făcător de minuni și ajutor oamenilor celor ce erau în primejdii.

Lui Zaharia cel mai sus pomenit, fiind trimis de împărat pentru trebuințele poporului în părțile Traciei, i s-a întîmplat a cădea în mîinile barbarilor și l-au dus pe el în robie. De acest lucru aflînd Sfîntul Mihail, episcopul Sinadului, care asemenea stătea închis în temniță pentru dreapta credință, a trimis la Cuviosul Nichita, spunîndu-i lui: "Zaharia, prietenul cel de obște, în țara barbarilor a fost dus legat. Deci, te rog pe tine, roagă-te lui Dumnezeu pentru dînsul, că poți să-l izbăvești pe el". Sfîntul, luînd o înștiințare ca aceea, s-a mîhnit foarte mult și toată ziua aceea nu a gustat hrană. Iar după ce a înserat, luînd o lumîinare de la fratele Filip, slujitorul său, a aprins-o și toată noaptea aceea a stat la rugăciune pentru Zaharia cel rob, rugînd bunătatea lui Dumnezeu să-l elibereze din mîinile barbarilor. Și a luat înștiințare de la Dumnezeu, că într-adevăr Zaharia va fi liber.

A doua zi mergînd Filip, a aflat pe părintele cu fața veselă, bucurîndu-se cu duhul și l-a întrebat, zicînd: "Aseară m-am dus de la tine și erai tare mîhnit și necăjit, iar acum te văd pe tine, părinte, vesel. Rogu-te, spune-mi care este pricina schimbării tale din mîhnire în bucurie?" Răspuns-a sfîntul: "Pentru Zaharia, prietenul nostru, mă bucur, că degrab îl vom vedea aici". Și așa a fost. Căci nu după multe zile, a făcut pace împăratul grecesc cu barbarii și se liberau robii în schimb din amîndouă părțile. Însă n-a pomenit împăratul de Zaharia, trimițînd spre schimbarea celor robiți, pentru că știa de dînsul, că de dogmele Sinodului al șaptelea se ține și celor dreptcredincioși le ajută. Pentru aceea îl lăsa în mîinile barbarilor, ca să piară acolo.

Deci, liberîndu-se de barbari mulți greci robiți, boierul barbarilor a zis către Zaharia, cel ce rămăsese: "Oare voiești să te duci întru ale tale?" Iar el a răspuns: "Foarte mult aș fi voit, însă n-a voit împăratul nostru să mă izbăvească din robia aceasta". Zis-a boierul: "Eu te liberez pe tine, mergi oriunde vei voi". Iar Zaharia, văzînd o milostivire ca aceasta neașteptată a stăpînitorului barbarilor, a cunoscut că aceea este rînduiala lui Dumnezeu, Care s-a milostivit spre dînsul prin Sfinții Părinți, cărora oarecînd le făcea bine. Și, luînd îndrăznire, a zis către boierul acela: "Dacă ai voit tu să mă lași liber, apoi dăruiește-mi și pe

celălalt care a fost cu mine între legături robit, pe cel de un nume cu mine și de o străinătate". Iar boierul a zis: "Ia-l și pe acela și mergeți cu pace la locul vostru".

Astfel, liberându-se Zaharia, a mers cu prietenul său în insula aceea la Cuviosul Nichita, dându-i mulțumire pentru sfintele lui rugăciuni, pentru care l-a izbăvit Dumnezeu din robia barbarilor. Încă și altă minune preaslăvită a făcut acest sfânt părinte. Pe trei bărbați frați după trup, care navigau într-un caic, de valurile ce se ridicaseră fără de veste la miezul nopții și de înecare i-a izbăvit, prin a sa rugăciune către Dumnezeu, și la uscat i-a scos sănătoși. Astfel, fiind singur în legături ca un rob și în primejdii, i-a izbăvit din legături și din primejdii. Și a petrecut Cuviosul într-acea pătimire a temniței șase ani, pînă la pieirea împăratului Leon Armeanul, cel potrivit lui Dumnezeu, care a fost ucis de ostașii săi fără de veste. Apoi s-a suit pe tron după dînsul Mihail cel din Amoreea, ce se chema "Travlos" sau "Valvos", și se liberau Sfinții Părinți din legături și din surghiun. Atunci și Cuviosul Părinte Nichita, egumenul Mănăstirii Midichiei, liberându-se, a ieșit. Dar mucenicul cel fără de sînge, mărturisitorul credinței cel neclintit, ostașul lui Hristos cel nebirit, nu s-a dus într-a sa mănăstire. Ci la liniște vrînd să locuiască, s-a sălășluit la un loc oarecare deosebit aproape de Bizanț, în partea dinspre miază-noapte.

Acolo petrecînd puțină vreme după cumplita pătimire și la mulți făcînd bine prin darul cel mult tămăduitor, s-a apropiat către sfîrșitul său. Și după ostenele cele cu multe dureri ce i s-au făcut lui în surghiun, s-a îmbolnăvit cu boala cea mai de pe urmă și s-a împărțit cu dumnezeieștile Taine, într-o zi de sîmbătă. Iar Duminică, cînd se lumina de ziuă, s-a mutat la Domnul, în trei zile ale lunii aprilie. Și îndată s-a auzit despre sfînta lui adormire în împărăteasca cetate și primprejur. Și s-a adunat degrabă din cetate și de pretutindeni mulțime de popor din amîndouă părțile și din amîndouă rînduilele, adică și duhovnicească și mirenească, precum și frații de la Mănăstirea Midichiei și de la celelalte mănăstiri. Au mers și doi episcopi, Sfîntul Teofil al Efesului și Sfîntul Iosif Tesaloniceanul, și îngrijind după obicei cinstitul trup al sfîntului părinte, în raclă punîndu-l, l-au pus în corabie și l-au dus la mănăstirea lui din Midichia.

Și i-au întîmpinat la țarm fericitul Pavel, episcopul Plusiadei, cu mulțime de monahi și de mireni și, luîndu-l pe umeri, l-au dus la mănăstire, făcîndu-se nu puține minuni pe cale. Pentru că neputincioșii dobîndeau tămăduiri și duhurile cele viclene din oameni se izgoneau. Apoi o femeie oarecare, avînd curgeri de sînge de mult timp, numai cît s-a atins de sfintele moaște ale Cuviosului Nichita și îndată a dobîndit tămăduire.

Deci, tot soborul cîntînd psalmi și cîntări cuviincioase, au pus pe cuviosul în mormîntul celui mai-nainte odihnit, al sfîntului părinte Nichifor, întîiul egumen al locașului aceluia, în partea stîngă a pridvorului. Și multe minuni, chiar și după îngroparea lui, se săvîrșeau și tămăduiri se dădeau celor ce cu credință se apropiau, întru slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru, Cel preamărit întru sfinții Săi. Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, să-I fie de la toți cînte, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Iosif, scriitorul de cîntări și făcătorul de canoane (4 aprilie)

Patria Sfîntului Iosif a fost Sicilia, născut din părinți dreptcredincioși și îmbunătățiți, anume Plotin și Agatia, cărora, pentru viața lor cea plăcută lui Dumnezeu, le-a făcut parte să nască un rod ca acesta, care a fost la toată Sfînta Biserică de bună trebuință și care a fost mai pe urmă scriitor de cîntări, împodobind Biserica cu cîntări și canoane.

Acest copil a fost crescut în buna învățătură a cărții și povățuit la obiceiul cel bun; încît chiar în obiceiurile lui copilărești se puteau vedea obiceiurile bărbatului îmbunătățit, ce avea să fie desăvîrșit. Pentru că era blînd și smerit, înstrăinîndu-se de jocurile copilărești, iubind postirea și înfrînarea din

copilărie; că nu căuta bucate dulci, ci numai cu pâine și cu apă se hrănea și acelea seara. Apoi a sporit foarte mult în învățătura dumnezeieștilor Scripturi.

Așa crescînd pruncul acela cu trupul și cu duhul, au năvălit barbarii asupra unei părți a Siciliei și au fost nevoiți părinții lui să fugă din patria lor în alte părți. Deci a mers Iosif cu dîșii în Peloponis mai întîi, apoi, lăsîndu-și părinții pentru Dumnezeu, s-a dus în Tesalonic, Mitropolia Macedoniei. Aici, intrînd într-o mănăstire, s-a tuns în rînduiala monahicească, unde se deprindea bine în ostenele pustnicești, trecînd prin tot felul de nevoițe ale vieții călugărești, împlinind fără lenevire toată fapta bună, încît s-a făcut bărbat desăvîrșit și monah iscusit.

Patul lui îi era pămîntul acoperit cu o piele, îmbrăcăminte avea o vechitură netrebnică, postirea îi era aspră, hrana, o bucată mică de pâine și apă cu măsură. Priveghea toată noaptea, se pleca în genunchi totdeauna, cînta din gură de-a pururea și lucra mereu. Apoi se îndeletnicea cu citirea dumnezeieștilor cărți, umplîndu-se de înțelepciune și de înțelegere duhovnicească. El era între frați ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind prin chipul cinstitei și sfinte sale vieți, ale cărui fapte bune și multele nevoițe nu se pot spune cu de-amănuntul. Astfel fericitul Iosif, cu bună plăcere slujind lui Dumnezeu mai mult decît alții, a fost silit de egumen și de frați să ia rînduiala preoției și a fost hirotonit preot de episcopul Tesalonicului. În această sfințită rînduială se sîrguia spre mai mari nevoițe și ostenele, săvîrșind adeseori dumnezeieștile Taine, rugîndu-se cu lacrimi pentru el și pentru toată lumea. Ducîndu-se în mănăstirea aceea Cuviosul Grigorie Decapolitul și văzînd pe Cuviosul Iosif, a cunoscut că este un bărbat sfînt; deci l-a iubit foarte și l-a făcut prieten și împreună viețuitor.

După cîtăva vreme, ducîndu-se în Bizanț pentru întărirea credincioșilor care erau tulburați de eretici în acea vreme, a rugat pe egumen și pe frați să-i dea ajutor pe Iosif, pentru că nu voia să se despartă de el. Dar frații și egumenul nu voiau să se despartă de un împreună viețuitor ca acela, care era rob adevărat al lui Dumnezeu. Însă, netrecînd rugămîntea marelui stareț, socotind și trebuința Bisericii care se învăluia de furtuna ereticilor, au lăsat pe fericitul Iosif să plece cu Sfîntul Grigorie Decapolitul la Bizanț. Mergînd ei acolo, locuiau la biserica Sfinților Mucenici Serghie și Vah și se oboseau prin aspra viață, rîvnind unul altuia, dar mai ales Fericitul Iosif urmînd celui mai bătrîn nevoitor, marelui Părinte Grigorie. Pe acela avîndu-l pildă, punea în inima sa în toate zilele multe nevoițe spre săvîrșirea faptei bune. Și se osteneau amîndoi cu dinadinsul, învățînd pe cei binecredincioși să se ferească de vătămarea ereticilor, să nu se tulbure nici să se îndoiască de dogmele drepte credințe, ci să fie tari în mărturisirea adevărului. Căci într-aceea vreme, răucredinciosul împărat Leon Armeanul, înnoind blestematul eres al luptării de icoane, ridicase asupra Bisericii mare prigonire, lepădînd sfintele icoane din bisericile lui Dumnezeu și călcîndu-le cu picioarele, fără de cinste. Pe dreptcredincioșii păstori, izgonindu-i de pe scaunele lor îi muncea în multe feluri și-i pierdea, iar în locul lor punea pe ereticii cei de un gînd cu el.

Atunci Sfîntul Grigorie, împreună cu Sfîntul Iosif, îmbrăcîndu-se în platoșa credinței, umblau pe ulițele cetății, prin tîrg și prin casele credincioșilor, sfătuindu-i, îndemnîndu-i și rugîndu-i, să nu se amăgească de vicleșugul ereticilor. Și erau cuvintele lor ca roua cea de dimineață, care învia florile și iarba țarinii cea veștejită de zăduful zilei, pentru că înviau inimile omenești cele ce se mîhneau și se îndoiau, ca și cum se veștejeau de zăduful învățăturilor ereticești.

După aceea, Cuviosul Grigorie a fost rugat de mulțimea monahilor să trimită pe fericitul Iosif în Roma cea veche, ca pe un iscusit în cuvinte și ca pe cel ce, cu puterea trupească, putea suferi osteneala căii celei lungi, la dreptcredinciosul Papă, care era atunci Leon al treilea, și la toți de acolo să le spună despre prigonirea ce se făcea în Constantinopol asupra Sfintei Biserici, doar cumva dreptcredincioșii de acolo vor putea să le ajute, fiind asupriți și să le surpe dogmele ereticești cele nedrepte, să astupe gura lor cea hulitoare.

Deci, Cuviosul Grigorie a sfătuit pe fericitul Iosif, zicîndu-i: "Acum, o, fiule, este vremea să-ți arăți osîrdia dragostei tale către Dumnezeu și rîvna pentru dreapta credință. Mergi la Roma cea veche, vestește acolo păstorului celui blînd și tuturor celor de la Apus credința cea dreaptă, și cîte primejdii a adus asupra Sfintei Biserici cel cu numele de fiară, răucredinciosul împărat la Răsărit. Cum a scuipat și călcat icoana

lui Hristos și a Preacuratei Maicii Lui, și cum a luat podoaba Bisericii și a izgonit cu nedreptate pe păstorii cei buni, iar pe mincinoșii păstori, pe năimiți și pe ai lui lupi răpitori, i-a trimis în turma lui Hristos, încît oile lui sînt răpite și risipite. Spune cum, în toate zilele, Biserica lui Hristos este învăluită de mincinoasa furtună a stăpînitorului, și cum cumplitul Leon, care a venit din Armenia, răcnește cu îngrozire și înghite pe mulți cu vicleșugul său cel ereticesc. Vesteste, îndeamnă și roagă ca să scoată sabia cuvîntului lui Dumnezeu și să stea împotriva celor ce ne prigonesc!"

Unele și altele ca acestea grăind Sfîntul Grigorie, iar fericitul Iosif, care din tinerețe se deprinsese bine la ascultare, nimic împotriva n-a grăit, ci cu smerenie plecîndu-și capul, rugăciunile părintelui și binecuvîntare cerîndu-i de drum, s-a suit în corabie și a plecat. Dar judecata lui Dumnezeu cea neștiută, într-alt chip a voit. Pentru că Dumnezeu, Cel ce pe toate le rînduiește spre folos, prin cele ce nu se văd nouă a fi potrivite și nesilnice, face uneori lucruri minunate și preaslăvite mai presus de nădejde, spre pomenirea numelui Său Cel Sfînt. Deci și calea spre Roma a lui Iosif, după rînduiala lui Dumnezeu, s-a întîmplat într-acest chip: Cei de un gînd cu împăratul Leon Armeanul pentru eresul acela, slujitorii și ajutătorii tiraniei lui. Înștiințîndu-se că mulți din cetatea împărătească se duc în alte țări, fugind de luptătorii de icoane, au rînduit în taină pe drumurile cele de pe apă și de pe uscat, pîndiri tîlhărești, ca, prinzîndu-i pe cei ce fugeau, să-i întoarcă în mîinile luptătorilor de icoane. De aceea nu s-a tăinuit nici plecarea Cuviosului Iosif, trimis de monahii cei dreptcredincioși spre Apus, adică la Roma.

Deci, i-au ieșit înainte tîlharii, care pentru aceea erau rînduiți pe mare, și a căzut Cuviosul în mîinile potrivnicilor, care, jefuind corabia aceea și prinzînd pe toți cei ce erau cu Cuviosul Iosif, i-au trimis în Creta la prigonitorii de icoane. Acolo Cuviosul, fiind pus în lanțuri grele, a fost aruncat în temniță, unde mai erau o mulțime de legați, pătîmind împreună cu dînsul pentru dreapta credință. Pe toți cei legați Sfîntul Iosif îi mîngîia ziua și noaptea cu cuvinte insuflăte de Dumnezeu, singur veselindu-se pentru Domnul său, și zicea către ceilalți:

"Ce poate să fie mai dulce și mai de bucurie decît lanțurile acestea, cu care, pentru dragostea lui Hristos și pentru icoana cea sfîntă a Lui, sîntem legați! Deși îndurăm nevoi în legăturile cele de puțin timp, totuși ni se cuvîine a mulțumi lui Dumnezeu pentru pătîmirea aceasta, avînd pildă vie pe Sfîntul Pavel, care, socotind lanțurile ca pe niște podoabe de aur, negrăit se bucura, că s-a învrednicit pentru numele lui Iisus Hristos a pătîmi unele ca acestea. Dar mai ales singur Hristos a pătîmit pentru noi, lăsîndu-ne pildă ca să urmăm Lui, Care n-a făcut păcat, și ocări împotriva n-a rostit și, pătîmind, nu s-a înfricoșat, precum zice Sfîntul Apostol Petru. Este cu adevărat oarecare necaz din simțitele dureri ale trupului, dar este cu neputință a se numi cineva purtător al jugului lui Hristos, de nu-I va urma Lui.

Răbdînd aceleași pătîmiri pe care El pentru noi Le-a răbdat, Dumnezeu fiind Atotputernic, Care putea și în alt oarecare chip să mîntuiască pe om, însă bine a voit, ca din ostenele și bucurii să se nască acea putere a faptei bune, care poate să deschidă ușa cerului, care de mult a fost încuiată. Deci nu altă cale ne-a arătat nouă spre mîntuire, ci numai aceea prin ostenele și prin necazuri. Pentru ce dar să ne tulburăm, punîndu-ne sănătatea noastră în pătîmire pentru Sfînta Icoană a Mîntuitorului și a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu? Căci așa împotrîvindu-ne poruncii împăratului celui răucredincios, vom cîștiga darul lui Dumnezeu și ajutorul cel în vreme bună".

Cu aceste cuvinte și cu altele asemenea acestora, Cuviosul Iosif mîngîia și întărea pe cei împreună cu dînsul legați, care, pentru cinstea icoanelor, erau închiși în temniță. S-a întîmplat de era aruncat acolo cu dînșii un oarecare dreptcredincios episcop, care era prigonit de asemenea pentru cinstirea sfintelor icoane. Acela, neputînd suferi nevoile temniței, se tulbura de gînduri ca un om și, ca o corabie învăluindu-se foarte, era aproape de înecare. Pentru că acum începea a se învoi la erezia prigonirii icoanelor, ca să se libereze din legăturile și din primejdiile în care se afla.

Acea tulburare a lui înțelegînd-o Cuviosul Iosif, cîte cuvinte n-a grăit către dînsul, cîte lacrimi n-a vărsat, rugîndu-l și sfătuindu-l, ca pentru icoana lui Hristos, ca și pentru însuși Hristos să nu se îndoiască a muri. Și nu în deșert i-au fost aceluia cuvintele cele de Dumnezeu insuflăte. Pentru că atît de mult s-a întărit prin el episcopul acela, încît și în muncile cele cumplite nu s-a lepădat de buna sa credință, ci cu bărbăție

și cu mărime de suflet a răbdat pînă la sfîrșit. Căci atunci cînd l-a scos la judecată și a văzut pe muncitori și uneltele cele de muncă, nu s-a înfricoșat cîtuși de puțin, ci singur desbrăcîndu-și hainele de pe dînsul, se dădea de bună voie la bătaie, dorind de o mie de ori moartea, de ar fi cu putință să rabde pentru Hristos Dumnezeu Cel ce S-a întrupat, Care este închipuit prin zugrăvirea icoanelor. Deci, fiind spînzurat gol la munci și cu săgeți însăgetat, iar la sfîrșit fiind lovit cu o piatră mare în cap și-a dat duhul său Domnului.

Fericitul Iosif, înștiințîndu-se de mucenicescul sfîrșit al episcopului, s-a bucurat foarte mult de a lui neînduplecată bărbăție și mulțimea lui Hristos, Cel ce a întărit la o nevoie ca aceea pe alesul Său ostaș, care, deși alunecase puțin, însă, bine îndreptîndu-se, a biruit pe vrăjmaș. Încă și pe mulți alții, Sfîntul Iosif, de asemenea, i-a izbăvit din sufleteasca pierzare și la Hristos înainte i-a trimis, învățîndu-i neîncetat spre calea mîntuirii. Și singur el de Dumnezeu se păzea de moarte, ca spre folosul celor mai mulți, viața lui să se lungească.

Pătîmind Sfîntul în temnița aceea șase ani, a sosit cumplitul sfîrșit al răucredinciosului împărat Leon Armeanul. Că sosind noaptea praznicului Nașterii lui Hristos, a fost ucis de ostașii săi în biserică, la cîntarea Utreniei. Și în același ceas Cuviosul Iosif a fost înștiințat de pierderea aceluia tiran în temnița Critului și a fost liberat cu minune din legături, prin arătarea către dînsul a Sfîntului Ierarh Nicolae. Pentru că toată noaptea aceea petrecînd-o fără somn, Sfîntul Iosif, cîntările praznicului cîntîndu-le și rugîndu-se, la cîntarea cocoșilor a strălucit o lumină în temniță și a stat înaintea lui un bărbat cu sfințită cuviință și cinstit, îmbrăcat în veșminte arhieresti, cărunt la păr, cu fața luminoasă, grăind către dînsul: "De la Mira Lichiei am venit la tine, fiind trimis de Dumnezeu, ca degrabă să-ți aduc veste de bucurie; pentru că vrăjmașul cel ce a tulburat Biserica și a risipit oile lui Hristos, s-a lipsit de împărăție și de viață, fiind chemat la judecata lui Dumnezeu. Deci, acum ți se cade să te întorci la Constantinopol și cu darul Sfîntului Duh care locuiește în tine, pe mulți să-i întărești". Spunîndu-i aceasta, i-a dat o hîrtie și i-a zis: "Primește această hîrtie și o mîncîcă". Iar scrisoarea era aceasta: "Grăbește, Îndurate, și Te sîrguiește ca un Milostiv spre ajutorul nostru, că poți, dacă voiești".

Iosif, luînd acea hîrtie și citind-o, a înghițit-o cu bucurie și a zis: "Cît sînt de dulci gîtlejului meu cuvintele acestea". Și i-a poruncit cel ce i se arătase ca să și cînte acele cuvinte și, cîntîndu-le cu bucurie, îndată a văzut lanțurile și obezile sale dezlegate și căzute de pe grumaz, de la mîini și de la picioare și a auzit pe Sfîntul Ierarh Nicolae, grăindu-i: "Scoală-te și urmează-mă". Și, sculîndu-se, a ieșit din temniță, deschizîndu-se ușile singure de la sine, iar străjerii temniței nu știau nimic de aceasta. Apoi s-a văzut că era dus prin văzduh de o putere dumnezeiască nevăzută și în puțin timp s-a aflat la Constantinopol, pe calea cea mare care duce în cetate, slăvind pe Dumnezeu pentru o minune ca aceea preaslăvită.

După ce Sfîntul Iosif a intrat în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfîntul Grigorie Decapolitul, pentru că se dusese către Domnul. Dar a văzut numai pe Ioan ucenicul lui și a plîns mult după părintele său Grigorie, că nu s-a învrednicit să-l vadă iarăși viu; și a stat lîngă mormîntul lui împreună cu părintele Ioan. Apoi după multă vreme s-a dus și Ioan către Domnul și l-a îngropat aproape de Sfîntul Grigorie. După aceea Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc deosebit și liniștit, afară din cetate, nu departe de biserica Sfîntului Ioan Gură de Aur. Acolo sălășluindu-se, a zidit o biserică în numele arhierelui lui Hristos, Nicolae și a adus acolo moaștele la amîndoi părinții, ale Sfîntului Grigorie Decapolitul și ale lui Ioan. Apoi a întemeiat acolo mănăstire și a adunat frați și venea la dînsul totdeauna mulțime de oameni duhovnicești și mirenești, ca să-i asculte învățăturile lui cele însuflate de Dumnezeu; pentru că darul Sfîntului Duh izvora ca un rîu din gura lui, prin cuvintele cele grăite cu dulceață.

Cuviosul Iosif, ducîndu-se o dată în Tesalia, a cîștigat o bună parte din moaștele Sfîntului Apostol Vartolomeu, pe care le-a pus cu cinste în mănăstire. Și se învrednicea adesea a-l vedea în vedenia visului, căci avea către dînsul mare dragoste și credință, dorind să împodobească prăznuirea aceluia sfînt apostol cu cîntări de laude, dar nu îndrăznea, îndoindu-se de va fi plăcut sfîntului apostol acel lucru, sau nu. El se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu și apostolului Lui, ca să i se dea înștiințare despre aceasta și înțelepciune să i se dăruiască de sus, ca să poată scrie bine stihirile de cîntare.

Deci, rugându-se el pentru aceasta patruzeci de zile, cu post și cu lacrimi și apropiindu-se ziua pomenirii aceluia apostol, la Vecernia praznicului a văzut pe Sfântul Apostol Vartolomeu, arătându-se în altar îmbrăcat în haine albe, perdeaua altarului fiind ridicată și îl chema la dânsul. Ducându-se Iosif mai aproape, Sfântul Apostol a luat de pe dumnezeiasca masă cartea Sfintei Evanghelii și a pus-o pe pieptul lui Iosif, zicându-i: "Să te binecuvânteze dreapta Atotputernicului Dumnezeu și să izvorască de pe limba ta cerești ape ale înțelepciunii, facă-se inima ta scaun al Sfântului Duh, iar de cântările tale să se îndulcească toată lumea".

Zicând aceasta, Sfântul Apostol Vartolomeu s-a făcut nevăzut; iar Cuviosul Iosif, cuprinzându-se de negrăită bucurie și darul înțelepciunii simțindu-l în sine, s-a umplut cu totul de mulțumire. Și din acel ceas a început să scrie cântări bisericești și pesne de canoane, împodobind nu numai praznicul Sfântului Apostol Vartolomeu, dar și pe ale multor sfinți. Dar mai ales pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu a cinstit-o cu multe canoane, asemenea și pe Sfântul Ierarh Nicolae, și a umplut Sfânta Biserică de cântările lui cele frumoase, de unde și-a câștigat și numirea de scriitor de cântări.

După aceea, împărășind Teofil, s-a ridicat iarăși viforul prigonirii de icoane asupra Bisericii și mulți erau prigionii și munciți. Atunci și Cuviosul Părintele nostru Iosif, scriitorul de cântări, pentru arătata muștrare cea cu îndrăzneală a eresului, a fost izgonit în Herson, unde a petrecut în legături și chinuri, pînă la moartea lui Teofil. Apoi, după moartea acestuia, a fost chemat la Constantinopol de împărăteasa Teodora, care împărătea împreună cu fiul ei Mihail și avusese dreapta credință împreună cu preasfințitul patriarh Metodie. Iar după mutarea Sfântului Metodie, luînd scaunul Sfântul Ignatie, în acea vreme Cuviosul Iosif a fost pus de dânsul păzitor de vase al dumnezeieștii Biserici celei mari a cetății împărătești. Și era foarte iubit de preasfințitul patriarh, asemenea și de toată rînduiala duhovnicească și mirenească, pentru viața lui cea îmbunătățită și pentru învățăturile cele preaînțelepte și de suflet folositoare care ieșeau din limba lui, prin care pe mulți îi povățuia la calea mîntuirii. Însă după cîtiva ani a pătimit iarăși izgonire de la Barda, fratele împărătesei, care a fost întii stăpînitor după împăratul, pentru muștrarea fărădelegii. Căci, izgonind de la el fără vină pe soția sa cea după lege, a luat ca soție pe o altă femeie, rudenia sa, silind legile bisericești și netemîndu-se de Dumnezeu, nici de oameni rușinîndu-se. Pe acela îl muștra Cuviosul Iosif, precum odată Sfântul Ioan Mergătorul Înainte muștra pe Irod. Pentru acest lucru a fost izgonit și chinuit de dânsul, precum și preasfințitul patriarh Ignatie, căci și el a răbdat izgonire și primejdii multe de la Barda cel fărădelege.

Apoi, după ce Barda a fost ucis de slugile împărătești, pierind cu sunet, iar după dânsul și împăratul Mihail fiind asemenea lipsit de viață de către ai săi, a luat împărăția Vasile Macedon. Atunci s-au întors în Constantinopol și Sfântul Ignatie cu Sfântul Iosif. Deci, Ignatie și-a luat iarăși scaunul său și Iosif iarăși cea mai dinainte cinste a păzirii de vase. Și nu numai preasfințitului Ignatie, dar și lui Fotie, care a fost după dânsul la patriarhie, Sfântul Iosif, scriitorul de cântări, le era iubit și cinstit. Pentru că acel patriarh toată rînduiala bisericească o încredințase Cuviosului și-l numea pe el om al lui Dumnezeu și înger în trup și părinte al părinților. Deci a poruncit la tot clerul său, ca pe Cuviosul Iosif să-l aibă ca părinte duhovnicesc, descoperindu-i conștiințele lor și mărturisind greșelile lor. Cuviosul era și înainte văzător, văzînd mai înainte greșelile cele tainute. Însă nu muștra pe cel greșit, ci cu cuvinte îndemnătoare îl învăța, pînă ce, umilindu-se cel ce se mărturisea, își spunea singur fărădelegea tainuită; pentru că era puternic în cuvintele cele de Dumnezeu insuflate, cu înlesnire putînd să întoarcă pe cei păcătoși la pocăință.

Iar după ce a petrecut ani mulți și a ajuns la adînci bătrîneți, a slăbit cu trupul de ostenelele cele multe, în care a fost din tinerețe, pe de o parte nevoindu-se pustnicește, iar pe de alta răbdînd pentru dreptate surghiun, legături și temnițe. Apoi, ținînd rînduiala bisericească și împodobind cu cântări praznicele și pomenirile sfinților, s-a îngrijit mult și pentru mîntuirea sufletelor omenești. Deci, aproape de moarte, a căzut în boală, cînd se sfîrșeau zilele Sfântului Post de patruzeci de zile, avînd înștiințare în somn de la Dumnezeu pentru moartea cea grabnică.

Deci, în Sfînta Vineri cea Mare a Patimilor celor de voie ale lui Hristos, scriind toate vasele și lucrurile bisericii cele încredințate lui, le-a trimis la preasfințitul patriarh Fotie și se pregătea de ieșire, rugîndu-se lui Dumnezeu și zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne Dumnezeul meu, că în umbra aripilor Tale m-ai păzit

în toate zilele vieții mele. Și acum pînă în sfîrșit păzește-mi duhul meu și dă-mi parte ca fără vătămare să scap de diavoli în tinericul și de înfricoșările cele din văzduh; ca nu cîndva să se bucure de mine vrăjmașul meu, pentru neștiința mea și pentru greșelile ce am făcut în viața mea.

Păzește turma Ta, o, Cuvinte al Tatălui și toate ale Tale zidite cu dreapta Ta, apără-le pînă la sfîrșitul veacului. Fii ajutător fiilor celor iubiți ai Bisericii Tale. Dă miresei Tale - Sfintei Biserici - pace veșnică și alinare neînvingătoare. Pe împărăteasca sfințenie, cu ale Tale daruri luminează-o. Pe mîndrul Veliar supune-l sub picioarele celor ce apără credința cea dreaptă și pe toate eresurile cele vătămătoare de suflet izgonește-le de la Biserica Ta, iar sufletului meu dăruiește-i, ca în pace și cu blîndețe să se despartă de trupul acesta. Deși nu sînt din numărul sfinților și plăcuților Tăi în care a petrecut Duhul Sfînt, pentru că mă știu că sînt păcătos înaintea Ta, însă Tu, fiind bunătatea cea nemăsurată, nu căuta la greșalele mele, ci fă-mă vrednic părții fiilor Tăi. Amin".

Astfel rugîndu-se Cuviosul Iosif, împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine și tuturor celor ce erau lîngă dînsul dîndu-le binecuvîntare, și-a ridicat mîinile spre cer, cu fața luminoasă și veselă și și-a dat lui Dumnezeu Sfîntul lui suflet. Și îndată s-a adunat de pretutindeni mulțime de monahi și mireni, dintre care mulți plîngeau, numindu-l unii părinte al lor, unii hrănitor, alții făcător de bine, alții mîngîietor, iar alții învățător, povățuitor și ocîrmuitor al mîntuirii lor și l-au îngropat cu cinste și cu laude în mormînt.

Dar mai cinstită și mai slăvită i-a fost petrecerea sfîntului său suflet în curțile cerești, de către duhurile cele fără de moarte. Acest lucru s-a învrednicit a-l vedea cu ochii un prieten iubit al lui, care nu era depărtat cu locul, fiind bărbat drept și plăcut lui Dumnezeu. Pentru că în acel ceas, cînd iubitul lui suflet, despărțindu-se de trup, mergea spre ceruri la Dumnezeu, a auzit bărbatul acela un glas de sus, zicîndu-i: "Ieși din casă și vezi tainele cele minunate ale lui Dumnezeu!" Iar el ieșind și privind în sus, a văzut crugul ceresc despărțindu-se în două și ieșeau de acolo cetele sfinților. Mai întîi mergea ceata Apostolilor; după aceea a Mucenicilor, apoi a proorocilor și după aceasta a arhierilor.

Niște lucruri ca acestea minunate văzîndu-le bărbatul acela, se minuna cu spaimă și nu pricepea ce era aceasta. Apoi iarăși a auzit glas: "Privește și ia aminte, că toate cele văzute de tine îți vor fi arătate!" Și îndată a văzut patru tineri unii mai luminoși decît alții, iar între ei mergea o Fecioară cu negrăită slavă și cinste. Aceea era Preacurata și binecuvîntata Fecioară Maria, Maica lui Hristos Dumnezeu nostru. Ea mergînd, porunca cetelor sfinților bărbați să primească pe acel sfînt suflet, care le-a lăudat ale lor fapte și pomeniri și cu viață le-a urmat. Atunci putea să-i vadă pe toți cu negrăită bucurie și sîrguindu-se cu dragoste a primi pe o cinstită față ca aceasta, ce se suia la cer.

Văzînd unele ca acestea acel bărbat, gîndea în sine, zicînd: "Cine este acesta pe care îl învrednicesc cu atîta cinste cetele viețuitorilor cerești?" Apoi a auzit glasul îngerilor ce duceau pe acel sfînt suflet și cu mare glas grăiau: "Acesta este Iosif scriitorul de cîntări, împodobitorul a toată Biserica, care, învrednicindu-se de darul Sfîntului Duh, a urmat vieții apostolilor și mucenicilor și faptele lor le-a dat în scris; drept aceea acum de la aceiași sfinți primește cinste și laudă".

Astfel sufletul Cuviosului Iosif, scriitorul de cîntări, s-a dus la cele cerești cu dănuire. Iar bărbatul care a văzut aceasta, s-a umplut de nespusă bucurie, într-o slăvită vedenie ca aceea. Însă de jale mare se cuprindea, căci nu s-a învrednicit să vadă mai mult slava aceea, cum acel binecuvîntat suflet a intrat în lăuntru în cele de sus cum înaintea luminii celei prealuminoase a lui Dumnezeu în Treime a stat și s-a închinat.

Încă și altă înștiințare pentru această petrecere spre cer a Cuviosului Iosif, s-a făcut în acest fel. Era în Constantinopol o biserică a Sfîntului Mucenic Teodor, care se numea Fanerot, adică arătător, căci lucrurile cele furate sau tănuite sau pierdute, le arăta celor ce alergau la el cu rugăciune. Fugind de la un om, un rob foarte trebuitor, și de a cărui fugire mîhnindu-se omul acela, a mers la biserică Sfîntului Teodor Fanerot și rugăciunile își săvîrșea, rugînd pe mucenicul lui Hristos, ca să-i arate pe robul său. Și petrecînd trei zile și trei nopți lîngă biserică și nimic întîmplîndu-se, s-a mîhnit și voia să se ducă. Deci era vremea Utreniei și un cuvînt folositor de suflet se citea în biserică; iar omul acela, în vremea citirii

dormind puțin, a văzut pe sfântul arătându-se lui și zicându-i: "De ce te mîhnești, omule? Iosif, făcătorul de cîntări, despărțindu-se de trup, am fost pe lîngă dînsul; și murind acela în această noapte, sufletul lui care ne-a cinstit cu canoane și cu cîntări, a fost petrecut spre ceruri de noi toți și înaintea feței lui Dumnezeu s-a dus. Pentru aceea am zăbovit de nu m-am arătat ție. Iar acum iată sînt aici, ascultînd cererea ta. Deci du-te în cutare loc - spunîndu-i numele locului - și acolo îl vei afla pe robul tău, pe care-l cauți".

Amîndouă aceste înștiințări ne adeveresc ce fel de slavă a cîștigat Cuviosul Iosif de la Dumnezeu pentru ostenele sale și de la sfinții lui Dumnezeu cînte și laudă în cereștile locașuri, unde acum, sînd înaintea scaunului lui Dumnezeu, cîntă cîntări îngerești, slăvind și lăudînd pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, în veci. Amin.

□ Notă □ - Acest Cuvios Iosif, scriitor de cîntări a trăit în vremea împărăției lui Nichifor, a lui Mihail Curopalatul, a lui Leon Armeanul, a lui Mihail Valvos, a lui Teofil și a lui Mihail fiul său, care, împreună cu maica sa Teodora au împărățit și s-a săvîrșit pe vremea împărăției lui Vasile Macedon, în anul de la facerea lumii 6391, iar de la întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu 883, în a patra zi a lunii Aprilie, în săptămîna luminată a Învierii lui Hristos, în noaptea Miercurii luminate, spre Joia cea luminată. Și atunci era slova Pascaliei, Paștele lui Hristos.

Se cade a ști și aceasta, că se află doi sfinți cu numele Iosif, scriitori de cîntări. Cel dintîi, Iosif, episcopului Tesalonicului, frate bun al Cuviosului Teodor Studitul, a cărui pomenire este în 26 Ianuarie; iar alt Iosif este Cuviosul acesta, care a fost păzitor de vase al Bisericii celei Mari. Iar canoanele cele făcute de dînsii se cunosc în acel fel. Unde la începutul canonului este scris "Facerea lui chir Iosif", să cunoști că este Sfîntul Iosif cel dintîi, fratele Studitului, episcopul Tesalonicului, pentru că acel cuvînt "chir", este semn de mare cînte și stăpînire, precum este episcopia. Iar unde este scris fără adăugirea "chir", să înțelegi că este cel de al doilea, Cuviosul Iosif, care n-a fost episcop, fără numai ieromonah și egumen, păzitor de vase al Bisericii celei Mari a Constantinopolului.

Pătimirea Sfintei Mucenițe Fervuta și a roabei sale (4 aprilie)

Sfîntul Simeon, episcopul Persiei, sfîrșindu-și a sa mucenicie pentru Hristos, fiind chinuit de împăratul Savorie, au rămas după dînsul două surori ale lui, una fecioară, cu numele Fervuta, iar alta văduvă, și o roabă. Deci, sfînta fecioară era tînără cu anii și la față frumoasă fără măsură, de a cărei frumusețe înștiințîndu-se împărăteasa Persiei, femeia lui Savorie, a poruncit să o aducă la sine. Ducîndu-se slugile, au luat pe acea sfîntă fecioară, pe sora ei și pe roabă și le-au dus la împărăteasă, cînd se sfîrșea anul, dupăuciderea Sfîntului episcop Simeon.

Văzînd împărăteasa frumusețea Fervutei, a zis către dînsa: "O, fecioară, ți se cade, să fii stăpînă a multora, avînd o astfel de frumusețe". Iar sfînta a răspuns: "Am mire pe Hristos, pentru care fratele meu a pătimit și nu pot să mă gîndesc la alt mire". Iar împărăteasa nemaiîntrebînd-o nimic, a poruncit ca să petreacă în palatul împărătesc, cu sora ei și cu roaba. Dar a doua zi împărăteasa s-a îmbolnăvit deodată și au mers vrăjitorii Persiei să o cerceteze și să-i cunoască boala ei. Deci, au văzut în palatul împărătesei pe Fervuta fecioara cea frumoasă și s-a rănit unul din vrăjitori de frumusețea ei. Apoi, ieșind din palat, a trimis la dînsa, zicîndu-i: "De vei voi să-mi fii mie femeie, apoi te voi cere de la împărăteasă și vei fi stăpînă a multor averi și bogății". Răspuns-a sfînta: "Nu-mi este cu putință mie, fiind creștină, să mă unesc cu păgînii!"

Auzind aceasta vrăjitorul acela, s-a umplut de rușine și de mînie și ducîndu-se la împăratul Savorie, a zis: "Nu este ușoară boala împărătesei, fiind otrăvită. Iată, sînt în palatul ei două surori creștine, al căror frate, Simeon, episcopul creștin, a fost ucis din porunca ta. Și cu adevărat aceasta este, că acelea avînd răutate asupra ta pentru fratele lor, pregătind otravă, i-au dat împărătesei tale". Deci, îndată împăratul a poruncit

ca să le aducă pe acelea la întrebare. Fiind aduse la împăratul toate trei, Sfânta Fervuta, sora ei și roaba, au ieșit la dînsule după porunca împăratului, Mauptis, boierul vrăjitorilor, și cu dînsul alți doi boieri din suită, ca să le întrebe și să audă răspuns de la dînsule. Aceia șezînd la judecată și pe femeile aduse punîndu-le înainte, după ce au văzut negrăita cuviință a Sfintei Fervuta, îndată s-au rănit inimile lor și fiecare dintre dînșii gîndea în sine viclesuguri și tănuia fiecare unul de altul necuratul său cuget. Și au zis către dînsule: "Pentru ce ați otrăvit pe împărăteasa, stăpîna lumii? Iată, sînteți vinovate de moarte".

Sfânta Fervuta le-a răspuns, zicînd: "Pentru ce a băgat satana în inima voastră o scornire ca aceasta asupra noastră, care lucru este departe de adevăr? Și pentru ce cu nedreptate voiți să ne ocărîți pe noi? Dacă sînteți însetați de sîngele nostru, apoi cine este cel ce vă oprește pe voi, ca să-l beți? Dacă doriți înjunghierea noastră, iată în toate zilele mîinile voastre vi le spurcați, iar noi pentru Dumnezeu nostru murim ca niște creștine, nelepădîndu-ne de El; de vreme ce El este viața noastră și, precum este scris nouă, unui Dumnezeu ne închinăm și Aceluia Unuia Îi slujim. Încă este și aceasta scrisă în cărțile noastre: "Vrăjitorul și fermecătorul să nu trăiască, ci să moară de mîinile poporului". Deci, cum aș fi dat cuiva otravă, cînd nu este o mai mare răutate ca aceea, adică a ne lepăda de Dumnezeu nostru? Căci pentru amîndouă greșelile acelea stă deasupra noastră pedeapsa de moarte".

Acestea grăindu-le sfînta, cu dulceață o ascultau pe ea și minunîndu-se de frumusețea și de înțelepciunea ei, nu puteau să-i grăiască ceva împotriva, ci fiecare în sine gîndea: "Eu voi ruga pe împăratul ca să le elibereze de la moarte și îmi voi lua mie pe fecioara aceasta de femeie". Și abia a răspuns Mauptis, zicînd: "Deși nu se cade vouă a face fermecătorii, precum ați zis, ca să nu călcați legea voastră, însă, dorind răzbunarea morții fratelui vostru, ați făcut aceasta". Răspuns-a Sfânta Fervuta: "Dar ce rău a pătimit de la voi fratele nostru, ca pentru aceea să vă doresc vouă moartea, și viața noastră să o pierdem la Dumnezeu? Căci deși voi l-ați ucis pe el, iuțindu-vă cu păgîneasca voastră mînie, însă el este viu și se bucură cu Hristos în cereasca Lui Împărăție, în fața căreia împărăția voastră nu este nimic". Acestea zicîndu-le sfînta, a poruncit boierul, să ducă pe sfintele fecioare în temniță.

A doua zi foarte de dimineată, Mauptis, boierul vrăjitorilor a trimis în taină, în temniță, la Sfânta Fervuta, zicîndu-i: "Iată gata sînt, ca să rog pentru tine pe împăratul, numai să voiești să-mi fii mie femeie". Iar sfînta fecioară, auzind acelea, cu îndrăzneală a răspuns: "Astupă-ți gura, preanecuratele cîine, vrăjmașule al lui Dumnezeu și a toată dreptatea, să nu îndrăznești mai mult unele ca acele necurate cuvinte, să le aduci în urechile mele, că nu suferă mintea să le audă pe acelea. Nu va fi aceasta în veci, pentru că odată m-am unit cu Domnul meu Iisus Hristos și fecioria mea Aceluia o păzesc și credința și adevărul Aceluia mă sîrguiesc a le închina. Că Hristos, fiind singurul fără de păcat, este puternic să mă scoată din păgîneștile voastre mîini și din necuratele voastre gînduri, pe care le-ați pus asupra mea. Deci nu mă tem de moarte, nici mă înfricoșez de ucidere, pentru că prin aceasta mă trimiteți la Sfîntul Episcop Simeon, iubitul meu frate, și acolo voi afla mîngîiere de necazurile mele și de suspinuri, pe care le-am răbdat după moartea lui".

Astfel Sfânta Fervuta mireasa lui Hristos a izgonit pe trimisul lui Mauptis cu necinste de la sineși; iar pe însuși Mauptis, boierul vrăjitorilor l-a umplut de mare rușine. La fel a făcut și celorlalți doi boieri, care de frumusețea ei se răniseră. Pentru că fiecare dintre dînșii trimitea în taină la dînsa în temniță pe solii lor spre a lor însoțire și toți s-au rușinat de către dînsa. După aceea rușinîndu-se ei de înțelepciunea fecioarei aceleia și văzîndu-și paguba lor, s-au sfătuit toți cei trei boieri să piardă cu totul pe fecioara Fervuta și pe cele împreună cu dînsa. Deci, au mărturisit cu nedreptate înaintea împăratului mințind, că cele trei creștine sînt vrăjitoare și fermecătoare vrednice de moarte.

Deci, le-a poruncit împăratul să se închine soarelui și să fie vii. Iar sfintele mucenițe fiind duse iarăși la judecată înaintea celor trei boieri, după ce au auzit acea poruncă împărătească, au răspuns: "Noi ne închinăm lui Dumnezeu Făcătorul cerului și al pămîntului și cinstea Aceluia nu o vom da soarelui, care este făptură a lui Dumnezeu pe Care Îl cinștim noi, iar ale voastre îngroziri, niciodată nu pot să ne despartă de dragostea Mîntuitorului și Domnului nostru Iisus Hristos". După ce sfintele au zis acestea, Mauptis și cei doi boieri, au strigat cu glas mare: "Să se piardă de pe pămînt femeile acestea, care au dat împărătesei otravă și au aruncat-o pe ea în cumplită boală". Și s-a dat de la împărat, asupra sfintelor

mucenițe, hotărîre de moarte, ca acele trei femei creștine să moară cu acel fel de moarte cu care vor voi vrăjitorii Persiei. Și ziceau oamenii aceia păgîni: "De nu se vor tăia femeile acelea în două, iar împărăteasa de nu va trece printre părțile tăiate ale trupurilor lor, nu va putea să se tămăduiască".

Fiind duse la tăiere sfintele mucenițe, Mauptis iarăși a trimis la Sfînta fecioară Fervuta, zicîndu-i: "De voiești să mă ascuți pe mine, apoi nici tu nu vei muri, nici cele ce sînt cu tine". Iar sfînta fecioară, cu mare și mînios glas ocărîndu-l, i-a zis: "Pentru ce, necuratule cîine, grăiești acestea, pe care nici a le auzi nu pot? Pentru că eu desăvîrșit doresc să mor pentru Hristos Dumnezeuul meu, ca să dobîndesc de la El viața veșnică; pentru că niciodată nu voi iubi viața aceasta vremelnică, ca să nu mor cu moartea cea veșnică". Atunci păgînii, scoțînd pe sfintele mucenice din cetate, au înfipt pentru fiecare cîte doi pari, de unul au legat pe Sfînta Muceniță Fervuta de grumaji, iar de altul i-a întins picioarele ei. Asemenea și pe sora ei și pe roabă, întinzîndu-le la pari, le-au legat și aducînd un ferăstrău de lemn, le-au ferestruit în două.

Astfel Sfintele Mucenițe, miresele lui Hristos, și-au dat preacuratele lor suflete în mîinile Mirelui lor Celui fără de moarte. După aceasta muncitorii au pus șase copaci mari, trei de-o parte a drumului și trei de alta, și au spînzurat de ei părțile cele ferestruite ale trupurilor sfîntelor mucenițe. O, înspăimîntătoare priveliște și vedere plină de lacrimi! După aceea au petrecut-o pe necurata lor împărăteasă, pe calea aceea, printre trupurile cele spînzurate ale sfîntelor mucenițe, și a trecut după dînsa toată mulțimea poporului, iar la sfîrșit cinstitele trupuri ale Sfîntelor Mucenițe le-au aruncat într-o groapă.

Așa s-a sfîrșit Sfînta Muceniță Fervuta, împreună cu sora ei și cu roaba sa, în patru zile ale lunii Aprilie, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava și împărăția, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Agatopod diaconul și Teodul citețul (5 aprilie)

Pe vremea împărăției lui Dioclețian și Maximiam, păgînii împărați ai Romei, erau în Tesalonic doi clerici bisericești plăcuți lui Dumnezeu, Agatopod și Teodul. Agatopod era cu rînduiala diacon, bătrîn de ani și foarte înțelept, împodobit cu căruntețe, iar Teodul era citeț, tînăr și frumos la față, fiind în anii tinereții și viețuind în curăție și fără de prihană, fiu al unor cinstiți părinți creștini, care avea frați după trup, pe Capiton, Mitrodor și Filostorghie, toți desăvîrșiți dreptcredincioși către Dumnezeu. Chiar mai înainte de nevoiea pătimirii, fericitul Teodul a luat semn de la Dumnezeu pentru cununa mărturisirii ce avea să o cîștige. Pentru că într-o noapte, odihnindu-se, i se părea în vedenia visului că ia în mîna sa un lucru de la o persoană cinstită.

Deci, deșteptîndu-se din somn, a găsit în mîinile sale un inel foarte frumos, neștiind din ce fel de materie era lucrat, avînd pecete cu închipuirea Sfîntei Cruci, care era semnul pătimirii pentru Iisus Domnul, Cel ce a pătimit pe Cruce pentru noi. Cu inelul acela tînărul cel sfînt tămăduia toate bolile între oameni și numai dacă întîmpina Teodul, care purta inelul acela, pe cineva din cei bolnavi, îndată fugea boala de la cel neputincios și i se dădea sănătate, și pentru aceasta mulți dintre elini se întorceau către Hristos.

După aceea, păgînii împărați au ridicat prigonire asupra creștinilor și au trimis poruncile lor cele necurate pretutindeni, ca oamenii să se închine idolilor celor făcuți de mîini omenești, iar nu lui Dumnezeu, Ziditorul tuturor. Acea poruncă a mers și la Tesalonic și se puneau înainte la priveliște uneltele cele de muncire pentru cei ce nu se supuneau poruncii împărătești. Mulți din credincioși fugeau să se ascundă, oriunde puteau. Unii alergau voioși la munci, iar alții, fiind neputincioși, temîndu-se de îngrozirile cele de moarte, se lipeau de păgîni și mînceau din jertfele cele idolești, iubind această deșartă viață mai mult decît cea fără de moarte; și, fugind de muncile cele de scurtă vreme, își pregăteau moartea cea veșnică și pierzătoare.

Deci, diavolul se bucura de unii ca aceia, însă se biruia și se rușina de cei viteji la suflet și tari ostași ai lui Hristos, precum și de acești doi sfinți, adică de Agatopod și Teodul, pentru că aceștia în vremea cumplitei prigoniri n-au fugit, nici nu s-au ascuns, ci petreceau în casa lui Dumnezeu totdeauna. Ziua și noaptea se rugau lui Dumnezeu pentru Sfânta Biserică, care era în primejdii și așteptau să-i ducă la munci. Dar, înștiințându-se ostașii, i-au prins și i-au aruncat în temniță. Pe atunci era în Tesalonic un ighemon cu numele Faustin. Acela, într-una din zile, șezând la judecată a poruncit să pună înainte la cercetare pe mărturisitorii lui Hristos, pe Agatopod și Teodul. Iar aceia, fiind chemați, mergeau cu veselie ca la un ospăț, ținându-se de mâini unul de altul, cu fețele luminoase, cu sufletele viteze și cu mare glas și cu îndrăzneală strigau: "Sîntem creștini!" Și astfel au stat înainte la judecata tiranului.

Vrînd tiranul mai întîi pe cel tînăr să-l vîneze cu amăgirile sale, a poruncit ca să se depărteze toți și pe Agatopod să-l ducă de acolo, iar lui Teodul, chemîndu-l mai aproape de sine, i-a zis prietenește: "Ascultă-mă, o, tînărule, rogu-te, leapadă acea nouă amăgire creștinească și apropie-te de legile cele vechi, ca să nu te lipsești rău de viața ta". Iar Sfîntul Teodul, cu fața veselă, i-a răspuns: "Eu de mult am scăpat de toată amăgirea și rătăcirea, iar pentru tine, care ai iubit deșertăciunea, mă tem foarte mult ca să nu cazi în moartea cea veșnică". Aceasta zicînd sfîntul, nu s-a mîniat ighemonul, ci în tot chipul îl amăgea, uneori făgăduindu-i daruri, iar alteori cinste, ca să se apropie la închinarea de idoli. Și stătea acolo un slujitor al lui Die, anume Zenos. Acela a zis către sfîntul: "Dacă darurile și cinstirile nu te pleacă spre jertfă, apoi muncile te vor sili, ca să te supui împărăteștilor porunci".

Mucenicul a răspuns aceluia: "Îngrozirile muncilor nu pot deloc să mă înfricoșeze și cît de puțin nu pot să mă plece la voia voastră". Faustin iarăși îl sfătua și îi zicea: "Au nu este mai bună viața cea cinstită, decît moartea cea cumplită?" Sfîntul Teodul a răspuns: "Cu adevărat și eu am cunoscut aceasta, că mai bună este viața decît moartea, și mi-am pus în minte să trec cu vederea această viață muritoare de puține zile pe pămînt, ca să mă fac părtaș vieții celei fără de moarte și bunătăților cerești celor veșnice. Drept aceea, muncește-mă cu focul și cu bătăile și vei cunoaște că trupul care se muncește este stricăcios și pieritor, iar sufletul cel înțelegător fiind nestricăcios, prin munci despărțindu-se mai degrabă de trup, mai mult se va veseli în viața cea fără de sfîrșit". Zis-a ighemonul: "Spune-mi, te rog, cine este mijlocitorul acestui mare bine, pentru a cărui dragoste ți-ai ales bătăile și moartea, a le trece cu vederea astăzi de voie".

Sfîntul Teodul a răspuns: "Dumnezeu, Cel ce a încuiat toate cu legile cele firești, și Fiul Său, Iisus Hristos, Cuvîntul Tatălui, cu a Cărui Cruce însemnîndu-mă din pruncie, pînă la sfîrșitul vieții mele nu mă voi părăsi de însemnarea Lui; ci, mai degrabă prin muncile tale mă voi despărți de trup, decît de Crucea lui Hristos; pentru că sînt slugă credincioasă a Stăpînului meu și nu mă înfricoșez nici de foc, nici de uneltele de muncă".

Faustin ighemonul, minunîndu-se de o bărbăție și îndrăzneală ca aceea a Sfîntului tînăr Teodul, a poruncit să-l ducă departe, la un loc deosebit, iar Sfîntul Agatopod, chemîndu-l la sine, i-a zis: "Închină-te zeilor noștri, căci Teodul, care a fost mai înainte în înșelăciune, acum a făgăduit să se închine lor și să aducă împreună cu noi jertfă". Iar Sfîntul Agatopod, cunoscînd amăgirea ighemonului, a răspuns: "Și eu cu sîrguință și cu bucurie, după cuvîntul lui Teodul, voi aduce jertfă adevăratului Dumnezeu și Fiului Său, Iisus Hristos. Pentru că acelui Dumnezeu a făgăduit Teodul să-I aducă jertfă de bună mireasmă". Faustin la rîndul lui a zis: "Nu acelora pe care tu îi numești, ci celor doisprezece zei care țin lumea a făgăduit Teodul să le jertfească".

Iar Sfîntul Agatopod, clătînd puțin din cap, a zis: "Oare dumnezei numești pe aceia care din materii stricăcioase i-a închipuit meșterul după asemănarea omenească? Oare dumnezei sînt aceia, pe care i-au făcut oamenii cu mâinile lor și ca unor mai buni și mai mari decît ei fără de minte au legiuit să le slujească? Oare dumnezei sînt aceia, care, dacă voiește cineva să-i răstoarne și să-i sfărîme pe dînșii, nu pot să se împotrivescă, nici să se apere pe ei? Care nu văd cu ochii, nici nu umblă cu picioarele și nici o simțire oarecare nu au în ei? Oare dumnezei sînt aceia, pe care îi cred elinii că aveau oarecînd suflet viu și spun despre dînșii că fac preaurite lucruri desfrîmate, iar acum pe aceia cioplindu-i, într-un ban sau în patru, îi vînd meșterii? Oare eu jertfă ce se cuvine Atotputernicului Dumnezeu să o aduc nevrednicilor și necuraților ce sînt socotiți de tine ca dumnezei ai voștri? Oare cîntare să cînt idolilor celor surzi?"

Unele ca acestea grăind sfântul, boierii ce stăteau înaintea ighemonului s-au temut ca nu cumva și ceilalți creștini care erau aduși la ispitire, prin cuvintele lui Agatopod, să se întărească în credință. Deci, îndată a poruncit ca împreună cu Teodul să-l ducă în temniță. Și fiind duși sfinții, popor mult urmându-le, în multe feluri îi supărau pe dînșii, văzându-i că se sîrguiesc spre mai bine. Pentru că unii, milostivindu-se de tinerețile lui Teodul, se sileau, prin multe și îndemnătoare cuvinte, să-l întoarcă de la socotința lui cea neschimbată; iar alții, văzînd cinstitele cărunteți ale lui Agatopod, cu glas ca de sfătuire strigau către el: "Oare și tu, Agatopode, ai minte copilărească, de nu cunoști cele ce îți sînt de folos vieții tale?" Iar sfinții, nerăspunzînd nimic poporului, mergeau.

Sosind la temniță, s-au rugat lui Dumnezeu cu liniște și s-au alăturat celor închiși, care erau ținuți acolo din diferite pricini. Iar la miezul nopții, prin oarecare vedenii dumnezeiești, s-au întărit și s-au deșteptat bucuroși, chemînd pe Iisus, Mîntuitorul tuturor. După aceea, spălîndu-și mîinile și fața cu apă curată și plecîndu-și capul și genunchii la pămînt, cu un glas au înălțat rugăciune lui Dumnezeu, zicînd:

"Dumnezeule, Făcătorule și Atoateștiutorule, pierzătorul adîncului, Cel ce ai făcut lumea aceasta văzută și ai rînduit alergarea cea neîncetată a cerului, ca întru dînsa soarele pe toate să le lumineze ziua, iar luna să alunge întunericul cel de noapte cu strălucirea sa, și amîndoi să slujească împreună cu stelele la ieșirea celor ce se nasc pe pămînt; Cel ce ai dat pămîntului să nască ființe, iar adîncului mării, naștere de pești, păsărilor, loc în văzduh, ca marea să slujească omului celui zidit de Tine, prin ale sale daruri, iar văzduhul, prin cîntarea păsărilor, să aducă cîntare plăcută Ție, apoi pămîntul, scoțînd cu îndestulare neamului omenesc roduri de multe feluri, Ție, Stăpînului tuturor, să-Ți înalțe mulțumire prin gurile omenești; Tu pe neamul nostru, cel ce a făcut fărădelege și de la poruncile Tale s-a depărtat și în beții și desfrînări a căzut, nu l-ai lăsat să piară pînă în sfîrșit, nici ai eliberat pe diavol să orbească făptura cea înțelegătoare și să o ducă pînă la iad, ci, dînd uitării greșelile omenești și, prin milostivire plecîndu-Te, ai trimis la oameni de pe scaunul ceresc pe Unul născut Fiul Tău, Care, firea omenească primind-o, pe a Sa nesticăciune să o amestece cu a noastră stricăciune și cuvîntul Tău, Cel ce petrece cu Tine pururea, prin Care toate s-au făcut, pe cei rătăciți în nedreptăți să-i întoarcă iarăși la calea cea dreaptă. Pentru că Tu cu Fiul și Fiul cu Tine și cu Sfîntul Duh, privind spre toată lumea, cu minunile Tale cele preaslăvite pe cei necredincioși i-ai adus la sfînta credință. Tu, Fiule al lui Dumnezeu, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, l-ai înviat pe Lazăr cel mort de patru zile cu cuvîntul, biruind legile firii și ale morții. Tu, prin tina cea pusă pe ochii lui, ai luminat pe omul cel orb din naștere, precum și altădată acelei femei ce-i curgea sînge, cînd s-a atins de hainele Tale, îndată i-ai dat tămăduire, asemenea și pe slăbănog făcîndu-l sănătos, i-ai poruncit să-și poarte patul său.

Deci, și acum, o, Dumnezeule, binevoiește spre însoțirea noastră și ne întărește cu putere de sus, ca prin ajutorul Tău suferind cu vitejie muncile păgînilor, să putem trece la cereasca Împărăție".

Astfel rugîndu-se sfinții, cei ce erau legați împreună cu dînșii, care pentru ucideri sau desfrînări erau ținuți acolo, lepădînd frica morții celei trupești, degrabă au căzut la picioarele sfinților, cerîndu-și iertare de greșelile lor și scăpare din moartea cea sufletească. Iar poporul care era afară, stricînd încuietorile temniței a intrat înăuntru și asculta cu dulceață și cu mirare cuvintele ce ieșeau din gurile robilor lui Dumnezeu. Văzînd-o aceasta Evpsihie, mai marele curții Tesalonicului, cel mai osîrdnic slujitor al diavolului, a alergat degrabă la ighemon, spunîndu-i că mulți vor lăsa slujba zeilor dacă cei doi creștini care se țin legați în lanțuri nu vor fi pierduți. Și s-a tulburat ighemonul de minie și îndată a trimis ostași ca să aducă la dînsul pe bătrîn și pe tînăr și i-a pus înainte la nedreaptă judecată pe robii lui Hristos.

Deci, uitîndu-se ighemonul către Sfîntul Teodul, a zis: "Oare nu știi că cu dreptate este a asculta poruncile împăraților ce stăpînesc lumea?" Sfîntul Teodul a răspuns: "Pe cele ce le poruncește Stăpînul cerului și al pămîntului, pe acelea cu adevărat trebuie a le asculta mai întîi și cu lucrul a le împlini, că acesta este lucru dreptcredincios, iar cele ce poruncesc împărații cei vremelnici, numai acele porunci care vor fi drepte și nepotrivnice cerescului Făcător este bine a le asculta, iar de sînt nedrepte, apoi nicidecum nu se cade a le asculta pe dînsele".

Faustin ighemonul a zis: "Spune-mi mie, cine a făcut cerul?" Răspuns-a Sfântul Teodul: "Dumnezeu Atotțiitorul și Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Care este Cuvântul Tatălui". Zis-a Faustin: "Oare Acela este, pe Care, muncindu-L cu munci preacumplite iudeii, L-au răstignit?" Răspuns-a mucenicul: "Acela este, pe Care L-au răstignit evreii și a pățimit de voie pentru noi; Care, după aceea, a înviat din morți cu puterea dumnezeirii Sale și Care, ca un biruitor al morții, a fost văzut înălțându-se la cer, de unde iarăși va veni ca să judece pe cei necredincioși". După aceea Faustin a zis: "Dar pentru ce zeilor noștri nu voiești să le aduci jertfe?" Sfântul răspunde: "Nu este mai bine a aduce jertfe Aceluia de care sînt zidiți făcătorii idolilor, decît idolilor celor făcuți? Cu adevărat este mai bun Ziditorul decît zidirea".

Atunci Faustin ighemonul a poruncit să dezbrace de haine pe Sfântul Teodul cel tînăr și să-l golească spre muncire. Iar crainicul striga: "Jertfește zeilor și vei scăpa!" Dar mucenicul grăia către muncitor: "Hainele de pe trup mi le-ai luat, dar credința către Dumnezeul meu nu o vei putea lua în veci de la mine". Grăind astfel sfântul cu libertate și defăimînd muncile, numindu-i pe împărați tirani de multe ori, ighemonul a poruncit ca înaintea feței lui Teodul să-i pună să jertfească idolilor pe cei care au fost mai înainte creștini și care, fiind biruiți de munci, s-au închinat idolilor. Acest lucru văzîndu-l Sfântul Teodul, îl durea inima pentru cei biruiți și căzuți; iar către ighemon grăia: "Pe cei neputincioși i-ați biruit, iar pe ostașii cei tari ai lui Hristos nicidecum nu puteți să-i biruiți, chiar de veți afla munci și mai mari, dar să știi, ighemoane, că aceste munci pe care le-ai gătit asupra noastră sînt puține și vrednice de rîs. Deci să afli mai cumplite munci, ca să cunoști cît de mare este credința și dragostea noastră către Dumnezeu".

După aceasta ighemonul a poruncit Sfântului Teodul ca să aducă cărțile creștinești la judecată. Iar sfântul a răspuns: "Dacă aș fi știut că, cunoscînd deșertăciunea închinării idolești, o vei lepăda și vei voi a te întări în adevărul drepte credințe, apoi ți-aș fi adus cărțile proorocești și apostolești. Dar, de vreme ce știu că gîndești vicleșug, nu-ți voi da în mîini dumnezeieștile daruri". Faustin zise: "Nu te voi cruța, zdrobindu-ți trupul și dîndu-l fiarelor spre mîncare, dacă nu mă vei asculta degrabă".

Sfântul răspunde: "Iată trupul meu stă înaintea muncilor, iuțește-te asupra lui precum voiești și muncește-l mai cumplit decît îngrozirile cele grăite de tine, dar eu nu voi da păgînilor spre batjocură sfintele cărți". Atunci ighemonul, voind să înfricoșeze pe mucenic, a poruncit să-l ducă la moarte, socotind că, văzînd pedeapsa de moarte, se va teme și se va supune voinței lui. Deci fiind scos la locul de schin, cînd a văzut Sfântul Teodul sabia asupra sa, a strigat către Dumnezeu: "Slavă Ție, Dumnezeule, Tatăl Domnului meu, Cel ce a binevoit a pătimi pentru noi. Iată, cu darul lui Hristos, vin și eu către Tine, murind pentru Tine cu osîrdie!" Zicînd aceasta, și-a plecat capul sub sabie, dar nu l-a tăiat; pentru că, aflînd ighemonul că Sfântul Teodul dorește tăierea de sabie, ca pe o cunună de veselie, a poruncit să-l întoarcă întreg.

Într-acea vreme ighemonul ispitea pe Sfântul Agatopod, întrebîndu-l și zicînd: "Ce fel de viață ai?" Sfântul răspunde: "Acea pe care o are și Teodul". Ighemonul zise: "Ce fel de împărtășire ai cu Teodul? Oare vreo rudenie oarecare v-a însoțit?" Sfântul Agatopod răspunde: "Cu neamul sîntem despărțiți între noi, dar cu credința și cu obiceiul sîntem uniți, și pe cît ne deosebim cu neamul, pe atît ne unim cu duhul". Ighemonul zise: "Văd că amîndoi vă sîrguiți la o muncă, pentru că aceasta o spun cuvintele voastre". Sfântul Agatopod răspunde: "Dacă cu o muncă ne ducem din viața aceasta, apoi tot de aceeași răsplătire ne vom învrednici de la Dumnezeul nostru".

Faustin zise: "Nu-ți este rușine ție, fiind bătrîn, să te amăgești ca un tînăr și să te dai de bunăvoie în arătată primejdie?" Sfântul Agatopod răspunde: "Nu mă amăgesc nicidecum, nici nu sînt deșert de nădejdea în Hristosul meu și pe cît sînt mai bătrîn cu anii, pe atît mă sîrguiesc a arăta mai multă osîrdie către Dumnezeul meu și laud pe Teodul, care stă tare, deși este mai tînăr, pentru cinstea adevăratului nostru Dumnezeu". Iar Faustin ighemonul, căutînd spre Teodul, i-a zis: "Nu te amăgi, o, tînărule, de cuvintele bătrînului acestuia! Nu te da la moarte fără socoteală, pentru că el, fiind bătrîn acum, nu este cu mirare că dorește moartea; iar tu, fiind încă tînăr și puțin viețuind, pentru ce voiești să te lipsești în deșert de această dulce viață?" Sfântul Teodul răspunde: "Să nu mă socotești că sînt mai neputincios decît bătrînul și nu voi putea suferi muncile cele de o potrivă, pentru că, deși sînt tînăr cu anii, însă întocmai ca bătrînul știu pe Unul Dumnezeu a toate făcător și sînt gata a pătimi întocmai pentru Dînsul".

Grăind sfinții unele ca acestea și chemînd pe Hristos, i-au legat ostașii după porunca tiranului și i-au dus iarăși în temniță; iar ei slăveau pe Dumnezeu, cu al Cărui ajutor au biruit pe diavol. Iar cunoscuții lor, adunîndu-se, i-au înconjurat plîngînd; și i-a întreat Sfîntul Teodul: "Pentru ce v-ați adunat aici și de ce plîngeți?" Ei au răspuns: "Plîngem pentru primejdia voastră". Iar sfîntul, zîmbind, a zis: "Pentru ce voi, înduioșîndu-vă, plîngeți de primejdiile noastre, ca să ne întristați pe noi, cei ce alergăm spre cele mai bune?"

Grăind acestea Sfîntul Teodul, a venit un ostaș cumplit trimis de la ighemon, care, legîndu-i pe amîndoi cu lanțuri de fier, i-a băgat în temnița cea mai dinăuntru și i-a încuiat, să nu poată intra nimeni la dînșii. Sfinții mucenici, după ce a înserat, într-un tîrziu, s-au rugat lui Dumnezeu ca să-i întărească întru nevoiță pînă în sfîrșit și s-au odihnit. Iar Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce caută pe cuvioșii Săi, fiind cu un suflet și un gînd, le-a trimis la amîndoi o vedenie în vis, despre sfîrșitul ce aveau să-l aibă. Această vedenie le-a fost astfel: Li se părea că intră amîndoi într-o corabie, ce era plină de oameni, și se vedeau în corabie în mijlocul mării, primejduindu-se de furia valurilor, pentru că marea se învăluia de o furtună mare și se izbea corabia de valuri sfărîmîndu-se și afundîndu-se. Și vedeau pe oamenii care erau cu dînșii, unii înecîndu-se, alții înotînd, alții apropiindu-se de cîte o piatră și pierind, iar pe ei prin îndreptarea cîrmaciului, s-au văzut izbăviți de înecare, îmbrăcați în haine luminoase și ajungînd la un munte oarecare înalt, care nu era departe.

Deci, deșteptîndu-se din somn, au spus unul altuia vedenia aceea și se mirau cum amîndoi au avut aceeași vedenie. Și au cunoscut că la amîndoi un dar li se va dărui de Hristos, adică mucenicia mării, în care mulți afundîndu-se, ei vor trece izbăviți, și se vor sui la muntele ceresc, spre primirea răsplătirilor celor veșnice. Și întărindu-se cu nădejde, au mulțumit de aceea Bunului Dumnezeu, Povătuitorul lor, căzînd cu fețele la pămînt și zicînd: "Cine aștepta vreodată o facere de bine ca aceasta, pe care Tu, o, Dumnezeule, ne-ai dărui-o nouă prin întruparea Fiului Tău, Domnului nostru Iisus Hristos? Cine este cu obiceiul atît de fără de omenie, să nu cinstească dreapta credință, mai mult decît desfătările cele deșarte, fiind miluit cu atîtea faceri de bine? Cine este atît de grabnic la facerea de bine ca Fiul Tău, Care într-o Său dar mai înainte de vreme ne-a făcut încredințați prin descoperire, arătîndu-ne cununile mai înainte de a sfîrși noi alergarea noastră și ne-a întărit spre nevoița ce ne este înainte?"

Așa mulțumiră ei lui Dumnezeu pînă a doua zi și, rugîndu-se, străjerii temniței au intrat cînd se făcea ziuă, spunîndu-le că pe Teodul și pe Agatopod îi cheamă ostașii la ighemon. Iar ei, îngrădindu-se cu semnul crucii, au ieșit din temniță, fiind legați cu lanțuri și mergînd după ostași. Iar mulțimea cunoscuților, adunîndu-se acolo, a ridicat plîngere pentru dînșii, știind că acum are să moară cea frumoasă pereche, către care Sfîntul Teodul cu fața luminoasă, a zis: "Dacă din dragoste plîngeți pentru noi, apoi mai mult se cade vouă a vă bucura de noi, că pentru atît de bună pricină, adică pentru cinstea adevăratului Dumnezeu, ne nevoim. Iar de plîngeți din inimă diavolească, apoi pentru voi plîngeți mai mult decît pentru noi, că ați rătăcit din calea cea dreaptă și vă duceți la pierzare".

După ce la a treia cercetare au pus înainte pe sfinți, Faustin ighemonul întrebîndu-i, nimic n-au mai răspuns, fără numai acestea: "Sîntem creștini și anume pentru numele lui Hristos, toate voim a le pătimi". Atunci ighemonul, cu fața mîhnită, a hotărît asupra lor munci de moarte: "Teodul și Agatopod, care n-au voit să aducă jertfă idolilor, să se arunce în mare!" Și, luîndu-i ostașii, i-au dus la mare și, legîndu-le mîinile înapoi și pietre grele la grumaji, i-au pus în corabie. Într-acel ceas s-a adunat o mulțime de prieteni, de vecini și necunoscuți, dintre care unii se tînguiau pentru un sfîrșit ca acela, iar alții cu laude fericeau pe vitejii ostași ai lui Hristos, că au sfărîmat capul vrăjmașului și mor cu osîrdie pentru dreapta credință.

Iar ighemonul, fiindu-i milă de sfinți, a trimis la dînșii pe un bărbat vestit, anume Fulvie, sfătuindu-i ca numai tămîie să aducă idolilor și vor scăpa de la moarte, iar ei nu încetau a chema pe Iisus Hristos și de idoli cei necurați lepădîndu-se. După multă sfătuire și îndemnare, văzînd păgînii că nicidecum robii lui Hristos nu se pleacă la sfatul lor, au început mai întîi pe Sfîntul Agatopod a-l arunca în mare. Iar el, căuțînd la cer, a strigat cu glas mare: "Cu acest al doilea botez se spală toate greșalele noastre și mergem la Iisus Hristos curați!" Zicînd sfîntul așa, l-au aruncat în mare, iar după dînsul și pe Sfîntul Teodul.

Și așa și-au sfârșit nevoița pătimirii sfinții mucenici și cununa biruinței au luat din dreapta Celui de sus. Iar marea, primind trupurile sfinților, într-aceiași ceas le-a scos cu valurile la uscat, dezlegate de legături și de pietre, fiind foarte luminate, pe care, luându-le cunoscuții, le-au îngropat cu cinste.

După puțină vreme, li s-a arătat lor Sfântul Teodul în haine albe și cu fața luminoasă, poruncindu-le ca averile lui să se împartă celor scăpătați, sărmanilor și văduvelor.

Deci, s-au sfârșit acești doi sfinți, în cinci zile ale lunii aprilie, întru slava Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, a unui Dumnezeu slăvit în Treime în veci. Amin.

Viața Cuviosului Marcu din muntele Fracesc - Etiopia (5 aprilie)

Cuviosul Serapion ne spunea: Petrecînd am mers și eu în pustia cea mai dinăuntru a Egiptului, la părintele Ioan, starețul cel mare și, luînd binecuvîntare de la dînsul, am șezut să mă odihnesc după osteneală. Dormind, am avut o vedenie în somn și am văzut doi sihaștri oarecare venind și luînd binecuvîntare de la stareț, zicînd între ei: "Acesta este avă Serapion, să luăm binecuvîntare de la dînsul". Și le-a zis lor avă Ioan: "Acum a venit din pustie și foarte mult este ostenit; lăsați-l puțin să se odihnească". Iar aceia au zis despre mine către starețul: "Cît de multă vreme este de cînd se ostenește acesta în pustie, iar la avă Marcu, cel ce viețuiește în muntele Fracesc, din Etiopia, n-a mers. Căci între toți pustnicii din pustietăți nu este asemenea cu acel Marcu, care are o sută treizeci de ani. Și acum sînt nouăzeci și cinci de ani de cînd locuiește în pustie și pe nici un om din cei care viețuiesc pe pă-mînt n-a văzut; iar unii din cei ce sînt întru lumina vieții veșnice, au fost la dînsul mai înainte de aceasta și s-au făgăduit că-l vor primi la ei".

Acestea grăindu-le ei către avă Ioan, m-am deșteptat din dormitare și pe nimeni n-am văzut la bătrînul și i-am spus lui vedenia aceea. Iar el mi-a zis: "Dumnezeiască este vedenia aceasta, dar unde este muntele Fracesc?" Și i-am zis lui: "Roagă-te pentru mine, părinte!" Și după terminarea rugăciunii, am sărutat pe bătrînul și m-am dus în Alexandria, calea fiind cam de douăsprezece zile; și am trecut-o în cinci zile, ostenindu-mă prin aspra pustie ziua și noaptea, arzîndu-mă ziua de zăduful soarelui, care ardea chiar și în țarina pămîntului.

Intrînd în Alexandria, am întrebat pe un neguțator despre calea către muntele Fracesc, din Etiopia, dacă este departe. Iar el a zis: "Cu adevărat, părinte, mare este lungimea căii aceleia. Căci pînă la hotarele Etiopiei și a limbii heteului, este cale de douăzeci de zile, iar muntele de care întrebă este și mai departe". Și iarăși l-am întrebat: "Cîtă hrană și băutură ar fi nevoie spre trebuința trupeză? Pentru că voiesc să mă duc acolo". Răspuns-a acela: "Dacă călătoria ta va fi pe mare, nu vei zăbovi mult, căci nu sînt departe de aici părțile acelea; iar de te vei duce pe uscat, vei călători treizeci de zile".

Auzind acestea de la dînsul, mi-am luat apă într-o ploscă de tîgvă și puține finice și, punîndu-mi nădejdea spre Dumnezeu, am plecat la drum și am mers prin pustia aceea douăzeci de zile. Și mergînd n-am văzut nimic, nici fiară, nici pasăre, căci pustia aceea nu are vreun loc de odihnă sau hrană; pentru că ploaie sau rouă nicidecum nu se pogoară acolo și nimic nu se află de mîncare în acea pustie. Iar după acele douăzeci de zile mi s-a sfârșit apa pe care o aveam în tîgvă, asemenea și finicii s-au împușinat și am slăbit foarte, încît nu puteam merge mai departe, nici să mă întorc înapoi și eram ca un mort. Și iată mi s-au arătat acei doi sihaștri, pe care mai înainte îi văzusem în vedenie la Ioan, marele stareț.

Aceia, stînd înaintea mea, mi-au zis: "Scoală-te și mergi cu noi". Și sculîndu-mă, am văzut pe unul dintre ei plecîndu-se la pămînt și întorcîndu-se către mine, mi-a zis: "Voiești să te răcorești?" Și i-am zis lui: "Precum voiești, părinte". Și mi-a arătat o rădăcină din semințele pustiei și mi-a zis: "Primește și mănîncă din rădăcina aceasta și călătorește întru puterea Domnului". Și am mîncat puțin și îndată m-am răcorit și

fără de necaz s-a făcut sufletul meu, căci eram ca și cum niciodată nu slăbisem. Și mi-au arătat cărarea pe care să merg spre Sfântul Marcu, iar ei s-au dus de la mine.

Eu călătorind, m-am apropiat de un munte foarte înalt, care părea că ajunge la înălțimile cerești, însă nu era pe dînsul nimic altceva, fără numai țărînă și pietre. Apropiindu-mă de munte, am văzut în marginea lui marea și am mers, suindu-mă la munte, șapte zile. Sosind a șaptea noapte, am văzut pe îngerul lui Dumnezeu pogorîndu-se din cer spre Sfântul Marcu și zicînd: "Fericit ești avă Marcu și bine-ți va fi! Iată am adus la tine pe avă Serapion, pe care l-a dorit sufletul tău să-l vadă, de vreme ce pe altcineva din neamul omenesc n-ai voit să vezi!"

Iar eu auzind acestea, m-am făcut fără de frică și mergeam după vedenia aceea, pînă ce am ajuns la peștera în care viețuia Sfântul Marcu. Cînd m-am apropiat la ușa peșterii, am auzit pe Sfântul grăind stihuri din psalmii lui David și zicînd: *O mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut*, și cealaltă parte a psalmului aceluia. După aceea a început, din multa bucurie duhovnicească care era într-însul, a grăi către sine astfel: "Fericit este sufletul tău, o, Marcu, căci, păzindu-te Domnul, nu te-ai întinat cu necurățiile lumii acesteia, nici s-a robit mintea ta de gândurile cele necurate. Fericit este trupul tău, că nu s-a legat cu poftele și cu patimile păcatelor. Fericite sînt ochii tăi, pe care n-a putut să-i amăgească diavolul, prin vederea frumuseților celor străine. Fericite sînt urechile tale, că n-au auzit glasul și strigarea femeiască în lumea deșartă. Fericite sînt nările tale, că n-au mirosit lucrurile păcatelor. Fericite sînt mîinile tale, că nu s-au ținut, nici s-au atins de ceva din lucrurile omenești. Fericite sînt picioarele tale, care n-au pășit în calea ce duce la moarte, nici s-au pornit pașii tăi spre păcat; pentru că sufletul și trupul tău s-au umplut de viața cea duhovnicească și s-au sfințit cu dulceața sfinților îngeri".

Și a început iarăși către sufletul său a grăi: *"Bindecuvintează, suflete al meu pe Domnul și toate cele dinlăuntru meu numele cel sfînt al Lui. Bindecuvintează, suflete al meu pe Domnul și nu uita toate răsplătirile Lui*. Pentru ce te mîhnești suflete? Nu te teme! Nu te vei opri în temnițele iadului și diavolii nicidecum nu vor putea să clevească, pentru că nu este în tine, cu darul lui Dumnezeu, prihana păcatului. *Tăbări-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dînsul și-i va izbăvi pe ei. Fericită este sluga aceea, care a făcut voia Domnului său*".

Acestea și multe altele spunînd Cuviosul Marcu din dumnezeiasca Scriptură, pentru mîngîierea sufletului său și spre întărirea nădejzii celei neîndoite în Dumnezeu, a ieșit spre ușa peșterii și, plîngînd de bucurie, a grăit către mine cu umilință: "O, cîtă este osteneala duhovnicescului meu fiu, Serapion, care s-a ostenit să vadă petrecerea mea!" Și, binecuvîntîndu-mă, m-a cuprins cu mîinile și, sărutîndu-mă, mi-a zis: "Nouăzeci și cinci de ani am petrecut în pustia aceasta și n-am văzut vreun om, iar acum văd fața ta, pe care de mult am dorit s-o văd. Și cum nu te-ai lenevit să suferi atîta osteneală, ca să vii la mine? Deci, să-ți dea Domnul nostru Iisus Hristos plată în ziua în care va judeca tainele omenești".

Acestea zicîndu-le Cuviosul Marcu, mi-a poruncit să șed. Și am început eu - zice Serapion - a-l întreba de viața lui cea vrednică de laudă, iar el mi-a spus, zicînd: "Nouăzeci și cinci de ani am, precum am zis, dar nici fiară, nici pasăre, nici pîine omenească n-am mîncat, nici cu îmbrăcăminte nu m-am îmbrăcat. Dar am pătimit treizeci de ani în nevoi și necaz, de foame, de sete, de goliciune și, mai ales, de năvălirile diavolești. În acei ani am mîncat țărînă, silindu-mă foamea, și beam apă din mare, cînd mă chinuia setea. Și s-au jurat între ei diavolii pînă la o mie de ori, ca să mă înece în mare; și apucîndu-mă, mă trăgeau spre părțile cele de jos ale muntelui acesta. Iar eu mă sculam și mă suiam la vîrful muntelui, dar ei iarăși mă tîrau, pînă ce n-am rămas nici cu piele pe trupul meu. Bătîndu-mă și tîrîndu-mă strigau, zicînd: "Ieși din pămîntul nostru, pentru că de la începutul lumii nimeni din oameni n-a venit aici. Dar tu cum ai îndrăznit de ai venit?"

După o pătimitură ca aceasta de treizeci de ani, după o foame ca aceasta, sete, goliciune și războaie de la diavoli, s-a vărsat darul lui Dumnezeu și milostivirea Lui asupra mea cu purtarea de grijă a Lui; s-a schimbat trupul meu cel firesc și a crescut pîr pe el, precum și hrană neîmputînată mi se aduce acum și îngerii Domnului vin la mine. Și am văzut locul Împărăției cerului și locașurile sufletelor sfinților, fericirea cea făgăduită și pregătită celor ce fac cele bune. Am văzut arătarea Raiului lui Dumnezeu și

pomul cunoștinței din care au mâncat strămoșii noștri. Am mai văzut și arătarea lui Enoh și Ilie în Rai și nu este ceva, care să nu-mi fi arătat mie Domnul, din cele ce am cerut de la El".

Și am întrebat pe fericitul Marcu - zice Serapion: "Spune-mi mie, părinte, cum ți-a fost venirea ta aici?" Iar Sfântul a început a-mi povesti așa: "Eu m-am născut în Atena și am învățat filosofia, iar după ce au murit părinții mei, am zis în sine-mi: "Și eu voi muri precum și părinții mei au murit; deci, sculându-mă, mă voi lepăda de bunăvoie de lume mai înainte, pînă a nu-mi veni ceasul ca să mă răpesc dintr-însa". Și îndată, dezbrăcîndu-mă de haine, m-am aruncat pe o scîndură în mare, fiind purtat de valurile, și cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu am sosit la muntele acesta".

Așa vorbind, zice Serapion, a sosit ziua și am văzut trupul lui, că era cu peri acoperit peste tot ca o haină și m-am înspăimîntat și tremuram de frică, de vreme ce nu se putea vedea într-însul nicidecum cuviință omenească și după nimic nu se putea cunoaște că este om, fără numai după glasul și după cuvintele ce ieșeau din gura lui. Iar el, văzîndu-mă că mă tem, mi-a zis: "Nu te înspăimînta de vederea trupului meu, că este trup stricăcios luat din pămînt". Și m-a întrebat, zicînd: "Oare lumea stă în legea lui Hristos, după cel mai dinainte obicei?" Iar eu i-am zis lui: "Cu darul lui Hristos, mai bine este astăzi decît în vremurile de mai înainte". Iarăși m-a întrebat: "Mai este oare slujirea de idoli și prigonire asupra creștinilor pînă acum?" I-am răspuns: "Cu ajutorul sfințelor noastre rugăciuni a încetat prigonirea, și slujirea de idoli nu mai este". Și s-a bucurat bătrînul cu bucurie mare, auzind acestea. Apoi iarăși m-a întrebat: "Mai sînt oare sfinți în lume, ca să facă minuni, precum a zis Domnul în Evanghelie: *De veți avea credință cît un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia, treci de aici și te aruncă în mare și va fi vouă?*"

Zicînd Sfântul acestea, deodată s-a ridicat muntele și s-a pornit de la locul său, ca de cinci mii de coți și s-a dus în mare. Plecîndu-se Sfântul Marcu și văzînd muntele pornind, a făcut cu mîna spre dînsul, zicîndu-i: "Ce ai făcut tu, munte? Nu ți-am zis să pornești, ci am vorbit cu fratele; deci, tu stai la locul tău". Zicînd el acestea, a stat iarăși muntele la locul său. Eu, văzînd aceasta, am căzut cu fața la pămînt de frică. Iar el, apucîndu-mă de mînă, m-a ridicat și, sculîndu-mă, mi-a zis: "N-ai văzut, cred, niște minuni ca acestea în zilele tale!"

Eu am zis: "Nu, părinte". Iar el, suspinînd, a plîns cu amar și a zis: "Amar pămîntului că pe el creștinii numai cu numele se numesc creștini, iar cu faptele sînt departe!" Și iarăși a zis: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce m-a adus la locul acesta sfînt, ca să nu mor în patria mea și să mă îngrop în pămîntul cel necurat și plin de greșeli".

Petrecînd ziua aceea în cîntări de psalmi și în duhovnicească vorbire și făcîndu-se seară, Sfântul mi-a zis: "Frate Serapioane, oare nu este vremea ca, după rugăciune, să gustăm ceva?" Iar eu nu i-am răspuns. Și îndată, ridicîndu-și mîinile spre cer, a început a citi psalmul acesta: *Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi...* Iar după sfîrșitul psalmului, întorcîndu-se spre peșteră, a strigat grăind: "Pune, frate, masa!" Și iarăși a zis către mine: "Să intrăm și să ne împărtășim din masa pe care Dumnezeu ne-a trimis-o". Iar eu m-am minunat și m-am înspăimîntat, că toată ziua pe nimeni n-am văzut în peșteră, fără numai pe Sfântul Marcu singur; iar el către un necunoscut poruncește să-i pună masă.

Intrînd noi în peșteră, am văzut masa, două scaune și două pîini calde și moi erau puse înainte și multe poame, doi pești fripți, verdețuri curate, măslina, finice, sare și un vas plin cu apă mai dulce decît mierea. Șezînd noi, Sfântul Marcu a zis: "Binecuvintează, fiule Serapioane". Iar eu am zis: "Iartă-mă, părinte!" Atunci sfîntul a zis: "Doamne, binecuvintează!" Și am văzut din cer o mînă întinsă aproape de masă, însemînd cu crucea cele puse înainte. Iar după ce am mâncat, a zis: "Ia, frate, acestea de aici!" Și îndată cu o nevăzută mînă s-a luat masa. Iar eu de amîndouă mă minunam: și de sluga cea nevăzută - căci îngerul Domnului cel fără de trup, cu porunca lui Dumnezeu slujea celui ce era înger în trup, adică Cuviosului Marcu - și că în toate zilele vieții mele n-am gustat așa fel de pîine dulce și din acea hrană, nici n-am băut o apă dulce ca aceasta, precum era la acea masă.

Atunci, Sfântul mi-a zis: "Văzut-ai, frate Serapioane, cîte bunătăți trimite Dumnezeu robilor săi? Pentru că în toate zilele îmi trimite Dumnezeu o pîine și un pește. Iar astăzi, pentru tine, mi s-a îndoit masa; căci

două pîini și doi pești ne-a trimis și cu o masă ca aceasta în toate zilele mă hrănește Domnul, pentru pătimirea mea cea dintîi. Pentru că treizeci de ani, precum ți-am spus mai înainte, petrecînd în locul acesta, nici o rădăcină de buruiiană nu găseam, cu care aș fi putut să mă hrănesc, suferind de foame și de sete. Apoi de mare nevoie mîncam țărînă și beam apă amară din mare și am umblat gol și desculț; și mi-au căzut degetele de la picioare, de ger și de cumplitul zăduf și soarele mi-a ars trupul. Zăceam cu fața la pămînt ca un mort și diavolii mă munceau ca pe un părăsit de Dumnezeu; iar eu cu ajutorul lui Dumnezeu pe toate acestea le răbdam, pentru dragostea Lui cea dumnezeiască.

Iar după ce s-au sfîrșit acei treizeci de ani ai pătimirii mele, cu porunca lui Dumnezeu mi-a crescut păr și, ca o haină, mi-a acoperit toate mădularele. Și de atunci pînă acum, diavolii n-au mai putut să se apropie de mine, foamea și setea nu mă stăpînește, nici gerul și nici zăduful nu mă supără și pe lîngă toate acestea de nimic n-am bolit. Iar astăzi se sfîrșește măsura vieții mele și te-a trimis Dumnezeu aici și cu sfințele tale mîini să-mi îngropi smeritul meu trup".

După un ceas Sfîntul iarăși mi-a zis: "Frate Serapioane, să petreci noaptea aceasta fără somn, pentru despărțirea mea". Și am stat amîndoi la rugăciune, cîntînd psalmii lui David. După aceea, mi-a zis Sfîntul: "Frate Serapioane, după plecarea mea, să-mi pui trupul meu în peștera aceasta cu pacea lui Hristos și să astupi ușa cu pietre și să te duci la locul tău și aici să nu rămîi". Iar eu, închinîndu-mă Sfîntului, rugîndu-l, i-am zis: "Părinte, roagă-te lui Dumnezeu, să mă ia împreună cu tine și să merg unde vei merge tu". Iar Sfîntul, răspunzînd, mi-a zis: "În ziua veseliei mele nu plînge, ci mai ales te veselește, că ți se cade să te întorci la locul tău. Iar Domnul, Care Te-a adus aici, să-ți dăruiască mîntuire pentru osteneala ta cea plăcută Lui. Și să știi că nu pe aceiași cărare pe care ai venit aici, va fi întoarcerea ta, ci cu altă neobișnuită călătorie vei ajunge la locul tău".

Apoi Sfîntul Marcu, după ce a tăcut puțin, a început a zice: "Frate Serapioane, plăcută îmi este ziua aceasta, mai mult decît zilele vieții mele, pentru că astăzi se desparte sufletul meu de pătimirile cele trupești și merge să se odihnească în locașurile cele cerești. Astăzi se odihnește trupul meu de multe dureri și osteneli; astăzi mă primește odihna mea cea luminată".

Acestea zicînd el, s-a umplut peștera de o lumină mai luminoasă decît soarele și s-a umplut muntele acela de o mireasmă de aromate. Luîndu-mă de mîină Sfîntul Marcu, a zis astfel: "Rămîi peșteră, în care am petrecut cu trupul meu, slujind lui Dumnezeu în vremelnica mea viață; iarăși va petrece în tine, care ai fost casă durerilor, ostenelilor și nevoilor, trupul meu cel mort, pînă la învierea cea de obște. Iar Tu, Doamne, desparte-mă de trupul meu, căci pentru Tine am răbdat foamea, setea, goliciunea, gerul, zăduful și toată strîmtorarea. Însuși, Stăpîne, îmbracă-mă cu haina slavei, în ziua înfricoșată a venirii Tale. Odihniți-vă de acum ochii mei, care n-ați dormitat în rugăciunile cele de noapte; odihniți-vă picioarele mele cele ostenite de stările cele de toată noaptea. Mă duc din viața aceasta vremelnică, iar tuturor celor ce rămîn pe pămînt, le doresc să se mîntuiască.

Mîntuiți-vă, pustnicilor, care rătăciți în peșteri și în munți pentru Dumnezeu! Mîntuiți-vă, nevoitorilor, care pentru împărăția cerurilor cea cu anevoie, răbdați toată nevoia! Mîntuiți-vă, legații lui Hristos, cei închiși pentru dreptate, care nu aveți mîngîiere decît numai pe unul Dumnezeu! Mîntuiți-vă, lavre, cele ce slujiți lui Dumnezeu ziua și noaptea! Mîntuiți-vă, sfinte biserici, cele ce sînteți curățire a păcătoșilor! Mîntuiți-vă, preoții Domnului, mijlocitori către Dumnezeu pentru oameni! Mîntuiți-vă, fiii împărăției lui Hristos, care v-ați făcut fiii lui Hristos prin Sfîntul Botez! Mîntuiți-vă, iubitorilor de Hristos, cei ce primiți pe străini ca pe însuși Hristos! Mîntuiți-vă, milostivilor, cei vrednici de milă. Mîntuiți-vă, cei bogați în Domnul care sînteți făcători de bine! Mîntuiți-vă, cei săraci pentru Domnul! Mîntuiți-vă, binecredincioșilor împărați și domni, care, cu dreptate și cu milostivire, faceți judecățile! Mîntuiți-vă, pustnicii cei smeriți, și nevoitorii cei iubitori de osteneală. Mîntuiți-vă toți cei ce vă iubiți unul pe altul, întru Hristos. Mîntuiește-te, pămîntule, și toți cei ce viețuiesc pe tine, prin pacea și dragostea lui Hristos".

După ce a zis acestea Sfîntul Marcu, întorcîndu-se către mine, m-a sărutat, zicîndu-mi: "Mîntuiește-te și tu, frate Serapioane! Hristos, pentru Care, cu nădejde, ai suferit osteneala aceasta, să-ți dea plată după osteneala ta, în ziua venirii Lui". Și iarăși mi-a zis: "Frate Serapioane, te jur cu Domnul nostru Iisus

Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca să nu iei ceva de la smeritul meu trup, nici chiar un fir de păr. Nici să se apropie de el îmbrăcăminte de haine, ci perii cu care m-a îmbrăcat Dumnezeu, să fie trupului meu spre îmbrăcare, iar tu să nu petreci aici".

Aceasta zicînd Sfîntul, și eu tînguindu-mă, s-a auzit un glas din cer, zicînd: "Aduceți-Mi vasul cel ales din pustie. Aduceți-Mi pe lucrătorul dreptății, pe creștinul cel desăvîrșit și pe credinciosul rob. Vino, Marcu! Vino, de te odihnește în lumina bucuriei și în duhovniceasca viață!" Și a grăit către mine Sfîntul: "Să plecăm genunchii, frate". Și i-am plecat. Apoi am auzit un glas îngeresc, grăind către Cuviosul: "Întindeți mîinile tale".

Pe acest glas auzindu-l eu - zice Serapion - m-am sculat îndată și uitîndu-mă am văzut sufletul Sfîntului Marcu, dezlegîndu-se din legăturile trupesti și acum de mîini îngerești cu haină albă luminoasă acoperindu-se și suindu-se la ceruri. Încă am văzut și calea văzduhului către cer și acoperămîntul cerului descoperindu-se. Apoi am văzut cetele diavolești stînd lîngă drum gata și am auzit un glas îngeresc grăind către diavoli: "Fugiți, fiii întunericului, de la fața luminii dreptății!" Însă a fost oprit în văzduh sfîntul lui suflet, ca un ceas și a venit un glas din cer către sfinții îngeri, zicînd: "Luați și aduceți aici, pe cel ce a rușinat pe diavoli".

Iar după ce sufletul Cuviosului a trecut de cetele diavolești fără de vătămare, pe cînd se apropia spre cerul cel deschis, am văzut ca o asemănare de mîna dreaptă întinsă pe cer și primind sufletul cel fără prihană. Apoi acea vedenie s-a ascuns din ochii mei și nimic n-am mai văzut, fiind la al șaselea ceas din noapte.

Deci am îngrijit și am așezat cinstitul trup al Sfîntului Marcu, petrecînd toată noaptea în rugăciune. Iar după ce s-a făcut ziuă, am săvîrșit obișnuita cîntare de laudă asupra trupului, sărutîndu-l cu lacrimi de bucurie; apoi l-am pus în peșteră și am astupat ușa peșterii cu pietre. După rugăciunile cele din destul, m-am pogorît din munte, rugîndu-mă lui Dumnezeu și chemînd pe Sfîntul să-mi fie ajutor, într-acea ieșire din pustia cea înfricoșată și neumblată. Iar după apusul soarelui, șezînd eu să mă odihnesc, iată cei doi sihaștri, care mai înainte mi se arătaseră, mi-au stat înainte, zicîndu-mi: "Cu adevărat, frate Serapioane, ai îngropat astăzi trupul unui fericit părinte, căruia nu-i este vrednică toată lumea. Deci, sculîndu-te, să călătorești noaptea pentru că aerul este răcoros; căci ziua nu se poate umbla cu înlesnire din cauza zădufului celui mare al soarelui".

Iar eu, sculîndu-mă, i-am urmat și am călătorit cu dînșii pînă dimineața. Iar cînd începea să răsară ziua, mi-au zis: "Frate Serapioane, mergi cu pace la ale tale și te roagă Domnului Dumnezeu". Mergînd eu nu departe de dînșii, mi-am ridicat ochii, căutînd înaintea mea, și m-am văzut sosit înaintea ușii bisericii din mănăstirea părintelui Ioan, marele stareț. Și minunîndu-mă, am preamărit pe Dumnezeu cu mare glas și mi-am adus aminte de cuvintele Sfîntului Marcu, care îmi zisese că nu pe aceiași cale pe care am mers la dînsul, îmi va fi întoarcerea de la dînsul. Și am crezut, că eram purtat cu rugăciunile sfîntului. Apoi am mărit mila preabunului Dumnezeu, pe care a făcut-o cu mine nevrednicul, prin rugăciunile și mijlocirile Cuviosului Părintelui nostru Marcu, credinciosul robul Său.

Auzindu-mi glasul Cuviosul Ioan, a ieșit la mine degrabă și a zis: "S-a întors la noi în pace cu Dumnezeu, Cuviosul Serapion". Și am intrat în biserică, apoi am spus starețului și ucenicilor lui toate cele ce se făcuseră și toți au preamărit pe Dumnezeu. Și a zis către mine starețul: "Cu adevărat, frate, acela a fost desăvîrșit creștin, dar noi numai cu numele ne numim creștini, iar cu faptele stăm departe de adevărata creștinătate. Însă Iubitorul de oameni și milostivul Dumnezeu, Cel ce a primit pe Sfîntul Marcu, plăcutul Său, în curțile cele veșnice ale Împărăției cerurilor, Acela să ne acopere și pe noi și toată sfînta sa sobornicească și apostolească Biserică cu aripile Sale, de toate meșteșugirile diavolești și totdeauna să fie cu noi smeriții robii Săi, să ne povățuiască spre împlinirea voii Lui celei sfînte și dumnezeiești, ca să urmăm și noi marilor Sfinți Părinți, cuvioșilor părinților noștri. Ca și noi, întru înfricoșata zi a judecății, să cîștigăm milă, împreună cu Cuviosul Marcu, marele părinte; cu rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Născătoare de Dumnezeu și cu ale tuturor sfinților celor ce au plăcut Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia I se cuvine toată slava, împreună cu Tatăl și cu Preasfîntul, bunul și de viață făcătorul Duh, acum și pururea și în vecii nesfîrșiți". Amin.

Pomenirea Cuviosului Puplie monahul (5 aprilie)

Acest cuvios a fost în părțile Egiptului, pe vremea împărăției lui Iulian Paravatul. Acel împărat păgîn din Persia, a trimis pe diavol în părțile Apusului, ca să-i aducă veste de acolo. Mergînd diavolul în locul acela, unde petrecea cuviosul Puplie monahul, a stat în acel loc zece zile nemișcat, neputînd să se ducă mai departe. Căci cuviosul, simțînd pe diavol că trece pe acolo, a stat la rugăciune și n-a încetat să se roage ziua și noaptea, ridicîndu-și mîinile în sus și s-a întors diavolul fără nici o ispravă la Iulian.

Și a zis către dînsul Iulian: "Pentru ce ai zăbovit atîta vreme?" Diavolul i-a răspuns: "Da, am zăbovit și fără de ispravă la tine m-am întors, că am așteptat zece zile, pînă ce a încetat Puplie monahul de la rugăciune, ca să pot trece acel loc și nimic sporind, m-am întors". Atunci păgînul Iulian a zis cu mînie către diavol: "Cînd mă voi întoarce de la război, voi face izbîndire acelui monah". Și nu după multe zile a fost ucis cu nevăzuta putere a lui Dumnezeu, Iulian depărtatul. Și îndată, un voievod din cei ce era cu dînsul, vînzîndu-și toate averile sale și împărțindu-le la săraci, a mers la Cuviosul Puplie și, lepădîndu-se de lume, s-a făcut monah ales. Iar Puplie Cuviosul prin îndestulată vreme, desăvîrșit plăcînd lui Dumnezeu, s-a mutat de aici.

Cuvioasa Teodora din Tesalonic (5 aprilie)

Această cuvioasă a fost născută în insula Eghina, din părinți creștini dreptcredincioși, Antonie și Hrisanta, a căror dreaptă credință și faptă bună a fost arătată în acea vreme, cînd Biserica lui Hristos se tulbura de eresul iconoclasmului, în împărăția lui Mihail Valvos, de care eres nu numai nu s-a vătămat acea bună doime; ci, ca o lumină în întuneric prin dreapta credință a luminat.

Din niște părinți ca aceștia fiind născută fericita Teodora, după creșterea sa, a fost dată după bărbat și a născut o fiică. După aceea, din cauza năvălirii barbarilor, s-a mutat în cetatea Tesalonic, unde, crescînd pe fiica sa, a făcut-o mireasa lui Hristos. După ce a murit bărbatul ei, a intrat în mănăstirea de fecioare, la fiica sa și s-a tuns în rînduiala monahicească. Prin viața sa îmbunătățită, prin pustniceștile nevoițe și ostenele ascultării, atît a plăcut lui Dumnezeu, încît, nu numai în viață ci și după moartea sa, multe minuni a făcut.

Trecînd după moartea sa cîțiva ani și murind egumena mănăstirii aceleia, s-a pus trupul ei mort, în mormînt aproape de sfînta fecioară; și cînd s-a descoperit mormîntul aceleia, atunci au putut să vadă toți cei ce erau acolo, o minune mare. Căci Cuvioasa Teodora, după mulți ani de la sfîrșitul său, mișcîndu-se, ca și cum ar fi fost vie, a făcut puțin loc egumenei ce se așeza lîngă dînsa, dînd locul cel mai larg povățuitoarei sale, cum și smerenia sa arătîndu-și după moarte; și toți văzînd acest lucru s-au înspăimîntat și au strigat: "Doamne, miluiește!" Încă și mir mirositor și tămăduitor izvora din sfintele ei moaște și se făceau tămăduiri multe, prin ungera cu acel mir: diavolii se izgoneau, orbii vedeau și toate neputințele se vindecau, întru slava lui Hristos Dumnezeu. Amin.

Viața Sfîntului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului (6 aprilie)

Țara Frigiei și satul ce se numea dumnezeiesc, a fost patria Sfîntului Eutihie, pe care el îngrădindu-l cu ziduri de piatră, a zidit o biserică mare în numele Sfînților patruzeci de Mucenici și a făcut acolo locaș de rugăciune pentru călugări, care petreceau viața îngerească în rînduiala monahicească, pentru ca nu numai

cu numele, ci și cu lucrul să fie satul acela dumnezeiesc și s-a întemeiat ca o cetate puternică, cu sîrguința sfîntului. Părinții lui au fost Alexandru, ostaș și Sinezia, fiica unui cinstit și îmbunătățit preot Isihie, care slujea în biserica Augustopoliei.

Sinezia, cînd purta în pîntece pe acest dreptcredincios rod, odihnindu-se într-o noapte, a văzut o lumină negrăită strălucind și s-a înspăimîntat, apoi gîndea în sine, ce să însemne aceasta. Dar a fost ca o însemnare a luminii celei duhovnicești, care avea să se nască dintr-însa, adică a luminătorului multora, care erau în întunericul rătăcirii. Pentru că Domnul pe robul său, precum altădată pe Ieremia Proorocul, mai înainte de a ieși din pîntecele maicii sale, l-a sfințit și l-a însemnat să fie mare Arhiereu și lumina lumii. Și s-a botezat pruncul de moșul său mai sus amintit, adică de prezbiterul Isihie, și l-a dat la învățătura cărții, căci se arătau din copilăreasca lui vîrstă semnele rînduiei ce avea să fie în el. Pentru că pruncii ce erau de o seamă cu el, mulți învățau la prezbiteriul acela, jucîndu-se și scriindu-și numele pe ziduri, numindu-se unii prezbiteri, alții cu alte dregătorii, iar acest fericit prunc și-a scris vrednicia patriarhiei lui astfel: *Eutihie Patriarhul*, ca și cum proorocea, adeverind cinstea patriarhiei, ce era să i se dea de la Dumnezeu.

Cînd era de doisprezece ani, a fost trimis de părinți și de moșul lui la Constantinopol pentru învățătura cea mai mare. Acolo sporind bine în înțelepciunea cea din afară, pe mulți covîrșindu-i, s-a convins că înțelepciunea din afară nu este de sus pogorîtă după cuvintele Sfîntului Apostol Iacov; ci *pămîntească, sufletească, diavolească* - care caută adică bunătăți pămîntești, slujind poftelor în simțirile trupești, cele iubitoare de desfătări ale sufletului, și urmînd mîndriei diavolului -, care nu le aduce iubitorilor săi nici un rod duhovnicesc. Iar înțelepciunea cea de sus este curată mai întîi, după aceea pașnică, blîndă, bineascultătoare, plină de milă și de rodirile cele bune, cu care satură pe iubitorii ei.

Deci, înțelepciunea care se coboară de sus, căutînd-o acest binecunoscător tînăr cu sîrguință și cu minte bărbătească, apoi aflînd-o, a pus sfat bun în mintea sa, ca nu lumii, ci lui Dumnezeu să slujească în ceata monahicească. Deci, ajungînd la vîrsta și la anii bărbatului desăvîrșit la călugărie gîndind în minte cu neschimbat scop, i s-a întîmplat, după rînduiala lui Dumnezeu, puțină împiedicare, care l-a oprit oarece vreme de la rînduiala monahicească. Aceasta s-a întîmplat astfel: Mitropolitul cetății Amasia și alți oarecare din cei cinstiți au silit pe fericitul cu mare rugăminte, chiar și fără de călugărie să primească episcopia cetății Lazichia. Deci fericitul Eutihie, supunîndu-se voii mitropolitului și celorlalți ca lui Dumnezeu, s-a dat pe sine ca un miel celui cel tunde, arhiereului Amasiei, care venise la Constantinopol pentru oarecare trebuințe bisericești și luîndu-l l-a dus în biserica Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ce se numea Urbikiul, căci fusese ridicată cîndva de către Urbikie, voievodul Răsăritului. Acolo la un loc deosebit, i-a tuns pe ei pentru ierarhia bisericească. Iar cînd se tunde el, din întîmplare i-au căzut toți perii în sfînta apă din cristelniță și grăiau cu mirare cei ce erau de față, că ceea ce l-a născut cu duhovnicească naștere (adică cu Botezul) aceea singură i-a fost primitoare în ierarhie, primind într-însa perii lui.

După aceasta a fost hirotonisit diacon, apoi prezbiter, în al treizecilea an al vieții sale. Și acum fiind aproape de primirea vredniciei episcopiei, rînduind purtarea de grijă a lui Dumnezeu cele mai bune pentru robul Său, în vremea cea viitoare a schimbat acest sfat și s-a dat altui bărbat acea episcopie a Lazichiei. Sfîntul Eutihie, avînd scopul cel mai dinainte spre călugărie, s-a dus într-una din mănăstirile Amasiei și s-a îmbrăcat în călugăreasca rînduială. Mănăstirea aceea era zidită de sfinții bărbați Meletie, Uranie și Selevchie care fuseseră odată episcopi, fiecare la vremea sa, ai Bisericii din Amasia și în sfîntenia lor au odihnit întru Domnul, dînd din mormintele lor tămăduiri bolnavilor, prin minuni. Și se povestește de acel mare Selevchie, că în viața sa fusese făcător de minuni. Pentru că odată, cuprinzînd țara aceea o foamete mare și alergînd la Sfîntul Selevchie, pentru hrană, mulțime fără număr de săraci și scăpătați, el și-a deșertat toate hambarele. Împărțitorul de grîu nemaivînd ce să împartă la cei ce cereau și nesuferind supărările de la dînșii, s-a dus la sfîntul și i-a dat cheile. Iar el luînd cheile, le-a pus pe patul său și toată noaptea s-a rugat lui Dumnezeu să nu omoare cu foame pe poporul său, ci să le trimită hrană cu atotputernica Sa mîină.

A doua zi s-a găsit hambarul atât de plin de grâu, încât nici ușile nu erau cu putință a se deschide. Lua poporul fără de opreală, cât le trebuia și cât putea să ia și, luându-se din grâu, nu se împuțina. Și câți luau cu măsură și cu număr, acel număr de măsuri s-a găsit scris foarte mare, (adică o sută de mii de măsuri) din grâul scos din hambarele lui Selevchie, care îl înmulțise Dumnezeu cu rugăciunile aceluia. Acestea despre Sfântul Selevchie. Iar mormântul Sfântului Uranie, care a împodobit odată scaunul în Iberia și s-a îngropat acolo, asemenea s-a aflat dînd tămăduiri de toate neputințele. De niște bărbați ca aceștia a fost zidită mănăstirea Amasiei, în care, după aceea Cuviosul Eutihie, primind asupra sa îngerescul chip cu îmbrăcăminte călugărească, și-a încins mijlocul cu adevărul; apoi a luat armele lui Dumnezeu, a fost pus arhimandrit al tuturor mănăstirilor din mitropolia Amasiei și ales povățuitor al călugărilor.

În acea vreme împărăția Iustinian cel Mare, de către care au fost chemați arhieriei la al cincilea Sinod din toată lumea. Și se întâmplase atunci că mitropolitul Amasiei era cuprins de o boală și l-a rugat pe Cuviosul Eutihie Arhimandritul, ca să se ducă în locul lui la Sinod în Constantinopol. Deci, gătindu-se fericitul de cale, i s-a arătat în vis o vedenie în acest fel: Degetul lui Dumnezeu îl vedea întins pe tîria cerului, spre muntele ce era deasupra mănăstirii lui, care era foarte înalt și avea pe el o biserică de rugăciune a Sfântului mucenic Talaleu. Deci, arătînd degetul lui Dumnezeu înălțimea muntelui, s-a auzit un glas de sus, zicînd către Eutihie: "Acolo vei fi episcop".

Deșteptîndu-se din somn, se minuna de vedenia aceea și nu se pricepea ce va fi aceasta. Iar aceea însemna cinstea cea înaltă a patriarhiei Constantinopolului, la care avea să se ridice, prin bunăvoința lui Dumnezeu. Iar după ce s-a dus la Constantinopol, Prea sfințitul patriarh Mina, fiind bătrîn și aproape de sfîrșit, văzînd pe fericitul Eutihie, a zis în chip proorocesc despre dînsul către clerul său, că acela are să fie patriarh după dînsul și i-a poruncit, ca să locuiască în casele cele patriarhicești și cu dragoste vorbea cu dînsul, îndulcindu-se cu cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate. Apoi l-a trimis la împărat, vestindu-i aceluia mai înainte despre buna pregătire și despre buna purtare a bărbatului aceluia. Din întâmplare era în ceasul acela oarecare din eretici înaintea împăratului. Aceia au început a pune întrebări sfîntului despre dogmele credinței și n-au putut să stea împotriva înțelepciunii lui și a duhului cu care grăia. Iar întrebarea le era aceasta: "Oare se cade să-i anatemizeze pe eretici după moartea lor?" Adică grăiau că asupra aceluia care după moarte au fost cunoscuți ca eretici, nu se cade a pune anatema. Iar Sfîntul Eutihie grăia împotriva: "Cu adevărat, pe eretici se cade și după moarte a-i pedepsi cu anatema". Și a adus din scriptura lui Iosie, împăratul Ierusalimului, cum că oasele închinătorilor de idoli celor morți, după mulți ani le-a scos din morminte și le-a ars cu foc. Deci, asemenea și pe eretici, după moartea lor, se cuvine a-i pedepsi. Din acel ceas Cuviosul Eutihie era iubit de împărat și de toți cinstit și laudat.

În acea vreme Sinodul încă neadunîndu-se, s-a îmbolnăvit preasfințitul patriarh Mina, fiind plin de zile, și s-a dus către Domnul. Mulți din duhovniceasca rînduială căutau acea cinste la împărat, cu daruri și cu mijlociri. Împăratul, a cărui inimă era în mîinile lui Dumnezeu, gîndea la Fericitul Eutihie și a poruncit unuia din sfetnicii săi, bărbat cinstit, cu numele Petru, ca să păzească cu cinste pe Arhimandritul Amasiei, ca să nu fugă în taină din Constantinopol, ferindu-se de lauda omenească. Atunci i s-a arătat Sfîntului o altă vedenie în vis, pe care singur mai pe urmă a spus-o casnicilor săi: "Mi se părea că vedeam o casă mare și prealuminoasă și într-însa era un pat așternut cu podoabe de mare preț. Și ședea o femeie cinstită pe patul acela, cu numele Sofia, care chemîndu-mă la sine, mi-a arătat podoabele sale. Atunci am văzut îndată acoperămîntul casei plin de zăpadă și pe un prunc care stătea în zăpadă cu numele Soteric care era gata să alunece și să cadă jos de pe acoperămînt. Iar eu, apucîndu-l, l-am coborît de pe acoperămînt, l-am izbăvit din zăpadă și l-am salvat de la cădere". Această vedenie a avut-o el în noaptea dinaintea alegerii lui la patriarhie, care s-a împlinit îndată.

Pentru că acea cinstită femeie pe care o văzuse, cu numele Sofia, nu însemna altceva decît Sfînta Sofia soborniceasca Biserica a Constantinopolului. Iar podoabele ei însemnau bisericile lucruri în timp ce pruncul Soteric, care era gata să cadă de pe acoperămînt, însemna dogmatica mărțurisire, care era aproape de eretica alunecare și cădere, avînd trebuință de grabnicul ajutor al bunului păstor. Și împăratul a avut o dumnezeiască descoperire despre Cuviosul Eutihie, precum singur împăratul a spus suitei sale și la tot clerul Bisericii celei mari, zicînd cu jurămînt: "Fiind eu în biserica Sfîntului Apostol Petru din Atira,

la rugăciune, am dormitat și am văzut pe verhovnicul Apostol arătînd cu mîna spre Eutihie, zicînd către mine: "Acesta să se așeze episcop la voi"".

Aceasta auzind-o toți, într-un glas au strigat: "Vrednic este! Vrednic este!" Și Sfîntul Eutihie a fost ridicat la scaunul patriarhiei Constantinopolului după voirea și descoperirea lui Dumnezeu în al patruzecilea an al vieții sale. Iar la începutul patriarhiei lui, adunîndu-se Sfinții Părinți în Constantinopol, s-a făcut Sinodul al cincilea din toată lumea, la care a fost Vigilie, papă al Romei celei vechi, Apolinarie, patriarhul Alexandriei, Domnos al Antiohiei, care împreună cu preasfințitul Eutihie, Patriarhul Romei celei noi și cu ceilalți Sfinți Părinți, au întărit dreapta credință dînd anatemei pe eretici și a lor socotință rău credincioasă.

Deci, îndreptînd bine Sfîntul Eutihie Biserica lui Hristos, a ridicat prigonire diavolul asupra sa, prin eretici și slujitorii săi. Pentru că, după cîțiva ani, împăratul Iustinian s-a înduplecat de niște eretici, fiind amăgit în taină de dînșii și, sub chipul drepte credințe, a început a semăna eresul aftartodochiților, adică al socotitorilor de nesticăciune, zicînd că trupul lui Hristos, și mai înainte de moarte și de învierea Sa, a fost nesticăcios, fiind nesupus omeneștilor pătămiri, pentru unirea dumnezeirii cu dînsul. Prin acea eretică socoteală, împăratul tulbura Biserica, silindu-i pe toți ca să creadă ca dînsul și să mărturisească. Și se împotriva lui preasfințitul Patriarh Eutihie, spunîndu-i că o învățătură ca aceea nu este a Bisericii celei drept credincioase, ci a ereticilor. Și dovedea din dumnezeieștile Scripturi și din Sfinții Părinți, că trupul lui Hristos în toate a fost asemenea stricăcios ca al nostru, afară de păcat, și se afla sub pătămire. Pentru că, născîndu-se din Preacurata Fecioară, S-a înfășat în scutece și cu lapte S-a hrănit, tăiere împrejur a suferit și în toată viața Sa de pe pămînt avea trebuință de hrană și de băutură. Cum ar fi suferit un trup nesticăcios și nesupus la patimi, piroane și suliță pentru noi? Numai prin aceasta cunoaștem că este nesticăciunea Lui, că a fost slobod de stricăciunea păcatului și în mormînt nu S-a stricat. Însă împăratul nu numai că nu voia să asculte învățătura credincioasă a patriarhului, dar încă îl silea în tot chipul, ca să se învoiască la acea nesocotință, dar nevrînd patriarhul să încuviințeze credința aceea a împăratului, s-a mîniat asupra lui foarte tare.

Mai pe urmă, după împotrivirile cele multe de amîndouă părțile, împăratul Iustinian, fiind îndemnat de eretici și mai ales de eparhii Eterie și Adeia, a strîns o adunare fărădelege din episcopii cei de un gînd cu ei, și a fost asta în anul al doisprezecelea al patriarhiei lui Eutihie. Și, purtînd clevetiri mincinoase cu mărturii asupra celui nevinovat și sfînt, a făcut asupra lui judecată nedreaptă și a izgonit de pe scaun pe păstorul cel bun, pe bărbatul cel sfînt, pe dreptcredinciosul arhieru Eutihie. Iar în locul lui a ales pe mincinosul păstor Ioan, ce se numea scolastic, răucredincios și clevetitor de oameni. Iar Sfîntul Eutihie, pe 22 Ianuarie, la pomenirea Sfîntului Apostol Timotei, a fost scos de mîinile ostașilor din biserică. Pentru că Eterie eparhul, mergînd cu arme și cu săbii ca o fiară cumplită răcnind, a poruncit să tragă afară cu sila pe sfîntul și singur l-a dezbrăcat de arhierăștile veșminte și l-a trimis la izgonire în țara Amasiei. Apoi nici el însuși n-a scăpat de dumnezeiasca izbîndire; căci la vreme, el împreună cu cel de un gînd și de un obicei prieten al său Adeia, s-au lipsit de boierii, de bogății și de viață. Deci, într-o zi amîndoi, la 3 Octombrie, cu dreaptă judecată au fost osîndiți la moarte pentru răutățile lor și cu securea li s-au tăiat capetele. Iar arhierul lui Hristos, Eutihie fiind dus în părțile Amasiei, în mănăstirea sa, petrecea acolo în post și rugăciuni și făcea multe minuni, tămăduind neputințele omenești cu darul lui Hristos, dintre care unele se pomenesc aici.

Un oarecare om din cetatea Amasiei, ce se numea Andro-ghin, împreună cu soția sa erau în mare mîhnire, că li se nășteau copiii morți. Adică mai înainte de a ieși din pîntecele maicei, cel ce se năștea, murea. Deci, a alergat cu rugămintă și cu lacrimi la acest arhieru al lui Dumnezeu, precum oarecînd Sumaniteanca la Elisei, ca să se roage lui Dumnezeu pentru dînșii, că doar și-ar vedea viu rodul însoțirii lor. Iar el, ungîndu-i cu sfînt untdelemn de la făcătoarea de viață cruce și de la icoana Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, cea din Sozopoli, le-a zis: "Pruncului ce se poartă în pîntece - căci femeia era îngreunată -, să-i puneți numele Petru și va fi viu". Iar preotul Eustatie ce era lîngă dînsul - scriitorul vieții acestuia -, a zis: "Dar de se va naște parte femeiască, cum se va numi?", iar sfîntul, prorocînd, grăia că parte bărbătească se va naște și Petru să se numească.

După împlinirea zilelor, a născut femeia prunc de parte bărbătească și l-a numit Petru, care a fost viu și a crescut, și a mai născut după aceea și alt fiu, pe care, ducându-l în brațe la arhiereul lui Dumnezeu, întreba cum să-l numească. Iar el a zis: "Să se numească Ioan, de vreme ce în biserica Sfântului Ioan a auzit Dumnezeu rugăciunea voastră". Și au ajuns acei prunci în vârstă bărbătească și moștenitori ai părinților lor. Un prezbiter oarecare, fiind din sfatul bisericesc, a adus pe un fiu al său de patrusprezece ani, mut și surd, cu numele Nunehie, iar sfântul, ungându-l cu sfânt untdelemn, i-a deschis auzul și i-a dezlegat limba, făcându-l a auzi și a vorbi.

Un oarecare din clericii bisericești, cu numele Chiril, avea un fiu ca de cinci ani, care asemenea, era mut și jumătate mort. Și pe acela arhiereul lui Dumnezeu cu rugăciunea l-a făcut sănătos și grăitor. Iarăși din cetatea Zila i-au adus un prunc de patru ani, uscat, neavînd decît oase și pielea, care nu putea să mănînce altceva decît sugea puțin de la pieptul maicei. Și acela s-a tămăduit prin mîinile sfântului, fiind uns cu untdelemn sfînt. Asemenea, alt prunc, fiu al unui meșter din Amasia, căzînd într-o boală năpraznică și fiind aproape de moarte, s-a sculat de la porțile morții, prin rugăciunile Sfântului Eutihie, plăcutul lui Hristos și cu ungerea sfântului untdelemn.

O femeie dintr-un sat mergea la cetate pentru trebuința sa, cu fiul său de șapte ani, împreună cu alți oameni, dar, atingîndu-l vicleanul diavol, a rănit pe prunc la picioare și se tăvălea pe pămînt, neputînd nicidecum să stea pe picioarele sale. Deci, luîndu-l maica sa împreună cu călătorii, l-au dus pe mîini în mănăstire la fericitul patriarh, rugîndu-se cu lacrimi, să se milostivească pentru dînsa și să-l tămăduiască pe fiul ei. Iar arhiereul, prin obișnuita lui doctorie, prin rugăciune și prin sfîntul untdelemn l-a făcut sănătos, încît umbla bine ca și mai înainte.

Aproape de cetatea Amasiei era o mănăstire de femei care se numea Flavia. De acolo s-a adus la sfîntul o fecioară tînără, care nu putea să se împărtășească cu Tainele dumnezeiești. Căci atunci cînd venea vremea Împărtășirii, îndată năvălea asupra ei frică și cutremur și striga, întorcîndu-se și fugind de sfintele Taine. Iar dacă cîndva cu sila i se dădeau Preacuratele Taine, îndată le vărsa, ca pe o amărăciune nesuferită, pentru că duhul cel viclean era într-însa. Deci, arhiereul lui Dumnezeu, făcînd pentru dînsa rugăciuni cu dinadinsul la Dumnezeu, a izgonit dintr-însa duhul cel necurat. Iar fecioara, dobîndind tămăduire, a primit fără tulburare dumnezeiasca împărtășire, din mîinile arhiereului.

Un tînăr care știa bine a împodobi bisericile cu zugrăveli, lucra în casa unuia, Hrisatie, cetățean al Amasiei, și care, luînd de pe pereți zugrăveala cea veche, închipuia cu alta nouă sfintele icoane. Era acolo o închipuire veche a Venerei celei fără de rușine, și cînd a început a o șterge de pe perete, diavolul cel ce era în închipuirea aceea, i-a vătămat mîna cu o boală cumplită, care se numește cancer. Și mîna lui era o rană netămăduită, încît toți cei ce o vedeau, ziceau: "Se cade a o tăia, ca nu cumva tot trupul să-i putrezească". Iar tînărul fiind în durerea aceea și în mîhnire mare, a alergat la plăcutul lui Dumnezeu, Eutihie, cu multă tînguire, cerînd ajutor sănătății sale. Sfîntul, făcînd rugăciune către Dumnezeu pentru el și ungîndu-i mîna cu untdelemn sfînt, în trei zile l-a tămăduit desăvîrșit și l-a liberat sănătos. Deci, cu acea mîna tămăduită, tînărul acela, la locul unde luase vătămarea aceea, ștergînd asemănarea zeiței celei fără de rușine, a făcut chipul celui fără de plată doctor al său, preasfîntul Patriarh Eutihie.

Asemenea și mîna altui tînăr, vătămată cu o boală netămăduită, pe care doctorii îl sfătuiă să o taie, a tămăduit-o sfîntul. Iarăși, pe un îndrăcit l-au dus la sfîntul, căci se muncea cumplit în toate zilele. Pe acesta fericitul l-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și i-a uns fruntea cu sfîntul untdelemn, rănind puterea drăcească ca și cu o suliță de foc și a început cu un glas înfricoșat a răcni, scrișnind cu dinții, încît se vedea că tînărul acela era muncit nu de un diavol, ci de mai mulți. După aceea, întepenind, zăcea la pămînt ca un mort și după puțin timp pătînea la fel de cumplit mai multe zile. Sfîntul se minuna, pentru ce atît de lungă vreme nu lasă îndrăcirea pe tînărul acela, și a poruncit lui Eustatie, preotul său și scriitorul vieții acestuia, ca să întrebe pe acel tînăr, cine și de unde este, ce fel îi este petrecerea și faptele lui și cum i s-a întîmplat îndrăcirea aceea".

Deci, fiind întrebat tînărul de toate cele despre sine cu de-a-mănuntul, le-a mărturisit, zicînd: "Eu am fost monah în Mănăstirea Sfântului Ioan din Acropoli, și am lepădat de pe mine rînduiala monahicească și m-

am dus în lume. Apoi am cunoscut o femeie, cu care am făcut multe păcate, de aceea pedepsindu-mă Dumnezeu, pătimesc acestea după cum vedeți, iar voi, dacă puteți ceva, ajuta-ți-mă". Aceasta auzind-o sfântul și făcând pentru dînsul rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, după obiceiul său, sfătuia pe acel tînăr să se întoarcă iarăși în mănăstirea sa, la monahiceasca rînduială. După ce tînărul a făgăduit cu hotărîre să facă aceasta, îndată s-a izbăvit de muncirea diavolească, cu rugăciunile arhiere-ului lui Dumnezeu, Eutihie.

Un om oarecare bolnav a alergat la cuviosul, cerînd tămăduire, și a luat sănătate cu porunca să nu bea vin niciodată. Alt om, ducîndu-se cu aproapele său la judecată, s-a judecat cu nedreptate. Dar cu izbîndirea lui Dumnezeu, a dreptului Judecător, pierzîndu-și vederea ochilor, un an întreg nu a văzut lumina, și ducîndu-l alții, a mers cu pocăință la acel făcător de minuni, mărturisindu-și păcatul său și căuta tămăduire de boala sufletească și de cea trupească. Și le-a cîștigat pe amîndouă prin dumnezeiasca milostivire, din arhiereasca putere, prin rugăciunile cele primite de Dumnezeu, ale arhiereului lui Hristos, Eutihie, și s-a dus întru ale sale, vîzînd cu ochii ca mai înainte. Apoi o mulțime de bărbați, femei și copii, pătîmind de felurite boli, alergau la acest bun doctor și toți cîștigau grabnice tămăduiri, cu rugăciunile lui.

În timpul năvălirii perșilor, mulți oameni din cetățile de primprejur pustiite și robite, adunîndu-se la Amasia, fiind foamete foarte mare, acest plăcut al lui Dumnezeu a făcut în mănăstirea sa ca să fie nelipsită hrana. Căci în toate zilele venind la mănăstirea lui popor fără de număr pentru hrană, iconomii au spus sfîntului că, nu numai celor ce vin nu au ce să le dea, ci și singuri monahii nu au cu ce să se hrănească, fiindcă grîul și făina s-au sfîrșit. El intrînd în hambar și lipsa aceea cu totul vîzînd-o, s-a rugat lui Dumnezeu și mîngîind pe frați, zicea: "Nădărduiți și credeți spre Dumnezeu, că cele ce dați celor ce au trebuință, pe acelea îndoite vi le va da Dumnezeu. Căci cu neîndoire nădărduiesc spre îndurările lui Dumnezeu, că precum în zilele lui Ilie, la Sarepta Sidonului, n-a scăzut la femeia cea văduvă vadra cu făină, așa și la noi acum nu vor lipsi cele de trebuință; ci vor mîncea toți, se vor sătura și vor lăuda pe Domnul Dumnezeul nostru".

Și a fost așa după credința și după cuvîntul sfîntului. Că pîinile, împărțindu-se neîncetat, nu numai că nu se împruștau, ci și mai mult se înmulțeau. Și cu cît mai mult se cheltuia mîncarea la cei ce veneau, cu atît mai mult toate se înmulțeau în hambar și în cămară. Deci toți străinii și casnicii se hrăneau din destul în zilele cele de foame.

Încă și de darul proorociei era nelipsit acest plăcut al lui Dumnezeu. Căci cu trei ani mai înainte de moartea împăratului Iustinian, s-a întîmplat că era în Amasia, Iustin, nepotul împăratului, cu boieria Curopalat. Și ducîndu-se la slujba împărătească undeva, pe acela luîndu-l fericitul Eutihie deosebi, i-a zis: "Ascultă-mă domnule Curopalate, deși eu sînt păcătos, însă sînt rob și preot al Dumnezeului meu, Care m-a înștiințat că tu vei împărăți după moartea unchiului tău. Deci, caută să nu te îndeletnicești în multe lucruri, ci ia aminte la tine, ca să fii vrednic spre săvîrșirea voii Domnului degrabă".

Auzind aceasta, Iustin a mulțumit lui Dumnezeu și cerea de la sfîntul său prooroc ajutor de rugăciuni. Asemenea, mai pe urmă și lui Tiberie comitul, care avea să împărătească după Iustin, i-a făcut înștiințare, prin scrisoarea sa în acest chip, scriind către dînsul pe cînd era în Asiria: "Acum ți-a dat ție Dumnezeu povățuirea poporului și fără zăbavă îți va încredința și ocîrmuirile împărăției". Acest lucru s-a împlinit îndată.

Murind împăratul Iustinian și venind la împărăție nepotul lui, Iustin, iar Ioan scolasticul, cel mai sus zis patriarh al Constantinopolului, sfîrșindu-și viața, preasfîntitul Patriarh Eutihie, după cei doisprezece ani și opt luni ai izgonirii sale, s-a întors la scaun cu negrăită bucurie a întregului popor, întîmpinîndu-l toți pe mare și pe uscat și strigînd: "Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!" Și și-a luat scaunul său într-o zi de Duminică, în trei zile ale lunii Octombrie, în care, nu cu mult înainte, cu judecata noului împărat, vrăjmașii lui cei mai sus amintiți, eparhii Eterie și Adeia, au fost pedepsiți cu moartea.

Și a petrecut celelalte zile ale vieții sale în pace, împodobind Biserica cu drepte învățături și cu faceri de minuni. Pentru că omorul ce era, cu rugăciunea l-a potolit și pe cei bolnavi i-a tămăduit. După aceea și el

singur vrînd să plătească fireasca datorie, a căzut în boală trupească, la praznicul prealuminății Învierii a lui Hristos și a venit să-l cerceteze dreptcredinciosul împărat Tiberie. El a proorocit împăratului, că degrabă după dînsul se va sfîrși, lucru care s-a și împlinit. Că, îmbolnăvindu-se preasfințitul Eutihie în săptămîna luminată, a chemat în Duminica Tomei tot clerul său și dîndu-le pace, binecuvîntare și cea din urmă sărutare, după ce a înnoptat, a adormit cu somnul morții celei vremelnice întru Domnul. Iar sfîntul lui suflet s-a dus în ziua cea neînserată și veșnică la sfinții ierarhi. A stat pe scaun, după întoarcerea sa din surghiun, patru ani și șase luni, iar toți anii de la nașterea sa au fost șaptezeci. Și a fost îngropat cu slavă în biserica apostolilor, înaintea treptelor altarului, unde erau moaștele sfinților apostoli Andrei, Timotei și Luca.

După mutarea preasfințitului Patriarh Eutihie, dreptcredinciosul împărat Tiberie a trăit numai patru luni și trei zile și s-a săvîrșit cu pace, după proorocia sfîntului. Iar noi pentru toate acestea, să slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Dumnezeu în Treime. Amin.

Notă - Nechifor scrie în cartea a 17-a, capitolul 31, că împăratul Iustinian cînd era să moară, urmînd marelui împărat Constantin - care fiind aproape de sfîrșitul său, și-a făcut testament, ca preasfințitul Atanasie cel Mare să se întoarcă la al său scaun; așa a făcut și Iustinian, poruncind cu așezămînt lui Iustin nepotul său, care avea să ia împărăția după dînsul, ca pe preasfințitul Patriarh Eutihie să-l întoarcă la scaunul Patriarhiei Constantinopolului.

Deci este și aceasta de crezut, că înaintea sfîrșitului său, împăratul s-a lepădat de cel mai de sus eres și s-a sfîrșit în dreapta credință. De aceea cu cei dreptcredincioși împărați pe acela îl pomeniște Biserica și întotdeauna îi face pomenirea lui la 11 Noiembrie, pentru lucrurile cele multe și bune ale lui, pentru osîrdia către Dumnezeu și pentru pocăința lui.

Cuviosul Gheorghe Mărturisitorul, Mitropolitul Mitilniei (7 aprilie)

Acest Cuvios Părinte Gheorghe, iubind pe Hristos din tinerețe, a primit viața monahicească, a trecut prin toată fapta bună și a cîștigat smerită cugetare, ca nimeni altul. Apoi s-a făcut mărturisitor al lui Hristos pe vremea împărăției lui Leon Isaurul, răbdînd prigonire și chinuire de la luptătorii de icoane. După aceea s-a ridicat la scaunul arhieriei și la Mitropolia insulei Lezvia, în cetatea Mitilniei, pe vremea împărăției drept credincioșilor Constantin și Irina. El era foarte milostiv, săturînd pe cei flămînzi prin îndestulată dare. Iar pentru multa înfrînare s-a făcut părtaș cu îngerii și s-a arătat făcător de minuni, tămăduind bolile cele nevindecate și izgonind duhurile cele necurate.

Ajungînd împărăția lui Leon Armeanul, cel care a înnoit lupta împotriva sfîntelor icoane, a suferit iarăși prigonire pentru sfintele icoane, fiind la adînci bătrîneți. Iar mai înainte de împărăția aceluia Leon Armeanul, de înnoirea luptei împotriva icoanelor și de izgonirea Sfîntului Gheorghe, s-au făcut oarecare semne în cetatea aceea, care arătau mai înainte primejdia și tulburarea Bisericii lui Hristos era să fie. Căci odată în sfînta biserică a Marei Mucenițe Teodora ce este aproape de liman, în vremea cîntării Vecerniei, poporul cîntînd "Doamne miluiește", sfînta cruce, care sta pe sfînta masă, deodată s-a ridicat cu o nevăzută putere de la locul său, cu mare zgomot, și s-a înălțat la boltă. Apoi, plecîndu-și vîrful în jos, a căzut la pămînt. Poporul văzînd aceasta, s-a cuprins de mare frică și spaimă și ridicîndu-și ochii și mîinile în sus, a strigat cu mare glas multă vreme "Doamne miluiește" și nu voia să iasă din biserică, pentru că aștepta să năvălească asupra acelei insule a Lezviei o pierzare grabnică. În vremea aceea era acolo Cuviosul Simeon cu fratele său Gheorghe, cel mai tînăr - acest Gheorghe a fost mai pe urmă moștenitor al scaunului acestui Gheorghe mai bătrîn. Deci acel Simeon, fiind mai înainte văzător, a zis cu plîngere către popor: "Nu va fi așa, fraților, precum așteptați, nici nu va pierde Dumnezeu latura aceasta pînă în sfîrșit; ci va veni în zilele acestea un împărat urîtor de Dumnezeu și potrivnic Lui, care va lua podoaba Bisericii, aruncînd la pămînt cinstitele icoane".

După puține zile, în aceeași biserică, fiind din întâmplare ușile deschise, un porc sălbatic mare și înfricoșat, având urechile și coada tăiate, a intrat în biserică în Sfântul Altar și s-a culcat pe scaunul de sus. Văzînd aceasta slujitorii bisericii, au încercat să-l scoată, dar nu puteau, fiind sălbatic, căci repezindu-se, îi fugărea pe toți care voiau să-l scoată din Altar. Apoi aducîndu-se drugi mari, l-au bătut multă vreme pînă la sînge și, obosindu-l cu mare greutate, l-au putut scoate. Despre acest lucru înștiințîndu-se acest fericit Simeon, a zis: "Să mă credeți, fiilor, că porcul acela prevestește pe cel ce are să fie episcop aici cu voința lui Dumnezeu, care va avea obicei și viață porcească".

Și s-a împlinit aceasta degrabă, pentru că, venind la împărăție cel mai sus pomenit Leon Armeanul, cînd a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Dumnezeu, chemînd la Constantinopol pe mulți episcopi, voia să-i amăgească la eresul său cel luptător de icoane. Atunci, fiind chemat și Cuviosul Părintele nostru Gheorghe Mitropolitul Mitilinieii, s-a arătat ostaș viteaz al lui Hristos. Că mulți învoindu-se la credința cea rea a împăratului, el, prin înțelepciunea cea bogată, a rușinat pe împărat, iar pe mincinosul patriarh Teodot, care se numea "Casiter" și pe ceilalți cu dînșii eretici, i-a făcut să-și cunoască amăgirea lor.

Iar împăratul și mincinosul patriarh, nesuferind muștrările de la dînsul, l-au izgonit în Herson; iar în locul lui a pus mitropolitul pe un oarecare eretic, care, asemenea porcului care iese din pădure, a mușcat și a prihănit via lui Hristos, călcînd sfintele icoane și tulburînd ca o fiară oile cele cuvîntătoare.

Sfîntul Gheorghe, petrecînd în surghiun celelalte zile ale vieții sale, a făcut multe minuni, cu darul lui Hristos. După aceea, sosind vremea morții lui, a răsărit pe cer o stea foarte luminoasă, vestind mai înainte sfîrșitul lui cel fericit, care s-a văzut și în insula Lezviei.

După aceea s-a cunoscut și în Mitilinia de către oile cele cuvîntătoare, ducerea către Domnul a Sfîntului Gheorghe păstorul lor, pentru că, pe cel ce a fost în viață lumină lumii, prin faptele cele bune, pe al acelui fericit sfîrșit l-a preamărit Dumnezeu, prin stea luminoasă și, după sfîrșit, au izvorît din moaștele lui izvoare de minunate tămăduiri, spre preamărirea plăcutului Său. Amin.

Pătımirea Sfîntului Mucenic Caliopie **(7 aprilie)**

O femeie, Teoclia, din Perga Pamfilei, fiind dreptcredincioasă și temătoare de Dumnezeu cu toată casa sa, făcea milostenii multe și avea viață cinstită. Apoi, fiind însoțită cu un bărbat cinstit și cu rangul de senator și patriciu, nu a născut fii mulți ani, căci era stearpă. După aceea a zămislit, cerînd de la Dumnezeu dezlegarea nerodirii sale prin rugăciuni. Cînd purta în pîntece pe cel zămislit, bărbatul ei a murit lăsîndu-i bogăție mare. Iar ea, după ce a născut fiu, i-a pus numele Caliopie și l-a crescut în învățătura cărții, sîrguindu-se să-l învețe bine frica de Dumnezeu și toată înțelepciunea dumnezeieștilor Scripturi. Dar în vremurile acelea cei mai mulți oameni se închinau și aduceau jefte necuraților idoli. Iar Sfîntul Caliopie se îndeletnicea totdeauna cu rugăciuni și cu postiri.

După ce s-a adus știre judecătorului despre sfîntul tînăr, că este creștin, fericita Teoclia, maica sa, dînd fiului său aur mult, haine și slugi, l-a trimis cu corabia în altă țară ca să scape de judecata păgînească. Și a plutit fericitul Caliopie în Pembropoli, cetatea Ciliciei, unde păgînul ighemon Maxim făcea jertfe, hore și jocuri în cinstea necuraților săi idoli. Văzînd aceasta sfîntul tînăr, se mira și a întrebat pe unii: "Care este pricina unei dănțuiri ca aceasta?" Iar ei au răspuns: "Acum este praznicul zeilor noștri; deci vino și tu de te împărtășește cu noi la ospățul nostru". Iar el le-a răspuns: "Sînt creștin și prăznuiesc cele ce sînt ale Hristosului meu. Deci, nu este cu puțință ca omul care slăvește pe Hristos, să intre în necuratele jertfe ale zeilor păgînești".

Deci, a ajuns aceasta la auzul lui Maxim ighemonul, care, umplîndu-se de mînie, a poruncit să prindă pe sfîntul tînăr și să-l pună înaintea judecății sale. Și l-a întrebat: "Cum te numești?" Sfîntul a răspuns: "Sînt

creștin și mă numesc Caliopie". Ighemonul a zis: "Ospățul cel mare făcându-se acum pentru praznicul zeilor, cum numai tu singur stai în amăgire, nevrînd să prăznuiești cu noi?" Grăit-a Sfântul Caliopie: "Voi sînteți cei ce umblați în amăgire și în întuneric, că ați lăsat pe Dumnezeu Cel viu, pe Ziditorul cerului și al pămîntului, Care a făcut toate cu cuvîntul și vă închinați lemnului celui nesimțitor, pietrei celei scobite și lucrului celui făcut de mîini păgînești". Ighemonul zise: "Tinerețile tale te fac îndrăzneț, dar îți pregătesc nu puține munci. Din ce țară și din ce neam ești?", l-a întrebat ighemonul. Sfântul răspuse: "Sînt din Perga Pamfilei, din neam de senator și de patriciu; dar mai de cinste decît toate îmi este aceasta, căci sînt creștin". Ighemonul zise: "Ai părinți?" Sfântul răspuse: "Am maică, iar tatăl meu a murit încă de mult". Ighemonul zise: "Mă jur pe marele zeu, adică soarele, și pe toți zeii, că de te vei închina zeilor, am o fiică una născută, pe aceasta ți-o voi da de soție". Sfântul răspuse: "De aș fi voit să mă însor, aș fi putut s-o iau de soție pe fiica ta și s-o duc în averea maicei mele. Dar să știi că am făgăduit lui Hristos, Dumnezeuul meu, Cel ce m-a zidit după chipul Său, ca să-mi păzesc trupul acesta de țărîină în feciorie curată și fără de prihană să-l pun înaintea dreptei Lui judecăți. Deci fă ceea ce voiești, dar eu sînt și rămîn creștin!"

Ighemonul zise: "Necuratule și prearăule, nu ți se pare că prin niște cuvinte ca acestea mă vei porni spre mînie, ca să teucid mai degrabă? Să știi că te voi munci mult sfărîmîndu-ți trupul bucăți, iar rămășița o voi da focului spre ardere". Sfântul răspuse: "Cu cît îmi vei lungi muncile mai mult, cu atît mai luminoasă cunună mi se va împleti de Hristosul meu, pentru pătimirea mea; pentru că zice Scriptura: "Nimeni nu se încununează, dacă nu va fi muncit după lege"". Ighemonul zise către slujitori: "Întindeți-l și sfărmați-i toate oasele cu toiege de plumb". Deci, fiind bătut, Sfântul Caliopie a grăit: "Mulțumesc Ție Hristoase că m-ai învrednicit a pătimi muncă pentru mărirea numelui Tău Cel Sfînt".

Ighemonul zise către dînsul: "Jertfește zeilor, ca să-ți vezi moșia și să nu te lipsești de averile tale, că vezi cît de amar te muncești". Sfântul răspuse: "Văd dulceața odihnei ce are să-mi fie, care îmi este făgăduită de la Hristos, iar muncile nu le simt. Și dacă sînt acum în țară străină, știu că al Domnului este pămîntul și plinirea lui. Dar aici văd și pe maica mea și patria mea, pentru că maica mea este dreptcredincioasa Biserică a lui Hristos, iar patria îmi este Ierusalimul cel ceresc după cuvîntul Apostolului care zice: "Petrecerea noastră este în cer! Iar de-mi vei pomeni de maica cea după trup, mă întăresc prin dumnezeiescul glas care zice: *Că cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine nu este vrednic de Mine*". Iar îndestularea bogăției întru nimic o socotesc, căci voiesc mai bine să pățimesc cu Hristos Cel răstignit decît să am sațiul cel de puțină vreme cu păcatul acestei lumi nebune".

Ighemonul zise către slujitori: "Precum este întins, întoarceți-l și-l bateți pe pînțe cu vine crude, zicîndu-i: "Necuratule, nu răspunde una pentru alta, ci să-mi răspunzi la cele întrebate"". Sfântul Mucenic Caliopie a zis către ighemon: "Nebunule și mai cumplitule decît toată fiara, înstrăinatule de bunătățile cerești, eu îți grăiesc cuvintele dreptății, iar tu avîndu-ți ochii sufletești orbiți și urechile astupate ca să nu auzi cuvintele Domnului și cu nedreptate mă muncești bătîndu-mă ca pe un tîlhar". Atunci a zis ighemonul către slujitori: "Așezați o roată de muncire cu fiare ascuțite, să puneți foc mare sub dînsa și, întinzînd pe Caliopie pe roată, să-l țineți pînă la dezlegarea încheieturilor; apoi să-l întoarceți ca, tăindu-se de fiare și aprinzîndu-se de foc, să piară".

Începîndu-se acea muncire, iar pe sfîntul tînăr durîndu-l, a strgat către Domnul, zicînd: "Vino și-mi ajută Hristoase al meu robului Tău, ca pînă în sfîrșit să se preamărească în mine nevrednicul, numele Tău cel sfînt și să știe toți că cei ce nădăjduiesc în Tine nu se vor rușina în veci". Și îndată i-a stat înaintea Îngerul Domnului, care a stins focul și roata a oprit-o, apoi a făcut-o nemișcată, încît nu mai puteau slujitorii să întoarcă roata, cît de puțin. Și se uda tînărul trup al mucenicului cu sîngele de pe roată, iar oasele i se vedeau prin rănile cele adînci, pentru că roata avea în amîndouă părțile cuțite ascuțite în chip de ferăstrău.

Deci a poruncit ighemonul să dezlege de pe roată pe mucenic și să-l ia; și era jalnică priveliște tuturor celor ce priveau. Apoi poporul a strigat, zicînd: "O, judecată nedreaptă! O, ce tînăr și cum se pierde!" Și a zis ighemonul către Sfîntul Caliopie: "Oare nu ți-am spus că tinerețile tale te fac îndrăzneț și mai grele munci îți mijlocesc ție?" Răspuns-a Sfîntul: "Cîine fără de rușine, ți se pare că m-am înfricoșat de muncile tale?" Zis-a ighemonul: "Ticălosule, mă ocărăști ca să te pierd mai degrabă; dar nu va fi astfel. Deci

apropie-te și jertfește zeilor ca să scapi de cele mai multe și mai cumplite munci". Sfântul mucenic a zis: "Nădăjduiesc spre Hristosul meu că nu-mi voi păta curata mărturisire a lui Dumnezeu, Care este întru mine. Trupul meu stă înaintea ta, deci muncește-l precum voiești, avînd să-ți iei răsplata de la Dumnezeu în ziua înfricoșatei judecăți; căci *cu ce măsură vei măsura, cu aceea ți se va măsura ție*".

Zis-a ighemonul către slujitori: "Ferecați-l cu lanțuri de fier, apoi azvîrliți-l în cea mai dinăuntru temniță și să nu aveți de dînsul nici o grijă, nici să lăsați pe cineva dintre creștini să intre la dînsul, ca nu cumva să-l fericească pentru răbdarea lui". Și îndată slujitorii ferecînd pe pătimitorul, l-au aruncat în temnița cea mai adîncă.

Iar Teoclia, fericită a lui maică, aflînd despre pătimirea pentru Hristos a Sfîntului Caliopie, fiul ei cel unul născut, a scris îndată așezămînt desăvîrșit pentru casa sa și pentru toate averile. Și a dăruit libertate robilor și roabelor sale, în număr de două sute și cincizeci, și cît aur și argint avea, ca și îmbrăcăminte de mult preț, pe toate le-a împărțit săracilor, iar pe celelalte moșii și averi, adică țarine și vii le-a dăruit Sfîntei Biserici. Apoi, lăsîndu-și patria sa, s-a dus în Cilicia la fiul său cel ce pătimea pentru Hristos. Și, dînd străjilor temniței aur, a intrat în cea mai dinăuntru temniță și văzînd pe fiul său în lanțuri, i s-a închinat lui și îi ștergea rănilor. Iar Sfîntul Caliopie fiind legat cu fiare și cu tot trupul istovit de multe răni, nu putea să se scoale înaintea maicei sale și a zis: "Bine ai venit, maica mea, mărturisitoarea patimilor lui Hristos". Iar ea, văzînd trupul fiului zdrobit cu răni, grăia către dînsul: "Fericită sînt eu și bine cuvîntat este rodul pîntecelui meu, de vreme ce te-am pus ca Ana pe Samuil, ca un vas sfînt înaintea lui Dumnezeu și ca Sara pe Isaac te-am adus lui Dumnezeu jertfă bineprimită".

Și a petrecut maica în temniță toată noaptea aceea, șezînd lîngă picioarele fiului, cîntînd cu dînsul împreună și slăvind pe Dumnezeu. Iar la miezul nopții a strălucit o lumină mare în temniță și s-a făcut un glas, zicînd: "Voi sînteți sfinții lui Dumnezeu, mărturisitori ai lui Hristos și stricători ai idolilor, cei ce v-ați lăsat patria și averile și cu Hristos ați voit a pătimi".

A doua zi Maxim ighemonul, șezînd la judecată, a scos din temniță pe Sfîntul Caliopie spre ispitire și, aducîndu-l înaintea sa, a zis către dînsul: "Oare te-ai schimbat din nebunia ta? Sau iarăși voiești să pătimesti rău, ca și dascălul tău Hristos?" Răspuns-a Sfîntul: "Mă minunez de nerușinarea ta, că de multe ori auzind de la mine unul și același răspuns, că sînt creștin și pentru Hristos voiesc să mor și iarăși mă întreb de același lucru și nu te rușinezi a te împotrivi adevărului. Pentru că eu doresc să pătimesc asemenea ca și Hristos al meu și mă sîrguiesc în tot chipul să mor pentru dînsul".

Auzind aceasta ighemonul, și din niște răspunsuri ca acestea cunoscînd cugetul neschimbat al mucenicului și mărimea lui de suflet cea nemișcată, a poruncit ca asemenea lui Hristos să-l răstignească pe Cruce. Și era ziua aceea Joia cea mare, în care se săvîrșește aducerea aminte de Cina Sfintelor Taine ale lui Hristos. Și văzînd Sfînta Teoclia pe fiul său dus la locul de răstignire, a dat ostașilor cinci galbeni, rugîndu-i să nu răstignească pe Sfîntul Caliopie ca pe Hristos, ci cu capul în jos. Iar aceasta a făcut-o din smerenie, socotind a fi nevrednic ca fiul ei să fie asemenea cu Hristos, Domnul său, prin răstignire.

Deci, a fost răstignit Sfîntul Caliopie cu capul în jos pentru Hristos, în ziua Cinei celei mîntuitoare, iar în Vinerea cea mare a Patimilor lui Hristos, în ceasul al treilea din zi și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Atunci un glas dumnezeiesc, venind către dînsul din cer, a zis: "Suie-te, mucenice al lui Hristos, împreună moștenitorule cu sfinții". Iar după ce au luat de pe Cruce trupul lui cel mort, a cuprins grumazul fiului fericită sa maică, slăvind pe Hristos, și îndată și-a dat și ea duhul. Apoi venind frații, au luat trupurile amîndurora și le-au îngropat împreună la un loc cinstit, lăudînd pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia I se cuvine toată slava, în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinților Apostoli Irodion, Agav, Ruf, Asincrit, Falegont și Ermie, din numărul celor șaptezeci (8 aprilie)

Sfântul Apostol Irodion era de neam din Tarsul Ciliciei, ruda Sfântului Apostol Pavel și slujitor al Sfinților Apostoli în toate. El a fost pus episcop de dînșii al Neopatarelor și pe mulți din elini i-a întors prin sfânta lui învățătură la Hristos. Pentru acest lucru pizmuindu-l evreii, au năvălit asupra lui împreună cu slujitorii de idoli și l-au muncit tare, căci unii îl băteau pe Sfântul Irodion, unii cu pietre îi sfărâmau gura, iar alții cu lemne îl loveau peste cap. După aceea cu un cuțit a fost lovit, fiind ca și mort scaldat în sânge. Socotind că a murit, l-au lăsat și s-au dus, dar Sfântul Apostol, cu darul lui Dumnezeu rămânând viu, a propovăduit după aceea Cuvîntul Domnului în Roma, împreună cu Sfântul Apostol Petru.

Sfântul Apostol Pavel, scriind de la Corint Epistola către romani, a pomenit despre Sfântul Irodion, care era pe atunci în Roma lângă Sfântul Petru, zicînd: *Închinați-vă lui Irodion, ruda mea*. Cînd Sfântul Petru a fost răstignit, atunci Sfântul Irodion, după mărturia lui Metafrast, a fost tăiat împreună cu Sfântul Olimp și cu mulțime de credincioși.

Sfântul Apostol Agav, a fost plin de proorocescul dar. Despre el vorbesc Faptele Apostolilor astfel: *S-au pogorît din Ierusalim prooroci în Antiohia și, sculîndu-se unul dintre dînșii cu numele Agav, arăta cu duhul, că avea să fie foamete mare în toată lumea, care a și fost pe vremea lui Claudie Cezarul*. Și iarăși în Cezareea Sfântul Agav a spus mai dinainte Sfântului Apostol Pavel, pătimirile cele ce avea să le aibă în Ierusalim. Luînd brîul lui Pavel și legîndu-și mîinile și picioarele sale, a zis: *Așa grăiește Duhul Sfînt: pe bărbatul al căruia este brîul acesta, așa îl vor lega în Ierusalim iudeii și-l vor da în mîinile neamurilor*. Sfântul Agav a propovăduit pe Hristos în părțile ce i se orînduiseră lui și pe mulți a întors la Hristos Dumnezeu.

Sfântul Apostol Ruf, despre care grăiește Sfântul Pavel, în Epistola către Romani, zicînd: *Închinați-vă lui Ruf celui ales întru Domnul*, a fost episcop în Teba din Elada.

Sfântul Apostol Asincrit se pomenește în aceeași Epistolă a lui Pavel către Romani, că a fost episcop în Iraclea, în părțile Asiei.

Despre Sfântul Apostol Falegont se pomenește în aceeași epistolă că a fost episcop în Maratoni, cetatea Frachiei.

Despre Sfântul Apostol Ermie se pomenește în aceeași epistolă, că a fost episcop în Dalmația.

Toți acești apostoli din numărul celor 70 au propovăduit în lume bunavestire a lui Hristos, aducînd pe cei necredincioși la adevărata credință și muncii fiind în multe feluri de către iudei și de elini, s-au sfinșit.

Viața Cuviosului Nifon, Episcopul Novgorodului (8 aprilie)

Fericitul Nifon s-a făcut monah al sfintei Mănăstiri Pecersca, în zilele egumenului Timotei. Și rîvnea preamult vieții cuvioșilor și marilor părinți, ostenindu-se cu dumnezeiască plăcere în rugăciune, priveghere, post și în toate obiceiurile cele îmbunătățite. Iar cînd fericitul Ioan, episcopul Novgorodului, s-a lăsat de bunăvoie de scaunul său, unde s-a ostenit douăzeci de ani, fiind slăbit, s-a retras la liniște în mănăstire. Atunci fericitul Nifon, strălucind cu razele bunătăților sale cele multe și în părțile cele mai depărtate, prin voia lui Dumnezeu, a fost ales de toți cu un glas la scaunul episcopiei Novgorodului; și s-a sfințit în Kiev de preasfințitul mitropolit Mihail al doilea.

Astfel, venind la scaunul său și fiind ca o făclie pusă în sfeșnic, cu mult mai luminos a strălucit cu rîvna cea mare pentru ocîrmuirea cea cu bună rînduială a dreptei credințe, sîrguindu-se foarte mult spre înmulțirea slavei lui Dumnezeu și spre paza vieții celei vremelnice și a celei veșnice, a oilor sale cuvîntătoare. Căci mai înainte de toate, înmulțind slava lui Dumnezeu prin sîrguința sa a zidit o biserică de piatră, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în mijlocul Novgorodului și cu dumnezeiescul ajutor a terminat-o în puțin timp. Iar biserica Sfintei Sofia din acea cetate, a înfrumusețat-o cu zugrăvire de icoane pînă la pridvor și cu plumb a acoperit-o pe deasupra.

Păzind cu credință viața oilor cuvîntătoare, se afla acest bun păstor într-o bunătate ca aceasta. De se întîmpla cîndva război între ei, el se sîrguia cu totul să-i împace. Așa a auzit odată că stăteau împotriva kievenii și cernigovenii, cu mulțime de ostași, voind să facă război. De aceea luînd cu sine pe dregătorii Novgorodului, s-a dus la cei ce se pregăteau de război și, Dumnezeu ajutîndu-i, i-a împăcat. Asemenea și în alte războaie binecuvînta poporul Domnului cu pace, păzindu-le vremelnica lor viață. Dar mai mult se îngrijea de păzirea vieții veșnice a oilor celor cuvîntătoare și la aceasta își aducea aminte de cuvintele Domnului cele grăite pentru Dumnezeu Tatăl. "Știu, zice, că porunca Lui este viața veșnică", și de aceea sfătuiă cu toată puterea pe credincioși, să nu se depărteze de poruncile Domnului și de învățăturile cele de pravilă ale Bisericii Lui, ca să nu se depărteze de veșnica viață. Iar pe cei ce se depărtau și făceau călcare de lege, îi muștra, propo-văduindu-le deschis că vor pieri pentru fărădelegea lor, stîndu-le asupra în bună vreme și fără de vreme, muștrîndu-i, certîndu-i și rugîndu-i cu toată îndelunga răbdare precum a poruncit Apostolul.

În zilele acestui fericit, izgonind novgorodenii pe voievodul lor Vsevolod Mstislavici, a venit la dînșii spre domnie, fiind chemat, Sviatoslav Olgovici și s-a însurat cu o femeie care după învățatura pravilei nu i se cădea. Atunci acest fericit arhieru nu numai că nu a voit să-l cunune, dar pe tot clerul său l-a oprit, ca să nu-i vadă nici cununia, ca unui fărădelege, cînd s-a cununat de preoții care veniseră cu dînșii, și muștra pe voievod cu îndrăzneală pentru călcarea lui de lege, urmînd psalmului ce zice: *Grăit-am mărturiile Tale înaintea împăraților și nu m-am rușinat.*

Acest bărbat rîvnitor, a scos din călcarea de lege Biserica Rusiei, ce era împotriva pravilei, în acest fel. A ajuns sfîrșitul fericit al lui Mihail, preasfințitul mitropolit al Kievului, nu al celui dintîi care de mult se pristăvise, ci al altuia mai din urmă, de la care acest sfînt episcop Nifon a primit sfințirea. Iar marele voievod al Kievului Iziaslav Mstislavici a ales în locul lui la arhierescul scaun al mitropoliei Kievului, pe unul Clima filozoful, care era călugărit în schimă și a voit să fie sfințit, netrimițînd, pentru oarecare împiedicare, ca să ia binecuvîntare de la preasfințitul scaun la Patriarhia Constantinopolului.

Deci a adunat pentru aceasta sobor din episcopii pămîntului Rusiei, între care s-au adunat: Onufrie al Cernigovului, Teodor al Belgorodului, Eftimie al Periaslavului, Damian al Iorbeului, Teodor al Vladimirului, sfîntul acesta al Novgorodului, Manuil al Smolenscului, Ioachim al Turovii și Cosma al Poloniei. La acest sobor Sfîntul Nifon, episcopul Novgorodului, nu voia nicidecum ca episcopii Rusiei să îndrăznească a-și sfinți mitropolit fără binecuvîntarea celui a toată lumea Patriarh al Constantinopolului, pentru că mărturisirea cu vrednică credință și cu tărie, că acest lucru este potrivit învățaturii sfîntei Biserici a Răsăritului, care prin Sfîntul Botez s-au luminat fiii Rusiei de la scaunul Constantinopolului făcîndu-se fii ai Ortodoxiei, adică ne-a făcut fii ai lui Dumnezeu, Care ne-a cercetat de sus. Căci de acolo și pe Mihail, întîiul Mitropolit al Kievului l-a dat și cu putere a întărit ca să fie mitropolit în Kiev cu binecuvîntarea Patriarhului Constantinopolului.

Grăind acestea viteazul mărturisitor, îngrozea pe fiii Rusiei cu bărbăția, ca nu cumva prin împotrivire să cadă din alegerea de fii ai Răsăritului, cu voia lui Dumnezeu, pentru că zicea: "Vine mînia lui Dumnezeu peste fiii cei nesupuși". Și se țineau de mărturisirea lui cinci episcopi ai Rusiei, Cosma al Poloschiei, Ioachim al Turovchiei, Manuil de Smolensc, Eftimie al Periaslaviei, Teodor al Belgorodiei. Însă ca să nu fie rușinat pentru a sa nedreaptă voință, n-a ascultat pe fericitul Nifon, ci ceea ce a voit, aceea a și făcut cu ceilalți episcopi plecați lui. Și așa cu porunca voievodului, Clima cel care avea capul Sfîntului Clement Papa al Romei, pe care marele Sfînt Vladimir cînd a primit Sfîntul Botez, l-a adus din Herson, dîndu-i-se lui în dar de episcopul Hersonului spre binecuvîntare, a fost sfințit aici, în loc de binecuvîntarea ce se

cădea să aibă de la Patriarhul Constantinopolului, după sfatul lui Onufrie episcopul Cernigovului. Și n-a fost după pravilă pe scaunul arhieresc al Mitropoliei Kievului.

Apoi i s-a întâmplat a avea trebuință de acest fericit Episcop Nifon, ca să slujească cu dînsul dumnezeiasca Liturghie. Dar Sfîntul Nifon, rîvnitorul dreptei credințe, îi zicea: "Deoarece n-ai luat binecuvîntare de la Patriarhul Constantinopolului, cel a toată lumea, precum nu ne-am învoit la sfințirea ta, așa și acum nu mi se cade a sluji cu tine". Atunci Clima, mîniindu-se pe fericitul, îndemna pe voievodul Iziaslav asupra lui și pe ajutătorii săi ca să-l trimită în surghiun. Iar voievodul Iziaslav, pentru aceea, nu îl lăsa pe fericitul în Novgorod la scaunul episcopiei, ci îl ținea în Mănăstirea Pecersca în surghiun. Dar fericitul petrecea acolo, foarte mult bucurîndu-se, și mulțumea lui Dumnezeu că s-a întors la liniștita sa viață cu sfinții.

Iar cînd iubitorul de Hristos domnul Gheorghe Monomahovici, a biruit pe Iziaslav Mstislavici și a luat domnia Kievului, atunci a liberat pe sfîntul la scaunul lui din Novgorod cu mare cinste. Iar novgorodenii cei ce erau tulburați și lepădați ca oile ce n-au păstor, l-au primit cu bucurie negrăită. Apoi patriarhul Constantinopolului cel a toată lumea, auzind despre fericitul toate acestea, arătînd bărbăție pentru învățăturile părintești, a trimis scrisoare la dînsul, fericindu-l pentru mărimea înțelegerii și a tăriei și numărîndu-l cu cei de demult sfinți părinți, care s-au luptat cu tărie pentru dreapta credință. Iar el, citind patriarhiceasca binecuvîntare, se întărea cu mai multă rîvnă. De aceea nu a fost lipsit de plata cea vrednică a ostanelilor sale de la Iisus Începătorul păstorilor, precum ne-a arătat fericitul lui sfîrșit, de care vom spune aici.

După cîtăva vreme de la întoarcerea sa pe scaunul lui din Novgorod, fericitul episcop Nifon a auzit, că de la patriarhul a toată lumea din Constantinopol se aduce în Rusia un mitropolit Constantin, ca pe Clima mitropolitul Kievului, cel nesfințit după pravilă și care a tulburat pe credincioși, să-l pogoare de pe scaun și să se suie el. Atunci, umplîndu-se de bucurie duhovnicească, a gîndit în sine, ca să le îplinească pe amîndouă odată, și de la acest arhieru să ia binecuvîntare și să se închine în sfînta Mănăstire Pecersca, Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și Cuvioșilor Părinți. Pentru aceea pricină a venit iarăși în cetatea Kievului și aștepta venirea mitropolitului, care de curînd ieșise din Constantinopol, precum cu încredințare se înștiințase.

Și viețuind în sfînta Mănăstire Pecersca, avea mare dragoste către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și către Sfinții Părinți. Dar nu după multă vreme a venit acolo o boală cumplită, care a adus moartea cuviosului acesta. Atunci a spus fraților o minunată vedenie, pe care a văzut-o, cu trei zile mai înainte de a se îmbolnăvi. "Venind eu în chilie, zicea el, după cîntarea Utreniei, aveam nevoie de puțină odihnă și îndată un somn ușor mi-a venit și iată m-am aflat în biserica aceasta a sfîntei Mănăstiri Pecersca, la locul lui Nicolae Sviatoșa și mă rugam mult cu lacrimi către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, că doar așa aș vedea pe bunul egumen, care și după moarte are sîrguință pentru înmulțirea faptelor bune în locașul său, adică pe Cuviosul Teodosie".

Apoi ducîndu-se în biserică frați mulți, și unul dintr-înșii apropiindu-se de mine, mi-a zis: "Oare voiești ca să vezi pe Cuviosul Părintele nostru Teodosie?" Iar eu văzîndu-l pe dînsul și alergînd de bucurie, am căzut la picioarele lui și m-am închinat pînă la pămînt. Iar el, ridicîndu-mă, m-a binecuvîntat și mi-a zis: "Bine ai venit, frate și fiule Nifone! De acum vei fi nedespărțit de noi". Și ținea în mîinile sale o carte, pe care, dacă am cerut-o, mi-a dat-o; iar eu, desfăcînd-o, am citit-o. Această vedenie făcîndu-mi-se - zice fericitul Nifon -, îndată mi-am venit în simțiri și acum știu, că această boală îmi este încercare de la Dumnezeu".

Bolind astfel treisprezece zile, a adormit cu pace întru Domnul, în opt zile ale lunii Aprilie, sîmbătă în Săptămîna cea Luminată și s-a pus trupul lui cu cinste, în peștera Cuviosului Teodosie. Iar cu duhul stă împreună cu Cuviosul cel cu numele darului, înaintea scaunului Stăpînului Hristos, unde, îndulcindu-se de cereștile frumuseți cele negrăite, se roagă și pentru noi fiii săi, zicînd: "Iată noi și pruncii pe care ni i-a dat Dumnezeu!" Căruia, în Treimea cea nedespărțită, adică Tatălui, împreună și Fiului și Sfîntului Duh, I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în nesfîrșii veci. Amin.

Pătimirea Sfântului Mucenic Evpsihie (9 aprilie)

Sfântul Mucenic Evpsihie a fost născut și crescut în Cezareea Capadochiei, din părinți de bun neam și cu dregătorie de patrician; și a petrecut fără prihană anii tinereților lui, în întreaga înțelepciune cea creștinească. El a dus o viață fără prihană și s-a însoțit cu femeie după legea nunții, pe vremea împărăției potrivnicului lui Dumnezeu, Iulian Paravatul. Încă pînă a nu se sfîrși ospățul nunții, a arătat pentru Dumnezeu, Hristosul său, mare rîvnă și dragoste. Și era în cetatea aceea o capiștea a unui idol necurat, care se numea "Tihis", adică noroc. Capiștea aceea era vestită, pentru că împăratul Iulian în toate zilele își aducea necuratele sale jertfe, cînd mergea în Cezareea.

Iar cînd se săvîrșea nunta lui Evpsihie, s-a întîmplat atunci de era și praznicul necuratului idol. Și văzînd Sfântul Evpsihie pe elini, care atunci erau mulți în Cezareea, că mergeau să aducă jertfe în capiștea lor, s-a aprins cu rîvna pentru Domnul. Luînd cu sine mulțime de creștini, s-au dus și au sfărîmat idolii și capiștea idolească au dărîmat-o pînă în temelie. Și îndată elinii aceia au înștiințat pe împăratul Iulian. Iar Sfântul Evpsihie, știind pătimirile cele ce erau să-i vină lui pentru aceea, a împărțit săracilor averea în vremea aceea și, mai înainte, se pregătea spre muceniceasca nevoință, petrecînd în post și în rugăciuni.

Iar împăratul Iulian, cînd a auzit de dărîmarea capiștei zeilor săi care se făcuse în Cezareea Capadochiei, s-a umplut de mare supărare, mîniindu-se nu numai asupra lui Evpsihie, ci și asupra întregii cetăți. Apoi îndată a poruncit ca pe toți cetățenii cei cinstiți să-i prindă, și pe unii cu moarte să-i pedepsească, iar pe alții în surghiun să-i trimită și averile lor să le jefuiască; ba încă și de la toate bisericile Cezareei să se ia averile, iar pe clerici a poruncit să-i oblige la serviciul militar și să-i ducă cu sila în cete. Apoi a luat cinstitul nume al cetății Cezareea, cu care se cinstise pe vremea împărăției lui Claudiu cetatea aceea și a poruncit să i se dea numele cel mai dinainte, adică Maza, căci așa se numea mai înainte. Și a numărat-o pe aceea printre sate, ștergînd-o din numărul cetăților celor cinstite, și a pus dajdie mare asupra credincioșilor creștini, a locuitorilor de acolo; iar capiștea cea dărîmată, cu multă grabă a poruncit creștinilor să o zidească iarăși. Pentru că se făgăduia cu jurămînt, că nu va înceta de a face rău cetății, nici va lăsa pe Galileenii - că așa numea el pe creștini - fără să poarte pe grumajii și pe capetele lor bucăți din capiștea, pînă ce se va ridica iarăși capiștea cea risipită a zeilor elinești. Și ei s-ar fi încercat să săvîrșească acel lucru, dacă nu ar fi ajuns grabnica pieire pe împăratul cel urît de Dumnezeu. Iar pe Sfântul Evpsihie, a poruncit să-l muncească și să-l silească spre jertfa idolească ca pe cel dintîi pricinuitor al risipirii aceleia.

Deci sfîntul fiind ținut în legături, îl scoteau adesea la întrebare și îl munceau, apoi îl sileau la slujirea idolească; pentru că i-ar fi iertat îndrăzneala, că risipise capiștea, numai dacă s-ar fi închinat idolilor. Însă ostașul lui Hristos nu s-a supus nicidecum, ci stătea cu bărbăție în mărturisirea numelui lui Hristos. Atunci l-au spînzurat pe un lemn de muncire și l-au strujit cu piepteni de fier, pînă la cele dinăuntru, însă se întărea de îngerul ce i se arătase în munci. Apoi, după multe și grele munci, i-au tăiat capul cu sabia și s-a văzut o minune, că în loc de sînge a curs din răni lapte și apă, și, luînd credincioșii sfîntul lui trup, l-au îngropat cu cinste.

Iar cetatea se chinuia de mînia tiranului, mai ales cînd a trecut prin țara Capadochiei asupra perșilor și se apropia de Cezareea; apoi se lăuda că va risipi cetatea pînă în sfîrșit. Și a ieșit în întîmpinarea lui Sfîntul Vasile cel Mare, dîndu-i cinste ca unui împărat și aducîndu-i spre binecuvîntare trei pîini de orz, cu care se hrănea singur. Dar împăratul a poruncit ostașilor săi, să ia acele pîini, iar Sfîntului Vasile să-i dea o sarcină de fîn, zicîndu-i în batjocură: "Tu ne-ai dat orz, hrană dobitocească, iar tu primești de la noi fîn". Sfîntul Vasile a răspuns: "Noi, o, împărate, ți-am adus de acelea cu care ne hrănim, iar tu ne-ai dat hrană dobitocească. Cu adevărat ne batjocorești, deoarece cu puterea ta nu poți să prefaci acel fîn în pîine și în hrana firii omenești".

Atunci, mîniindu-se Iulian, a zis către sfîntul: "Să știi cu adevărat, cu acel fîn te voi hrăni, cînd mă voi întoarce din Persia pe aici, pentru că voi răsturna și voi risipi această cetate pînă la temelie; cu plugul voi

ara locul acesta, ca mai bine grîu să rodească decît oameni. Pentru că poporul ascultînd de sfatul tău, a îndrăznit a strica chipul și capiștea Fortunii, adică a Norocului".

Împăratul zicînd aceasta cu mînie, s-a dus în calea sa. Dar a pierit acolo degrabă, fiind ucis de Marele Sfînt Mucenic Mercurie, precum se scrie de aceasta în viața Sfîntului Vasile cel Mare. Apoi, după uciderea lui Iulian, poporul din Cezareea a zidit o biserică foarte frumoasă deasupra mormîntului Sfîntului Mucenic Evpsihie și au izvorît izvoare de tămăduiri din sfintele lui moaște, spre slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Cel împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Vadim din Persia **(9 aprilie)**

În vremea uciderii sfinților patruzeci de mucenici din Persia, a fost prins și Sfîntul Vadim arhimandritul, împreună cu șapte ucenici ai săi, și din porunca împăratului Savorie au fost închiși în temniță. Acest sfînt era din cetatea Vitlaplata, de neam foarte bogat și, cînd a voit să se facă monah, toată bogăția sa a împărțit-o săracilor. Apoi, zidindu-și o mănăstire afară din cetate, viețuia într-înșea, cu fapte bune, sîrguindu-se în toate a plăcea lui Dumnezeu și a împlini voia cea sfîntă a Lui; pentru că era bărbat plin de dar și de adevăr, vas ales al lui Dumnezeu.

Acest cuvios părinte, purtîndu-se cu înțelepciune dumnezeiască și fiind desăvîrșit, s-a suit la muntele Domnului, a locuit în locul cel sfînt al Lui, a luat binecuvîntare de la Dumnezeu, Mîntuitorul său, și a văzut fața Dumnezeului lui Iacov. Acesta era în acele vremuri în Persia, ca niște aluat la frămîntat, fiind din aluatul cel desăvîrșit mucenicesc, al mărturisirii lui Hristos, prin care cei neputincioși s-au întărit în credință. Acesta era cu adevărat piatră credincioasă tăiată din munții aceia, care de la început au fost credincioși, preot ales al lui Dumnezeu, povățuind pe mulți la calea mîntuirii, care își pusese viteazul și neschimbatul său scop către mucenicia cea către Hristos, arătînd mare rîvnă pentru Dumnezeu său. Și atît de curat s-a arătat, încît nici un lucru rău nu avea loc într-înșul; lăcomia era departe de el, iar poftirile fiind stinse într-înșul, nu puteau să-l vatăme, încît chiar Mamona, cunoscînd bunătatea lui, s-a minunat. Aurul nici nu îndrăznea să vină înaintea feței lui, pentru că bogățiile erau disprețuite de dînsul, mîndria s-a smerit înaintea lui, mintea cea înaltă ca praful s-a călcat de dînsul, iar sărăcia și blîndețile l-au cuprins, dreptatea a privit spre dînsul și adevărul a răsărit în el, dragostea a cuprins grumajii lui, pacea l-a sărutat și de dînsul s-a bucurat, o întocmire și o minte s-a sădit în el și de toate rodirile cele drepte era plin acest bărbat, că multe bunătăți erau într-înșul; iar din roadele lui duhovnicești toți s-au săturat cu dulceață.

Acesta a petrecut patru luni în temniță, legat împreună cu ucenicii lui, bătut aspru în toate zilele, răbdînd toate cu bărbăție, pentru nădejdea și adevărata credință, care o avea către Dumnezeu. În acea vreme era un oarecare bărbat cu numele Nirsan, boier mare al cetății, care se numea Aria, fiind în hotarele ce se numeau Vidghern. Acest Nirsan era creștin și fiind silit de împăratul să se închine soarelui, după ce n-a voit să se lepede de sfînta credință în Hristos Domnul, l-a încuiat în temniță. După aceea, slăbind prin împușinarea sufletului și înfricoșîndu-se cu inima de muncile cele ce era să pătimească, n-a stat pînă la sfîrșit, precum începuse, în mărturisirea lui Hristos. Căci, iubind viața aceasta de puțină vreme și așteptînd deșarta cinste, de la împăratul cel muritor, s-a lipsit de viața cea dumnezeiască și de cinstea cea veșnică. Însă n-a putut a se îndulci de desfătările lumii acesteia, precum mai pe urmă va arăta cuvîntul, ci fugind de mucenie, a căzut în munci; căutînd slava cea pămîntească, a cîștigat necinstea, de vreme ce pe împăratul cel de puțină vreme l-a cinstit mai mult decît pe Cel veșnic și ceresc. Și a dat știre despre sine, că toate cele ce împăratul Savorie le va porunci, este gata a face.

Împăratul auzind, s-a bucurat foarte și aducîndu-și aminte de Sfîntul Vadim, i-a poruncit să-l elibereze din legături și să-l ducă din temniță la palatul său. Și a zis către boierii care stăteau înaintea lui: "Dacă Nirsan va ucide cu mîna sa pe Vadim, apoi să se dezlege din legături și să ia el toate averile lui Vadim". Și i-a spus îndată lui Nirsan acele cuvinte împărătești, iar el a fîgăduit, ca în toate să facă voia împăratului.

Deci, a adus pe Sfântul Vadim la Nirsan și l-a pus în mijloc, iar ticălosul Nirsan luând sabia, s-a apropiat ca să ucidă pe mucenicul lui Hristos, dar, fiind cuprins de un cutremur, când a voit să lovească pe mucenic, s-a făcut ca o piatră nemișcată.

Iar robul lui Dumnezeu căutând spre el, a zis: "Pînă într-atît a crescut răutatea ta, o, Nirsane, încît, nu numai că te-ai lepădat de Dumnezeu, ci și pe robul Lui voiești a-l ucide? Vai ție, tică-losule, ce vei face în ziua aceea, când vei sta înaintea înfricoșatei judecăți, ca să dai un răspuns Dumnezeului Celui veșnic? Eu, o, ticălosule, mă săvîrșesc în chinuri pentru Hristosul meu, însă n-aș fi voit ca din mîinile tale să fiu ucis, ci de la altul oarecare aș fi dorit, ca să sufăr moartea aceasta". Iar Nirsan, rușinîndu-se de cuvintele acelea și neputînd să facă porunca aceea, stătea tremurînd. După aceea, făcîndu-și fața ca piatra și inima întărîndu-și ca fierul, a lovit cu sabia în grumaji pe mucenic. Dar de vreme ce mîinile ucigașului tremurau, era nevoie ca nu cu o lovire, ci cu mai multe să taie pe sfîntul. Deci, lovindu-l de multe ori cu sabia în grumaji, abia a putut săvîrși tăierea. Iar Cuviosul Vadim, într-o chinuire ca aceea, și-a dat sfîntul lui suflet în mîinile lui Dumnezeu. Și toți necredincioșii care erau acolo, s-au mirat de răbdarea mucenicului, de vreme ce era nemișcat ca un stîlp, primind lovirile de sabie de mai multe ori. Iar pe ucigașul acela îl batjocoreau ca pe un fricos și ocărîndu-l, se depărtau de el. Apoi, nu după multă vreme, ucigașul acela și-a luat plata cea vrednică după faptele sale, căci cu multe feluri de răutăți fiind prins, a pierit de sabie, singur el fiindu-și ucigaș în a sa deznădejde.

Sfîntul Vadim s-a sfîrșit prin mucenicie, în 8 Aprilie, întru Domnul nostru Iisus Hristos. Iar trupul sfîntului mucenic, fiind aruncat afară din cetate, oamenii cei cucernici luîndu-l în taină, l-au îngropat cu cinste. Iar cei șapte ucenici ai lui, care rămăseseră în temniță, au petrecut patru ani acolo, pînă la moartea împăratului Savorie. Iar după sfîrșitul aceluia s-au liberat cu pace și li s-a poruncit să petreacă în a lor credință, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Pățimirea Sfinților Mucenici Terentie, African, Maxim, Pompia, Zinon, Alexandru, Teodor și cei împreună cu dînșii (10 aprilie)

Decie, păgînul împărat al Romei, prin credința sa cea rea a închinării la idoli, vrînd pe toți să-i cufunde în groapa pierzării, ca un fiu al diavolului, a trimis poruncă în toate părțile stăpînirii sale, ca toți creștinii să fie atrași cu sila la închinarea de idoli și la gustarea din cele jertfite idolilor; iar cei ce se vor împotrivi, să primească judecată și pedeapsă. După ce a ajuns acea poruncă în Africa, la ighemonul Fortunațian, șezînd ighemonul la judecată și chemînd pe tot poporul la sine, astfel le zicea: "Jertfiți zeilor, iar de nu, cu cumplite chinuri vă veți munci și rău veți muri".

Aceasta zicînd, a pus uneltele cele de muncire dinaintea poporului, pe care văzîndu-le, mulți s-au înfricoșat și supunîndu-se ighemonului, s-au depărtat de credința în Hristos. Iar unii dintre credincioși, în număr de patruzeci, cu tărie au vrut să moară pentru Hristos. Și grăiau cu nădejde unul către altul: "Păziți-vă, fraților, ca să nu ne lepădăm de Hristos, Dumnezeul nostru, ca nici Acela să nu se lepede de noi înaintea Tatălui Celui ceresc și a sfinților Lui îngeri. Aduceți-vă aminte de ceea ce a zis Domnul: *Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă; ci vă temeți mai mult de cel ce poate și sufletul și trupul să-l piardă în gheenă*". Astfel robii lui Hristos întărîndu-se unul pe altul cu cuvinte, ighemonul Fortunațian le-a zis: "Vă văd bărbați înțelepți, desăvîrșiți cu anii și mă minunez pentru ce stați într-o nebunie ca aceasta; căci mărturisiți că Acela este Dumnezeu și Împărat, pe care evreii, ca pe un făcător de rele, l-au răstignit".

Atunci Sfîntul mucenic Terentie i-a răspuns pentru toți: "De ai fi cunoscut o, ighemoane, puterea lui Hristos Cel răstignit, lăsînd rătăcirea idolească, te-ai fi închinat Aceluia și i-ai fi slujit Lui; căci este Fiul lui Dumnezeu, îndurat și milostiv, Care cu bunăvoința lui Dumnezeu, Tatăl Său, S-a pogorît pe pămînt și pe a Sa dumnezeire unind-o cu omenirea, pentru mîntuirea noastră a răbdat Crucea de bună voie".

Ighemonul a zis: "Jertfiți zeilor, iar de nu veți voi să jertfiți, apoi mădularele voastre le voi arde și vă voi pierde pe voi". Iar Sfântul Terentie a răspuns: "Oare ți se pare că cu frica ne vei îngrozi pe noi? Nu sîntem așa de slabi, ca, lăsînd viața cea fără de moarte și pe dătătorul Acela, să ne închinăm dumnezeilor celor străini. Deci, fă degrabă ceea ce voiești a face, scornind munci împotriva noastră, că sîntem robi tari și statornici ai lui Hristos".

Mîniindu-se igheomonul, a poruncit ca să-i dezbrace de haine și să-i tragă la capîștea cea idolească; și erau idolii împodobîți cu îmbrăcăminte de aur și de argint de mult preț. Deci, intrînd igheomonul, a zis către sfinți: "Jertfiți lui Heracle marele zeu, că-i vedeți slava și puterea!" Iar Sfântul Terentie a zis: "Te amăgești singur neștiind cele ce-ți sînt ție de folos; pentru că dumnezeii tăi aceștia sînt pietre, lemne, aramă și fier și i-ai împodobit cu aur, ca să se amăgească oamenii și să-i depărteze pe dînșii de viața veșnică. Că acei idoli nu văd, nu grăiesc, nu aud și nu umblă, că sînt făcuți de mîini omenești și cu asemănare omenească închipuiți. Deci, *asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei și toți cei ce nădăjduiesc în ei*. Spuneți dar, rogu-vă, oare pot să-și ajute lor, aceia pe care-i numiți dumnezei? Sau pot să izbîndească asupra celor ce le fac lor rău? Și dacă lor nu-și pot ajuta, apoi cum ne vor ajuta nouă?"

Acestea auzindu-le igheomonul, a poruncit ca pe Terentie, African, Maxim și pe Pompia să-i arunce în temnița cea mai dinăuntru și cu toată întărirea să-i păzească, zicînd: "Mîine dimineață îi voi scoate pe dînșii la cercetare". Iar pe fericitul Zinon, Alexandru și Teodor, împreună cu toți ceilalți în număr de 36, punîndu-i înaintea judecării aproape de capîștea idolească, a zis către dînșii: "Deoarece din sfada și cearta voastră cea dintîi, nici o sporire sau folos nu s-a făcut, ascultați-mă pe mine și aduceți jertfe marelui zeu Heracle". Răspuns-au sfinții: "De multe ori ți-am spus că sîntem creștini, de care lucru te-ai înștiințat de la cele dintîi întrebări, și niciodată nu vei putea să ne îndupleci ca să cinstim pe necurații idoli și să ne închinăm lor, pentru că îți vom răspunde cu ușurință la toate întrebările tale". Zis-a igheomonul: "Dacă nu voiți să ascultați sfaturile mele de voie, apoi și fără de voie veți asculta poruncile împăraților celor nebiruiți". Și a poruncit să-i bată fără de cruțare cu toiuge grele și cu vine uscate. Iar sfinții mucenici, ridicîndu-și mîinile spre cer, au strigat într-un glas, zicînd: "Caută spre noi, Doamne, Dumnezeuul nostru, și ajută robilor tăi și ne izbăvește de cel potrivnic".

Aceasta auzind-o igheomonul, porunca ca mai cumplit să-i bată; și mulți slujitori s-au schimbat, unii după alții bătînd și iarăși a poruncit să-i bată cu bețe, deși toate cele dinlăuntru ale lor se vedeau. Însă atît de luminoase și de vesele erau fețele mucenicilor, încît toți se minunau de răbdarea și de bărbăția cea nebiruită a sfinților. Iar după bătaie a zis către dînșii igheomonul: "Jertfiți zeilor și vă veți libera". Iar sfinții tăceau. Deci, mîniindu-se igheomonul, a poruncit să ardă țepi de fier, să le frigă spatele lor, apoi cu oțet și sare să ungă rănile lor și cu aspre bucăți de pâr să le frece.

Atunci sfinții mucenici ai lui Hristos, căuțînd spre cer au zis: "Doamne, Dumnezeuul nostru, Cel ce ai mîntuit din cuptorul cel aprins pe cei trei tineri Anania, Azaria și Misail, nelăsîndu-i să se vatăme de văpaie cît de puțin; iar pe Daniil din gurile leilor l-ai izbăvit, pe Moise din mîinile lui Faraon l-ai scos și pe Sfînta Tecla de foc și de fiare ai apărat-o; Cel ce dai iubiților Tăi desăvîrșită biruință asupra vrăjmașilor; Cel ce ai ridicat din morți pe Păstorul oilor Cel Mare, pe Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos; Cel ce ne-ai arătat nouă multe faceri de bine; Cel ce ai zidit lumina și ai întins cerul ca o piele; Cel ce numeri mulțimea stelelor și le știi numele tuturor; Cel ce ai dus adevărul pînă la marginile pămîntului, auzi-ne și pe noi, cei ce ne rugăm Ție și din nevoile noastre izbăvește-ne, că a Ta este slava în veci. Amin".

Sfîrșindu-și ei rugăciunea, igheomonul iarăși umplîndu-se de mînie, a poruncit ca spînzurîndu-i, să-i strunjească cu unghii de fier, încît curgea sîngele ca pîraiele din coastele lor. Dar de muncile acelea cumplete, nici cît de puțin nu se biruiau, nici nu slăbeau; pentru că Dumnezeu îi întărea, dîndu-le putere și tărie. Și a zis către dînșii igheomonul: "Oare v-au învățat pe voi muncile? Oare v-ați deprins a vă depărta de la nebunia voastră, sau încă în necurația voastră petreceți?" Iar sfinții nimic nu au răspuns. Ighemonul a zis atunci cu mînie: "Vouă vă zic acestea, necuraților". Iar sfinții, căuțînd spre cer, au zis: "Dumnezeule Atotputernice, Cel ce altădată ai plouat cu foc asupra cetății Sodoma pentru fărădelegile ei, deci și acum răstoarnă și risipește această capîște necurată a necuraților zei, pentru adevărul Tău".

Zicînd aceasta, și-au făcut semnul crucii lui Hristos pe fețele lor și au suflat asupra capîștei și îndată au căzut idoli cu mare zgomot și s-au risipit la pămînt. Atunci sfinții mucenici au zis către ighemon: "Vezi pe zeii tăi? Unde este acum tăria și puterea lor? Oare n-au putut să-și ajute lor?" Iar după puțin timp a căzut și capîștea și s-a risipit pînă în temelie. Deci, umplîndu-se ighemonul de multă mînie, pentru stricarea zeilor săi și a capîștei, a poruncit ca pe sfinții mucenici să-i taie cu sabia. Iar ei de un răspuns de moarte ca acela veselindu-se, slăveau pe Dumnezeu și bucurîndu-se mergeau la locul cel de moarte. Sosind acolo, și-au plecat genunchii, și-au întins cu osîrdie grumajii sub sabia pentru Hristos. Și așa au murit uciși de sabia. Iar niște bărbați bine credincioși luînd sfintele lor trupuri, le-au îngropat la un loc sfînt.

După uciderea acestor sfinți mucenici, a poruncit ighemonul, ca pe Sfinții Terentie, African, Maxim și Pompia, să-i aducă înaintea sa și a zis: "Jertfiți zeilor, iar de nu, rău veți pătimi și nimeni nu va putea să vă scoată din mîinile mele". Răspuns-au sfinții: "Sîntem creștini, precum de multe ori și-am spus și în Hristos ne-am pus nădejdea noastră. Iar diavolilor nu ne vom închina, nici vom sluji zeilor tăi și de muncile tale nu ne temem. Deci, pune asupra noastră orice fel de muncă vei voi; pentru că noi credem Dumnezeului nostru, că biruit vei fi de noi, precum și diavolul este biruit de Hristos, Cel ce ne întărește, ca să-ți biruim socotința ta cea rea".

Deci, ighemonul a poruncit ca iarăși să ducă în temniță pe sfinții mucenici și fiare grele să pună pe grumajii lor, iar mîinile și picioarele să le lege cu legături de fier, ba încă și cuie de fier să le aștearnă pe pămînt și pe acelea să pună pe mucenici, nelăsînd pe cineva din creștini să intre la ei, ca să le dea hrană. Într-o mucenicie ca aceea fiind sfinții și rugîndu-se lui Dumnezeu, la miezul nopții a strălucit o lumină mare în temniță și Îngerul Domnului a stat înaintea lor și a zis către dînșii: "Terentie, Africane, Maxime și Pompie, robii Dumnezeului Celui de sus, sculați-vă și întăriți-vă trupurile voastre". Acestea zicîndu-le îngerul, s-a atins de lanțurile cele de fier și îndată lanțurile, rupîndu-se, au căzut. Și iată o masă s-a văzut înaintea lor, plină de toate bunătățile. Și le-a zis îngerul: "Odihniți-vă și primiți hrana pe care v-a trimis-o Hristos vouă!" Iar sfinții, binecuvîntînd pe Hristos Dumnezeu, s-au întărit cu hrana și cu băutura aceea și au dat mulțumire Stăpînului lor.

Străjerii, văzînd lumină în temniță, au intrat înăuntru și au văzut pe sfinții mucenici bucurîndu-se și veselindu-se și au spus aceasta ighemonului. Iar acela, scoțînd dimineața pe sfinții mucenici, i-a pus înaintea judecării și a zis către dînșii: "Au nu v-au învățat pe voi chinurile ca să vă lepădați de nebunia voastră, să vă apropiați de zei și să vă închinați lor?" Răspuns-a Sfîntul Terentie: "Nebunia aceasta să fie la noi și la toți cei ce iubesc pe Dumnezeu, căci cel nebun al lui Dumnezeu este mai înțelept decît oamenii, iar înțelepciunea omenească este nebunie la Dumnezeu. Nebuni și fără de minte am fi fost dacă, lăsînd pe Dumnezeu, ne-am fi închinat diavolilor, precum faci tu". Iar ighemonul, mîniindu-se de acele cuvinte, a poruncit ca spînzurîndu-i pe dînșii la munci, cu unghii de fier să le strunjească coastele. Fiind strunjiți sfinții, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: "Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui ce este în veci, Lumina creștinilor, nădejdea noastră cea încredințată, fii cu noi și ne ajută; nu ne rușina pe noi cei ce pătimim pentru numele Tău cel Sfînt".

Astfel rugîndu-se, nu simțeau muncile cumplite, căci Hristos le ușura. Apoi iarăși a poruncit ighemonul să-i arunce în temniță și a chemat vrăjitorii și descîntătorii cei ce știau să farmece fiarele și jivinele. Le-a poruncit ca pe cele mai cumplite jivine, pe aspidе, vipere și șerpi, cu farmecele lor adunîndu-le să le închidă în temniță cu mucenicii. Și făcîndu-se aceea, jivinele tîrîndu-se pe lîngă picioarele sfinților mucenici, nici nu se atingeau și nici nu-i vătămau pe ei; iar sfinții, cîntînd, preamăreau pe Dumnezeu. Astfel trei zile și trei nopți sfinții șezînd închiși în temniță cu jivinele, în a patra zi, noaptea a trimis ighemonul să afle, oare mucenicii sînt omorîți și mîncăți de șerpi? Iar trimișii, apropiindu-se de ușile temniței, au auzit pe sfinții legați, cîntînd și lăudînd pe Dumnezeu.

Apoi, vrînd ca să știe neapărat ce se face în temniță, s-au suit deasupra și au descoperit acoperămîntul și au văzut pe sfinți șezînd și pe Îngerul Domnului stînd, dar nelăsînd jivinele să se apropie de sfinții mucenici. Aceasta văzînd-o, s-au spăimîntat și au spus ighemonului. Și foarte de dimineață sculîndu-se ighemonul, a poruncit fermecătorilor ca să ia din temniță șerpii, aspidеle, viperele și toate jivinele, iar pe

mucenici să-i ducă la judecată; și după ce fermecătorii s-au apropiat de temniță și au grăit după obicei cuvintele cele vrăjitorești, nu i-au mai ascultat jivinele. Și fiind ușile descuiate, toate cu multă mînie au sărit asupra fermecătorilor lor și i-au rănit de moarte; pe toți ceilalți oameni care se aflau acolo i-au omorît și au fugit la locurile lor. După aceea sfinții răbdători de chinuri au fost duși la ighemon spre a fi judecați.

Văzîndu-i ighemonul nevătămați cîtuși de puțin, s-a umplut de mînie și i-a osîndit la tăiere de sabie. Atunci sfinții s-au bucurat cu bucurie negrăită și, mergînd la moarte cu veselie, cîntau: *Mîntuitu-ne-ai pe noi, Doamne, de cei ce ne necăjesc și pe cei ce ne urăsc pe noi i-ai rușinat*. Iar slujitorii ducîndu-i la locul de moarte, și-au împlinit porunca. Astfel mărturisitorii lui Hristos și-au luat cununa muceniciei, iar niște bărbați cucernici îngrijind sfințele lor trupuri, le-au îngropat cu cinste, ca la două stadii de cetate, întru slava Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Care împărățește în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Antipa, Episcopul Pergamului din Asia (11 aprilie)

În zilele Apostolilor și pe vremea împărăției lui Domițian, s-a pornit mare prigoană asupra creștinilor, încît prin toată lumea se trimitea la domni și la stăpînitori scrisori de la împăratul, ca să se supună creștinii poruncilor împărătești și să primească credința cea rea a nebuniei idolilor și să cinstească capiștile idolești cu toată rînduiala. Atunci s-a arătat mulțime de credincioși și de mucenici, care fără de frică mărturiseau Cuvîntul lui Dumnezeu, pretutindenî nevoindu-se pentru Hristos Mîntuitorul.

Atunci și marele stîlp al credinței, temelia adevărului creștinătății și propovăduitorul Dumnezeirii Celei mai înainte de veci, a Unuia Născut Fiul lui Dumnezeu, Sfîntul Ioan Evanghelistul, preaalesul Apostol, a fost surghiunit în insula Patmos, unde i s-a arătat Domnul în descoperire, între cele șapte sfeșnice, poruncindu-i să scrie către cei șapte îngeri, adică episcopi ai celor șapte biserici ale Asiei, care întăresc adunările mucenicilor.

Acolo, prin gura Domnului, s-a pomenit acest arhieru Antipa, astfel: "Antipa mărturisitorul Meu cel credincios a fost ucis între voi, între care petrece satana". Căci Sfîntul Antipa a fost episcop al bisericii Pergamului. Și dintr-acele cuvinte care s-au scris pentru dînsul în descoperirea lui Ioan, este arătat în ce fel a fost Antipa, credinciosul mărturisitor al lui Hristos și în ce fel au fost locuitorii Pergamului, avînd sataniceasca petrecere între ei. Iar în mijlocul lor, Sfîntul Antipa, era ca o lumină în întuneric, ca un trandafir în mijlocul spinilor, ca niște aur în mijlocul noroiului, sau mai bine să zicem în mijlocul cuptorului de foc, după cum este scris, ca aurul cel lămurit în ulcea. Acolo nici legea firii nu se păzea, nici nu era judecata lucrurilor, ci fiecare lucra pentru sine; și pe cît cineva putea, pe atît năpăstuaia pe alții. Fiecăruia i se părea că este viteaz, bun și drept, dacă biruia pe cineva din creștini, sau îl pierdea de pe pămîntul celor vii. Acolo, fiind creștineasca adunare, erau creștinii în mare chinuire și tulburare din pricina acelor necredincioși.

Atunci fericitul Antipa, bărbatul cel ales, cel neclintit în credință și statornic în viața îmbunătățită, deloc nu se tulbura, ci ca și cum ar fi fost schimbat într-o fire îngerească din cea omenească, stătea împotriva potrivnicilor, netemîndu-se de nimic. Chiar ieșea adeseori în popor, neavînd nici o grijă de îngrozirea muncitorilor; apoi strălucea ca o rază prin mijlocul lor și cu lumina credinței celei curate și drepte izgonea întunericul rătăcirii și al închinării idolilor. Pentru aceasta, diavoliile cei crezuți de elini, a fi zei, toți au fugit de acolo și nici unul dintre aceia nu îndrăznea să mai rămînă în acea cetate a Pergamului, în care viețuia Sfîntul Antipa. Deci, diavoliile se arătau în vis slujitorilor lor, zicîndu-le: "Nici din jertfele voastre nu gustăm, nici mirosim aburii și fumul jertfelor, de vreme ce sîntem izgoniți de Antipa, mai marele creștinilor".

Atunci, mulțimea elinilor mâniindu-se, s-au pornit asupra lui Antipa și, prinzându-l, îl trăgeau la locul unde se obișnuia a se aduce necuratele lor jertfe. Și a zis ighemonul către dînsul: "Au tu ești Antipa, care nu ascuți poruncile împărătești și pe alții îi înveți să nu asculte? Jertfele cele făcute de noi zeilor atît le tulburi, încît pe nici unul din zei nu-l lași să se sature de grăsime? De aceea, toți zeii, lăsînd cetatea, s-au dus și ne este frică, să nu năvălească vreo mare primejdie asupra cetății, de vreme ce ei nu voiesc s-o mai păzească. Destul îți este pînă astăzi îndeletnicirea în creștineasca vrăjitorie. Pocăiește-te de acum și la legile noastre supune-te; ca zeii care stăpînesc această preafrumoasă cetate, să aibă grijă de noi și să nu înceteze a ne păzi. Iar de nu vei face aceasta și de nu vei voi să te lepezi de credința ta, și cinstirea zeilor noștri de o vei defăima, apoi după legea romanilor, te vei munci cu vrednice pedepsiri".

Sfîntul Antipa a răspuns: "Aceasta s-o știi, o, ighemoane, că sînt creștin, iar împărăteștii porunci, celei bune și păgînești, niciodată nu voiesc să mă supun. Dar, de vreme ce împotriva cuvintelor tale se cuvine a da răspuns cuviincios, îți răspund astfel: Dacă zeii voștri, cărora vă închinați, sînt izgoniți de un om muritor, și dacă aceia pe care îi socotiți că vă sînt apărători și pentru voi izbînditori, caută de la voi ajutor, de aici puteți cu ușurință să vă cunoașteți rătăcirea. Căci dacă, celor ce li se face vreun rău, nu pot să se răzbune, și singuri mărturisesc că de un om sînt biruiți, apoi cum vor putea, pe tot neamul omenesc sau vreo cetate, s-o izbăvească? Aceasta socotind și cunoscînd, sînteți datori măcar acum să vă depărtați din pierzătoarea voastră rătăcire și să credeți în Hristos, Care S-a pogorît din cer ca să mîntuiască neamul omenesc. Acela cu adevărat la sfîrșitul veacurilor va veni să judece pe toți și să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, ori cu cinste, ori cu osîndă".

Astfel răspunzînd Sfîntul Antipa cu bunăînțelegere, ighemonul a început a zice așa: "Voi vă supuneți legilor celor noi și rînduieților celor aflate de voi, defăimînd buna cinstire cea veche, pe care din început am primit-o de la strămoșii noștri și ca o moștenire de la dînșii a ajuns pînă la noi, adică cinstirea de zei. Deci, urmînd obiceiurilor strămoșilor noștri, nu este bine a ne îndepărta de dînșii; căci cele vechi sînt mai bune decît cele noi, sînt mai adevărate și mai vrednice decît acelea și care cu vechimea vremii sînt întărite. De aceea ești dator și tu a-ți schimba credința, ca să nu urmezi aceluia Om, care S-a arătat nu cu multă vreme mai înainte de tine și care a tulburat viața omenească prin farmece și a fost răstignit pe vremea lui Pilat. Deci, supune-te poruncilor împărătești, ca împreună cu noi să petreci fără primejdie, pentru că la tot lucrul ne vei avea ajutători, ca pe niște fii iubiți ai tăi. Căci bătrînețile tale sînt vrednice de toată cinstea și meriți să te iubim ca pe un tată".

La acestea, Sfîntul Antipa a răspuns: "Chiar de vei astupa urechile mele cu dovezi fără de număr, eu nu voi fi atît de nebun și fără minte, după ce am ajuns la bătrînețile cele mai de pe urmă și de moarte m-am apropiat, să-mi schimb credința pentru această ticăloasă și necinstită viață și să mă depărtez de mărturisirea credinței celei adevărate. Deci, nu-mi amăgi mintea, care întotdeauna se îndeletnicește cu citirea dumnezeieștilor cărți; căci din început n-a fost nici un zeu de-ai voștri, ci mai pe urmă s-au arătat și nici un bine n-au făcut, nici un folos de la ei nu ne-a venit. Ci singuri, fiind oameni necurați, s-au făcut pricinuitori de viață rea altor oameni iubitori de desfătări. Pentru ce nu urmați celor ce au voit să se suie la cer, care nu se rușinau a se amesteca cu ale lor surori? Pentru aceea a și venit potopul, care a pierdut neamul lor, de vreme ce pe căile cele drepte și credincioase n-au voit să umble. Iar dacă și voi veți voi să urmați fărădelegilor pentru vechimea lor, apoi nu cu apă, ci cu focul cel veșnic veți fi pedepsiți și de viermii cei neadormiți veți fi mîncăți, de nu vă veți pocăi".

Acestea și multe altele grăind bărbatul cel sfînt, l-au răpit oamenii cei păgîni și l-au dus la capiștea Artemidei, unde era un bou de aramă, pe care arzîndu-l, l-au aruncat pe mucenic peste el. Dar el însemnîndu-se cu semnul Crucii, se ruga din mijlocul focului către Dumnezeu, strigînd: "Dumnezeule, Cel ce ne-ai arătat Taina cea din veac ascunsă, pe Domnul nostru Iisus Hristos, prin care și sfaturile Tale cele neștiute ni le-ai descoperit, îți mulțumesc de toate bunătățile Tale, că ne mîntuiești pe noi cei ce nădăjduim spre Tine și m-ai învrednicit în ceasul acesta, să fiu vrednic să mă scriu în numărul sfinților mucenici, care au pătimit pentru numele Tău cel Sfînt. Primește duhul meu cînd va ieși din viața aceasta și-mi dă parte ca să aflu doar la Tine parte și la Unul Născut Fiul Tău și nu numai pe mine, dar și pe cei ce vor fi după mine, să-i faci părtași milei Tale, ca de toți să se slăvească numele Tău cel Sfînt, în veci. Amin".

Acestea și alte asemenea zicînd Sfîntul Antipa, s-a rugat multă vreme, chinuindu-se pe boul cel roșit de foc. După aceea s-a rugat pentru cei care îi vor face pomenire să fie feriți de patimi și de alte boli, de nesuferita durere a dinților, cum și pentru lăsarea păcatelor, ca să dobîndească milă la judecata care va să fie pentru toată lumea. Isprăvindu-și rugăciunea și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu, adormind cu somn dulce și s-a suit la cer, fiind împodobit cu slăvită cunună mucenicească. Apoi niște bărbați binecredincioși, luînd sfîntele lui moaște, le-au pus cu cinste în aceeași cetate a Pergamului. Și a izvorît dintr-însele mir, care tămăduia toate bolile omenești, întru slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica (1787-1868)
(11 aprilie)
(După "Patericul Românesc", de Arhim. Ioanichie Bălan)

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut la 7 octombrie, 1787 în București, aproape de biserica Sfîntul Visarion. Din sfîntul botez a primit numele de Constantin.

Părinții săi se numeau Antonie și Floarea și erau foarte evlavioși. Cel mai mare dintre copiii lor a fost în tinerețe preot de mir; apoi, intrînd în viața monahală, s-a călugărit sub numele de Acachie. De asemenea și mama Sfîntului Calinic, fericita Floarea, după ce și-a crescut copiii, s-a retras în Mănăstirea Pasărea, primind marele și îngerescul chip sub numele de schimonahia Filoteia.

Tînărul Constantin, cel mai mic dintre copii, a primit din pruncie o educație religioasă aleasă, învățînd carte în București, la școlile care funcționau pe acea vreme pe lîngă biserici.

În anul 1807 a intrat în nevoia călugărească la Mănăstirea Cernica, sub ascultarea cuviosului stareț, arhimandritul Timotei. La 12 noiembrie 1808 a fost tuns în schima monahală sub numele de Calinic, iar la 3 decembrie 1808 a fost hirotonit ierodiacon.

Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica, fiind vas ales al Duhului Sfînt, a iubit de mic rugăciunea, tăcerea, cinstea și milostenia. Încă de cînd era călugăr tînăr în Mănăstirea Cernica, postea foarte mult, își împlinea regulat canonul și pravila cu multă osîrdie, se lupta împotriva somnului și nu lipsea niciodată de la slujbele bisericii, după mărturia bătrînului Hariton, iar ziua lucra împreună cu părinții la ascultările cele grele ale mănăstirii.

După plecarea la Sfîntul Munte a duhovnicescului său părinte, ieroschimonahul Pimen, Cuviosul Calinic și-a pus această aspră rînduială, ca în toată săptămîna să nu mănînce bucate fierte la foc, fără numai pîine cu apă, după apusul soarelui, iar sîmbăta și Duminica să meargă la trapeză împreună cu părinții și să se mîngîie cu înfrînare.

Mărturisesc părinții care l-au cunoscut pe Sfîntul Calinic că fața îi era mereu palidă de multa postire și ochii adînciți în orbite din pricina multor privegheri și a atîtor lacrimi. Căci dobîndise de la Dumnezeu darul lacrimilor la sfînta rugăciune.

În anul 1813, murind de ciumă mulți preoți călugări din Mănăstirea Cernica, starețul Timotei stăruia mereu să facă preot pe smeritul ierodiacon Calinic. El însă se lepăda de un dar mare ca acesta, socotindu-se pe sine cu totul nevrednic. Însă, fiind foarte ascultător și lăsîndu-se în voia lui Dumnezeu, a primit taina sfîntei preoții, săvîrșind cele sfînte în toată viața sa cu lacrimi și cu multă evlavie.

După primirea darului preoției, la 13 februarie, 1813, Sfîntul Calinic a început și mai mult a se nevoi și a sluji cu osîrdie tuturor, fiind plin de dumnezeiasca dragoste către toți, după cuvîntul ce zice: "Dacă vrei să te iubească toți, iubește și tu pe toți". De vedea pe cineva scîrbit, împreună cu el se întrista; pe cei bolnavi

îi cerceta și după ale sale puteri îi mîngîia, iar pe săraci mereu îi miluia. Pentru aceasta toți îl iubeau ca pe un adevărat tată și părinte duhovnicesc. Apoi era atît de smerit, că pe cît se înălța cu cinstea și cu darul de către toți, cu atît mai mult se smerea către toți, după cuvîntul Domnului Care zice: *Care între voi va vrea să fie întîi, să vă fie vouă slugă* (Matei 20, 27).

Cuviosul Calinic a fost hirosesit duhovnic al Mănăstirii Cernica la 20 septembrie, 1815, de însuși mitropolitul Țării Românești, Nectarie și este rînduit eclesiarh mare. Din această zi aproape toți părinții și frații din obște se mărturiseau la el, pentru că toți se cucureau de nevoința lui și își făceau adăpost și mîngîiere supărărilor lor. Și era atît de iscusit duhovnic, încît veneau la spovedanie nu numai monahii, ci și multă lume din afară și chiar mitropolitul.

Acest fericit părinte, ori de cîte ori era ocărit de cineva, grăia de bine, iar pe cel care îl nedreptățea, îndată îl miluia și îl ajuta cu tot ce putea. Însă la dînsul în chilie altceva nu se găsea, fără numai un ulcior cu apă. Mai spuneau părinții că în chilie sa cuviosul era atît de liniștit, încît nici ucenicii lui nu-l auzeau ce face, cînd adică se odihnea și cînd era la rugăciune. După mărturia mai multor duhovnici din vremea sa, Cuviosul Calinic săvîrșea în timp de 24 de ore două mii de închinăciuni și trei sute de metanii mari, precum și pravila cea rînduită fiecărui călugăr la chilie. Aceiași duhovnici ai Mănăstirii Cernica adevereau că Sfîntul Calinic, încă din anii tinereții, a primit darul neîncetatei rugăciuni a lui Iisus, prin care s-a făcut casă a Duhului Sfînt și vas al alegerii.

În primăvara anului 1817, Cuviosul Calinic, împreună cu Ignatie duhovnicul și cu un alt călugăr s-au sfătuit să postească desăvîrșit tot Postul Mare pînă la Sfintele Paști. Deci, luînd binecuvîntare de la starețul Mănăstirii Dorotei, au început această aspră și mai presus de putere nevoință; dar din lipsa dreptei socoteli, satana le-a făcut la toți o grea ispită. Călugărul n-a putut să postească deloc. Ieroschimonahul Ignatie a postit cîteva săptămîni, s-a îmbolnăvit și cu greu s-a vindecat. Iar Cuviosul Calinic a postit desăvîrșit pînă în joia Canonului Mare - adică pînă în joia din săptămîna a cincea a Postului Mare, cînd a mîncat o jumătate de prescură. Dar voind să împlinească cele 40 de zile de post, asemenea Mîntuitorului și sfinților de demult, s-a îmbolnăvit de o cumplită amețeală de cap și slăbire a firii, încît n-a mai știut nimic de sine pînă în Duminica Tomei. Pentru aceasta starețul Dorotei era foarte mîhnit, crezînd că nu va mai scăpa cu viață.

Însă, cu darul lui Dumnezeu, Cuviosul Calinic și-a venit din nou în simțire, spre bucuria starețului și a tot soborul. Din ceasul acela, părintele Dorotei i-a rînduit să țină toată viața calea cea împărătească. Adică, să se împărtășească zilnic din masa cea de obște la trapeză. Deci, făcînd ascultare, Sfîntul Calinic mîncea zilnic cu frații la masă, fără să mai aibe nimic de mîncare la chilie sau să guste ceva fără binecuvîntare. Cu toate acestea, din postirea cea de 40 de zile, cuviosul a rămas cu o permanentă durere de cap, pe care a simțit-o pînă la obștescul său sfîrșit.

În vara aceluiași an, Sfîntul Calinic n-a mîncat pîine deloc, timp de 40 de zile, nici legume fierte la foc. Numai seara, după apusul soarelui, mîncea cîte o felie de pepene și fructe crude, ca să-și potolească slăbiciunea firii și să nu calce porunca sarețului.

Ucenicul său, arhimandritul Anastasie Baldovin, mărturisea că toată viața sa, cuviosul nu dormea întins pe pat, ci ațipea cîteva ceasuri pe un scaun, îmbrăcat și încins cu o curea lată de piele. Era ca o adevărată santinelă, gata oricînd de luptă, veghind neîncetat asupra nevăzuților vrăjmași care încercau să-l ispitească, fie prin trup, fie prin gînduri.

Același ucenic zicea că nimeni nu putea să ascundă ceva sau să spună vreo minciună înaintea Sfîntului Calinic, pentru că era înaintevăzător și îndată descoperirea adevărului și cele ce urmau să se întîmple în viitor. Același ucenic preaiubit al Sfîntului Calinic spunea că dascălul său era atît de blînd și smerit cu inima, încît oricine socotea că are în fața sa un înger, iar nu om pămîntesc. De aceea toți îl iubeau, îl cinsteau și îl aveau ca pe un adevărat sfînt, atît călugării și mirenii, cît și episcopii și dregătorii țării.

Cu binecuvîntarea duhovnicului său, fericitul Calinic a călătorit la Sfîntul Munte Athos în vara anului 1817, minunîndu-se de nevoițele călugărilor atoniți. Apoi, cu rînduiala lui Dumnezeu, s-a întors înapoi la metanie, luînd mult folos sufletesc de la părinții atoniți.

La 14 decembrie, 1818, Cuviosul Calinic a fost ales stareț al Mănăstirii Cernica, cu voia lui Dumnezeu și a Sfîntului Ierarh Nicolae, patronul acestui sfînt locaș, avînd doar 30 de ani. Pentru sfințenia vieții lui și buna chivernisire a mănăstirii, la 9 aprilie, 1820, este hirotosit arhimandrit și păstorește obștea Cernicăi timp de 32 de ani, adunînd în jurul său mulți călugări, căci se silea, nu numai cu viața sa, ci și cu alese sfaturi duhovnicești, să îndrepteze pe cei leneși și tulburători din mănăstire. Astfel, pe mulți îi îndrepta pe calea cea bună, iar pe cei răzvrățiți și neascultători îi scotea afară din obște, după porunca Apostolului, ca să nu vatăme pe alții.

Urmînd Sfînților Părinți el socotea că ascultarea este cea mai mare virtute pentru monahi și temelia vieții călugărești. Astfel, învăța pe fiii săi duhovnicești că "viața de obște, în sfînta ascultare, a întemeiat-o însuși Domnul nostru Iisus Hristos, prin pilda vieții sale pămîntești".

Spuneau părinții și acestea: că marele stareț nu îngăduia deloc clevetirea în viața călugărească, căci o socotea "moartea sufletului". În locul multei vorbiri, îi sfătua pe ucenici să practice neîncetat tăcerea și rugăciunea lui Iisus. Aceiași părinți spuneau de Cuviosul Calinic că își împlinea chemarea de stareț cu mare rîvnă și frică de Dumnezeu, știind că "lucrul cel mai greu și anevoios este meșteșugul călăuzirii sufletelor pe calea mîntuirii".

Uneori zicea către ucenici: "Starețul este inima tuturor inimi-lor care îl caută și îi cer sfat și mîngîiere. El este calea spre desăvîrșire a tuturor sufletelor credincioase din jurul său".

Cuviosul obișnuia adesea să pescuiască în lacul din jurul mănăstirii, iar peștele pe care îl prindea îl dădea la obște pentru hrana părinților. Într-o zi, un călugăr tînăr, curățind de solzi o caracudă mică, a început a cîrți și, lovind-o cu cuțitul, zicea: "Na, na! De ce n-ai adus pe tatăl tău, pe mamă-ta, pe moșul tău, pe strămoșul tău, care aveau solzi mai mari, că nu mă mai necăjeam atîta!" Apoi tot el răspundea: "Am venit și cu tata, și cu mama, și cu moșul, și cu strămoșul, dar i-au luat părinții duhovnici cei din comitet și părintele stareț".

Aceste cuvinte au ajuns la urechile cuviosului stareț Calinic. Atunci el, sînd puțin pe gînduri, pentru a înlătura orice pricină de sminteală din mănăstire a zis: "De azi înainte nu voi mai pune pește în gura mea!" Și, într-adevăr, pînă la sfîrșitul vieții sale, nu a mai mîncat niciodată pește, păzind cu sfințenie făgăduința dată. Se hrănea numai cu verdețuri, și acelea o dată pe zi, cu multă înfrînare.

În timpul răscoalei din anul 1821, mulți locuitori din București s-au adăpostit la Mănăstirea Cernica. Iar bunul stareț i-a găzduit pe toți în Insula Sfîntul Nicolae, prin chiliile călugărilor, iar pe călugări i-a mutat în Insula Sfîntul Gheorghe. În acele zile de grea încercare pentru țară, multă mîngîiere au aflat unii din locuitorii Capitalei de la Sfîntul Calinic. Că pe toți îi îmbărbăta, îi odihnea și îi hrănea gratuit din alimentele mănăstirii.

În primăvara aceluiași an, auzind turcii de mulțimea mirenilor adăpostiți în insula Cernicăi și socotind că ar fi dintre răsculați, au înconjurat mănăstirea cu tunuri și stăteau gata s-o distrugă, iar pe cei aflați în ambele insule să-i ucidă cu sabia. Atunci Sfîntul Calinic a adunat tot poporul și pe călugări în biserică, le-a ținut cuvînt de îmbărbătare și au făcut împreună priveghere de toată noaptea. Iar a doua zi a trimis un călugăr cu jalbă la mai marele turcilor din tabăra alăturată. Și astfel, cu rugăciunile Sfîntului Calinic, cu lacrimile poporului și cu mijlocirea Sfîntului Nicolae, s-au liniștit turcii și s-au izbăvit cu toții de moarte.

Terminîndu-se hrana în Mănăstirea Cernica, călugării și mirenii erau amenințați de cumplită foamete. Deci, căzînd Sfîntul Calinic la rugăciune cu multe lacrimi în fața icoanelor Maicii Domnului și a Sfîntului Nicolae și cerîndu-le grabnic ajutor, îndată a fost ascultat. Cum s-a ridicat marele stareț de la rugăciune,

au intrat pe poarta mănăstirii cinci care trase de câte doi boi, pline cu pesmeți de pîine, trimise de pașa, mai marele turcilor din tabăra apropiată.

Tot în anul 1821, un alt pașă, care își avea tabăra sa în satul Pantelimon, a răpit o călugăriță din Mănăstirea Pasărea, drept ostatecă. Dar Sfîntul Calinic, nerăbdînd ca mireasa lui Hristos să fie în mîinile păgînilor, a făcut jalbă la stăpînire și a izbăvit călugărița din mîinile turcului. Deci, supărîndu-se cumplit pașa, a hotărît să pornească noaptea cu armele asupra mănăstirii ca s-o prade și să-l ucidă pe stareț. Atunci Sfîntul Calinic, auzind de răzbunarea turcului, a făcut priveghere de toată noaptea, cerînd ajutorul lui Dumnezeu. Și iarăși, prin minune, a fost izbăvit de primejdie, căci chiar în noaptea aceea, pe cînd pașa lua cafeaua ca apoi să năvălească asupra mănăstirii, o slugă a sa a încercat să-l omoare cu arma. Dar glonteile oprindu-se în punga cu galbeni, turcul a scăpat cu viață. Cutremurat de această minune, a doua zi, pașa a trimis acei galbeni la Mănăstirea Cernica din care, după porunca cuviosului, s-a făcut la intrare o fîntînă cunoscută pînă astăzi sub numele de "Fîntîna Turcului".

Pe lîngă înnoirea vieții duhovnicești în obștea sa, marele stareț al Cernicai s-a îngrijit și de cele necesare vieții pămîntești, după exemplul înaintașilor săi. Astfel, a terminat de pictat biserica din insula Sfîntului Nicolae, iar cu banii donați de arhiereul Ioanichie Stratonichias din București, a zidit o biserică mare cu cetate, în insula Sfîntului Gheorghe, pentru că nu mai încăpeau călugării într-o singură biserică.

Mai înainte însă de începerea bisericii, i s-au arătat noaptea în vis Sfîntul Ierarh Nicolae, Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe și fericitul stareț Gheorghe. Deci, Sfîntul Nicolae a zis Cuviosului Calinic: "Scoală-te și să zidești în ostrovul cel mic o biserică în numele Sfîntului Mucenic Gheorghe...". Marele Mucenic i-a adăugat, apoi, aceste cuvinte: "Noi îți vom trimite tot ce-ți va trebui". Iar starețul Gheorghe i-a zis: "Să nu ai nici o îndoială în inima ta!"

Această vedenie arătînd-se deodată și cuviosului Pimen duhovnicul, l-a încredințat pe Sfîntul Calinic să înceapă lucrul. În anul 1832 a început noua biserică. În anul 1838 s-a dărîmat de un puternic cutremur, iar după patru ani a fost zidită din nou, așa cum se vede pînă astăzi. A mai zidit, din anul 1846, biserica Mănăstirii Pasărea și alte cîteva biserici parohiale.

Sfîntul Calinic a fost, de asemenea, și un bun iconom al Mănăstirii Cernica și al celorlalte mănăstiri - Pasărea, Snagov, Căldărușani, Ciorogîrla și Poiana Mărului -, care erau sub povățuirea sa. Cînd a intrat Cuviosul ca stareț, Cernica avea doar "o teleguță cu un bou cu care umbla un călugăr pe ulițele Bucureștilor și oricine voia din popor arunca câte o pîine în acea teleguță și apoi se întorcea la mănăstire și împărțea acea pîine pe la călugări. Iar pentru îmbrăcăminte călugărilor se trimitea ajutor de la domnie și de la alți buni creștini..."

Însă venerabilul stareț, în puțină vreme, a refăcut economia mănăstirii, a făcut un mare metoc în satul Buești-Ilfov, a ridicat case și adăposturi pentru oameni și vite, a cultivat pămîntul cu tot felul de cereale, a plantat vii și păduri, încît se mirau toți de priceperea lui. Acolo creștea mănăstirea cirezi de vite și turme de oi pentru hrana și îmbrăcăminte călugărilor din lavră.

Fiind chemat și propus de cîteva ori să fie mitropolit al Țării Românești, Sfîntul Calinic, din marea lui smerenie, nu a primit. Dar un om vrăjmaș din preajma sa, îndemnat de zavistnici, i-a dat otravă. Pe cînd marele stareț zăcea pe patul de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeul mîntuirii mele, nu credeam și nu doream să mor otrăvit". Atunci, în umbra nopții, un glas de taină i-a răspuns: "Nu vei muri de otravă! Scoală-te și fii sănătos, că nu după mult timp vei fi episcop la Rîmnicu-Vîlcea, unde vei îndrepta Biserica și clerul care este în decădere". În ceasul acela cuviosul s-a sculat sănătos din pat și s-a dus la Utrenie, că era miezul nopții.

Pentru blîndețea și sfințenia vieții sale, atît de mulți călugări s-au strîns în jurul Sfîntului Calinic, încît nu mai încăpeau în amîndouă insulele. În anul 1850, cînd a plecat ca episcop la Rîmnicu-Vîlcea a lăsat în Mănăstirea Cernica peste 350 de călugări cu viață aleasă.

Pe cînd era stareț, a venit la Cuviosul Calinic pitarul mănăstirii și l-a înștiințat că s-a isprăvit făina. Iar el a răspuns: "Să avem nădejde la Maica Domnului și la Sfîntul Ierarh Nicolae și nimic nu ne va lipsi". Apoi, intrînd în chilie, a căzut la rugăciune înaintea icoanei protectorului său, zicînd: "Sfînte arhierieule al lui Hristos, Nicolae, mîngîietorul al săracilor și cald folositorule al celor ce te roagă cu credință, vino și acum și ajută smeritei turmei tale și ne scapă de foamete, precum ai mîntuit pe cei ce erau să se înece în mare, că nu avem alt ajutor după Maica Domnului, afară de tine...". Apoi, după Vecernie, a pus să se citească în biserică acatistul Sfîntului Nicolae.

Sfîntul Ierarh Nicolae, ascultînd rugăciunea plăcutului său, a venit imediat în ajutorul Mănăstirii Cernica. În ceasul acela a sosit la arhondaricul mănăstirii un car cu boi încărcat cu făină. Erau doi oameni necunoscuți, trimiși cu această milostenie de stăpînul lor, care, după ce au descărcat povara, îndată au plecat. Drept recunoștință, marele stareț a adunat soborul în biserică și, după pavecerniță, a pus să se facă pîine în noaptea aceea pentru mîngîierea părinților și fraților.

În altă zi, pe cînd vorbea cu părintele Pimen, duhovnicul său, a venit la Sfîntul Calinic un om cerîndu-i milostenie. Iar el i-a dat 50 de lei. După un ceas a venit un tînăr și i-a spus starețului: "Părinte, tatăl meu a murit și a lăsat să aduc la mănăstire o mie de lei. Iată aici 500 lei și restul îi voi aduce mai pe urmă, că nu îi am acum". Apoi a plecat. Atunci bătrînul duhovnic a întrebat pe cuviosul: "Ce cugetai, părinte Calinic, cînd ai dat milostenie acelui om?" Iar blîndul stareț i-a răspuns: "Aș fi vrut să-i dau o sută de lei dar n-am avut. I-am dat numai cincizeci și am primit 500".

În anul 1829, luna iulie, în dimineața unei zile de praznic stătea Cuviosul Calinic în chilia sa din insula mare, aproape de arhondaric. Deci, privind pe fereastră a văzut mulțime de musafiri care veniseră atunci, iar pe bieții călugări, "ascultătorii din arhondărie", cum alergau în toate părțile ca să slujească musafirilor. Deci, căuțînd la dînșii cu durere de inimă, a zis în sine: "Ah, Dumnezeu! Cum are să se defaime chipul monahicesc prin petrecerea împreună cu mireni!" Și, tare ofînd, a început să citească icoasele Sfîntului Ierarh Nicolae!

Spuneau ucenicii Sfîntului Calinic că faptele îi erau întocmai după graiul gurii și nu putea nimeni să-i găsească nici un cusur. Că după cum învăța, așa și lucra. Că zice și Mîntuitorul: *Să vă fie cuvîntul așa, așa și nu, nu!* (Matei 5, 37)

La 14 septembrie, 1850, cu sfat de obște, Sfîntul Calinic a fost ales episcop la Rîmnicu-Vîlcea, despărțindu-se cu multă durere și lacrimi de fiii săi, fiindcă "n-a putut strica hatîrul iubitului său fiu duhovnicesc, Barbu Dimitrie Știrbei, domnul Țării Românești și s-a supus la voia obșteștii Adunări...".

Iată și cuvîntul de învățătură al Sfîntului Calinic rostit către întreaga obște, în ziua plecării sale la episcopie:

Fraților și Părinților,

"Dumnezeu așa binevoiește ca astăzi să ne despărțim trupește unii de alții, dar cu duhul cred că vom fi împreună pînă la sfîrșitul acestei vremelnice vieți, că eu așa m-am rugat lui Dumnezeu, ca unde mi s-au topit tinerețile, acolo să mi se sfîrșească și această viață, și cred că se va adevăra. Că nici un lucru nu este mai dulce decît creșterea în căminul părintesc, după cum adesea se întîmplă la noi călugării, iar mai vîrtos înțeleg cuvîntul meu cei ce au gustat din acest pahar.

Căci, călugărul, oriunde va merge și oricît bine va găsi, tot nu este ca unde și-a pus metania; fiindcă inima lui nu este în pace. Așa și eu, ca un călugăr ce sînt, am petrecut aici între aceste ostroave 43 de ani. Gîndiți-vă cu ce mîhnire le las acum și ce jale mă cuprinde, care singuri o vedeți pe fața mea că, pentru lacrimile ce m-au cuprins, nu pot să vă spun tot ce am în inimă, fără numai aceste puține învățături și vă rog să le păziți, ca de la un duhovnicesc părinte al vostru și ascultați, iubiților, cu luare-aminte.

Fraților și Părinților,

Domnul nostru Iisus Hristos a zis către iudei: *Casa Mea casă de rugăciune se va chema la toate limbile, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari* (Matei 21,12). Ca să nu pătimim și să auzim și noi una ca aceasta, iubiții mei frați și fii, trebuie dar să avem mare grijă când intrăm în Sfânta Biserică sau în Sfântul Altar, că acolo este Însuși Domnul nostru Iisus Hristos de față în Sfintele Taine.

Nu este nimeni iertat, fără de mare trebuință, a intra în Sfântul Altar. Iar când sîntem siliți, să intrăm cu mare sfială și frică, după cum zice Proorocul David: *Slujiți Domnului cu frică...* (Ps.2,9); și să intrăm cu învățatură, ca nu din neștiință să greșim și să mîniem pe Domnul și să pierim din calea cea dreaptă. De aceea noi cu mare evlavie să cinstim cele sfinte. Când este trebuință să intrăm, să facem trei închinăciuni înaintea ușii și, intrînd, să descoperim capul. Apoi să facem alte trei închinăciuni înăuntru. Cei hirotoniți sărută Sfînta Masă, iar monahii nu se ating de dînsa. Și cîtă vreme vom fi în Sfîntul Altar să stăm cu mare frică și cu e-vlavie, ca înaintea lui Hristos. Și fiind vremea pomenitului la Proscomidie, tot cu capul descoperit să pomenim, după cum zice Pavel Apostolul: "Bărbatul, rugîndu-se sau proorocind cu capul acoperit, rușinează pe Hristos, Capul său". Iar fiind cineva bolnav sau fiind frig tare, poate a-și acoperi capul, că Dumnezeu cunoscător de inimi este; știe gîndul nostru pentru care ne va și răsplăti. Așa sîntem datori a urma.

Iar în vremea Sfintei Liturghii nu este slobod nimănu a intra în Sfîntul Altar, numai preoții, diaconii și paraclisierii cei slujitori, și aceștia cu evlavie și cu liniște să umble. Iar ceilalți toți sîntem datori a sta în Sfînta Biserică cu mare evlavie și frică; nici făcînd vreo neorînduială sau vorbind, sau cu ochii uitîndu-ne în vreo parte sau în alta; nici să ieșim pînă la sfîrșitul slujbei, ca să nu cădem în blestemul Sfintelor Sinoade ale Sfîntilor Părinți, care afurisesc pe cei ce fug mai înainte de otpust. Iar avînd ascultare sau neputință, să meargă la preot, să-i sărute mîna, să ia anafură și așa să iasă. Însă să se cerce fiecare pe sine, ca nu cumva să fie ispită diavolească sau lenevie, sau nebăgare de seamă, ca să nu cadă în blestemul cel proorocesc, că zice: *Blestemat tot cel ce face lucrul lui Dumnezeu cu lenevire sau cu nebăgare de seamă*.

Așa, fraților, să petrecem în Casa lui Dumnezeu, că este Casă de rugăciune, iar nu cort de comedii. Să cinstim cele sfinte ca și noi să fim cinstiți de Dumnezeu; iar nu să-L mîniem ca fiii lui Aaron și să pierim. Acestea vă sfătuiesc și vă învăț, iubiților, ca toți să ne mîntuim, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, că deși vom fi departe cu trupurile, dar cu duhul vom fi nedespărțiți, rugîndu-ne și ajutîndu-ne unii cu alții, după cuvîntul ce zice: "Frate cu frate ajutorîndu-se se vor face ca o cetate nebiruită".

Așa și voi, fiilor, cînd vă veți face rugăciunile cele rînduite de duhovnic, să vă aduceți aminte și de mine, părintele vostru, care multă grijă am purtat pentru fiecare din voi, din ziua în care v-am primit în mănăstire. Că v-am iconomisit pe fiecare după puterea voastră și am îngrijit de voi pînă astăzi. Și acum vă dau în mîna Sfîntului Ierarh Nicolae, mîngîietorul neputințelor mele, ca să îngrijească de mîntuirea voastră. Și după dînsul, vă încredințez în îngrijirea cuviosului și al meu iubitor, chir Nicandru, pe care din mica copilărie l-am primit în mănăstire și este sporit și vrednic de a povățui suflete la mîntuire.

Apoi, întorcîndu-se către cuviosul stareț, părintele Nicandru, a început cu dulci și jalnice cuvinte a-i zice așa:

Iubite fiule Nicandru,

Dumnezeu așa binevoind, ca să te las în locul meu să păstorești această turmulă, ce de 32 de ani, prin multe osteneli o am îngrijit; și multe necazuri și trude am tras pentru locușorul acesta, numai și numai să-l văd împodobit cu adunare de ucenici ai lui Hristos. Și iată, fiule, ți-i încredințez astăzi, la număr 354 de călugări, afară de frați, și te rog să porți grijă de mîntuirea tuturor, ca să iei și cuvioșia ta plată de păstor adevărat.

Și acum, cu darul lui Dumnezeu să ne mîntuim toți și peste puțin iarăși ne vom vedea".

Apoi, așezîndu-se în strană cu ochii plini de lacrimi, i-au sărutat mîna toți părinții, plîngînd după dînsul, iar cîntăreții cîntau cîntări de despărțire. Și după otpust au ieșit toți din biserică în sunetul clopotelor, care

facea pe tot muritorul să scoată lacrimi, chiar de avea inimă de piatră. Și petrecându-i pînă la un loc, și-a luat ziua bună, s-a urcat în căruță și a plecat, luînd cu sine vreo cîțiva din părinți ca să-i fie de slujbă în eparhie.

După un an de zile, Sfîntul Calinic, episcopul Rîmnicului, trimite iarăși un cuvînt de învățătură către obștea Mănăstirii Cernica, plin de aceeași mireasmă duhovnicească, precum urmează:

Fraților și Părinților,

"Vin cu duhul cercetîndu-vă, că m-am depărtat de voi cu trupul, dar cu duhul sînt împreună cu voi. Pentru că vă doresc sporirea cea sufletească și buna petrecere, ca să sporiți în cele duhovnicești fapte: în dragoste, unire, ascultare și întru supunerea către mai marele vostru și către toți cei în Hristos frați, cum ne-am făgăduit înaintea Sfîntului Jertfelnic, la primirea sfîntului chip al călugăriei, cu umilință.

În locul lui Hristos, vă rog, fraților, umblați cu bună rînduială între cei de afară, ca văzînd faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel ceresc, iar nu să se defaima numele lui Dumnezeu prin voi. Iată cum veți putea păzi cinstea lui Dumnezeu și a voastră, prin paza poruncilor și a făgăduințelor călugărești:

- a păzi mai întîi pravila bisericească, cu mare luare aminte și umilință, iar nu cu împrăștieri de gînduri și cu vorbe deșarte. Că dacă Domnul zice că pentru tot cuvîntul deșert vom da seamă în ziua judecării, cu cît mai vîrtos cei ce vorbesc în vremea sfîntei slujbe;

- a păzi masa de obște;

- a vă păzi de adunări la mîncări, la băuturi, la vorbe deșarte, că acestea duc la mare pierzanie pe călugări;

- a nu ieși din mănăstire fără binecuvîntare;

- a nu merge în Capitală sau prin sate, netrimis de ascultare sau pentru vreo mare nevoie a sa. Călugărul care zăbovește afară de chilie fără a fi de ascultare se strică ca peștele scos din apă;

- a nu avea prieteșuguri osebite;

- a nu avea pungă osebită, ca Iuda.

Vă rog, păziți-vă și de cele trei arme ale diavolului, adică acestea: lenevirea, uitarea și necredința, prin care satana robește lumea în pierzare.

Așa vă rog, fraților, păziți poruncile lui Dumnezeu ca și El să vă păzească pe voi. Vă rog, rugați-vă lui Dumnezeu și pentru mine ca să-mi ierte toate păcatele și să mă păzească de văzuți și nevăzuți vrăjmași, să mă întărească în lupta care mi-a pus-o înainte și ca să am sfîrșit bun, creștinesc.

Iar pentru că vă veți osteni întru rugăciune, atît pentru voi, cît și pentru cei împreună cu mine, frații voștri cei duhovnicești, și ei din osteneala lor vor trimite vouă ajutor trupului, ca să nu slăbiți întru rugăciune și să nu-i aveți despărțiți de această sfîntă adunare; că și noi încă nu vă uităm în sfintele rugăciuni. Iar dacă vreunii din voi nu voiesc a ne pomeni, fie-le lor asemenea. Însă nu cred că se va afla vreunul necredincios ca să uite dragostea noastră cu care v-am iubit și vă iubim.

De veți petrece întru poruncile lui Iisus Hristos, și El va fi cu voi împreună. Că El a zis că *cel ce Mă iubește pe Mine, poruncile Mele le păzește, și Eu îl voi iubi pe el și Mă voi arăta lui* (Ioan 14,21).

Așa vă rog, iubiții mei frați și fii, păziți rînduielile pe care vi le-am așezat, după canoanele Sfinților Părinți, pe care și eu le-am păzit, după cum m-ați văzut, fiind între voi.

Iar eu sînt al cuvioșiei voastre către Dumnezeu smerit rugător și de tot binele voitor. Spuneți tuturor celor ce ne iubesc închinăciunile, cu mîna mea".

CALINIC, Rîmnic, 1851, Aprilie 11

Spunea ucenicul său, Anastasie, că îndată după așezarea sa în scaunul episcopiei de la Rîmnicu-Vîlcea, a și început a da porunci la protopopi, ca "unde s-ar afla un om necununat să-l cunune și să-l cerceteze pentru ce nu se cunună și șade cu posadnică".

Sfîntul Ierarh Calinic avea mare evlavie către Sfîntul Ierarh Nicolae, al cărui acatist îl citea zilnic. Cu ajutorul lui Dumnezeu și al marelui Ierarh, protectorul său, a rezidit din temelie catedrala episcopală din Rîmnicu-Vîlcea, casele episcopale și seminarul, între anii 1854-1856, care fuseseră distruse de incendiul din 1847. Odată cu biserica, blîndul episcop a redeschis și vestita tipografie din Rîmnic, în care a tipărit tot felul de cărți de slujbă și de zidire sufletească, pe care apoi le trimitea gratuit la preoți și credincioși.

Spunea iarăși Arhimandritul Anastasie despre dascălul său, preasfîntitul Calinic: "Mă minunam de așa viață supranaturală, pentru că vedeam că slujesc un sfînt viu. De aceea îndrăzneam de multe ori și-l întrebam cîte ceva despre tainele dumnezeiești și el îmi descoperea ceea ce cunoștea că-mi este de folos și cît putea să încapă în mintea mea cea slabă și întunecată. Iar dacă înaintam cu întrebările mai departe, îmi zicea: "Nu este acum timpul pentru asemenea întrebări"."

Același ucenic spunea: "Avea obicei fericitul, că după rugăciunea de seară mă ținea lîngă preasfîntia sa mai mult timp, povățuindu-mă în credință și la datoriile mele monahale și multe lucruri de taină îmi descoperea". Adeseori îmi zicea fericitul: "Fiul meu, mulți sînt din călugări și mireni numai cu numele creștini, iar cu viața și cu faptele sînt departe de adevărul creștinătății. De aceea, la unii ca aceștia nu ai voie să le arăți ce ai văzut la mine. Iar acelora pe care îi vei cunoaște că sînt creștini buni și cred în darul și puterea lui Dumnezeu, ai voie de la mine să le arăți și să le scrii, numai după ce mă voi duce din această lume trecătoare".

În vara anului 1854, mergînd Sfîntul Calinic spre Tîrgu-Jiu, însoțit de ucenicul său și de mai mulți slujitori, la rugămintea credincioșilor a poposit peste noapte într-un sat din cale. Și fiii unui om înstărit au mărturisit bunului păstor că tatăl lor a murit de mai mulți ani, dar trupul lui n-a putrezit în pămînt. L-au dezgropat de trei ori, i-au făcut parastas cu arhieriei și cu preoți, dar trupul său tot întreg l-au scos din groapă. Deci, l-au rugat pe Sfîntul Calinic să le dea voie să-l dezgroape a patra oară pe tatăl lor. Iar după ce fericitul va termina Liturghia arhierască, să citească rugăciunile de dezlegarea păcatelor la mormînt. Și bunul păstor, milostivindu-se de ei, i-a ascultat.

După terminarea Liturghiei, au mers cu toții la mormînt. Trupul răposatului, întreg și nevătămat, era rezemat de zidul bisericii. Și, iată, o minune preaslăvită! În timp ce Sfîntul Calinic citea rugăciunile de dezlegarea păcatelor, trupul cel neputred a început a se preface în țărînă, de la picioare spre cap. La sfîrșitul rugăciunilor, întreg trupul său se prefăcuse într-o grămăjoară de țărînă amestecată cu oase albe. Uimindu-se toți de aceasta, au dat slavă lui Dumnezeu.

Părintele Anastasie, ucenicul Sfîntului Calinic, spunea că au poposit împreună timp de trei zile la schitul Lainici, unde era egumen marele duhovnic și arhimandrit Irodion Ionescu, renumit pentru viața sa în toate hotarele Olteniei și dincolo de Carpați. Apoi, pornind pe poteci de munte spre Rîmnicu-Vîlcea, a poposit puțin într-o poiană. Și plecînd însoțitorii săi înainte, Sfîntul Calinic stătea jos și plîngea. "De ce plîngi, preasfînte? l-a întrebat ucenicul. Te doare stomacul?" "Nu, fiul meu, a răspuns el. Dar nu credeam să mai trăiesc să văd alt stareț schimbîndu-se la Cernica. Nicandru, starețul Cernicăi, a murit!..." Ucenicul, însemnînd ziua și ceasul acela, a plecat după două săptămîni la Mănăstirea Cernica și s-a încredințat că arhimandritul Nicandru se mutase la Domnul chiar în ziua și ceasul cînd plînsese Sfîntul Calinic.

Odată, pe cînd Sfîntul Calinic slujea Sfînta Liturghie în paraclisul Episcopiei Rîmnicului cu mai mulți slujitori, a fost adusă la biserică o femeie legată în lanțuri, cumplit chinuită de un duh necurat. La sfîrșitul

slujbei, protoiereul orașului a rugat pe bunul păstor de suflete să-i citească o rugăciune de vindecare. Arhi-mandritul Anastasie i-a pregătit molitfelnicul. După citirea rugăciunii, Sfântul Calinic a binecuvântat pe femeia bolnavă de trei ori în numele Preasfintei Treimi și a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te!" În clipa aceea bolnava s-a vindecat cu darul lui Dumnezeu. Deci, sculându-se sănătoasă de jos, săruta cu lacrimi sfintele icoane, mulțumind binefăcătorului ei. Apoi, intrând Sfântul Calinic în chilă sa, a început a plînge cu multe lacrimi. "De ce plîngi, preasfințite?" l-a întrebat ucenicul. "Nu am nimic, fiul meu, dar văd că pentru multele mele păcate mă pedepsește Dumnezeu. Spuneți la toți că nu pentru mine păcătosul a făcut Dumnezeu această minune de a tămădui pe femeia bolnavă!"

Același ucenic spunea despre Sfântul Calinic: "Era afit de milostiv, încît atunci cînd nu avea ce să dea de milostenie își dădea hainele de pe el și, plîngînd, mă ruga pe mine nevrednicul să caut bani de unde voi ști ca să aibă să dea la "frații lui Hristos", că așa numea fericitul pe săraci și pe neputincioși".

Odată, pe cînd Sfântul Calinic ieșea de la slujbă la o biserică din Craiova, episcopul i-a dat șase galbeni. Iar în ograda episcopiei, o femeie, cerîndu-i milostenie, a scos acei galbeni și i-a pus în mîinile ei. După trei zile, femeia aceea a venit iar la ușa Sfîntului Calinic să ceară milostenie. Deci chemînd pe părintele Anastasie, ucenicul său, i-a poruncit, zicînd: "Dă milostenie femeii de afară!" "Prea sfințite, a răspuns el, această femeie a primit șase galbeni cînd ne-am întors de la biserică". Dar blîndul păstor i-a zis cu asprime: "Dar cuvioșia ta, dacă ai mîncat ieri, astăzi nu mai mănînci? O fi fost și ea datoare la cineva și de aceea mai cere. Du-te și dă-i milostenie!" Din clipa aceea pînă la sfîrșitul vieții Sfîntului Calinic, n-a mai îndrăznit ucenicul să-i facă vreo observație în privința milosteniilor.

Spunea iarăși ucenicul despre Sfîntul Calinic: cînd hirotonea preoți, nu numai că nu lua nimic pentru osteneala sa, ci oprea și pe alții de a le lua ceva. Iar cînd plecau preoții pe la bisericile lor, îi chema înaintea sa și îi povățuia cum să se poarte în societate și cu enoriașii lor, apoi le dădea bani de cheltuială pe drum, cărți de preoție și alte cărți în dar.

În timpul domniei lui Cuza Vodă - spunea ucenicul Sfîntului Calinic - s-a întîmplat o tulburare în seminarul Episcopiei de Rîmnic și el, cu darul și cu blîndețea sa, a potolit acea tulburare. Aflînd de aceasta Mitropolitul Nifon și ministrul de Culte, Scarlat Crețulescu, au trimis de la București un funcționar în anchetă. "Nu mai este nevoie ca să faci dumneata cercetare, a zis Sfîntul Calinic, pentru că eu, ca episcop, i-am liniștit și mulțumit pe toți. Să spui la cei care te-au trimis că sînt în neștiință de aceasta".

Auzind de cuvintele Sfîntului Calinic, ministrul s-a supărat și intrînd în audiență la domnitor i-a spus: "Măria Ta, să iscăliți decretul de suspendare a Episcopului de Rîmnic și darea lui în judecată, iar dacă nu, să-mi primiți demisia". "Demisia dumitale pot s-o primesc, iar decretul contra Episcopului de Rîmnic niciodată nu-l voi semna!" a zis domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Apoi, cu voce înaltă, a strigat: "Măi, Scarlate, acela, Episcopul Rîmnicului, Calinic, este adevăratul și sfîntul călugăr al lui Dumnezeu și ca el altul nu mai este în toată lumea".

Sfîntul Calinic, avînd darul înainte-vederii, într-una din zile a spus ucenicului său, Anastasie: "Să știi, fiul meu, că la 1866, Cuza nu va mai fi domn al țării și au să se facă mari schimbări. Să mai știi că la 1877 are să vină în țară împăratul Rusiei cu familia și cu oștirile sale și are să treacă Dunărea să se bată cu turcii; dar rușii au să fie învinși de turci. După aceea, rușii au să cheme în ajutorul lor oștirea română și, cu ajutorul lui Dumnezeu, au să facă românii mari victorii, încît să-i laude și să-i admire toate continentele lumii. După acest război sîngeros are să fie un război cu condeii, adică cu diplomația. Și după aceasta are să vină un război așa de mare, cum nu a fost de cînd pămîntul, și fericite de aceia care vor scăpa de acest mare război".

Adeseori, mergînd Sfîntul Calinic în vizită canonică prin eparhie, i-a plăcut locul liniștit de la schitul Frăsinei. De aceea a voit să facă aici mănăstire de chinovie, ca la Cernica. Deci, numaidecît, în anul 1863, a pus de s-a zidit biserică frumoasă, și chilii pentru părinți și a așezat reguli ca în Cernica, unde s-au adunat vreo cîțiva călugări. Însă, pentru asprimea locului n-au putut să se adune prea mulți părinți.

După zidirea Mănăstirii Frăsinei, a voit Sfântul Calinic ca în acest locaş sihăstresc să nu intre niciodată parte femeiască. De aceea, înainte de retragerea sa din scaun, a fixat la un km mai jos de Frăsinei o piatră pe care scrie următoarele:

"Calinic, cu mila lui Dumnezeu Episcop al Râmnicului, Noului Severin. Acest sfânt lăcaş s-a clădit din temelie de noi, spre a fi chinovie de părinţi monahi. Şi fiindcă prin partea femeiască putea să se aducă vreun scandal monahilor vieţuitori acolo, de aceea, sub grea legătură s-au oprit ca de la acest loc să nu mai treacă înainte, sub nici un chip, parte femeiască. Iar cele ce vor îndrăzni a trece să fie sub blestem şi toate nenorocirile să fie asupra lor, precum sărăcia, gubăvia şi tot felul de pedepse. Şi iarăşi, cele ce vor păzi această hotărîre să aibă binecuvîntarea lui Dumnezeu şi a smereniei noastre şi să vină asupra lor tot fericitul bine. Amin".

CALINIC. Rm, 1867, ianuarie, 17.

În vara aceluiaşi an, după înnoirea Mănăstirii Frăsinei, o copilă din satul Muereasca, care păştea vitele aproape de hotarul mănăstirii, alergînd după vite, a trecut din greşală mai sus de piatra cu legămîntul pus de Sfântul Calinic. În ceasul acela, copila s-a îmbolnăvit de epilepsie.

La rugămintea părinţilor ei, preotul din sat a spus despre aceasta Sfântului Calinic, rugîndu-l s-o ierte şi să-i citească rugăciuni de vindecare.

"Ce tristă întîmplare, a zis blîndul episcop. Să mergem să ne rugăm pentru dînsa!" Deci a venit anume în satul Muereasca şi a intrat în casa bolnavei. Copila zăcea în pat în grea suferinţă. "Mă cunoşti?" a întreat-o Sfântul Calinic. Iar bolnava a făcut semn din cap că îl cunoaşte. Apoi, mîngîind-o i-a zis: "Ai să te faci sănătoasă; da, da, ai să te faci sănătoasă! Eu te-am iertat! Să ne rugăm lui Dumnezeu să te ierte şi El". Apoi şi-a pus omoforul peste bolnavă, i-a citit rugăciunea de iertare, a stropit-o cu aghiasmă pe frunte şi i-a zis din nou: "Da, ai să te faci sănătoasă!" şi a plecat.

După o zi copila s-a sculat sănătoasă din pat. Vestea acestei minuni s-a răspîndit în toate părţile, căci toţi îl cînteau pe marele episcop Calinic ca pe un adevărat sfînt şi făcător de minuni.

Spunea Arhimandritul Anastasie şi despre altă minune. Fiul meşterului Costache, care zidise catedrala episcopală din Râmnicu-Vâlcea şi Mănăstirea Frăsinei, s-a îmbolnăvit de epilepsie. Boala îl chinuia tot mai cumplit. Bătrînul meşter a alergat la Sfântul Calinic, cerîndu-i, cu lacrimi, rugăciuni de vindecare pentru fiul său. "Du-te acasă, meştere Costache, i-a zis preasfinţitul, şi te roagă Maicii Domnului!" Cum a intrat în casă tatăl, şi-a găsit feciorul sănătos, rugîndu-se în faţa icoanei Maicii Domnului. "Rugaţi-vă şi voi Maicii Domnului, a zis copilul, nu vedeţi cum se roagă preasfinţitul episcop? De acum înainte nu mă mai îmbolnăvesc!"

În acelaşi ceas a venit şi părintele Anastasie, cu moaştele Sfântului Mercurie, să le sărute copilul, după porunca preasfinţitului Calinic.

Spunea iarăşi ucenicul său că din anul 1820 şi pînă cînd s-a mutat din viaţa aceasta, peşte n-a mîncat, fără numai verdeţuri şi acelea fără untdelemn, o dată pe zi. Iar unt de vaci, ouă, brînză şi lapte numai sîmbăta gusta cîte puţin, ca să biruiască mîndria.

Acelaşi arhimandrit spunea că din anul 1850, cînd a fost ales episcop şi pînă în anul 1868, cînd a trecut la Domnul, nu şi-a schimbat întru nimic paza datoriilor sale monahale, ci mai mult se nevoia întru toate faptele cele bune. Chiar şi hainele ce le purta ca episcop nu erau mai luxoase ca cele pe care le purta cînd era stareţ în Mănăstirea Cernica.

Pe cînd era episcop de Râmnic, Sfântul Calinic toată ziua şedea cu cartea în mîină şi citea. Pentru ca să nu-l prindă somnul, sau să-şi risipească mintea de la lucrarea ei, obişnuia să pună pe carte o greutate metalică rotundă, iar jos, în dreptul cărţii un lighean de tablă gol. Îndată ce Sfântul Calinic se îngreua de somn şi

își pierdea echilibrul, greutatea metalică cădea în lighean și îl deștepta din nou la rugăciune și la citit. Astfel, cuviosul era permanent stăpîn pe voința și pe trupul său.

Se mai spunea despre dînsul un fapt vrednic de știut. Întrucît nu mânca niciodată carne, după rînduiala vieții monahale, dăduse poruncă părinților de la episcopie să nu mănînce nici ei carne. Într-o zi, stînd în cerdacul casei episcopale, i-a venit de departe un miros de carne friptă. Atunci a pornit încet după miros și a ajuns la chilia unui călugăr. După ce a bătut la ușă, a intrat înăuntru. Călugărul tocmai frigea o bucată de carne. Deci mîniindu-se prea-sfîntul de aceasta, a început să-l mustre cu asprime, zicînd: "Hoitarule! Nu te-ai mai săturat de hoit? Nu vezi că faci mîncare viermilor și putoare?" Într-adevăr, Sfîntul Calinic ținea ca ucenicii săi să fie călugări și cu fapta, nu numai cu cuvîntul.

După 17 ani de rodnică păstorire a turmei lui Hristos, adică la 24 mai 1867, Sfîntul Ierarh Calinic s-a retras din nou la metania sa, Mănăstirea Cernica, unde dorea să-și dea obștescul sfîrșit. A doua zi, de Înălțarea Domnului, a venit la biserică, a stat la liturghie și la urmă a dat anaforă părinților, sărutîndu-i toți mîna. Pe urmă a mers în chilia sa, cea mai dinainte gătită pentru sine, și de aici n-a mai ieșit pînă la sfîrșitul său, fiindcă slăbise cu totul de bătrînețe și de mult post.

Spunea Mitropolitul Nifon către Anastasie, ucenicul Sfîntului Calinic: "Știu că voi, frații Baldovini, ați servit cu frică de Dumnezeu pe episcopul vostru. Te rog, cînd vei vedea că este greu bolnav să mă vestești și pe mine ca să mă mărturisesc lui, căci am multe cuvinte care trebuie să i le arăt cît este în această viață și să-mi cer iertăciune". După aceea Mitropolitul a intrat la Sfîntul Calinic și s-a mărturisit lui, ieșind de la el așa de vesel și luminat la chip, cum nu mai fusese în toată viața lui.

Plecînd Mitropolitul Nifon, a zis Sfîntul Calinic, care zăcea în pat, către iubitul său ucenic, Anastasie: "Fiul meu, Nifon, mi-a spus totul și cred că este speranță de mîntuirea lui. Să știi că la șapte ani, cînd mă vor dezgropa pe mine, va intra Mitropolitul în mormînt". Această prevestire s-a împlinit întocmai.

În Joia cea Mare, anul 1868, spre sfîrșitul lunii martie, Sfîntul Calinic a chemat la chilia sa șapte preoți de au slujit Sfîntul Maslu. După otpust, le-a zis preasfîntitul: "Părinților, rugați-vă lui Dumnezeu pentru mine, că poate zilele acestea ne vom despărți!"

La rugămîntea Sfîntului Calinic, în fiecare seară venea în chilia sa ucenicul său iubit, cuviosul Anastasie, și îi citea toată pravila, căci acum slăbise și nu mai putea să și-o facă singur. După terminarea rugăciunii stătea mult de vorbă cu părintele Anastasie și ceilalți părinți apropiați, dîndu-le tot felul de sfaturi folositoare de suflet.

Spunea părintele Anastasie că într-una din aceste seri de rugăciune și priveghere, i-a zis Sfîntul Calinic: "Adu-ți aminte ceea ce ți-am spus în anul 1852 la Craiova, și de atunci pînă acum, că voi, frații Baldovini, Anastasie și Orest, aveți să-mi închideți ochii și să mă duceți la groapă. Așa că, acum mai am 14 zile și mă duc din această lume. Ai grijă, să mă îmbraci la moarte cu veșmintele ce ți-am spus că sînt trimise de călugărița Brîncoveanca din Moldova".

Spunea iarăși părintele Anastasie: "Într-o seară, preasfîntia sa întinzînd cu mine vorba despre mai multe învățături și eu, știind că darul Sfîntului Duh este cu desăvîrșire în el, i-am zis: "Prea sfînte Stăpîne, știu că mult-puțin, cît te-am servit, dar te-am servit cu credință și dragoste. Pentru aceasta nu cer altceva, decît să te rogi lui Dumnezeu ca să-mi ierte păcatele mele pe această lume". Atunci preasfîntia sa a început să plîngă amar, încît m-a făcut și pe mine păcătosul să plîng. După ce s-a liniștit, a început a-mi zice: "Fiul meu, eu v-am primit în Mănăstirea Cernica, eu v-am călugărit și v-am luat din mănăstire și ați urmat mie. Știu că nu v-ați păzit datoriile și făgăduințele călugăriei, însă să vă siliți a le păzi de aici înainte și vă făgăduiesc, că dacă voi afla har înaintea lui Dumnezeu, am să mă rog pentru voi și pentru toți ai mei".

Dorind Sfîntul Calinic să asculte ultima liturghie pe pămînt și să se bucure de praznicul Învierii lui Hristos, în ziua de Paști a slujit un preot Sfînta Liturghie în paraclisul chiliei unde ședea, și s-a împărtășit pentru ultima dată cu Preacuratele Taine. Era ziua de 7 aprilie, 1868.

În joia luminată, adică la 11 aprilie, se împlineau cele 14 zile prevăzute de Sfântul Calinic. Cîteva zile mai înainte, a venit la el starețul mănăstirii, Arhimandritul Ștefan, pe care îl iubea foarte mult și i-a dat testamentul pentru înmormîntare scris cu cîtăva vreme înainte. Apoi l-a mai învățat și ceva lucruri duhovnicești, vorbind amîndoi multe ceasuri.

În noaptea de 10 spre 11 aprilie a venit părintele Anastasie la Sfântul Calinic și i-a citit Utrenia. După otpust au stat amîndoi de vorbă, vorbind pentru mîntuire și alte lucruri folositoare. Cînd se lumina de ziuă, părintele Anastasie s-a retras în chilia sa. Iar la orele cinci, dimineața, Sfântul Calinic a chemat pe ucenicul Ghermano, ca să-l îmbrace în cămașă și haine de îngropare. Pe toate celelalte le dăduse de pomană. Apoi singur s-a sculat, s-a spălat pe față, s-a pieptănat și a binecuvîntat pe toți cîți erau în casă. Spunea ucenicilor: "Au venit niște oameni mari în casă și vor să mă ia cu dînșii".

Cum stătea așa în picioare, a cerut o cruce. Apoi, ținînd crucea în mînă, s-a închinat ei, a sărutat-o și a zis: "Sfîntă Cruce, ajută-mi!" Iar către ucenici a zis: "Să ne vedem în fericirea din cealaltă lume!" Și rezemîndu-și capul pe pieptul lui Ghermano, a răsuflet adînc și și-a dat duhul în mîinile Domnului, fiind numărat în ceata Sfinților Ierarhi ai Bisericii lui Hristos.

La înmormîntarea Sfîntului Calinic, care a avut loc sîmbătă, 13 aprilie, a venit Mitropolitul Nifon cu patru episcopi, mai mulți egumeni și zeci de mii de credincioși, încît nu mai încăpeau în amîndouă ostroavele. Cu toții se sileau să-i sărute mîinile. Trupul său era îmbrăcat în veșminte arhieresti, așa cum poruncise el, era așezat pe scaun, cu cîrja și Evanghelia pe braț.

Slujba prohodului s-a făcut în biserica cea mare din ostrovul Sfîntului Nicolae. Apoi patru preoți l-au purtat pe brațe, împreună cu zeci de arhieriei, preoți și diaconi și l-au înmormîntat așezat pe scaun, în partea de nord a pridvorului bisericii Sfîntul Gheorghe, ctitorită de el.

Tot atunci s-a citit și testamentul lăsat de Sfîntul Calinic de la Cernica, pe care îl dăm în continuare:

DIATA (Testamentul) PREA SFNȚITULUI EPISCOP CALINIC

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.

"Eu, smerit arhieriu Calinic, Episcopul Rîmnicului Noului Severin, auzind glasul Domnului ce zice în Sfînta Evanghelie: *Fiți gata, că în ceasul care nu gîndiți, Fiul Omui va veni, seara sau la miezul nopții, sau la cîntatul cocoșilor, sau dimineața. Ca nu cumva venind fără de veste, să vă afle dormind* (Luca 12,40).

Acest glas al lui Dumnezeu auzind, și temîndu-mă, fiind cu totul cuprins de neputințe și bătrînețe și din zi în zi slăbind cu trupul, așteptînd în toată vremea acel ceas zis de Domnul, ceasul morții, după putere înainte găsindu-mă spre ieșirea dintru această vremelnică viață, am gîndit să scriu această duhovnicească a mea înștiințare și diată, ca să fac cunoscut fiecăruia ce ar voi, după sfințitul meu, să cerce averile chiliei mele. Ca adică să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce au slujit mie pentru Dumnezeu, ca să afle bogăția mea sau comoara pe care din tinerețe o am adunat.

Pentru că de cînd am îmbrăcat sfîntul și îngeresc cin monahicesc, în Sfînta Monastire Cernica, la anul al nouăsprezecea al vieții mele - 1808, noiembrie, 12 - și m-am făgăduit lui Dumnezeu ca să am viețuirea cea de bunăvoie, dintru acea vreme pînă la apropierea de mormînt, n-am cîștigat averi sau mișelii, ci numai sfinte cărți! N-am adunat aur și argint; n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai cele singure de nevoie trupului.

Că necîștigarea cea călugărească cu duhul și cu lucrul, după puțină m-am sîrguit a păzi, neîngrijind de sine-mi, și punîndu-mi toată nădejdea spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a lăsat.

Iar darurile cele ce le primeam de la făcătorii mei de bine și veniturile cele de la dregătorii, pe acelea le-am cheltuit la ale mele nevoi și ale monastirei trebuințe, cât am fost arhimandrit.

Asemenea și arhieru fiind, n-am adunat veniturile, ci le-am cheltuit la trebuințele mele și nevoile celor lipsiți frați în Hristos și unde Dumnezeu mi-au poruncit, și la înnoirea Episcopiei, fiind cu totul în dărăpănare.

Drept aceea, nimeni să nu se ostenească după moartea mea cercînd sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, că eu nici de îngropare, nici de pomenire nu las ceva. Ci cu sărăcia cea călugărească, mai mare la sfîrșit, ca să se arate că lui Dumnezeu cred. Că mai primit îi voi fi lui Dumnezeu de nu va rămînea după moartea mea nici un ban, decît de s-ar împărți cea mai multă strînsoare după mine. Și dacă n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atît de sărac, să mă dea obișnuitei îngropări, apoi mă rog acelora care își aduc aminte de moartea lor, să-mi tîrască păcătosul meu trup la oricare biserică săracă și acolo lîngă trupuri să-l îngroape. Iar dacă voirea stăpînitorilor ar porunci să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători, fiind în eparhie, să mă îngroape în Episcopie, lîngă biserica cea din nou făcută. Iar fiindu-mi săvîrșirea afară de eparhie, să mă îngroape în Sfînta Monastire Cernica, lîngă biserica cea nouă de noi zidită, unde ne-am călugărit și mult ne-am ostenit din tinerețe la bătrînețe.

Deci, dacă cel ce va voi ca fără de bani să-mi pomenească păcătosul meu suflet la rugăciunile sale, pentru Dumnezeu, unul ca acela și singur să fie pomenit întru împărăția cerului. Iar cel ce va avea trebuință de plată pentru pomenire, mă rog să nu mă pomenească pe mine, cel atîta de sărac, cel ce nimic nu mi-am lăsat de pomenire. Iar Milostivul Dumnezeu să fie milostiv tuturor și mie păcătosul, în veci. Amin.

Aceasta este diata și duhovnicească a mea scrisoare, aceasta este înștiințarea de averea mea. Iar necrezînd cineva aceasta și ar începe cu iscodire a cerca aur și argint, măcar și mult de s-ar osteni, nimic nu va afla. Iar Milostivul Dumnezeu va judeca. Amin".

Anul 1860, s-a scris de noi smeritul Arhieru CALINIC, Episcopul Rîmniceului, Noul Severin

După înmormîntarea Sfîntului Ierarh Calinic, "a venit comisia de la guvern ca să-l cerceteze pentru stare, adică averea personală. Și a aflat bani, o rilă și o jumătate de napoleon și multe adevăruri întărite cu iscălituri de pe la toate locurile pe unde dăduse milostenie, atît de aici din România, cît și din Orient, Ierusalim, Sfetagora (Sfîntul Munte) și alte locuri de prin Turcia, hîrtii care s-au luat de minister".

Despre acest mare episcop, Sfîntul Calinic de la Cernica, spunea ucenicul său, Cuviosul Anastasie, aceste cuvinte: "Acest Sfînt Episcop și Arhieru al Bisericii noastre Ortodoxe a săvîrșit multe fapte mari și folositoare pentru această țară și Biserica Română".

Spunea iarăși despre el că în timpul cît a trăit, a făcut șapte biserici mari și trei paraclise și a crescut mii de fii duhovnicești.

Ultimele cuvinte ale ucenicului său formează o solemnă mărturisire către credincioși: "Declar pe conștiința mea, ca arhimandrit și duhovnic ce sînt eu păcătosul, și în numele adevărului adevărat, că acest Sfînt Episcop Calinic, cum a ieșit din pîntecele maicii sale, tot așa a intrat în pîntecele pămîntului".

Aceasta a fost nevoința și viața plină de sfințenie, precum și sfîrșitul minunat al Sfîntului Ierarh Calinic de la Cernica, făcătorul de minuni, care s-a mutat la cereștile locașuri, în ceata Sfinților Părinți purtători de Dumnezeu, la 11 aprilie, 1868.

Canonizarea Sfîntului Ierarh Calinic s-a făcut la 20 octombrie, 1955, sub Patriarhul Justinian al României, iar prăznuirea lui se face la 11 aprilie. Cu ale cărui sfînte rugăciuni să ne miluiască și să ne miluiască Hristos Dumnezeu totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Vasile Mărturisitorul, Episcopul Pariei (12 aprilie)

Paria, cetatea cea veche a Misiei celei mici, după ce a primit credința în Hristos, a fost cinstită cu rânduiala scaunului episcopiei, ce era rînduită sub mitropolitul Cizicului. Într-aceea cetate a fost pus episcop Cuviosul Părintele nostru, Vasile, pentru covârșitoarea faptă bună a lui și pentru viața cea plăcută lui Dumnezeu. Apoi, după ce s-a pornit eresul luptării de icoane pe vremea împărăției lui Leon Isaurul, Sfântul Vasile s-a arătat mărturisitor al lui Hristos. Pentru că nu se unea cu ereticii, nici nu se învoia cu ei și nici nu voia să iscălească pentru lepădarea sfintelor icoane, deși era silit. De aceea, fiind prigonit și chinuit de dînșii, și-a petrecut viața ca Sfântul Apostol Pavel, în necazuri, în primejdii și în strîmtorări, mutîndu-se din loc în loc, dar păzind neschimbate părinteștile dogme, iubind dreapta credință, iar adunările celor răucredincioși urîndu-le. Și plăcînd lui Dumnezeu în toate, a adormit cu pace întru Domnul.

Cuviosul Isac Sirul (12 aprilie)

Sfântul Grigorie Dialogul, papă al Romei, în vorbirea sa cu diaconul Petru, grăiește astfel despre acest Cuvios Isac. În vremurile cele vechi ale Goților, aproape de cetatea ce se numea Spoletanai, era un bărbat care ducea o viață foarte cinstită, cu numele Isac, care ajunsese pînă în anii cei din urmă ai Goților și pe care îl știa mulți din ai noștri, dar mai ales sfînta fecioară Gregoria, care viețuia în cetatea Romei, aproape de cinstita biserică a Preasfîntei și Purea Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Această Gregoria, în vremea tinereților ei, fiind logodită cu un bărbat și sosindu-i nunta, a fugit de la biserică, dorind viața și chipul cel sfînt monahicesc. Iar acest sfînt bărbat Isac, izbăvind-o de cei ce voiau s-o ia cu sila, a îmbrăcat-o în chipul monahicesc cel dorit de dînsa, ajutîndu-i Domnul. Fecioara, de vreme ce a defăimat pe mirele cel pămîntesc, s-a învrednicit a se logodi cu Mirele cel ceresc.

Deci, despre acest sfînt bărbat Isac, multe am aflat de la cinstitul părinte Elefterie, care se cunoștea cu dînsul prietenește și știa cele ce Elefterie grăia despre Isac. Căci viața lui Isac dădea încredințare cuvintelor lui Elefterie. Iar Cuviosul Isac nu era din Italia cu neamul, ci povestim acele minuni ale lui, pe care le-a făcut în Italia. Cînd a mers din părțile Siriei la cetatea Spoletanului, intrînd în biserică, a poftit pe eclesiarh ca să-i dea vreme să se roage și, în ceasul închiderii ușii bisericii, să nu-i poruncească ca să iasă afară. Deci, a stat într-un loc de rugăciune și toată ziua s-a rugat; asemenea a urmat și în noaptea următoare și a doua zi fără slăbire a stat la rugăciune, cum și a treia zi.

Aceasta văzînd-o unul din eclesiarhi, umplîndu-se de duhul mîndriei, fiind plin de pizmă, a căzut în paguba greșelii; pentru că a început cu cuvinte proaste a defăima pe fericitul, numindu-l fățarnic, adică trei zile și trei nopți rugîndu-se cu prefacere, ca să fie văzut de oameni. Și alergînd, a lovit peste obraz pe omul lui Dumnezeu, ca să iasă ca un fățarnic fără de cinste din biserică. Însă îndată pe acel eclesiarh l-a ajuns pedeapsa, pentru că, din voia lui Dumnezeu, deodată a căzut asupra lui un duh necurat care-l muncea cumplit și, aruncîndu-l la picioarele omului lui Dumnezeu, prin gura celui muncit, a început a striga: "Isac mă izgonește pe mine!" Nimeni nu știa ce nume avea bărbatul cel străin, iar duhul cel necurat a arătat numele lui, strigînd că de Isac este prigonit. Iar omul lui Dumnezeu s-a plecat peste trupul celui muncit și a fugit duhul cel necurat; și a fost știută îndată în toată cetatea minunea ce s-a făcut în biserică și au alergat într-un suflet bărbații și femeile, bogații și săracii, fiecare dintre dînșii sîrguindu-se ca să aducă în casa sa pe alesul lui Dumnezeu. Unii făgăduiau să-i facă mănăstire și să-i dea moșii și averi, iar alții voiau să-i dea cele de hrană și altele de trebuință.

Dar robul Atotputernicului Dumnezeu n-a voit să ia nimic dintr-acele dar, ci a ieșit din cetate și nu departe aflînd un loc pustiu și-a zidit acolo o chilie mică. Deci, venind la dînsul mulți și folosindu-se de chipul lui cel îmbunătățit, au început a se aprinde de dorul vieții veșnice și din învățătura lui a se da spre slujirea lui

Dumnezeu și așa s-a alcătuit mănăstirea lui. Și pe când îl rugau ucenicii cu dinadinsul, ca pentru trebuințele mănăstirii, să primească cele ce i se aduceau lui, acel păzitor al obișnuitei sărăcii, răspundea ucenicilor: "Monahul cel ce câștigă averi pe pământ, nu este monah". Pentru că atât se temea, să nu-și piardă bogăția sa duhovnicească, după cum bogății se păzesc să nu-și piardă bogăția lor pămîntească. Și a fost împodobit acest sfânt cu duhul proo-rociei, și era știut de toți locuitorii acelu pământ pentru minunile săvîrșite de dînsul, pentru că strălucea ca o lumină viața lui.

Într-una din zile, spre seară, a poruncit ucenicilor ca toate sapele cîte se vor afla în mănăstirea lor, să le arunce noaptea în grădina mănăstirii; iar la cîntarea Utreniei acelei nopți, sculîndu-se frații, sfîntul le-a zis: "Cînd se va ivi ziua, să pregătiți mîncare lucrătorilor noștri". După ce s-a făcut ziuă și mîncarea a fost gata, sfîntul a luat pe frați și, poruncindu-le să ia mîncarea, a mers cu dînșii în grădină și, intrînd, au găsit într-însa atîția lucrători cîte sape au fost aruncate de cu seară. Pentru că cei ce intraseră au fost tîlhari și, schimbînd cu puterea lui Dumnezeu scopul cel rău, au luat sapele pe care le-au găsit acolo și din ceasul cel dintîi al nopții în care au intrat în grădină și pînă la venirea Cuviosului Isac, n-au încetat lucrînd și tot pămîntul ce era nesăpat în grădină, l-au săpat.

Intrînd la dînșii omul lui Dumnezeu, le-a zis: "Bucurați-vă, fraților! Încetați acum de la lucru, pentru că v-ați ostenit mult, lucrînd toată noaptea". Și aducîndu-le hrană, le-a poruncit ca, după atît de multă osteneală, să se odihnească și să se veselească. Iar după ce s-au săturat, cuviosul a zis către dînșii: "Să nu mai faceți de acum răutăți, ci de cele ce aveți trebuință din grădină, intrînd prin față, să cereți și cu binecuvîntare veți lua, iar păcatul tîlhăriei să-l lăsați". Și a poruncit ca să le dea toată îndestularea de haine, cît au voit; și aceasta s-a făcut astfel: că cei ce intraseră în grădină tîlhărește ca să facă păcat au ieșit fără de păcat și cu binecuvîntare, încărcăți cu plată pentru ostenele lor.

Altădată, oarecare străini, îmbrăcați în haine rupte, au mers la dînsul cerînd haine. Iar el, poruncindu-le să aștepte puțin, a chemat pe unul din ucenicii săi și i-a zis în taină, grăind: "Mergi afară din mănăstire în cutare dumbravă, spunînd numele locului, că este acolo un copac vîrtos și hainele ce le vei găsi într-însul, să le iei de acolo și să le aduci la mine aici". Ducîndu-se fratele și căutînd precum i se poruncise, a găsit hainele lor ascunse în copac și, luîndu-le, le-a adus în taină învățătorului său. Iar omul lui Dumnezeu le-a dat străinilor acelora, care, ca niște goi, cereau haine, zicînd către dînșii: "Deoarece sînteți goi, primiți hainele acestea și vă îmbrăcați". Iar ei, luîndu-le și cunoscîndu-și hainele ce le ascuseseră în copac, s-au umplut de rușine; și astfel, cei ce cu înșelăciune cereau haine străine, rușinîndu-se, le-au primit chiar pe ale lor.

Într-altă vreme iarăși, un oarecare dreptcredincios bărbat, dorind rugăciunile cuviosului părinte, a trimis la dînsul cu un copil al său două coșnițe pline de bucate. Iar copilul, ascunzînd o coșniță pe drum, cealaltă a dus-o omului lui Dumnezeu, spunîndu-i de cererea celui ce l-a trimis. Iar sfîntul, primind cu blîndețe cele trimise și pe copil învățîndu-l cu cuvinte blînde, i-a zis: "Dăruirea aceasta o primesc, dar te ferește, ca să nu îndrăznești a te atinge de coșnița pe care ai ascuns-o pe drum; pentru că a intrat un șarpe într-însa și dacă cumva îți bagi mîna în coșniță, îndată te va mușca". Iar copilul s-a rușinat de niște cuvinte ca acestea ale omului lui Dumnezeu și s-a temut foarte mult; dar s-a și bucurat pentru că a fost înștiințat despre șarpe, de care era să moară. Acestea le zice Sfîntul Grigorie Dialogul despre Sfîntul Isac.

Deci, cu oarecare greșeală l-a presupus pe acest Cuvios Isac, că este cel a cărui viață a scris-o Sfîntul Grigorie Dialogul și că toată călătoria lui este de la patria sa, la viața cea de obște; din viața de obște, la pustie; iar din pustie, la cetatea Ninivei și dintr-însa iarăși la pustie. Iar a acestui al doilea Isac, este de la răsăritul soarelui, pînă la apus, adică din Siria, pînă la Spoleta Italiei. Încă și din epistola către Simeon cel de la muntele cel minunat, putem cu dinadinsul a despărți pe acești bărbați sfinți. Căci de vreme ce zice Dialogul cum că Isac al său, ascunzîndu-se de ucenici și numele schimbîndu-și, a venit în Italia în anii cei dintîi ai stăpînirii Goților. Se cuvine a înțelege deci anii 541, adică anii mîntuirii, în care Totila a început a împărăți în Italia. Și a ajuns trăind pînă în anii cei mai de pe urmă, adică pînă în anul 552 de la Hristos, în care Totila, fiind biruit de Norsit, a pierit. Ori pînă la 553, în care și Tia omorîndu-se, țara Italianilor s-a eliberat de tirania Goților. Și atît de mult și-a ascuns numele său cel adevărat, pînă cînd necuratul duh l-a

arătat. Deci, nu este de crezut Simeon, care sihăstrea în muntele cel minunat, care era aproape de Antiohia și care nici după nume nu era cunoscut în Spolet.

Viața Cuvioasei Atanasia Egumena (12 aprilie)

Este poruncă apostolică să săvârșim pomenirile sfinților, iar viețile și nevoințele lor să le scriem, spre folosul de obște al celor ce le citesc; și să le punem înainte, cu adevărat este lucru de laudă și de mîntuire. Pentru aceasta și viața fericitei Atanasia am dorit a o scrie, deși în puține cuvinte, ca să nu se dea uitării lucrurile cele bune prin trecerea vremii și să se lipsească oamenii de folosul sufletesc. Această femeie vrednică de laudă, numită cu numele nemuririi, care bine și-a săvârșit viața sa și s-a arătat Stăpînului a toate Dumnezeu, roabă bună și credincioasă, s-a născut din tatăl său Nichita și din maica sa Irina, care au fost de bun neam și temători de Dumnezeu. Petrecerea lor era în insula ce se numea Eghina, din care aducîndu-se în viața aceasta omenească s-a făcut vas bineprimit al Sfîntului Duh.

Fiind de șapte ani, a învățat Psaltirea în puțină vreme și se silea la cărți, îndeletnicindu-se în dumnezeieștile Scripturi. Iar într-una din zile, șezînd singură și țesînd un postav, a văzut o stea cu raze luminoase care se cobora spre dînsa și, ajungînd pînă la pieptul ei, o lumina de sus pînă jos. Cum s-a apropiat de pieptul ei steaua aceea cu raze luminoase, îndată s-a făcut nevăzută. Din acel ceas, acea fericită fecioară s-a luminat cu sufletul și a început a urî deșertăciunea lumii acesteia și dorea să intre într-o mănăstire. Însă părinții ei i-au împiedicat foarte mult acest scop și chiar nevrînd, au însoțit-o cu silă mare cu un bărbat, cu care numai șaisprezece zile petrecînd, deodată a rămas văduvă.

Căci un neam de barbari, ce se numeau mauri, fără de veste au năvălit asupra țării acesteia și era nevoie ca bărbatul Atanasiei să meargă la război, unde, după neștiute judecăți ale lui Dumnezeu, a fost ucis cu sabia de barbari. Deci, după uciderea bărbatului Atanasiei, ea s-a apucat iarăși de scopul ei cel mai dinainte, ca să se ducă în mănăstire, însă mai înainte de a săvârși lucrul acela, a venit o poruncă de la împăratul în părțile acelea, ca fecioarele și văduvele cele tinere să se ducă după ostașii lui. Și iarăși a fost silită de părinții săi, ca să se mărite după alt bărbat. Și deși acea nuntă s-a făcut, ea se îngrijea pentru a sa mîntuire, în cîntarea de psalmi fără de lenevire și în citirea cărților îndeletnicindu-se. Apoi cu nici un fel de dulceți ale lumii acesteia sau de grijile bunătăților celor vremelnice schimbîndu-se, se lumina prin smerenia inimii cu cuvioșie și era foarte iubită de casnicii săi și laudată de vecinii cei ce îi vedeau bunătatea. Iar spre darea milosteniei era atît de osîrdnică, încît, deși era plină de toate bunătățile casa ei, acelea nu-i erau destule spre împărțire. Și pe toți cei ce mergeau în casa ei, monahi și străini, îi primea cu cinste și-i odihnea cu iubire de străini, apoi văduvelor, sărmanilor și tuturor celor ce aveau trebuință, le dădea din destul cele trebuincioase vieții.

Odată, fiind foamete și toți fiind lipsiți, pînă și celor necredincioși, care erau acolo și se numeau antigani și care mureau de foame, dînsa avînd milă de dînșii, le dădea hrană, căci împlinea cuvîntul Domnului Care zice: *Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel ceresc este milostiv, căci răsare soarele Său spre cei răi și spre cei buni și plouă spre cei dreți și spre cei nedreți.* Dar nu numai hrană, ci și haine le dădea lor și cu celelalte daruri îi mîngîia. Iar Duminicile și la zilele de praznice, adunînd femeile cele de aproape, le citea dumnezeieștile Scripturi și le deschidea mintea spre frica și dragostea Domnului; și le povățuia spre toată fapta bună. Așa, întru cele dumnezeiești sporind și împodobindu-se cu lucruri bune ca un cîmp cu flori, după cîțiva ani a sfătuit pe bărbatul său, să se lepede de lume și de cele din lume și să meargă la sfînta viață monahicească.

Deci, prin povățuirea fericitei sale soții, făcîndu-se bun monah și viețuind cu sfîntă cuviință, s-a odihnit întru Domnul. Iar acea fericită femeie, rămînînd singură, s-a dat cu totul lui Dumnezeu. Căci aflînd și alte femei cucernice, care aveau același scop, arzînd cu duhul, de acelea s-a lipit cu sufletul și împărțind toate averile sale săracilor, s-a dus din viața lumească împreună cu acele femei și într-un loc oarecare deosebit,

a început viața liniștită, tunzându-se în călugărie de un sfânt bătrîn. Iar după trei sau patru ani, fericita Atanasia a fost aleasă stareță femeilor acelora, fiind silită. Deci, ea singură se socotea pe sine că este cea mai de pe urmă, păzind porunca Domnului, Care zice: *Cel ce voiește între voi să fie mai mare, să vă fie vouă slugă.*

Dar care cuvînt sau ce limbă va putea spune înălțimea smereniei ei? Că din femeile cele ce viețuiau cu dînsa, pe nici una nu a lăsat-o vreodată să-i slujească ei sau să-i toarne apă pe mîini, numindu-se nevrednică a petrece împreună cu dînsule, căci mai ales se socotea nevrednică a primi slujba de la dînsule. Înfrînarea ei era mare, că gusta seara puțină pîine de orz și apă cu măsură, iar untdelemn și vin, asemenea și unt de vaci, brînză și pește nu mîncea niciodată, decît numai la praznicul nașterii lui Hristos și al Prealuminății Învierii, obișnuia a gusta, mulțumind lui Dumnezeu. Iar în Sfîntul Post cel de 40 de zile și în celelalte posturi, după două zile primea hrană, dar nu pîine, ci puține verdețuri crude; iar băutură în acele zile nu gusta nicicum.

Patul ei erau pietrele cele așternute pe pămînt, cu o mică vechitură de pînză de lînă aspră se acoperea deasupra, pe care odihnindu-se, ca David, toată noaptea își uda patul cu lacrimi. Căci, arzînd de dumnezeiasca dorință înăuntrul ei, lacrimile ieșeau la cîntarea de psalmi și la rugăciuni cu îndestulare din ochii ei, ca niște rîuri din izvoare. Haina de deasupra era din lînă de oi, iar pe trup avea o cămașă aspră de pînă. Somn avea puțin și cea mai mare parte din noapte o petrecea totdeauna în rugăciunile cele cu dinadinsul către Dumnezeu și în gîndirea de Dumnezeu. Iar ziua, uneori singură, iar alteori cu celelalte, cînta psalmii lui David. Și se sîrguia ca nici un ceas să nu-l piardă fără rugăciune sau să-și oprească gura de la binecuvîntarea lui Dumnezeu, precum cînta David: *Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.*

Din ziua în care a intrat în mănăstire, n-a gustat nici poame, pînă la sfîrșitul său, pentru înfrînare. Și a primit multe necazuri, fiind egumenă peste surori și îngrijind de dînsule. Iar pentru smerenie și blîndețe, n-a zis către nici una vreun cuvînt aspru sau de ocară, nici a ieșit din cinstita ei gură vreo vorbă către cineva fără cinste, nici către mic, nici către mare, nici către rob, nici către slobod, deși de multe ori nu era ascultată. Și le răbda toate cu blîndețea sufletului și cu inimă dreaptă, privind totdeauna spre răsplătirea care va să fie.

După patru ani de egumenie, fericita Atanasia s-a sfătuit cu surorile să se mute de acolo în alt loc pustiu și liniștit, unde ar putea mai cu înlesnire să slujească lui Dumnezeu în tăcere și cu dumnezeiască povățuire. Și a aflat un monah bătrîn, cinstit cu cinstea preoției și a egumeniei, cu numele Matei, bărbat cu adevărat dumnezeiesc și sfînt. Acela, cunoscînd scopul lor cel bun, le-a arătat un loc precum doreau, în aceeași insulă a Eghinei, într-un munte pustiu, unde era o biserică veche a Sfîntului și întîiului Mucenic Ștefan. Acel loc dacă l-a văzut Cuvioasa Atanasia, a zis: "Eu am văzut de mult acest loc cu ochii minții și socotesc că de acum, aici ne va fi viața și moartea". Deci, Cuviosul Matei, cu binecuvîntarea episcopului părții aceleia, a făcut locuință fericitei Atanasia și surorilor ei la acel loc, lîngă biserica Sfîntului Ștefan.

Dar se cade aici să pomenim în parte și despre fericita viață a lui Matei. Acel cuvios părinte avea nevoiță mare, pentru că în toată noaptea citea psaltirea cu rugăciunile și cînd avea nevoie să doarmă, nu se culca pe coaste, ci avea puțin somn. Si era atît de mare umilința bărbatului aceluia încît, atunci cînd cînta psalmii și se ruga sau săvîrșea dumnezeiasca jertfă cea fără de sînge, curgeau neîncetat lacrimi din ochii lui; și oricine căuta la el dobîndea mare folos. Purta totdeauna o haină aspră de pînă și își subția trupul cu postul și înfrînarea cea fără de măsură. El avea o deosebită dragoste și smerenie pentru Sfîntul Evanghelist Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, iubitul ucenic al lui Hristos, a cărui pomenire și praznic de peste an sosindu-i, cînd începea Dumnezeiasca Liturghie, i-a zis unui slujitor din cei ce stăteau lîngă dînsul: "O, cine ar fi vrednic să fie acum în Efes și să vadă pe Sfîntul Apostol Ioan!"

Zicînd acestea, scotea pîraie de lacrimi din ochi, apoi a suspinat din inimă și s-a făcut un lucru minunat: a văzut pe Sfîntul Apostol Ioan stînd în Altar lîngă dumnezeiasca masă și nu numai el a văzut aceea, dar și alți doi slujitori. Și a stat Sfîntul Ioan văzut de dînșii, de la începutul Sfintei Liturghii pînă la otpust. De

acest lucru atât de mult s-a bucurat inima fericitului Matei și s-a umplut de veselă umilință, încît pînă la trei zile n-a putut să guste hrană.

La acest Cuvios Matei, aducîndu-se un om oarecare slă-bănogit cu toate mădularele, s-a milostivit spre dînsul, că, dezbrăcînd mantia de pe dînsul, a pus-o pe umerii lui și îndată acel om s-a făcut sănătos. Altul a venit, avînd fața întoarsă prin lucrare diavolească, și dacă s-a atins cuviosul cu mîna sa de fața lui, făcînd pe dînsa semnul Crucii, îndată fața s-a întors la rînduiala cea dintîi. O bătrînă oarecare, ce era muncită de duhul cel necurat, ducîndu-se la sfîntul, prin rugăciunile lui a scăpat de muncirea diavolească. Asemenea și altă femeie, monahie, care pătimea și ea de duh necurat, s-a tămăduit cu rugăciunea sfîntului părinte.

Acestea s-au zis despre Cuviosul Matei, care era plăcut lui Dumnezeu și avea dar de tămăduiri de la El. Însă, după neștiutele judecări ale lui Dumnezeu, s-a sfîrșit în apă, cu moarte de primejdie. Căci, călătorind cu corabia spre Constantinopol, s-a scufundat în mare și toți care erau într-însa s-au înecat și s-a lipsit insula Eghina de cinstitele moaște ale cuviosului părinte, de la care bolnavii ar fi primit multe tămăduiri. După dînsul a venit alt preot și egumen famen, cu numele Ignatie. Acela, prin viața cea plăcută lui Dumnezeu și cu darul cel dat de la El, a fost asemenea Cuviosului Matei, că viețuind cu sfințenie s-a sfîrșit bine, iar mormîntul lui izgonea diavoli și tămăduia bolile. Dar să ne întoarcem iarăși la povestirea despre Cuvioasa Atanasia.

Acea fericită femeie avea, precum am zis, mare smerenie și blîndețe și se ruga totdeauna către Dumnezeu și adeseori, privind spre cer, se umplea de spaimă și de mirare; căci vedea un nor luminos lăsînd raze de soare și în mijlocul norului pe un bărbat oarecare cu bunăcuviință, luminîndu-se de o mare frumusețe. Văzînd acestea adeseori, se mira de acel bărbat și grăia în sine: "Cine a împodobit pe acel bărbat? Ce faptă bună l-a făcut atât de luminos și de bine încuviințat?" Acestea gîndind în sine, i se părea că aude un glas zicînd către dînsa: "Bărbatul de care te miri, l-a împodobit așa smerenia împreună cu blîndețea; deci să fii înștiințată, că și tu asemenea te vei lumina pentru smerenie și pentru blîndețe".

Fericita, văzînd aceasta în toate zilele, cu acele două fapte, cu smerenia și cu blîndețele, atât de mult se înfrumuseța, ca nimeni altul. De mînie și de mărire nici urmă nu era într-însa; iar cum s-a suit și la înălțimea celorlalte fapte bune, este arătat de aici, că putea să vadă vedenii cerești cu ochiul cel curat al inimii. Încă și cu faceri de minuni a împodobit-o Dumnezeu. Căci odată, șezînd și îndeletnicindu-se întru gîndire de Dumnezeu, a venit un om foarte bolnav la ochi și o ruga, ca să se roage lui Dumnezeu pentru el. Iar ea, smerindu-se ca și cum mîngîia pe acela, i-a zis: "Și eu asemenea pătimesc de durere de ochi; deci rabdă, că Dumnezeu îți va ajuta". Iar el nu voia să se ducă, ci cu credință cerea tămăduire.

Atunci fericita, punînd mîna pe ochii lui, a zis: "Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a tămăduit pe cel orb din naștere, să-ți dea, frate, tămăduire desăvîrșită". Și îndată omul acela s-a făcut sănătos desăvîrșit de ochi. Și a străbătut slava despre dînsa în toată partea aceea și mulți bolnavi alergau la mănăstirea ei și primeau sănătate cu rugăciunile ei cele primite de Dumnezeu. Cuvioasa a zidit lîngă biserica Sfîntului Ștefan încă alte trei biserici: una în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, alta în a Sfîntului Ioan Mergătorul Înainte și a treia în numele Sfîntului Ierarh Nicolae.

Dar mai mult decît pe celelalte biserici, a împodobit biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru că toate cele de trebuință la zidire și înfrumusețare le avea de la iubitorii de Hristos, care aveau cinstire și dragoste pentru dînsa. Însă de vreme ce era slăvită și cinstită de oameni și supărată de cei ce mergeau la dînsa, de aceea se mîhnea foarte și gîndea unde s-ar putea ascunde.

Deci, luînd cu sine două surori, pe Marina și pe Evpraxia, a fugit în taină la Constantinopol și acolo, într-o mănăstire de fecioare, a petrecut șapte ani. Însă îi părea rău de iubita ei biserică, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise în mănăstirea sa și de multe ori zicea cu lacrimi: "De supărarea omenească și de slava deșartă, sînt izgonită din biserica Stăpînei mele, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, și sed aici străină". Dar nu s-a tăinuit cuvioasa nici acolo viețuind; căci Dumnezeu, preamărind pe roaba Sa, a început a izgoni diavoli și a tămădui boli. Aflînd despre dînsa surorile ei din mănăstirea Eghinei și

mergînd la dînsa, au rugat-o sã meargã cu ele la mănãstirea sa. Încã și o vedenie dumnezeiascã a îndemnat-o, sã se întoarcã la locul sãu și zicea iubitelor sale surori, Marina și Evpraxia: "Este vremea sã ne întoarcem la locul nostru, cãci am vãzut în vedenie biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu deschisã și poruncindu-ne ca sã intrãm într-însa".

Deci, sculîndu-se, s-a dus cu surorile din Constantinopol și au ajuns la insula Eghinei și la mănãstirea sa. Acolo, peste cîteva zile, s-a îmbolnãvit greu și și-a cunoscut sfîrșitul mai înainte cu douãsprezece zile. Cãci a vãzut doi bãrbați în haine albe, venind cãtre dînsa, dîndu-i o hîrtie scrisã și zicîndu-i: "Iatã liberarea ta! Primește-o și te veselește!"

Dupã vedenia aceea, venindu-și în sine, a cunoscut cã era aproape de ieșirea sa din trup și a petrecut douãsprezece zile în neîncetãtã cugetare de Dumnezeu și în rugãciune. Iar hranã și bãuturã în acele zile n-a gustat deloc. Iar surorilor celor ce ședeau lîngã dînsa nu le zicea nimic mai mult, decît numai aceasta: "Cîntați, surorile mele, cîntați și lãudați pe Dumnezeu totdeauna, ca sã fie milostiv greșelilor noastre!" Sosind ziua a douãsprezecea, Cuvioasa Anastasia a zis cãtre dînsa: "Ajutați-mi cãci am slãbit și mergeți în bisericã de sfîrșiți psaltirea; cãci eu acum nu pot s-o sfîrșesc, cã mi-a slãbit puterea foarte mult". Iar ele, plîngînd, au zis: "Pînã la care psalm ai citit? De unde sã o începem ca s-o sfîrșim?" Iar ea a încetișor a rãspuns: "Al nouãzecelea psalm îl am în gurã și acum nu pot mai mult". Și mergînd surorile în bisericã, au sfîrșit pe ceilalți psalmi. Apoi ieșind, au cãzut cu fața înaintea patului ei și plîngere mare au fãcut, cerînd de la dînsa rugãciunile cele mai de pe urmã. Iar ea rugîndu-se pentru toate, pe Marina și pe Evpraxia le-a cuprins cu cinstitele ei mîini, zicîndu-le: "Iubitele mele surori, iatã în aceastã zi ne despãrțim, dar în veacul ce o sã fie, iarãși ne va uni Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos sã vã dea pace, dragoste și înțelepciune și sã vã umple de toate bunãtãțile Sale".

Acestea și altele zicînd, fața ei s-a luminat și toți cei ce veniserã la dînsa s-au umplut de luminã. Se apropia ziua în care se prãznuiește Adormirea Preacuratei Fecioare Nãscãtoare de Dumnezeu și zicea fericita: "Vedeți sã nu rãmînã ceva din cele cuviincioase praznicului, ci și cîntarea bisericeascã cu bunã rînduialã sã fie; sãracilor, scãpãtaților și vãduvelor sã le faceți ospãț, dupã putere. Iar dupã dumnezeiasca Liturghie, sã dați pãmîntului trupul meu cel sãrac".

Aceasta zicînd și cuprinzînd pe cele douã surori mai sus amintite, s-a odihnit întru Domnul, dormind cu somn de obște, cãci ca o vie și-a închis ochii și gura, cãci nu era trebuință ei de obișnuitã slujbã care se face la moarte. Iar surorile, cãzînd la sfîntul ei trup, plîngeau de sãrãcia lor, zicînd: "Unde te-ai dus acum, o, sfîntã maica noastrã, cea numitã cu nemurire? Astfel, ne-ai lãsat sãrmane, ducîndu-te din ochii noștri. Unde vom mai vedea dupã aceasta, fața ta cea cu chip de înger? Unde vom auzi glasul tãu care înveselea inimile noastre și la lucruri bune ne învăța? S-a stins lumina nãdejzii noastre celei bune! Tu acum dormi, dar noi de întristare pentru tine murim! Nu te vom mai avea de acum împreunã cu noi cîntînd, citind, rugîndu-te, vorbind și lucrînd, cãci Domnul te-a ales și te-a luat în veșnicele locașuri, cele fãrã de moarte!" Așa zicînd și mult plîngînd, au grijit trupul ei cel sfînt.

Cuvioasa Atanasia s-a sfîrșit la 14 August, la Vecernia praznicului Adormirii Preasfîntei Nãscãtoare de Dumnezeu. Iar la praznic, dupã dumnezeiasca slujbã, cu cinste a fost îngropatã, cu nemîngîiata tînguire a surorilor. Iar cea care se pusese dupã dînsa egumenã, ziua și noaptea nu ieșea de la mormînt, plîngînd. Și i s-a arãtat în vis Sfînta Atanasia, zicînd cãtre dînsa: "Cu dinadinsul sã știi, cã dupã sãvîrșirea celor patruzeci de zile de la adormirea mea, voi lua cele pregãtite mie de Dumnezeu". Și deșteptîndu-se egumena, nu se pricepea ce înseamnã vedenia aceea și cuvîntul zis de cuvioasa. Dar, sosind ziua cea de 40 de zile, au uitat surorile - precum adeseori se întîmplã -, ca sã-i facã obișnuitã pomenire, pãrîndu-le cã dupã douã zile se împlinesc cele 40 de zile. Și în aceeași searã iarãși s-a arãtat sfînta, zicînd egumenei: "Pentru ce n-ați ținut seama de cele 40 de zile și n-ați pregãtit cele spre pomenire, nici spre dare la sãraci, nici spre primirea de oaspeți?" Și, deșteptîndu-se din somn, egumena a numãrat zilele cu dinadinsul și a cunoscut cã aceea era seara zilei a 40-a, în care se cãdea sã cînte panahida.

Iar a doua zi, fãcîndu-se pomenirea și sãvîrșindu-se dumnezeiasca slujbã, douã monahii începãtoare a cetelor bisericești, cãrora Dumnezeu le-a deschis ochii sufletești, au vãzut o minunatã vedenie în bisericã:

Doi bărbați oarecare, foarte cinstiți cu chipul, îmbrăcați în haine luminoase, au intrat în biserică, ducând între dînșii pe Cuvioasa Atanasia, pe care punînd-o înaintea Sfîntului Altar, au îmbrăcat-o cu porfiră împărătească, împodobită cu pietre scumpe și cu mărgăritare de mult preț și i-au pus pe cap coroană împărătească, care avea cruce dinainte și înapoi; i-au dat apoi și un toiag de aur, la fel împodobit cu pietre scumpe; apoi, luînd-o de mîini, au dus-o în Sfîntul Altar prin ușile împărătești.

Se mai scrie despre dînsa și aceasta. Că, ducîndu-se către Domnul, a poruncit surorilor ca pînă la patruzeci de zile să pună masă săracilor. Dar ele numai pînă la a noua zi au făcut aceasta, iar după acele nouă zile au încetat. Și li s-a arătat sfînta cu doi înger, zicîndu-le: "Pentru ce ați călcat porunca mea? În știre să vă fie vouă, că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, pînă la 40 de zile, cum sînt săturarea flămînzilor și rugăciunile preoților, milostivesc pe Dumnezeu și chiar păcătoase fiind sufletele celor adormiți, primesc iertarea păcatelor întru Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenire, se îmbogățesc cu împlinirea a tot binele".

Aceasta zicînd sfînta și-a înfipt în pămînt toiagul și s-a făcut nevăzută. Iar a doua zi sculîndu-se surorile au văzut toiagul ei înflorit și au preamărit pe Dumnezeu a toate Făcătorul. Aceasta povestește prologul. Apoi săvîrșindu-se anul după moartea Cuvioasei Atanasia și pomenirea sfîntei sosind, precum scrie Metafrast, au venit doi bărbați preoți și cu dînșii au adus o femeie muncită de multe duhuri rele. Acei preoți, luînd acoperămîntul mormîntului și măturînd țărîna pîmîntului, au scos afară racla cu moaștele Cuvioasei Atanasia și îndată necuratele duhuri au fugit din femeia aceea și s-a făcut sănătoasă. Iar din raclă a ieșit o mare și bună mireasmă și s-a văzut picurînd din raclă mir. Apoi, descoperind racla, au văzut pe Cuvioasa Anastasia ca și cînd atunci adormise, luminîndu-și sprîncenele, buzele și fața cu frumoasă podoabă, iar trupul cu mîinile și tot sfîntul ei trup era întreg, neavînd nici cît de puțină stricăciune și izvora mir. Aceasta văzînd-o toți cei ce erau acolo, scoteau lacrimi de bucurie din ochi. Iar acei sfîniți preoți, acoperind racla, au judecat să nu pună sfintele moaște ale Cuvioasei Atanasia în pămînt, ci la vedere în biserică și au făcut astfel. După aceasta făcîndu-i o raclă nouă, au mutat cinstitele moaște într-însa din cea veche.

După aceea au luat călugărițele de pe moaște, cea dintîi haină de păr a sfîntei, pregătindu-i alta nouă de mătase. Dar nu puteau să îmbrace trupul sfîntei, de vreme ce Sfînta Atanasia nu voia, și își ținea mîinile pe piept, ca și cum era vie, nevrînd haine de mătase, și chiar după moarte iubind sărăcia. Iar una din ceata călugărițelor celor îmbunătățite, fiind vas ales al Sfîntului Duh și-a plecat genunchii și a început a se ruga către dînsa, ca și către o vie, grăind: "Cînd viețuiai între noi, ai avut în toate fără împotri-vire ascultare, stăpîna noastră. Așa și acum binevoiește a ne asculta și cu această smerită haină, care ți s-a adus, binevoiește a te îmbrăca".

Astfel, după ce s-a rugat fecioara aceea, Cuvioasa Atanasia, ca o vie, a ascultat. O, minune! Atunci, ridicîndu-se, a șezut și și-a întins mîinile spre îmbrăcare, iar după ce s-a îmbrăcat, s-a culcat iarăși în raclă. Și multe alte minuni se săvîrșeau de la sfintele ei moaște, căci se făceau tămăduiri de toate bolile și diavoli se goneau din oameni cu sfintele ei rugăciuni. Ale cărei faceri de minuni nu ajunge vreme scriitorului a le scrie toate cu de-amănuntul, ca să nu se supere și cei ce citesc, asemenea, și cei ce ascultă. Ci cu această scurtă și de folos povestire despre cuvioasa, să fim îndestulați.

Iar tu, o, fecioară, doamnă, ceea ce ești cinstită cu numele nemuririi, Atanasia, ceea ce ești împreună viețuitoare cu dumnezeieștii îngeri, care ai sărăcit pentru Hristos și cu dumnezeieștile daruri te-ai împodobit; care totdeauna ai plîns și mîngîierea cea nesfîrșită ai cîștigat-o, care cu blîndețe te-ai împodobit și pămîntul celor blînzi ai moștenit, apoi în foame și în sete ți-ai petrecut vremelnica viață și sațiul îndulcirii celei veșnice l-ai aflat; care milostivă către săraci ai fost și de la Dumnezeu te-ai miluit; tu, care pentru curățenia inimii tale, ai luat în tine lumina Sfîntului Duh și, avînd pace în sufletul tău, aceluiasi Duh Sfînt te-ai făcut locaș și ai fost vistierie a tuturor lucrurilor celor bune; pentru aceasta luminii celei negrăite te-ai învrednicit în cer. Tu, ceea ce locuiești cu adunările sfinților și cu cetele dreptilor te sălășluiești, pomenește-ne și pe noi, cei ce lăudăm viața ta cea îmbunătățită și cu duhovnicească bucurie cinstim pomenirea ta. Caută spre viața noastră cea învăluită de lumeștile valuri, ca, prin rugăciunile tale bineviețuind, de cursele diavolești să scăpăm și împreună cu tine să ne învrednicim

veșnicilor bunătați, cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfântului Mucenic Artemon (13 aprilie)

În timpul împărăției lui Dioclețian a fost mare prigoană împotriva creștinilor; de vreme ce au fost trimiși muncitori prin toate cetățile și țările stăpînirii romanilor, ca să aducă jertfe zeilor și să silească pe creștini la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor pleca, să-i schingiuiască și să-iucidă. Deci, a mers în părțile Capadochiei un comit cu numele Patrachie, care săvîrșea porunca împăratului.

Dar mai înainte de venirea lui, fericitul Sisinie, episcopul Laodichiei, aflînd că se apropia comitul, a luat pe Sfântul Artemon presbiterul și pe oarecare din creștini și s-a dus noaptea în capiștea Artemidei și au sfărmat pe toți idoli ce au fost acolo și i-au ars cu foc. Apoi întorcîndu-se la biserica creștină, care era la cinci stadii de cetate, își săvîrșeau obișnuitele rugăciuni și-i întărea pe credincioși, zicîndu-le: "Fiii mei, auzim de Antihrist cel ce vine în cetate, vrînd să ucidă pe creștini. Deci, nimic să nu vă despartă pe voi de dragostea lui Hristos, nici focul, nici sabia, nici fiarele și nici un fel de moarte oricît de cumplită".

Iar după ce a intrat în cetate comitul Patrachie, a adus mai întîi o jertfă în capiștea lui Apolon și a făcut în aceea zi cercetare. Apoi îngrozirile împărătești le-a pus înainte și s-au îndeletnicit cinci zile în cercetări și în vînătoare. După aceea a intrat în capiștea Artemidei, vrînd să săvîrșească necurata jertfă și negăsind pe idoli, întreba unde sînt. Iar oarecare din elini i-au spus că episcopul Sisinie cu preotul său Artemon și cu alți creștini au sfărmat pe Artemida și pe ceilalți idoli ce au fost acolo.

Deci, întrebînd comitul unde este episcopul și creștinii, i-a răspuns că s-au adunat în biserica lor. Atunci comitul îndată încălecînd pe cal, s-a dus cu ostași înarmați spre biserica creștină, ca să verse sîngele celor credincioși, iar pe Sisinie și pe Artemon să-i taie bucăți. După ce s-a apropiat el de biserică, cînd era ca de o stadie, deodată l-a cuprins niște friguri mari, încît a căzut și foc peste măsură l-a cuprins, încît pe năsalie l-au dus la o casă ce se afla acolo.

După ce a înnoptat, ostașii au stat cu lumînări pe lîngă comitul cel bolnav, așteptîndu-i moartea, iar comitul a zis către casnicii săi: "Creștinii m-au blestemat și Dumnezeu lor mă muncește". Zis-au lui casnicii: "Puternicii zei și luminata zeiță Artemida, te vor face pe tine sănătos". Bolind el greu și simțind că moare, a zis către ostași: "Duceți-vă în biserica creștină și spuneți episcopului Sisinie, că așa zice comitul Patrachie: "Mare este Dumnezeu creștinilor". Deci, roagă-te către dînsul pentru mine, ca să mă scol din această boală grea și-ți voi face chipul tău din aur și în mijlocul cetății îl voi pune".

Ducîndu-se ostașii, au spus episcopului cuvintele comitului, iar episcopul i-a răspuns: "Aurul tău cu tine să fie! Dar de crezi în Domnul nostru Iisus Hristos, te vei izbăvi de boala ta". Și iarăși a trimis comitul, zicînd: "Cred în Dumnezeu tău, numai să mă tămăduiesc!" Deci, episcopul a făcut pentru dînsul rugăciune și îndată comitul s-a sculat sănătos, neavînd nicidecum boală trupească. După cîteva zile comitul Patrachie s-a dus în cetatea Cezareei din Palestina, fiind departe de Laodiceia cam la trei stadii și a întîmpinat pe Sfântul Artemon venind de la vînat. Pentru că, cu cuvîntul lui Hristos, vîna fiare sălbatice și îl urmau doi cerbi și șase asine sălbatice pe care le ducea preotul la episcop, fiindcă avea episcopul o grădină frumoasă de pomi și într-însa voia să aibă și fiare sălbatice.

Deci, poruncind comitul să stea, a întrebat pe robul lui Dumnezeu Artemon, cum a vînat fiarele acelea. Iar el a răspuns: "Cu cuvîntul Hristosului meu am vînat acestea!" Și i-a zis comitul: "Bătrînule, mi se pare că ești creștin". Sfîntul a răspuns: "Din tinerețe sînt creștin". Atunci legîndu-l cu două lanțuri, l-a dat pe el la doi ostași, poruncind să-l ducă pe Artemon după dînsul, în cetatea Cezareei. Iar sfîntul, fiind legat și

întorcându-se către fiarele ce-i urmau lui, le-a zis: "Mergeți la Sisinie episcopul". Iar ele s-au dus și au stat lângă ușile ogrăzii bisericii și episcopul a întrebat pe portar: "De unde au venit aceste animale?" Atunci cu porunca lui Dumnezeu, un cerb luând glas omenesc, a zis: "Robul lui Dumnezeu, Artemon este prins de către răucredinciosul comit și l-au dus legat în Cezareea, iar pe noi ne-a trimis la tine".

Episcopul s-a spăimântat de grăirea cerbului și suspinând greu de prinderea lui Artemon, a chemat pe diaconul Filie și i-a zis: "O minune nouă s-a făcut, că iată din aceste fiare pe care le vezi, un cerb a grăit cu glas omenesc, spunând, că robul lui Dumnezeu Artemon a fost prins de necuratul comit și l-a dus în Cezareea legat. Și m-a cuprins spaimă de vorbirea omenească a cerbului și jale grea pentru prinderea lui Artemon. Deci, ia câteva prescuri și du-te în Cezareea cu o slugă, ca să afli dacă sînt adevărate cele grăite de cerb". Diaconul, luând prescurile și o slugă, rugîndu-se, s-a dus.

Sosind în Cezareea, a aflat pe Sfîntul Artemon șezînd în temniță și închinîndu-se lui, a zis: "Robule al lui Dumnezeu Cel de sus și păstor al oilor cuvîntătoare, cum ne-ai lăsat și ai căzut în mîinile tiranului, căci noi n-am știut? Ci una din fiarele sălbatice a vestit episcopului despre tine, vorbind omenește; de aceea m-a trimis episcopul aici, să văd dacă sînt adevărate cele grăite, pentru că greu se mîhnește pentru tine". Sfîntul Artemon a răspuns: "Filie, slujitor al Domnului, dacă te duci, vestește stăpînului meu, sfîntului episcop, că sînt prins la cazne pentru Hristos și șed în temniță. Deci, să se roage pentru mine ca să pot birui izvodirile cele viclene ale călăului urît de Hristos și să mă învrednicesc a fi părtaș cu Domnul meu, Iisus Hristos". Apoi și-au dat sărutare unul altuia și s-au despărțit; diaconul s-a întors la locul său, iar Artemon a rămas în lanțuri.

Venind diaconul la episcop și spunîndu-i cuvintele lui Artemon, episcopul s-a rugat cu lacrimi către Dumnezeu grăind: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit pe Daniil din groapa cu lei și pe cei trei tineri i-ai scos din cuptorul cel înfocat a lui Nabucodonosor, izbăvește și pe robul tău Artemon de vrăjmașul Patrachie și fă ca să biruiască toate scornirile de muncă ale acestuia și îl numără în ceata sfinților mucenici".

Într-una din zile comitul Patrachie, făcînd cercetare în cetatea Cezareei, a poruncit să aducă înaintea sa pe Sfîntul Artemon, presbiterul Laodichiei și a zis către dînsul: "Bătrînule, spune-ne cum te numești!" El a răspuns: "Mă numesc Artemon, rob al lui Hristos Dumnezeul meu". Comitul zise: "Tu ești cel care ai sfărîmat chipul cel cioplit al mării zeițe?" Sfîntul răspunse: "Eu sînt". Comitul zise: "Spune-mi, bătrînule, cum ai asuprit puterea ei, cum n-ai cruțat chipul acela și cum nu te-ai temut de răsplătirea ei? Iată ea fiind blîndă te-a lăsat să trăiești încă". Sfîntul Artemon răspunse: "Și pe tine te voi asupri, rugîndu-mă Dumnezeului meu, și-ți voi birui tirania ta! Iar pe idolul cel mort și mut cum n-aș fi putut să-l asupresc?". Comitul zise: "Eu, auzind de numele tău, că te numești Artemon, socoteam că ești rob al zeiței Artemida și mi se pare că, chiar aceea te-a lăsat să trăiești, pentru că ești de un nume cu dînsa". Sfîntul răspunse: "Preanecuratule păgîn, fiu al diavolului, întunecatule cu mintea, dacă voiești să auzi de numele meu, înțelege că eu, fiind încă în pîntecele maicii mele, mi s-a dăruit acest nume de la Dumnezeu". Comitul a zis: "Cinstește-ți bătrînețile, cruță-ți căruntețile și jertfește marelui Asclipios, zeul acestei cetăți". Sfîntul răspunse: "Șaisprezece ani am fost citeț, citind cărțile în biserica Dumnezeului meu; douăzeci și opt de ani am fost diacon, citind Sfînta Evanghelie și treizeci și trei de ani am împlinit în preoție, învățînd pe oameni și povățuindu-i la calea mîntuirii cu ajutorul lui Hristos. Iar acum îmi poruncești să fiu asemenea ție și să jertfesc diavolului ce este în idolul cel nesimțitor? Iată, vreau să văd pe zeul tău și să-i cunosc puterea". Comitul zise: "Mare slavă și putere are marele zeu Asclipios! Iar dacă cineva nu aduce tămîie cu rugăminte înaintea capiștei lui, nu poate să intre înăuntru; căci erau niște balauri petrecători în capiștea lui Asclipios și slujitorii le aduceau mîncăruri dulci odată pe an". Sfîntul zise: "Să mergem în capiștea lui Asclipios și dacă nu mă va lăsa să intru înăuntru, atunci îi voi aduce tămîie!"

Mergînd comitul și poporul cu sfîntul, apropiindu-se de capiștea aceea, balaurii și mai ales necuratele duhuri dintr-înșii, nesuferind venirea mucenicului și puterea lui Hristos ce era într-însul, scoteau șuierături înfricoșate în capiște și tulburare, încît se clătina ca un copac de vînt, și văzînd aceea popoarele și comitul, fugeau de frică. După aceea comitul a zis către sfînt: "Vezi cît de mare este puterea lui Asclipios, căci pe nimeni nu lasă să intre la dînsul fără tămîie?" Sfîntul zise: "Poruncește jertfitorului tău să-mi deschidă

capiștea, căci eu voi intra". Și a poruncit comitul să deschidă capiștea. Iar slujitorul care se numea Vitalie a zis către comit: "Mă rog prealuminatelor stăpînirii tale, nu pot deschide fără tămîie și fără rugăminte; pentru că este mare îngrozirea zeului Asclipios". Deci, luînd slujitorul tămîia, a adus-o după obiceiul său și a deschis ușa cea încuiată, apoi a fugit îndată.

Atunci comitul, stînd departe, a zis către sfînt: "Bătrînule, dacă poți să intri, intră". Iar sfîntul, apropiindu-se de ușă și făcînd semnul Crucii, a intrat cu îndrăzneală și balaurii stăteau nemișcați. Sfîntul s-a rugat către adevăratul Dumnezeu, zicînd: "Doamne Dumnezeul meu, Cel ce prin robul Tău Daniil ai sfărmat pe idolul Baal din Babilon și ai ucis balaurul, tu și acum, Doamne, prin mine păcătosul, cu puterea Ta dumnezeiască ucide balaurii aceștia, ca să se preamărească numele Tău cel Sfînt". Apoi îngrozind pe balauri ca să nu vatăme pe nimeni, le-a poruncit să-i urmeze și a ieșit cu dînșii afară. Iar poporul și comitul, văzînd cum ieșiseră balaurii din capiștea lui Asclipios, s-au spăimîntat și au început să fugă.

Sfîntul a strigat în urma lor: "De ce fugiți? Nu vă temeți! Stați și vedeți cum, cu puterea Dumnezeului meu Cel adevărat, balaurii aceștia vor muri înaintea ochilor voștri!" Și suflînd asupra lor, îndată i-a lăsat morți, pentru că s-au risipit înaintea picioarelor lui, fiind loviți ca de un tunet. Atunci Sfîntul Artemon a grăit către comit: "Vezi, Patrachie, pe zeii cei cinstiți de voi, cum au murit prin puterea lui Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos?" Iar comitul și tot poporul s-au înspăimîntat, văzînd pe balauri uciși fără fier, între care era unul foarte mare, avînd cinci coți grosime, iar în lungime douăzeci și cinci de coți.

Văzînd aceasta Vitalie slujitorul, și-a ridicat glasul și a zis: "Mare este Dumnezeul creștinilor și mare este puterea acestui bărbat! Căci prin suflarea gurii a ucis pe acești balauri" Și, căzînd la picioarele sfîntului, grăia: "Robule al Dumnezeului Celui de sus, nu mă depărta de tine, ci mă rog ție, însemnează-mă cu puterea Dumnezeului tău, ca să fiu desăvîrșit, oaie a turmei tale. Pentru că pînă acum am fost în înșelăciune, uitîndu-mă la idoli și la acești balauri, iar acum cunosc pe Dumnezeul cel adevărat!" Iar păgînul comit, avînd ochii sufletești orbiți, deși vedea o minune ca aceea, însă n-a voit să cunoască adevărul prin puterea dumnezeiască, ci socotea că Artemon prin vrăji a ucis balaurii.

Nesuferind rușinea și umplîndu-se de mînie pentru a sa rușinare și pentru pierderea balaurilor, a poruncit ca iarăși să piardă pe sfîntul mucenic și să-l supună la întrebare înaintea nedreptei sale judecăți. Și a zis cu mînie către sfîntul: "Așa mă jur pe zeița cea mare Artemida și pe luminatul Apolon, că de nu vei spune cu ce putere ai ucis balaurii cei mari, în bucați te voi sfărîma". Răspuns-a mucenicul: "Cu puterea lui Hristos și cu ajutorul Sfîntului Arhanghel Rafail, trimis de Dumnezeu, am ucis pe balaurii voștri". Zis-a comitul: "Oare poate Cel răstignit de neamul jidovesc, să aibă o putere ca aceasta?" Zis-a sfîntul: "O, întunecatele cu răutatea, învechitule în răutăți și moștenitorule al iadului, ai auzit și încă auzi, că prin puterea Dumnezeului meu, au murit fiarele voastre". Atunci comitul, umplîndu-se de mînie, a ars o tigiaie unde a pus pe sfîntul mucenic, încă și țepi de fier a ars și a poruncit ca să-l împungă și cu alte fiare ascuțite să-i taie mădularele trupului. Și zicea către dînsul: "Vezi, nesupusule bătrîn, cum pieri trupul tău în munci?" Iar pătimitorul, căutînd la cer, a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, nu lăsa pe necuratul comit să rîdă de mine robul Tău; căci știi, că pentru Tine pătimesc astfel. Ci dă-mi răbdare pînă în sfîrșit, să se rușineze vrăjmașul meu. Ascultă, Dumnezeule, rugăciunea robului Tău și ia în urechi ruga mea, Doamne Savaot. Pentru că Tu ai făcut cerul și pămîntul și toate cele ce sînt minunate sub cer. Tu ești Domn al tuturor și nu este cel ce poate să se împotrivescă Ție. Deci cu mila Ta mîntuiește-mă, Doamne. Tu ai sfîntit pe pruncul Tău, Abel, cel fără de răutate și junghiat fără vină. Tu ai îndreptat și la înălțime ai rînduit pe plăcutul Tău Enoh. Tu ai păzit în corabie pe Noe și ai înălțat pentru binecuvîntare pe arhiereul Melchisedec. Pentru jertfă ai preamărit pe Avraam, ai înmulțit neamul lui Iacov prin nașterea de fii, ai scos din focul Sodomei pe Lot și ai fericit prin răbdare pe Iov. Cu al Tău ajutor Iosif a biruit patimile trupești, s-a preamărit Moise, robul Tău, asupra vrăjmașilor și toți cei îndreptați prin Tine, Te laudă pe Tine Dumnezeul Cel preamărit. Acum și eu, robul Tău, mă rog Ție, Doamne, miluiește-mă pe mine cu mila Ta și ajută-mă cu puterea Ta".

Astfel rugîndu-se sfîntul, iată cerbul care grăise în Laodicea cu glas omenesc către episcop, a intrat în Cezareea și trecînd prin mijlocul poporului în acea privesc, a căzut înaintea sfîntului mucenic Artemon și-i lînga picioarele cele sfîntite. Apoi, stînd înaintea comitului, prin dumnezeiasca poruncă pentru

mustrarea și înfruntarea păgînilor, iarăși luînd glas omenesc, a început a zice: "O, comitul, răucredinciosule, cunoaște că nimic nu este care să fie cu neputință la Dumnezeu și puternic este și celor necuvîn-tătoare să le dea grai omenesc spre arătarea dumnezeieștii Sale puteri. Deci să știi că robul lui Dumnezeu, Artemon, degrab se va libera, iar tu de două păsări cerești vei fi răpit și vei fi aruncat într-o căldare clocotită, pentru că pe Dumnezeu, pe care L-ai mărturisit și ai crezut într-Însul, de Acela te-ai lepădat și pe omul cel drept, fără omenie îl muncești".

Iar necuratul comit, fiind dat în vileag și muștrat de dobitocul cel sălbatic, dar socotind aceea vrajă, s-a mîniat foarte și a poruncit ostașilor să ucidă cerbul acela. Și unul din ostași, luînd o sulită, s-a pornit să ucidă pe cerb; dar cerbul a sărit, iar sulita a lovit pe stolnicul comitului și l-a străpuns, iar cel însulit, îndată în acel loc și-a dat sufletul. Acest lucru văzîndul comitul, i-a fost jale de stolnicul său și, sculîndu-se de pe divan, s-a dus la casa sa, iar pe mucenic a poruncit să-l arunce iar în temniță.

A doua zi, a poruncit comitul să gătească o căldare mare, s-o umple cu smoală și s-o fiarbă, vrînd ca să arunce într-însa pe mucenic cu capul în jos. Și făcîndu-se aceasta, slujitorii au mers să-i spună de fierberea căldării cu smoală; iar comitul, vrînd cu ochii săi să vadă căldarea aceea, a încălecat pe cal și s-a dus spre căldare. Iar după ce s-a apropiat, s-au pogorît din cer doi îngeri ca doi vulturi și, apucînd de pe cal pe comit, l-au aruncat în smoala care fierbea în căldare și s-a topit, încît nici oasele nu i-au mai rămas.

Atunci ostașii și tot poporul, văzînd aceasta, s-au înspăimîntat și au fugit, iar sfîntul, fiind scos din căldare, a rămas singur la un loc, și stînd, slăvea pe Dumnezeu. Deci, plecîndu-și genunchii, s-a rugat și a izvorît din locul acela izvor de apă. Apoi, venind Vitalie, slujitorul idolesc și alți mulți, au fost învățați și s-au botezat de sfîntul. Iar în noaptea aceea, a venit un glas de sus, zicînd către mucenic: "Ieși din cetatea aceasta și vino în Asia, în locul ce se numește Vuli, care este lîngă mare. Acolo vei afla pe Alexandru și pe Pironia, maica aceluia, și vei curăți împreună cu dînșii pe mulți de diavoli și de felurite boli și mulți luminîndu-se prin tine, vor preamări pe Dumnezeu".

A doua zi, s-au adunat la Sfîntul Artemon toți cei nou-luminați prin botez. Iar el, luînd pîinea dumnezeieștilor Taine, a frînt-o în bucăți și amestecînd-o în paharul sfînt, le-a dat, zicînd: "Această pîine este Trupul lui Hristos și acest vin este Sîngele lui Hristos, cel vărsat pentru sufletele voastre! Deci, păziți-vă, fiilor, ca nici unul din voi să nu vă despărțiți de dragostea lui Hristos, ci stați neclintiți în credință; căci mie mi s-a poruncit să mă duc în Asia".

Auzind episcopul Cezareei toate cele despre Sfîntul Mucenic Artemon, că mulți au fost botezați de el și că învață pe popor cuvîntul adevărului, a mers la dînsul cu credincioșii care erau cu el și sărutînd pe sfînt și făcînd rugăciune, au însemnat locul acela cu un semn, pe care a pătimit Sfîntul Mucenic Artemon și după aceea a zidit pe el o biserică. Iar din mucenicii cei botezați, pe unii i-a sfințit preoți, pe alții diaconi, iar pe Vitalie l-a pus episcop; căruia i-a și încredințat părțile Palestinei. Iar Sfîntul Mucenic Artemon, sărutînd pe episcop și pe popor, a ieșit spre partea Asiei hotărîtă lui. Dar pe cale fiind răpit de înger, a fost dus la locul unde a fost trimis; acolo a făcut minuni mari cu puterea lui Dumnezeu, căci pe mulți i-a luminat și i-a adus la Dumnezeu.

După aceea prinzîndu-l cei necredincioși, i-au tăiat capul și astfel s-a dus la veșnicele locașuri, ca să ia cununa cinstitei slave de la Hristos Dumnezeu nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh se cuvine slavă și închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Martin Mărturisitorul, Papă al Romei (14 aprilie)

După sfrîșitul lui Teodor papă al Romei, a luat scaunul Bisericii Romei fericitul Martin, cu glăsuțică alegere a tuturor. În acea vreme la răsărit împărăția peste greci, Consta, fiul lui Constantin și nepotul lui

Eraclie împăratul. Dar în acei ani împărații grecești stăpîneau și Roma cea veche, iar rudele stăpîneau părțile Apusului și se înmulțea atunci la Răsărit eresul monoteiștilor, adică al celor ce mărturisesc că numai o voie este în Hristos Domnul nostru. Iar eresul acela ieșise din eresul ce fusese mai înainte al lui Evtihie, care zicea că numai o fire este în Hristos, împotriva mărturisirii ortodoxe, care întărește a crede că în Domnul nostru Dumnezeu Cel întrupat sînt două firi, precum și două voințe și lucrări, fiind deosebită fiecare fire, însă într-o singură persoană a lui Hristos. Pentru că nu în două persoane despărțite este Hristos Dumnezeu, ci în doimea firilor este cunoscut cu neamestecare.

Și a început acel eres prin Chir, patriarhul Alexandriei și Serghie al Constantinopolului, învoindu-se la aceasta și împăratul Eraclie, unchiul împăratului Constantin. După Serghie a fost patriarh în Constantinopol, Piros, tot eretic monotelit, apoi Pavel, de același eres. După îndemnarea aceluși Pavel, împăratul Consta a scris o cărticică plină de eresul monoteiștilor, numind-o "tipos" și a trimis-o pretutindeni, poruncind ca astfel să se creadă. Deci, mulți din cei dreptcredincioși, care nu se învoiau cu eresul acela, se împotriveau nedreptei porunci împărătești, suferind prigoniri, bătăi, chinuri și morți. Unul ca acesta a fost Cuviosul Maxim Mărturisitorul, precum se scrie în viața lui pe larg. La preasfințitul papă Martin, care a luat scaunul patriarhiei Romei celei vechi, împăratul a trimis îndată acea cărticică a sa cu socoteală ereti-cească și cu credința cea rea, dorind ca noul papă Martin să primească acea credință și să se întărească sobornicește. Iar Fericitul Martin lepăda acea rea credință, zicînd: "Chiar dacă toată lumea ar voi să primească această nouă învățătură, potrivnică celei drepte, eu nu o voi primi, nici mă voi depărta de evanghelică și apostolică învățătură și de la așezămintele Sfinților Părinți, măcar de voi pătimi și moartea". Și a trimis la Pavel patriarhul Constantinopolului bărbați cinstiți din rînduiala bisericească cu o scrisoare, prin care îl ruga și-l sfătuiă să nu se facă împerechere în unirea bisericească, nici să semene neghine eretice în mijlocul grîului credinței dreptcredincioase; și să sfătuiască pe împăratul, să înceteze de la o socoteală ca aceea potrivnică Bisericii. Iar patriarhul Pavel, nu numai că nu a ascultat pe Fericitul Papă Martin; dar și pe trimișii lui i-a surghiunit cu necinste și cu bătăi în țări îndepărtate.

Atunci preasfințitul Papă, cu sfatul Cuviosului Maxim Hriso-politeanul, care era în acea vreme în Roma, a adunat sobor local, chemînd pe episcopii Apusului, în număr de 105; și punîndu-le înainte rătăcirea lui Chir, a lui Serghie, a lui Piros și a lui Pavel împreună cu împărăteasca scrisoare, care se numea "tipos", le-au dat anatemei; și a scris către toți credincioșii, care erau în toată lumea, întărindu-i în dreapta credință, arătîndu-le ereticeasca vătămare și poruncindu-le să se ferească cu strășnicie de ea.

Auzind de aceasta împăratul Consta, s-a umplut de mînie și de mare tulburare, încît a trimis la Roma pe un oarecare voievod al său, cu numele Olimpiu, ca să prindă pe Sfîntul Martin Papă. Iar cînd a sosit Olimpiu la Roma, a apucat soborul din acel loc; și văzînd mulțimea episcopilor și a poporului ce se adunase, iar cetatea plină de duhovnicească și mirenească rînduială, n-a mai îndrăznit să prindă pe papa la arătare, ci a învățat pe unul din ostași, să-lucidă în biserică. Și intrînd acel ostaș în biserică, avînd ascunsă pe sub haine o sabie ascuțită, s-a apropiat de papă, ca să-l străpungă deodată. Dar a orbit îndată, pentru că Domnul, Care nu lasă toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, n-a lăsat pe ucigaș să-și ridice mîna de călău asupra credinciosului său rob.

Văzînd Olimpiu că Domnul păzește pe slujitorul Său, a lăsat pe Papa Martin și s-a dus în Silicia împotriva saracinilor și a murit acolo. Iar împăratul, fiind îndemnat de Pavel Patriarhul, a trimis la Roma pe voievodul Teodor, care se numea Caliop, ca să piardă pe Papa Martin, aruncînd asupra lui niște pricini mincinoase, zicînd că s-ar fi înțeles cu saracinii, îndemnîndu-i asupra împărăției grecești și că voiește să se scoale cu război împotriva împăratului, ca și cum n-ar fi păzit credința cea dată de la părinți și că ar fi hulit și pe Preacurata Maica lui Dumnezeu.

Ajungînd trimisul împăratului la Roma, punea învinuirile acelea asupra Papei înaintea tuturor. Iar Fericitul Martin Papă, nefiind vinovat de nici o învinuire din acelea, se dezvinovăța de clevetirile cele nedrepte, zicînd: "Cu saracinii n-am avut niciodată vreo înțelegere, numai că am trimis milostenie fraților celor dreptcredincioși, care petrec în mijlocul saracinilor în sărăcie și în nevoi. Iar pe Preacurata Maica lui Dumnezeu, dacă nu o cinstește cineva, nu o mărturisește și nu i se închină ei, blestemat să fie acela, în

veacul de acum și în cel viitor. Și sfânta credință cea dată de la Sfinții Apostoli și de la purtătorii de Dumnezeu părinți, nu noi, ci cei ce înțeleg cele potrivnice, n-o păzesc cu dreptate".

Dar trimisul împăratului, neascultînd îndreptările papei, îl găsea vinovat în toate, adăugînd la sfîrșit și aceasta, că nu după pravilă s-ar fi suit pe scaun. Apoi, într-o noapte, neștiind nimeni, cu putere ostăsească a prins pe papa, l-a dus la liman și punîndu-l într-o corabie, l-a trimis departe pe mare, printre insulele ce se numeau Ciclade. Și la una din insulele acelea, care se numea Naxia, a fost ținut sfîntul un an întreg, chinuindu-se cu foamea și cu cele ce nu-i ajungeau pentru trebuință. Iar cînd i se aducea ceva de la iubitorii de Dumnezeu ai acelei țări, cărora li se făcea milă de papa cel izgonit, apucau străjerii înainte și o lua cu sila, de la cei ce aduceau și, ocărîndu-i, le zicea: "Dacă cineva va voi să-l iubească și să-i fie milă de dînsul, acela este vrăjmaș patriei. Căci izgonitul acesta este eretic, potrivit lui Dumnezeu și răsturnător a toată împărăția grecească". Și străjerii aceia făceau mult necaz sfîntului, batjocorindu-l și ocărîndu-l. Și slăbea sfîntul cu puterea trupească, pe de o parte cu chinurile și neajunsurile cele din toate zilele, iar pe de altă parte de boala de care era cuprins. Dar nu slăbea și cu mărimea sufletului, ci răbda cu mulțumire toate pentru Dumnezeu. După aceea l-au dus în Bizanț.

Ajungînd corabia în Bizanț pe o vreme senină și sosind de dimineață la limanul ce se numea al lui Eftimie, aproape de Arhandia, veneau la sfîntul, care era foarte bolnav, diferiți oameni fără de omenie, trimiși anume de la palatele împărătești și de la patriarhie, să necinstească cu vorbe grele și cu defăimări pe cel atît de cinstit arhieru al lui Dumnezeu. Deci răbda aceasta sfîntul de dimineața pînă seara. Apoi, apunînd soarele, a venit un oarecare Notarie, cu numele Sagoliv, cu mulți ostași și, luînd pe sfîntul din corabie, l-au pus pe o pîrghie, neputînd nicidecum să meargă de boală, și l-au dus într-o curte oarecare ce se numea Prandiară. Acolo l-au închis într-o cămară întunecoasă și strîmtă și îl străjuiau cu tărie, păzindu-l să nu știe de dînsul nimeni din cetate că este acolo. Și a petrecut sfîntul în acea închisoare nouăzeci și trei de zile, neputînd către nimeni să vorbească.

După aceea l-au dus de acolo în casa sachelarului și adunîndu-se acolo senatorii, pe cînd îl duceau pe pîrghie la dînșii, un oarecare senator mai mare a strigat la dînsul poruncindu-i să se scoale, dar slujitorii care-l duceau, i-au spus că nu poate să stea, deoarece este bolnav. Însă el îi porunca cu mînie ca și bolnav să stea în picioare, înaintea lor; dar el neputînd să stea, a poruncit să-l sprijinească. Deci, s-a sculat sfîntul și a stat în mijloc, sprijinindu-se de alții. Mai erau acolo și mulți martori mincinoși, pregătiți anume pentru aceea și mai înainte învățați, care aduceau asupra lui cele pomenite mai sus și alte feluri de pricini nedrepte și mincinoase și mărturiseau, jurîndu-se pe Sfînta Evanghelie. Și fiindcă Fericitul Martin nu știa să vorbească grecește, voind să se îndrepteze prin tîlmaciul său, nu-l asculta și nici nu-l lăsa a vorbi ceva, ocărîndu-l cu cuvinte necinstite. Atunci prea sfîntul Papa a grăit către dînșii: "Știe Domnul că îmi veți face mare bine, dacă mă veți ucide mai degrabă cu orice fel de moarte".

După aceasta sfîntul a fost dus la un loc oarecare înalt, de priveliște, unde tot poporul obișnuia a se aduna, și acolo, neputînd să stea, îl țineau sprijinit. Iar împăratul privea spre dînsul pe ascuns din oarecare case înalte. Și mergînd Sachelarie de la împăratul, cu groază a zis către sfîntul: "Vezi, că de vreme ce ai lăsat pe Dumnezeu și Dumnezeu te-a lăsat pe tine!" Zicînd aceasta, a poruncit poporului ca să blesteme pe Fericitul Martin și striga poporul cu glas mare: "Anatema să fie Papa Martin!" Iar cei ce știau că nu este cu nici un lucru vinovat Papa Martin, aceia cu fața mîhnită și cu ochii plini de lacrimi ieșeau de la acea priveliște.

După aceea a zis Sachelarie către mai marele curții: "Ia-l pe acesta și să-l zdrobești, căci nu este vrednic să mai trăiască". Și îndată, luînd pe sfîntul, au dezbrăcat de pe el haina de deasupra, iar pe cea de dedesubt au rupt-o de sus pînă jos și i-au pus fiare grele pe grumaz și pe tot trupul și de acolo îl duceau prin cetate la divan și o sabie era dusă înainte, ca să-l taie. Iar din popor unii îl batjocoreau, îl ocărau, îl defăimau și clătînd capul, ziceau: "Unde este Dumnezeul lui? Unde este învățătura credinței lui?" Iar alții plîngeau și se tînguiau, văzînd o necinstire ca aceea și chinuire făcută pentru nevinovăție, unui atît de mare arhieru al lui Dumnezeu. Iar cuviosul suferea îndoită pătîmire: pe de o parte cu trupul de boală, de legăturile cele grele și de mîinile călăilor, care cu nemilostivire îl trăgeau; iar pe de alta cu sufletul, de ocările cele fără de cînst, răbdînd rușine și durere.

Fiind dus la divan, l-au aruncat în temniță, între făcătorii de rele și între tâlhari, tîrîndu-l pe jos legat, pe trepte multe, pe care sfîntul căzînd și lovindu-se, s-a rănit pe tot trupul pînă la vărsare de sînge. După cîteva ceasuri, l-au mutat într-o altă temniță, care se chema a lui Diomid, unde, de dureri și de răceala mare, căci era luna lui ianuarie, era aproape de moarte. Dar femeia străjerului temniței milostivindu-se de sfîntul, a mers în taină în temniță la sfîntul legat. Luîndu-l de acolo, i-a bandajat rănile și l-a pus pe patul său și l-a îmbrăcat cu haine și a zăcut sfîntul pînă seara fără de glas, ca un mort. Iar după ce s-a făcut seară tîrziu, Grigorie, mai marele famenilor împărătești, a trimis pe vătaful casei sale, cu puține mîncări la Sfîntul Martin, zicîndu-i: "Nu slăbi de tristețe, căci nădăjduiesc la Dumnezeu, că nu vei muri!"

Aceasta auzind Cuviosul Martin, a suspinat din inimă, pentru că nu i-a fost bine primit acel cuvînt, căci dorea să moară într-a sa pătimire pentru dreapta credință; și îndată a luat de pe dînsul obezile cele de fier. Iar a doua zi, împăratul s-a dus să cerceteze pe Patriarhul Pavel, care, fiind bolnav, era aproape de moarte și i-a spus toate cele despre Papa Martin. Iar Pavel greu suspinînd și întorcîndu-se spre perete, a zis: "Vai mie și aceasta s-a adăugat la osîndirea mea!" Și l-a întrebat împăratul: "Pentru ce grăiești astfel?" Patriarhul a răspuns: "Au doar puțină tiranie este aceasta stăpîne, ca să pătimească papa unele ca acestea?" Și cu jurămînt sfătuia pe împăratul, ca să înceteze a mai face rău mai mult papei.

După opt zile, patriarhul Pavel murind, Demosten notarul, a fost trimis de împărat cu alți bărbați vestiți, în temnița lui Diomid, la Sfîntul Martin. Aceia intrînd, i-au zis: "Stăpînul nostru, împăratul, se miră în ce slavă mare erai și la cîtă necinste ai ajuns! Iar pentru necinstirea ta nimeni nu este vinovat, decît numai tu singur". Iar preasfînțitul papă, nerăspunzîndu-le nimic, ci ridicîndu-și spre Dumnezeu ochii, a zis: "Slavă și mulțumită Împăratului Celui fără de moarte!" Și întrebau pe Sfîntul Martin despre Pir, care a fost mai înainte patriarh, dacă de voia sa a fost în Roma și a făcut lepădarea de credința a monoteliților și dacă Teodor cel ce a fost mai înainte papă, l-a primit pe el. Iar Sfîntul Martin le-a spus toate cele despre Pir amănunțit; că, mergînd de bună voie la Roma, a dat pe hîrtie lepădarea sa de nedreapta credință, deși după aceea s-a întors iarăși la cea dintîi rea credință a monoteliților; și că Papa Teodor a fost primit cu cinste ca un episcop și îndestulat cu toate cele de trebuință. Iar la sfîrșit, sfîntul a spus și aceasta către ei: "Iată în mîinile voastre sînt, faceți cu mine ce voiți, precum Dumnezeu v-a lăsat. Însă să știți cu întemeiere, că de mă veți sfărîma în bucăți, nu mă voi împărtași cu cei rău credincioși, cît timp vor sta în credința cea rea. Încercați cu lucrul și veți vedea ce fel este darul lui Dumnezeu în robii Lui".

Acestea auzindu-le trimișii, s-au întors la împărat, minunîndu-se de astfel de mărime de suflet și de neînfricată inimă a sfîntului, care nu se înfricoșa de chinuri și de moarte. Și petrecînd sfîntul în temnița lui Diomid optzeci și cinci de zile, Sagoliv notarul a mers la sfîntul, zicînd: "Poruncit îmi este, să te iau de aici în casa mea, iar după aceea te voi trimite undeva". Iar sfîntul îl întreba, unde va fi trimis și în care loc, dar acela nu voia să-i spună. Cuviosul a zis: "Lăsați-mă să fiu aici pînă în ceasul acela, în care voiți să mă trimiteți unde voiți". Și s-a dus notarul. Apoi apunînd soarele, Fericitul Martin Papa a zis către ai lui împreună legați: "Apropiați-vă, fraților, și să dăm cea mai de pe urmă sărutare unul altuia, căci îndată va veni cel ce o să mă ia de aici". Deci, s-au sărutat cu durere în inimă. Iar sfîntul cu fața veselă le-a zis: "Nu plîngeți, ci mai bine bucurați-vă împreună cu mine, care mă bucur; căci mă duc în surghiun pentru dreapta credință!"

După aceea iarăși a mers notarul cel sus-pomenit și luînd pe sfîntul, l-a dus; și toți cei ce erau în temniță, se tînguiau fără de mîngîiere pentru despărțirea lui de ei. Sfîntul a fost pus în corabie și trimis în surghiun la Herson, unde, fiind chinuit cu foamea, cu strîmtorarea și cu tot felul de lipsuri, după doi ani s-a dus către Domnul. Iar sfîntul lui trup a fost îngropat afară din cetatea Hersonului, în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea a Vlahernei. Mormîntul lui era slăvit, de vreme ce multe feluri de tămăduiri se dădeau bolnavilor, cu rugăciunile lui cele sfinte și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfintei Mucenițe Tomaida (14 aprilie)

Această Sfință Muceniță Tomaida, a fost născută în Alexandria de părinți dreptcredincioși și a fost crescută de dînșii în învățătură și în bune obiceiuri. Iar după ce a ajuns la vârsta de 15 ani, părinții ei au măritat-o cu legiuită nuntă, după un oarecare tânăr creștin. Și viețuia Tomaida cea tânără în casa bărbatului ei cu cinste, avînd laudă pentru întreaga înțelepciune, blîndețe, bunătate și pentru celelalte obiceiuri bune ale sale, locuind în aceeași casă cu socrul său. Acela, prin a satanei lucrare, gîndea cu vicleșug asupra nurorii sale, ispitit de frumusețea ei și aprinzîndu-se cu poftă trupească spre dînsa, căuta timp ca să facă cu dînsa păcat, dar nu afla, decît numai în toate zilele o momea prin oarecare îmbunări și adeseori o săruta. Dar tînăra Tomaida, fiind întreagă la minte, nu i-a cunoscut sărutarea lui cea înșelătoare și gîndul cel viclean, ci socotea că din dragoste părintească o face aceasta și se rușina de el ca de un tată.

Bărbatul ei era vînător de pește și într-o noapte, venind alți vînători, l-au luat să vîneze pește; iar după plecarea tînărului din casă, s-a sculat tatăl lui și a început a o sili pe nora sa spre păcat. Iar ea deodată înspăimîntîndu-se, ca de o răutate neașteptată, a început a se împotrivi bătrînului celui fără de rușine și-i zicea: "Ce faci tată? Fă-ți semnul Crucii pe fața ta și te du, că diavolesc este lucrul acesta".

Dar bătrînul nu se depărta, silind-o cu cuvinte fără de rușine, dar ea fiind înțeleaptă și plină de frica lui Dumnezeu, se apăra de el, rugîndu-l și sfătuiind pe socrul său ca să înceteze de la o fărădelege și necurată poftă ca aceea. Ci pe cît ea se apăra, pe afit o silea mai tare, arzînd ca o văpaie de păcatul poftirii spre dînsa. Deasupra patului la perete, era o sabie spînzurată și bătrînul ajungînd cu mîna la sabia aceea și scoțînd-o din teacă, a început a o înfricoșa, zicîndu-i: "De nu mă vei asculta, iată, cu această sabie îți voi tăia capul". Iar tînăra i-a răspuns: "Chiar și bucăți de mă vei tăia, nicidecum nu voi face o astfel de fărădelege". Atunci bătrînul, umplîndu-se de mare mînie, a lovit tare cu sabia pe Fericita Tomaida, nora sa, și a ucis-o, tăind-o în două. Iar ea și-a dat sufletul său în mîinile lui Dumnezeu, voind mai bine să moară, decît să mînie pe Dumnezeu cu o fărădelege ca aceea și să-și întineze trupul și patul bărbatului său. Iar pe ucigașul acela îndată l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, pentru că el, fiind orbit cu sufletul, a orbit și cu ochii și, aruncînd sabia, căuta ușile, vrînd să iasă afară din casă și să fugă fără de știre; dar neputînd să le afle, multă vreme s-a ostenit pipăind pereții și căutînd ușile, însă neafliindu-le a rămas acolo.

Apoi venind alți vînători și bătrînd în ușă, strigau pe fiul lui la lucru, iar tatăl a răspuns: "Fiul meu s-a dus la vînarea peștelui, arătați-mi ușile casei mele, deoarece nu pot să le aflu". Aceia, deschizînd, au intrat și au găsit pe bătrîn avînd mîinile și hainele pline de sînge și pipăind pereții; iar pe femeia cea moartă zăcînd la pămînt, tăiată în două și tăvălindu-se în sîngele său. Aceasta văzînd-o s-au înspăimîntat și întrebau ce este aceasta și cine a făcutuciderea. Iar bătrînul și-a mărturisit păcatul său și-i ruga să-l ducă la divan și să-l dea judecății celei după lege, ca să-și ia pedeapsa cea vrednică după faptele sale.

Deci, întorcîndu-se bărbatul de la vînarea peștelui și văzînd ceea ce se făcuse, s-a umplut de negrăită jale și rușine. El se tînguia pentru soția sa cea atît de înțeleaptă și se rușina de tatăl său cel atît de fărădelege; căci netemîndu-se nici de Dumnezeu, nici de căruntețile sale rușinîndu-se, a făcut unele ca acestea. Deci, a dat pe bătrîn judecății, de și-a luat pedeapsa prin sabie. Iar la trupul celei ucise s-a adunat mulțime de popor din cetatea Alexandriei, mirîndu-se de un lucru nemaipomenit și înfricoșat ca acesta și fericind întreaga înțelepciune a ei cu laude.

S-a întîmplat în acel timp, că era acolo Cuviosul Părinte Daniil Schiteanul. Acela a zis către ucenicul său: "Fiule, să mergem să vedem moaștele sfintei celei tinere". Și, ducîndu-se, le-au văzut; iar după aceea s-au întors în mănăstirea care se numea Octodecat, adică a optsprezecea și au întîmpinat monahii pe Daniil primindu-l cu cinste și cu dragoste, iar părintele le-a spus despre pătimirea Sfintei Tomaida, zicîndu-le: "Duceți-vă și aduceți aici cinstitele ei moaște, pentru că nu se cade, ca trupul ei să se pună cu oamenii cei mireni, ci cu sfinții părinți". Dar unii din frați au început a cîrti nevrînd ca trupul cel femeiesc să-l pună alături cu sfinții părinți. Iar cuviosul le-a răspuns: "Acea tînără pe care nu voiți să o aduceți aici, îmi este maică și mie și vouă, deoarece pentru întreaga ei înțelepciune a murit". Atunci monahii nemaîndrăznind

a se împotrivi Sfântului Părinte Daniil, s-au dus și au luat acel trup și l-au îngropat cu cinste în gropnița mănăstirii cu sfinții părinți.

După aceasta, sărutînd cuviosul pe toți părinții, s-a dus cu ucenicul la schitul său. Și s-a întîmplat, că un oarecare frate să fie chinuit foarte rău de diavolul desfrînării și, mergînd la Cuviosul Daniil și-a mărturisit trupeasca patimă cea mare. Zis-a lui cuviosul: "Mergi la Mănăstirea Octodecatului și întrînd în gropnița sfinților părinți, roagă-te, zicînd: "Dumnezeule, pentru rugăciunile Sfintei Mucenițe Tomaida, ajută-mă și mă izbăvește de păcatul desfrînării!" Apoi nădăjduiește spre Dumnezeu, că te vei libera de ispita diavolească".

Iar fratele, luînd porunca părintelui, s-a dus acolo și a făcut precum i se poruncise lui, iar de atunci i-a încetat războiul trupului. Și întorcîndu-se la schit, a căzut la picioarele Cuviosului Părinte Daniil, zicînd: "Cu rugăciunile Sfintei Mucenițe Tomaida și cu ale tale, părinte, m-a liberat Dumnezeu de păcatul desfrînării". Și l-a întrebat starețul cum s-a liberat, iar fratele a zis: "Numai două-sprezece rugăciuni am făcut și din candela ce era la mormîntul Sfintei Tomaida m-am uns cu untdelemn și am pus capul pe mormîntul ei, unde am adormit. Și, iată, mi s-a arătat o tînră luminoasă, adică Sfînta Muceniță Tomaida și mi-a zis: "Părinte, părinte, primește binecuvîntarea aceasta și mergi cu pace la chilia ta". Iar eu, luînd binecuvîntare, m-am deșteptat din somn și m-am simțit desăvîrșit liber de patimile trupești. Însă nu știu ce era binecuvîntarea aceea care mi-a dat-o în somn sfînta, decît numai am cunoscut liberare de patimi".

Și a zis Cuviosul Daniil: "O îndrăzneală ca aceasta au la Dumnezeu, toți cei ce se nevoiesc pentru întreaga înțelepciune". Deci a petrecut după aceea fratele acela neavînd nici o supărare trupească și slăvea pe Dumnezeu, dar preamărea și pe Sfînta Muceniță Tomaida, tămăduitoarea patimilor sale. Și făceau aceasta și alții, cîți se tulburau de niște patimi ca acelea. Căci alergau la mormîntul sfîntei și cîștigau ușurare și liberare de războaiele trupești cu sfintele ei rugăciuni. Și așa slăveau prin Sfînta Tomaida, pe Hristos Domnul Cel preamărit, Căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, se cuvine toată cinstea și închinăciunea în veci. Amin.

În patericul Romanilor, în 14 Aprilie, se vorbește de această sfîntă astfel: În Alexandria, Sfînta fecioară Muceniță Tomaida, deși a avut bărbat, însă la rînduiala mucenicilor se socotește fără de nici o îndoială, nu atît pentru aceea că era foarte tînră și demult și-a adus fecioria în însoțire cu curățenia, cît pentru aceasta, că pentru curățenie a pătimit și vrednică s-a arătat a fi numărată înaintea Domnului împreună cu cetele fecioarelor celor curate. Iar Mineiul cel mare o numește pe ea cuvioasă muceniță, dar acel titlu de cuvioasă muceniță, se cuvine numai la monahiile care pătinesc pentru Hristos. Cu toate că Sfînta Tomaida nu era monahie cu rînduiala, însă a arătat monahicească faptă bună, pentru întreaga înțelepciune, pătîmind pînă la sînge. Drept aceea și în gropnița monahicească între cuvioșii părinți, fericitul Părinte Daniil Schiteanul nu s-a îndoit a o pune pe ea. Deci, cu vrednicie s-a cinstit cu titlul de cuvioasă muceniță în Minei.

Pătimirea Sfinților Mucenici din Litva, Antonie, Ioan și Eustatie (14 aprilie)

Acești mucenici erau din Vilna, cetatea Litvei, unde, după obiceiul păgînesc de atunci, oamenii acelei țări se închinau focului. Antonie și Ioan, fiind frați după trup, iubeau din tot sufletul dreapta credință creștinească. Apoi venind în Litva un preot, anume Nestor, de la acela au primit dumnezeiescul Botez; cel mai mare numindu-se Ioan, iar cel după dînsul, Antonie. După Botez ei petreceau viață cuviincioasă creștinească și slujeau lui Olgherd, voievodul Litvei, dar își tănuiau înaintea lui creștineasca credință. Însă n-au putut s-o tănuiască mult, de vreme ce își deosebeau viața și obiceiul de rînduiala cea schimbată

a altora. Pentru că n-au voit să se asemene altora, nici să-și tundă capul și barba, precum le tundeau păgînii, nici să mănînce carne în zile de post, nici să facă altă întinare potrivnică creștinătății.

Fiind întrebați odată de voievod, pentru ce nu urmează obiceiurilor celor vechi ale litvenilor, ei au mărturisit cu îndrăzneală că sînt creștini. Iar voievodul îi silea să se lepede de creștinătate și să mănînce cărnurile cele puse înaintea lor pe masă. Dar ei cu tărie stînd în creștineasca credință, n-au voit să guste din cărnuri, de vreme ce atunci era zi de post. Deci, a poruncit voievodul, ca să-i închidă într-o temniță întunecoasă, în care ei cu veselie, nu ca în temniță, ci ca la o împărăție au mers, bucurîndu-se și mulțumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru Sfîntul Lui nume.

Petrecînd ei în temniță un an, lui Ioan i-a slăbit tăria sufle-tească, speriat de chinurile temniței, înfricoșîndu-se de munci. Apoi a trimis la voievod rugăminte, ca să-l libereze din închisoare, făgăduind că va împlini toate poruncile aceluia. Iar voievodul, bucurîndu-se, a poruncit să-i libereze pe amîndoi și i-a rînduit în cea dintîi slujbă. Drept aceea Ioan se aseamăna păgînilor, făcînd obiceiul lor și împlinind voința voievodului, dar în inima sa ținea creștinătatea, rugîndu-se în taină lui Hristos Dumnezeu, pe care în public, pentru frica muncilor nu îndrăznea a-L mărturisi. Iar Antonie nicidecum nu și-a schimbat creștinescul obicei, ci fără temere făcea ceea ce se cade adevăratului creștin a face; iar pe Ioan îl ocăra pentru a lui nevrednicie și teamă și îl sfătua în tot chipul să vină la pocăință și, neînfricoșîndu-se de chinuri, iarăși să mărturisească pe Hristos în public.

Păgînii, văzînd pe Ioan, fratele cel mare, supunîndu-se voievodului, de lucrurile lui Antonie nu se îngrijeau. Iar într-o vreme, cînd, după obicei, amîndoi frații Ioan și Antonie stăteau înaintea voievodului, Ioan mîncea cărnurile ce i se dădeau lui, fiind zi de post, iar fericitul Antonie nici nu voia să guste, mărturisind că este creștin. Deci, iarăși din porunca voievodului l-a închis în temniță; iar Ioan era într-o ocară de la toți, neiubit de creștini ca un călcător de lege, iar de păgîni ocărît ca un nestatornic, care nici vechea credință cea părintească nu a ținut-o și nici pe cea creștinească pe care și-a ales-o mai pe urmă, nu a păzit-o întreagă. Drept aceea și-a venit în simțire Ioan și din a sa cădere a început a se căi cu lacrimi. Și apropiindu-se de cel mai înainte zis, presbiterul Nestor, l-a rugat să fie mijlocitor pe lîngă fratele său, ca să-i ierte greșeala lui și să-l primească în împărțășirea sa. Auzind aceasta Antonie de la presbiter, i-a răspuns: "Nici o împărțășire nu se poate să am cu dînsul, de nu va mărturisi pe Hristos în public, cum și creștineasca credință; iar făcînd aceasta, atunci toate ne vor fi nouă de obște". Iar Ioan, cu adevărat căindu-se, cuvintele fratelui le-a primit cu dragoste și căuta vreme cuviincioasă cînd ar fi putut pe față să mărturisească creștineasca credință.

Deci, într-o zi, voievodul spălîndu-se în baie, îi slujea Ioan și văzînd cuviincioasă vreme, a luat îndrăzneală și s-a mărturisit fără temere că este creștin chiar înaintea voievodului. Iar voievodul, de vreme ce atunci era singur în baie, n-a îndrăznit acolo să-i facă nimic, nici nu și-a arătat mînia sa. După aceea iarăși într-o vreme cînd mulți stăteau înaintea voievodului, Ioan cu mare glas s-a numit pe sine creștin, și îndată din porunca voievodului l-au rănit și toți cei ce erau acolo cu sălbăticie l-au bătut mult cu mîinile și cu bețele și în temniță l-au aruncat. Aici văzîndu-l Sfîntul Antonie, s-a umplut de negrăită bucurie. Și petreceau amîndoi în temniță, preamărind pe Dumnezeu, unde s-a împărțășit și cu Preacuratele și de viață făcătoarele lui Hristos Taine de la cel mai înainte preot. Iar după cîțiva ani pe Sfîntul Mucenic Antonie l-au osîndit la moarte înjositoare, ca pe un făcător de rele, adică pe lemn să fie spînzurat.

De acest lucru înștiințîndu-se el de cu seară, toată noaptea aceea fără de somn a petrecut-o lăudînd pe Dumnezeu, rugîndu-se și întărind pe fratele său, ca fără frică să sufere pătîmirea cea pentru Hristos. Apoi, sfătuiindu-l să se ferească de cea dintîi cădere, proorocește i-a spus înainte așa: "După al meu sfîrșit și tu, frate, nu după multă vreme, cu același sfîrșit vei trece la Hristos. Și, luminîndu-se de ziuă, s-au împărțășit amîndoi cu dumnezeiescul și de viață Făcătorul Trup și Sînge al lui Hristos. Iar aproape de ceasul prînzului au scos din temniță pe Sfîntul Mucenic al lui Hristos, Antonie și l-au spînzurat de un stejar după porunca voievodului, pe 14 ianuarie. Și așa, nebiruitul ostaș al lui Hristos, și-a dat sfîntul și neprihănitul său suflet, în mîinile lui Hristos Dumnezeuul său, pe Care L-a iubit. Iar Sfîntul Mucenic Ioan a rămas în temniță, pentru că așteptau păgînii să-l amăgească și de la creștineasca credință să-l întoarcă. Dar după ce l-au văzut neschimbat întru sfînta credință și cu îndrăzneală propovăduind chiar în temniță pe Hristos, la

aceeași moarte, ca și mai înainte pe fratele său, osîndindu-l, în același an prin sugrumare l-au omorît, de același stejar spînzurîndu-l, pe 24 aprilie. Astfel și acest răbdător de chinuri, săvîrșindu-și nevoița mucenicească, a mers la punătorul de nevoiță Hristos, pentru Care bine s-au nevoit. Iar trupurile lor cele sfinte, al lui Antonie și al lui Ioan, credincioșii le-au îngropat la un loc de cinste.

După aceasta a pătimit fericitul Eustatie. Acesta era tînăr de ani, însă prin bărbăteasca vitejie pe mulți îi covîrșea. Și era frumos la față, dar mai frumos cu sufletul și cu înțelegerea. Căci, cunoscînd pe adevăratul Dumnezeu, a lepădat nedumnezeirea păgînilor; și, iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit presbiter Nestor. Învățînd de la dînsul sfînta credință, a primit dumnezeiescul Botez și de atunci cu cuviincioasă plăcere petrecea în creștinătate, precum se cade unui bun creștin. Apoi petrecea cinstită viață în post și rugăciuni, săvîrșind toată fapta bună. Însă și acesta slujea voievodului Olgherd. Într-o vreme, cugetînd voievodul la cele despre domnia sa și obiceiurile pămîntului său, Eustatie stătea înaintea lui, făcînd slujba sa și spre el căutînd voievodul, a văzut pe capul lui crescuți peri. Și era atunci obicei la acei păgîni, care se închinau focului ca lui Dumnezeu, ca după a lor rînduială să-și radă adeseori capul și barba. Dar fericitul tînăr Eustatie, după ce a lepădat păgîna și nebuna lor credință și a primit Sfîntul Botez, de atunci și-a păzit perii capului său nerași. Văzîndu-l voievodul, l-a întrebat: "Oare ești creștin?" După ce s-a mărturisit creștin pe față, voievodul s-a umplut de mînie și, vrînd să întoarcă pe sfînt de la gîndul lui cel bun, mai întîi îl silea să mănînce carne, iar el nu voia să mănînce. Dar nici cu ochii n-a vrut să se uite la ea, pentru că era postul cel dinaintea Nașterii lui Hristos și era și Vineri.

Aceasta văzînd-o voievodul, mai mult s-a aprins de mînie și a poruncit ca să-l bată cu toiege de fier fără de milă pe sfîntul tînăr. Iar el, fiind bătut fără de cruțare, răbda cu atîta bărbăție, încît nu numai că nu se văita, nici suspina și nici nu vărsa lacrimi; ci mai vîrtos mulțumea lui Dumnezeu, că l-a învrednicit a pătîmi pentru numele Lui cel Sfînt.

O răbdare bărbătească ca aceea a mucenicului, a pornit spre mai multă mînie pe voievod, care a poruncit să-i toarne apă rece în gură, iarna fiind cumplită, încît se învinețise trupul lui de gerul cel mare. Dar nici atunci nu s-a supus sfîntul voievodului, ca să mănînce carne în timpul postului; de aceea voievodul a adus cumplite munci asupra lui. Pentru că a poruncit să-i zdrobească și să-i sfărîme oasele picioarelor, gleznelor și fluierile pînă la genunchi, iar perii capului împreună cu pielea a jupuit-o; iar după aceea i-a tăiat nasul și urechile. În niște munci ca acestea a petrecut sfîntul trei zile, însă ca și cum nesimțînd durerile, nu se tulbura, nearătînd nici un fel de mîhnire pe fața sa. Ci vorbea cu dragoste către oarecare creștini, care plîngeau pentru pătîmirea lui și le zicea: "Nu plîngeți, fraților, pentru mine, că locașul trupului meu nu se zdrobește de bătăi; căci nădăjduiesc să iau de la Hristos Dumnezeul nostru, casă nefăcută cu mîna și veșnică în ceruri".

După aceasta, văzînd voievodul că nimic nu sporește, a osîndit pe mucenic la moarte, poruncind să-l spînzure de același stejar, de care într-același an au fost spînzurați cei doi Sfînți Mucenici, Antonie și Ioan. Deci, slujitorii luîndu-l abia viu, l-au dus la moarte; iar Sfîntul Mucenic Eustatie, deși avea coapsele sfărîmate, precum și pulpele și fluierile picioarelor, însă cu ajutorul lui Dumnezeu întărîndu-se desăvîrșit cu trupul, ca unul care nicidecum n-ar fi pătimit, alerga bine și iute, nu numai lăsînd în urmă pe cei ce-l duceau, ci îi întrecea mult pe dînșii.

Venind la stejarul mai sus zis, slugile tiranului au pus ștreangul pe grumajii mucenicului și l-au spînzurat. Și așa pătîmitorul lui Hristos și-a dat sfîntul lui suflet în mîinile lui Dumnezeu, la 13 Decembrie; iar cinstitul lui trup a fost lăsat să spînzure aproape de pămînt, spre mîncarea fiarelor și a păsărilor răpitoare. Însă nici una din fiare sau păsări nu s-a apropiat de el, pentru că Dumnezeu îl păzea. Apoi, după trei zile a fost luat întreg de credincioși și îngropat cu cinste lîngă trupurile mucenicilor, care au pătimit mai înainte. De mirare a fost și acest lucru că, preamărînd Dumnezeu pe mucenicii Săi, după sfîrșitul lor, nimeni din cei osîndiți la stejarul acela și sub dînsul, n-a mai fost osîndit să moară, deși locul acela era de obște pentru chinuri. Că la dînsul toți cei vrednici de pedeapsă găseau moarte, totuși după pătîmirea sfîntilor, nici unul nu a mai fost pedepsit.

Iar după cîtăva vreme înmulțindu-se creștinii în cetatea aceea și sfînta credință din zi în zi crescînd și întărindu-se, s-au adunat credincioșii și mergînd, au rugat pe voievod să le dea lor acel loc, în care cei trei mucenici au murit pentru Hristos. Deci, voievodul plecîndu-se la rugăciunea lor, Dumnezeu așa rînduind, le-a dat acel loc cerut. Iar creștinii tăind acel stejar, au zidit o biserică în numele Preasfîntei Treimi, al Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh; iar unde era stejarul, acolo au așezat dumnezeiescul prestol și au adus într-acea biserică moaștele sfinților mucenici ai lui Hristos: Antonie, Ioan și Eustatie etc, întru slava lui Dumnezeu Celui lăudat în Sfînta Treime, Căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinților Apostoli Aristarh, Pud și Trofim, din cei șaptezeci (15 aprilie)

Sfîntul Apostol Aristarh, pe care îl pomenesc Faptele Apostolilor și epistolele Sfîntului Pavel către Coloseni și către Filimon, a fost episcop în Apamia Siriei. Sfîntul Pud, de asemenea este pomenit de Sfîntul Apostol Pavel în epistola a doua către Timotei, unde zice: "Închină-se ție și Pud". El a fost bărbat drept și credincios între boierii Romei, primind în casa sa pe Sfinții Apostoli Petru și Pavel, precum și adunarea celorlalți credincioși. Acea casă s-a prefăcut după aceasta în biserică și se numea "păstorească", în care se zice că și Sfîntul Petru lucra cele sfinte.

Pe Sfîntul Trofim la fel îl pomenesc Faptele Apostolilor, cum și Sfîntul Pavel spune în aceeași scrisoare către Timotei, zicînd: "Pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet". Sfîntul Trofim împreună cu Pud și cu Aristarh au urmat în toate prigonirile Sfîntului Pavel; iar la sfîrșit, adică la tăierea lui Pavel de către Nero în Roma, au fost tăiați și acești trei Apostoli ai Domnului, Aristarh, Pud și Trofim, împreună cu Sfîntul Pavel.

Sfîntul Mucenic Crescent din Mira Lichiei (15 aprilie)

Acest Sfînt a fost din Mira Lichiei, de neam strălucit, înaintat în vîrstă. Văzînd că păgînatatea se semețește, și legea idolilor se înalță, și pe mulți supuși sub robia rătăcirii, de se închinau la cele fără de suflet, el intrînd în mijlocul lor, îi îndemna să părăsească deșertăciunea și să se întoarcă spre Dumnezeu, Cel cinstit de creștini, ca un făcător al tuturor și a toată suflarea de viață dătător. Iar guvernatorul, numindu-l pe sfînt bicisnic și nenorocit, că însuși de bunăvoia lui și-a ales a ajunge la torturi, sfîntul zise că mai mare fericire și cinste este a pătimi cineva pentru Hristos. Și întrebîndu-l de soartă, de patrie și de nume, el pentru toate spunea că este creștin. Și nevrînd nici de formă să dea cinste idolilor, cum îl sfătuia guvernatorul la toate, ci mărturisea și zicea că nu poate trupul să facă alta decît ceea ce vrea sufletul, de care sufletul este ocîrmuit. De aceea a fost supus la chinuri în timpul cărora și-a dat sufletul în mîna lui Dumnezeu.

Sfintele Mucenițe Vasilisa și Anastasia (15 aprilie)

Aceste sfinte erau din marea cetate Roma, de bun neam și bogate, mucenițe fiind ale Sfinților Apostoli. După sfîrșitul cărora, adunînd noaptea sfintele lor moaște, și îngropîndu-le, au fost pîrite la Nero împăratul, care le-a pus întîi la închisoare. Apoi, fiind scoase și spunînd ele că rămîn întru mărturisirea lui

Hristos, au fost spânzurate și li s-au tăiat sîni și mîinile și picioarele și limbile și la sfîrșit li s-au tăiat și capetele de sabie.

Pătimirea Sfintelor Mucenițe și surori Agapia, Hionia și Irina (16 aprilie)

Zăbovind împăratul Dioclețian în Acvilinia, cetatea Italiei, i s-a dat de știre de la Roma, cum că toate temnițele Romei sînt pline de creștini care, deși pătimească mai multe feluri de munci, nu se leapădă de Hristosul lor, ci toți îl au de învățător pe Hrisogon și-l ascultă, ținîndu-se de învățătura lui. Deci, Dioclețian a poruncit ca pe toți creștinii să-i dea la moarte, iar pe Hrisogon să-l aducă la dînsul spre cercetare.

Deci, Hrisogon, mărturisitorul lui Hristos, fiind adus legat din Roma în Acvilinia, la împăratul Dioclețian, Sfînta Anastasia, vindecătoarea de răni, îi urma de departe, ca unui învățător al său. Deci, cercetîndu-se de către împărat mucenicul lui Hristos și nesupunîndu-se păgîneștii porunci a împăratului, l-a condamnat la moarte și i-a tăiat capul afară din cetate, departe, la un loc pustiu. Și se afla cinstitul lui trup pe malul mării, fiind aruncat spre mîncare fiarelor și păsărilor.

Nu departe de acel loc era locuința unui oarecare preot cu numele Zoil, bărbat creștin și sfînt și aproape de el își aveau locuința aceste trei fecioare surori după trup și după duh: Agapia, Hionia și Irina. Acel preot, prin descoperire dumnezeiască, aflînd de trupul Mucenicului Hrisogon, l-a luat pe el împreună cu capul și, punîndu-l într-o raclă de lemn, l-a ascuns în cămara sa. După treizeci de zile i s-a arătat în vis Sfîntul Hrisogon, zicîndu-i: "Să știi că în timpul celor nouă zile, cele trei fecioare ale lui Hristos vor fi supuse la chinuri. Deci, tu să spui roabei lui Dumnezeu Anastasia ca să se îngrijească de dînsule, deșteptîndu-le spre vitejeasca nevointă pînă ce se vor încununa prin pătimire. Și să fii și tu cu bună nădejde, că îți vei lua rodadele cele dulci ale ostenelelor tale; pentru că degrabă de cele de aici te vei libera și la Hristos vei trece cu bucurie și te vei odihni împreună cu sfinții".

S-a descoperit despre aceasta și Sfîntei Anastasia și, pornindu-se cu Duhul lui Dumnezeu, a mers la casa preotului pe care niciodată nu l-a cunoscut înainte și-l întreba unde sînt fecioarele acelea de al căror mucenicesc sfîrșit ce avea să fie i s-a descoperit lui. Deci, aflîndu-le casa, a mers la dînsule, le-a sărutat cu dragoste și a petrecut o noapte, vorbind cu dînsule multe cuvinte folositoare de suflet și pline de dragostea dumnezeiască. Apoi le îndemna să stea cu bărbăție în munci pentru Hristos, Mirele lor, pînă la sînge; și au văzut în casa preotului și moaștele Sfîntului Hrisogon, mucenicul lui Hristos și iubitul său învățător și au plîns peste moaște mult timp cu lacrimi fierbinți, încredințîndu-le rugăciunilor aceluia.

După aceea iarăși s-a întors în cetatea Acvilinia să facă obișnuita slujire legaților lui Hristos celor din temniță. Și a fost după cum a grăit Sfîntul Hrisogon preotului Zoil în vedenie. Acel sfînt preot, în timpul celor nouă zile s-a mutat către Domnul, iar pe sfintele fecioare Agapia, Hionia și Irina le-au prins păgîinii și le-au dus la împăratul Dioclețian la cercetare. Văzîndu-le împăratul, a zis către dînsule: "Ce nebulie v-a îndemnat pe voi să urmați rătăcirii celei deșarte și de prisos, să dați defăimare legii celei drepte, iar pe zei, ca pe o urîciune, să-i treceți cu vederea? Dar, deoarece vă văd că sînteți de bun neam, tinere și frumoase, de voi fiindu-mi milă, vă cruț și vă sfătuiesc ca, lepădîndu-vă de Hristos al vostru, să aduceți zeilor jertfe, iar eu vă voi da din palatele mele tineri de mare neam, vrednici de frumusețile voastre, ca să aveți pentru voi bărbați slăviți, pentru care veți fi cinstite".

Cea mai mare dintre surori, Sfînta Agapia, a răspuns zicînd: "Împărate, ție îți stă înaintea purtării de grijă pentru trebuințele poporului, a neamurilor și oștirilor, iar tu grăiești cele nedrepte spre defăimarea Dumnezeului Celui viu, al Cărui ajutor îți este de trebuință și a Cărui bunătate îndelung te rabdă, iar tu îl hulești pe El". Dioclețian a răspuns: "A înnebunit aceasta; să se apropie cealaltă". Deci, apropiindu-se cealaltă, Sfînta Hionia, a zis: "Nu a înnebunit sora mea, ci sfatul tău cel nedrept l-a muștrat cu dreaptă

judecată". Iar împăratul, lepădînd-o și pe aceea, a poruncit ca pe a treia să o aducă mai aproape de dînsul. Și a zis către ea: "Deoarece s-au făcut rele surorile tale, măcar tu, cea mai tînără, pleacă-ți capul zeilor ca și surorile tale, uitîndu-se la tine, să facă la fel".

Sfînta Irina a răsput: "Să-și plece capul idolilor toți cei ce stăruiesc zadarnic în nebunia lor, cei ce-L supără pe adevăratul Dumnezeu. Și ce poate să fie mai deșert și mai nebunesc lucru decît acesta, ca să se închine omul idolului făcut de mîini omenești, care pentru preț a fost lucrat; căci mai întîi te sfătuiești cu meșterul cu ce preț și ce fel de idoli să-ți faci ție, adică ori stînd, ori șezînd, ori culcat, ori jucînd, ori rîzînd, ori plîngînd și din ce fel de materie să-l faci, adică ori de lemn, ori de piatră, ori de aramă, sau din oricare altă materie. Și, dacă îl lucrează rău, atunci îi lepezi lucrul; iar dacă este bine, îi dai prețul ce te-ai tocmuit. Apoi lucrului aceluia cumpărat îți pleci capul, numind pe acel idol zeu al tău, pe care mai bine se cade a-l numi rob cumpărat".

Zis-a Dioclețian: "La niște cuvinte ca acestea, cu munci se cade a răspunde". Și a poruncit ca pe sfintele fecioare să le arunce în temniță, iar Sfînta Anastasia îndată, după obiceiul ei mîngîia pe cei ce pătimeau în legături și a mers la sfintele fecioare, mîngîindu-le cu nădejdea ajutorului celui nedepărtat al lui Hristos și cu nădejdea slăvitei biruințe asupra vrăjmașilor.

Nu după multe zile, a trebuit ca împăratul să se ducă în Macedonia pentru oarecare rînduiele ale poporului și au fost duși după dînsul toți creștinii cei ce se aflau în temnițele Acviliniei, între care erau și aceste trei sfinte fecioare - Agapia, Hionia și Irina -, iar Sfînta Anastasia le urma de departe. Dar după ce au ajuns în Macedonia, împăratul a încredințat lui Dulție, ighemonul, cercetarea creștinilor, ca să-i silească la jertfa idolească; iar pe cei ce nu se vor îndupleca, să-i piardă cu felurite munci. Dar patimile acelor mulți sfinți mucenici, munciți în acea vreme acolo, în multe feluri, nu s-a putut a le scrie, ci, numai cumplitele chinuri ale acestor trei sfinte fecioare se pun înainte. Pe aceste mirese ale lui Hristos, cînd le-au pus la cercetare înaintea ighemonului Dulție, acela, văzînd frumusețea cea mare a lor, a nutrit gînduri necurate pentru dînsule și le-a dat în pază la un străjer, care le făgăduia libertate și daruri de se vor învoi cu ighemonul la necurata poftă. Însă sfintele fecioare voiau mai bine să moară de o mie de ori, decît o dată să se prihănească; încît nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, nici cu daruri, nici cu chinuri, nu se înduplecau la pofta ighemonului. Iar ighemonul, nemairăbdînd focul desfrînării celei aprinse într-însul, a gîndit ca singur să se ducă la dînsule noaptea, în casa în care erau ținute și să le silească la păcat.

Deci, după ce a înnoptat, sfintele fecioare stăteau la rugă-ciune, înălțînd lui Dumnezeu rugăciuni de toată noaptea, cîntînd psalmi. Iar ighemonul, vrînd să între la dînsule, cînd s-a atins de pragul ușii lor, îndată a înnebunit. Și era acolo o bucătărie și stăteau vasele bucătăriei, oalele, căldările, tigăile înnegrite de funingine. El, neintrînd la sfintele fecioare, a mers la vasele acelea și în loc de fecioare, cuprindea și săruta căldările cele înnegrite, oalele și tigăile, pentru că mintea lui se întunecase de diavolul desfrînării și nu era cunoștință întru el. Și a fost chinuit de necuratul duh multă vreme, părăindu-i-se că vasele cele înnegrite sînt sfintele fecioare. Și cu totul i s-a înnegrit fața; mîinile și toate hainele întinîndu-se foarte mult. Apoi a ieșit afară la slujitorii cei ce-l așteptau pe el, stînd cu lumînările. Iar aceia, văzîndu-l cu totul înnegrit și înfricoșat ca un arap, sau mai bine zis ca un diavol, s-au spăimîntat și, aruncînd lumînările au fugit de dînsul. Părăindu-i-se că este defăimat de dînșii, s-a mîniat asupra lor.

Apoi a început a se lumina de ziuă și oriunde se ducea, în toate părțile fugeau de dînsul slugile, străjerii și străinii, ca de o nălucă înfricoșată. Deci, s-a dus la palatul împărătesc, vrînd să se jeluiască împăratului de ostașii care erau sub stăpînirea lui, că nu-l ascultă și își bat joc de dînsul. Dar, după ce s-a apropiat de palat, toți au rîs în hohote de el și unii fugeau de dînsul, iar alții îl împingeau, nelăsîndu-l și dîndu-i brînci de la ușile palatului, că nu-l cunoștea nimeni, cum că este ighemonul Dulție, ci li se părea că este un nebun. Nici el nu putea să se cunoască pe sine că este înnegrit, fiindu-i schimbați ochii de lucrarea diavolească; ci i se părea că este la față alb, iar la haine și la mîini curat.

Și, abia înțelegînd slugile că a înnebunit stăpînul lor, au alergat după dînsul și, prinzîndu-l, l-au dus în casă, zicîndu-i: "Vezi-te singur în ce chip ești". Iar după ce a intrat în casă, femeia lui și toți cei din casă, slugile și slujnicile au început a se tînguî pentru dînsul, ca pentru un îndrăcit, iar alții se mîhneau pentru

el, ca de un ieșit din minte; însă el nu înțelegea și se mira pentru ce unii plîngeau pentru dînsul, iar alții fugeau. Dar abia atunci i s-au deschis ochii lui necurați și s-a văzut înnegrit, fața sa în oglindă a văzut-o ca de arap și s-a cunoscut pe sine că este batjocorit de diavolul.

Atunci s-a mîniat asupra sfințelor fecioare, socotind că acelea i-au făcut aceasta cu oarecare vrajă și gîndea în ce chip să le pedepsească. Spălîndu-și trupul și hainele schimbîndu-și, a șezut la judecată la vedere, înaintea poporului. Iar uneltele cele de muncire punîndu-le înainte și pe sfințele fecioare aducîndu-le de față, a poruncit să le dezgolească, ca să vadă trupurile lor. Însă cînd au început slujitorii să dezbrace hainele de pe dînsule, nu puteau să le dezbrace nicidecum, pentru că prin lucrarea lui Dumnezeu, hainele lor atît de mult se lipiseră de sfințele lor trupuri, ca pielea de trup și toți se mirau de o minune ca aceea; deci, mult s-au ostenit slujitorii ca să le dezbrace și nimic n-au sporit. Iar ighemonul, șezînd la judecată, deodată a dormit un somn greu, încît nici nu puteau a-l deștepta. Pentru că îl clătinau și cu mare glas strigau spre dînsul, iar el dormea ca un mort. Și, luîndu-l, l-au dus în casa lui. Iar după ce l-au dus în casă, îndată s-a deșteptat.

Auzind împăratul de cele ce s-au întîmplat ighemonului Dulție îl batjocorea, iar pe sfințele fecioare le-a dat spre cercarea lui Sisinie comitul. Iar acela, mai întîi pe Sfînta Irina punînd-o înaintea sa, a întreat-o: "Te vei supune poruncii împărătești?" Răspuns-a sfînta: "Nu mă voi supune, căci sînt creștină și roabă a Atotputernicului Dumnezeu". Și a poruncit comitul să o ducă în temniță. Apoi pe Agapia și pe Hionia punîndu-le înaintea judecării sale a zis către dînsule: "Sora voastră cea mai tînără a fost amăgită și învățată de voi ca să defaima dumnezeieștile legi; pentru aceea i-am mutat pe urmă chinuirea ei ca, privind la voi, să se teamă și să ne asculte. Dar și voi, de voiți să vă liberați de munci, aduceți zeilor jertfă, precum aducem și noi, supunîndu-ne împărăteștilor porunci". Răspuns-a Sfînta Agapia: "Credința noastră este nebiruită!" Zis-a comitul către Sfînta Hionia: "Dar tu ce zici?" A răspuns Sfînta Hionia: "Credința noastră este neschimbată!" Zis-a comitul: "Sînt la voi cărți creștinești?" Grăit-au sfințele: "Sînt cărți, dar sînt ascunse în mintea noastră, de unde nicidecum nu se pot lua de vrăjmașii lui Hristos". Zis-a comitul: "Cine v-a sfătuit să vă dați de bunăvoie la o primejdie ca aceasta?" Fecioarele răspunseră: "Primejdia aceasta este vremelnică, dar folositoare; căci dintr-însa se naște slava cea veșnică". Comitul zise: "Împliniți porunca împărătească și jertfiți zeilor". Iar sfințele fecioare au răspuns: "Noi aducem jertfă de laudă lui Dumnezeu, iar diavolului nu vom jertfi niciodată. Deci nu nădăjdui, că nu ne vei întoarce de la Domnul nostru Iisus Hristos, ci fă cele poruncite ție de împăratul tău cel pămîntesc, precum și noi facem cele poruncite de Împăratul nostru cel ceresc".

Atunci Sisinie comitul a dat un răspuns ca acesta asupra lor: "Agapia și Hionia, care nu s-au supus prin îngrozirea de judecată să împlinescă împărăteasca poruncă, poruncesc să se ardă". Auzind aceasta, sfințele fecioare s-au umplut de bucurie și au strigat cu mare glas: "Mulțumesc Ție, Doamne Iisuse Hristoase, că ne-ai învrednicit a fi mărturisitoare numelui Tău celui Preasfînt, în mîinile Tale, Stăpîne, primește sufletele noastre". Și le-au aruncat în foc și, rugîndu-se, și-au dat sufletele în mîinile Domnului lor, iar acel mare foc arzînd, nu numai că nu s-a atins de trupurile acelor sfințe fecioare, dar nici de hainele lor și nici urmă nu era pe dînsule de arderea focului, spre arătarea necredincioșilor că nu au murit de arderea focului, ci cu rugăciune și-au cerut de la Dumnezeu acel sfîrșit fericit. Iar trupurile lor, fiind nevătămate, le-au furat noaptea din foc slugile Sfîntei Anastasia, vindecătoarea de răni și le-au dus la stăpîna lor, în casa în care locuia. Iar Sfînta Anastasia, ungînd cu aromate acele trupuri mucenicești, le-a pus cu cinste în mormîntul cel nou, bucurîndu-se cu duhul și rugîndu-se Domnului, ca să o învrednicească și pe ea a fi pârtașă darului acelora.

A doua zi, Sisinie comitul, șezînd la judecată, a adus pe Sfînta Irina și a zis către dînsa: "Jertfește zeilor ca să nu pieri în foc ca și surorile tale". Sfînta răspunse: "Nu voi jertfi, ci mă sîrguiesc a fi pârtașă surorilor mele, ca să nu fiu străină de dînsule cînd voi sta înaintea feței lui Dumnezeu!" Comitul zise: "Supu-ne-te, ca să nu cazi în mai mari munci decît surorile tale". Sfînta răspunse: "Sînt gata pentru toate muncile, pentru că doresc să mor pentru adevăr; apoi prin moarte să dobîndesc viață și prin foc trecînd, să ajung la odihnă și la răcorire". Comitul zise: "Voi porunci să te ducă în casa de desfrînare, ca acolo să fii batjocorită pînă vei muri". Sfînta răspunse: "Trupul meu va pătimi de la desfrînați, mîncîndu-se ca de un cîine, sau de lup, sau de urs, sau de balaur mușcîndu-se și mai cu voie îmi este să pătimesc prihănirea

aceea a trupului, decît să-mi întinez sufletul cu închinarea la idoli; pentru că necurăția care se face fără de voie și pe care sufletul nu o voiește nu se socotește păcat înaintea lui Dumnezeu. Oare s-au întinat sfinții care au pățimit mai înainte pentru mărturisirea numelui lui Hristos, căroră călăii le turnau în gură cu sila din sîngiurile cele jertfite idolilor?"

Comitul zise: "Cu adevărat nu s-au întinat mîncînd din jertfele noastre?" Sfînta Irina răspuise: "Cu adevărat nu s-au întinat; încă s-au și încununat. Căci, avînd mîinile legate și gura deschizîndu-le cu sila, le-ați turnat sîngele cel jertfit; că plăcerea ce se primește de voie are pedeapsa păcatului, iar ceea ce se dă de silă aduce cunună celui silit. Așa și mie, care mi-am dat trupul Hristosului meu, chiar orice fel de silire îmi veți face în acest fel, nădăjduiesc că neprihănită voi fi înaintea Mirelui meu Cel fără de moarte; încă nădăjduiesc că voi lua și cinste de la Dînsul, ca una ce pățimesc pentru Dînsul nevoie și silă. Deci n-am nici o grijă de orice veți voi să faceți trupului meu ori la bătaie, ori la foc de îl veți da, sînt gata a le pătimi pe toate pentru numele Dumnezeului meu, căci este puternic Dumnezeul meu să nu vă lase să-mi faceți ceea ce ați gîndit asupra mea".

Atunci comitul a dat-o ostașilor, ca s-o ducă în casa de desfrînare și s-o batjocorească oricîți vor voi, pînă ce va muri. Deci, fiind dusă sfînta de ostași, i-au ajuns alți doi ostași al căror chip era minunat și luminat, ca trimiși de la comitul și au grăit către cei ce o duceau pe sfînta: "Ne-a trimis comitul să duceți pe această fecioară la locul unde vă vom arăta". Apoi i-au dus după cetate și, suindu-i pe un deal foarte înalt, au zis ostașilor: "Duce-ți-vă și ziceți comitului Sisinie că am pus fecioara pe deal cum ne-a poruncit". Deci, s-au dus ostașii la comit, iar cei doi luminați s-au făcut nevăzuți, căci fuseseră îngerii lui Dumnezeu. Și stătea Sfînta Irina pe deal, lăudînd și mulțumind lui Hristos Dumnezeu, Cel ce a izbăvit-o de mîinile desfrînaților.

Aflînd de aceea, comitul s-a mîniat că nu i s-a îndeplinit porunca și încălecînd pe cal a alergat la dealul acela. Și vedea pe sfînta fecioară stînd pe deal, dar nu putea să se suie, pentru că i se arăta dealul acela îngădit ca de un zid mare și de nesuit. Deci, umblînd împrejurul dealului, se trudea cu mînie, că nu putea să ajungă la aceea ce o vedea; și, ostenindu-se așa de dimineată pînă seara, nimic n-a sporit. Dar unii din ostași care erau lîngă el au întins arcurile, au slobozit săgeți către dînsa și au rănit-o. Iar ea a strigat cu glas mare către comit: "Eu rîd de tine, ticălosule, căci ca la un bărbat tare ai ieșit cu oaste și cu război către mine neputincioasa. Însă, iată, mă duc curată la Domnul meu Iisus Hristos, Care mă însoțește acum cu surorile mele!" Zicînd aceasta și lui Dumnezeu dînd mulțumire s-a culcat pe pămînt și și-a dat duhul său Domnului. Aceasta a fost cu o zi mai înainte de Paști, iar după ce a înnoptat, Sfînta Anastasia a trimis pe slugile sale și au luat cinstitul trup al Sfintei Mucenițe Irina din deal și, ungîndu-l cu miruri binemirosoare, l-au pus alături de trupurile surorilor ei.

Astfel s-a săvîrșit pătimirea Sfintelor trei mucenițe, surori și fecioare Agapia, Hionia și Irina și îndată sfintele mucenițe fecioare au stat înaintea Scaunului Prea Sfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh, al Unuia Dumnezeu, Căruia se cade slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfinților Filic Episcopul, Ianuarie Preotul, Furtunat și Septemin (16 aprilie)

În al optulea an al împărăției lui Dioclețian și Maximian, a ieșit poruncă pe la toate locurile, ca să se ardă toate cărțile creștinilor. De aceea a fost trimis în cetatea Biucan un oarecare Marian, bărbat preaspurcat, care a adus înaintea sa pe Filic episcopul, pe Ianuarie preotul, pe Furtunat și pe Septemin și, citindu-le porunca împărătească, cerea numaidecît cărțile ce erau la ei. Iar preasfințitul episcop a zis către ei: "Scris este, guvernatorule: *Nu dați cele sfinte cîinilor, nici aruncați mărgăritarele înaintea porcilor*. În zadar te nevoiești, deși ai cu tine poruncile împărătești". Guvernatorul a zis: "Lasă vorbele nebunești și fă voia împăratului, că altfel te voi trimite legat la proconsul". Și sfîntul i-a zis: "Precum mă aflu către tine, asemenea și către toți, și către însuși împăratul tău mă voi afla".

Atunci închizându-l în temniță, fără de nici o îngrijire l-a lăsat trei zile, apoi, scoțându-l, l-a mai cercetat; și legându-l pe el și pe cei împreună cu el, i-a trimis la proconsul. Acela iarăși cercetându-i, i-a pus la închisoare. Și după șase zile scoțându-i, i-a trimis la prefectul pretorilor, care, după ce i-a primit și i-a îngrozit foarte mult, i-a aruncat într-o cumplită temniță cu multă pază, și după 14 zile, scoțându-i de acolo și încă cercetându-i, i-a băgat pe ei într-o corabie la un loc cu caii, legați de picioarele cailor; iar sfinții tăvălindu-se printre picioarele cailor fără să guste hrană sau apă patru zile, mulțumeau lui Dumnezeu.

Ajungând la limanul unei cetăți, au fost cercetați pe ascuns de către creștini. Și de acolo mergând la cetatea numită Tavromeni și plutind încă pe la Licaonia, au venit la cetatea Eluron. Atunci ticălosul prefect, dezlegând pe sfinți din legături, cu glas lin le făcea întrebările; iar sfinții grăind dimpotrivă, că nici cărțile nu le dau, nici idolilor nu jertfesc, a poruncit el ca ei să fie tăiați de sabie; și aflând ei hotărîrea, au făcut rugăciune; și, tăindu-li-se capetele, au primit cununile din mîna Domnului.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Simeon, Episcopul Persiei, și a celor împreună cu dînsul (17 aprilie)

Înmulțindu-se creștinii în Persia și avînd biserici, episcopi, preoți și diaconii lor, s-au pornit spre mînie și iuțime vrăjitorii cei ce-și trăgeau seminția lor din vrăjitorii cei mai de demult, care erau învățători, povățuitori și apărători ai păgîneștii și mincinoasei credințe persane. S-au pornit împreună cu ei spre zavistie și evreii, care sînt vrăjmașii cei de-a pururea ai creștinilor, căci unindu-se cu vrăjitorii, au îndemnat pe Savorie, împăratul Persiei, să ridice prigonire asupra creștinilor. Dar mai întîi au clevetit pe Sfîntul Simeon, care era episcopul cetăților ce se numeau Salic și Ctesifon, cum că acel episcop al creștinilor ar fi fost vrăjmaș al împărăției persane și prieten al împăratului grecesc, și că îl înștiințează de toate cele ce se lucrează în Persia.

Deci, Savorie mai întîi a pus dajdie mare și grea asupra creștinilor și au rînduit bărbați vameși sălbatici peste dajdiile acelea, obosind cu mari greutatea pe credincioși. După aceea, au început fără sfială a ucide pe preoții și slujitorii Bisericii, a jefui averile Bisericii și chiar a dărîma bisericile și a le face una cu pămîntul. Iar pe Sfîntul Simeon, ca pe un vrăjmaș al împărăției persane și al mincinoasei credințe păgîne, a poruncit să-l prindă și să-l aducă la el. Și fiind Sfîntul Simeon adus înaintea împăratului, împreună cu doi preoți, Avdelae și Anania, prins și legat cu lanțuri de fier, nu numai că nu s-a înfricoșat de mînia aceluia, dar nici nu i s-a închinat lui. Pentru aceasta mai cumplit mîniindu-se împăratul, a întrebat pe sfîntul: "Pentru ce nu te închini mie, precum te-ai închinat mai înainte?" Sfîntul a răspuns: "Mai înainte n-am fost adus la tine astfel, precum sînt adus acum și mă închinam, dînd vrednica cinste împărăției tale. Iar acum, de vreme ce sînt adus ca să mă lepăd de Dumnezeul meu și să mă depărtez de credința mea, de aceea nu mi se cade să mă închin ție, fiindcă ești vrăjmaș al Dumnezeului meu!"

Deci, îl îndemna împăratul să se închine soarelui și-i făgăduia pentru aceea multe daruri și cinste; iar de nu se va închina soarelui, apoi se lăuda că va pierde toată creștinătatea din împărăția lui. Însă după ce a văzut pe sfîntul viteaz, neplecat nici de îmbunări, nici de îngroziri, a poruncit să-l arunce în temniță. Și fiind dus sfîntul din palatul împărătesc, l-a văzut Husdazat famenul, care era foarte bătrîn și crescuse pe împăratul Savorie din copilăria lui și era cinstit, avînd cel mai dintîi loc în casa împărătească. Acela șezînd lîngă palatul împărătesc și văzînd pe Sfîntul Simeon episcopul ieșind afară, îndată s-a sculat de la locul său și s-a închinat pînă jos arhiereului lui Dumnezeu. Iar Sfîntul Simeon și-a întors fața de la el și cu mînie ridicîndu-și glasul, l-a ocărît ca pe un călcător de lege, de vreme ce mai înainte a fost creștin, iar după aceea se închinase soarelui, de frica împăratului. Iar Husdazat zdrobit cu inima, a început a plînge și a se tîngui și, dezbrăcîndu-și hainele cele de mare preț, s-a îmbrăcat într-o haină neagră și proastă și șezînd lîngă ușile palatului plîngea, zicînd în sine: "Vai mie ticălosul, cum mă voi arăta Dumnezeului meu, de care m-am lepădat! Iată Simeon și-a întors fața de la mine, pentru călcarea legii mele! Cum va căuta spre mine Ziditorul meu?"

Aceasta zicînd, se mîngîia greu. Și, înștiințîndu-se despre aceasta împăratul Savorie, îndată a chemat la sine pe Husdazat, hrănitorul său și, văzîndu-l plîngînd, l-a întreat: "Care este pricina unui necaz ca acesta, și ce ți s-a întîmplat, că atît de mare îți este mîhnirea?" Răspuns-a Husdazat: "Niciodată ceva nenorocit, sau de mîhnire nu mi s-a întîmplat să văd în casa ta cea împărătească. Aș fi voit mai bine ca toate nenorocirile din lumea aceasta, mîhnirile și primejdiile să le sufăr, decît aceea de care acum mă doare inima și plîng. Căci pînă acum trăiesc pe pămînt, fiind atît de bătrîn; deși eram dator a muri demult, totuși încă mai privesc la soare, căruia m-am închinat ca unui Dumnezeu și n-am murit mai întîi, decît să mă fi lepădat de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura; și am cinstit zidirea mai mult decît pe Făcătorul. Însă am făcut-o cu fățarnicie, nu cu adevărată inimă, făcînd după plăcerea ta, și m-am făcut pentru amîndouă pricinile vrednic de pedeapsa morții. Pentru că m-am lepădat de Hristos Dumnezeul meu și pentru că m-am făcut necredincios ție, la bătrînețile mele. Însă mă jur pe Dumnezeu, Ziditorul cerului și al pămîntului, că de acum nu voi mai face un păcat ca acesta; nu voi mînia mai mult pe Domnul meu și Dumnezeu Iisus Hristos, Împăratul cel fără de moarte, pentru împăratul cel muritor. Nu-mi voi pleca de acum genunchii mei soarelui, zidirii lui Dumnezeu, ci de acum mai bine mă voi închina la singur Ziditorul în veci".

Aceasta auzind-o Savorie împăratul, s-a mirat foarte mult de acea schimbare a lui Husdazat și a început a se mînia mai mult asupra creștinilor, socotind că aceia cu vrăji au amăgit și au schimbat pe Husdazat. Și, fiindu-i milă de bătrîn, îl ruga ca pe un tată, să nu facă o defăimare ca aceea zeilor lui, iar lui necinste și casei împărătești mîhnire. Și-l sfătua uneori cu îmbunări, iar alteori cu îngroziri. Iar Husdazat grăia: "Destul îmi este nebulia ce am făcut-o pînă la bătrînețile mele, iar mai mult decît acum nu voi mai face aceasta, ca să cinstesc pe făptură, mai mult decît pe Făcător".

Deci, după multe și felurite sfătuirii, împăratul văzînd pe Husdazat neplecat spre voia lui, l-a osîndit la tăiere cu sabia. Fiind dus la moarte fericitul Husdazat, a chemat la dînsul pe un oarecare prieten credincios al său, famen împărătesc și l-a rugat ca, mergînd la împărat, să-i spună cererea lui, zicîndu-i: "Împărate, așa grăiește Husdazat: adu-ți aminte de slujba mea, cu care din tinerețile mele, mai întîi tatălui tău, după aceea ție ți-am slujit pînă acum cu toată cuviința și nu este trebuință de martori pentru cele grăite. Tu singur bine știi. Iar pentru toate acelea un dar cer de la tine; fă cunoscut tuturor pentru ce mor. Poruncește propovăduitorului să strige cu mare glas, ca să știe domnii și boierii și tot poporul, că nu pentru o necredință și neprimită slujbă a împăratului moare Husdazat; ci pentru aceea că fiind creștin, n-a voit să se lepede de Dumnezeul său".

După ce Savorie s-a înștiințat de aceasta, îndată a poruncit să se facă după cererea lui Husdazat, pentru că nădăjduia că în mare frică va duce pe toți creștinii, cînd cei ce vor auzi că nici pe Husdazat, bărbatul bătrîn, cinstit și iubit, pe hrănitorul împărătesc nu l-a cruțat; ci pentru mărturisirea numelui lui Hristos, fără de milă l-a dat morții. Iar Sfîntul Husdazat într-alt chip se gîndea în sine: că creștinii, pe care i-a înfricoșat și i-a mîhnit, auzind de întoarcerea și de muceniceasca lui moarte pentru Hristos au să se bucure și către pătimire vitejească au să se întărească. Astfel sfîntului muce-nic i s-a tăiat capul, strigînd propovăduitorul cu mare glas că nu pentru altceva, decît numai pentru Hristos și-a dat capul Husdazat.

Sfîntul Simeon episcopul, aflînd despre un sfîrșit ca acesta al lui Husdazat, șezînd în temniță cu preoții și cu ceilalți creștini, s-au umplut cu toții de negrăită bucurie și preamăreau pe Dumnezeu că l-a întors pe Husdazat de la rătăcire și cu cunună mucenicească l-a încununat. După aceasta Simeon a fost chemat a doua oară la împărat și a vorbit mult înaintea împăratului cu mare îndrăzneală despre credința creștină; dar a se închina soarelui și împăratului nu voia. Deci, împăratul mîniindu-se, a poruncit ca pe toți creștinii cei ce erau în temniță și în lanțuri să-i scoată la moarte, în ziua mîntuitoarelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos. Numărul celor scoși era o sută, între care erau mulți preoți, diaconi și alți clerici, osîndiți fiind de împărat, ca toți să fie uciși cu sabia înaintea ochilor lui Simeon, iar la sfîrșit și Simeon să fie ucis.

Toți fiind duși la moarte legați, mai marele vrăjitorilor cu mare glas zicea: "De voiește cineva din voi să fie viu și cu împăratul să se închine soarelui, acela îndată va fi lăsat liber!" Nici unul n-a grăit împotriva lui, dar nici nu a răspuns; pentru că nimeni dintre dînșii nu vroia să-și aleagă viața cea vremelnică, ci fiecare dorea cu osîrdie a muri pentru Hristos, Dătătorul de viață. Iar sfîntul episcop îi întărea pe dînșii, ca

să nu se teamă de moarte, spunându-le multe din dumnezeieștile cuvinte ale Scripturii și mîngîindu-i cu nădejdea vieții celei veșnice întru Împărăția Cerului. Și așa i-au tăiat pe toți. La sfîrșit și Sfîntul Simeon, păstorul turmei celei cuvîntătoare, trimițîndu-și turma sa înaintea lui Hristos, Începătorul păstorilor, și-a plecat capul său sub sabie și a trecut la Domnul.

Și au fost tăiați și amîndoi preoții prinși împreună cu dînsul, Avdelaie și Anania, amîndoi bătrîni. Dar pe cînd Anania se pleca sub sabie, a început a tremura de frică. Și era acolo un oarecare boier, cu numele Fusic, care era mai mare peste lucrurile din casa împărătească. El era creștin tainuit, dar văzînd pe preotul Anania că se teme de tăiere, a strigat către dînsul: "Nu te teme, bătrînule! Închide-ți ochii și fii viteaz, că îndată vei vedea lumina cea dumnezeiască". Iar dacă a zis aceasta bătrînul acela, îndată s-a cunoscut că este creștin. Deci, l-au prins și l-au dus la împărat, iar el fără de frică a zis înaintea împăratului că este creștin, și de necurăția persană se leapădă. Deci, umplîndu-se de mînie împăratul, a poruncit ca nu cu sabia, ci cu altă moarte mai cumplită să-l omoare și tăindu-i grumajii pe dinapoi, i-a scos limba prin ceafă și i-a tăiat-o. După aceea i-a jupuit pielea de pe tot trupul și așa a omorît pe sfînt. În același ceas a prins și pe o fiică a lui, fecioară, anume Askitreia și, după o tirană chinuire, a ucis-o pentru Hristos.

Și mulți alții au fost uciși în acel timp, pentru mărturisirea numelui lui Hristos. Iar după ce a trecut un an, a fost ucis în Vinerea Mare, Sfîntul Azad, eunucul împărătesc cel preaiubit, și împreună cu dînsul și o mie de sfînți mucenici, pe care, adunîndu-i Biserica, îi numără o mie o sută și cincizeci.

Iar istoricii Sozomon și Nichifor povestesc în cărțile lor că au fost uciși în acea vreme mulțime de creștini în ziua Patimilor lui Hristos și la praznicul Paștilor. Pentru că atunci cînd a ieșit porunca păgînului împărat Savorie, ca toți creștinii din pămîntul lui să se piardă, atunci credincioșii bărbați și femei, bătrîni și tineri, singuri ieșind cu sîrguință din casă, se dădeau pe dînșii cu osîrdie la moarte și mureau cu bucurie pentru Domnul lor. Iar după ce a fost ucis Sfîntul Azad, a plîns după dînsul împăratul, fiindcă îl iubea foarte mult și a poruncit să se înceteze acele ucideri; dar numai pe învățătorii și povățuitorii creștini, pe preoți și pe episcopi, i-a încredințat vrăjitorilor, ca să-i caute pentru muncire; iar pe celălalt popor creștin a poruncit să-l cruțe. Iar noi, cinstind pomenirea sfînților mucenici celor numărați și celor fără de număr, slăvim pe Punătorul de nevoie și Dătătorul de cununi Hristos Mîntuitorul nostru, Cel împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, slăvit în veci. Amin.

Viața Cuviosului Acachie, Episcopul Melitinei (17 aprilie)

Melitina, cetatea Armeniei, a crescut pe acest plăcut al lui Dumnezeu, Acachie, născut din părinți binecredincioși și de Dumnezeu temători, care, fiind neroditori, prin rugăciuni și prin post au cerut de la Dumnezeu pe acest rod binecuvîntat. Apoi, crescîndu-l în învățătura cărții, l-au dus la episcopul cetății aceleia și l-au dat la slujba lui Dumnezeu, pentru că astfel se făgăduiseră, cînd au cerut de la Dumnezeu acest rod. Și era atunci episcop al cetății Melitinei fericitul Otrie, care la al doilea Sinod din toată lumea al Sfînților Părinți, pe vremea împărăției Marelui Teodosie, a fost împotriva lui Macedonie, luptătorul contra Sfîntului Duh.

Deci Otrie, fiind unul din cei o sută cincizeci de Sfînți Părinți, bine se nevoia pentru dreapta credință, împreună cu Sfîntul Grigorie Teologul și cu ceilalți rîvnitori și apărători ai dreptei credințe, stînd tare și luptînd împotriva eresului. Acestui bărbat, de Dumnezeu însuflat, Otrie, i s-a încredințat de către părinți fericitul copil Acachie. Iar Sfîntul Otrie episcopul, văzînd mai înainte darul lui Dumnezeu ce era în pruncul acela, l-a făcut cleric bisericesc. Și mergea Acachie din putere în putere, sporind în fapte bune și în bisericăștile osteneli întinzîndu-se, iar cu anii, cu înțelegerea și cu viața cea plăcută lui Dumnezeu, venind întru desăvîrșire și sfințenie, s-a făcut și altora spre folos și învățatură. La dînsul fiind și Eftimie cel Mare, în anii copilăriei, a învățat carte, precum de aceasta se povestește în viața lui Eftimie. Și nu numai copiilor, ci și bătrînilor a fost învățător Fericitul Acachie, cu cuvîntul și cu chipul îmbunătățitei

sale vieți, după ce acum și la treapta preoției se suise și i se încredințase grija pentru mîntuirea sufletelor omenești.

Fiind vas ales al Sfîntului Duh, s-a învrednicit de arhierasca cinste în a sa vreme, ca un vrednic. Pentru că după ce Sfîntul Otrie, episcopul Melitinei s-a dus către Domnul din viața aceasta, în locul aceluia Fericitul Acachie alegîndu-se de toți cu un glas și la scaunul acela ridicîndu-se după rînduială, a fost pus ca o făclie luminoasă într-un sfeșnic de aur, ca toată lumea să o lumineze. Și atît a plăcut lui Dumnezeu arhierul acesta, și s-a făcut mare cu sfințenia, încît s-a învrednicit și de darul facerii de minuni. Deci, se cade ca din cele mai multe minuni ale lui, să povestim aici pe unele din ele.

Fiind secetă mare în acel an și foametea stînd deasupra și mîhnirea poporului înmulțindu-se, s-a dus arhierul lui Dumnezeu împreună cu poporul cel flămînd la biserica Sfîntului Marelui Mucenic Eustatie, care era afară din cetate, rugînd pe pătimitorul lui Hristos, ca să-i ajute în rugăciunile lor și împreună să ceară de la Dumnezeu ploaie pămîntului celui uscat. Și, afară de biserică, la un loc frumos făcînd jertfelnic și prestol dumnezeiesc, în cîmp, fără de acoperămînt și poruncind cele cu cale, a început jertfa cea fără de sînge a o săvîrși, ridicîndu-și ochii cei plini de lacrimi spre cer. Și n-a amestecat în sfîntul pahar apă în vin, precum este obiceiul a amesteca, ci înălțîndu-și mintea la Dumnezeu, cu dinadinsul se ruga ca El Singur de sus cu apă de ploaie să amestece paharul și brazdele pămîntului cele uscate să le adape. Și atît a fost de tare și de puternică la Domnul rugăciunea lui, încît îndată s-a vărsat ploaie mare și nu numai paharul a amestecat, ci și pămîntul a adăpat din destul. Și s-a schimbat în bucurie mîhnirea tuturor popoarelor ce erau acolo, care se veseleau și mulțumeau lui Dumnezeu. Și a fost în acel an îmbelșugare preaindestulată cu rugăciunile plăcutului lui Dumnezeu Acachie.

Un rîu din acele părți de multe ori surpîndu-și malurile sale, îneca satele învecinate; iar odată atît s-a umplut, încît și casele cele mari, care erau aproape, cu totul le-a înecat, iar pe altele le dărîma și din ceas în ceas mai mult amenința cu înecarea mai multor locuințe. Iar arhierul lui Dumnezeu, Acachie, văzînd necazul cel mare al poporului său de potopul acela și făcînd rugăciune către Dumnezeu, a pus o piatră nu departe de mal și a poruncit rîului să nu treacă de hotarul cel pus de dînsul. Și îndată s-a împreunat apa în malurile sale și se vedea că-și făcea curgerea mai sus decît pămîntul, din cauza apei multe, iar din maluri nu se revărsa mai departe, fără numai pînă la piatra aceea, cu care arhierul a încuiat rîul acela în ale sale hotare.

A fost un loc elinesc, de la cetatea de acolo ca de optsprezece stadii, care se numea Miasini, foarte frumos, potrivit și desfătat, avînd de amîndouă părțile cîmp larg, care se despărțea între două dealuri; iar prin mijloc curgea un rîu repede și curat spre răsărit, care se numea Azoros sau Azur și cu bălți era înconjurat șesul acela. Și era acolo la un loc deosebit ales și preafrumos, o capiște idolească și sad de pomi bine roditori împrejur, care se adăpau cu apa iezerului Azurului. Însă se întina cu diavoleștile urîciuni, pentru că adunîndu-se acolo elinii cei ce se țineau de închinarea de idoli cea veche, își săvîrșeau necuratele lor jertfe. Iar rîvnitorul lui Hristos, Sfîntul Acachie, a voit să curățească acel loc și să-l sfințească spre lauda adevăratului Dumnezeu. Și multe osteneli a suferit, de vreme ce slujitorii de idoli se împotriveau foarte mult aceluia, nelăsîndu-și locul lor de jertfit idolilor.

După ce sfîntul a început a zidi acolo o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, atunci oamenii aceia răi îi făceau noaptea rău; pentru că cele ce ziua zideau credincioșii, pe acelea noaptea le dărîmau păgîinii închinători la idoli. Dar, înarmîndu-se cu rugăciunea asupra lor, Arhierul lui Hristos, Acachie, a biruit puterea potrivnicilor. Deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, a dărîmat capiștea idolească și a săvîrșit Biserica Maicii lui Dumnezeu și a sfințit-o, făcînd locul acela locuință sfinților îngeri, care mai înainte era locaș al diabolilor. Și a zidit o mănăstire lîngă Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru monahii cei îmbunătățiți. Apoi unde se făceau jertfele sîngeroase ale diavolului, acolo fără de sînge și curată jertfă se aducea lui Dumnezeu și în toate zilele, măriri și rugăciuni. Apoi se săvîrșeau minuni, cu darul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu și cu rugăciunile făcătorului de minuni Acachie pe care văzîndu-le elinii, își părăseau păgînatatea și se întorceau la Hristos Dumnezeu.

Deci, să pomenim o minune preaslăvită, care s-a făcut acolo. Vîrful bisericii, din întîmplare nefiind bine întemeiat, pe cînd Arhiereul lui Dumnezeu săvîrșea dumnezeiasca slujbă în Altar, se pleca să cadă înlăuntrul bisericii, începînd chiar a cădea. Și poporul cu mare teamă fugea afară, iar arhiereul a strigat: *"Domnul este apărătorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa?"* Și îndată s-a ținut vîrful bisericii și stătea spînzurat în văzduh, sprijinindu-se prin rugăciunea sfîntului ca de un stîlp tare, pînă ce arhiereul a săvîrșit slujba și a ieșit afară cu clerul său; iar după ce a ieșit, a căzut vîrful la pămînt cu mare zgomot, nevătămînd pe nimeni.

Într-altă biserică oarecare, la un loc ce se numea Samurie, pe cînd acest bun păstor dădea hrană duhovnicească la turma sa cea cuvîntătoare, adică propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, vorbind către popor, o mulțime de rîndunele care erau acolo, cu cîntarea lor cea glăsuitoare făceau împiedicare glasului lui cel lin, asurzind urechile ascultătorilor, încît nu se auzeau bine cuvintele ce ieșeau din gura cea de Dumnezeu glăsuitoare a arhiereului.

Atunci învățătorul, încetînd puțin din vorbirea cea către popor, și-a întors cuvîntul spre rîndunele și le-a poruncit în numele Celui de obște Ziditor al tuturor, să tacă din strigarea lor și îndată rîndunelele au tăcut, fiind legate cu amuțire; și nu numai au tăcut, ci au și zburat mai departe, lăsîndu-și cuiburile. Din acea vreme nu se mai încuibau acolo și chiar dacă una din rîndunele zbura din întîmplare pe la biserica aceea, nu putea să-și dea acolo firescul său glas, ci ca o mută zbura; și îndată se ducea de acolo, ca și cum era gonită de cineva.

Casa acestui făcător de minuni era înaintea cetății, în care viețuia mai înainte de luarea cinstitei episcopii. Iar după ce a luat scaunul arhieresc, a făcut casa sa bolniță de odihnă săracilor și bolnavilor și adeseori mergea la dînșii, îi cerceta, le dădea cele de trebuință și slujea singur bolnavilor. Odată, pe vremea secerișului, mergînd la bolnavi, îi întreba de ce sînt lipsiți, sau de ce nu le ajung cele de trebuință. Ei spuneau că sînt îndestulați cu de toate, decît numai de una au necaz, că îi supără mulțime de muște, căzînd pe rănile și bubele lor și cu durere le pișcă trupurile. Sfîntul, rugîndu-se lui Dumnezeu, a izgonit muștele cu rugăciunea și a pus hotar, să nu fie acolo muște niciodată. Și a fost aceea pînă la sfîrșitul plăcutului lui Dumnezeu, pentru că de la acea vreme în toți anii, nici o muscă nu s-a mai văzut în casa aceea.

Minuni ca acestea a făcut multe, acest minunat bărbat cu darul lui Dumnezeu. Pe niște broaște, care orăcăiau asurzitor într-un lac, le-a certat, poruncindu-le să tacă. Iar după cîtăva vreme miluindu-le, le-a dezlegat de amuțire, însă nu cu totul, pentru că le lăsase să-și dea glasurile, dar nu cu mare glas ca mai înainte. Într-un loc fără de apă a scos izvor de ape vii dintr-o piatră uscată și pe cei însetați i-a adăpat. Și cu mai multe alte faceri de minuni a uimit lumea făcătorul de minuni cel ales. Iar la Sinodul al treilea din Efes cel din toată lumea, care s-a ținut pe vremea împărăției lui Teodosie cel Tînăr, cu Sfîntul Chiril patriarhul Alexandriei și împreună cu ceilalți Sfinți Părinți, a biruit pe rău credinciosul Nestorie, patriarhul Constantinopolului, pe hulitorul Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu și l-au dat anatemei. El era lăudat și iubit de toți Sfinții Părinți, precum și de dreptcredinciosul împărat mult cinstit. Și pascănd biserica lui Hristos din destul și făcînd multe minuni, s-a dus către Domnul și s-a așezat lîngă mormîntul Sfîntului Mucenic Polieuct, cu care acum în ceata sfinților slăvește pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu Cel slăvit de toată făptura în veci. Amin.

Pomenirea celui între Sfinți Părintele nostru Agapet, Papă al Romei (17 aprilie)

Acest între sfinți părintele nostru Agapet a trăit pe vremea împărăției lui Justinian, crescut fiind prin sihăstrie și virtute și învrednicit de cinstea preoției. Purcezînd să meargă la Constantinopol, ca să se întîlnească cu împăratul Justinian, îndată pe cale a dat dovadă de virtutea sa și de îndrăzneală către Dumnezeu, căci ajungînd în Grecia, văzînd un om cuprins de două neputințe, căci nici nu putea vorbi, nici nu putea umbla, apucîndu-l de mînă, l-a făcut cu picioare noi, și băgîndu-i în gură sfință pîrticică din

stăpînescul Trup, l-a arătat binegrăitor. Dar și după ce a ajuns la Poarta de Aur, punînd mîna pe un orb ce s-a apropiat de el, ia dăruit puterea vederii.

Drept aceea, după vrednicia virtuții sale, fiind primit de cei în dregătorii și de senat și de însuși împăratul și de toată cetatea și izgonind din scaunul Constantinopolului pe Antim episcopul Trapezuntei, care rău trecuse la acel scaun, ca cel ce cugeta ale lui Eutihie și ale lui Sever, l-a dat pe el anatemei și a hirotonit pe preacucernicul preot Mina, al preasfintei Bisericii celei mari, încuviințat cu viața și cu cuvîntul și cu care avea drepte cugetările credinței. Pe acesta așezîndu-l în scaunul patriarhicesc, după cîtva timp s-a mutat către Domnul.

Viața Cuviosului Savatie, din insula Solovețului, noul făcător de minuni (17 aprilie)

În zilele dreptcredinciosului și marelui voievod Vasilie Vasilievici al Vladimirului, al Moscovei și al întregii Rusii, marelui voievod Boris Alexandrovici al Tferului și marelui voievod Olgovici al Riazanului, ocupa scaunul Mitropoliei Rusiei Fotie Grecul; iar în marele Novgorod și în Poscov era arhiescop Eftimie Bărbosul. Atunci a fost la Bealoezer în mănăstirea lui Chiril, un stareț anume Savatie, viețuind acolo în pustnicie cu alți monahi.

Slujind Domnului ziua și noaptea, își omora trupul cu setea și cu foamea, cu privegherea, cu rugăciunile și cu toate ostenele vieții monahicești celei întristătoare, fiind ascultător egumenului și fraților și trecînd toate slujbele mănăstirești cu sîrguință. Pentru aceasta era iubit și cinstit de toți, și viața sa îmbunătățită și iubitoare de osteneală a devenit pildă pentru ceilalți, iar numele lui era slăvit între monahi. Și supărîndu-se, nu suferea să fie slăvit de oameni, știind că nu de la oameni, ci la Dumnezeu se cuvine a căuta slava. Deci gîndea să se depărteze de acolo și să-și caute un loc unde să fie neștiut. Și a auzit că în stăpînirea Novgorodului era un lac numit Nevo, în care se afla o insulă ce se cheamă Valaam și acolo era o mănăstire a Schimbării la Față a Domnului; iar monahii acelei mănăstiri aveau viață foarte îmbunătățită, ostenedu-se ziua și noaptea în dumnezeiasca rînduială, iar hrana o aveau din ostenele lor.

Deci, a rugat pe egumen și pe frați să-l lase cu binecuvîntare în acea mănăstire. Și fiind liberat, a venit în insula Valaam și a fost primit în mănăstire cu dragoste, urmînd nevoinței pline de osteneală, a monahilor de acolo. Apoi, înnoindu-și ostenele sale, a covîrșit pe toți prin nevoințele lui și s-a cunoscut viața sa îmbunătățită, pentru că și-a subțiat trupul desăvîrșit și s-a arătat locaș al Sfîntului Duh. Astfel s-a făcut acolo, ca și în mănăstirea lui Chiril, cinstit și lăudat de toți frații. De aceea Cuviosul Savatie se mîhnea în sine, primind cu greu cinstirea de la frați și se gîndea să-și caute liniște. Auzind de insula Solovețului din ocean, ce este depărtată de țarm cam de două zile, care în acea vreme era pustie și nelocuită de oameni, s-a bucurat cu duhul. Fiind cuprins de un mare dor să meargă acolo și să se sălășluiască la liniște, ruga pe egumen să-l libereze. Iar egumenul și frații iubeau pe cuviosul pentru fapta cea bună a lui și îl cinsteau ca pe un rob al lui Dumnezeu, trimis de El între dînșii.

Nevrînd să se lipsească de un împreună viețuitor ca acesta, de al cărui chip al vieții celei îmbunătățite se foloseau toți, rugau pe stareț să nu-l lase, și prin rugămîntea cea stăruitoare, nu-l liberau. Deci, pînă la o vreme a viețuit încă puțin cuviosul cu ei. Apoi rugîndu-se lui Dumnezeu și la ajutorul Lui lăsîndu-se, a ieșit în taină, neștiindu-l nimeni, și de Dumnezeu povătuindu-se, a plecat în insula Solovețului. Și venind la mare, în preajma insulei Solovețului, a văzut pe locuitorii care viețuiau acolo aproape de mare și-i întreba despre insulă. Aceia îi spuneau că este multă depărtare de la mal pînă acolo și calea este grea, căci marea este înfricoșată și cei ce plutesc spre Soloveț, abia ajung în două zile, cînd este liniștită. Iar cuviosul cu multă osîrdie îi întreba cu de-a-mănuntul despre insula aceea; și a înțeles din spusa lor, că locul este bun pentru viața monahicească pustnicească și liniștită. Căci a auzit că insula este mare, avînd împrejurul ei ca o sută de stadii și are în ea ape dulci, lac de pește, munți și văi, păduri și brazi și altele pentru petrecerea omenească cea plăcută. Însă nu locuiesc într-însa mireni pentru că se ajunge greu acolo;

mulți, de multe ori vrînd să sălășluiască acolo, n-au putut de frica primejdiilor mării. Uneori se duc într-acolo pescarii în luntre, socotind vremea pentru vînarea peștelui și, împlinind trebuința lor, se întorc.

Aceasta auzind de la locuitori, Cuviosul Savatie, ardea cu duhul să viețuiască în ostrovul acela și înțelegînd locuitorii gîndul fericitului, că voiește să se sălășluiască acolo, i-au zis: "O, bătrînule, cu ce te vei hrăni acolo sau te vei îmbrăca, fiind sărac și bătrîn? Cum vei petrece singur departe de oameni, neputînd nimic singur să faci?" Cuviosul le-a răspuns: "Eu, o, fiilor am un Stăpîn, Care face tînără firea bătrîneților, precum și pe prunc pînă la bătrînețe îl crește. Știe a îmbogăți pe cei săraci și scăpătaților a le da cele de trebuință; iar pe cei flămînzi a-i sătura cu puțină hrană, precum altădată a săturat cu cinci pîini, cinci mii de oameni în pustie". Iar locuitorii, auzind pe bătrînul că vorbește din cărți, unii se minunau de înțelepciunea lui, iar alții ușori la minte, rîdeau de el. Iar cuviosul, aruncînd spre Domnul grija sa, s-a dus de acolo spre rîul numit Vig, la care ajungînd a găsit un monah ce se chema Ghermano, viețuind lîngă o casă de rugăciune.

Petrecînd la dînsul cîteva zile și despre insula Solovețului auzind aceleași de la el, ca și de la locuitori, s-au sfătuit amîndoi, ca, punîndu-și nădejdea în Dumnezeu, să meargă și să viețuiască acolo. Deci, pregătind o luntre și puține din cele spre trebuința trupeză, adică unelte la lucrarea cea cuviincioasă, s-au rugat mult lui Dumnezeu și punîndu-și nădejdea neîndoită spre El, s-au așezat în luntre și au pornit, marea fiind alinată. Iar Domnul ajutîndu-le și fără de primejdie plutind, au ajuns la insula cea dorită, bucurîndu-se și veselindu-se cu duhul și mulțumind lui Dumnezeu Cel ce i-a povățuit în acel loc pustiu.

Și mergînd de la mare ca la o stadie, au văzut un loc frumos aproape de iezer. Drept aceea, acolo au voit să-și facă locuință; au înfipt o cruce, au făcut o chilie și au început a viețui întru Domnul, ostenindu-se și lucrînd cu mîinile și din sudoarea feței lor cîștigînd pustniceasca hrană, adică cu mîinile neîncetat lucrau, iar cu gura laudau pe Dumnezeu, totdeauna rugîndu-se și cîntînd psalmii lui David, pe cînd cu mintea se apropiau de Dumnezeu.

După o vreme, locuitorii cei mai sus-pomeniți, care petreceau aproape de mare în preajma insulei, au început a urî pe cuviosii bătrîni, că viețuiau acolo și au zis între ei: "Noi sîntem mai aproape de insulă, ca niște moștenitori ai aceleia, fiind de neam din pămîntul Corilei și nouă mai mult ni se cade, să avem acolo parte și fiilor noștri din neam în neam". După puțină vreme, un om pescar, după sfatul prietenilor săi, a venit cu femeia sa și cu toată casa, în insula aceea și sălășluindu-se nu prea departe de chilia bătrînilor celor plăcuți lui Dumnezeu, au început a viețui și a vîna pește din lac cu ai săi. Iar fericiii părinți ședeau în liniște, luînd aminte la mîntuirea lor și cu obișnuitele lucruri se îndeletniceau.

Dar odată, într-o zi de Duminică dimineața, după cîntarea pravilei sale, Cuviosul Savatie, luînd cădelnița, a ieșit din chilie să cădească Sfînta Cruce, pe care a înfipt-o de la început și a auzit un glas de bătaie și strigăte de plîngere, ca de la o ființă foarte abătută; și s-a înspăimîntat cuviosul de glasul acelei văitări, socotind că este o nălucire, apoi s-a îngrădit cu semnul Crucii, s-a întors în chilie și i-a spus fericitului Ghermano, care viețuia cu el, despre glasul de bătaie și de văitare care se auzea. Iar Ghermano, ieșind afară, a auzit la fel și, mergînd spre glas, a găsit o femeie plîngînd și a întreat-o ce i s-a întîmplat și pentru ce plînge? Iar ea, plîngînd, a spus ceea ce i se întîmplase: "Eu mergînd spre lac la bărbatul meu, m-au întîmpinat doi tineri, luminoși la chip și apucîndu-mă, m-au bătut cu vergile foarte tare și, bătîndu-mă, mi-au zis: "Duceți-vă din locul acesta, că nu se cade vouă să fiți aici, de vreme ce spre petrecerea monahilor a rînduit Dumnezeu locul acesta". Iar după bătaie s-au făcut nevăzuți!" Fericitul Ghermano, întorcîndu-se la Cuviosul Savatie, i-a spus cele ce auzise de la femeie și amîndoi au preamărit pe Dumnezeu. Iar pescarul acela, fără întîrziere luîndu-și femeia și toate ale sale, a plutit la satul său în care locuise mai înainte, și din vremea aceea n-a îndrăznit nimeni să locuiască acolo cu casa, fără numai pescarii care veneau uneori pentru pește.

După cîțiva ani fericitul Ghermano s-a dus la rîul Onig, iar Cuviosul Savatie a rămas singur în insulă, viețuind după Dumnezeu. Dar ce fel era acolo traiul lui, cum postea, în ce chip era duhovniceștile lui nevoițe, le știe numai singur Domnul Cel ce toate le știe, Cel ce privea de sus spre plăcutul Său, cum și sfinții Lui îngeri care cercetau pe robul lui Dumnezeu, cel ce în trup urma celor fără de trup. Iar din locul

în care cuviosul viețuia, putem să-i înțelegem viața. Pentru că în insula mării, cea depărtată de oameni și rareori cercetată de cineva, ce altceva avea să facă, decît în cele plăcute lui Dumnezeu să se îndeletnicească. La Acela neîncetat gîndind, cu El prin rugăciune vorbind și întru El toată mintea sa adîncindu-și, ridicîndu-și către El ochii cu lacrimi, ziua și noaptea suspina din adîncul inimii, dorind să se dezlege de trup și să meargă către Domnul.

Iar cînd și-a cunoscut ducerea sa la Dumnezeu, fiind plin de zile și de osteneți plăcute lui Dumnezeu, gîndea cum ar putea să se învrednicească de împărtășirea cu dumnezeieștile Taine. Și rugîndu-se către Domnul, a șezut într-o luntrișoară mică, alinîndu-se marea cu rugăciunile lui și a plutit în cealaltă parte a mării. În două zile ajungînd la mal, a mers pe uscat, vrînd să ajungă la o casă de rugăciune ce era lîngă rîul Viga, la care atunci se întîmplase să zăbovească egumenul Natanail, care venise pentru cercetarea dreptcredincioșilor creștini. Și cînd cuviosul mergea pe calea ce-i stătea înaintea, după dumnezeiasca rînduială a întîmpinat pe acel egumen Natanail, mergînd cu dumnezeieștile Taine la un sat depărtat ca să împărtășească un bolnav. Și după obișnuita metanie întrebîndu-se între ei și cunoscîndu-se cine sînt, s-au bucurat unul de altul. Cuviosul s-a bucurat, că a aflat ceea ce căuta, iar Natanail, egumenul, era bucuros că s-a învrednicit a vedea cinstitele căruntețe și fața cea cu sfință podoabă a Cuviosului Savatie de a cărei îmbunătățită viață auzise. Și a grăit fericitul Savatie către Natanail: "Rogu-mă sfinției tale, părinte, ca păcatele mele să le mărturisesc ție, să le iei de la mine, cu puterea ce ți s-a dat de la Dumnezeu și să mă învrednicești împărtășirii Sfințelor Taine ale Preacuratului Trup și Sînge al lui Hristos Stăpînului meu, pentru că de mulți ani doresc cu dumnezeiască hrană să-mi hrănesc sufletul meu. Deci, să mă hrănești acum tu, sfințe părinte, căci Hristos Dumnezeuul meu mi-a arătat a ta dragoste către Dumnezeu, ca să mă curățești de greșelile pe care din tinerețe le-am făcut, cu cuvîntul, cu lucrul și cu gîndul, în toată viața mea, pînă în ziua de astăzi".

Răspuns-a Natanail: "Dumnezeu să te ierte, frate". Și, tăcînd, și-a ridicat mîinile în sus și cu multă mirare și cu lacrimi a zis: "O, cuvioase, de aș avea eu păcatele tale, spre curățirea neîngrijirii mele". Grăit-a Sfîntul Savatie către Natanail: "De vreme ce s-a apropiat sfîrșitul vieții mele, rogu-mă dar sfinției tale ca neîntîrziat să mă învrednicești dumnezeieștii împărtășiri". Zis-a lui egumenul: "Acum, domnul meu, Părinte Savatie, să mergi la casa de rugăciune și să mă aștepti acolo căci eu voi merge la acel bolnav și degrabă mă voi întoarce la cuvioșia ta, iar mîine de dimineață voi veni la tine". Grăit-a Sfîntul Savatie: "Nu întîrzia, părinte, pînă dimineață, că nu știu dacă voi mai avea suflare, iar despre cele ce se vor întîmpla după aceasta, cum vom fi încredințați?" Și aceasta o zicea sfîntul, mai înainte spunînd ducerea sa degrabă către Dumnezeu.

Și făcînd după dorința lui, l-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, după săvîrșirea mărturisirii; și dîndu-i sărutarea cea iubită pentru Hristos, i-a grăit: "Rogu-te, robule a lui Dumnezeu, să mă aștepti la Viga, lîngă casa de rugăciune"; și a făgăduit sfîntul să-l aștepte acolo pe egumen. Deci, acela s-a dus la bolnav, iar cuviosul la casa pomenită, întru care, dînd mulțumită lui Dumnezeu pentru cîștigarea împărtășirii și pentru toate darurile și din destul rugîndu-se, a intrat în chilia care era lîngă acea casă; și într-înșea închizîndu-se, își gătea fericitul său suflet, cum să-l dea în mîinile lui Dumnezeu.

Într-acea vreme un neguțător din cetatea Novgorodului, anume Ioan, mergînd pe apă cu neguțătoria sa, a stat la acea casă de rugăciune, care se afla lîngă mal. Ieșind din luntrea sa, s-a închinat în biserică sfințelor icoane și, intrînd în chilie, a aflat într-înșea pe Cuviosul Savatie și s-a binecuvîntat de dînsul, iar sfîntul binecuvîntîndu-l l-a învățat destul din dumnezeiasca Scriptură, povățuindu-l la lucruri bune. Folosindu-se neguțătorul, voia să dea sfîntului din averea sa cele de trebuință, pentru că era foarte bogat. Iar el nimic nu voia să ia de la dînsul și zicea: "De voiești să faci milostenie, ai pe cei ce le trebuie, iar mie nu-mi trebuie nimic". Îl învăța pe Ioan despre iubirea de săraci, despre milostivire și despre celelalte fapte bune. Iar bărbatul acela s-a mîhnit, căci nimic n-a luat de la dînsul starețul. Iar cuviosul, vrînd să-l mîngîie, i-a zis: "Fiule Ioan, să te odihnești aici pînă dimineață și vei vedea darul lui Dumnezeu și apoi fără de osteneală te vei duce în calea ta". Însă Ioan voia să plutească de acolo și îndată s-a făcut cutremur și învăluire în rîu și în mare; și s-a spăimîntat Ioan văzînd schimbarea cea neașteptată a văzduhului și tulburarea cea mare a apei și a rămas acolo.

A doua zi a mers Ioan la chilie, vrînd să ia binecuvîntare de la Cuviosul Savatie și să se ducă în calea sa, de vreme ce învăluirea apei se schimbase întru alinare. Și bătînd cu rugăciune în ușa, n-a primit răspuns. Deci, bătînd el a doua oară și a treia oară, s-a deschis ușa și, intrînd înăuntru, a văzut pe sfînt îmbrăcat în mantie și cu culionul în cap. Apoi, apropiindu-se de el, zicea: "Iartă-mă, robule al lui Dumnezeu, că am îndrăznit a veni la tine, avînd dragoste și credință către sfinția ta. Deci, mă rog cuvioșiei tale să-mi dai binecuvîntare de cale, cu bună sporire să călătoresc cu ale tale sfînte rugăciuni". Acestea zicîndu-le Ioan, nu auzea glas nici ascultare; căci acum cinstitul și sfîntul suflet al Cuviosului Savatie s-a dus către Domnul și un frumos miros venea în chilie. Iar Ioan, văzînd că nimic nu-i răspunde cuviosul și părăindu-se că a adormit, s-a apropiat de dînsul, atingîndu-l cu mîna, dar văzîndu-l sfirșit întru Domnul, s-a spăimîntat și s-a umilit, vărsînd lacrimi fierbinți din ochi.

Într-acea vreme egumenul Natanail, întorcîndu-se de la cel bolnav, a venit; și văzînd pe sfîntul mort, a plîns și a sărutat cinstitul lui trup, povestind neguțătorului despre faptele cuviosului. Unul spunea cum s-a învrednicit a-i da dumnezeieșile Taine plăcutului lui Dumnezeu; iar celălalt spunea cum s-a învrednicit a se îndulci de folositoarele vorbe ale aceluia. Și cîntînd rugăciuni deasupra gropii, a îngropat cu cinste sfîntul lui trup, dînd țărîna țărînii. Cuviosul Savatie s-a săvîrșit în 26 de zile ale lunii lui septembrie, zi în care și pomenirea lui se cinstește, întru slava lui Dumnezeu Celui în Treime slăvit, a Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, Căruia se cuvine cinstea și închinăciunea în veci. Amin.

Viața Cuviosului Zosima, egumenul Solovețului (17 aprilie)

După un an de la moartea Cuviosului Savatie, Dumnezeu, vrînd să ridice și să preamărească locul în care plăcutul Lui s-a ostenit în insula Solovețului și să ridice locaș preaslăvit și mare, în pustia aceea pentru mulțime de monahi, a rînduit în acel loc un bărbat îmbunătățit, asemenea celui dintîi iubitor de pustie și nevoitor, pe Cuviosul Părinte Zosima. Și era cuviosul din stăpînirea marelui Novgorod, din satul cel mare ce se numea Tolvuia, de la lacul Onega. Părinții lui se numeau Gavriil și Varvara, de credință creștină, petrecînd în dreapta credință în care s-au născut. Ei au crescut copilul în învățătura cărții și l-au povățuit în bunul obicei, fiind smerit și blînd, rușinîndu-se de obiceiurile tinerești. Crescînd cu trupul și cu duhul, se străduia ca din dumnezeieștile cărți să-și cîștige mărgăritarul înțelegerii. Și, cîștigîndu-l, înțelegea cele plăcute lui Dumnezeu și cunoștea bogăția cuvîntării Lui. Copilul cel înțelept a iubit fecioria și s-a lepădat de nuntă cu hotărîre tare, fugind de cei ce voiau să-l împiedice de la plăcerea de Dumnezeu, ascultînd pe apostolul care zice: *Cel neînsurat se îngrijește cum să placă Domnului; iar cel însurat se îngrijește de cele ale lumii, cum să placă femeii*. Deci, ca să placă lui Dumnezeu, s-a lepădat de plăcerile trupești și le-a supus înfrînării.

Fiind silit de părinții săi spre nuntă, s-a mîhnit și, ieșind din casa părintească, s-a lepădat de lume și a luat îmbrăcăminte și viață monahicească. Apoi s-a sălășluit la un loc liniștit, aproape de casă, ca un sihastru, îndeletnicindu-se cu rugăciuni, cu post și alte osteneli cuviincioase unei vieți ca aceasta, începînd a sluji Domnului, dorind să aibă povățuitor. Pentru că el nu se mulțumea să se învețe viața cea îmbunătățită și monahiceștile nevoințe din citirea cărților, ci avea trebuință de un povățuitor iscusit, care să poată a-i arăta cu lucrul, ceea ce se cuvine tînărului celui osîrdnic să deprindă la fapta bună. Pe lîngă aceasta și viețuirea cu ceilalți o socotea piedică, gîndind să se depărteze cu totul de cele lumești și să se ducă în locuri pustii, potrivite pentru petrecerea monahicească, pentru că focul dumnezeieștii iubiri se aprinsese în inima lui și spre desăvîrșirea duhovnicească îl îndemna.

Dorind să zidească o mănăstire undeva, nu numai pentru dînsul, ci și pentru alții care ar voi să se facă monahi, se ruga lui Dumnezeu să-i arate un loc și înlesnire pentru cele plănuite. Și, după rînduiala lui Dumnezeu, a aflat un monah anume Ghermano, bărbat îmbunătățit, care mai înainte a viețuit cu Cuviosul Savatie în insula Solovețului. Acela a povestit fericitului Zosima cu de-a-mănuntul toate cele despre Cuviosul Savatie și i-a spus și despre insula aceea, cum că este depărtată de locașurile mirenești, dar

potrivită pentru sălășluirea monahilor, avînd păduri, dumbrăvi și lacuri îndestulate de pește. Iar Fericitul Zosima, auzind acestea de la bătrînul Ghermano, s-a bucurat cu duhul și a dorit să fie viețuitor al insulei aceleia și moștenitor al Cuviosului Savatie, rugînd cu dinadinsul pe Ghermano să-l ducă la insula aceea și să-l povățuiască la viața pustnicească. În acel timp, părinții lui Zosima dîndu-și fireasca datorie a morții, el i-a îngropat și averile lor împărțindu-le, îndată a plecat împreună cu Ghermano spre insula Solovețului și cu ajutorul Domnului, plutind fără primejdie, au ajuns acolo. Și găsind locul unde plutitorii au odihnă și alinare, aproape de lacul ce avea apă dulce, s-au adăpostit acolo. Puțin mai departe de mal și-au pus coliba lor, apoi într-însa au făcut priveghere toată noaptea, cîntînd psalmii lui David și rugîndu-se lui Hristos Dumnezeu și Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, ca să trimită ajutor de sus, spre începerea sălășluirii lor în acea insulă a mării.

Fiind vremea Utreniei, a ieșit Cuviosul Zosima din colibă și a văzut o rază de lumină, strălucind pe el și în tot locul acela. Și s-a spăimîntat foarte mult cuviosul, văzînd acea strălucire de lumină neobișnuită și ridicîndu-și ochii spre răsărit, a văzut o biserică în văzduh, arătîndu-se lui mare și frumoasă. Deoarece nu se obișnuise cu niște descoperiri ca acestea, nu cuteza să privească mult la acea biserică și îndată s-a întors în colibă. Iar Ghermano, văzîndu-l schimbat la față a înțeles că a văzut ceva nou și l-a întreat, zicîndu-i: "Pentru ce, o, iubitele, te-ai schimbat așa la față? De ce te-ai înfricoșat? Ai văzut oare ceva nou și neobișnuit?" Cuviosul Zosima i-a răspuns că a văzut strălucirea cea negrăită de sus, luminarea locului și o biserică necunoscută în văzduh. Deci, Ghermano, socotind în minte puterea acelei vedenii, și-a adus aminte de izgonirea mirenilor din insula aceea, care a fost în vremea Părintelui Savatie și de proorocia vieții celei monahicești și a grăit către Zosima: "Să nu te spăimîntezi, o, iubite, ci să iei aminte, pentru că prin tine, precum socotesc, Domnul voiește să adune aici, mulțime de monahi".

Apoi i-a spus lui despre cele ce se întîmplaseră femeii pescarului, care din zavistia oamenilor venise acolo din Corila, împreună cu bărbatul său, ca să stăpînească insula aceea. Apoi i-a spus cum au bătut-o doi tineri luminoși, făcîndu-i mulțime de rane și zicîndu-i: "Nu aveți loc în insula aceasta; plecați de aici, că spre sălășluirea monahilor a pregătit Domnul locul acesta". Iar robul lui Dumnezeu, Zosima, s-a umplut de mare bucurie duhovnicească din acele cuvinte ale starețului său Ghermano și s-a pornit spre mai mare rîvnă la zidirea mănăstirii în acel loc. Astfel s-au rugat amîndoi la Dumnezeu, ca să le fie ajutător la lucrul lor și ceea ce au început să aducă la îndeplinire. Și așa, apucîndu-se, au început lucrul, tăind lemne de zidire, au făcut chilii, au îngrădit ogradă și se străduiau cu îndoită osteneală trupească și duhovnicească; cu trupul ostenindu-se la zidirea mănăstirii, iar cu duhul luptînd împotriva diavolilor, înarmîndu-se cu rugăciunea și cu postul, iar hrană aveau din sudoarea feței lor, lucrînd pămîntul cu sapa și semănînd semințe; iar Dumnezeu întărea pe robii Săi, privind de sus spre dînșii cu milostivire și ajutîndu-i în toate lucrările lor.

Trecînd cîtăva vreme, fericitul Ghermano a trebuit să se ducă în partea cealaltă de mare pentru o nevoie, unde zăbovind cîteva zile, cînd a voit să se întoarcă în insulă, n-a putut pentru că, fiind toamnă, timpul începuse a se răci, erau zăpezi și vifore mari, marea se învăluia cu valuri neîmblînzite, gheața plutea pe mare și nici un fel de corabie nu putea să înoate pe luciul acela, spre insula Solovețului. De aceea starețul Ghermano a iernat pe malul acela pînă în primăvară, iar fericitul Zosima a rămas singur în insulă. Deci, întîi se mîhnea cu cugetul pentru starețul Ghermano, apoi și-a aruncat grija spre Dumnezeu, grăind ca David: *Spre Tine sînt aruncat din pîntecele maicii mele, Dumnezeuul meu ești Tu, nu Te depărta de la mine.* Și iarăși: *Întru Tine m-am întărit din pîntecele maicii mele, Tu ești acoperitorul meu.* Și a început a se nevoi mai mult, adăugînd osteneli peste osteneli, petrecînd în neîncetată rugăciune și postire.

Iar diavolii, neputînd să vadă o viață îmbunătățită ca aceea a lui, nici suferind să fie batjocoriți de dînsul, au ridicat asupra lui multe uneltiri. Uneori îl aruncau în trîndăvie, alteori îi năluceau diferite spaime, făcîndu-i oarecare necazuri, ca să înfricoșeze pe ostașul lui Hristos cel neînfricat și să clatine pe cel neclătinat. Uneori se închipuiau în fiare sălbatice și în șerpi, se repezeau asupra lui cu asprime, în tăria puterii lor, ca și cum ar fi vrut să-l rupă și să-l înghită.

Dar robul lui Dumnezeu se împotriva lor cu semnul Crucii și cu rugăciunea și îi batjocorea, zicîndu-le: "O, neputincioasă putere a vrăjmașului! De ați luat asupra mea putere de la Dumnezeu, apoi faceți ceea ce

voiți; iar de nu, de ce vă osteniți în deșert?" Și cânta din psalmii lui David: *Umblînd m-au înconjurat și în numele Domnului i-am înfrînt pe ei.* Și iarăși: *Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui.* Și adăuga rugăciunea către Dumnezeu cu umilință, grăind: "Dumnezeule veșnic, Împărate Cel fără de început, Făcătorule și Stăpîne, Tu ești Împăratul celor ce împărățesc și Domnul celor ce domnesc; Tu ești Mîntuitorul sufletelor și Izbăvitorul celor ce cred în Tine; Tu ești nădejdea celor ce se ostenesc și așteptarea celor ce sînt departe pe mare; Tu ești povătuitorul robilor Tăi, Tu ești iubitorul a tot binele, Tu ești Mîngîietorul celor ce plîng, Tu ești bucuria sfinților, Tu ești viața cea veșnică, lumina cea neapusă și izvorul sfințeniei; Tu ești slava lui Dumnezeu Tatăl și împlinirea Sfîntului Duh; Tu ești Cel ce șezi de-a dreapta Tatălui și stăpînești în veci. Deci, pe Tine Te rog eu robul Tău, căzînd cu smerenie la Tine, ascultă-mi rugăciunea mea în ceasul acesta, Preasfinte Împărate și Preabunule Doamne, să nu-ți întorci fața de la rugăciunea mea, ci mă izbăvește din gura pierzătorului balaur, care cască gura asupra mea și vrea să mă înghită. Păzește-mă de amăgirea diavolească, ca prin puterea sfinților Tăi îngeri, îngrădindu-mă și scutindu-mă, să scap din dinții lui și să cîștig mîntuire de la Tine Stăpîne al meu, în Care cred și spre Care nădăjduiesc și Te slăvesc împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci".

Astfel rugîndu-se cuviosul, izgonea de la el năvălirile vrăjmașului și diavolii se risipeau de semnul Crucii și de rugăciunea lui, ca praful de vînt; iar el rămînea fără vătămare cîntînd și lăudînd pe Dumnezeu. S-a mai întîmplat încă sfîntului și altă ispitire în aceeași vreme. Fiind iarnă mare, se sfîrșea hrana ce era adunată de o vară și se îndoia cu gîndul, cu ce se va hrăni pînă vara; pentru că îi făceau necaz vrăjmașii cei nevăzuți, de foametea ce îl aștepta și îl înfricoșau cu moartea cea fără de vreme. Iar cuviosul socotind în sine și-a adus aminte de ceea ce s-a zis de Domnul în Evanghelie: *Să nu vă îngrijiți de ce veți mânca, sau să nu vă îngrijiți de ziua de mîine, ci să căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate vi se vor adăuga; pentru că știe Tatăl vostru Cel ceresc de ce aveți trebuință*". Deci, toată grija, punînd-o spre Dumnezeu, Purtătorul de grijă a toate, se mîngîia cu cuvintele psalmistului: *Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni.*

Astfel mîngîindu-se el, izgonea îndoiala ce se aducea de la vrăjmaș. Iar Dumnezeu, nelăsînd pe plăcutul Său cel ce nădăjduia spre Dînsul, a trimis la el doi bărbați necunoscuți, avînd o coșniță cu ei, precum este obiceiul oamenilor, care viețuiesc pe lîngă mare, de a avea sarcini în călătoriile cele de iarnă plină de pîine, făină și unt și au dat-o cuviosului, zicîndu-i: "Părinte, de voiești, poți să iei din sarcina aceasta să mîncîci, iar noi vom veni la tine, cînd ne va porunci Domnul". Zicîndu-i aceasta, s-au dus îndată și cuviosul nu s-a grăbit să-i întrebă de unde sînt, iar ei n-au mai adaos a se arăta sfîntului. Apoi multă vreme fericitul Zosima, așteptînd pe bărbații aceia, după ce a văzut că nu se mai întorc, a cunoscut că aceea este o cercetare dumnezeiască; și mulțumea Domnului pentru milostiva Lui purtare de grijă pentru dînsul și pentru darul cel nespus.

Trecînd iarna, starețul Ghermano a venit, aducînd cu sine pe un om din mireni, anume Marcu, cu meșteșugul pescar și cu hrană destulă pentru multă vreme, încă și mreji pentru vînatul peștelui. Și nu după multă vreme, Marcu a primit rînduiala monahicească, apoi și alți mulți, dorind mîntuirea lor, au început a veni la ei, a viețui împreună, zidindu-și chilii și cîștigîndu-și hrana lor prin osteneala mîinilor. Deci, sîrguindu-se Cuviosul Zosima, a zidit o biserică mică în numele Domnului nostru Iisus Hristos, spre pomenirea Schimbării la Față, celei cu dumnezeiască cuviință, în acel loc unde i s-a făcut vedenia Bisericii, ce s-a arătat cu strălucire de lumină negrăită; apoi a făcut lîngă biserică și o trapeză mică și a început viața de obște. Și a trimis pe unul din frați la marea cetate Novgorod, la arhiereul Iona, să ceară binecuvîntare pentru sfințirea bisericii și să le dea egumen mănăstirii lor celei pustnicești. Iar arhiereul le-a trimis degrabă binecuvîntare și pe un ieromonah Pavel, ca să le fie egumen. Și s-a bucurat Cuviosul Zosima, ca și fericitul Ghermano și toți frații, de binecuvîntarea arhierească și de egumen. După aceea au sfințit biserica și mănăstirea spre slava lui Dumnezeu și astfel s-a început preacinstitul și preamăritul locaș al Solovețului. Însă nu după multă vreme egumenul Pavel, nesuferind osteneala pustiei, s-a întors în cetate. După el a fost alt egumen, anume Teodosie, dar și acela s-a dus, și s-au sfătuit frații cu cuviosul, ca să nu-și ia egumen din alte mănăstiri, ci să-și aleagă din cei ce sînt între dînșii.

Apoi și un alt sfat au adăugat frații, ca pe însuși Cuviosul Zosima să-l aleagă la proestosie, care lucru l-au și făcut. Pentru că mergînd înainte unul din frați la marea Novgorod, a rugat pe arhiereu, ca prin scrisoare

să cheme pe părintele lor și să-l hirotonească preot și egumen, chiar nevrînd. Și a făcut așa arhierul, trimițînd o scrisoare cuviosului, prin care l-a chemat la sine și l-a silit să primească preoția și egumenia și dîndu-i pentru cale destule, l-a liberat cu cinste. Asemenea și mulți din cetățeni au dat multe cuviosului, pentru trebuința mănăstirească: vase și veșminte, argint și pîine îndestulată. Și a venit cuviosul în locașul său strălucind cu cinstea preoției și cu dregătoria egumeniei și a fost întîmpinat cu cinste, toți veselindu-se de părintele lor. Iar cînd cuviosul a început a sluji cea dintîi Sfîntă Liturghie în locașul său, s-a făcut asupra lui o dumnezeiască minune, de toți văzută; pentru că fața lui s-a luminat cu darul Sfîntului Duh, ca o față de înger și s-a umplut biserica de o bună mireasmă mare, care era încredințată mărturie a vredniciei lui, căci cu vrednicie a luat cinstea preoției și toți s-au bucurat mult de un păstor ca acesta al lor plin de darul lui Dumnezeu și au preamărit pe Hristos.

S-au întîmplat atunci niște neguțători și cuviosul le-a dat prescura de la slujirea Liturghiei; iar ei prin nebăgare de seamă au pierdut-o și un frate anume Macarie, a văzut un cîine, mușcînd cu gura și apropiindu-se, nimic n-a aflat, decît numai prescura aceea; și aducînd-o la Cuviosul Zosima, i-a spus ce văzuse și se minunau cei ce au auzit. După aceasta Cuviosul Zosima, văzînd că din zi în zi se înmulțesc frații, încît acum nu mai încăpea biserica pe cei ce se adunau la obișnuita cîntare, s-a sîrguit să zidească o biserică mai mare, ca să poată toți să încapă la soborniceasca pravilă a bisericii; apoi a făcut și chilii multe și a lărgit mănăstirea.

Iar după cîțiva ani și-a adus aminte de Cuviosul Savatie, care s-a nevoit mult în ostenele monahicești în acea insulă și i-a fost jale de el; căci cinstitele lui moaște se odihnesc aiurea, unde a răposat, lîngă rîul Viga. Deci, s-a sfătuit cu frații să aducă moaștele Cuviosului Savatie de la Viga la dînșii unde a petrecut mulți ani viață pustnicească. El încă sfătuiindu-se despre aceasta, i-a venit o scrisoare din locașul Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, de la Iezerul Alb, adusă de un monah al mănăstirii Cuviosului Chiril și trimisă la Cuviosul Zosima. În ea era scris astfel:

"Dar și milă de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, iubitule întru Hristos, duhovnicescile povățuitor, de Dumnezeu iubite egumene Zosima; cu toți frații întru Hristos să te bucuri! Am auzit de la cei ce vin din părțile voastre la noi, despre ostrovul Solovețului, că pentru greutatea mării, era nelocuit de oameni mulți ani, aproape de cînd a început a străluci soarele pe cer. Iar acum auzim că în ostrovul acela, cu dumnezeiasca voie și cu mijlocirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și cu sîrguința pentru Dumnezeu, a iubirii voastre de osteneală, s-a făcut viețuire monahilor și s-a făcut mănăstire cinstitei Schimbări la Față a Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; unde s-au adunat mulțime de frați și toate s-au rînduit cu rugăciunile Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Însă numai de un bine vă lipsiți, că anume Cuviosul Savatie este uitat de voi, el care mai înainte de a voastră iubire de osteneală a viețuit în acel loc după Dumnezeu și și-a sfîrșit viața sa în postiri și în ostenele. El în cuvioasele sale fapte era desăvîrșit, ca și cuviosii părinți cei de demult; și astfel el, cu tot sufletul iubind pe Hristos, s-a lepădat de lume și a cîștigat fericitul sfîrșit, bucurîndu-se. Pentru că unii din frații din mănăstirea noastră, care au fost la Novgorod, au auzit povestirea unui bărbat iubitor de Dumnezeu, anume Ioan, care făcea negoț. Acesta plutind pe mare, a fost la rîul Viga, unde s-a învrednicit a vedea viu pe Cuviosul Savatie și a auzit de la dînsul învățătură duhovnicească. Apoi mutîndu-se cu sufletul la Dumnezeu, a îngropat cinstitul trup al aceluia, cîntîndu-i cele de deasupra gropii împreună cu egumenul Natanail.

Și a spus acel Ioan fraților noștri, cum s-a făcut pe mare o minune și cum pe Teodor, fratele lui, de furtună și de înecare l-a păzit Dumnezeu, cu rugăciunile Cuviosului Savatie; și altele, precum am auzit. Apoi se făcuseră semne și minuni la mormîntul lui, pentru că a plăcut lui Dumnezeu și noi sîntem martori ai vieții lui îmbunătățite. Căci acest fericit părinte a viețuit mulți ani cu noi, în casa Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, în mănăstirea lui Chiril. Pentru aceasta scriem acum sfinției voastre, dîndu-vă sfat duhovnicesc, să nu vă lipsiți de un dar ca acesta, ci să aduceți cît mai repede la voi, pe acest cuvios și fericit Savatie. Că unde s-a ostenit mulți ani, acolo să fie puse și cinstitele lui moaște. Fiți sănătoși în Iisus Hristos, Viața cea veșnică și vă rugați pentru noi ca niște iubitori de Dumnezeu, ca să ne scape Domnul, cu rugăciunile Cuviosului Savatie, de toate răutățile ce năvălesc asupra noastră".

O scrisoare ca aceasta luînd-o și citind-o fericitul Zosima, egumenul Solovețului, s-a veselit cu duhul, și cu toți frații au grăit într-un glas: "Nu este aceasta de la oameni, ci de la Dumnezeu". Și îndată, pregătind o corabie, s-a dus Cuviosul Zosima cu mulțime de frați în partea cealaltă, suflîndu-le vîntul spre ajutor și ajungînd la casa de rugăciune, care era pe malul rîului Viga, au săpat mormîntul Cuviosului Savatie și s-a umplut văzduhul de mireasmă plăcută. Iar cînd au descoperit racla, au văzut pe plăcutul lui Dumnezeu și l-au dus în corabie cu cîntări de psalmi. Apoi vîntul suflînd cu bună sporire, au călătorit bine și au ajuns degrabă la locașul lor, bucurîndu-se și mulțumind lui Hristos de cîștigarea acestei comori duhovnicești, adică de moaștele Sfîntului Savatie Cuviosul. Apoi le-au pus în pămînt după Altar, lîngă biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei ei adormiri și, zidind bolniță, a pus sfinte icoane, și cîți bolnavi alergau cu credință, cîștigau tămăduiri de la mormîntul Cuviosului Savatie, prin sfintele lui rugăciuni.

Fericitul Zosima, mergînd în toate nopțile în bolnița aceea, se ruga și făcea multe închinăciuni, pînă la cîntarea Utreniei. Iar mai sus pomenitul negustor Ioan, care slujise odată îngropării Sfîntului Savatie, avînd mare dragoste și credință către dînsul, cu fratele său Teodor, cel izbăvit de la înec, au zugrăvit chipul Cuviosului Savatie și, aducîndu-l în mănăstirea Solovețului, l-au dat egumenului Zosima cu multe lucruri trebuincioase locașului. Iar egumenul, primind cu dragoste cinstitul chip al lui Savatie și sărutîndu-l, l-a pus deasupra mormîntului și grăia către chipul cuviosului ca și către un om viu: "O, robul lui Dumnezeu, deși ți-ai sfîrșit vremelnica ta viață cu trupul, dar cu duhul să nu te depărtezi de la noi, ci să ne duci de mîna la Hristos Dumnezeu, povățuindu-ne să călătorim după poruncile Domnului, să ne purtăm crucea noastră și să urmăm Stăpînului nostru. Tu, cuvioase, avînd îndrăzneală către Hristos și către Preacurata Maică a lui Dumnezeu, fii rugător și mijlocitor pentru noi nevrednicii, cei ce viețuim în acest sfînt locaș, al cărui începător tu ești; fii apărător și ajutor acestei cete de Dumnezeu adunată, ca viețuind în locul acesta, păzindu-ne prin rugăciunile tale, să petrecem nevătămați de diavoli și de oameni, slăvind pe Sfînta Treime, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh".

Înflorind locașul Solovețului, cu darul lui Dumnezeu, din zi în zi înmulțindu-se și înfrumusețîndu-se cu monahii cei îmbunătățiți și cu alesele strădanii ale Cuviosului Zosima, diavolul, urîtorul binelui, se aprindea de zavistie și neputînd să facă ceva - deoarece era izgonit și rușinat de fericitul Zosima și de ceilalți buni nevoitori -, a îndemnat pe niște oameni răi să facă supărare sfîntului locaș, ca să necăjească pe începătorul lui și pe frați. Deci, prin îndemnarea diavolească au început a veni în insula Solovețului mulți din locuitorii boierești și din slujitorii dregătorilor și moștenitorii pămîntului Corila, care pescuiau pește din lacuri; iar pentru trebuința mănăstirii nu lăsau să se vîneze nicidecum; zicînd că ei sînt moștenitori și stăpînitori ai insulei aceleia. Iar pe Cuviosul Zosima și pe toți monahii îi defăimau cu necinste și cu cuvinte ocărîtoare, le făceau multe supărări, se lăudau că vor risipi mănăstirea și pe monahi îi vor izgoni de acolo. Deci, a fost nevoit cuviosul să meargă la marele Novgorod, la arhiepiscopul Teofil, să ceară ajutor și apărare și luînd pe unii din ucenicii săi, s-a dus. Ajungînd la cetate și închinîndu-se arhiepiscopului, i-a pus înainte rugămînta sa pentru locașul cel tulburat de oamenii mireni.

Arhiepiscopul i-a grăit: "Eu, părinte, cu ajutorul lui Dumnezeu sînt gata să dau ajutor mănăstirii tale, dar mai întîi este trebuință să spui despre aceasta boierilor celor mai mari care stăpînesc cetatea și după sfătuirea lor să vă dau ajutor". Apoi Cuviosul Zosima s-a dus la boieri cu rugămînta și umblînd prin casele lor, cerea milă, ca să nu lase a se risipi mănăstirea lor și locul cel sfințit al lui Dumnezeu să nu-l dea în stăpînirea oamenilor mireni. Și toți boierii care stăpîneau cetatea au făgăduit să ajute mănăstirii lui. Apoi s-a dus la o jupîneasă văduvă, anume Marta, care era una din jupînesele cele mari ale cetății aceleia, voind s-o roage pentru locașul său, deoarece sătenii și robii ei se duceau adeseori la insula Solovețului și făceau multe neazuri mănăstirii.

Ea, auzind de la robii venirea lui, a poruncit să izgonească pe sfînt cu necinste de la casa sa. Iar robul lui Dumnezeu a primit cu răbdare acea necinstită izgonire, iar către ucenicii săi a grăit: "Să știți că vor veni zile, în care viețuitorii acestei case nu vor mai face urme cu pașii prin casa aceasta, căci se vor închide ușile acestei case și nu se vor mai deschide și curtea aceasta va rămîne pustie". Zicînd aceasta, a tăcut și s-au împlinit toate acelea la vremea lor, precum le-a prorocit cuviosul.

După aceasta arhiepiscopul, chemînd pe boieri la dînsul, le-a spus despre supărările ce se făceau de locuitori Fericitului Zosima și locașului lui, iar boierii toți într-un glas au voit să ajute cuviosului. Au dăruit toată insula locașului lui, i-au dat scrisoare pentru stăpînirea ei și au pus pe scrisoare opt peceți de plumb. Cea dintîi a arhiepiscopului, a doua a voievodului, a treia a polcovnicului, apoi cinci peceți cu cinci margini ale cetății. Și a dăruit pe cuvios cu multe din cele trebuitoare: cu vase bisericești, cu veșminte preotești, cu aur și cu argint pentru trebuința mănăstirii, cu mulțime de pîine și a făgăduit ca de atunci înainte să ajute mănăstirea lui la toate. Auzind acestea toate jupîneasa Marta cea mai sus zisă și înștiințindu-se încă și de îmbunătățita viață a Fericitului Zosima de la mulți bărbați vrednici de credință, că este adevărat rob al lui Dumnezeu, s-a căit că a mîhnit pe cuvios și, trimițînd rugăminte, l-a chemat la masă la dînsa. Iar el, fiind fără răutate, s-a dus la masa ei.

Intrînd în casa ei, a binecuvîntat pe jupîneasa, împreună cu fiii și cu fiicele sale și l-a pus pe el la mijlocul ospățului și toți mîncău, beau și se veseleau. Iar cuviosul șezînd cu smerenie și cu blîndețe, tăcea, gustînd puțină hrană după obiceiul său. Iarăși privind la cei ce ședeau, s-a mirat, apoi plecînd capul în jos nu zicea nimic, pentru că a văzut o minunată vedenie. Și iarăși privind, a doua și a treia oară, a văzut aceeași vedenie. Căci vedea șase bărbați din cei mai mari fără capete, care ședeau la ospățul acela; și se mira robul lui Dumnezeu de ceea ce vedea, cum acei oameni șed și se ospătează, iar capete nu au. Și înțelegînd ceea ce era să fie, a clătinat cu capul, a suspinat și a lăcrimat și apoi n-a mai gustat nimic din cele ce se puneau la masă, deși era silit cu poftiri.

După masă, jupîneasa Marta, cerîndu-și iertare de la cuviosul pentru mîhnirea făcută lui de către dînsa, a dat mănăstirii lui un sat, lîngă râul Suma la liman. Și ieșind cuviosul din casa ei, Daniil, ucenicul lui, avînd îndrăznire către dînsul, îl întreba cu osîrdnică rugăminte pentru ce în vremea mesei privind de trei ori către cei ce ședeau, a clătinat cu capul și, suspinînd, a plîns și n-a mai gustat nimic din bucatele cele puse înainte. Și a grăit cuviosul ucenicului: "Fiule, ai îngreunat ca și Elisei pe Ilie, însă nu voi ascunde judecățile lui Dumnezeu cele negrăite, care au a se împlini la vremea lor; dar să păzești taina aceasta, pînă ce va fi împlinirea dumnezeieștilor porunci. Eu am văzut șase bărbați, din cei mai mari boieri ai cetății, șezînd la ospăț fără capete și, văzînd aceea, m-am mirat mult cu spaimă și nu puteam nici mîncare, nici băutură să duc la gura mea de vedenia cea de spaimă și socotesc că acestor bărbați li se vor tăia capetele degrabă. Însă te ferește, o fiule, ca să nu spui nimănui, despre ceea ce auzi de la mine".

După aceasta cuviosul s-a întors la locașul său cu scrisoarea cea întăritoare și cu multe dăruiri de la iubitorii de Dumnezeu. Și trecînd nu multă vreme, s-a făcut înștiințare, că marele voievod Ioan Vasilievici, singur stăpînitor a toată Rusia, venind cu mare putere la marele Novgorod, a pedepsit cu moarte pe unii din boierii cetății, ca și ceilalți să aibă frică. În acel timp s-au tăiat capetele celor șase bărbați, pe care cuviosul i-a văzut șezînd la masă fără capete, în casa jupînesei Marta; ba încă și jupîneasa Marta din porunca marelui voievod, a fost trimisă cu fiii săi în surghiun în cel mai de jos Novgorod. Iar averea ei a fost jefuită și a rămas pustie după proorocirea Cuviosului Zosima, cum a proorocit în ceasul acela, cînd a fost izgonit cu necinste din casa acelei jupînese.

După toate acestea, cuviosul viețuind mulți ani și isprăvindu-și toată fapta bună, i s-a apropiat vremea fericitului său sfîrșit, pentru că era plin de zile și de osteneli plăcute lui Dumnezeu. Pregătindu-și lui mai devreme mormînt, și căutînd spre dînsul, plîngea totdeauna, avîndu-și moartea sa întru pomenire și gătindu-se mai înainte de ieșire. Apoi, simțindu-și plecarea sa la Dumnezeu, îmbolnăvindu-se cu trupul și slăbind de bătrînețe și de osteneli multe, a chemat frații și a grăit către dînșii: "Fraților și fiilor, iată, mă duc din această vremelnică viață, iar pe voi vă dau milostivului Dumnezeu și Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Deci, spuneți pe cine doriți să aveți după Dumnezeu egumen în locul meu". Iar frații toți cu lacrimi au strigat ca și cu o gură, zicînd: "Am voi, părinte și păstorule al nostru, ca toți cu tine să ne îngropăm, dar nu este aceasta în puterea noastră, pentru că una este judecata omenească și alta a lui Dumnezeu. Iar Stăpînul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce ți-a vestit ducerea ta la veșnicele locașuri, Acela poate să ne dea prin tine povățuitor, pe care El îl știe, ca să poată a ne îndrepta spre mîntuire; iar binecuvîntarea și rugăciunile cuvioșiei tale să se odihnească peste noi, că tu ești, după Dumnezeu, părintele nostru și precum ai avut grijă de smerenia noastră în viața aceasta, așa ne rugăm ție, ca și după ducerea ta către Dumnezeu, să nu ne lași sărmani".

Acestea zicîndu-le frații, au încetat de a mai vorbi, dar n-au încetat din plîngerea și din tînguirea cea multă. Iar cuviosul iarăși a grăit către dînșii: "Fiilor, v-am mai spus că vă dau în mîinile Domnului și ale Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, iar pentru egumen, deoarece v-ați pus nădejdea către Dumnezeu, spre Preacurata Maica lui Dumnezeu și spre a mea smerenie, să vă fie vouă Arsenie egumen, ca unul ce este bărbat vrednic pentru chivernisirea mănăstirii și a fraților". Deci, cuviosul a încredințat egumenia lui Arsenie, bărbatul cel îmbunătățit și iscusit. Și a grăit către Arsenie: "Iată, frate, te pun pe tine după Dumnezeu rînduitor și ocîrmuitor sfîntului locașului acestuia și tuturor fraților adunați pentru dragostea lui Dumnezeu.

Deci, păzește ca să nu rămînă nepăzite ceva din mănăsti-reștile rînduiei; cele alcătuite din apostoleștile învățături și din predaniile Sfinților Părinți, cele pentru soborniceasca cîntare bisericească și pentru rînduiala trapezei, precum și pentru toată rînduiala și obiceiul mănăstiresc, cel așezat prin a noastră smerenie după Dumnezeu; pe toate întregi și neschimbate să le păzești. Iar Domnul să îndrepteze pașii voștri spre lucrarea poruncilor Lui, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Fecioare de Dumnezeu Născătoare și ale tuturor sfinților și cu rugăciunile plăcutului său, Cuviosului Savatie. Domnul nostru Iisus Hristos să vă păzească de toate bîntuielile vrăjmașului și întru dumnezeiasca dragoste să vă întărească. Iar eu, deși mă despart de voi cu trupul, dîndu-mi datoria firii celei muritoare, dar cu duhul voi fi nedepărtat de voi. Și aceasta să vă fie vouă în știre: de voi afla dar înaintea lui Dumnezeu, după a mea ducere, locașul se va înmulți și mai mult și se vor aduna mulțime de frați pentru dragostea lui Hristos și se va umple locul acesta de îndestulare duhovnicească și întru trebuințele trupești scădere nu va fi".

Aceasta zicînd-o cuviosul către frați și învățîndu-i, i-a sărutat cu sărutare duhovnicească pe fiecare și, dînd tuturor binecuvînt-tare, și-a ridicat mîinile și s-a rugat pentru locaș și pentru toată turma sa cea duhovnicească, precum și pentru dînsul. Apoi însemnîndu-se cu Sfînta Cruce, a zis: "Pace vouă". Și iarăși ridicîndu-și ochii către Dumnezeu a grăit: "Stăpîne, Iubitorule de oameni, învrednicește-mă ca să stau de-a dreapta Ta, cînd vei veni întru slavă să judeci viii și morții și să răsplătești fiecăruia după lucrurile lui".

Acestea grăindu-le, s-a culcat și și-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului, pe Care L-a iubit și Căruia din tinerețe l-a slujit cu cuvioșie și dreptate. Cuviosul Părintele nostru Zosima, a murit în anul de la facerea lumii 6986, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în anul 1478, în 17 zile ale lunii Aprilie. Și plîngeau după dînsul frații cu multe tînguiuri. Și cîntînd cele trebuincioase îngropării, l-au pus în mormîntul pe care l-a săpat cu mîinile sale, fiind încă viu, după altarul bisericii Schimbării la Față a Domnului. După aceea, și gropniță deasupra moaștelor cuviosului au zidit și icoane sfinte ale lui Hristos și ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu au pus într-însa. Apoi, venind frații cu lumînări, se rugau acolo. Și se făceau și minuni la mormîntul cuviosului și tămăduiri bolnavilor se dădeau; chiar și acum se dau vindecări acolo celor ce cu credință aleargă. Căci precum s-a făgăduit, ducîndu-se cu sufletul către Domnul, că nu-și va lăsa locul unde s-a nevoit, ci cu duhul va petrece cu ucenicii lui. Astfel, își împlinește făgăduința sa din locașurile cele de sus, cercetînd locașul cel de jos și venind la dînsul de față nevăzut. Iar uneori arătîndu-se unora pe pămînt și pe ape, în nevoi le ajută. Și de multe ori era văzut pe mare, în vremea învăluirii corăbiei îndreptînd-o, viforul alinîndu-l, iar uneori se vedea stînd în biserică în mijlocul soborului fraților. La început, după moartea sa, în a noua zi, s-a arătat monahului Daniil, vestindu-i, cum că de duhurile văzduhului și de mult meșteșugitele curse a scăpat, cu mila lui Dumnezeu și că este numărat în ceata cuvioșilor.

Și starețului Tarasie i s-a arătat în vederea ochilor la mormîntul său; asemenea și lui Gherasim, ucenicului său, într-o zi de Duminică după Utrenie, mergînd de la gropnița Cuviosului Savatie și căutînd spre Gherasim, i-a zis: "Nevoiește-te, fiule, ca după ostenele tale să-ți primești răsplătirea!" Și a doua oară același Gherasim l-a văzut, în vremea dumnezeieștii Liturghii, în Sfînta și Marea Joi, stînd în soborul bisericii și cînd se împărțeau frații, a zis Cuviosul Zosima către Gherasim: "Mergi și tu de te împărțășește!" Atunci cuviosul a stat aproape de Sfintele Taine, pînă ce toți s-au împărțășit. Ieromonahului Dositei, în vremea rugăciunii Pavecerniței, stînd în pridvorul bisericii și rugîndu-se pentru un frate îndrăcit cu mintea sa, i s-a arătat cuviosul, zicîndu-i: "Nu-i este aceluia frate de folos tămăduirea, pentru care tu te rogi, ci i se cade a petrece întru acea pătimire!" Pe starețul Teodul, care din întîmplare alunecase și căzuse la pămînt și foarte se zdruncinase cu trupul, încît zăcea bolnav pe pat, neputînd să se

scoale la obișnuită sa pravilă, Cuviosul Zosima, venind într-o seară, târziu, în chilia lui și bătînd în ușă, cu rugăciune l-a sculat sănătos. Din niște arătări ca acestea ale lui, este încredințat lucru, că nu se depărtează de la locul său și nu părăsește părintele cel iubitor de fii, pe fiii săi cei ce se nevoiesc în acel loc; iar tuturor celor ce-l cheamă cu credință, le dă grabnic ajutor.

Monahul Mitrofan a mărturisit despre sine că pe cînd era în lume și plutea pe mare făcînd neguțătorie, într-o vreme s-a ridicat furtună pe mare și a fost luntrea lui purtată de valuri ca la treizeci de zile. Apoi mai multe vînturi și învăluri s-au ridicat și mare furtună s-a făcut, iar luntrea era acoperită de valuri, iar cei ce erau într-însa se deznădăjduiseră de viață și se rugau lui Dumnezeu și Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu. Apoi și-au adus aminte de Cuviosul Zosima, făcătorul de minuni al Solovețului și l-au chemat spre ajutor și îndată au văzut pe cuvios șezînd la cîrmă. Apoi, întinzîndu-și poalele mantiei sale cu amîndouă mîinile spre amîndouă părțile luntrei, împingea în lături valurile mării ce năvăleau și trecea luntrea prin valuri fără primejdie. Astfel a fost cuviosul ziua și noaptea, îndreptînd corabia, apărînd-o de valuri și de înecare, pînă ce a sosit luntrea la mal și s-a făcut nevăzut cîrmaciul acela străin.

Monahul Elisei îmbolnăvindu-se pe calea apei și schima călugăriei foarte mult dorind-o, Cuviosul Zosima, arătîndu-se bolnavului fiind în corabie, l-a făcut sănătos pînă ce a luat sfînta schimă și s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine. Apoi iarăși culcîndu-se, s-a odihnit întru Domnul. Un mirean Nikon, muncindu-se de diavoli și în gropnița Cuviosului Zosima fiind dus, prin arătarea sa, Cuviosul l-a izbăvit din muncirea vrăjmașului și l-a trimis acasă sănătos.

Un lucrător de pămînt, care se numea Gorean, orbind, Cuviosul Zosima i-a dăruit vederea la mormîntul său. Apoi și a doua oară orbind pentru necredința sa, dar alergînd cu pocăință la mormîntul Cuviosului și cu lacrimi rugîndu-se, i-a dat tămăduire ochilor lui. Și alte multe feluri de boli a tămăduit la mulți, fiind chemat cu credință numele cel sfînt al lui. Dar nu numai Cuviosul Zosima, ci de multe ori și Cuviosul Savatie se arăta și de mulți se vedeau amîndoi făcătorii de minuni. Un frate, Iosif, fiind odată în insula ce se chema Cuzov, fiind ca la treizeci de stadii departe de insula Solovețului, într-o noapte nedormind și rugîndu-se, s-a suit la munte. Atunci a căutat spre mănăstirea Solovețului și a văzut în mijlocul mănăstirii doi stîlpi de foc, care ajungeau de la pămînt pînă la cer și străluceau foarte. Apoi a spus aceasta la alți frați și ei i-au zis: "Iată începătorii mănăstirii Solovețului! Cuvioșii Părinți, Zosima și Savatie, strălucesc din mormintele lor, pentru că sînt stîlpi duhovnicești cu adevărat, luminîndu-se cu razele darului lui Dumnezeu".

Doi frați, Savatie și Terapont, la sfîrșitul sfîntelor 40 de zile, au fost trimiși la o slujbă în Virm, pentru că acolo era la liman metocul mănăstirii și toate cele de trebuință se aflau într-însul. Iar pe cînd pluteau și se apropiau de insula ce se numea Mufmui, care este departe ca la șazeci de stadii de la Soloveț, unul dintre dînșii, anume Savatie, a văzut la marginea insulei aceleia doi stîlpi roșii, nu prea mari. Și cînd a sosit acolo, a aflat lîngă piatră o căsuță mică și într-însa doi oameni goi și flămînzi, cu picioarele obosite, fiind abea vii. Pentru că la începutul iernii, spărgîndu-se acolo vasul pe apă, au rămas în insulă acei doi oameni și au iernat, netrecînd nimeni pe acolo ca să-i ia. Aceia văzînd pe monahi, au strigat către dînșii, zicînd: "Domnilor, cine sînteți voi? Oare stareții de la Soloveț v-au trimis pe voi?" Iar Savatie și Terapont i-au întrebat: "De care stareți de la Soloveț ziceți voi?" Răspuns-au bolnavii, zicînd: "Doi stareți cinstiți venind aici, ne-au cercetat pe noi. Numele unuia era Zosima, iar al altuia Savatie. Și cînd veneau la noi, atunci ni se ușura durerea și foamea ni se ducea și frigul înceta. Dar și acum au fost la noi înaintea venirii voastre și ne-au zis: "Nu vă mîhniți, că acum vom trimite după voi"". Aceasta auzind monahii cei trimiși la slujbă, s-au mirat și, întărînd cu hrană pe cei bolnavi, i-au luat cu ei în luntre și i-au dus în mănăstire.

O femeie îndrăcită, anume Maria, soția unui bărbat cu numele Onisim, fiind adusă în mănăstirea Solovețului, Cuvioșii Părinți Zosima și Savatie, prin a lor arătare au tămăduit-o, izgonind dintr-însa pe diavol. Și pe o altă femeie tînără, fiica lui Ieremia, care a fost odată sluga Cuviosului Zosima, care singură prin lucrarea diavolească, tăindu-se cu cuțitul pe grumaj și pe piept, încît zăcea moartă, au înviat-o cuvioșii, fiind chemați de părinții ei cu amare lacrimi. Și în noaptea următoare i s-au arătat în somn, dîndu-i un vas plin de unsori și zicîndu-i: "Unge-te la răni, căci pentru lacrimile tatălui și maicii tale, care

strigă la noi, am venit să te tămăduim". Iar femeii i se părea în vedenie, că-și unge rănile cu unsoarea aceea și s-a deșteptat din somn. Iar după trei zile rănile, care erau mari de moarte, s-au tămăduit.

Un anume Vasile, cu viață tîlhărească, a venit în mănăstirea Solovețului la pocăință și a luat rînduiala monahicească. După o vreme, fiind atras de diavol iarăși la obiceiul cel dintîi, a gîndit să fugă din mănăstire și, pregătind o luntre, a furat niște lucruri mănăstirești, cărți, veșminte și vase, pe care punîndu-le în luntre, a fugit noaptea. Iar din întîmplare, a sosit la insula ce se numește Anzela, care este la cînzeci de stadii departe de insula Solovețului, unde a căzut asupra-i un somn greu. Și, întărind luntrea la mal, singur a căzut la pămînt și a adormit, atunci i s-au arătat amîndoi cuvioșii în vis; iar Cuviosul Zosima, căutînd la el cu mînie, a zis: "Ticălosule, mă furi? Eu zidesc, iar tu risipești?" Iar Vasile, în vedenia aceea, își cerea iertare și cuviosul i-a zis: "Iertare vei cîștiga, dar vei șede acolo trei zile". Și deșteptîndu-se din somn Vasile, n-a văzut pe nimeni, nici luntrea n-a găsit-o lîngă mal și șede acolo plîngînd, pînă ce au trecut cele trei zile. Apoi niște neguțători plutind pe lîngă insula aceea, l-au luat de acolo și l-au dus la mănăstire, căindu-se cu lacrimi, mărturisind păcatul său și spunînd cuvioșilor arătarea.

Într-acea vreme, pescarii mănăstirii au vînat pește, la rîul Umbei, la depărtare de insula Solovețului, ca la cinci sute de stadii și era mai mare între ei bătrînul Fotie. Aceluia i s-au arătat în somn amîndoi cuvioșii și a zis Zosima către Fotie: "Iată v-am adus o luntre spre vînarea peștelui, pentru că știam că vă mai trebuie încă o luntre; dar vedeți, ca nimic să nu se piardă din cele ce sînt în ea, ci pe toate să le duceți la mănăstire". Iar Fotie, deșteptîndu-se, a spus vedenia celorlalți pescari și mergînd la mal, au găsit o luntre nouă și multe lucruri mănăstirești în ea, pe care ducîndu-le la mănăstire, au spus despre arătare cuvioșilor.

Un om, anume Teodor, viețuind lîngă mare, la rîul Sumii, a spus aceasta: "Mi s-a întîmplat a pluti pe mare cu marfă. Deodată s-a ridicat o furtună mare, iar noi aruncînd ancorele, am stat și eram în primejdie mare, înviforîndu-ne de valuri. Atunci ne rugam lui Dumnezeu și pe preacuvioșii Părinți, Zosima și Savatie, îi chemam în ajutor. Apoi, intrînd înăuntru în luntre, am adormit și am văzut doi stareți cu sfîntă cuviință, sînd în luntre și zicînd către cîrmaci: "Întoarce luntrea cu cîrma spre vînt". Și îndată m-am deșteptat și am alergat la cei ce vărsau apa din luntre, între care unul adormise. Dar acela îndată sculîndu-se, a început a-mi spune: "Doi stareți am văzut în luntre în ceasul acesta, vorbind între ei și unul către celălalt a zis: "Păzește, frate, luntrea aceasta, iar eu mă voi grăbi să merg la Soloveț la rugăciunea de prînz". Noi, auzind aceea, ne-am minunat și ne-am bucurat foarte, nădăjduind izbăvire din primejdia cea de față. Și îndată a încetat viforul, s-a făcut liniște și ne-am dus în calea noastră mulțumind lui Dumnezeu și plăcuților Lui.

Starețul Filimon povestea, zicînd: "Viețuind eu în pustie la liniște, mi-a venit o supărare mare din diavoleasca lucrare. Iar pricina supărării a fost astfel. Un frate a adus la mine spre pază banii săi, douăsprezece pungi. Și după o vreme, nu se știe cum au pierit banii aceia. Atunci s-a mîhnit fratele acela și eu m-am întristat cîteva zile. Iar odată, după cîntarea pravilei mele, șezînd eu și adormind puțin, au intrat în chilia mea doi stareți și am zis către ei: "Pentru ce ați intrat fără rugăciune?" Iar ei au zis: "Am făcut rugăciunea și tu n-ai auzit". Eu le-am zis: "Ședeți, domnii mei". Și iarăși le-am zis: "Cine sînteți voi? Oare sînteți părinți ai mănăstirii noastre? Căci nu vă cunosc". Unul a zis: "Eu mă numesc Zosima, iar celălalt Savatie. Nu te întrista, frate, de lucrul ce a pierit de la tine, căci se va găsi". Apoi a zis și altele, spre mîngîierea sufletului meu și s-au făcut nevăzuți amîndoi. Iar eu, deșteptîndu-mă, n-am văzut pe nimeni și mi s-a ușurat întristarea, căci am simțit în mine bucurie. Apoi și banii cei pierduți s-au găsit la locul lor și m-am mîngîiat eu și fratele acela. Apoi am dat laudă lui Dumnezeu și Cuvioșilor Părinților noștri Zosima și Savatie.

Acestea și multe alte minuni s-au făcut de acei cuvioși părinți, egumenii Solovețului, pentru care s-a scris pe larg în Mineiul cel mare. Iar noi aici pe scurt am pus cît să ajungă spre al nostru folos și spre mărirea plăcuților lui Dumnezeu cum și spre lauda Domnului nostru Iisus Hristos, Celui împreună slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Cuviosul Ioan Isaurianul, ucenicul Sfantului Grigorie Decapolitul (18 aprilie)

Latura Decapoliei altădată era împărțită în două. Cea aproape de Galileea, în Palestina, care se pomenește de Sfântul Evanghelist Matei, zicând: După Dânsul au mers multe popoare din Galileea și din cele zece cetăți; iar alta, cea mai de pe urmă, o mică latură în pământul Isauriei, care se numea tot Decapolia. Dintr-aceea Deca-polie a Isauriei a fost Cuviosul Grigorie, învățătorul acestui Cuvios Ioan, a cărui pomenire se face acum.

Acest sfânt Ioan, din tinerețe lăsând lumea și iubind pe Hristos, a mers la cel mai sus pomenit învățător Grigorie Decapolitul și de dânsul a fost tuns în rânduiala monahicească. Și petrecea cu el, nevoindu-se în toate și bineplăcând lui Dumnezeu. Și a ajuns în atât de mare smerenie și ascultare și în așa sânguință spre tot lucrul bun, încât singur învățătorul lui, Sfântul Grigorie, se bucura de el și slăvea pe Dumnezeu. Iar când răucredinciosul împărat Leon Armeanul, a înnoit eresul luptării de icoane și a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Hristos, în acea vreme acest cuvios Ioan a mers în Bizanț, pe lângă Sfântul Grigorie învățătorul său, împreună și cu Sfântul Iosif, scriitorul de cântări. Și umblând prin cetate, întărea pe cei dreptcredincioși ca să stea în dreptcredincioasa mărturisire. După aceea Iosif a fost trimis la Roma, la care n-a ajuns, pentru că a căzut în mâna ereticilor și a fost ținut în legături în Creta. Iar Cuviosul Grigorie Decapolitul, după trimiterea lui Iosif s-a mutat către Domnul. Iar Cuviosul Ioan, rămânând în Bizanț, se nevoia în ostenele cele obișnuite, îngrijindu-se nu numai pentru a sa mântuire, ci și pentru a celorlalți.

După câțeva vreme, liberându-se fericitul Iosif din legături și întorcându-se în Bizanț, Cuviosul Ioan s-a dus către Domnul, ca să-și ia plata pentru ostenele sale, și a fost îngropat de mâinile lui Iosif, lângă mormântul Sfântului Grigorie, părintele său. După aceea, s-a mutat în alt loc, despre care în viața Sfântului Iosif scriitorul de cântări, se scrie astfel: „Iosif, intrând în cetate, n-a găsit între cei vii pe iubitul său părinte, pe Sfântul Grigorie Decapolitul, căci se dusesse către Domnul. A văzut numai pe fericitul Ioan, ucenicul lui, și a plâns mult după părintele său Grigorie, căci nu s-a învrednicit să-l vadă iarăși viu. Și a petrecut lângă mormântul aceluia, împreună cu părintele Ioan, dar nu după multă vreme s-a dus și Ioan către Domnul și l-a îngropat Iosif aproape de Sfântul Grigorie. După aceea, Cuviosul Iosif s-a mutat în alt loc. Și era acel loc afară din cetate, deosebit și liniștit, nu departe de biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, unde sălășluindu-se, a zidit o biserică în numele arhierelui lui Hristos, Nicolae, și a mutat acolo moaștele amân-duror părinților, ale lui Grigorie și ale lui Ioan".

Sfantul Cosma, Episcopul Calcedonului (18 aprilie)

Sfântul Cosma, arhierul și mărturisitorul lui Hristos, a fost din cetatea lui Constantin. Din copilărie iubind pe Hristos, a lăsat lumea aceasta deșartă și s-a tuns în chipul monahicesc. Apoi, curățindu-se cu postirea și cu celelalte fapte bune, s-a făcut locaș al Sfântului Duh și a fost pus episcop în Calcedon, în vremea răucredincioșilor luptători de icoane, când multe nevoințe a arătat, ajutând dreptei credințe. Și fiind silit de împărații eretici, ca să se lepede de închinarea sfintelor icoane, nu i-a ascultat. Pentru aceea a suferit izgonire și a răbdat multe ispite. Și iarăși fiind chemat și silit cu scârbe să se unească cu eresul acelora, n-a vrut să-i asculte. Deci a fost aruncat în supărări fără de număr și împreună cu Cuviosul Axentie s-a nevoit. Și fiind ispitit și chinuit de cei răucredincioși și ticăloși luptători de icoane, s-a săvârșit și s-a dus către Domnul.

Sfantul Mucenic Ioan de la Ianina, care a patimit in Constantinopol de la pagani (18 aprilie)

Patria acestui fericit Ioan era tara grecească, ce se numea Epir, adică cetatea Ianina, care odată era scaun al lui Pir, împăratul elinesc cel de demult. Părinții lui Ioan erau creștini dreptcredincioși, de care rămânând orfan în anii tinereților sale, a mers la Constantinopol, căutând ca din osteneala mâinilor sale să-și aibă cele de trebuința vieții. Și și-a câștigat în târg un loc, între alți lucrători cu mâinile și târgoveți. Astfel, cu oarecare meșteșug al său și cu neguțătorie se hrănea, având îndeostulare de cele ce îi erau spre trebuință. Pentru că Dumnezeu îi sporea lucrurile lui, pentru viața lui cea îmbunătățită, de vreme ce tânărul era înțelept, temându-se de Dumnezeu și poruncile Lui păzindu-le. Și era numit de constantinopolitani, Epirotul, de vreme ce era cu neamul de la Epir.

În vremea aceea, Constantinopolul era stăpânit de agareni, care țineau credința lui Mahomed, de a căror păgânătate mulți creștini s-au amăgit. Și erau mulți din cei ce ședea la prăvăliile lor în târg, neguțători și meșteri, care, fiind mai întâi creștini, se abătuseră după aceea la credința cea rea a lui Mahomed și se uniseră cu agarenii. Între unii din aceia se întâmplase să-și aibă prăvălia fericitul Ioan, adevăratul creștin. Și era înconjurat din toate părțile de vecini călcători de lege, care se lepădaseră de Hristos și se lipiseră de Mahomed, cu care Ioan adeseori se certa, muștrând depărtarea lor, pentru că era tânăr, înțelept și îndrăzneț în grăire, vorbind pentru adevăr fără de frică.

Deci, au început mahomedanii a-l urî foarte, pe de o parte fiindcă îi muștra și-i ocăra adeseori, iar pe de altă parte, pentru că îl vedeau fericit la neguțătoria ce se făcea de dânsul, de vreme ce toate se înmulțeau în mâinile lui, și-l zavistuiău, gândind ce fel de pricină să găsească asupra lui, ca să-l piardă. Și înțelegând fericitul Ioan Epirotul răutatea gândită de dânsii, nu s-a temut, ci mai tare a dorit din tot sufletul să pătimească pentru adevărul lui Hristos.

Deci, mergând la întâiul preot al Bisericii Constantinopolului, la duhovnicescul lui părinte, în ziua Vinerii celei Mari, în anul 1500, a făcut mărturisirea greșelilor sale. Și a spus părintelui său despre vrăjmașia vecinilor săi, care pizmuiău asupra lui și căutau să-l piardă. Apoi i-a spus a sa dorire, că voiește să pătimească pentru Hristos, cerând de la dânsul sfat folositor. Iar întâiul prezbiter, văzându-l tânăr de ani, nu l-a sfătuit să se dea la mucenicie, zicându-i: „O, fiule, vezi ca nu cumva să-ți aducă diavolul un gând ca acesta; pentru că acela s-a obișnuit a aduce la mulți gânduri ca acestea, îndemnându-i spre mucenicie, ca mai pe urmă, după ce vor slăbi, nesuferind muncile și căzând, să-i dea spre batjocură și răs la toată lumea, ca cei ce au început și n-au sfârșit, nerăbdând până la sfârșit”.

Atunci a zis tânărul: „Nădăjduiesc spre Hristosul meu, că nu mă va da spre batjocura vrăjmașilor mei, ci mai ales mă va întări, ca să biruiesc puterea vrăjmașului”. Iar întâiul preot i-a zis: „Fiule, scris este: Duhul este osârduitor iar trupul neputincios. Iar un lucru ca acesta pe care tu îl dorești, are trebuință de multă pregătire; îi trebuie neîncetat post și rugăciuni, cu care, după ce te vei curați de toată prihana păcatului, Dumnezeu îți va da înștiințare ce trebuie să faci; pentru că Dumnezeu voiește să Se sălășluiască în sufletele celor curați. Deci, ia aminte, iubitele, și mergi în pace. Iar eu voi ruga pe Dumnezeu, ca să te păzească pe tine de toți vrăjmașii tăi cei văzuți și nevăzuți, de oameni și de diavoli, și biruitor peste ei să te facă”. Aceasta zicând, a liberat pe tânăr cu pace.

Iar a doua zi, fericitul Ioan a mers iarăși la același duhovnicesc părinte, cu fața luminoasă și cu sufletul plin de bucurie. Și i-a grăit: „Cinstite părinte, în această noapte în vedenia somnului m-am văzut fiind în mijlocul unei vâpăi, dar nearzându-mă, ci veselin-du-mă și dându-mă, precum odinioară cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Deci, cu ajutorul Celui Preaînalt, nădăjduiesc că lucrul cel cugetat de mine va ieși la bun sfârșit. Dar te rog, cinstite părinte, să mă înarmezi cu ale tale rugăciuni”. Iar duhovnicescul părinte i-a grăit: „Dumnezeu să te întărească, fiule, ca să biruiești pe lup, pe balaurul cel nevăzut, și pentru Hristos cu mucenicia să te încununezi”. Și, astfel, a slobozit pe tânăr, întărindu-l pe el cu cuvinte folositoare, făgăduindu-i că se va ruga pentru dânsul lui Dumnezeu, ajutorul său.

Iar după ce a mers fericitul Ioan la prăvălia sa din târg, l-au văzut dușmanii lui, care se sfătuiseră mai înainte pentru pierderea lui, și au zis unul către altul: „Oare nu este acesta cel care s-a lepădat la arătare în Tricu (Cetate în Tesalia)? Deci, cum se face acum că aici este creștin?” Acestea auzindu-le tânărul și cu mânie căutând spre dânșii, a zis: „Oare despre mine grațiți unele ca acestea sau despre altcineva?” Iar ei au zis: „Pentru tine, iar nu pentru altul; oare nu grăim adevărul?” Răspuns-a fericitul: „Să nu-mi fie mie ca să mă lepăd de Hristos Dumnezeuul meu, nici în Tricu, nici în altă parte, și niciodată să nu-mi fie mie aceasta; pentru că întru Hristos viețuiesc și voi viețui totdeauna și sunt gata a muri pentru El”. Iar ei, fiind foarte necăjiți pe dânsul, s-au umplut de mare mânie și, degrabă sărind de la locurile lor, au pornit spre dânsul și, punând pe el mâinile lor cele ucigașe, îl trăgeau la judecată. Iar sfântul tânăr, ca la ospăț mergea, cu fața luminoasă și cu sânguință. Și l-au dat judecătorului cel nedrept, făcându-se singuri asupra lui clevetitori, martori și judecători. Și puneau asupra lui o vină mincinoasă, cum că în Tricu, cetatea Tesaliei, s-ar fi lepădat de Hristos în văzul tuturor și ar fi primit credința mahomedană, iar după ce a venit în Constantinopol, iarăși s-a făcut creștin și pe Mahomed îl hulește. Deci, începându-se judecata, mai întâi se prefăceau că au durere în suflet și că le-ar fi milă de el, de aceea au început cu lacrimi a-l amăgi să se lepede de Hristos.

După aceea, văzându-l tare în credința creștină, cu îngroziri îl înfricoșau pe el: Dar nici așa sporind, l-au bătut fără milă și foarte mult muncindu-l cu bătaia, l-au aruncat în temniță, spre a se sfătui ce îi vor face. Iar a doua zi, scoțându-l, îl întrebau: „Te-ai gândit să te lepezi de Hristos și să fii una cu noi?” Și văzându-l neschimbat, iarăși l-au bătut cu toiege noduroase până la sânge. Iar el ca un diamant tare răbda cu tăcere bătăile ce i se dădeau lui, ca și cum nu el, ci altcineva ar fi fost bătut. Și se ruga încetșor lui Dumnezeu, zicând: „întărește-mă, Unule Atotputernice, Dumnezeule! Dă-mi putere și tărie și-mi întinde mâna cea ajutătoare din sfântul Tău locaș”. După aceea grăia către vrăjmașii săi: „Nimic din cele ce sunt în lume, bune sau rele, nu vor putea să mă întorcă de la scopul meu niciodată. Să nu-mi fie mie vreodată să cred în alt chip decât creștinii, să nu-mi fie ca să fiu amăgit cu îmbunările, ori cu muncile să fiu biruit. Faceți ceea ce voiți, ca mai degrabă să mă trimiteți din această viață de scurt timp, la veșnica viață. Sunt rob al lui Hristos, lui Hristos îi urmez și pentru Hristos mor, ca să locuiesc cu Dânsul în veci”. Atunci nedreptii judecători au poruncit, ca iarăși să arunce pe sfântul în temniță. Dar ei nu îl duceau pe mucenic, ci îl târau de păr într-o parte și în alta, lovindu-l peste obraz și călcându-l în picioare; și așa l-au închis în temniță.

Iar a doua zi scoțându-l iarăși și el grăind cu îndrăzneală aceleași cuvinte ca mai înainte și fiind neplecat în creștineasca credință, au poruncit ca iarăși să-l bată fără milă. Iar mucenicul, fiind bătut, cânta cu bucurie cântări bisericești: „Hristos a înviat din morți...”, și celelalte, pentru că erau zilele Paștilor. Deci, tot trupul lui s-a rănit de bătăi și pământul s-a roșit cu sângele lui, iar sfântul mucenic răbdând ca în trup străin, uneori cânta, iar alteori grăia către cei ce-l munceau: „Bateți, bateți, cu toată puterea voastră, bateți și pe cât puteți înmulțiți bătăile; dar să știți că niciodată nu veți putea să mă înstrăinați de la Hristosul meu și să mă faceți la un gând cu voi”. Iar muncitorii, rușinându-se, l-au aruncat pe mucenic iarăși în temniță. Și l-au muncit cu nevoia temniței, cu strămtorarea legăturilor, cu foamea și cu setea câteva zile.

Scoțându-l iarăși după aceea, și nereușind să-l clintească cu nici un fel de munci din credința lui Hristos, l-au judecat spre ardere. Deci, când îl duceau la moarte, legat cu lanț de fier, ca pe o oaie la junghiere, unii îl loveau cu mâinile peste grumaji, alții îl dosădeau cu cuvinte ocărătoare, iar alții cu durere îl sfătuiau să-și cruțe tinerețile sale. Dar mucenicul lui Hristos mergea nu ca la moarte, ci ca la o mare cinste. Și, ajungând la locul unde era aprins un foc mare, n-a așteptat până ce-l vor arunca în foc, ci singur a sărit în mijlocul văpăii. Iar muncitorii apucând de capătul lanțului de care era legat, l-au tras afară din foc pe mucenic. Iar el cu greu socotind lui aceasta, a zis către muncitori: „Pentru ce nu mă lăsați ca să ard în văpaie? Pentru ce nu mă lăsați să fiu jertfă bineplăcută Hristosului meu?” Iar judecătorii, deși știau că este amară moartea prin arderea focului, însă de vreme ce dânsul o dorise, sărind în foc, altă judecată au hotărât. Deci, s-au gândit ca nu cu foc, ci cu sabia să-l omoare. Și au poruncit călăului să taie capul nebiruitului tânăr, iar după aceea trupul și capul să i le arunce în foc, ca să ardă desăvârșit.

Astfel a primit cununa muceniei Sfântul Noul Mucenic al lui Hristos, Ioan Epirotul, în 18 zile ale lunii aprilie. Iar după arderea lui stingându-se focul, credincioșii au luat oarecare părți din oasele lui, rămase

din foc. Și, luându-le cu cucernicie, cu cinste le-au ținut la dânșii, slăvind pe Hristos Dumnezeu nostru, Cel lăudat împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Cuvioasa Atanasia Egumena (18 aprilie)

Este poruncă apostolică să săvârșim pomenirile sfinților, iar viețile și nevoințele lor să le scriem și să le punem înaintea spre folosul de obște al celor ce le citesc, cu adevărat este lucru de laudă și de mântuire. Pentru aceasta și viața fericitei Atanasia am dorit a o scrie, deși în puține cuvinte, ca să nu se dea uitării lucrurile cele bune prin trecerea vremii și să se lipsească oamenii de folosul sufletesc. Deci această femeie vrednică de laudă, numită cu numele nemuririi, care bine și-a săvârșit viața sa și s-a arătat roabă bună și credincioasă Stăpânului a toate Dumnezeu, s-a născut din tatăl său Nichita și din maica sa Irina, care au fost de bun neam și temători de Dumnezeu, iar petrecerea lor era în insula ce se numea Eghina. Din ei aducându-se prunca aceasta în viața omenească, s-a făcut vas bineprimit al Sfântului Duh.

Și fiind de șapte ani, a învățat Psaltirea în puțină vreme și se silea la cărți, îndeletnicindu-se în dumnezeieștile Scripturi. Iar într-una din zile, șezând singură și țesând un postav, a văzut o stea cu raze luminoase care se cobora spre dânsa și, ajungând până la pieptul ei, o lumina de sus până jos. Și cum s-a apropiat de pieptul ei steaua aceea cu raze luminoase, îndată s-a făcut nevăzută. Din acel ceas, acea fericită fecioară s-a luminat cu sufletul și a început a urî deșertăciunea lumii acesteia și dorea să intre într-o mănăstire, însă părinții ei i-au împiedicat foarte mult acest scop și chiar nevrând, au însoțit-o cu silă mare cu un bărbat, cu care numai șaisprezece zile petrecând, deodată a rămas văduvă.

Căci un neam de barbari, ce se numeau mauri, fără de veste au năvălit asupra țării acesteia și era nevoie ca bărbatul Atanasiei să meargă la război, unde, după neștiute judecăți ale lui Dumnezeu, a fost ucis cu sabia de barbari. Deci, după uciderea bărbatului Atanasiei, ea s-a apucat iarăși de scopul ei cel mai dinainte, ca să se ducă în mănăstire, însă mai înainte de a săvârși lucrul acela, a venit o poruncă de la împăratul în părțile acelea, ca fecioarele și văduvele cele tinere să se ducă după ostașii lui. Și iarăși a fost silită de părinții săi, ca să se mărite după alt bărbat. Și deși acea nuntă s-a făcut, ea se îngrijea pentru a sa mântuire, îndeletnicindu-se fără de lenevire în cântarea de psalmi și în citirea cărților. Apoi cu nici un fel de dulceți ale lumii acesteia sau de grijile bunătaților celor vremelnice schimbându-se, se lumina prin smerenia inimii cu cuvio-șie și era foarte iubită de casnicii săi și lăudată de vecinii cei ce îi vedeau bunătaatea. Iar spre darea milosteniei era atât de osârdnică, încât, deși era plină de toate bunătațile casa ei, acelea nu-i erau destule spre împărțire. Și pe toți cei ce mergeau în casa ei, monahi și străini, îi primea cu cinste și-i odihnea cu iubire de străini, apoi văduvelor, sârmanilor și tuturor celor ce aveau trebuință, le dădea din destul cele trebuincioase vieții.

Odată, fiind foamete și toți fiind lipsiți, ea nu numai pe cei de o credință îi hrănea din destul, ci până și celor necredincioși, care erau acolo și se numeau antigani și care mureau de foame, dânsa având milă de dânșii, le dădea hrană, căci împlinea cuvântul Domnului Care zice: Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel ceresc este milostiv, căci răsare soarele Său peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti. Dar nu numai hrană, ci și haine le dădea lor și cu celelalte daruri îi mângâia. Iar Dumnicile și în zilele de praznice, adunând femeile cele de aproape, le citea dumnezeieștile Scripturi și le deschidea mintea spre frica și dragostea Domnului, povățuindu-le spre toată fapta bună. Așa, întru cele dumnezeiești sporind și împodobindu-se cu lucruri bune ca un câmp cu flori, după câțiva ani a sfătuit pe bărbatul său să se lepede de lume și de cele din lume și să meargă la sfânta viață monahală.

Deci, prin povățuirea fericitei sale soții, făcându-se bun monah și viețuind cu sfântă cuviință, s-a odihnit întru Domnul. Iar acea fericită femeie, rămânând singură, s-a dat cu totul lui Dumnezeu. Căci aflând și alte femei cucernice, care aveau același scop și ardeau cu duhul, de acelea s-a lipit cu sufletul și împărțind toate averile sale săracilor, s-a dus din viața lumească împreună cu acele femei și într-un loc oarecare

deosebit, a început viața liniștită, tunzându-se în călugărie de un sfânt bătrân. Iar după trei sau patru ani, chiar și nevrând, fericita Atanasia a fost aleasă stareță femeilor acelora, fiind silită. Deci ea singură se socotea pe sine că este cea mai de pe urmă, păzind porunca Domnului, Care zice: Cel ce voiește între voi să fie mai mare, să vă fie vouă slugă.

Dar care cuvânt sau ce limbă va putea spune înălțimea smereniei ei? Că din femeile cele ce viețuiau cu dânsa, pe nici una nu a lăsat-o vreodată să-i slujească ei sau să-i toarne apă pe mâini, numindu-se nevrednică a petrece împreună cu dânsela și cu atât mai mult nevrednică a primi slujbă de la ele. Înfrânarea ei era mare, că gusta seara puțină pâine de orz și apă cu măsură, iar untdelemn și vin, asemenea și unt de vaci, brânză și pește nu mânca niciodată, decât numai la praznicul Nașterii lui Hristos și al Prealuminății învierii, obișnuia a gusta, mulțumind lui Dumnezeu. Iar în Sfântul Post cel de 40 de zile și în celelalte posturi, după două zile primea hrană, dar nu pâine, ci puține verdețuri crude; iar băutura în acele zile nu gusta nicicum.

Patul ei erau pietrele cele așternute pe pământ, cu o mică vechitură de pânză de lână aspră se acoperea deasupra, pe care odihnindu-se, ca David, toată noaptea își uda patul cu lacrimi. Căci, arzând de dumnezeiasca dorință înăuntrul ei, lacrimile ieșeau la cântarea de psalmi și la rugăciuni cu îndestulare din ochii ei, ca niște râuri din izvoare. Haina de deasupra era din lână de oi, iar pe trup avea o cămașă aspră de păr. Somn avea puțin și cea mai mare parte din noapte o petrecea totdeauna în rugăciunile cele cu dinadinsul către Dumnezeu și în gândirea de Dumnezeu. Iar ziua, uneori singură, iar alteori cu celelalte, cânta psalmii lui David. Și se sărguia ca nici un ceas să nu-l piardă fără rugăciune sau să-și oprească gura de la binecuvântarea lui Dumnezeu, precum cânta David: Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.

Din ziua în care a intrat în mănăstire, n-a gustat poame până la sfârșitul său, pentru înfrânare. Și a primit multe necazuri, fiind egumenă peste surori și îngrijind de dânsela. Iar pentru smerenie și blândețe, n-a zis către nici una vreun cuvânt aspru sau de ocară, nici a ieșit din cinstita ei gură vreo vorbă către cineva fără cinste, nici către mic, nici către mare, nici către rob, nici către slobod, deși de multe ori nu era ascultată. Și le răbda toate cu blândețea sufletului și cu inimă dreaptă, privind totdeauna spre răsplătirea care va să fie.

După patru ani de egumenie, fericita Atanasia s-a sfătuit cu surorile să se mute de acolo în alt loc pustiu și liniștit, unde ar putea mai cu înlesnire să slujească lui Dumnezeu în tăcere și cu dumnezeiască povățuire. Și a aflat un monah bătrân, cinstit cu cinstea preoției și a egumeniei, cu numele Matei, bărbat cu adevărat dumnezeiesc și sfânt. Acela, cunoscând scopul lor cel bun, le-a arătat un loc precum doreau, în aceeași insulă a Eghinei, într-un munte pustiu, unde era o biserică veche a Sfântului și întâiului Mucenic Ștefan. Acel loc dacă l-a văzut Cuvioasa Atanasia, a zis: „Eu am văzut de mult acest loc cu ochii minții și socotesc că de acum, aici ne va fi viața și moartea”. Deci, Cuviosul Matei, cu binecuvântarea episcopului părții aceleia, a făcut locuință fericitei Atanasia și surorilor ei la acel loc, lângă biserica Sfântului Ștefan.

Dar se cade aici să pomenim în parte și despre fericita viață a lui Matei. Acel cuvios părinte avea nevoie mare, pentru că în toată noaptea citea câte o Psaltire cu rugăciunile, și când avea nevoie să doarmă, nu se culca pe coaste, ci șezând, primea puțin somn. Și era atât de mare umilința bărbatului aceluia încât, atunci când cânta psalmii și se ruga sau săvârșea dumnezeiasca jertfă cea fără de sânge, curgeau neîncetat lacrimi din ochii lui; și oricine căuta la el dobândește mare folos. Purta totdeauna o haină aspră de păr și își subția trupul cu postul și înfrânarea cea fără de măsură. El avea o deosebită dragoste și osârdie pentru Sfântul Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, iubitul ucenic al lui Hristos, a cărui pomenire și praznic de peste an sosind, când începea Dumnezeiasca Liturghie, i-a zis unui slujitor din cei ce stăteau lângă dânsul: „O, cine ar fi vrednic să fie acum în Efes și să vadă pe Sfântul Apostol Ioan!”

Zicând aceasta, scotea pâraie de lacrimi din ochi, apoi a suspinat din inimă și s-a făcut un lucru minunat: a văzut pe Sfântul Apostol Ioan stând în Altar lângă dumnezeiasca masă și nu numai el a văzut aceea, dar și alți doi slujitori. Și a stat Sfântul Ioan văzut de dânsii, de la începutul Sfintei Liturghii până la otpust. De

acest lucru atât de mult s-a bucurat inima fericitului Matei și s-a umplut de veselă umilință, încât până la trei zile n-a putut să guste hrană.

La acest Cuvios Matei, aducându-se un om oarecare slăbănogit cu toate mădularele, s-a milostivit spre dânsul și, dezbrăcând mantia de pe sine, a pus-o pe umerii lui și îndată acel om s-a făcut sănătos. Altul a venit, având fața întoarsă prin lucrare diavolească, și dacă s-a atins cuviosul cu mâna sa de fața lui, făcând pe dânsa semnul Crucii, îndată s-a întors fața la rânduiala cea dintâi. O bătrână oarecare, ce era muncită de duhul cel necurat, ducându-se la sfântul, prin rugăciunile lui a scăpat de muncirea diavolească. Asemenea și altă femeie, monahie, care pătimea și ea de duh necurat, s-a tămăduit cu rugăciunea sfântului părinte.

Acestea s-au zis despre Cuviosul Matei, Acare era plăcut lui Dumnezeu și avea dar de tămăduiri de la El. Însă după neștiutele judecăți ale lui Dumnezeu, s-a sfârșit în apă, cu moarte de primejdie; căci odată călătorind cu corabia spre Constantinopol, s-a scufundat corabia în mare și toți care erau într-însa s-au înecat și s-a lipsit insula Eghina de cinstitele moaște ale cuviosului părinte, de la care bolnavii ar fi primit multe tămăduiri. După dânsul a venit alt preot și egumen, cu firea famen, având numele Ignatie. Acela, prin viața cea plăcută lui Dumnezeu și cu darul cel dat de la El, a fost asemenea Cuviosului Matei, și viețuind cu sfințenie s-a sfârșit bine, iar mormântul lui izgonea diavoli și tămăduia bolile.

Dar să ne întoarcem iarăși la povestirea despre Cuvioasa Atanasia. Acea fericită femeie avea, precum am zis, mare smerenie și blândețe și se ruga totdeauna către Dumnezeu și adeseori, privind spre cer, se umplea de spaimă și de mirare; căci vedea un nor luminos slobozind raze de soare și în mijlocul norului pe un bărbat oarecare cu bunăcuviință, luminându-se de o mare frumusețe. Văzând acestea adeseori, se mira de acel bărbat și grăia în sine: „Cine a împodobit pe acel bărbat? Ce faptă bună l-a făcut atât de luminos și de bine încuviințat?” Acestea gândind în sine, i se părea că aude un glas zicând către dânsa: „Bărbatul de care te miri, l-a împodobit așa smerenia împreună cu blândețea; deci să fii înștiințată, că și tu asemenea te vei lumina pentru smerenie și pentru blândețe”.

Văzând aceasta în toate zilele, atât de mult se înfrumuseța fericita cu acele două fapte, cu smerenia și cu blândețile, ca nimeni altul. De mânie și de mărire nici urmă nu era într-însa; iar cum s-a suit și la înălțimea celorlalte fapte bune, este arătat de aici, că putea să vadă vedenii cerești cu ochiul cel curat al inimii. Încă și cu faceri de minuni a împodobit-o Dumnezeu. Căci odată, șezând și îndeletnicindu-se întru gândire de Dumnezeu, a venit un om foarte bolnav la ochi și o ruga, ca să se roage lui Dumnezeu pentru el. Iar ea, smerindu-se ca și cum mângâia pe acela, i-a zis: „Și eu asemenea pătimesc de durere de ochi; deci rabdă, că Dumnezeu îți va ajuta”. Iar el nu voia să se ducă, ci cu credință cerea tămăduire.

Atunci fericita, punând mâna pe ochii lui, a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a tămăduit pe cel orb din naștere, să-ți dea, frate, tămăduire desăvârșită”. Și îndată omul acela s-a făcut sănătos desăvârșit de ochi. Și a străbătut slava despre dânsa în toată partea aceea și -mulți bolnavi alergau la mănăstirea ei și primeau sănătate cu rugăciunile ei cele primite de Dumnezeu. Și cuvioasa a zidit lângă biserica Sfântului Ștefan încă alte trei biserici: una în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, alta a Sfântului Ioan Mergătorul înainte și a treia a Sfântului Ierarh Nicolae.

Iar mai mult decât pe celelalte biserici, a împodobit biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pentru că toate cele de trebuință la zidire și înfrumusețare le avea de la iubitorii de Hristos, care aveau osârdie către dânsa. Însă de vreme ce era slăvită și cinstită de oameni și supărată de cei ce mergeau la dânsa, de aceea se mârnea foarte și gândea unde s-ar putea ascunde.

Deci, luând cu sine două surori, pe Marina și pe Evpraxia, a fugit în taină la Constantinopol și acolo, într-o mănăstire de fecioare, a petrecut șapte ani. Însă îi părea rău de iubita ei biserică, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise în mănăstirea sa și de multe ori zicea cu lacrimi: „De supărarea omenească și de slava deșartă, sunt izgonită din biserica Stăpânei mele, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, și șed aici străină”. Dar nu s-a tăinuit cuvioasa nici acolo viețuind; căci Dumnezeu, preamărind pe roaba Sa, a început a izgoni diavoli și a tămădui boli. Și aflând despre dânsa surorile ei din

Mănăstirea Eghinei și mergând la dânsa, au rugat-o să meargă cu ele la mănăstirea sa. Încă și o vedenie dumnezeiască a îndemnat-o, să se întoarcă la locul său și zicea iubitelor sale surori, Marina și Evpraxia: „Este vremea să ne întoarcem la locul nostru, căci am văzut în vedenie biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu deschisă și poruncindu-ni-se nouă ca să intrăm într-însa”.

Deci, sculându-se, s-a dus cu surorile din Constantinopol și au ajuns la insula Eghinei și la mănăstirea sa. Acolo, peste câteva zile, s-a îmbolnăvit greu și și-a cunoscut sfârșitul mai înainte cu douăsprezece zile. Căci a văzut doi bărbați în haine albe, venind către dânsa, dându-i o hârtie scrisă și zicându-i: „Iată liberarea ta! Primește-o și te veselește!”

După vedenia aceea, venindu-și în sine, a cunoscut că era aproape de ieșirea sa din trup și a petrecut douăsprezece zile în neîncetată cugetare de Dumnezeu și în rugăciune. Iar hrană și băutură în acele zile n-a gustat deloc. Iar surorilor celor ce ședea lângă dânsa nu le zicea nimic mai mult, decât numai aceasta: „Cântați, surorile mele, cântați și lăudați pe Dumnezeu totdeauna, ca să fie milostiv greșelilor noastre!” Și sosind ziua a douăsprezecea, Cuvioasa Atanasia a zis către dânsa: „Ajutați-mi mie că am slăbit și mergeți în biserică de sfârșiți Psaltirea; căci eu acum nu pot s-o sfârșesc, că mi-a slăbit puterea foarte mult”. Iar ele, plângând, au zis: „Până la care psalm ai citit? De unde să o începem ca s-o sfârșim?” Iar ea a încetișor a răspuns: „Al nouăzecilea psalm îl am în gură și acum nu pot mai mult”. Și mergând surorile în biserică, au sfârșit pe ceilalți psalmi. Apoi ieșind, au căzut cu fața înaintea patului ei și plângere mare au făcut, cerând de la dânsa rugăciunile cele mai de pe urmă. Iar ea rugându-se pentru toate, pe Marina și pe Evpraxia le-a cuprins cu cinstitele ei mâini, zicându-le: „Iubitele mele surori, iată în această zi ne despărțim, dar în veacul ce o să fie, iarăși ne va uni Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos să vă dea pace, dragoste și o minte, și să vă umple de toate bunătățile Sale”.

Acestea și altele zicând, fața ei s-a luminat și toți cei ce veniseră la dânsa s-au umplut de spaimă și de mirare. Și se apropia ziua în care se prăznuiește Adormirea Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu și zicea fericita: „Vedeți să nu rămână ceva din cele cuviincioase praznicului, ci și cântarea bisericească cu bună rânduială să fie; săracilor, scăpătaților și văduvelor să le faceți ospăț, după putere. Iar după dumnezeiasca Liturghie, să dați pământului trupul meu cel sărac”.

Aceasta zicând și cuprinzând pe cele două surori mai sus amintite, s-a odihnit întru Domnul, adormind ca și cu somn firesc, căci ca o vie și-a închis ochii și gura și nu îi era trebuință ei întru aceea de obișnuita slujbă care se face la moarte. Iar surorile, căzând la sfântul ei trup, plâneau de sărăcia lor, zicând: „Unde te-ai dus acum, o, sfântă maica noastră, cea numită cu nemurire? Astfel, ne-ai lăsat sărmene, ducându-te din ochii noștri. Unde vom mai vedea după aceasta, fața ta cea cu chip de înger? Unde vom auzi glasul tău care înveselea inimile noastre și la lucruri bune ne învăța? S-a stins lumina nădejzii noastre celei bune! Tu acum dormi, dar noi de întristare pentru tine murim! Nu te vom mai avea de acum împreună cu noi cântând, citind, rugându-te, vorbind și lucrând, căci Domnul te-a ales și te-a luat în veșnicele locașuri, cele fără de moarte!” Așa zicând și mult plângând, au îngrijit trupul ei cel sfânt.

Cuvioasa Atanasia s-a sfârșit la 14 august, la Vecernia praznicului Adormirii Preasfinte Născătoare de Dumnezeu. Iar la praznic, după dumnezeiasca slujbă, cu cinste a fost îngropată, cu nemângâiata tânguire a surorilor. Iar cea care se pusese după dânsa egumenă, ziua și noaptea nu ieșea de la mormânt, plângând. Și i s-a arătat în vis Sfânta Atanasia, zicând către dânsa: „Cu dinadinsul să știi, că după săvârșirea celor patruzeci de zile de la adormirea mea, voi lua cele pregătite mie de Dumnezeu”. Și deșteptându-se egumena, nu se pricepea ce înseamnă vedenia aceea și cuvântul zis de cuvioasa. Dar, sosind ziua cea de 40 de zile, au uitat surorile - precum adeseori se întâmplă -, ca să-i facă obișnuita pomenire, părându-le că după două zile se împlinesc cele 40 de zile. Și în aceeași seară iarăși s-a arătat sfânta, zicând egumenei: „Pentru ce n-ați ținut seama de cele 40 de zile și n-ați pregătit cele spre pomenire, nici spre dare la săraci, nici spre primirea de oaspeți?” Și deșteptându-se din somn, egumena a numărat zilele cu dinadinsul și a cunoscut că aceea era seara zilei a 40-a, în care se cădea să cânte panahida.

Iar a doua zi, făcându-se pomenirea și săvârșindu-se dumnezeiasca slujbă, două monahii începătoare a cetelor bisericești, cărora Dumnezeu le-a deschis ochii sufletești, au văzut o minunată vedenie în biserică:

Doi bărbați oarecare, foarte cinstiți cu chipul, îmbrăcați în haine luminoase, au intrat în biserică, ducând între dânșii pe Cuvioasa Atanasia, pe care punând-o înaintea Sfântului Altar, au îmbrăcat-o cu porfiră împărătească, împodobită cu pietre scumpe și cu mărgăritare de mult preț și i-au pus pe cap coroană împărătească, care avea cruce dinainte și înapoi; i-au dat apoi și un toiag de aur, la fel împodobit cu pietre scumpe; apoi, luând-o de mâini, au dus-o în Sfântul Altar prin ușile împărătești.

Se mai scrie despre dânsa și aceasta, cum că, ducându-se către Domnul, a poruncit surorilor ca până la patruzeci de zile să pună masă săracilor. Dar ele numai până la a noua zi au făcut aceasta, iar după acele nouă zile au încetat. Și li s-a arătat sfânta cu doi îngeri, zicându-le: „Pentru ce ați călcat porunca mea? în știre să vă fie vouă, că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, până la 40 de zile, cum sunt saturarea flămânzilor și rugăciunile preoților, milostivesc pe Dumnezeu și chiar păcătoase fiind sufletele celor adormiți, primesc iertarea păcatelor întru Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenire, se îmbogățesc cu împlinirea a tot binele”.

Aceasta zicând sfânta și-a înfipt în pământ toiagul și s-a făcut nevăzută. Iar a doua zi sculându-se surorile au văzut toiagul ei înflorit și au preamărit pe Dumnezeu a toate Făcătorul. Aceasta povestește prologul. Apoi săvârșindu-se anul după moartea Cuvioasei Atanasia și pomenirea sfintei sosind, precum scrie Metafrast, au venit doi bărbați preoți și cu dânșii au adus o femeie muncită de multe dureri rele. Acei preoți, luând acoperământul mormântului și măturând țărâna pământului, au scos afară racla cu moaștele Cuvioasei Atanasia și îndată necuratele dureri au fugit din femeia aceea și s-a făcut sănătoasă. Iar din raclă a ieșit o mare și bună mireasmă și au văzut picurând din raclă mir. Apoi, descoperind racla, au văzut pe Cuvioasa Anastasia ca și când atunci adormise, având sprâncenele, buzele și fața luminate cu bună cuviință, mâinile strânse și tot sfântul ei trup întreg, moale, fără cât de puțină stricăciune, și izvorător de mir. Aceasta văzând-o toți cei ce erau acolo, scoteau lacrimi de bucurie din ochi. Iar acei sfinți preoți, acoperind racla, au judecat să nu pună sfintele moaște ale Cuvioasei Atanasia în pământ, ci la arătare, în biserică, și au făcut astfel. După aceasta făcându-i o raclă nouă, într-însa au mutat cinstitele moaște din cea veche.

După aceea au luat călugărițele cea dintâi haină de păr a sfintei de pe moaște, pregătindu-i alta nouă de mătase. Și vrând să-i îmbrace moaștele cu haina cea de mătase, nu puteau, de vreme ce Sfânta Atanasia nu voia și își ținea mâinile pe piept tare, apărându-se ca și cum era vie, nevrând haine de mătase și chiar după moarte iubind sărăcia. Iar una din ceata călugărițelor celor îmbunătățite, fiind vas ales al Sfântului Duh și-a plecat genunchii și a început a se ruga către dânsa, ca și către o vie, grăind: „Când viețuiai între noi, ai avut în toate fără împotrivire ascultare, stăpâna noastră. Așa și acum binevoiește a ne asculta și cu această smerită haină, care ți s-a adus, binevoiește a te îmbrăca”. Astfel, după ce s-a rugat fecioara aceea, Cuvioasa Atanasia, ca o vie, a ascultat și o, minune! atunci ridicându-se, a șezut și și-a întins mâinile spre îmbrăcare, iar după ce s-a îmbrăcat, s-a culcat iarăși în raclă.

Și multe minuni se săvârșeau de la sfintele ei moaște, căci se făceau tămăduiri de toate bolile și diavoliile se goneau din oameni cu sfintele ei rugăciuni. Ale cărei faceri de minuni nu ajunge vreme scriitorului a le scrie toate cu de-amănuntul, ca să nu se supere și cei ce citesc, asemenea, și cei ce ascultă. Ci cu această scurtă și de folos povestire despre cuvioasa, să fim îndestulați.

Iar tu, o, fecioară doamnă, ceea ce ești cinstită cu numele nemuririi, Atanasia, ceea ce ești împreună viețuitoare cu dumnezeieștii îngeri, care bine ai sărăcit pentru Hristos și cu dumnezeieștile daruri te-ai îmbogățit; totdeauna ai plâns și mângâierea cea nesfârșită ai câștigat-o; cu blândețe te-ai împodobit și pământul celor blânzi ai moștenit; în foame și în sete ți-ai petrecut vremelnica viață și sațiul îndulcirii celei veșnice l-ai aflat; milostivă către săraci ai fost și de la Dumnezeu te-ai miluit. Tu, care pentru curăția inimii tale, ai luat în tine lumina Sfântului Duh, și având pace în sufletul tău, aceluiași Duh Sfânt te-ai făcut lăcaș și ai fost vistierie a tuturor lucrurilor celor bune pe pământ, și pentru aceasta luminii celei negrăite te-ai învrednicit în cer. Tu, ceea ce locuiești cu adunările sfinților și cu cetele dreptilor te sălășluiești, pomenește-ne și pe noi, cei ce lăudăm viața ta cea îmbunătățită și cu duhovnicească bucurie cinstim pomenirea ta. Caută spre viața noastră cea învăluită de lumeștile valuri, ca, prin rugăciunile tale bineviețuind, de cursele diavolești să scăpăm și împreună cu tine să ne învrednicim veșnicilor bunătăți, cu

darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Ioan de la Lavra cea Veche (19 aprilie)

Lavra Veche se numea locașul Cuviosului Hariton, care și era aproape de Ierusalim în pustiul Palestinei, deoarece se zidise înaintea altor lavre de Sfântul Hariton, precum se scrie despre ea pe larg în viața lui. Deci, în acea veche lavră a lui Hariton s-a nevoit pustnicește acest Cuvios Ioan, care, din tinerețe răbindu-se de dumnezeiasca dragoste, s-a lipit de Dumnezeu, după cele scrise: Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este.

Și trecând cu vederea plăcerile lumii deșarte și mândria, și înstrăinându-se de patrie, a luat crucea vieții monahicești și s-a dus în țară străină, pentru Domnul, Cel ce a fost străin pe pământ, încât de la nașterea Sa și până la moarte nu avea unde să-și plece capul. Și ajungând la sfintele locuri ale Ierusalimului, închinându-se Cinstitei Cruci și Mormântului lui Hristos Cel de viață primitor, a mers la lavra cea zisă mai sus, a Sfântului Hariton, și s-a învrednicit într-înșea de dregătoria preoțească, pentru viața lui îmbunătățită, căci s-a arătat următor pustnicilor celor de demult, înfrânându-și patimile cele trupești cu mare înfrânare, cu stările la rugăciune cele de toată noaptea, cu pomenirea morții, cu nevoițele cele de multe feluri, cu care și-a subțiat trupul foarte, încât s-a făcut înger pământesc în trup.

Apoi, după viața cea îndelungată și desăvârșită spre plăcerea lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul, dus fiind sufletul lui de mâinile sfinților îngeri cei fără de trup în locașul ceresc cel neînvechit. El este numit de alții "al peșterii celei vechi", în loc de "al lavrei celei vechi", deoarece lavra cea veche a Cuviosului Hariton a fost la început o peșteră tâlhărească, în care, Cuviosul Hariton fiind legat de niște tâlhari, s-a dezlegat prin minune, fiindcă au murit deodată tâlharii aceia, bând niște vin otrăvit de veninul unui șarpe. Iar după ce s-a dezlegat, a aflat în peșteră mult aur și a făcut mai întâi o biserică în aceeași peșteră și a adunat frații, iar după aceea a zidit mănăstirea deasupra peșterii. Iar de vreme ce Cuviosul Ioan a viețuit în acea peșteră veche, slujind în biserică, de aceea a fost numit și "al peșterii celei vechi".

Cuviosul Gheorghe Marturisitorul, Episcopul Antiohiei Pisidiei (19 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Gheorghe, Mărturisitorul lui Hristos, a fost în anii luptătorilor de icoane. El, din tinerețe iubind pe Hristos, s-a tuns în chipul monahicesc și pentru multele sale osteneți și nevoițe bisericești, s-a făcut sălășluire și casă a Sfântului Duh. Și a fost pus episcop al Antiohiei Pisidiei, păscând bine turma încredințată lui. Iar când eresul luptătorilor de icoane se întărise cu sporirea diavolului, și când toți episcopii, fiind chemați prin scrisoare împărătească, se sârguiau să se ducă la cetatea lui Constantin, s-a dus acolo și acest arhieru. Și a stat cu vitejie pentru dreapta credință, zicând împăratului să se supună așezămintelor bisericești și sobornicești ale Sfinților Părinți, povățuitorilor Ortodoxiei, urmând credinței lor, iar la învățături străine și de multe feluri să nu se mute, după porunca Sfântului Apostol Pavel. Și a fost silit ca și el să se lepede de închinarea sfintelor icoane, dar nu s-a supus. De aceea a fost izgonit de la scaunul său și, fiind în surghiun, s-a dus către Domnul.

Sfintii Mucenici Hristofor, Teona si Antonin (19 aprilie)

Când Sfântul Marele Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, a fost muncit, acești trei erau ostași ai împăratului Dioclețian, purtând sulite în mâini. Și văzând muncile ce se făceau Sfântului Gheorghe, și-au lepădat armele și brâiele cele ostășești și au stat înaintea împăratului, mărturisind pe Hristos. Pentru aceea, prin tirană poruncă, au fost legați cu lanțuri și închiși în temniță.

Iar a doua zi scoțându-i, i-au pus înaintea judecării păgânului împărat și îi sileau să se lepede de Hristos. Și neplecându-se tiranului și având mintea afundată întru adevăratul Dumnezeu, îl preamăreau la arătare. Atunci spânzurându-i pe ei la munci, le-au strujit trupurile cu unghii de fier și cu lumânări le-au ars coastele, iar la sfârșit, văzându-i neplecați, i-au aruncat în foc. Și așa s-au sfârșit sfinții mucenici Hristofor, Teona și Antonin prin pătimire pentru Hristos.

Cuviosul Trifon, Patriarhul Constantinopolului (19 aprilie)

Roman, împăratul grecesc, socrul împăratului Constantin Porfirogenetul, a avut un fiu mai tânăr cu numele Teofilact, făgăduit din scutece la duhovniceasca randuială. Și voia ca, după moartea patriarhului Ștefan, să-l facă patriarh al Constantinopolului. Dar, de vreme ce tânărul era încă nevârstnic, având numai 16 ani, și nu putea, după pravila bisericească, să se suie la o treaptă ca aceea, a fost ales până la o vreme Trifon monahul, spre păzirea și îndreptarea patriarhiei, până ce Teofilact, fiul împăratului, va ajunge la anii cei cuviincioși de primire a arhieriei. Și a fost sfințit Trifon monahul, rânduindu-se după trepte la arhierie și a luat randuială patriarhiei bărbatul cel cu adevărat vrednic de o așa randuială, cel desăvârșit în fapte bune și care avea viață fără prihană. Iar după ce a ținut patriarhia puțin mai mult de trei ani, a fost depărtat într-un chip ca acesta: Teofilact fiind de 20 de ani, Roman împăratul stăruia ca Trifon să lase locul patriarhiei fiului său. Dar fericitul Trifon nu voia să lase o randuială ca aceasta unui tânăr neiscusit, care avea trebuință de un bărbat desăvârșit cu anii și cu înțelegerea, care să știe bine dumnezeieștile cărți și să poată îndrepta cârmuirea bisericească cum se cade. Și se mătnea împăratul Roman, neștiind ce să facă, deoarece nici o pricină nu putea să afle asupra lui Trifon, cu care ar fi putut să-l depărteze de la scaun. Căci Cuviosul Trifon era sfânt cu viața, fiind îndreptat din tinerețe spre fapte bune, nefiind într-însul nici o prihană.

Iar Teofan, episcopul Cezareei și prieten al împăratului, fiind viclean, a zis către împăratul: „O, împărate, lasă acest lucru asupra mea și voi face cu înlesnire după dorința voastră împărătească”. Iar împăratul s-a bucurat mult de cuvântul lui Teofan și l-a rugat să se străduiască precum știe. Atunci Teofan, venind la prea sfințitul Patriarh Trifon, a vorbit cu dânsul bine, arătându-se a-i fi credincios și prieten. Însă îi grăia cu vicleșug astfel: „Stăpâne, mare este meșteșugirea împărătească împotriva ta, se cugetă multe asupra ta de către cei de un același gând. Toți caută pricini cu care să te surpe de pe scaun, dar deși se îngrijesc de aceasta cu multă osteneală, nimic nu sporesc, deoarece caută pricini asupra celui nevinovat. Și numai una îți găsesc, zicând că nu ești cărturar și nu știi să scrii, și pentru aceasta te judecă că ești nevrednic de scaunul patriarhiei. Deci, este trebuință să-i rușinezi desăvârșit întru aceasta și să le astupi gura ca să tacă. Iar de mă vei asculta, să faci aceasta: înaintea a tot sinodul scrie pe o hârtie curată numele tău și cinstea patriarhiei, și o trimite împăratului, ca să se rușineze cei ce te clevetesc, zicând că nu știi să scrii, și vor tăcea gurile cele mincinoase”.

Iar fericitul Trifon, fiind fără răutate, n-a cunoscut vicleșugul lui Teofan, socotind că este bun sfatul lui. Și adunându-se sinodul, patriarhul a grăit către toți: „Cei ce voiesc, cu nedreptate să mă surpe de pe scaun, o, dumnezeieștilor împreună slujitori, se ostenesc în deșert, căutând împotriva mea oarecare pricină binecuvântate. Eu nădăjduiesc spre Dumnezeuul meu, că nimic de acest fel nu vor afla asupra mea, deși mult s-ar osteni, ca să poată a mă înstrăina de la scaunul ce mi s-a încredințat de Dumnezeu. Iar cea mai de pe urmă

clevetire ce au alcătuit asupra mea este aceasta, că au mințit cum că n-aș fi cărturar și n-aș ști să scriu nicidecum. Deci, iată, înaintea feței voastre scriu aceste litere, ca înștiințându-se clevetitorii, să se umple de rușine și să înceteze a mă cleveti".

Zicând aceasta, fericitul a luat o hârtie curată și, privindu-l toți, a scris aceasta: „Trifon, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Constantinopolului, Roma cea nouă, și patriarh a toată lumea". Scriind aceasta, a trimis-o la împărat prin mâinile unui mai sus-șezător. Iar împăratul, luând hârtia aceea, cu sfatul celui mai înainte pomenit Teofan, episcopul Cezareei, a poruncit ca altcineva pe aceeași hârtie să scrie astfel: „Eu, Trifon, mă dau în lături de la scaunul patriarhiei, nu pentru altă pricină, decât pentru aceea că mă știu nevrednic de o treaptă ca aceasta". Și scriind așa, împăratul a poruncit să citească hârtia aceea înaintea domnilor și a boierilor și înaintea a toate rânduielile. Și, trimițând pe cei de un gând ai săi, a dat jos cu sila din casele patriarhiei pe prea sfințitul Patriarh Trifon și a poruncit să-l numească patriarh pe fiul său, Teofilact. Și a fost tulburare mare în Biserică, pentru că mulți din duhovniceasca rânduială țineau la Trifon, nevoind pe Teofilact.

Iar fericitul Trifon, suferind cu răbdare acea izgonire nedreaptă, s-a dus la mănăstirea sa unde a slujit întâi și, viețuind doi ani și cinci luni, s-a mutat la Domnul. Iar cinstitul lui trup s-a adus în biserica cea mare patriarhală și s-a așezat cu patriarhii, ca un adevărat patriarh. Atunci s-a adus pace Bisericii, pentru că după mutarea Sfântului Trifon, toți s-au învoit cu patriarhia lui Teofilact și spre împărțășirea aceluia s-au înțeles. Iar pomenirea Sfântului Trifon au cinstit-o cu prăznuirea de peste ani, slăvind pe Dumnezeu.

Sfintii Mucenici Victor, Zotic, Zinon, Achindin si Severian (20 aprilie)

În vremea în care Dioclețian, răucredinciosul împărat, a pornit mare și înfricoșată prigonire și munci asupra creștinilor, atunci a fost prins și Sfântul și multpătimitorul Gheorghe. Și muncit fiind tare, făcea după aceea minuni preaslăvite, pe care văzându-le, mulți au crezut în Hristos. Și îndată cei ce credeau, erau munciți de mâinile păgânilor: unii în temniță se trimiteau, alții cu foc se ardeau, iar alții cu sabia se tăiau, dintre care au fost și acești sfinți mucenici: Victor, Zotic, Zinon, Achindin și Severian, care văzând pe Sfântul Gheorghe legat pe roata și nicidecum vătămat, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos și îndată cu sabia li s-au tăiat capetele.

Cuviosul Teodor Trihina (20 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Teodor, cel numit "Trihina", adică "Părosul", a fost născut și crescut în cetatea Sfântului Constantin, fiind fiu de părinți bogați. Și lăsându-și părinții, bogăția și slava pentru Dumnezeu, s-a dus într-o mănăstire pustnicească și s-a făcut monah. Și avea o viață atât de aspră și atât și-a slăbit trupul, încât la față era asemenea unui mort, pentru că în toate nopțile se lupta cu gerul, stând la rugăciune, neacoperindu-și capul niciodată. Și purta numai o haină aspră de păr, de aceea s-a numit "păros". Încă și mănăstirea aceea pustnicească, în care cuviosul petrecea viață aspră, după aceea a luat numele de "Trihina", adică s-a numit "păroasă". Iar Sfântul Teodor a luat de la Dumnezeu putere asupra diavolilor și, făcând multe minuni, s-a dus către Domnul. Și nu numai în viața sa, ci și după mutarea sa făcea minuni. Pentru că izvora din sfințele lui moaște mir de tămăduire binemiositor, cu care se tămăduiau toate bolile și se goneau diavolii, spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru. Amin.

Cuviosul Anastasie, Egumenul Muntelui Sinai (20 aprilie)

Purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Anastasie, în ce chip a fost crescut din tinerețe în dreapta credință, se adevărește din cuvintele lui, pe care le-a grăit despre sine astfel: „Cei ce au văzut pe Hristos în trup, îl socotesc că este prooroc; iar noi, deși cu ochii cei trupești nu l-am văzut, însă îndată, încă din pruncie, L-am cunoscut că este Dumnezeu și Stăpân Atotputernic și Făcător al veacurilor, rază a slavei Tatălui, de la Care am învățat a-L mărturisi. Iar Sfânta Lui Evanghelie cu atât de mare credință o ascultăm, ca și cum pe Hristos însuși L-am vedea grăind cu noi. Iar pe mărgăritarul cel fără de prihană al Preacuratului Său Trup primin-du-1, credem, că pe Hristos însuși îl primim. Și când vedem pe icoană închipuirea asemănării Lui celei dumnezeiești, ca pe însuși Acela ce privește spre noi din cer, îl cinstim, I ne închinăm și către El cădem”.

Prin aceste scurte cuvinte, Cuviosul Anastasie a arătat în ce chip din tinerețile sale, a învățat a cunoaște pe Hristos adevăratul Dumnezeu, a crede în El, a se teme cu frică curată, a-L iubi din toată inima și a-L cinsti în sfintele icoane cu închinăciunea cuvenită lui Dumnezeu. Iar după ce a sosit la vârsta desăvârșită, a lăsat lumea și cele din lume și, luând crucea, după porunca Sfintei Evanghelii, a urmat cu osârdie lui Hristos; pentru că, intrând într-o mănăstire, s-a făcut monah.

Însă, dorind să se povățuiască la cele mai mari nevoițe și bărbaților celor desăvârșiți să le urmeze în toată fapta bună, s-a dus la Ierusalim, unde, închinându-se cinstitelor și sfintelor locuri, a mers la muntele Sinai. Acolo, găsind pe mulți sfinți bărbați sporiți în faptele bune monahicești, a rămas la ei, supunându-se lor și slujindu-le cu osârdie, ținând în acea vreme egumenia muntelui Sinai Cuviosul Părintele nostru Ioan Scărarul. Iar pentru smerita lui cugetare, a luat de la Dumnezeu darul cunoștinței celei duhovnicești; și al înțelepciunii celei mari și a alcătuit cuvinte multe, folositoare de suflet, și a scris viețile unor sfinți părinți, învrednicindu-se de rânduiala preotească.

Apoi, după Sfântul Ioan Scărarul și după Gheorghe, fratele lui, Anastasie a fost numit egumen al muntelui Sinai. Și se lupta cii ereticii, care se numeau "acefali", adică "fără capete", scriind mult despre ei. Și certându-se cu ei, îi mustra, îi biruia și-i rușina. Iar acel eres fusese început în Alexandria, pe vremea împărăției lui Zenon, de învrăjbitorii și împotrivorii Sinodului al patrulea a toată lumea, al Sfinților Părinți, care a fost în Calcedon, și când acel eres se începea, era în Alexandria un patriarh mincinos, Petru ereticul, care se numea Mogos. Cu acel eres al "acefaliților" s-a unit Sevir, care se numea "fără de cap", din pricina eresurilor celor "fără de cap", și care, în vremea împărăției lui Anastasie, a răpit scaunul patriarhal al Antiohiei.

Deci, pe acei eretici "fără de capete" biruindu-i Cuviosul Anastasie în zilele sale din dumnezeieștile cărți, se lupta cu ei nu numai în muntele Sinai, ci și în toată Siria, în Arabia și în Egipt; pe de o parte, prin scrisorile sale, iar pe de alta, străbătând singur pretutindeni, dezrădăcinând acel eres, gonindu-l și întărind în dreapta credință Biserica lui Hristos. Și plăcând lui Dumnezeu mai mult decât alți părinți, s-a dus la adânci bătrâneți către Domnul. Iar sfârșitul lui a fost pe vremea împărăției lui Iraelie.

Fericitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei (20 aprilie)

În al 35-lea an al împărăției lui Iustinian cel Mare, săvârșin-du-se patriarhul Antiohiei, Domnii cel mai tânăr, a venit după dânsul Anastasie, cel cu numele de "Sinait", ca unul ce a fost luat de la muntele Sinai la arhierie. În acea vreme s-a ivit în Biserică o nedreaptă credință despre dumnezeiescul Trup al lui Hristos, ca și cum în vremea petrecerii Sale cu oamenii, mai înainte de patima cea de voie, acesta ar fi fost nesticăcios, nesupunându-Se trebuințelor firești ce vin din nevoile firii, și ca și cum Domnul nostru Iisus Hristos, cu chipul cu care primea hrană și băutură mai înainte de patima și învierea Sa, cu același chip

mânca și după înviere, când S-a arătat Apostolilor Săi. Și acea socotință rău credincioasă s-a început în Constantinopol, și s-a scris despre ea mai pe larg în viața Sfântului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului, în șase aprilie.

Și împăratul Iustinian se lipise de acea socotință și voia să o pună între dogmele credinței, fiind amăgit de eretici până a înțeles adevărul. Și a fost tulburare în Biserică, căci și preasfințitul Eutihie pentru aceea a fost izgonit de la scaunul său, de vreme ce se împotriva eresului aceluia și mulți aveau să se amăgească cu acea nedreaptă socotință, dacă n-ar fi căutat la preasfințitul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei, cum socotește adevărul. Pentru că Atanasie era bărbat foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptură, tare în dogmele credinței celei drepte și sfânt cu viața. Pe acela, ca pe un stâlp nemișcat, încercau ereticii să-l înduplece spre socotința lor cu multe meșteșugiri, nădăjduind că dacă pe acela l-ar îndupleca, cu înlesnire vor trage toate părțile acelea la un gând cu dânșii. Și-l îndemneau asupra lui și pe împăratul, însă nimic n-au reușit.

Căci fericitul Anastasie a scris împăratului cu îndrăzneală, vădindu-l pentru acea rătăcire. Apoi a scris și în toate părțile Siriei, la toată rânduiala duhovnicească și monahicească, învățând pe toți să se ferească de eresurile acelea. Iar în Antiohia, învățând în toate zilele în biserică, propovăduia acest cuvânt al Apostolului Pavel: Dacă cineva ar propovădui vouă mai mult decât ceea ce ați primit, chiar și înger în cer de ar fi, anatema să fie.

Deci s-a mâniat împăratul Iustinian asupra preasfințitului Patriarh Anastasie și voia să-l izgonească de pe scaun, precum și pe Eutihie al Constantinopolului. Însă a sosit sfârșitul împăratului. Iar când era să moară împăratul, s-a pocăit de eresul acela și a scris așezământ ca preasfințitul Eutihie Patriarhul să se întoarcă din exil la scaunul său. Și a murit în pocăință Iustinian și cu dreptcredincioșii împărați s-a numărat. Apoi s-a făcut pace Bisericii. Iar după el a luat împărăția Iustin cel Tânăr, nepotul lui, care prin îndemnarea oamenilor celor învrăjbitori, a izgonit fără de vină de pe scaunul Antiohiei pe arhiereul lui Dumnezeu, Anastasie Sinaitul, nu pentru dreapta credință, ci pentru alte pricini nedrepte, zicând, mai întâi, că nu cruță visteria bisericească, ci o cheltuiește în deșert. Al doilea, cum că ar fi grăit de rău pe împăratul. Căci s-a zis despre dânșul că, întrebându-l odată cineva pentru ce nu cruță visteria bisericească el ar fi răspuns: „Ca să nu fie luată de Iustin, pierzătorul a toată lumea”. Și încă sunt unii care zic și aceasta, că atunci când Anastasie s-a ridicat la scaunul Antiohiei, Iustin fiind la împăratul Iustinian, unchiul său, cu boieria de curopalat, a poftit de la Anastasie un dar de aur, dar Anastasie nu i-a dat nimic, zicându-i că este nedrept lucru să dea aur pentru vreo rânduială duhovnicească, care nu cu aur se vinde, ci se dă prin darul Duhului Sfânt. Din acea vreme Iustin s-a mâniat asupra lui Anastasie și, luând el împărăția după unchiul său, căuta pricini asupra nevinovatului arhiereu Anastasie și, aflând lucruri mincinoase, l-a izgonit de pe scaun.

După izgonirea lui Anastasie, a orânduit chiar și fără voie, la patriarhia Antiohiei, pe fericitul Grigorie, egumenul lavrei Fara-nului, bărbat asemenea împodobit cu cuvântul, cu viața și cu dreapta credință, care este pomenit și laudat în Limonar de prea sfințitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului. Și acest Grigorie ducându-se din viață, iarăși fericitul Anastasie Sinaitul s-a întors la scaunul Antiohiei, după 23 de ani de izgonire, pe vremea împărăției lui Mavrachie.

În vremea aceea era papă în Roma Sfântul Mare Grigorie, care se numea Dialog sau Grăitor. Acel sfânt petrecea cu fericitul Anastasie în mare dragoste duhovnicească și scriau unul către altul, pentru că după ce a auzit Sfântul Papă Grigorie, că s-a întors Anastasie Patriarhul la scaunul său, îndată a trimis la dânșul, bucurându-se de întoarcerea lui. Și spunea în acea scrisoare astfel: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voire; căci râul cel mare, care odată lăsase uscate pietrele Antiohiei, acum iarăși s-a întors la a sa matcă și văile ce se află pe lângă dânșul le adapă”.

Și iarăși într-altă scrisoare zice: „Mă înștiințezi, preasfinția ta, preaiubitule, că de ar fi fost cu puțință, ai fi voit fără hârtie și fără trestie să vorbești cu mine, și pătimești de durere, că depărtarea cea mare a Răsăritului de Apus ne oprește pe noi. Însă adevărul zic, că și în hârtie îmi vorbește gândul vostru, că în cuvintele preasfinției tale este arătată dragostea voastră către noi și nu suntem despărțiți cu locurile, noi cei ce cu darul Atotputernicului Dumnezeu suntem uniți prin legătura dragostei. Deci, pentru ce căutați să

luați aripile porumbiței celei aurite, de vreme ce acum le aveți? Că aripi sunt dragostea cea către Dumnezeu și către aproapele. Cu acelea zboară Sfânta Biserică, cu acelea pe toate cele pământeste le covârșește; deci acele aripi de nu le-ai fi avut preasfinția ta, n-ai fi zburat la mine cu atât de mare dragoste prin scrisoare. Ci vă rog pe voi, rugați-vă pentru mine, neputinciosul, ca Domnul, scoțându-mă dintr-atâtea de multe învățuri și primejdii de la longobarzii cei ce au năvălit asupra Romei, mai degrabă să mă treacă la limanul odihnei celei veșnice. Cu mulțumire am luat binecuvântările voastre cele îndurate, pe care mie, omule al lui Dumnezeu, fiind sărac cu duhul, mi le-ai trimis, zicând: «Ce are să dea săracul, decât numai cele ce sunt ale săracului?» Dar de nu v-ați fi făcut săraci cu duhul pe voi singuri, binecuvântările voastre n-ar fi fost atât de îndurate. Atotputernicul Dumnezeu cu al Său acoperământ să vă acopere de tot răul. Și de vreme ce viața voastră este de foarte mare trebuință la toți cei buni, deci după îndelungate vremi, să vă mute pe voi Domnul la veșnicele bucurii ale cereștii moșteniri".

Dintr-o scrisoare ca aceasta a Sfântului Grigorie, Papă al Romei, către fericitul Anastasie, Patriarhul Antiohiei, se vede dragostea amândurora cea întru Duhul Sfânt și se mărturisește sfințenia cea aleasă a Sfântului bărbat Anastasie. Și viețuind Sfântul Anastasie încă șase ani după întoarcerea sa la scaun, s-a mutat către Domnul în al 14-lea an al împărăției lui Mavrachie. După acest preasfințit Anastasie Sinaitul, a venit la patriarhie alt Anastasie, însă fără denumirea de Sinait, și a fost ucis de evrei în timpul împărăției lui Foca tiranul, și ca un mucenic al lui Hristos a fost cinstit de credincioși.

Sfantul Sfant Grigorie, Patriarhul Antiohiei (20 aprilie)

Acest Cuvios Părinte Grigorie a fost egumen în mănăstirea ce se numea Faran, care era în muntele Sinai și Rait. Iar la patriarhie a fost mai înainte însemnat de la Dumnezeu, precum se scrie în Limonariul preasfințitului Sofronie, patriarhul Ierusalimului:

Ava Gheorghe armeanul, ucenicul lui Ava Serghie, ne-a spus, zicând: „Mult m-a silit Ava Grigorie, care era egumen al lavrei Faranului, ca să-l duc la Ava Serghie, și am mers cu dânsul la stareț într-acea vreme când petrecea în pustie lângă Marea Moartă. Și văzându-l pe el starețul, l-a sărutat și l-a primit cu foarte mare dragoste. Și, aducând apă, i-a spălat picioarele și toată ziua a vorbit cu dânsul pentru folosul sufletului, iar a doua zi l-a liberat. Iar după ce s-a dus Ava Grigorie de la Ava Serghie, am zis către stareț:

«Știi, părinte, că m-am smintit, căci pe mulți episcopi, presbiteri și alți părinți am adus la tine și la niciunul dintre aceia nu ai spălat picioarele, fără numai lui Ava Grigorie». Și mi-a răspuns mie starețul: «Nu știi cine este Grigorie; dar știu că pe patriarh l-am primit în peștera mea, pentru că l-am văzut purtând omofor și ținând Sfânta Evanghelie în mâini»".

Acestea le-a zis Ava Serghie cu proorocesc duh despre Ava Grigorie, căci după cinci ani, prin judecățile lui Dumnezeu, a fost ales patriarh în cetatea lui Dumnezeu, Antiohia. Iar oarecare stareți ziceau despre Ava Grigorie, patriarhul cetății lui Dumnezeu, cum că avea mai ales aceste fapte bune: milostenia, nepomenirea de rău, lacrimile, ba încă mai avea și milostivire mare spre cei ce greșeau și multe alte fapte bune. O mărturie despre aceasta dă despre dânsul preasfințitul Sofronie, patriarhul Ierusalimului, zicând:

„Deci vrednic este un bărbat ca acesta, fericitul Grigorie, patriarhul Antiohiei, a fi pomenit între cei sfinți și cuviosoși, căci și la patriarhie fără voie a fost luat și sfântă viață a petrecut în Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci". Amin.

Sfantul Ierarh Teotim I "Scitul", Episcop al Tomisului (secolele IV-V) (20 aprilie)

Fericitul episcop Teotim I era de neam daco-roman, autohton din Dacia-Pontică. El este considerat cel dintâi dascăl și părinte duhovnicesc al sfinților Ioan Cassian și Gherman, cu care era contemporan, format în tinerețe în aceeași mănăstire din "hotarele Cassienilor și ale peșterilor". Această mănăstire, care a dat călugări cărturari și sporiți în fapte bune, era o adevărată vatră monahală de sfințenie, de trăire și de profundă teologie din eparhia Tomisului, confirmată de înaltul nivel spiritual, teologic și literar la care au ajuns cei trei sfinți daco-romani contemporani, Ioan Cassian, Gherman și Teotim I, supranumit de istoricii paleocreștini "Scitul" și "Filosoful".

Acest episcop urcă pe scaunul eparhiei Tomisului, pe la anii 385-390, după mutarea din viață a episcopului Gherontie. Ca episcop al Tomisului este amintit pentru prima dată în anul 392, de fericitul Ieronim (t 420), în celebra sa lucrare: *De viris illustribus* (Despre bărbați iluștri), care spune că era păstor strălucit, cu mare dragoste de Dumnezeu și de oameni, teolog învățat și scriitor talentat și neobosit. El afirmă că „a scris scurte tratate (cărți) sub formă de dialoguri, în stilul vechii elocințe”, ceea ce dovedește vasta sa cultură în retorica și filosofia antică, greacă și latină. Apoi, fericitul Ieronim încheie cu aceste cuvinte despre Teotim: „Aud că scrie și alte lucrări”.

Unele fragmente din scrierile Sfântului Teotim se păstrează în lucrarea Sfântului Ioan Damaschin (t 749) "Paralele sfinte", din care reiese că „a scris omilii la unele texte Evanghelice”. Istoricul Sozomen scrie despre el că era "scit" (daco-roman) de neam, că "traiful îi era modest" și că era un taumaturg (vindecător de boli). Iar Socrate, alt istoric paleocreștin, spune că fericitul episcop Teotim I „era cunoscut de toți - împărați, episcopi, călugări, credincioși și barbari (adică păgâni) -, pentru evlavia și corectitudinea vieții sale”. Prin scrierile sale patristice, Sfântul Teotim este considerat „creatorul Filocaliei românești”. În gândirea sa a fost, desigur, influențat de Sfântul Ioan Gură de Aur și de părinții capadocieni. Sfântul Teotim vorbește foarte frumos despre liniștea minții și a inimii.

Sub păstoria Sfântului Teotim mănăstirile și sihăstriile din Dobrogea secolului IV, renumite prin asceză și isihie (liniște), au trăit o epocă de aur, devenind în secolele V-VI cunoscute în întreg imperiul prin vestiții "călugări sciți", răspândiți atât la nord de Dunăre până în Carpați, cât și la sud până la Ierusalim, Constantinopol, Roma și Africa. Bazilicile înălțate de el, ale căror ruine și astăzi se văd, erau mari și frumos ornamentate cu mozaicuri, ceea ce dovedește numărul impresionant de credincioși, precum și frumusețea cultului și arhitecturii secolelor IV-V.

Ca misionar, Sfântul Teotim I era tot atât de râvnitor pentru Hristos ca și înaintașii săi. El avea mult de suferit din partea "barbarilor" migratori, pe care reușea să-i îmblânzească cu greu prin daruri, prin rugăciuni și prin sfințenia vieții sale. Din această pricină păgânii îl numeau "zeul romanilor”.

Sfântul Teotim "Scitul" era binecunoscut împăratului Arcadie și mai ales Sfântului Ioan Gură de Aur, căruia îi era prieten devotat. În anul 399, marele patriarh i-a trimis fericitului Teotim călugări/misionari „pentru nomazii sciți de la Istm”, adică pentru huni. În anul 400, Sfântul Teotim ia parte la un sinod local în Constantinopol, convocat de Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva învățaturii eretice a episcopului Antonin al Efesului. În anul 403, Sfântul Teotim era din nou în Constantinopol și lua apărarea marelui patriarh și dascăl a toată lumea, Sfântul Ioan Gură de Aur, împotriva acuzațiilor aduse de Sfântul Epifanie al Ciprului, dovedind prin aceasta adâncă legătură duhovnicească dintre sfântul episcop străromân Teotim și Sfântul Ioan Gură de Aur. Pe la sfârșitul primului deceniu al secolului V, Sfântul episcop Teotim s-a strămutat cu pace din viața aceasta, la cereștile locașuri. Pentru viața sa curată, pentru opera sa misionară și pentru credința sa dreaptă cu care a mărturisit pe Hristos, Biserica Ortodoxă l-a trecut în rândul sfinților și pomenirea lui se face la 20 aprilie. În "Acta Sanctorum" se spun următoarele despre Sfântul Teotim I: „La Tomis, în Scithia, se face pomenirea Sfântului Teotim (Theotimos) episcopul, pe care l-au cinstit chiar barbarii necredincioși, pentru sfințenia și minunile lui”.

Cuviosul Atanasie, intemeietorul Manastirii Schimbarea la Fata de la Meteora, si cuviosul Ioasaf (20 aprilie)

Cuviosul părintele nostru Atanasie s-a născut pe la anul 1302 în Noul Patras al Ipatiei din părinți nobili, dar a rămas orfan de mic. El a fost crescut de un unchi și a arătat mare râvnă pentru învățătură. Deși nu avea bani să plătească profesori vestiți, stătea să asculte la ferestrele acestora, încât i-a făcut pe ei să-l primească fără plată la învățătură. Descoperind apoi adevărata filozofie în Sfântul Munte, a vrut să se facă călugăr, dar fiind prea tânăr, nu a fost primit. A mers așadar în Constantinopol, unde i-a cunoscut pe Sfântul Grigorie Sinaitul și pe Sfântul Isidor, viitorul patriarh, care i-au laudat râvna. Fugind însă de slava deșartă, s-a dus din nou la Muntele Athos, unde s-a călugărit la vârsta de 30 de ani. Apoi, neputând să se liniștească din pricina năvălirii piraiților turci, a trebuit să plece în Tesalia, într-un ținut sălbatic, cu stânci foarte mari, făcute parcă pentru pustnicie. Acolo a întemeiat vestita mănăstire a Schimbării la Față, pe o stâncă uriașă cu numele Meteora, care le întrecea pe celelalte în înălțime. Apoi a pus rânduiala mănăstirilor cu viață de obște de la Sfântul Munte și a strâns în jurul lui mulți ucenici, chiar și de la Athos. Deci dobândind darul înainte-vederii și al profeției, a călăuzit multe suflete spre mântuire și s-a mutat la Domnul în anul 1380.

Urmașul lui a fost Sfântul Ioasaf, care era prinț din dinastia sârbească Nemanja. Acesta, când i-a venit rândul să împărătească, a lăsat lumea și a fost îmbrăcat de Sfântul Atanasie în haina călugărească, urmându-l mai apoi la cârmuirea mănăstirii sale.

Sfantul Ianuarie Episcopul si cei impreuna cu dansul (21 aprilie)

Dioclețian și Maximian, păgânii împărați, mâniindu-se asupra creștinilor, Ianuarie episcopul a fost prins și dus înaintea ighemonului Campaniei, Timotei. Acesta, silindu-l în multe feluri spre închinarea la idoli, cu îmbunări amăgindu-l și cu îngroziri înfri-coșându-l, după ce l-a văzut neclintit în credința creștină, rămânând ca un stâlp, a poruncit să-l arunce spre ardere, într-un cuptor încins. Și a fost sfântul nevătămat, ca altădată cei trei tineri în cuptorul Babilonului. Căci îngerul lui Dumnezeu pogorându-se la dansul, puterea focului în răcoreală a prefăcut-o, iar sfântul dănțuind și cântând în mijlocul focului, slăvea pe Dumnezeu. După ce a ieșit din cuptor, au văzut toți, că nici de hainele lui nu s-a atins focul și se mirau foarte tare.

Iar ighemonului părându-i-se că episcopul creștinilor s-a păzit întreg de foc cu puterea vrăjilor, de mai mare mânie s-a umplut și a poruncit ca atât de mult să-l întindă pe mucenic, încât să se dezlege încheieturile din alcătuirile lor, și așa întins să-l bată fără milă. Aceasta făcându-se, atât de mult l-au bătut, până ce tot trupul lui s-a sfărâmat, încât se vedeau oasele goale și pământul s-a umplut de sânge. La o înfricoșătoare priveliște ca aceasta au mers și doi clerici: Faust diaconul și Desiderie citețul, și stăteau în mulțime, privind la pătımirea sfântului episcop.

Și păgânii i-au cunoscut că sunt creștini, deoarece pe de o parte aceia se bucurau cu duhul de vitejeasca lui răbdare, iar pe de alta plângeau pentru chinurile cele cumplite ce i se dădeau, căci și vinele sfântului se vedeau curmate. Deci, păgânii i-au prins pe amândoi, pe Faust și pe Desiderie și, legându-i împreună cu Sfântul Mucenic Ianuarie episcopul, i-au dus după ighemon în cetatea Pu-tioli; și acolo i-au aruncat în temniță. Și erau închiși pentru Hristos în temnița aceea Proclu și Sosie, diaconii cetății Putioli, și doi oameni simpli, Eutihie și Acution, osândiți spre mâncarea fiarelor.

Apoi, în ziua următoare au fost scoși toți la priveliște, împreună cu episcopul, și au fost dați la fiare. Iar Dumnezeu, Care se preamărește în sfinții Săi, a astupat gurile fiarelor la acea priveliște, ca altădată în groapa în care a fost aruncat Daniil, încât nici una din fiare nu s-a atins de vreun mucenic, ci toate,

schimbându-și cruzimea cea firească în blândețe de oaie, au mers și au căzut la picioarele sfântului episcop. O minune ca aceea mai presus de fire, i-a adus pe toți cei ce priveau în mirare și spaimă.

Însă ighemonul, socotind și această dumnezeiască putere ca vrăjire creștinească, gândea cum să dea pierzării desăvârșite pe arhiereul lui Dumnezeu și pe cei împreună cu el. Astfel, tulburându-se cu mintea, deodată a orbit și cu ochii cei trupești, orb fiind de demult cu ochii cei sufletești, și căuta un povățuitor, pipăind pereții. Iar după ce arhiereul și mucenicul lui Hristos, Ianuarie, fiind fără răutate, s-a rugat pentru acel vrăjmaș al său, pentru ighemonul Timotei, acela îndată a văzut trupește, dar nu și sufletește. Iar oamenii care priveau spre toate acele minuni, au crezut în Hristos, fiind la număr cam cinci mii. Însă nemulțumitorul și împietritul la inimă ighemon, care din orbire se luminase cu rugăciunile mucenicului, nu numai că n-a cunoscut adevărul, ci mai mult a înnebunit. Și în loc să aducă laudă adevăratului Dumnezeu, lui Hristos, Domnul nostru, el îl hulea; iar pentru întoarcerea către El a poporului cel atât de numeros, îndrăcindu-se de mânie, a poruncit ca să taie cu sabia pe sfinții mucenici.

Și astfel, arhiereul lui Dumnezeu Ianuarie, sfințitul mucenic, cu ai săi împreună pătimitori: Faust, Proclu și Sosie diaconii, Desi-derie citețul, Eutihie și Acution, au luat cunună mucenicească, fiind uciși cu sabia, afară din cetatea Putioli. Iar trupurile sfinților le-au adunat câte unul cetățile cele dimprejur, străduindu-se fiecare cetate, ca să aibă pe mijlocitorul său către Dumnezeu. Trupul Sfințitului Mucenic Ianuarie l-au luat napolitanii și, ducându-l cu cinste în cetate l-au pus în biserica lor.

În acea vreme, când au luat trupul sfântului din cetatea Putioli, sângele lui care se închegase acolo, adunându-l de pe pământ, l-au pus într-un vas de sticlă și-l aveau în pază. Iar dacă îl puneau lângă capul mucenicului, îndată acel sânge închegat se topea și fierbea ca din nou vărsat. Încă se făceau și minuni de multe feluri în cetatea Neapoli, cu rugăciunile Sfântului Mucenic Ianuarie. Iar mai ales acolo se slăvea această minune care s-a făcut, când muntele ce se numea Vezuviu a dat dinlăuntrul său, din sânul pământului, o văpaie mare de foc, încât nu numai cetăților celor Ade aproape, ci și celor de departe, mare frică și cutremur le-a adus. În acea înfricoșată vreme, alergând popoarele la mormântul Sfântului Mucenic Ianuarie și cu lacrimi strigând către el și cerând ajutor, îndată, cu rugăciunile lui, s-a ascuns acea văpaie de foc în muntele acela și a încetat frica. Astfel nu s-a făcut vătămare nici cetăților de departe, nici celor de aproape.

Și altă preaslăvită minune s-a făcut asupra unui prunc mort. O femeie văduvă, cu numele Maximila, avea un fiu abia născut și ace-la murind, ea plângea fără mângâiere. Iar după ce și-a venit puțin în sine din tânguire, a privit spre biserică și a văzut deasupra ușii bisericii o scândurică, ce avea pe sine închipuirea Sfântului Episcop Ianuarie. Și și-a adus aminte de minunea care s-a făcut odată în Legea Veche, cum Sfântul prooroc Elisei a înviat pe fiul șunamitencei.

Deci, pornindu-se cu mare nădejde femeia aceea spre Dumnezeu și spre plăcutul Lui, a făcut după asemănarea aceea. A luat icoana Sfântului Mucenic Ianuarie și a pus-o deasupra pruncului său mort, cu ochii spre ochi, gura către gură și pe cealaltă asemănare a trupului celui închipuit, către trupul celui mort. Apoi, cu suspine și cu lacrimi fierbinți s-a rugat, zicând: „Robule al lui Dumnezeu, miluiește-mă și-mi potolește mâhnirea mea, înviind pe fiul meu, că unul născut îmi este”. Astfel rugându-se ea, îndată a înviat pruncul și s-a sculat sănătos. Și toți cei ce se adunaseră la îngroparea aceluia, văzând o minune preaslăvită ca aceea, s-au minunat, au preamărit și au mulțumit lui Dumnezeu, Care face minunate lucruri prin sfinții Săi. Iar pe Sfântul Mucenic Ianuarie, ca pe un grabnic ajutor, cu laude l-au mărit. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, să arate și spre noi Domnul mila Sa în veci. Amin.

Sfantul Mucenic Teodor si cei impreuna cu dansul (21 aprilie)

Pe vremea împărăției lui Antonin, stăpânind Teodot ighemonul în Perga Pamfiliei, alegea la rândul său ostășească pe tinerii cei mai frumoși și tari cu trupul, spre slujirea împărătească. Deci, împreună cu tinerii cei de neam bun, a luat și pe acest fericit Teodor, frumos la vedere și l-au dus la ighemonul Teodot, iar ighemonul a pus pe el, ca și pe ceilalți tineri, semnul ostășesc. Dar Sfântul Teodor a aruncat îndată semnul acela de la sine, zicând: „Eu sunt însemnat din pântecele maicii mele, cu împăratul cel ceresc, cu Domnul nostru Iisus Hristos, și nu voiesc să fiu ostaș la alt împărat!” Și l-a întrebat ighemonul: „Cărui împărat te-ai făcut ostaș?” Sfântul a răspuns: „M-am făcut ostaș Aceluia, Care a făcut cerul și pământul”. Și îndată ighemonul cunoscând că este creștin, a zis: „Oare nu vei aduce jertfe zeilor noștri?” Sfântul a răspuns: „Eu n-am adus jertfă niciodată necuraților diavoli”. Deci ighemonul a poruncit să-l bată. Și bătându-l foarte, iarăși l-au pus înainte la întrebare și i-a zis: „Acum oare te-ai plecat, ne vei răspunde mai cu blândețe și te vei închina zeilor?”

Sfântul răspunde: „De ai fi cunoscut pe Dumnezeu cel ce te-a făcut pe tine, însuși ai fi voit să te închini Lui”. Atunci ighemonul a poruncit să aprindă un foc, să aducă o tigaie mare de fier, să topească smoală multă, pucioasă și ceară, apoi să-l pună pe mucenic pe tigaie și să toarne peste el cele topite. Și făcându-se aceasta, deodată Dumnezeu a făcut o minune preaslăvită, pentru că, ridi-cându-se un vuiet mare și făcându-se cutremur, a crăpat pământul în acel loc, unde se afla focul și tigaia, și a izvorât multă apă din crăpătura pământului, care a stins focul de la tigaie, iar sfântul mucenic a rămas cu totul sănătos. Și a zis către ighemon: „Iată, vezi, că acest lucru nu este al puterii mele, ci al lui Hristos Dumnezeu meu, Căruia îi slujesc. Iar tu, de voiești să cunoști puterea zeilor tăi, aprinde focul și arde iarăși tigaia, apoi poruncește să întindă pe ea pe unul din ostașii tăi, în numele zeilor tăi, și atunci vei vedea puterea lor și vei cunoaște tăria cea mare și în toate a Dumnezeului meu”.

Auzind aceea ostașii care stăteau de față, au zis către ighemon: „Nu, domnule, să nu ne faci aceasta, ci slujitorului zeilor să-i faci așa. Pentru că tot așa va asculta tigaia pe el, ca și pe Teodor, și nu-l va arde”. Atunci ighemonul a poruncit să cheme îndată pe un slujitor și l-a întrebat: „Cum îți este numele?” El răspunde: „Dioscor îmi este numele”. Ighemonul zise către dânsul: „Cu ce fel de vrăji și buruieni se ung creștinii, căci intră în foc cu îndrăzneală și rămân nearși, precum și Teodor este nevătămat de foc?” Dioscor răspunde: „Creștinii nu sunt vrăjitori, ci numele lui Hristos este așa de puternic, încât unde se cheamă El, acolo toată buruiana și basmele cele vrăjitoarești se strică și diavolii se cutremură”. Ighemonul zise: „Oare este mai tare Hristos decât Die al nostru?”

Dioscor răspunde: „Die și ceilalți zei sunt idoli surzi și nesimțitori; și te rog nu mă sili să mă sui pe tigaie, ci de voiești să știi puterea lui Die, pe el singur să-l pui pe foc”. Ighemonul zise: „Cine poate să facă aceasta, pentru că cine va îndrăzni să pună pe zeu în foc?” Dioscor zise: „Poruncește-mi și eu voi face aceasta și de mi se va împotrivi Die, atunci îl voi crede că este zeu și poate să se apere de foc!” Ighemonul zise: „De acum cu adevărat nu mai ești slujitor, deoarece grăiești unele ca acestea asupra zeilor”. Dioscor răspunde: „Am fost slujitor asemenea ție în credința păgânească; însă văzând acum pe fericitul Teodor nebiruit de muncile ce i se dau de către tine și nears de foc, am cunoscut puterea lui Hristos și am înțeles neputința mincinoșilor zei, m-am întărit în credința lui Hristos și astăzi voiesc să mă fac ostaș împreună cu Teodor”.

Ighemonul zise către dânsul: „Dacă grăiești așa, Dioscore, apoi suie-te pe tigaie ca și Teodor”. Atunci Dioscor, căzând înaintea mucenicului lui Hristos, a zis: „Teodore, robule al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, roagă-te pentru mine!” Și s-a rugat sfântul pentru Dioscor. Deci au dezbrăcat pe Dioscor și întinzându-l pe tigaia cea înfocată, acesta a strigat tare: „Mulțumesc Ție, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul lui Teodor; căci mă rânduiești cu robii Tăi; deci primește cu pace sufletul meu”. Și zicând aceasta, și-a dat duhul. Și a luat într-un ceas cununa muceniciei, ca și tâlharul Raiul, când era pe Cruce.

După moartea fericitului Dioscor, pe Sfântul Teodor l-au aruncat în temniță. După aceea, în altă zi, împiedicându-l de picioare și legându-l de un cal sălbatic, l-au târât pe ulițele cetății, gonind foarte tare calul acela. Deci calul fugind fără rânduială și căzând în prăpăstii, s-a sfărâmat și a pierit. Iar mucenicul fiind păzit cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu și dezlegându-se, a rămas întreg și fără vătămare, mirându-se toți, de o minune ca aceea. Iar doi din ostași, Socrat și Dionisie, cei care legaseră pe sfânt de cal, povesteau o vedenie minunată: căci fiind gonit calul, au văzut o căruță de foc pogorându-se din cer la mucenic și, luându-l într-însa, l-a dus întreg în divan. Spunând aceasta la toți, cei doi ostași au strigat: „Mare este Dumnezeul creștinilor”.

Auzind aceasta ighemonul, a poruncit să-i închidă în temniță și pe ei, împreună cu Sfântul Teodor. Apoi a ars un cuptor cu foc mare trei zile. După aceea a aruncat în cuptorul acela pe mucenic și pe amândoi ostașii care crezuseră în Hristos, pe Socrat și Dionisie. Și îndată s-a coborât din cer ploaie dumnezeiască și i-a plouat, așa încât a răcorit văpaia. Iar sfinții ședeau în mijlocul cuptorului ca în mijlocul unui vânt răcoros, vorbind unul cu altul.

Atunci Sfântul Teodor și-a adus aminte de fericita sa maică,* care a fost robită mai înainte cu trei ani de cei de alt neam și a fost dusă cu mulți alții în țară străină. Și s-a rugat lui Dumnezeu pentru dânsa, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule al minunilor, arată-mi pe maica mea precum știi Tu, cu puterea Ta dumnezeiască, pentru că doresc s-o văd. La Tine sunt toate cu puțință, arată-mi-o pe dânsa, ca și ceilalți să cunoască măririle Tale”. Astfel rugându-se sfântul, se stingea văpaia încet, pentru că ploaie se pogorâse cu rugăciunile mucenicului și cuptorul se răcorise, așa încât sfinții se plecau spre somn, că era noapte. Și stând îngerul în vis înaintea Sfântului Teodor, i-a zis: „Nu te mâhni, Teodore, pentru maica ta,; că o vei vedea”. Și deșteptându-se sfântul din somn, a spus prietenilor săi vedenia din vis. Iar pe când spunea aceea, s-a arătat în mijlocul cuptorului maica sfântului, care se numea Filipia și, văzând pe fiul său cel iubit, s-a bucurat și cu dragoste l-a sărutat pe el și pe ostașii care erau împreună cu dânsii. Apoi le-a spus cum și de unde a venit, purtată de mână nevăzută. Iar Sfântul Mucenic Teodor, ridicându-și mâinile la cer, a dat lui Dumnezeu mulțumirea cea cuviincioasă.

A doua zi ighemonul sculându-se din somn, a zis către ai săi: „Mi se pare că n-a rămas nici un os în cuptor de al lui Teodor și de ale ostașilor aruncați împreună cu dânsul”. Grăind el aceasta, unul din străjeri, care păzea cuptorul, a venit la ighemon și i-a spus că sunt vii mucenicii în cuptor și focul s-a stins de o ploaie, care s-a vărsat de sus peste el. Iar maica lui Teodor, venind din robie fără de veste, s-a dat în cuptor ca într-o cămară, vorbind cu fiul său și cu cei doi ostași despre Dumnezeul lor. Auzind acestea, ighemonul s-a spăimântat și sculându-se, singur a mers la cuptor, apoi chemând pe fericita Filipia, a zis către dânsa: „Oare tu ești maica lui Teodor?” Răspuns-a fericita: „Eu sunt”. Ighemonul a zis: „Învață pe fiul tău să se închine zeilor, ca să nu piară rău și să te lase fără fiu pe tine”. Iar ea a răspuns: „Fiul meu, precum am primit despre dânsul înștiințare de la Domnul meu, mai înainte de zămislirea lui, va fi răstignit de tine și va jertfi lui Dumnezeu jertfă de laudă!” Zis-a ighemonul: „Deoarece tu singură ai hotărât fiului tău moarte de cruce, apoi așa să fie”. Și îndată a poruncit să-l răstignească pe Sfântul Teodor, iar Sfintei Filipia să-i taie capul cu sabia, și pe cei doi ostași, Socrat și Dionisie, să-i împungă cu sulițele.

Și așa sfinții mucenici și-au luat cununa, iar Sfântul Teodor după ce a stat trei zile spânzurat pe cruce viu, s-a dus către Domnul. Atunci unii din cei dreptcredincioși, luând trupurile sfinților, le-au învelit cu cinstite giulgiuri și cu arome și le-au pus cu cinstire la un loc însemnat, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime slăvit în veci. Amin.

Sfanta Mucenita Alexandra (21 aprilie)

Alexandra, mucenița lui Hristos Dumnezeu, era soția împăratului Dioclețian. Deci văzând ea că Sfântul Gheorghe era chinuit în felurite chipuri spre moarte, dar că în chip minunat rămâne viu și sănătos, s-a

înfățișat înaintea împăratului, în vreme ce el aducea jertfă idolilor, și s-a mărturisit pe sine creștină; pentru aceea a fost pusă în închisoare. După ce a fost închisă, s-a dat hotărâre ca să fie tăiați cei doi, Gheorghe și Alexandra. Aflând ea această hotărâre a împăratului, în închisoare s-a rugat lui Dumnezeu și și-a dat sufletul.

Iar Apolo, Isachie și Codrat, fiind din slugile împărătesei Alexandra, și văzând-o pe ea că a disprețuit vremelniceasca și stricăcioasa împărăție și pe muncitorul împărat, și că, crezând în Hristos, a și murit pentru El, au crezut și ei în Hristos. Deci, înfățișându-se cu îndrăznire, au muștrat pe împărat, numindu-l călcător de lege și sălbatic, și că nu i-a fost milă de însăși femeia sa, cu care a făcut copii.

Mâniindu-se împăratul pentru aceasta, a poruncit ca să-i pună la închisoare, și aceasta făcându-se, gândea el toată noaptea cu ce moarte îi va pierde. Dimineața, scoțându-i din temniță, pentru Codrat a poruncit să fie tăiat, iar Apolo și Isachie, iarăși să fie puși la închisoare și să fie uciși cu foamea. După câteva zile, fiind istoviți de foame, și-au dat sufletele lor în mâna Domnului.

Cuviosul Teodor Sicheotul, Episcopul Anastasiopolei (22 aprilie)

În pământul Galatiei este un sat ce se numește Sicheia, sub stăpânirea cetății lui Anastasie, care este prima sub stăpânirea Ancirei, ce este departe de Anastasiopolia ca la douăsprezece stadii. De acolo era patria Cuviosului Teodor Sicheotul, care s-a zămislit cu minune în pântecele maicii sale, ce se numea Măria, din bărbat vestit, cu numele Cozma, slujbaș împărătesc, pe vremea împăratului Iustinian cel Mare. Căci atunci când a zămislit maica sa, Măria, în noaptea aceea adormind, a avut o vedenie minunată: a văzut o stea prea mare și prea luminoasă pogorându-se din cer în pântecele ei. Și deșteptându-se Măria, a spus aceasta maicii sale Elpidia și surorii, sale Despina, care viețuiau lângă dânsa.

După aceea s-a dus la un oarecare părinte înaintevăzător, care în sihăstrie petrecea în liniște ca la șase stadii de la satul acela, și avea vedenie înfricoșătoare pentru zămisirea ei, i-a spus-o lui. Iar starețul acela, învățând-o cu duhovnicești sfaturi despre viața cea plăcută lui Dumnezeu, i-a zis: „Pruncul cel ce s-a zămislit în tine, va fi cu adevărat om mare, nu numai înaintea oamenilor, ci și înaintea lui Dumnezeu; pentru că steaua aceea luminoasă însemnează slăvă împărătească, precum socotesc tâlcuitorii de vise cei înțelepți. Însă de tine nu se va spune așa, adică steaua cea văzută de tine mai înainte nu vestește putere împărătească pe pământ, ci slavă de fapte bune și de darurile lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu le va turna în cel zămislit de tine, pentru că voiește ca pe robii Săi să-i sfințească în pântecele cel de maică, mai înainte de nașterea lor”.

Aceasta mai înainte prorocind-o Măriei văzătorul stareț și din destul învățând-o, a eliberat-o cu pace. Deci s-a înștiințat despre aceasta și Teodosie, episcopul cetății lui Anastasie, și acela asemenea gândea la vedenia aceea, că pruncul ce se va naște, va fi lumină lumii. Iar Măria întorcându-se de la stareț, petrecea după sfatul lui cu plăcere de Dumnezeu în întreagă înțelepciune, fără bărbat, împreună cu mama și cu sora sa.

Iar când s-a împlinit vremea nașterii, a născut Măria pe acest rob al lui Dumnezeu și botezându-l după obiceiul creștinesc, l-a numit Teodor, care se tâlcuiește dar al lui Dumnezeu, cu însuși numele arătând mai înainte, că pruncul acela are să fie pentru lume mare dăruire de la Dumnezeu. Și făcându-se pruncul de șase ani, dorea maica sa să-l înscrie mai înainte de vreme în rânduiala ostășească; deci îi gătea lui brâu de aur și haine de mult preț, și alte lucruri de trebuință la rânduiala ostășească. Și dorea să meargă la Constantinopol, ca acolo să facă ostaș la împărat pe fiul său. Dar i s-a arătat ei în vis Sfântul Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Pentru ce la un sfat ca acesta te-ai hotărât pentru fiul tău, o, femeie? Nu te osteni în zadar, pentru că împăratul cel ceresc are trebuință de fiul tău!”

Deci deșteptându-se din somn Măria, a început a plânge și a zice: „S-a apropiat moartea copilului meu”, căci i se părea că va muri degrabă. Dar pruncul creștea cu anii și cu înțelegerea, iar când era de opt ani l-a dat maică-sa la învățătura cărții. Și cu darul lui Dumnezeu învăța mai bine decât toți copiii și era mai iubit decât toți pentru obiceiurile sale cele bune; pentru că în copilăreștile jocuri avea bărbătească înțelegere, păzindu-se de tot cuvântul de jurământ sau de hulă, și chiar și pe ceilalți copii îi oprea de la acelea, împăcând toate certurile și bătăile dintre copii.

Era în casa acelor femei, un bărbat bătrân, cu numele Ștefan, temător de Dumnezeu și dreptcredincios, pe care ca pe un părinte îl cinsteau pentru viața lui cea îmbunătățită. Pe acesta văzându-l copilul Teodor postind până seara în Sfântul Post cel de 40 de zile, și o mică fărâmitură de pâine cu apă gustând seara, s-a aprins cu dragostea cea dumnezeiască și a început a urma postirii lui, înfrânându-se și el tot așa. Iar când se întorcea de la școală la vremea prânzului, îl silea maică-sa să mănânce cu dâșii, dar el nu voia. După aceea, ca să nu fie silit la mâncare, a început a nu se mai întoarce la vremea mesei acasă, ci toată ziua ședea la școală până seara. Iar seara mergea mai întâi la biserică împreună cu Ștefan la obișnuita cântare și se împărtășea cu Preacuratul Trup și Sânge al lui Hristos Dumnezeu nostru, apoi mergea acasă târziu și primind o mică bucată de pâine cu apă, se întărea.

Și îl sileau maică-sa și ceilalți casnici ca să mănânce fiertură și celelalte mâncări, iar el nicidecum nu voia. Și a rugat maică-sa pe dascăl, ca la vremea prânzului să slobozească pe copil de la școală acasă și să-l silească să mănânce cu dâșii, căci din cauza nemancării era foarte uscat cu trupul. Iar el nu mergea acasă, ci se suia în muntele ce era acolo, unde era biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe. Acolo, Sfântul Mare Mucenic arătându-i-se la vederea ochilor în chip de tânăr preafrumos, îl ducea înăuntrul bisericii; și se îndeletnicea în biserică Teodor cu citirea cărților sfinte, până ce trecea vremea prânzului. Și iarăși mergea de la biserică ca și cum ar fi mers de acasă la școală, iar seara, întrebându-l maică-sa pentru ce n-a venit să prânzească, răspundea: „Nu învășasem stihurile și pentru aceea m-a oprit”. Și iarăși ruga maică-sa pe dascăl, ca să lase pe Teodor să prânzească la vremea cea cuviincioasă. Iar dascălul cu jurământ adeverea că după cererea ei cea dintâi, în toate zilele îl slobozea pe Teodor cu ceilalți copii de la școală, la vremea prânzului.

Și înștiințându-se maică-sa, cum că Teodor la prânz se suie în munte la biserică, a trimis o slugă să-l aducă cu forța de acolo și cu multe certări îl îngrozea să vină să prânzească, iar el, neascultând-o, își păzea obișnuita înfrânare. Și fiind el de zece ani, a năvălit o boală oarecare peste satul acela și mulți boleau foarte, iar unii și mureau. Atunci s-a vătămat de acea boală și fericitul copil Teodor și era aproape de moarte, deznădăjduit de ai săi. Deci luându-l aproape mort l-au dus la biserica Sfântului Ioan Botezătorul, ce era aproape, și l-au pus în fața altarului. Iar în vârful bisericii sub cruce era închipuirea feței Mântuitorului și dintr-aceea au picat două picături de rouă asupra copilului cel bolnav și îndată s-a sculat sănătos și s-a dus acasă, mulțumind lui Dumnezeu. Dormind el noaptea între casnicii săi, când toți erau cuprinși de un somn greu, mergea la dânsul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și-l deștepta, zicându-i: „Școală-te, Teodore, căci luceafărul a răsărit și a sosit vremea rugăciunii celei de dimineață; de aceea să mergem la biserica Sfântului Gheorghe”. Iar copilul îndată cu sârguință și cu bucurie se scula.

Deci, la început i se arăta Sfântul Gheorghe în chipul lui Ștefan, cel din casa lor. După aceea în însăși chipul său i se arăta lui, deșteptându-l în fiecare noapte și ducându-l la biserică. Iar diavoli, vrând pe cale să îngrozească pe copil, se prefăceau în lupi și în diferite fiare și se repezeau asupra lui. Dar Sfântul Mucenic, mergând înaintea lui și purtând sulita în mâini, izgonea acele înfricoșate năluciri și lui Teodor îi porunca să nu se teamă. Astfel, făcându-se acestea în toate nopțile, maică-sa și celelalte femei deșteptându-se din somn și pe Teodor neaflându-l în pat, s-au mirat și au cunoscut că mergea noaptea la biserică. Și se minunau, cum de cu seară culcându-se să doarmă în mijlocul lor, se scoală nesimțit de nimeni. Deci, se temea maica sa ca nu cumva să-l mănânce fiarele pe copil, căci în acea vreme se auzise că un lup răpește nu numai dobitoacele, ci și pe copiii cei mici. Pentru aceea cu certuri îl îngrozea să nu iasă din casă la biserică mai înainte de răsăritul soarelui, de vreme ce locul acela era pustiu. Însă fericitul copil nicidecum nu asculta pe maica sa, ci la obișnuita vreme a nopții deșteptat fiind de Sfântul Gheorghe, pleca la biserica lui, neștiut de nimeni.

Odată, când se lumina de ziuă, deșteptându-se maica sa și femeile cele cu dânsa și pe copilul Teodor neaflându-l în pat, s-au umplut de mânie; și alergând la biserică, l-au luat de acolo și apucându-l maica lui de păr, îl trăgea spre casă, bătându-l foarte rău. Și nu l-au slobozit toată ziua din casă, iar spre noapte l-au legat de pat, ca să nu iasă nicăieri. Și în acea noapte Sfântul Marele Mucenic Gheorghe s-a arătat în vis maicii lui Teodor și femeilor celor cu dânsa, având sabia încinsă la coapsă, pe care scoțând-o, le îngrozea cu mânie, zicându-le: „Voi tăia capetele voastre, dacă veți mai bate pe copilul acesta și veți opri venirea lui către mine”. Iar femeile deșteptându-se cu spaimă mare din somn, spuneau acea înfricoșată arătare și îngrozire a mucenicului una alteia, căci toate una și aceeași vedenie văzuseră. Și îndată dezlegând pe sfântul copil, îl dezmiardau cu cuvinte mângâietoare, ca să nu se mânie pe dânsul că l-au bătut. Și îl întrebau, cum mai înainte de a se lumina de ziuă merge la biserică, ieșind din casă, și nu se teme de fiare. Iar el le spunea, cum că în toate nopțile venea la el un tânăr luminos și îl deștepta și îl ducea la biserică, apărându-l de năluciri pe cale. Deci, au cunoscut femeile, că Sfântul Mucenic Gheorghe, pe care îl văzuseră în vedenie, i se arată lui și îl apără. Din acea vreme, întru nimic nu mai opreau pe Teodor, ci l-au lăsat spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, zicând: „Voia Domnului să fie!”

Acest fericit copil avea o soră mică, cu numele Viata, pe care mama lui o născuse din alt bărbat, fiindcă, sfătuind-o rudeniile, se mai măritase încă o dată. Acea copilă îl iubea pe fratele său Teodor și adeseori îi urma lui ziua, pe când mergea la biserică, și se ruga cu dânsul împreună și se sârguia să urmeze vieții lui. Pentru că Duhul lui Dumnezeu lucra și într-însa, ca și în Teodor. Nu departe de casa lor era o biserică a Sfântului Mucenic Emilian, care în acea țară a Galatiei, în cetatea Ancirei, pe vremea împărăției celui fără de lege Iulian Paravatul, a fost răstignit pe cruce după multe munci.

În biserica aceluia mucenic intrând fericitul Teodor, petrecea toată noaptea în rugăciune. Iar odată adormind la miezul nopții, i s-a făcut o astfel de vedenie. I se părea că stă înaintea unui împărat care ședea pe scaun într-o slavă mare, înconjurat de mulțime mare de ostași, și o femeie prea luminată, îmbrăcată în porfiră, era de-a dreapta împăratului; și l-a auzit pe Acela zicându-i: „Nevoiește-te, Teodore, ca să primești plata cea desăvârșită în împărăția cerului; iar Eu și pe pământ te voi face cinstit și te voi preamări înaintea oamenilor!” Această vedenie i s-a făcut în anul al 12-lea al vieții lui. Și din acel ceas cu mai multă dorire către Dumnezeu și cu dragoste aprinzându-se, a început mai mult a se osteni. Deci s-a închis într-o cămară a casei sale și a petrecut într-însa de la praznicul sfintei dumnezeieștii Arătări (Botezul Domnului) până la praznicul Duminicii Stălpărilor, în post și rugăciune, îndeletnicindu-se cu citirea cărților și vorbind cu însuși Dumnezeu. Iar mai ales în două săptămâni ale Sfântului Post cel de 40 zile, în cea dintâi și în cea din mijloc, nu vorbea nimic cu nimeni, ci, petrecând cu adâncă tăcere, își adâncea toată mintea sa în Dumnezeu.

Iar după trecerea sfântului și marelui post, sosind praznicul învierii lui Hristos, urătorul diavol nesuferind să-l vadă pe un îmbunătățit copil ca acesta, gândea cum l-ar pierde. Și a meșteșugit un viclesug într-acest chip: într-una din zile, s-a prefăcut în chipul unui tânăr, Gherontie, care învăța împreună cu Teodor la școală, și mergând la Teodor, l-a chemat cu el spre răcorire. Și luându-l, l-a suit pe un deal înalt, ce se numea Tzedrama, și stând pe o piatră mai înaltă, a început a ispiti pe Teodor, ca și altădată în pustie pe însuși Domnul nostru Iisus Hristos, zicându-i: „De voiești, o, bunule Teodore, să-ți arăți vitejia ta, aruncă-te de aici jos”. Iar Teodor a răspuns: „Mă tem, de vreme ce această înălțime este nemăsurată”. Zis-a diavolul: „Tu mai mult decât toți ai fost mai viteaz la școală, iar acum te temi de aceasta? Iată eu nu mă tem, ci îndată voi sări jos”. Teodor a zis: „Să nu faci aceasta, ca să nu mori căzând”. Iar diavolul se întărea, zicând că nici o primejdie nu va pătimi. Teodor a răspuns: „Dacă vei face aceasta tu mai întâi și te voi vedea întreg, apoi și eu după tine voi urma”. Și îndată diavolul a sărit din înălțime jos, în cea adâncime fără măsură, apoi stătea acolo în dreptu-i și chema la sine pe Teodor, ca și el asemenea să se arunce.

Iar Teodor văzând aceasta, s-a spăimântat și gândea în sine, cum Gherontie, care mai înainte nu avea niciodată o îndrăzneală ca aceea, a putut să sară jos fără vătămare din așa înălțime de deal. Gândind el acestea, iar diavolul strigându-l de jos și chemându-l la sine, îndată s-a arătat Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și, apucând de mână pe Teodor, i-a zis: „Vino aici și urmează-mi! Nu asculta pe ispititorul, care caută sufletul tău! Pentru că acesta nu este Gherontie, ci vrăjmașul neamului nostru”. Atunci a dus

mucenicul pe copil în biserica sa, în care zăbovind, au venit la el maica lui și bunica sa și îl rugau pe fericitul să se întoarcă acasă, de vreme ce multe rudeni și prieteni se adunaseră la ei la ospăț și-l așteptau. Iar el știind Scriptura, că dragostea acestei lumi este vrăjmașă lui Dumnezeu, pentru că cel ce voiește să fie lumii prieten, se face vrăjmaș lui Dumnezeu, nu i-a ascultat, ci dezlegându-și brâul său cel de aur și scoțând haina de mult preț de deasupra și gherdanul, le-a aruncat, zicând: „Știu că vă temeți să nu le pierd; deci luați-le, iar pe mine lăsați-mă”. Iar el nu a mers.

Și auzind de un părinte îmbunătățit, care se numea Glicherie, că este ca la zece stadii de satul lor, într-un loc liniștit, s-a dus la el, voind să se binecuvânteze și să se povățuiască de către dânsul. Iar Glicherie, fiind bărbat mai înaintevăzător și cunoscând că în copil este Duhul lui Dumnezeu, l-a primit cu dragoste și bucurie. Și a zis către el, zâmbind: „Fiule, iubești chipul monahicesc?” Copilul a răspuns: „Îl iubesc foarte mult, părinte, și doresc cu tărie a mă învrednici aceluia”. Și atunci era secetă mare în părțile acelea și, ieșind amândoi din chilie, au mers și au stat înaintea bisericii Sfântului Ioan Botezătorul. Și a zis Cuviosul Glicherie către fericitul copil Teodor: „Fiule, să plecăm genunchii și să ne rugăm Domnului, ca milostivindu-Se, să ne dea ploaie și să adape pământul cel uscat; din acestea vom ști, de suntem în numărul dreptilor”.

Aceasta a voit să facă starețul, nu ca ispitind pe Domnul, ci nădăjduind că sunt bineprimite rugăciunile lui la Dumnezeu. Deci, plecându-și genunchii, s-au rugat și îndată cerul s-a acoperit de nori, iar când s-au sculat de la rugăciune, a căzut ploaie foarte mare și tot pământul s-a adăpat din destul. Iar starețul umplându-se de bucurie pentru darul Domnului, a zis către Teodor cu dragoste: „De acum, fiule, orice vei cere de la Dumnezeu, toate îți va da. Pentru că va fi cu tine, întărindu-te ca și cu vârsta trupească și cu duhovniceasca viețuire întru Dumnezeu să crești din putere în putere; iar tu să-ți săvârșești dorința, când va veni vremea”.

După aceasta Teodor, luând binecuvântare de la stareț, s-a întors la casa sa. Și având 14 ani de la nașterea sa, a gândit să-și lase casa pentru totdeauna și să petreacă lângă biserica Sfântului Gheorghe cea din munte. Deci a rugat pe maica sa și pe casnici să nu-i facă împiedicare la scopul său, nici să-l supere venind la el. Iar rudele n-au îndrăznit să-l oprească, știind că Dumnezeu este cu dânsul. Și ducându-se Teodor, și-a săpat o peșteră în munte sub altar și petrecea acolo, intrând totdeauna în biserică și rugându-se. Și îi trimitea maica sa pâine curată și păsări fierte și prăjite, iar el pe toate acelea le pune pe o piatră lângă drumul bisericii, ca ori păsările, ori fiarele, ori oamenii cei ce treceau pe acolo să le mănânce, iar el se hrănea din prescurile ce se aduceau la biserică, mâncând câte una pe zi, seara.

Era acolo un loc oarecare stăpânit de diavoli, ce se numea Area, fiind departe de acolo ca la șase stadii, despre care se povestea că zeița Artemida cea păgână petrecea acolo cu mulțime de diavoli și nu era cu puțină nimănui să treacă prin locul acela fără primejdie. Și mai ales la amiază, în lunile iulie și august, mulți oameni se vătămau până la moarte de diavolii aceia. Aceasta auzind-o fericitul tânăr, venea în lunile acelea în toate zilele în acel loc. Și toată ziua zăbovind acolo, seara se întorcea acasă întreg, nepătîmind nici o primejdie de la diavoli, pentru că ei văzându-l venind acolo, fugeau de dumnezeiasca putere. Iar în luna ianuarie, când se făcea praznicul Dumnezeieștii Arătări, Teodor ieșea cu ceilalți oameni și clerici la râu, pentru sfințirea apei. Și intrând în apă desculț, stătea nemișcat până la săvârșirea cântării, iar după dumnezeiasca Arătare, se închidea în peșteră și petrecea în tăcere, fără să iasă până la Duminica Stălpărilor.

Și îl iubea bunica lui, Elpidia, mai mult decât pe amândouă fiicele și se mângâia de o viață ca aceea a lui și îi ducea de mâncare poame și pâine. Din acestea gusta în toate sâmbetele și Duminicile și toți se minunau de atât de mare dar al lui Dumnezeu, care era în copilul acela atât de tânăr și preamăreau pe Dumnezeu, zicând: Ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit acestui prunc. Asemenea și Teodosie, episcopul Anastasiopolei, auzind toate acestea despre Teodor, se bucura și, laudându-l înaintea tuturor, zicea: „Pruncul acesta este trimis de la Dumnezeu spre o viață ca aceasta”.

Intr-un timp oarecare, din supărare, a căzut într-o boală și dormitând, i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, zicându-i: „Care este pricina bolii tale, fiule?” Iar el, căutând, a văzut pe duhul cel necurat

stând departe și arătând spre dânsul, a zis mucenicului: „Acel necurat și urât a adus asupra mea această boală!" Iar Sfântul Gheorghe, apucând pe diavol, l-a muncit tare și l-a izgonit. Iar pe Teodor luându-l de mână, i-a zis: „Scoală-te și fii sănătos! De acum urâtul și vicleanul acela nu se va mai arăta înaintea feței tale!" Și îndată deșteptându-se Teodor, s-a sculat și s-a simțit bine și sănătos.

Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce a dat sfinților Săi Apostoli putere asupra duhurilor necurate, ca să le izgonească și să tămăduiască în popor toate bolile, Acela a dăruit putere și dar și acestui iubit al Său tânăr și a început Teodor a face minuni întru slava lui Dumnezeu. Un om oarecare a adus la dânsul, când era în biserică, pe fiul său îndrăcit, rugându-l ca să-l tămăduiască. Iar Teodor, fiind copil, nu știa ce să facă și se lepăda de un lucru ca acesta, iar omul acela, plângând, îi dădu lui Teodor un bici, zicându-i: „Robule al lui Dumnezeu, ia biciul acesta și, îngrozind, bate pe fiul meu, zicându-i: «Ieși, duhule necurat, din copilul acesta, în numele Domnului meu!»". Iar fericitul Teodor, precum a fost învățat de omul acela, așa a și făcut. Și a început diavolul a striga în copil: „Voi ieși, voi ieși, dar numai un ceas să mă slăbești!"

Și depărtându-se Sfântul Teodor spre altar, diavolul striga din copil: „O, nevoie, o! Mare este puterea Nazarineanului! Pentru că de când a venit pe pământ, a înarmat asupra noastră pe oameni și acum acelui neiscusit copil i-a dat putere asupra noastră. O, vai mie, de ce fel de copil sunt izgonit eu! Pentru că nici nu pot suferi darul cel dat lui din cer și mare primejdie are să fie nouă de la acest copil mic, căci pe mulți de ai noștri îi va izgoni din trupurile omenești. Și aceasta îmi este mai cumplită primejdie, că începătura stăpânirii celei date lui o începe asupra mea și nici că îndrăznesc să mă întorc la tatăl meu diavolul, izgonindu-mă de acest mic copilaș. Căci de mi s-ar fi întâmplat mie aceasta de la vreun bărbat bătrân, nu mi-ar fi fost atâta rușine și necaz. Blestemată fie ziua când s-a născut acest cumplit copilaș!" Acestea strigându-le diavolul, Sfântul Teodor a luat untdelemn din candelă și a uns capul pruncului cel îndrăcit, l-a însemnat cu semnul crucii și a poruncit diavolului, zicându-i: „Ieși de acum, duhule viclean, și nu bârffi mai mult!" Iar diavolul cu mare glas a răcnit și aruncând pe prunc la picioarele lui Teodor, a ieșit; iar pruncul s-a făcut sănătos, cu darul lui Dumnezeu. Această minune a străbătut prin toată partea aceea și slăveau pe Dumnezeu cei ce auzeau de acea minune.

Și vrând Teodor să fie următor prin viață pustnicească Sfântului Ioan Botezătorul și Sfântului Ilie Proorocul, se gândea unde s-ar putea depărta de oameni. Și suindu-se în partea cea mai înaltă a muntelui, umbla împrejurul acelui pustiu și, văzând undeva o piatră mare, și-a săpat sub dânsa o peșteră. Apoi a rugat pe unul din clerici, un diacon îmbunătățit, ca să-i aducă lui câte puțină pâine și apă la vremea sa și cu numele lui Dumnezeu l-a jurat să nu spună nimănui despre dânsul. Și a luat de la clericul acela o haină aspră de lână, pentru că până atunci umbla încă în haine moi date de maica lui, și s-a închis în peștera sa. Iar după rugămintea lui, clericul i-a astupat ușa cu pământ, lăsându-i numai o fereastră mică, pe cât îi era cu putință ca să-i dea o bucată de pâine și un vas cu apă.

Astfel închizându-se sfântul, a petrecut doi ani îngropat de viu în pământ și neștiind nimeni de dânsul, fără numai clericul acela. Iar oamenii din sat, mergând la biserică și nevăzând pe Teodor, se minunau și nu se pricepeau unde s-a ascuns. Și s-a întâmplat în acel timp de a trecut prin satul acela o ceată de ostași și unii socoteau, cum că ostașii luându-l, l-au dus cu dânsii. Și au rugat cu toții pe stăpânitorul acelei părți, ca să trimită la ostași după copil, dar căutându-l cu dinadinsul și negăsindu-l, au socotit că este mâncat de fiare. Și plângeau după dânsul maica lui și toți casnicii fără de mângâiere, jelindu-se toți oamenii din satul acela pentru dânsul, ca pentru un mort.

Iar după ce au trecut doi ani, clericul acela, pe de o parte văzând tânguirea maicii sale, iar pe de alta temându-se ca să nu moară Teodor într-o viață strămtorată ca aceea, a spus despre dânsul. Și alergând cu sânguință și cu bucurie, au deschis peștera și l-au scos afară ca pe un mort, care, dacă a văzut lumina zilei, a rămas fără glas multă vreme. Iar capul lui era acoperit de răni și de viermi, încât plângeau casnicii privind la dânsul. Deci l-au dus în biserică Sfântului Gheorghe și voia maică-sa să-l ia acasă ca să-l tămăduiască cu doctorii, dar el n-a voit nicidecum, ci petrecea ca și mai înainte lângă biserică mucenicului și în puține zile i s-a tămăduit capul.

Auzind de toate acestea Teodosie, episcopul Anastasiopoliei, s-a dus cu clerul în satul acela, ca să vadă pe robul lui Dumnezeu Teodor; și văzându-l, s-a minunat de viața lui. Apoi, povățuindu-se de dumnezeiescul Duh, l-a ridicat mai întâi la treapta cea mai de jos a clerului și după aceea l-a hirotonit și preot, având optsprezece ani de la nașterea sa, pentru că zicea episcopul despre dânsul: „Vrednic este unul ca acesta să se hirotonească și mai înainte de vremea cea cuviincioasă, căci în el petrece darul lui Dumnezeu; pentru că și Sfântul Apostol Pavel a învrednicit de treapta episcopiei pe Sfântul Timotei, fiind tânăr”. Iar către Teodor a zis: „Domnul Care te-a învrednicit preoției, El te va învrednici și episcopiei, ca să paști turma Lui cea cuvântătoare; dar mai întâi să te îmbraci în rânduiala monahicească, să crești cu credința și cu faptele bune și să te rogi pentru mine”.

Zicându-i aceasta episcopul și dându-i binecuvântare, s-a dus în ale sale. Iar Fericitul Teodor a început a săvârși jertfa cea fără de sânge, stând cu vrednicie înaintea Altarului lui Dumnezeu. După aceea, vrând să vadă Sfintele Locuri de la Ierusalim și găsind un bun însoțitor de călătorie, s-a dus acolo. Și ajungând la Ierusalim, s-a închinat cu multă osârdie și cucernicie lemnului Crucii cel făcător de viață și Sfântului Mormânt al Domnului. Apoi a înconjurat și celelalte sfinte locuri, închinându-se și rugându-se. A cercetat încă și pe sfinții părinți, care erau acolo zăvorâți și în sihăstriile pustiei, și învrednicindu-se de rugăciunile și binecuvântările acelor, s-a dus în lavra Sfântului Gheorghe Hozevitul, care era aproape de râul Iordan, în apropiere de biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde i s-a făcut arhimandritului în vedenie, înștiințare de la Dumnezeu despre Teodor.

Deci în acea lavră l-au îmbrăcat în chipul monahicesc, cu porunca lui Dumnezeu, și l-au slobozit cu binecuvântare la locul său. Iar după ce s-a întors la locul său, a început iarăși a petrece lângă biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, slujind lui Dumnezeu în cuvioșie și strălucind ca Moise, cu darul Domnului, cu care fiind dăruit mult, tămăduia toate bolile ce se întâmplau în popoare și izgonea duhurile cele necurate, ca cel ce avea putere peste dânsle.

Iar bunica lui, Elpidia, mătușa sa, Despina, și Viata, sora cea tânără, nu voiau să se despartă de dânsul, ci privind la viața lui cea plăcută lui Dumnezeu, se sârguiau după puterea lor să-i urmeze, postind, rugându-se și făcând milostenie săracilor din osteneala mâinilor lor. Ci nu după multă vreme s-a mutat către Domnul în bună mărturisire mătușa lui, Despina, pe care îngropând-o, a dus pe sora sa Viata într-o mănăstire de fecioare, fiind de doisprezece ani, și a făcut-o mireasa lui Hristos. Iar pe fericita Elpidia a lăsat-o într-o casă aproape de el să petreacă până la o vreme. Deci Viata, fecioara lui Hristos, având viață sfântă, după trei ani s-a dus fără prihană la camera Mirelui său Cel fără de moarte și auzind de sfârșitul ei, fericitul Teodor a mulțumit lui Dumnezeu cu bucurie; iar Elpidia, cu sfatul sfântului, s-a dus într-o mănăstire de femei, care era aproape de biserica Sfântului Mucenic Cristofor. Și trimitea cuviosul la dânsa pe copilele cele ce se aduceau la dânsul pentru tămăduire, îndrăcite sau bolnave, ca să le povățuiască Elpidia, cum să se roage și să postească, și să le învețe la tot obiceiul bun.

După ducerea fericitei Elpidia în mănăstire, cuviosul, neavând de la nimeni vreo slujire pentru dânsul, a năimit un lucrător ca să-i slujească. Iar purtarea de grijă a lui Dumnezeu, voind să-l facă vânător de oameni, a început a trimite la dânsul pe unii, spre a viețui împreună. Mai întâi un oarecare Epifanie, tânăr cu anii, pornindu-se cu dorință de Dumnezeu, a venit la dânsul. Și s-a bucurat cuviosul Teodor, că nu l-a lăsat Dumnezeu singur. Deci a primit pe Epifanie și l-a îmbrăcat în chipul monahicesc și l-a povățuit la o viață atât de sfântă, încât avea stăpânire și asupra diavolilor și îi izgonea din oameni. După aceea, o femeie dreptcredincioasă care dobândise tămăduire de boala sa cu rugăciunile Cuviosului Teodor, a adus la dânsul pe fiul său cu numele Filumen, tânăr cu anii, însă nu și cu înțelegerea, știind bine a citi și a scrie. Și erau trei de o vârstă unul cu altul, robi ai lui Hristos, asemenea cu cei trei tineri de demult din Babilon, având o dragoste și o osârdie către Dumnezeu, iar în mijlocul lor era și însuși Hristos, Care a zis: Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.

Iar după câțiva ani, fericitul Epifanie sfârșindu-se întru Domnul, a venit în locul lui Ioan, om sârguitor în fapte bune. În acea vreme au venit la cuviosul niște oameni de la un sat ce se numea Protomaria și-l rugau să meargă în satul lor, fiindcă aproape de acel sat era un loc stăpânit de duhuri necurate și nimeni nu putea să treacă pe la acel loc fără vătămare, nici oameni, nici dobitoace, mai ales la amiază și după apusul

soarelui. Deci a mers robul lui Dumnezeu în acel loc și poruncind să-i sape o peșteră mică, s-a închis într-însa toată iarna aceea. Și a petrecut în acel loc în post și rugăciunile cele obișnuite până la Paști, iar diavolii nesuferind petrecerea lui de acolo, au fugit izgoniți ca de o armă, prin rugăciunile sfântului. Și de multe ori mulți oameni auzeau glasuri de plângeri diavolești, care se tânguiau, căci îi izgonea Teodor. Iar oamenii din satul acela aveau atât de mare credință către el, încât mergeau de luau țărână de la peștera aceea în care petrecea cuviosul și amestecând-o în mâncare și băutură, o dădeau la oamenii bolnavi și la dobitoace ca pe o adevărată doctorie și toți dobândeau tămăduire după credința lor.

Era în satul acela un om cucernic, cu meșteșugul fierar; aceleia i-a poruncit cuviosul să-i facă o cămăruță de fier, fără acoperământ, strâmtă, pe cât era cu putință unui om să stea într-însa, căci așa a socotit să-și afle chinuirea trupului său. De care lucru înștiințându-se oamenii din satul acela, au adus la fierar multe unelte de fier, ca să fie spre săvârșirea aceluia lucru. Și după ce a făcut cămăruța aceea, au dus-o pe ea cu cruci în satul Sicheot la cuviosul. Iar el punând-o în peșteră, se închidea într-însa adeseori pentru mult timp. Și stătea ca un stâlp nemișcat, răbdând toată cum-plirea văzduhului, de vreme ce era fără acoperământ acea cămăruță. Și se ardea vara de zăduf, iar iarna îngheța de răceală și de frig, căci zăpada și ploaia îl udau, furtunile și vânturile îl băteau, dar el petrecea ca o piatră și ca un diamant tare. O răbdare ca aceea i-a dat Atotputernicul Dumnezeu, care covârșea firea și mintea omenească, spre mirarea oamenilor și spre mărirea Sfântului Lui nume cel dumnezeiesc. Și nu numai închisoarea cămăruței aceleia de fier și-a ales de bunăvoie, ci și tot trupul său cu greutate de fier își învelea. Și se încălța cu încălțăminte de fier, făcută după măsura picioarelor sale, și mănuși de fier de asemenea purta și în platoșă de fier grea se îmbrăca și cu un lanț de fier gros se încingea ca și cu un brâu. Încă și un toiag de fier greu purta, având în vârf cruce. Și își hotărâse viața în acest chip: după praznicul Nașterii lui Hristos, la dumnezeiasca Arătare intra în peșteră, înfășurându-se cu fiarele acelea grele, și petrecea acolo până la Paști, iar după Paști se închidea în acea cămăruță de fier.

Cu o greutate de fier ca aceea și cu închisoarea cea strâmtă de bunăvoie își chinuia trupul, ca pe un rob obosindu-l și pedepsindu-l, ca să nu ridice războaiele cele dinlăuntru. Iar în sfântul și marele post de 40 de zile, nu gusta nicidecum pâine, ci puține poame sau legume crude și acelea numai sâmbăta și Duminica. Și îi supusese Dumnezeu fiarele cele sălbatice, care erau în pustia aceea; pentru că un urs înfricoșat venind trei ani de-a rândul, lua hrană din mâinile lui, asemenea și un lup din pustie venind, se hrănea de dânsul. Și venind și ducându-se fiarele acelea, pe nimeni nu vătămau, nici pe oameni, nici pe dobitoace, chiar dacă se întâlneau cu cineva; pentru că aceea era facerea de minuni a lui Dumnezeu, prin care slăvea pe plăcutul Său, care îl proslăvea pe El.

A mers la cuviosul, în cămăruța în care era închis, un om ce avea tot trupul bolnav, căutând tămăduire prin sfintele lui rugăciuni. Iar el, poruncind aceleia să se dezbrace de hainele sale, a luat apă și s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce prin proorocul Elisei ai curățit pe Neeman Sirianul de stricăciune și singur prin milostivirea Ta pogorându-Te la noi și făcându-Te om, cu cuvântul ai tămăduit pe cei stricați, caută acum spre noi și spre apa aceasta și binecuvântând-o, dă-i putere de tămăduire, ca să poată curăți de stricăciune pe acest om, care stă înaintea, întru preamărirea numelui Tău Celui Sfânt”.

Astfel rugându-se și însemnând apa cu semnul Crucii, a turnat omului pe cap și pe tot trupul și îndată s-a curățit de acea boală și s-a dus sănătos, laudând pe Dumnezeu. Asemenea, venind și un preot, anume Colirie, și numai haina sfântului pe sine punând-o, îndată a câștigat tămăduire. Niște minuni ca acestea și o viață ca aceasta a Sfântului Teodor văzând fericita Elpidia, se ferecea cu duhul. Deci și ea a povățuit pe multe femei spre viață plăcută lui Dumnezeu și spre chipul monahicesc le-a adus, pentru că era foarte îmbunătățită și urma nepotului său în nevoitele cele duhovnicești. După aceea, cuvioasa Elpidia s-a apropiat spre sfârșitul său, pe care mai înainte l-a știut din descoperirea ce i s-a făcut ei. Și mergând la cea mai de pe urmă cercetare și sărutare a cuviosului său nepot, i-a spus vedenia sa, zicând: „Fiul meu și lumina ochilor mei, am văzut în arătare un tânăr foarte frumos, îmbrăcat în haină luminoasă, având părul în chipul aurului, asemenea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, precum îl vedem închipuit pe icoană. Acela venind la mine, m-a întrebat despre tine, vrând să știe de la mine rânduiala cântării de psalmi și a vieții tale. Iar eu cu de-amănuntul i-am spus lui, însă el mi-a zis: «Când cântați psalmi, ziceți aceasta:

Binecuvântați pe Domnul, munților și dealurilor!» După aceea mi-a zis: «Mare dar ai câștigat, o, femeie, învrednicindu-te a vedea pe nepotul tău într-o rânduială ca aceasta, iar mie, ajutorului lui, îmi ești mult datoare. Dar mai ales Stăpânului Cel de obște și Ziditorului Dumnezeu, toată mulțumirea I se cuvine, căci pe nepotul tău l-a făcut vrednic a fi în rândul sfinților robilor Lui. Deci, tu de acum te odihnește, pentru că te-ai ostenit până acum»".

Această vedenie spunând-o fericita Elpidia Sfântului Teodor și dându-i cea de pe urmă sărutare, s-a dus la chilia sa și îmbol-năvindu-se puțin, s-a mutat către Domnul și a fost îngropată cu cinste de către cuviosul. Iar după îngroparea ei, a venit cineva de la cetatea Ancira, aducând înștiințare sfântului, cum că maica lui, Măria, a murit, și-l sfătuia să trimită ca sa-i ia averea, de vreme ce a murit fără moștenitor. Răspuns-a sfântul: „Nu spui adevărul, căci maica mea n-a murit". Iar acela stăruia, zicând: „Cu ochii mei am văzut-o moartă". Iar el iarăși a răspuns: „Nu este adevărat! Căci n-a murit maica mea, nici va muri cu sufletul, ci și acum viază și va fi vie în veci!" Și nu s-a îngrijit de averea ce rămăsese după dânsa, ci a postit o săptămână întreagă, făcând rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu pentru sufletul ei.

Petrecând Cuviosul Teodor în peșteră, a mers la dânsul economul bisericii de la Iliopoli și prin cel ce-i slujea i-a spus rugămintea sa cu lacrimi, zicând: „Miluiește-mă, robule al lui Dumnezeu, în necazul ce mi s-a întâmplat! Pe sluga mea am trimis-o, ca să adune veniturile bisericesti, iar el, toate veniturile adunându-le, a fugit. Iar eu, alergând încoace și încolo după dânsul și căutându-l, nu pot să-l aflui. Roagă-te Domnului să mi-l arate, că toată averea mea nu-mi ajunge să plătesc bisericii". Răspuns-a lui sfântul: „De făgăduiești că pe acel slujitor al tău nu-l vei bate, ci îl vei slobozi și nimic mai mult de la dânsul nu vei lua, fără numai cele bisericesti, pe care el le-a luat, apoi te va mângâia Domnul și-l va da în mâinile tale; iar de nu vei făgădui așa, apoi nu vei putea să-l afli pe el". Iar economul a făgăduit a nu-l bate pe acela și nici a-i lua ceva dintre ale lui, ci și dintre ale sale a-i da, numai să întoarcă averea bisericască. Pentru că zicea: „Eu și copiii mei vom rămâne goi dacă cu a mea avere voi plăti pentru venitul bisericesc cel răpit". Atunci i-a zis sfântul: „Mergi cu pace la casa ta și să fii fără grijă, căci nădăjduiesc către Dumnezeu că degrabă te va mângâia". Și s-a dus economul într-ale sale, bucurându-se și având neîndoită nădejde în cuvintele cuviosului. Iar fugarul acela, care răpise cele bisericesti, a stat pe cale aproape de satul ce se numea Nicheia, fiind legat cu rugăciunile cuviosului și neputând să se ducă mai departe cât de puțin. Deci cu părerea i se arăta lui că fuge degrabă, dar de fapt el stătea pe loc. Și văzându-l oamenii care se întâmplaseră în calea aceea și cunoscându-l, l-au prins și l-au dus la econom. Și așa a fost întoarsă toată averea bisericască pe care o luase el. Iar economul și-a împlinit făgăduința și a slobozit pe acela, nefăcându-i nici o strâmbătate. Apoi a mers iarăși la cuvios, dându-i mulțumire.

După aceasta un om a adus în ziua Cincizecimii pe femeia sa muncită de diavol și după ce a certat cuviosul pe duhul cel necurat, acela striga, zicând: „O, pentru ce te mâni asupra mea, mână-torule de fier? Oare sunt vinovat? Căci nu de bunăvoie am intrat într-înșea, ci fiind trimis de Teodor vrăjitorul, care se numește Carapos și petrece în satul Mazamia". Iar plăcutul lui Dumnezeu, certând cu numele lui Iisus Hristos pe diavolul, l-a izgonit din femeia aceea.

În același an, în luna iunie, oamenii din satul Mazamia, auzind de minunile făcute de plăcutul lui Dumnezeu, Teodor, au mers la el, rugându-l cu lacrimi să vină la ei, să le izgonească lăcustele care năvăliseră ca un nor asupra țărinilor și grădinilor lor. Iar cuviosul, mergând la ei, a intrat în biserica lor și a petrecut toată noaptea la rugăciune. Iar a doua zi a mers cu rugăciune la țarină și, luând trei lăcuste în mâna sa, se ruga Domnului pentru popor. Și în vremea rugăciunii au murit lăcustele în mâinile lui, iar el, mulțumind lui Dumnezeu, a zis către popor: „Să ne întoarcem la biserică, fiilor, pentru că degrabă ne va arăta Domnul mila sa".

Deci, întorcându-se sfântul la biserică, a săvârșit Sfânta și dumnezeiasca Liturghie și, a doua zi, oamenii au văzut toată mulțimea lăcustelor moartă. Aceasta văzând cel ce locuia într-acele locuri, mai sus pomenitul vrăjitor Teodor Carapos, s-a pornit cu zavistie asupra sfântului, fiindcă mai dinainte se mâniase asupra lui, pentru izgonirea din femeie a diavolului pe care acel vrăjitor îl trimisese într-înșea. Deci mâniindu-se asupra sfântului vrăjitorul acela și zavistiuind asupra puterii lui Dumnezeu celei făcătoare de minuni dintr-însul, a chemat pe diavolii cei de sub mâna lui și le-a poruncit să meargă și să muncească pe

Teodor Sicheotul până la moarte. Iar aceia dacă s-au dus, n-au putut să se apropie de el, fiindcă avea întotdeauna rugăciunea în gura sa și-l așteptau până va adormi. Dar și dormind sfântul, darul lui Dumnezeu ieșea ca un foc dintr-însul, arzând și izgonind pe diavoli, care din nou întorcându-se, se repezeau asupra cuviosului; însă iar se întorceau cu rușine la cel ce i-a trimis.

Deci vrăjitorul acela cu dosădiri îi ocăra, zicându-le: „Cu adevărat nimic nu este puterea voastră, căci dacă nici când dormea, nu v-ați putut apropia, apoi cum îi veți face aceluia ceva când este treaz?” Iar diavolii îi ziceau: „Când ne apropiem de el, iese o văpaie de foc din gura lui și ne arde, încât nu putem suferi”. Iar vrăjitorul iuțindu-se cu mai multă mânie și ros fiind de zavistie, a pus niște otravă omorătoare într-un pește și a trimis peștele acela în dar cuviosului. Iar plăcutul lui Dumnezeu, fiind păzit cu darul lui Hristos, când era vremea mesei cea obișnuită lui, a gustat din peștele acela și a rămas nevătămat. De acest lucru minunându-se vrăjitorul Teodor Carapos și cunoscând puterea lui Dumnezeu și neputința diavolilor, s-a umilit cu sufletul și, mergând la cuviosul, a căzut la picioarele lui cele sfinte, mărturisind păcatele sale cu lacrimi. Și arzând cărțile sale cele vrăjitoarești și lepădându-se de lucrurile satanei, a luat Sfântul Botez și s-a făcut rob credincios al lui Iisus Hristos.

După ce s-a întors cuviosul în locașul său, i s-a întâmplat de a căzut într-o boală grea și aștepta să moară, pentru că a văzut pe sfinții îngeri venind la el și socotea că acum vor să-i ia sufletul. Deci plângea și se tânguia, zicând că nu este gata de ieșire. Și era deasupra lui icoana Sfinților doctori celor fără de plată, Cosma și Damian. Aceia i s-au arătat în vedenie și după obiceiul doctoricesc, îi pipăiau venele mâinilor lui și vorbeau unul cu altul ca și cum deznădăjduindu-l de viață, fiindcă i-a slăbit puterea. Și au zis către el: „Pentru ce plângi și te mâhnești atâta?” Răspuns-a bolnavul: „De vreme ce nu m-am pocăit la Dumnezeu, domnii mei, și de vreme ce las această mică turmă, neîndreptată încă la calea cea desăvârșită, mai având ea încă nevoie multă de povățuire”. Sfinții i-au zis: „Dar voiești să rugăm pe Dumnezeu pentru tine, ca să-ți lungească vremea vieții?”

Răspuns-a bolnavul: „De o veți face aceasta și de-mi veți cere vreme de pocăință, apoi îmi veți pricinui mare bucurie și veți câștiga plată pentru pocăința mea”. Iar sfinții întorcându-se la îngeri, i-au rugat să mai aștepte puțin, până ce vor merge la împăratul Dumnezeu, ca să-L roage pentru Teodor. Iar îngerii făgăduind că vor aștepta, s-au dus sfinții răbdători de chinuri, Cosma și Damian, la Atotputernicul împărat, Hristos Dumnezeu nostru, Care a adăugat altădată cincisprezece ani lui Iezechiel, și rugându-L pentru lungirea anilor lui Teodor, s-au întors degrabă, având între ei un tânăr, asemenea cu acei îngeri, însă cu slava mai luminat. Și acela a zis către îngeri astfel: „Lăsați pe Teodor între cei vii, pentru că Stăpânul Cel de obște al tuturor și împăratul slavei este rugat pentru el și i-a poruncit ca să fie în trup!” Și îndată sfinții îngeri cu acel prealuminat tânăr s-au dus la cer, iar Sfinții Cosma și Damian au zis către Teodor: „Scoală-te, frate, și ia aminte la tine și la turma ta, căci bunul și milostivul nostru Stăpân a primit rugăciunile noastre pentru tine și ți-a dăruit viață, ca să lucrezi nu mângăierea cea pieritoare, ci pe aceea care este în viața vecilor și să aduci mântuirea multor suflete!”

Acestea zicând către el sfinții doctori, s-au făcut nevăzuți. Iar Sfântul Teodor venindu-și în sine, simțindu-se că este cu totul sănătos, s-a sculat îndată. Și lăuda pe Dumnezeu și cu mai multă osârdie se sârguia la cântarea de psalmi și la post, și cu darul dat lui făcea minuni, tămăduind multe feluri de boli și izgonind diavolii cu cuvântul. Apoi, străbătând vestea pretutindeni de minunile lui, mulți se minunau și lăsându-și casele, se duceau la dânsul spre călugărie. Iar cei ce câștigau tămăduire de la dânsul de bolile lor, mulți dintre ei nemaivrând să se lase de el, petreceau la dânsul, slujind trebuințelor mănăstirești.

Deci, adunându-se mulțime de frați, au zidit o mănăstire aleasă, iar Cuviosul Teodor s-a făcut arhimandrit al mănăstirii sale. Și deoarece biserica Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe era mică și nu putea să-i încapă pe toți la obișnuita cântare, s-a sârguit cuviosul să zidească altă biserică mai mare, în alt loc nu departe de acolo, în numele Sfântului Arhanghel Mihail. Și a rânduit pe frați să viețuiască acolo, iar pe ucenicul său, Filumen, l-a trimis la episcopul cetății lui Anastasie, ca să ia hirotonia preoției. Și punându-l egumen la acea mănăstire, singur se îndeletnicea în liniște. Și au avut nevoie de un vas de argint, pentru slujirea Sfintei Liturghii, deoarece până atunci în mănăstirea lui se săvârșeau dumnezeieștile Taine în vas de marmură.

Deci cuviosul a trimis un diacon al său la Constantinopol, ca să cumpere acel vas de argint pentru sfințita slujbă. Dar după ce a cumpărat și a adus la dânsul acel vas curat, lucrat cu meșteșug ales, sfântul l-a lepădat, nevrând să slujească într-însul, pentru că îl vedea cu ochii minții că este negru, urât și netrebnic. Iar diaconul lauda vasul, că este de argint curat și bine lucrat. Însă cuviosul îi zicea: „Și eu văd, o, fiule, că vasul este din argint și bine lucrat, însă are necurăție nevăzută. Și de nu mă crezi pe mine, să facem rugăciune, ca să-ți deschidă Domnul ochii tăi sufletești și vei vedea”. Deci, după ce s-a închinat și s-a rugat, atunci nu numai diaconul acela, ci și toți frații care erau acolo au văzut că vasul acela era negru ca un cărbune luat din cuptor și s-au minunat. Iar după ce diaconul a luat vasul în mâini, îndată s-a văzut curat și luminat, ca mai înainte și l-a dus la Constantinopol la argintarul de la care îl cumpăraseră și i-a spus lui pentru ce l-a lepădat Cuviosul Teodor. Iar argintarul, cercetând despre argintul acela de unde i-a venit lui, și-a adus aminte că era din podoabele oarecărei desfrânate, din câștigul ei cel spurcat, și se mira de mai înainte vederea cuviosului și își cerea iertare.

Deci, luând vasul acela, alte vase mai curate a dat în dar pentru trebuința bisericii, cerând rugăciunile sfinților pentru dânsul. Iar diaconul, aducându-le în mănăstire, a spus părintelui și fraților din ce fel de argint a fost vasul cel dintâi și minunându-se de mai înainte vederea sfântului, preamăreau pe Dumnezeu.

În acel timp niște oameni din satul Vuzia, care este supus al lui Gratianopoli, au venit la Cuviosul Teodor pentru o pricină ca aceasta: făcându-și un pod de piatră peste un râu în satul lor, pe când scoteau piatra din pământ și ciopleau lespezile au ieșit din groapă mulțime de diavoli, care năvăleau asupra oamenilor și dobitoacelor și-i munceau, iar alții, ca niște tâlhari șezând pe lângă drumuri, răneau pe cei ce treceau. Deci au rugat pe cuviosul ca să meargă în satul lor și să izgonească de la dânsii acea ispită diavolească. Și cuviosul a mers împreună cu dânsii, nădăjduind spre Dumnezeu. Iar când se apropia de satul acela, diavolii cei din oameni, simțind venirea lui, ieșeau strigând împotriva lui: „O, primejdie! Pentru ce, lăsând Galatia, vii aici, mâncătorule de fier? Știm pentru ce vii, dar nu te vom asculta, precum te ascultă duhurile cele din Galatia, că mai aprinși și mai puternici suntem decât ei”.

Iar cuviosul, certându-i pe dânsii, le-a poruncit să tacă. Și a doua zi, adunând poporul, a înconjurat satul cu cruci și cu litanii, și suindu-se pe dealul acela, au făcut rugăciuni către Dumnezeu mult timp. Și îndată diavolii cei ce ieșiseră de acolo, s-au adunat cu puterea lui Dumnezeu în chip de muște, de șoareci și de iepuri, pe care izgonindu-i în groapa aceea pe toți și pecetluindu-i cu semnul Crucii, a poruncit ca cu pietre și cu pământ să-i astupe acolo. Astfel a scăpat satul acela de ispita diavolească. Încă și alte case și sate fiind năpădite de diavoli, în același chip le-a izbăvit, izgonind din oameni duhurile cele viclene, încât diavolii se cutremurau și numai de numele aceluia.

Dintre ucenicii cuviosului, mulți erau vestiți și mari bărbați în fapte bune. Astfel fericitul Arsenie, închizându-se într-o chilie strâmtă, petrecea în tăcere și abia a treia zi primea puțină hrană, pâine și verdețuri crude sau linte și apă cu măsură, iar în sfântul post cel de 40 de zile, mânca numai sâmbăta și Duminica și atunci doar mâncare uscată. Asemenea viață mai petreceau și alți doi, Evagrie și Andrei, care aveau chiliile aproape de Arsenie, de a căror sfântă viață Cuviosul Teodor mult se bucura și mulțumea lui Dumnezeu. Acei trei ucenici sfătuindu-se, să se închine Sfintelor Locuri de la Ierusalim, au rugat pe părintele Teodor, ca să-i libereze cu binecuvântare și, dându-le drumul, s-au dus. Și ajungând la Ierusalim, au cercetat toate lavrele cele de primprejur și mănăstirile sihăstrești. Deci Evagrie a vrut să rămână acolo și, intrând în lavra Cuviosului Sava, a viețuit cu sfințenie, arătându-se cu lucrul că este ucenic al lui Teodor. Iar Arsenie și Andrei întorcându-se în Galatia la părintele lor, l-au rugat să le poruncească lor să se ducă la liniște în alte locuri osebite.

Deci Andrei s-a sălășluit pe un deal, ce se numea Vrian, ca la opt stadii de la mănăstire, cu binecuvântarea părintelui. Iar Arsenie, ducându-se în părțile cele de sus ale Potamiei, și-a ales un loc departe de locuința omenească, în care se spunea că este sălășluire diavolească. Acolo s-a rugat, zicând: „Dumnezeule, milostivește-Te prin rugăciunile părintelui meu Teodor, păzește-mă pe mine, păcătosul, apără-mă de năpasta diavolească și-mi ajută să-Ți plac în locul acesta”. Deci mai întâi și-a zidit o chiliuță de lemn și a iernat într-însa. După aceea a zidit un stâlp înalt și, petrecând patruzeci de ani pe el cu mare răbdare, s-a dus către Domnul.

Încă și Elpidie, cu povățuirea Cuviosului Teodor, nu puțin a sporit în bunătăți și după câțiva ani de petrecere lângă părintele său, ducându-se în părțile Răsăritului cu binecuvântare, s-a sălășluit aproape de Muntele Sinai. Și viețuind în tăcere mult timp, s-a săvârșit precum cuvioșii, iar locul acela a fost numit de părinții din Sinai, „Tăcerea lui Elpidie”. Încă și Leontie, ucenicul părintelui nostru Teodor, a fost bărbat minunat în pustnicie, aproape de locul Permatia. El, învrednicindu-se darului proorocesc, spunea mai înainte cele ce aveau să fie. Și a proorocit despre năvălirea perșilor, precum și despre uciderea sa de către dânșii, lucru care s-a și împlinit. Pentru că, nevoind să iasă din chilia sa cea strâmtă și liniștită, a fost ucis într-însa de perși. Încă și Teodor, care a postit în Muntele Draconiei, Ștefan cel de lângă râul Psiliei și alți mulți ucenici ai fericitului părintelui nostru Teodor, au strălucit cu fapte bune, unii viețuind lângă dânsul, iar alții sălășluindu-se prin diferite locuri pustii.

Venindu-i dorință Cuviosului Teodor să cerceteze iarăși Sfintele Locuri în Ierusalim, a luat pe doi din ucenicii lui și s-a dus. În acea vreme în Palestina, în care se află Ierusalimul, era secetă mare și toți oamenii și dobitoacele erau în nevoie mare, căci se uscaseră toate gropile și cisternele în care își adunau apă. Deci oamenii se rugau mult, cerând ploaie de la Dumnezeu și nu puteau să-și câștige cererea, căci Domnul păstra acel dar plăcutului Său, Teodor, și pentru aceasta îl și adusese în Palestina. Și erau acolo unii din părțile Galatiei, care știau pe Cuviosul Teodor și facerile lui de minuni. Aceia grăiau adeseori către oameni: „Știm un sfânt părinte în părțile noastre, care poate numai cu o rugăciune să umple de ploaie toată lumea, precum a umplut-o odată proorocul Ilie”.

Iar după ce a sosit cuviosul la Ierusalim și s-a închinat lemnului Crucii cel de viață făcător și mormântului celui purtător de viață al lui Hristos, l-au cunoscut cei din Galatia, care erau acolo. Și îndată a străbătut vestea despre dânsul în toată Sfânta Cetate și prin mănăstirile și prin lavrele de primprejur. Deci, adunându-se mulțime de monahi și toți clericii bisericii celei mari, au înconjurat pe sfântul, bucurându-se de venirea lui la dânșii și l-au rugat în numele patriarhului să ceară de la Domnul ploaie pământului cel uscat. Iar sfântul se lepăda, numindu-se nevrednic și păcătos. Dar ei grăiau: „Nădăjduim, părinte, că dacă vei amesteca rugăciunile tale cu ale celorlalți părinți, Dumnezeu se va milostivi spre noi și va trimite ploaie pe pământ”. Sfântul a zis către dânșii: „Dacă credeți așa, apoi să fie după credința voastră”.

Deci a făcut rugăciune, și pe când mergea poporul cu crucile, sfântul a grăit către dânșii: „Să vă schimbați hainele, o, fiilor, pentru că vă veți uda; căci degrabă va arăta Domnul mila Sa pentru credința voastră”. Și ajungând la un loc afară din cetate, cuviosul a poruncit să stea litia; apoi, ridicându-și mâinile către cer, a început a se ruga mai cu dinadinsul, și îndată s-a arătat dinspre apus un nor mic și într-un ceas a acoperit tot cerul. Iar sfântul, săvârșindu-și rugăciunea, a poruncit să se întoarcă mai repede litia, ca să nu se ude; și deodată s-a vărsat o ploaie mare peste măsură și toți alergau degrabă în cetate spre biserică, fiindcă se udaseră foarte tare. Iar ploaia n-a stat nicidecum, până ce n-a adăpat tot pământul din destul și s-au umplut de apă gropile, cisternele și văile. Iar Cuviosul Teodor, pentru o minune ca aceea temându-se să nu fie slăvit și cinstit de oameni, s-a ascuns de toți și a ieșit din cetate cu amândoi ucenicii săi. Apoi, alergând cu sporire, s-au întors în mănăstirea

Sicheotului din Galatia. Încă și în latura sa, prin multe locuri de primprejur făcea asemenea minuni și după rugămintea poporului aducea ploi, înmulțea rodirile pământului și sadurile, potolea pâra-ielele cele pornite și spunea mai înainte cele ce aveau să fie.

Mavrachie voievodul, întorcându-se de la războiul persienesc prin Galatia la Constantinopol și venind la cuviosul pentru rugăciune și binecuvântare, el i-a proorocit că degrabă are să fie împărat. După ce s-a împlinit aceea, împăratul Mavrachie a scris către proorocul său, adică către acest sfânt părinte, cerând rugăciuni pentru el și pentru toată împărăția lui. A adăugat încă și aceasta, să ceară de la dânsul ce va voi. Iar Cuviosul Teodor a trimis la dânsul pe fericitul Filumen, scriindu-i să dea ceva pâine la mănăstirea lor, pentru mulțimea săracilor ce veneau la dânșii în toate zilele. Iar împăratul a scris la ispravnicii săi din Galatia, ca în fiecare an să dea grâu la mănăstirea lui Teodor câte șase sute de măsuri; și a dăruit încă și bisericii vase de mult preț.

Văzând Cuviosul Teodor că din zi în zi se înmulțește turma sa și venea la mănăstirea sa mulțime de popor pentru rugăciuni și pentru tămăduiri, iar biserica Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe fiind foarte mică, a prefăcut-o, zidind-o în chip minunat mai mare. Căci fiind acolo o piatră mare și neclintită niciodată, i-a poruncit ca singură să se miște și să se ducă de la locul său în alt loc. Iar când se aducea var nestins din satul Evarzia, care era aproape, pentru zidirea bisericii, i-a cuprins deodată pe cale un nor de ploaie și lucrătorii s-au temut să nu se aprindă carele cu var din ploaie și să le ardă dobitoacele. Atunci cuviosul, prin rugăciune, a despărțit norul în două și era ploaie mare pe amândouă părțile drumului, iar pe var și pe care n-a picat nici o picătură, până ce au dus varul la locul zidirii bisericii și l-au descărcat.

Iar după ce s-a sfârșit biserica, s-a săvârșit episcopul Timotei al cetății lui Anastasie, care a fost după Teodosie, și mergând cetățenii la arhiepiscopul Pavel al mitropoliei Ancirei, l-au rugat să aleagă episcop al cetății lor pe Cuviosul Teodor, arhimandritul lavrei Sicheotul. Și bucurându-se arhiepiscopul, a trimis după fericitul Teodor, ca să-l aducă cu cinste la dânsul. În acea vreme, cuviosul fiind închis în peștera sa, se liniștea și se îndeletnicea în obișnuita rugăciune. Iar după ce clerul și cetățenii cetății lui Anastasie s-au dus la dânsul cu multă rugămintă ca să le fie episcop, el nici nu voia să audă de aceasta. Însă ei, deschizând casa cu sila, l-au scos afară chiar nevrând și, punându-l în careta arhierescă, l-au dus la Ancira, bucurându-se și veselindu-se. Iar frații plângând și tânguindu-se pentru părintele lor, căci se despărțiseră de dânsul, cuviosul a trimis la ei, zicându-le: „Nu vă mâhniți, fraților, și să mă credeți, că niciodată nu vă voi lăsa, pentru că nimic nu este pe pământ care să mă poată despărți de voi”.

Deci Cuviosul Teodor a fost pus episcop al cetății lui Anastasie de către Pavel, mitropolitul Ancirei, deși nu voia să primească o dregătorie ca aceasta. Și pe când a primit scaunul, unui bărbat oarecare i s-a făcut o vedenie în acest chip: o stea luminoasă și mare s-a pogorât din cer spre biserică și a luminat cu razele sale nu numai cetatea și țara aceea, ci și toate cetățile și părțile de pîmprejur. Pentru că acest cuvios, fiind pus pe scaunul arhieresc ca o lumină în sfeșnic, cu adevărat s-a arătat a fi lumină lumii, luminând și spăimântând toată partea cea de sub cer cu minunile cele fără de număr și cu chipul cel minunat al vieții sale. El cerceta adeseori lavra sa cea de la Sicheot și mângâia pe frați. Iar biserica Sfântului Gheorghe cea zidită prin a sa sârguință a sfîntit-o. Și câte minuni mari a făcut în vremea episcopiei sale, nu se pot spune cu de-amănuntul. Pentru că își îndoia ostenele sale, având purtare de grijă cu dinadinsul pentru păstoria sa cea încredințată. Însă mult se mîhnea pentru că i se tăia liniștea și avea totdeauna dorință neschimbată în mintea sa, ca să lase episcopia și iarăși să se întoarcă la liniște în mănăstirea sa.

Iar după câțiva ani iarăși a dorit să se închine sfintelor locuri din Ierusalim și luând pe doi frați din mănăstirea sa, pe Ioan arhidiaconul și pe Martin, s-a dus cu dânsii în cale. Și înconjurând sfintele locuri din Ierusalim, nu se arăta că este episcop, ci umbla ca un simplu stareț și gândea să nu se mai întoarcă întru ale sale, ci să viețuiască acolo într-o mănăstire, pentru că i se părea că pentru dregătoria episcopiei și-a părăsit nevoița cea monahicească. Deci mergând în lavra Sfântului Sava, a cerut o chilie pentru el și a petrecut într-însa, liniștindu-se de la praznicul Nașterii lui Hristos, până la Paști. Iar după Paști, acei doi frați care merseseră cu dânsul, Ioan și Martin, neîncetat îl supărau să se întoarcă la locul său, însă el nu voia să-i asculte. Iar într-o oarecare noapte i s-a arătat Sfântul Marele Mucenic Gheorghe în vedenia somnului, dându-i în mână un toiag și zicându-i: „Ieși degrabă de aici, ca să ne întoarcem în patrie; pentru că nu ți se cade, ca lăsându-ți patria, să zăbovești aici”. Zis-a Teodor: „Nu voiesc să merg în patrie, fiindcă nu poftesc episcopie”. Zis-a mucenicul: „Eu degrabă te voi slobozi de la episcopie, numai să te întorci, de vreme ce mulți se mîhnesc după tine”. De o vedenie ca aceasta înduplecându-se Teodor, și-a luat pe amândoi ucenicii și s-a dus în patria sa.

Iar când se apropia de Galatia, a intrat într-o mănăstire ce i se întâmplase în cale, care se numea Druinia, poruncind împreună călătorilor săi, ca să nu spună de dânsul, cine este. Iar monahii mănăstirii aceleia, de demult auzind de minunile Cuviosului Teodor, doreau să-l vadă. Deci cuviosul, fiind necunoscut monahilor acelora, s-a odihnit în casa de oaspeți cea mănăstirească, primit fiind de Anichit, primitorul de străini. Și întrebând pe ucenici despre stareț cine este, au spus că este din părți depărtate. Și șezând cuviosul la masă, a căutat spre ucenicii care mâncau cu poftă, căci erau flămânzi, și a zis către dânsii: „Cu adevărat, fiilor, mâncăm ca Galatenii”. După un ceas iarăși le-a zis aceeași.

Acestea auzindu-le Anichit, grăia întru sine: „Nu cumva din părțile Galatiei este acest stareț?” Iar după masă culcându-se starețul după obicei pe pământ spre odihna nopții, Anichit, luând deoparte pe amândoi ucenicii, cu multe rugăciuni îi supăra să-i spună cine este acest stareț. Deci i-au spus aceia, că este Teodor, făcătorul de minuni al Sicheotului și episcopul cetății lui Anastasie, și îndată Anichit alergând, a spus egumenului Ștefan și fraților și s-au bucurat foarte mult de dânsul, fiindcă de multă vreme doreau ca să-l vadă. Iar după ce a sosit vremea cântării Utreniei, când starețul mergea la biserică, l-au întâmpinat în ușile bisericii egumenul și frații și, căzând la picioarele lui cele sfințite, i s-au închinat ca unui episcop și făcător de minuni și cereau binecuvântare. Și l-au rugat să petreacă cu dânsii câteva zile, ca să se îndulcească de vederea feței lui celei îngerești și să se sature de vorbele cele cu miere curgătoare. Și a petrecut sfântul la dânsii zile destule. Atunci a străbătut despre dânsul vestea prin toată latura aceea și mulți din popor au mers la mănăstire, ducându-și pe bolnavii lor la cuviosul, iar el, cu darul lui Hristos, pe toți îi tămăduia.

După aceasta, mergând de acolo Sfântul Teodor la episcopia sa și îndeletnicindu-se în obișnuitele ostenele păstorești, gândea neîncetat cum ar putea lăsa episcopia. Iar fericitul Antioh, viețuitorul pustiei, l-a sfătuit la aceasta, fiind la dânsul din întâmplare, când se întorcea de la cetatea lui Constantin într-ale sale. Căci acel Antioh a fost trimis din părțile Răsăritului la împăratul Mavrachie, ca să-l roage pentru o cetate ce se numea Sinofrin, ca să o apere de barbari. Și Antioh era bărbat bătrân, având de la nașterea sa ca la o sută de ani. Și șaiszeci de ani n-a gustat nici vin, nici untdelemn, iar treizeci de ani n-a gustat pâine, decât numai verdețuri crude cu sare și cu oțet și băutura îi era apă. Pe acel fericit părinte, pe când trecea prin părțile Galatiei și ale cetății lui Anastasie, l-a primit Cuviosul Teodor cu bucurie și cu cinste și l-a odihnit. Și mult s-a mângâiat cu dânsul în vorbiri duhovnicești. Și grăia fericitul Antioh ucenicilor săi despre Teodor: „N-am văzut un astfel de om sfânt, nici n-am auzit până acum, pentru că mi-a descoperit Domnul viața lui”.

Asemenea și Sfântul Teodor a grăit despre Antioh către frații săi: „în toată pustia Răsăritului n-am văzut, nici n-am auzit de un astfel de rob al lui Dumnezeu”. La acel Cuvios Antioh, Sfântul Teodor a cerut sfat de folos, spunându-i scopul său pentru lăsarea episcopiei. Iar Cuviosul Antioh i-a lăudat scopul și l-a sfătuit să-și săvârșească dorirea degrabă.

După ducerea lui Antioh, a fost mâhnit plăcutul lui Dumnezeu de cei ce luau cu nedreptate averile bisericești. Și pe lângă aceia, niște casnici ai episcopiei care erau vrăjmași tăinuți ai sfântului, fiind porniți de vrăjmașul sufletelor spre zavistie și urâciune, în taină oarecum i-au dat otravă, cu slobozirea lui Dumnezeu. Și a zăcut Cuviosul Teodor trei zile fără glas și stătea nemișcat ca un mort, încât chiar începuse în cetate a străbate vestea despre moartea sfântului. Dar după trei zile i s-a arătat Preasfânta Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea și i-a spus pricina bolii lui ce-i venise din otrava cea dată în taină, zicându-i și pe urătorii cei ce îi dăduseră otravă. Apoi scoțând din basmaua cea din mâini trei grăunțe, i le-a dat lui, zicând: „Mănâncă-le pe acestea, că nu vei mai pătimi de acum nici un rău”. Deci mâncând cuviosul grăunțele acelea, și-a venit în simțiri și s-a simțit cu totul sănătos. Apoi, sculându-se, a mulțumit lui Hristos Dumnezeu și Preacuratei Maicii Lui. Iar pe acei răi vrăjmași nu i-a muștrat, nici n-a spus cuiva de ei, ci a făcut rugăciune către Dumnezeu, ca să nu le socotească lor aceasta ca păcat. Iar către Sfântul Marele Mucenic Gheorghe totdeauna se ruga, ca mai degrabă să-l libereze de episcopie, precum îi făgăduise în vedenie, când din Palestina nu voia să se întoarcă în Galatia.

Nu se cuvine a tăcea și aceasta, că era rânduit mertic în cetatea lui Anastasie, spre a se da la masa arhierescă peste tot anul, din averile bisericești, 365 de galbeni. Dintr-acel mertic, Cuviosul Teodor cheltuia numai patruzeci de galbeni la mesele sale cele de peste tot anul, iar pe ceilalți îi întorcea Sfintei Biserici. Iar darurile ce-i veneau de aiurea, acelea le împărțea milostenie. Și, vrând ca desăvârșit să lase dregătoria episcopiei, mai întâi cu dinadinsul a făcut către Dumnezeu multă rugăciune în multe zile, ca să nu i se socotească păcat acea socoteală a lui. Și câștigând înștiințare de la Dumnezeu pentru slobozirea sa, a adunat tot clerul și toți cetățenii și le-a zis: „Știți, fraților, că voi cu sila scoțându-mă din mănăstire, mați silit să iau jugul acesta al episcopiei. Și v-am spus atunci, că sunt nevrednic de povățuirea voastră. Dar voi, neascultându-mă, ați săvârșit voința voastră. Iată, este al unsprezecelea an de când vă mâhnesc și sunt mâhnit de voi. Deci, vă rog, căutați-vă alt păstor, care să vă poată plăcea; căci eu de acum nu pot să vă

mai fiu episcop, ci ca un monah prost mă voi întoarce la mănăstirea mea, în care am făgăduit ca în toate zilele vieții mele să slujesc lui Dumnezeu".

Aceasta zicând, a luat pe arhidiaconul său Ioan, care era din mănăstirea lui, s-a dus la arhiepiscopul Pavel, mitropolitul Ancirei, și l-a rugat să pună în locul său un alt episcop în cetatea lui Anastasie. Deci a fost mare ceartă între ei, pentru că mitropolitul nu voia de loc să libereze de la episcopie pe fericitul Teodor, zicând că nu este cu puțință ca să găsească un bărbat ca acela la acea rânduială. Iar Cuviosul Teodor se lepăda foarte, spunându-i că acea sarcină este mai presus de măsura și puterea lui. Și a fost nevoie, ca pentru aceea să trimită la Constantinopol, la prea sfințitul Patriarh Chiriach și la drept credinciosul împărat Mavrachie. Iar aceia fiind povățuiți de Dumnezeu, au scris mitropolitului Ancirei, ca să nu supere pe plăcutul lui Dumnezeu care voiește să se liniștească, ci să-l libereze, precum poștește.

Astfel Cuviosul Teodor, izbăvindu-se de greutatea episcopiei, s-a umplut de negrăită bucurie, văzându-se liber de gâlcevi și de grijile cele multe. Și ducându-se la mănăstirea sa, a stat în chilie, liniștindu-se și petrecând viața sa cea obișnuită în nevoițe pustnicești. Și adeseori săvârșea dumnezeieștile slujbe, aducând lui Dumnezeu jertfa fără de sânge. Și se învrednicea acest plăcut al lui Dumnezeu în vremea Liturghiei, că vedea darul Sfântului Duh, în asemănare de pânză și în chip de porfiră prealuminată, care se cobora de sus peste sfintele daruri și le acoperea. Despre acest lucru a spus unuia din cei împreună slujitori ai săi, ieromonahul Iulian, bărbat duhovnicesc și îmbunătățit, fiind silit de acela cu stăruitoare rugăminte. Și când vedea aceea, se umplea de negrăită bucurie duhovnicească și fața lui cea cinstită strălucea cu o mare lumină și se schimba. Iar preoții și diaconii care slujeau cu Sfântul Teodor, văzând în fața lui o dumnezeiască strălucire, se spăimântau.

Odată s-a întâmplat și aceasta: în șaisprezece zile ale lunii iulie, la pomenirea Sfântului Mucenic Antioh și hramul aceluia, când arhiereul lui Dumnezeu, Teodor, săvârșea dumnezeiasca Liturghie și a sosit vremea înălțării Sfintelor Daruri, ridicând el după obicei discul cu Sfântul Agneț în sus și strigând: „Sfintele sfinților”, dumnezeiescul Agneț singur de sine s-a ridicat sus în văzduh, înălțându-se ca de o nevăzută mână, și iarăși s-a lăsat pe disc la locul lui. O minune ca aceasta i-a umplut de spaimă și de mirare mare pe toți cei ce erau atunci împrejurul aceluia dumnezeiesc prestol. Iar Cuviosul Teodor, vărsând pâraie de lacrimi din ochii săi și totodată bucurându-se negrăit, preamărea pe Hristos Dumnezeu, Cel ce este adevărat în Preacuratele Taine.

Iar dreptcredinciosul împărat Mavrachie și preasfințitul Patriarh Chiriach, vrând să vadă pe Cuviosul Teodor, de care auzeau multe, au scris către dânsul să vină la ei la Constantinopol, ca să se învrednicească de rugăciunile și de binecuvântarea lui. Iar cuviosul, neputând să nu-i asculte, s-a dus și a fost primit de toți cu mare cinste, și a petrecut în Constantinopol puțină vreme. Și multe minuni a făcut cu puterea lui Dumnezeu: un prunc orb a luminat, pe o femeie slăbănoagă a ridicat-o din pat, pe mulți îndrăciți i-a liberat de muncirea diavolului. Pe una ce-i curgea sânge, a tămăduit-o cu rugăciunea; pe fiul împăratului care era bolnav și deznădăjduit de la doctori, l-a tămăduit; celor neroditori în însoțire le-a dăruit naștere de fii prin a sa binecuvântare. Și alte multe minuni preaslăvite făcând acolo și pe toți cu darul Domnului veselindu-i, s-a întors la mănăstirea sa. După aceea, mai târziu, a fost chemat a doua oară la Constantinopol, sub împărăția lui Foca Tiranul, de preasfințitul Patriarh Toma, care a ținut scaunul după Chiriach; iar pricina chemării a fost următoarea:

Un lucru preaminat s-a întâmplat în părțile Galatiei, unde, în niște cetăți de acolo făcându-se litanii cu crucile și purtând cruci mari de lemn, acestea, singure între ele, cu o putere mare, minunată și neoprită, plecându-se una spre alta, se loveau, se plecau și se sfărâmau. Acea minune străbătând și în Constantinopol auzindu-se, preasfințitul Patriarh Toma a trimis la Cuviosul Teodor, rugându-l să vină la el degrabă. Și când a mers cuviosul la Constantinopol, a fost primit de toți cu cinste ca și mai înainte. Deci luându-l deosebi, preasfințitul patriarh l-a întrebat despre minunea aceea, ce ar însemna ea? Iar Sfântul Teodor l-a înștiințat despre acea minune, că adevărată a fost; dar ce ar însemna, nu voia să-i spună, zicând că nu știe acea taină a lui Dumnezeu.

Atunci preasfințitul patriarh a căzut la picioarele lui cu mare rugămintă și cu o mare smerenie ca aceea a lui a silit pe cuviosul să-i spună mai înainte cele ce vor fi. Deci starețul a zis că acea plecare, lovire și sfărâmare a crucilor însemnează multe primejdii și risipiri ce vor veni asupra Bisericii lui Dumnezeu și asupra împărăției grecești, pe de-o parte de la vrăjmașii cei din afară, iar pe de alta de la cei dinlăuntru. Pentru că din afară are să fie grea năvălire a barbarilor, iar dinlăuntru oamenii cei numiți cu numele lui Hristos, împărțindu-se în credință, vor începe a se izgoni singuri unul pe altul și a se pierde; de aceea multe biserici ale lui Dumnezeu se vor pustii și se vor risipi și toate acelea vor fi repede.

Patriarhul, auzind acestea, s-a spăimântat foarte și a rugat pe Cuviosul Teodor să se roage Domnului pentru dânsul, ca să-i ia sufletul din trup mai repede, adică mai înainte de a veni acea risipire, ca să nu vadă niște primejdii ca acelea, ce au să vină asupra Bisericii. Și după puțină vreme, zăbovind puțin Cuviosul Teodor în Constantinopol, la biserica Sfântului Ștefan, s-a îmbolnăvit patriarhul și a trimis la cuviosul, unde era închis și postea, spunându-i despre boala sa și-l ruga ca degrabă să-i ceară sfârșitul de la Dumnezeu. Iar sfântul, lepădându-se și nevrând, patriarhul a trimis la dânsul rugămintă cu dinadinsul, dorind ca mai înainte de năvălirea primejdiilor asupra Bisericii, să se dezlege din trup și să se ducă către Domnul. Deci chiar nevrând cuviosul, a făcut voia patriarhului, ca să se roage lui Dumnezeu pentru sfârșitul lui și a trimis la dânsul, zicându-i: „Poruncești, oare să vin la tine, sau ne vom vedea amândoi acolo, înaintea Domnului nostru?” Patriarhul i-a răspuns prin trimisul acela: „Să nu-ți lași liniștea ta, părinte. Îmi ajunge că mi-ai zis că ne vom vedea amândoi acolo înaintea Domnului nostru”. Și într-acea zi, preasfințitul Patriarh Toma, înaintea ceasului Vecerniei, bucurându-se, s-a despărțit de trup și s-a dus către Domnul.

După sfârșitul patriarhului, Cuviosul Teodor s-a întors la mănăstirea sa și nu după mulți ani s-a apropiat și el de fericitul său sfârșit, făcând multe, mari și preaslăvite minuni și proorocind cele ce au să fie. Iar mai înainte de sfârșitul său, de două ori a văzut pe Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, arătându-i-se în vedenia somnului. Mai întâi i s-a arătat dându-i un toiag de cale și-l chema împreună cu el într-o călătorie îndepărtată. După aceea i s-a arătat mergând călare, ducând și alt cal și zicându-i: „Teodore, încalecă pe calul acesta și vino după mine!” Din aceasta, Sfântul Teodor și-a cunoscut trecerea sa degrabă de la cele pământești și a spus aceasta cu bucurie ucenicilor săi, precum și vremea sfârșitului său, după praznicul Paștilor, care a și fost. Iar când se sfârșea, a văzut pe sfinții îngeri, care veniseră să-l ia și, zâmbind cu față luminoasă, și-a dat sfântul său suflet în mâinile lor. Și a fost sfârșitul lui în anul al treilea al împărăției lui Iraclie.

Iar viața și minunile lui le-a scris Eleusie, ucenicul lui, cel numit de cuviosul în călugărie Gheorghe. Acesta spunea despre el, că părinții lui, petrecând mult în însoțire, erau neroditori. Și rugau pe Cuviosul Teodor, ca prin rugăciunea și binecuvântarea lui, să poată să fie născători de fii. Iar el, luând brâiele lor, le-a binecuvântat și, dându-le lor, le-a proorocit dezlegarea nerodirii. Și au născut pe acest Eleusie, pe care crescându-l, l-au adus la Cuviosul Teodor și l-au dat lui Dumnezeu spre slujbă. Și petrecând doisprezece ani lângă el, a văzut singur minunile cele negrăite ale aceluia, pe care le-a și scris foarte pe larg. Dintre acestea noi, aducând aici pe scurt câteva, pot să ne folosească din destul pe noi, cei ce slăvim pe minunatul Dumnezeu Cel preamărit în ai Săi făcători de minuni, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Vitalie Monahul **(22 aprilie)**

În zilele Sfântului Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei, a venit în Alexandria un monah, cu numele Vitalie, din mănăstirea Cuviosului Serida. Acela având șazeci de ani de la nașterea sa, și-a ales o viață ca aceasta, care oamenilor celor ce socotesc cele din afară, li se părea a fi rea și necurată, iar lui Dumnezeu, Cel ce privește cele dinlăuntru și ispitește inimile, era plăcută și binepri-mită. Căci starețul acela voind în taină să întoarcă la pocăință pe cei păcătoși și fără de lege, singur prin părerea omenească se arăta a fi

păcătos și fără de lege, în acest fel: și-a scris lui pe toate desfrânatele care erau în Alexandria și pentru fiecare făcea rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu, ca să le întoarcă de la viața cea păcătoasă. Și se năimea în cetate la lucru, de dimineață până seara, și lua plată pentru osteneala de peste zi, câte doisprezece bani de aramă.

Deci, pe un ban de aramă își cumpăra bob și-1 mânca după apusul soarelui, pentru că, lucrând toată ziua, se ostenea. Iar cu ceilalți bănișori se ducea în casa de desfrânare și îi dădea unei desfrânate, zicându-i: „Te rog, ca pentru acești bănișori să te păzești toată noaptea aceasta în curăție, neprimind pe nimeni la păcat”. Și se închidea cu dânsa în aceeași cameră. Deci aceea se odihnea pe patul său; iar el stând într-un colț, petrecea toată noaptea fără somn, citind încetișor psalmii lui David și rugându-se pentru dânsa lui Dumnezeu până dimineața. Iar când ieșea de la dânsa, o jura să nu spună nimănui fapta lui. Și făcea așa în toate zilele, ostenindu-se în post și intrând în toate nopțile la desfrânate, petrecând fără somn și în rugăciuni. Deci, în fiecare noapte intra la alta, până le înconjura pe toate și apoi începea iarăși de la cea dintâi.

Iar Dumnezeu, văzând o chinuire ca aceea a robului Său, i-a sporit scopul. Că unele din desfrânate, rușinându-se de o faptă bună ca aceea a lui Vitalie, se sculau la rugăciune, făceau metanii împreună cu dânsul și se rugau. Iar el le sfătuia pe ele spre pocăință, le îngrozea cu înfricoșata judecată și cu veșnica muncă din gheenă, le făcea să aibă nădejde, vorbindu-le de milostivirea lui Dumnezeu și de îndulcirea la cer a veșnicilor bunătăți. Iar acelea, venind în frica lui Dumnezeu, se umileau și făgăduiau ca să-și îndrepteze viața lor. Și multe dintre dânsese, lepădând nerușinarea păcatului, se măritau după bărbați cu rânduială. Iar altele voind prea mult să petreacă în curăție, se duceau la mănăstiri de femei și în pustnicie cu lacrimi își petreceau zilele. Iar altele viețuiau în lume fără bărbat, hrănindu-se din osteneala mâinilor lor.

Și nici una din aceste desfrânate nu îndrăznea ca să arate cuiva viața cea curată a lui Vitalie, căci atunci când una dintre ele a început să spună oamenilor cum că Vitalie nu pentru păcat vine la dânsese, ci pentru a lor mântuire; Vitalie auzind de aceea s-a mâhnit, că i se arătase viața lui curată, și s-a rugat lui Dumnezeu ca să pedepsească pe acea femeie, ca și celelalte să aibă frică. Deci îndată cu voia lui Dumnezeu s-a îndrăcit acea femeie, care lucru văzându-1 celelalte desfrânate, s-au temut foarte tare și nu mai îndrăzneau nicidecum să arate ceva oamenilor despre sfințenia lui Vitalie. Iar după ce s-a îndrăcit femeia, oamenii ziceau: „Vezi, că ți-a răsplătit ție Dumnezeu pentru că ai mințit, zicând că nu pentru desfrânare intră la voi monahul acela? Iată, s-a făcut arătare despre dânsul, că este desfrânat”. Și se sminteau de dânsul toți și în toate zilele îl ocărau, zicându-i: „Du-te, ticălosule, că te așteaptă desfrânatele!” Și scupau asupra lui.

Iar el, răbdându-le pe toate cu blândețe, cu dulceață asculta dosădirile și ocările ce i se făceau de oameni, mângâindu-se cu duhul, că îl socotesc oamenii că este atât de păcătos. Iar uneori răspundea celor ce îl ocărau: „Oare nu sunt și eu om trupesc ca toți oamenii? Au doară a zidit Dumnezeu pe monahi fără trupuri? Cu adevărat și monahii sunt oameni”. Iar alții îi ziceau lui: „Părinte, ia-ți de soție pe una dintre aceste desfrânate și leapădă chipul monahicesc, ca să nu se hulească cinul prin tine!” Iar el, ca și cum s-ar fi mâniat, le răspundea: „Nu vă voi asculta pe voi! Căci ce fel de bine îmi va fi, de voi lua femeie, să mă îngrijesc de dânsa, de copii și de casă, și să petrec grele zile în griji și osteneli? Deci pentru ce mă judecați? Oare veți răspunde pentru mine înaintea lui Dumnezeu? Ingrijiți-vă fiecare de voi, iar pe mine lăsați-mă, pentru că unul Dumnezeu este Judecătorul tuturor, Care va răsplăti fiecăruia după faptele lui”.

Astfel cuviosul își tănuia fapta cea bună înaintea oamenilor, iar unii dintre clerici l-au clevetit la preasfințitul Patriarh al Alexandriei, Ioan milostivul, zicând că un stareț oarecare smintește toată cetatea, intrând în toate nopțile în casele desfrânatelor. Însă patriarhul nu credea pe clevetitori, învățat fiind mai înainte de o întâmplare ce se făcuse, când pe un monah feciorelnic și sfânt, care era din fire famen și botezase pe o evreică, l-a bătut fără vină, crezând pe clevetitori, precum se scrie în viața lui. De aceasta aducându-și aminte, îngrozea pe cei ce cleveteau pe Vitalie și le zicea: „Încetați de la osândire și mai ales pe monahi să nu-i osândiți. Oare nu știți de un lucru ce s-a făcut altădată la întâiul Sinod din Niceea, cu

fericitul împărat Constantin, când oarecare din episcopi și clerici au scris unul asupra altuia lucrurile cele rele? Iar el, poruncind să aducă o lumânare aprinsă și, necitind scrisorile acelea, le-a ars, zicând: «Chiar de aș fi văzut cu ochii mei pe vreun episcop, preot sau monah în vreun lucru de păcat, l-aș fi acoperit cu haina mea, ca nimeni altul să nu-l vadă pe el greșind». Așa înfrunța preasfințitul patriarh pe clevetitori, iar robul lui Dumnezeu, Vitalie, nu înceta a se îngriji pentru mântuirea sufletelor păcătoșilor, neștiind nimeni despre faptele cele bune ale lui, până la sfârșitul vieții sale.

Intr-una din zile, când se lumina de ziuă, ieșind Cuviosul Vitalie din casa desfrânatelor, l-a întâmpinat un oarecare tânăr desfrânat, mergând la femeii desfrânate pentru păcat. Acela, întinzându-și mâna, a lovit tare peste obraz pe stareț, zicându-i: „Ticălosule și necuratule, pentru ce nu te pocăiești și nu te lepezi de necurata ta viață, ca prin tine să nu se batjocorească mai mult numele lui Hristos?” Iar sfântul i-a răspuns lui: „Să mă crezi pe mine, omule, că pentru mine, smeritul, vei lua și tu peste obraz o lovire ca aceea, încât toată Alexandria se va aduna la răcnirea ta”. Iar după puține zile Cuviosul Vitalie închizându-se în chilia sa cea foarte mică, pe care și-o zidise lângă porțile ce se numeau ale Soarelui, s-a mutat către Domnul, neștiind nimeni. Și într-acele timp aceluia desfrânat, care a lovit peste obraz pe cuviosul stareț, i s-a arătat diavolul în chip de arap înfricoșat și l-a lovit peste față tare, zicându-i: „Primește această lovitură pe care ți-a trimis-o monahul Vitalie”. Și îndată omul acela s-a îndrăcit și, căzând, tremura, spumega, își rupea hainele de pe dânsul și prin glasuri înfricoșate făcea chiot mare, încât toată Alexandria se adunase la răcnetul lui cel de spaimă. Și muncit fiind el mult timp de diavol și după câteva ceasuri venindu-și puțin în fire, a alergat la chilia lui Vitalie, strigând: „Miluiește-mă, robule al lui Dumnezeu, că am greșit către tine, mahnindu-te pe tine foarte și lovindu-te peste obraz. Iată că și eu, după proorocirea ta, am luat vrednică pedeapsă”.

Astfel strigând, alerga degrabă, urmându-i tot poporul. Iar după ce s-a apropiat de chilia starețului, îndată diavolul izbînd pe omul acela de pământ, a fugit. Iar omul, venindu-și desăvârșit în fire, a început a spune poporului cum a lovit peste obraz pe stareț și cum starețul i-a proorocit despre pedeapsa ce va lua pentru el. Și bătea în ușa chiliei, dar nu i-a răspuns. Apoi cu sila deschizând ușa, l-a văzut în genunchi, stînd la rugăciune, iar sufletul lui cel sfânt se dusese către Dumnezeu și în mâinile lui ținea o hârtie scrisă așa: „Bărbați alexandrini, nu osândiți mai înainte de vreme, până ce Domnul, Judecătorul Cel drept va veni”. În același ceas a sosit femeia cea îndrăcită care începuse altădată a spune la oameni despre curăția lui Vitalie, precum despre aceea mai înainte s-a zis. Aceea din arătare îngerească înștiințându-se despre sfârșitul cuviosului, a alergat și s-a atins de cinstitele lui moaște și îndată s-a liberat de diavol. Încă și schiopii și orbii au început a dobândi tămăduiri, atingându-se de cuviosul.

Auzind de moartea Cuviosului Vitalie toate femeile acelea, care prin sfătuirea lui se întorseseră la Dumnezeu prin pocăință, s-au adunat la dânsul cu lumânări și tămâie, plîngând după părintele și învățătorul lor. Și în acea vreme povesteau la tot poporul despre viața curată a starețului, cum că nici cu mâna nu s-a atins de vreuna dintr-însele și nu spre păcat, ci spre mântuire intra la dânsule. Iar poporul mîniindu-se pe ele zicea: „De ce ați tănuuit înaintea noastră sfințenia acestui sfânt părinte, iar noi, neștiindu-l, mult îi greșeam, osândindu-l și ocărându-l?” Iar femeile răspundeau: „Ne temeam, deoarece ne îngrozea cu mari blesteme, ca să nu spunem nimănui acea taină a lui; iar când una din noi a început să spună taina lui la oameni, îndată s-a îndrăcit. Deci, fiecare din noi, temându-se de o pedeapsă ca aceea, tăceam”. Și se minunau popoarele de un rob ca acesta al lui Dumnezeu, care în chip minunat își tănuia sfințenia vieții sale înaintea oamenilor și de toți era socotit că este păcătos și necurat, el, care era prieten al lui Dumnezeu și vas curat al Sfântului Duh. Și se defăimau pe sine oamenii, rușinându-se de necunoștința lor; căci pe un plăcut al lui Dumnezeu ca acela l-au osândit și cu dosădiri au ocărât pe cel nevinovat și curat cu inima.

De toate acestea auzind cu de-amănuntul preasfințitul Patriarh Ioan cel milostiv, a mers împreună cu tot clerul său la chilia starețului și văzând scrisoarea cea mai sus zisă, prin care sfătuia a nu osândi pe nimeni și văzând minunile cele făcute, a zis către clericii aceia care cleveteau pe cuvios: „Să știți că de v-aș fi crezut pe voi și aș fi supărat pe sfântul stareț, apoi mie mi s-ar fi dat de la arap lovirea aceea peste obraz, pe care omul acela a pătimit-o. Dar eu, smeritul, mulțumesc lui Dumnezeu, că n-am ascultat clevetirile

voastre și m-am izbăvit de păcat și de pedeapsă". Iar clevetitorii și osânditorii cuviosului se rușinau foarte.

Deci luând preasfințitul Patriarh moaștele Cuviosului Stareț Vitalie, îl petrecea tot poporul din cetate și toate femeile cele ce se pocăiseră de păcat, plângând și tânguindu-se. Și l-au îngropat cu cinste slăvind pe Dumnezeu, Cel ce are mulți robi ai Săi tăinuți. Iar omul cel ce pătimize de la diavol lovirea, s-a lepădat de lume și s-a făcut monah, și mulți din Alexandria, îndreptându-se prin exemplul vieții lui Vitalie celei atât de îmbunătățite, s-au hotărât să nu mai osândească pe nimeni. Căroră și noi să le urmăm, cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vitalie și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pățimirea Sfântului Slăvitului Marelui Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință (23 aprilie)

Sceptrul împărăției Romei luându-l cu nevrednicie păgînul Dioclețian, foarte mult se silea la necurata slujbă idolească. El mai întîi cinstea pe Apolon vrăjitorul, ca și cum i-ar fi fost mai înainte vestitor de cele ce vor să fie. Pentru că diavolul petrecînd în acel idol neînsuflețit, dădea răspunsuri la cei ce-l întrebau, cu minciună proorocind despre cele ce vor să fie, deși niciodată nu se împlineau proorociile lui. Odată, întrebînd Dioclețian pe Apolon despre un lucru, diavolul i-a dat un răspuns ca acesta: "Nu pot cu adevărat, ca mai înainte să-ți spun cele ce vor să fie, căci împiedicare îmi fac oamenii cei dreپți pe pămînt și pentru aceea mint Tripoadele cele de farmece în capiști; pentru că dreptii sleiesc a noastră putere".

Deci, a întreat Dioclețian pe slujitorii: "Cine sînt dreptii aceia de pe pămînt, din pricina căroră zeul Apolon nu poate să proorocească?" Iar slujitorii i-au răspuns: "Creștinii de sub cer sînt dreptii aceia". Aceasta auzind-o Dioclețian, s-a umplut de mînie și de iuțime asupra creștinilor și prigonirea cea de deasupra lor care abia încetase, a ridicat-o iarăși. Și îndată a trimis sabia sa prigoni-toare asupra oamenilor lui Dumnezeu celor dreپți, nevinovați și fără prihană, cu poruncă ucigătoare, în toate părțile stăpînirii sale.

Și puteai să vezi atunci închisorile barbarilor, tîlharilor și ale făcătorilor de rușine deșarte, însă erau pline de cei ce mărturiseau pe adevăratul Dumnezeu. Puteai să vezi felul caznelor celor mai înainte obișnuite, lepădîndu-se ca simple, iar altele noi și mai cumplite aflîndu-se, prin care în toate zilele mulțimea creștinilor era schingiuită pretutindeni. Iar după ce în toate părțile și mai ales dintre ale Răsăritului s-au adus la împărat multe scrisori pline de clevetiri asupra creștinilor, care îl înștiințau că cei ce nu țin porunca lui întru nimic, și care se numesc creștini, numărul aceloră este fără de sfîrșit; pentru că atîta s-au înmulțit, încît este de trebuință, ca ori să-i lase să petreacă în credință, ori cu război să se ridice asupra lor.

Atunci împăratul a chemat de pretutindeni la sine în Nicomidia, pe antipați și pe ighemonii săi la sfat, pe domni, pe boieri și pe tot senatul său adunîndu-l; le-a descoperit mînia sa asupra creștinilor și porunca, ca fiecare să dea sfat la lucrul ce le era pus înainte. Deci, mulți grăind multe, la sfîrșit singur tiranul a vărsat o otravă ca aceasta, că nimic nu este mai cinstit și mai de bună trebuință decît să se cinstească zeii cei vechi părintești. Și toți învoindu-se cu sfatul lui, le-a zis iarăși: "Dacă astfel toți socotiți și pe aceasta cu osîrdie doriți să o faceți și a mea dragoste mult se cinstește de voi, apoi sîrguiți-vă cu totul să pierdeți credința creștinească cea potrivnică zeilor noștri, din toată împărăția noastră. Și ca să puteți mai cu înlesnire a săvîrși aceasta, eu cu toate puterile voi ajuta vouă". Deci, toți au primit și au lăudat acel cuvînt împărătesc. Însă Dioclețian și senatul au voit, ca și al doilea și al treilea rînd să se adune la același sfat și au înștiințat poporul; după aceea au întărit ca neschimbată să fie porunca aceasta.

În acea vreme, în cetatea Romanilor era minunatul ostaș al lui Hristos, Sfîntul Gheorghe, cu neamul din Capadocia, fiu de părinți creștini vestiți, din tinerețe învățînd buna credință. Acela din copilăria sa a rămas

orfan de tată, sfârșindu-se tatăl său prin muceniceasca nevointă pentru Hristos, iar maica lui s-a mutat cu el în Palestina, căci de acolo era cu neamul și avea acolo multe averi și moșteniri. Iar după ce Gheorghe a ajuns la vîrstă desăvîrșită, fiind și frumos la față, s-a arătat și foarte viteaz cu trupul; pentru aceea s-a rînduit în oaste și s-a pus tribun peste ostașii unei cete vestite. În acea boierie fiind, după ce și-a arătat vitejia sa în războaie, s-a cinstit cu dregătoria de comit și de voievod de către împăratul Dioclețian, mai înainte de a ști că este creștin, la douăzeci de ani ai vîrstei sale, după ce maica lui se sfârșise întru Domnul.

Și cînd acel sfat tirănesc se săvîrșea spre pierderea creștinilor, Sfîntul Gheorghe era lîngă împăratul. Deci, în ziua dintîi, văzînd atîta pornire a păgînilor asupra creștinilor și că sfatul lor cel nedrept nu poate de loc a se schimba, s-a chibzuit cu judecată, că acea vreme este potrivită mîntuirii. Și îndată, toate cele ce le avea la sine, aurul, argintul și hainele le-a împărțit săracilor; pe robii care erau cu sine i-a liberat și celelalte averi pe care le avea în Palestina a hotărît să le împartă la cei ce n-au, iar pe robi să-i libereze. Și în a treia zi, în care sfatul cel sîngeros al păgînului împărat și al domnilor lui celor necurați, făcut cu nedreptate spre uciderea nevinovaților creștini, era să se întărească, Sfîntul Gheorghe, viteazul ostaș al lui Hristos, lepădînd toată frica omenească și întărindu-se întru Unul Dumnezeu, avînd numai frica Lui în sine, a stat cu fața luminată și cu minte bărbătească în mijlocul adunării celei mari păgînești și fără de lege și unele ca acestea a început a le zice:

"Pînă cînd, o, împărate și voi domni și sftnici, care, fiind rînduiți pentru îndreptarea legilor bune și a judecăților celor drepte, porniți mînia voastră asupra creștinilor și înmulțiți nebunia voastră, întărind hotărîrile cele fărădelege și judecățile cele nedrepte, dîndu-le asupra oamenilor nevinovați, care n-au făcut nimănui strîmbătate? Pentru ce îi prigoniți și chinuiți pe creștini prin a voastră păgînatate silind pe aceia, care au învățat a ține bine sfînta credință? Pentru că idolii voștri nu sînt dumnezei. Deci, nu vă amăgiți cu minciunile, căci Hristos este Unul Dumnezeu și Acela Unul, întru slava lui Dumnezeu Tatăl; toate s-au făcut prin El și cu Duhul Lui Cel Sfînt toate s-au alcătuit. Ori singuri să cunoașteți adevărul și să învățați dreapta credință, ori pe cei ce țin de adevăr și de dreapta credință, nu-i tulburați cu nebunia voastră!"

De niște cuvinte ca acestea ale lui Gheorghe și de îndrăzneala lui cea neașteptată minunîndu-se toți, și-au întors ochii către împărat vrînd să audă ce va răspunde la aceste vorbe. Iar împăratul, ca un ieșit din minți sau ca un asurzit de tunet, ședea tăcînd, înăbușind în sine pornirea de mînie. Apoi a făcut semn unuia din cei ce ședeau cu el, prieten al său, cu numele Magnenție, cu dregătoria antipat, ca să răspundă lui Gheorghe. Iar Magnenție, chemînd la sine mai aproape pe sfînt, i-a zis: "Cine te-a îndemnat la o atît de mare îndrăzneală și grăire?" Răspuns-a sfîntul: "Adevărul!" Magnenție i-a zis: "Care este adevărul acela?" Răspuns-a Gheorghe: "Adevărul este Însuși Hristos, Cel prigunit de voi". Zis-a Magnenție: "Dar și tu ești creștin?" A răspuns Sfîntul Gheorghe: "Sînt rob al lui Hristos, Dumnezeul meu, și spre El nădăjduind, în mijlocul vostru am stat de voia mea, ca să mărturisesc pentru adevăr".

Cu aceste cuvinte ale sfîntului s-a pornit spre ceartă adunarea aceea, unii zicînd unele și alții altele, apoi se auzea un glas și o strigare fără de rînduială, precum se obișnuiește a se face într-o mulțime de popor păgîn. Atunci Dioclețian, poruncind prin vorbitori să fie tăcere, și-a întors ochii spre sfînt și, cunoscîndu-l, i-a zis astfel: "Eu și mai înainte m-am minunat de bunul tău neam, o, Gheorghe! Sfatul tău și vitejia judecînd-o a fi vrednică de cinste, te-am cinstit nu cu dregătorii mici; iar acum, deși nu grăiești spre folosul tău, însă eu iubind înțelepciunea și bărbăția care este în tine, cele de folos te sfătuiesc ca un tată și te îndemn să nu te lipsești de slava ostășească și de cinstea dregătoriei tale și să nu-ți dai floarea tinereților tale la munci, prin nesupunerea ta; ci să aduci jertfă zeilor, căci mai mare cinste vei lua de la noi".

Iar Sfîntul Gheorghe a răspuns: "O, de ai fi cunoscut, mai ales tu singur, împărate, prin mine, pe adevăratul Dumnezeu și I-ai fi adus jertfă de laudă Lui, te-ar fi învrednicit împărăției celei mai bune și fără de moarte, de vreme ce aceea de care acum te îndulcești este o împărăție nestatornică, deșartă și degrab pieritoare. De aceea și cele dintr-însa sînt vremelnice și nimic nu folosesc pe cei ce le au. Deci, nimic din acelea nu poate să-mi slăbească buna mea credință către Dumnezeul meu și nici un fel de chin nu-mi va îngrozi sufletul, nici îmi va clinti mintea".

Acestea zicînd sfîntul, iar împăratul fiind cuprins cu totul de mînie și nelăsîndu-l să-și sfîrșească cuvintele, a poruncit celor înarmați, care stăteau înaintea, să scoată din adunare cu sulițele pe Gheorghe și să-l arunce în temniță. Iar ostașii, săvîrșind degrabă porunca lui, o suliță atingîndu-se de trupul sfîntului, îndată fierul s-a făcut asemenea plumbului; pentru că s-a turtit ca plumbul, iar gura mucenicului s-a umplut de laudele lui Dumnezeu. Ducînd ostașii pe mucenic în temniță, l-au întins la pămînt cu fața în sus, bătîndu-l peste tălpile picioarelor, punîndu-i o piatră mare pe piept, căci astfel le poruncise tiranul. Iar sfîntul răbdînd, neîncetat înălța mulțumire lui Dumnezeu, pînă în ziua următoare.

Sosind ziua, împăratul iarăși a chemat la cercetare pe mucenic și văzîndu-l turtit de greutatea pietrei, l-a întrebat, zicînd: "Oare te-ai pocăit, Gheorghe, sau încă petreci în nesupunerea ta?" Iar sfîntul, avînd pieptul turtit de piatră, abea putea să grăiască și i-a zis: "Dar oare într-atîta slăbănogire, o, împărate, mă socotești că am ajuns, ca pentru atît de mică suferință să-mi lepăd credința? Mai lesne vei slăbi tu chinuindu-mă, decît eu fiind muncit". Atunci Dioclețian a poruncit să aducă o roată mare de muncire, sub care erau așternute scînduri, pline de fiare ascuțite și înfipte în ele, asemenea unor săbii, țepușe și cuțite; iar acele fiare erau unele drepte, iar altele strîmbe, după asemănarea undițelor. Pe acea roată a poruncit să lege pe mucenic și, întorcînd roata, să-i taie tot trupul cu acele fiare ascuțite, ce erau înfipte în acele scînduri sub roată. Așa, fiind sfîntul muncit și în bucăți tăiat și ca o trestie sfărîmîndu-se, răbda cu vitejie; și mai întîi în munca aceea, cu mare glas se ruga lui Dumnezeu, nescoțînd nici un suspin; ci ca unul ce doarme și nu simte, astfel răbda.

Iar împăratului, pârîndu-i-se că mucenicul este mort, bucurîndu-se a lăudat pe zeii săi și a strigat, zicînd: "Unde este Dumnezeuul tău, Gheorghe? Pentru ce nu te-a scăpat de niște munci ca acestea?" Deci, a poruncit să-l dezlege de la roată, ca pe un mort, iar el s-a dus la capiștea lui Apolon. Apoi deodată s-a înnorat văzduhul, s-a făcut tunet înfricoșat și mulți au auzit un glas de sus, zicînd: "Nu te teme, Gheorghe, căci sînt cu tine!" Apoi după puțin s-a făcut o strălucire mare și neobișnuită și s-a arătat îngerul în chip de tînăr preafrumos, stînd lîngă roată ca purtător de lumină, strălucind cu fața și, punînd mîna pe mucenic, i-a zis: "Bucură-te!" Și nimeni nu îndrăznea să se apropie de roată și de mucenic cît timp s-a văzut acolo cel ce se arătase. Iar după ce s-a făcut nevăzut, mucenicul s-a pogorît singur de pe roată, dezlegat de îngerul lui Dumnezeu și tămăduit de răni; apoi stătea cu trupul sănătos, mulțumind lui Dumnezeu și chemînd pe Domnul.

Ostașii, văzînd aceasta, au fost cuprinși de spaimă mare și nedumerire și, alergînd, au spus împăratului, care era încă în capiște la săvîrșirea necuratei jertfe idolești, urmînd după ostași și Sfîntul Gheorghe, care a stat înaintea împăratului în capiște. Văzîndu-l împăratul, întîi n-a crezut că este Gheorghe, ci i se părea că este altul care seamănă cu el. După aceea cei ce stăteau aproape de împărat, căutînd cu dinadinsul către mucenic, au cunoscut că este chiar Gheorghe, și încă și mucenicul singur a strigat cu mare glas: "Eu sînt Gheorghe". Și toți s-au spăimîntat și, nepricepînd, au tăcut multă vreme, iar doi dintre bărbați care erau acolo, cinstiți cu dregătoria curții, Anatolie și Protoleon, fiind mai înainte învățați în credința creștină, văzînd acea minune străină, s-au întărit desăvîrșit în credința lui Hristos și au strigat, zicînd: "Unul este Dumnezeu mare și adevărat! Dumnezeuul creștinilor". Și îndată împăratul a poruncit ca să-i prindă și fără de nici o cercetare să-i scoată afară din cetate și să fie tăiați cu sabia. Și mulți au crezut atunci în Hristos, dar își tăinuiau credința, neîndrăznind să o mărturisească de frică.

Împărăteasa Alexandra, fiind încă în capiște și văzînd acolo pe mucenic tămăduit prin minune și auzind de arătarea îngerească, a cunoscut adevărul și voind cu îndrăzneală să mărturisească pe Hristos, a oprit-o eparhul și mai înainte de a ști împăratul, a poruncit să o ducă acasă. Iar făcătorul de rău Dioclețian, neputînd să facă nici un bine, a poruncit să-l arunce pe Sfîntul Gheorghe într-o groapă cu var nestins și să-l lase acolo pînă a treia zi. Sfîntul, ducîndu-se acolo, se ruga către Domnul cu mare glas, zicînd: "Mîntuitorul celor necăjiți, scăparea celor izgoniți, nădejdea celor fără de nădejde, Doamne Dumnezeu meu, auzi rugăciunea robului Tău și caută spre mine și mă miluiește. Izbăvește-mă de meșteșugirile potrivnicului, și-mi dă putere, ca pînă la sfîrșit, să păzesc neschimbată mărturisirea numelui Tău cel Sfînt. Nu mă lăsa, Stăpîne, pentru păcatele mele, ca să nu zică niciodată vrăjmașii mei: "Unde este Dumnezeuul lui?" Arată puterea Ta și preamărește numele Tău în mine, netrebnicul robul Tău. Trimite pe îngerul Tău,

pe păzitorul nevredniciei mele, Cel ce ai prefăcut în rouă cuptorul Babilonului și pe sfinții Tăi tineri i-ai păzit nevătămați, Doamne, că bine ești cuvântat în veci. Amin".

Așa rugându-se și îngrădindu-și tot trupul cu semnul Crucii, s-a pogorît în groapă, bucurându-se și preaslăvind pe Dumnezeu. Iar slujitorii, scufundându-l legat, după poruncă, în varul cel nestins, s-au întors. A treia zi a poruncit împăratul să scoată oasele mucenicului din groapă, crezând că a ars în var. Și, ducându-se slujitorii, au săpat varul și au găsit pe sfânt întreg, mai presus de nădejde, viu și sănătos, stînd dezlegat, cu fața luminată, cu mâinile întinse în sus și mulțumind lui Dumnezeu pentru toate facerile de bine. Iar slujitorii și poporul care erau lîngă el, se uimeau de spaimă și de mirare și într-un glas preamăreau pe Dumnezeul lui Gheorghe și-L numeau mare!

Aflînd despre aceasta Dioclețian, a poruncit să aducă îndată pe sfânt înaintea lui și, preamult minunîndu-se, a zis: "De unde este în tine, Gheorghe, o putere ca aceasta și cu ce fel de vrăji meșteșugești? Spune, pentru că mi se pare că tu, prin arătarea meșteșugului vrăjitoresc prefaci credința Celui răstignit în vrăjitorie, ca făcînd pe toți să se minuneze de vrăjile tale, să te arăți că ești mare". Sfîntul răspunse: "Eu așteptam, o, împărate, ca tu să nu poți nici a-ți deschide gura spre hulirea Atotputernicului Dumnezeu, Căruia toate îi sînt cu puțință și cu minuni izbăvește din primejdii pe cei ce nădăjduiesc spre El. Iar tu, fiind înșelat de diavol, ai alunecat într-o rătăcire și o pierzare atît de adîncă, încît numești vrăji și farmece minunile Dumnezeului meu cele văzute de ochii noștri; deci plîng de orbirea voastră, vă numesc ticăloși și vă judec nevrednici de răspunsul meu!"

Atunci Dioclețian a poruncit să aducă niște încălțăminte de fier care să aibă într-însele piroane lungi și arzîndu-le, să-i încalțe amîndouă picioarele mucenicului, apoi bătîndu-l, să-l fugărească pînă la temniță. Într-o încălțăminte ca aceea fugărit fiind mucenicul, tiranul își bătea joc, zicînd: "Cît de grabnic ești, Gheorghe! Foarte repede alergi, Gheorghe!" Iar mucenicul fiind tîrît așa de greu și bătut cumplit, zicea către el: "Aleargă, Gheorghe, aleargă ca să ajungi, căci alergi așa ca și cum n-ai ști". După aceea, chemînd pe Dumnezeu, grăia: "Caută din cer, Doamne, și vezi osteneala mea. Auzi suspinul ticălosului Tău rob, că s-au înmulțit vrăjmașii mei și cu urîciune nedreaptă m-au urît, pentru numele Tău cel Sfînt. Deci Tu Înșuți mă vindecă, Stăpîne, că s-au tulburat oasele mele și-mi dă răbdare pînă la sfîrșit ca să nu zică vreodată vrăjmașul meu: *"M-am întărit asupra lui"*".

Așa se ruga Sfîntul Gheorghe, mergînd la temniță, în care, fiind aruncat, slăbea cu trupul de răni, avînd picioarele foarte rănite. Însă cu duhul se întărea, pentru că toată ziua aceea și toată noaptea nu înceta a înălța mulțumiri și rugăciuni lui Dumnezeu. Apoi s-a tămăduit de răni, cu ajutorul lui Dumnezeu, în acea noapte și s-a făcut sănătos la picioare, precum și la tot trupul.

A doua zi l-au adus iarăși în fața împăratului, la locul de privesc, unde era împreună cu împăratul toată suita. Văzînd împăratul că mucenicul merge bine, neșchiopătînd cu picioarele, ca și cum n-ar fi avut nici o rană, cu mare mirare a zis către dînsul: "Ce este, Gheorghe, și-au plăcut încălțămintele?" Sfîntul răspunse: "Cu adevărat mi-au fost plăcute!" Împăratul zise: "Leapădă-ți îndrăzneala și fii blînd și supus. Apoi, lepădînd meșteșugul vrăjitoresc, apropie-te și jertfește milostivilor zei, ca să nu te lipsești de viața aceasta dulce, prin chinurile cele grele". Sfîntul Gheorghe răspunse: "Cît sînteți de nebuni! Căci puterea lui Dumnezeu o numiți farmece și vă mîndriți cu înșelăciunea diavolească cea fără de rușine". Deci Dioclețian, căutînd cu ochi mînioși și răcnind cu glas sălbatec, a tăiat vorba mucenicului și a poruncit celor ce stăteau înaintea să bată peste grumaji pe sfânt, ca să se învețe a nu ocărî pe împărat. Apoi a poruncit să-l bată cu vine de bou pînă ce trupul lui se va vedea plin de sînge.

Astfel, Sfîntul și Marele Mucenic Gheorghe, fiind cumplit chinuit, nicidecum nu și-a schimbat lumina feții sale; lucru pentru care împăratul, mîniindu-se mult, zicea către cei ce erau împrejurul lui: "Cu adevărat, aceasta nu este putere și bărbăție în Gheorghe, ci un lucru de meșteșugire și vrăjitoresc". După aceea Magnenție a zis către împărat: "Este aici un om iscusit în vrăjitorii cu numele Atanasie, căruia, dacă vei porunci să-l cheme, degrabă biruindu-se Gheorghe, se va supune poruncii tale". Și îndată, chemînd pe vrăjitorul acela, a stat înaintea împăratului și a zis către dînsul Dioclețian: "Ceea ce a făcut aici necuratul Gheorghe, au văzut ochii tuturor celor ce stau de față și cum le-a făcut acelea, știți numai voi cei iscușiți

în acel meșteșug; deci, sau să-l biruiești și să-i strici vrăjitoriile lui și nouă supus să ni-l faci, sau cu farmecele otrăvii degrabă să-l pierzi din viața aceasta; ca astfel, din meșteșugul care s-a învățat, din același meșteșug să-și ia moartea cea cuvenită lui; căci pentru aceea l-am lăsat să trăiască pînă acum". Iar vrăjitorul a făgăduit că a doua zi va săvîrși tot ce i s-a cerut să facă.

Deci, împăratul, poruncind să păzească în temniță pe mucenic, s-a sculat de la judecată. Iar sfîntul, intrînd în temniță, chema pe Dumnezeu, zicînd: "Minunată fă, Doamne, mila Ta spre mine, îndreptează pașii mei spre mărturisirea Ta și săvîrșește alergarea mea întru credința Ta; ca întru toți să se preamărească numele Tău cel Preasfînt!" A doua zi iarăși a șezut împăratul la judecată, la un loc mai înalt, în văzul tuturor. Și a mers și Atanasie vrăjitorul, mîndrindu-se întru a sa înțelepciune, ducînd împăratului și tuturor celor ce stăteau de față oarecare lucruri fermecate în felurite vase. Și a zis către împărat: "Să se aducă acum aici osînditul acela și va vedea toată lucrarea zeilor noștri și puterea farmecelor mele". Și luînd un vas a zis: "De voiești, o, împărate, ca omul acela fără minte să te asculte întru toate, atunci să bea băutura aceasta". Apoi iarăși alt vas luînd, a zis: "Iar de voiești împărăția ta, să vezi moartea lui cea amară, pe aceasta să o bea". Și îndată din porunca împăratului, a fost adus Sfîntul Gheorghe înaintea lui la judecată. Și a zis către dînsul, Dioclețian: "Acum se vor strica și vor înceta toate vrăjile tale, Gheorghe!" Și a poruncit cu sila să-l adape pe el cu băătură fermecată. Iar sfîntul bînd-o fără îndoire, stătea nevătămat, bucurîndu-se și batjocorind acea înșelăciune idolească și diavolească.

Împăratul, înnebunind de mînie, a poruncit, ca și cu cealaltă băătură plină de otravă de moarte, să-l adape cu sila. Iar sfîntul neașteptînd ca să-l silească, a luat singur vasul de bunăvoie și a băut otrava cea purtătoare de moarte; dar era fără nici o vătămare cu ajutorul darului lui Dumnezeu, fiind păzit de moarte. Și s-a minunat împăratul cu toată suita; asemenea și vrăjitorul Atanasie stătea ca ieșit din minți, minunîndu-se și nepricepîndu-se. Apoi, după un ceas, a zis împăratul către mucenic: "Pînă cînd, Gheorghe, ne faci a ne mira de faptele tale? Pînă cînd ne amăgești și nu ne spui adevărul? Prin ce fel de meșteșugiri vrăjitoarești nu bagi seamă de muncile ce-ți aducem asupra ta, încît nici de adăparea cea purtătoare de moarte nu te-ai vătămat? Spune-mi cu adevărat toate, că voim să te ascultăm cu blîndețe". Atunci Fericitul Gheorghe a răspuns: "Să nu socotești, împărate, că noi cu scorniri omenești răbdăm schingiui, ci cu chemarea lui Hristos și cu puterea Lui; pentru că, nădăjduind spre Dînsul, întru nimic socotim toate chinurile, după tainica Lui învățătură". Zis-a Dioclețian: "Care este tainica învățătură a Hristosului Tău?" Sfîntul Gheorghe a răspuns: "Știînd, de mai înainte, că a voastră răutate sporește spre mai rău, a învățat pe slugile Sale să nu se teamă de cei ce ucid trupul, că sufletul nu-l pot ucide, căci ni se spune că nici un fir de păr din capul nostru nu va pieri, iar de veți bea ceva de moarte nu vă va vătăma. Și acum ascultă, o, împărate; aceasta ne este nouă făgăduința cea nemincinoasă a Lui, pe care în scurt o voi arăta ție: *Cel ce crede în Mine, lucrurile pe care Eu le fac și acela le va face.*

Zis-a Dioclețian: "Și care lucruri ziceți voi, că sînt ale Lui?" Răspuns-a sfîntul: "Pe orbi a-i lumina, pe cei stricați a-i curăți, șchiopilor a le da umblare și surzilor auzire; duhurile cele necurate a le izgoni, pe morți a-i învia și altele asemenea acestora. Acestea sînt lucrurile lui Hristos". Împăratul, întorcîndu-se către Anastasie vrăjitorul, a zis: "Tu ce zici de acestea?" "Mă minunez cum, batjocorind blîndețea ta, acesta grăiește minciuni, nădăjduind că va scăpa din puternicele tale mîini. Pentru că noi, folosindu-ne de multe faceri de bine de la zeii cei fără de moarte în toate zilele, însă niciodată n-am văzut ca să învieze un mort. Iar acesta, nădăjduind spre un om mort și ținîndu-se de Dumnezeul Cel răstignit, Îl mărturisește fără rușine, că Acela este făcător de lucruri mari. Și deoarece înaintea noastră a tuturor a mărturisit aceasta, cum că Dumnezeul lui este făcător de niște minuni ca acestea și că cei ce cred în El au luat această nemincinoasă făgăduință, ca aceleași lucruri să le facă, pe care și Acela le făcea, deci să învieze și acesta un mort înaintea ta, împărate, și înaintea noastră a tuturor și atunci și noi ne vom pleca Dumnezeului său, ca Unui mai puternic. Iată se vede nu departe de aici un mormînt, în care cu puține zile mai înainte a fost pus un mort, pe care eu îl știu de cînd era viu; pe acela de-l va învia Gheorghe, cu adevărat ne va birui pe noi!"

Și s-a minunat împăratul de un sfat ca acesta a lui Atanasie. Deci, era un mormînt mare, departe de divan ca la o jumătate de stadie pentru că se făcea judecata aceea în priveliștea ce era lîngă porțile cetății și se vedea mormîntul acela din cetate. Că elinii aveau obicei ca nu în cetate, ci afară din cetate să-și îngroape

morții lor. Deci, împăratul a poruncit mucenicului, ca spre arătarea puterii Dumnezeuului său, să învie pe mortul acela. Iar Magnenție antipatul a rugat pe împărat ca Gheorghe să fie dezlegat din legături. Și fiind dezlegat, Magnențiu a zis către dînsul: "Acum, Gheorghe, arată-ți lucrurile cele minunate ale Dumnezeuului tău și pe toți ne vei aduce la credința Lui". A zis către el sfîntul: "Dumnezeul meu, Cel ce toate le-a făcut din cele ce nu erau, este puternic, ca prin mine robul Său să învie pe mortul acela. Însă voi, fiind întunecați la minte de înșelăciune, nu puteți să cunoașteți adevărul. Dar pentru poporul acesta ce stă înaintea, va face Domnul meu această minune pe care voi o cereți; însă să nu socotiți că este vrăjitorie. Iată vrăjitorul pe care l-ați pus de față, înaintea voastră a tuturor a mărturisit adevărul, că nici o vrăjitorie, nici puterea vreunui zeu n-a putut cîndva să învie vreun mort. Iată înaintea tuturor celor ce stau împrejur și în auzul tuturor voi chema pe Dumnezeuul Meu".

Aceasta zicînd, și-a plecat genunchii și mult s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi. După aceea, sculîndu-se, cu glas mare iarăși s-a rugat, zicînd: "Dumnezeul veacurilor, Dumnezeuul milelor, Dumnezeuul tuturor puterilor și Atotputernice, Cel ce nu rușinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, Doamne Iisuse Hristoase, auzi-mă pe mine smeritul robul Tău în ceasul acesta, Cel ce ai auzit pe Sfinții Tăi Apostoli în tot locul, la toate muncile și semnele, dă neamului acestuia viclean semnul cerut și înviază mortul, care zace în mormînt, spre înfruntarea celor ce se leapădă de Tine și spre slava Ta și a Tatălui Tău și a Preasfîntului Duh. Astfel, Stăpîne, arată celor ce stau înaintea, că Tu ești Unul Dumnezeu peste tot pămîntul, ca să Te cunoască pe Tine Domnul Cel Atotputernic și cum că toate se supun voinței Tale și a Ta este slava în veci. Amin!"

Iar cînd a zis "Amin", îndată s-a făcut vuiet mare și cutremur, încît toți s-au spăimîntat foarte. Atunci acoperămîntul mormîntului a căzut la pămînt și mormîntul deschizîndu-se, mortul s-a sculat viu și a ieșit dinăuntru, privindu-l toți, fiind îngroziți de frică. Și îndată s-a făcut ceartă mare în popor, căci mulți se bucurau și pe Hristos ca pe un Dumnezeu mare Îl laudau.

Iar împăratul și cei împreună cu dînsul, umplîndu-se de spaimă și de necredință, mai întîi ziceau că Gheorghe, fiind vrăjitor mare, nu pe un mort, ci pe un duh oarecare și o nălucă a sculat din mormînt, spre amăgirea celor ce privesc. După aceea, cunoscînd că nu este nălucire, ci cu adevărat om înviat din morți, care chema numele lui Hristos, alerga la Gheorghe și de el se lipea, toți erau întru nepricepere mare ca niște ieșiți din minte și cu totul neștiind ce să facă, tăceau. Iar Atanasie, alergînd, a căzut la picioarele Sfîntului Gheorghe, mărturisind pe Hristos că este Dumnezeu Atotputernic și rugînd pe mucenic ca să-i ierte greșelile cele făcute din neștiință. Iar după cîtăva vreme, Dioclețian poruncind să tacă poporul, a început a grăi astfel: "Oare vedeți amăgire, o, bărbaților? Oare vedeți răutatea și vicleșugul vrăjitorilor acestora? Acest necurat Atanasie, ajutînd vrăjitorului celui de un obicei cu dînsul, nu i-a dat otravă aceluia să bea, ci niște farmece ca să-i ajute spre amăgirea noastră și pe un om viu, cu vrăjile lor l-au făcut că este mort, iar cu farmecele l-au sculat înaintea ochilor noștri, ca și cum din morți l-ar fi înviat".

Aceasta zicînd, a poruncit ca lui Atanasie și omului celui înviat din morți, fără întrebare să le taie capetele, iar pe Sfîntul Mucenic al lui Hristos, Gheorghe, să-l țină în temniță și în legături, pînă ce mai pe urmă va chibzui ce va face cu el. Iar Sfîntul Gheorghe, intrînd în temniță, se bucura cu duhul și mulțumea lui Dumnezeu, zicînd: "Slavă Ție, Stăpîne, că nu rușinezi pe cei ce nădăjduiesc spre Tine. Mulțumesc Ție, că-mi ajuți în toate și-mi arăți mari faceri de bine în toate zilele, iar a mea nevrednicie cu darul Tău o împodobești. Învrednicește-mă, Dumnezeule, Dumnezeuul meu, ca mai degrabă să văd slava Ta, rușinînd pe diavol pînă în sfîrșit!"

Șezînd Sfîntul Marele Mucenic Gheorghe în temniță, cei care crezuseră în Hristos, prin minunile făcute de dînsul, mergeau la el, dînd aur străjerilor și căzînd la picioarele lui, erau povățuiți de dînsul la sfînta credință. Iar cîți erau bolnavi primeau tămăduire de bolile lor, pentru că îi tămăduia prin chemarea numelui lui Hristos și prin însemnarea Crucii, de aceea, mulți mergeau la dînsul în temniță. Între unii ca aceia era și un bărbat, anume Glicherie, căruia i s-a întîmplat de a căzut un bou al lui din munte într-o vale și i-a pierit bou. Dar auzind Glicherie despre sfînt, a alergat la dînsul, plîngînd după bou. Iar Sfîntul Gheorghe, zîbind, a zis către dînsul: "Mergi, frate, și bucură-te, căci Hristos al meu ți-a înviat bou tău!"

Iar el, crezînd cu neîndoire în cuvintele mucenicului, s-a dus și și-a aflat boul viu, după spusele sfîntului.

Deci, îndată s-a întors la mucenic și în mijlocul cetății alergînd, cu mare glas striga: "Mare este cu adevărat Dumnezeu creștinilor!" Deci, prinzîndu-l pe acela ostașii ce se întîmplaseră acolo, l-au înștiințat pe împărat. Iar Dioclețian, umplîndu-se de mînie, nici n-a voit să-l vadă, ci a poruncit ca îndată să-i taie capul, afară din cetate. Iar Glicherie, bucurîndu-se, ca un chemat la ospăț, alerga la moarte pentru Hristos, întrecînd pe ostași și cu mare glas chema pe Hristos Dumnezeu, rugîndu-L, ca vîrsarea sîngelui să o socotească lui în loc de Botez; și astfel s-a sfîrșit.

Atunci unul din dregători a înștiințat pe împărat, că Gheorghe, șezînd în temniță, tulbură poporul; pentru că pe mulți întorcîndu-i de la zei, îi duce la Cel răstignit și prin farmece face minuni și toți aleargă la el. Deci s-au sfătuit ca iarăși să-l scoată la cercetare, și de nu se va pocăi și la zei de nu se va întoarce, la moarte să se osîndească degrabă. Iar împăratul, chemînd pe Magneție antipatul, a poruncit ca a doua zi să gătească loc de judecată lîngă capiștea lui Apolon ca de față cu poporul să cerceteze pe mucenic. În noaptea aceea, rugîndu-se Sfîntul Gheorghe în temniță, a adormit puțin și a văzut pe Domnul arătîndu-i-se în vis, Care cu a Sa mînă îl sprijinea și, cuprinzîndu-l, îl săruta și-i punea o cunună pe cap, zicîndu-i: "Nu te teme, ci îndrăznește! Căci, iată, împreună cu Mine te vei învrednici a împărăți. Deci, nu slăbi, că degrabă venind la Mine, cele gătite ție le vei primi!" Iar Sfîntul Gheorghe, deșteptîndu-se și lui Dumnezeu cu bucurie mulțumind, a chemat la sine pe străjerul temniței și l-a rugat, zicînd: "Un dar cer de la tine, frate. Poruncește să intre aici sluga mea, pentru că am să-i spun ceva". Și, poruncindu-i străjerul, a intrat sluga la el, pentru că stătea afară aproape de temniță și scria faptele sfîntului și cuvintele lui, cu toată luarea aminte.

Intrînd sluga, s-a închinat pînă la pămînt stăpînului său care ședea în legături și, căzînd la pămînt lîngă picioarele lui, plîngea. Iar sfîntul l-a ridicat, poruncindu-i să se îmbărbăteze cu sufletul și i-a spus vedenia sa, zicîndu-i: "Fiule, degrabă mă va chema Domnul la El. Iar tu, după chemarea mea din viața aceasta, să iei acest smerit trup al meu, împreună cu testamentul meu, pe care l-am scris mai înainte de nevoița mea și să-l duci, ajutîndu-ți Dumnezeu, în casa noastră din Palestina. Și toate cele hotărîte de mine să le împlinești și să ai frica lui Dumnezeu și credință neîdoită în Hristos". El făgăduind că va împlini toate cele poruncite și mult plîngînd, sfîntul l-a cuprins cu dragoste și, dîndu-i sărutarea cea din urmă, l-a liberat cu pace.

A doua zi răsărind soarele, a stat împăratul la judecată și, punînd înainte pe sfîntul mucenic, a început a vorbi către dînsul cu blîndețe și, oprindu-și mînia în sine, îi zicea: "Nu socotești, o, Gheorghe, că sînt plin de iubire de oameni și de milă, răbdînd pînă la îndurare? Martori îmi sînt toți zeii că îți cruț tinerețile tale, pentru frumusețea ce înflorește în tine, pentru cunoștința și pentru bărbăția ta. Aș fi voit să te am părtaș al împărăției mele și să fii al doilea cu cîntea, dacă ai fi voit să te întorci la zei. Spune, deci, ce gîndești despre aceasta?" Sfîntul Gheorghe răspunse: "Se cădea, o, împărate, ca mila ta cea atît de mare să o fi arătat de la început către mine, iar nu să te sălbăticești atît de mult asupra mea". Împăratul ascultînd cu plăcere niște cuvinte ca acestea ale mucenicului, i-a zis îndată: "De voiești să te supui mie cu dragoste, ca unui tată, toate chinurile care le-ai suferit, ți le voi răsplăti cu multe cinstiri".

Grăit-a Sfîntul Gheorghe: "De voiești, o, împărate, să intrăm acum înăuntru capiștei, să vedem pe zeii cei cinstiți de voi". Împăratul sculîndu-se cu osîrdie și cu bucurie, a mers în capiștea lui Apolon cu tot poporul, ducînd cu cînte și pe Sfîntul Gheorghe împreună cu dînșii, iar poporul striga laudînd pe împăratul, socotind puterea și biruința zeilor lor. Apoi, intrînd și făcîndu-se tăcere mare și pregătind jertfă, toți priveau spre mucenic, așteptînd fără îndoială să aducă jertfă zeilor. Sfîntul, apropiindu-se de zeul Apolon și întinzînd mîna către el, a întreat pe cel neînsuflețit, ca pe un viu, zicînd: "Tu voiești să primești jertfă de la mine ca un Dumnezeu?" Sfîntul, zicînd aceasta, și-a făcut semnul Crucii, iar diavolul care locuia în idol a răspuns niște cuvinte ca acestea: "Nu sînt Dumnezeu; și nici unul asemenea mie nu este! Numai Unul este Dumnezeu; Acela pe care tu Îl propovăduiești! Noi ne-am depărtat de îngerii cei ce-i slujesc Lui și înșelăm pe oamenii cei stăpîniți de zavistie". Atunci sfîntul a zis către el: "Dar cum

îndrăzniți voi să stați aici, venind eu, slujitorul adevăratului Dumnezeu?" Zicînd sfîntul acestea, un sunet și glas de plîngere ieșea de la idoli, apoi deodată căzînd toți la pămînt s-au sfărîmat.

Atunci slujitorii și mulți din popor s-au pornit ca niște turbați, cu multă mînie asupra sfîntului, bătîndu-l și legîndu-l. Apoi strigau asupra împăratului: "Pierde pe vrăjitorul acesta, o, împărate! Pierde-l mai înainte de a ne pierde el pe noi!" Făcîndu-se o strigare și o tulburare ca aceasta și străbătînd vestea aceea prin toată cetatea, împărăteasa Alexandra, care pînă atunci avea ascunsă în sine credința în Hristos, neputînd s-o tăinuiască mai mult, a alergat într-un suflet acolo unde era Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, și văzînd gîlceava poporului și pe mucenic legat, privindu-l de departe și neputînd să se apropie de dînsul din cauza mulțimii, a început a striga cu mare glas, zicînd: "Dumnezeul lui Gheorghe, ajută-mi că Tu ești Dumnezeu Cel Atotputernic!"

După ce s-a liniștit puțin gîlceava poporului, Dioclețian a poruncit să-i aducă înainte pe mucenic și fiind ca îndrăcit de mînia cea cumplită, a zis către sfîntul: "Oare astfel de mulțumire ai dat, pentru mila mea către tine, necuratule om? Oare așa te-ai obișnuit a jertfi zeilor?" Sfîntul Gheorghe răspunse: "Așa m-am deprins a cinsti pe zeii tăi, o, împărate nebun. Rușinează-te dar de acum, de a-ți pune nădejdea ta spre niște zei ca aceștia, care nu pot să-și ajute nici lor și care nu rabdă nici venirea de față a robilor lui Hristos".

Zicînd acestea sfîntul, iată a venit împărăteasa în mijloc, mărturisind cu îndrăzneală înaintea tuturor pe Hristos, Dumnezeuul adevărat; apoi căzînd la picioarele mucenicului, defăima nebunia tiranului, ocărînd pe zei și blestemînd pe cei ce se închină lor. Iar împăratul se uimea, văzînd pe soția sa cu o îndrăzneală atît de mare slăvind pe Hristos, defăimînd pe idoli și căzînd la picioarele mucenicului. Apoi a zis către dînsa: "Ce-ți este, Alexandro, că lipindu-te de vrăjitorul și fermecătorul acesta, te lepezi de zei cu atîta nerușinare?" Ea s-a întors de la dînsul, nedîndu-i nici un răspuns. Atunci Dioclețian, umplîndu-se de mai multă mînie, n-a mai făcut multă cercetare despre Gheorghe, nici despre împărăteasă, ci îndată a hotărît pedeapsă de moarte pentru amîndoi, într-acest chip: "Gheorghe cel rău, care a mărturisit că este galileean și a hulit mult asupra zeilor și asupra mea, împreună cu Alexandra împărăteasa mea, care s-a amăgit de vrăjile lui și cu asemenea nebunie a ocărît pe zei, poruncesc să fie tăiați cu sabia".

Atunci ostașii cei rînduiți pentru aceea, răpind pe mucenic legat, l-au dus afară din cetate, tîrînd împreună cu dînsul și pe împărăteasa cea de bun neam, care, urmînd cu osîrdie, se ruga lui Dumnezeu în sine, mișcîndu-și buzele și privind adeseori spre cer. Apoi, ajungînd la un loc oarecare, împărătesei i-au slăbit puterile și a cerut să șadă puțin. După aceea și-a întors capul spre zid și și-a dat duhul în mîinile Domnului. Văzînd aceasta, Gheorghe, mucenicul lui Hristos, a preamărit pe Dumnezeu și mergea cu mare bucurie, rugîndu-se Domnului, ca și alergarea lui să se săvîrșească cu bine. Apoi, cînd s-a apropiat de locul cel hotărît, unde era să fie tăiat și-a ridicat glasul și se ruga în acest chip:

"Bine ești cuvîntat, Doamne, Dumnezeul meu, că n-ai veselit pe vrăjmașii mei, ci ai izbăvit sufletul meu ca pe o pasăre din cursa vîntătorilor! Auzi-mă și acum, Stăpîne, și stai înaintea robului Tău în ceasul acesta de la sfîrșit și izbăvește sufletul meu de meșteșugirile duhului celui din văzduh, al vrăjmașului celui mare și de duhurile cele necurate. Și să nu le socotești păcatul celor ce au greșit înaintea mea, în neputința lor, ci iertare și dragoste arată-le lor, ca și aceia, cunoscîndu-Te, să cîștige parte din Împărăția Ta, împreună cu aleșii Tăi. Primește și sufletul meu, împreună cu cei ce bine Ți-au plăcut în veac, trecînd cu vederea toate greșelile mele cele cu știință și cu neștiință. Adu-ți aminte, Stăpîne, de cei ce cheamă numele Tău Cel cu mare cuviință, că binecuvîntat și preamărit ești în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se cu bucurie și-a plecat capul sub sabie. Și a fost tăiat în ziua de douăzeci și trei a lunii Aprilie, săvîrșindu-și bine mărturisirea, împlinindu-și alergarea și păzind credința fără de prihană, pentru care a și luat cununa dreptății cea pregătită lui. Unele ca acestea sînt nevoințele cele mari ale viteazului ostaș Gheorghe. Unele ca acestea sînt biruințele lui asupra vrăjmașilor. Deci, în acest chip nevoindu-se, s-a învrednicit cununii celei nestricăcioase și veșnice. Cu ale cărui rugăciuni și noi să ne învrednicim în partea dreptilor și să stăm de-a dreapta sa, în ziua venirii a doua a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Din minunile Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe (23 aprilie)

În părțile Siriei era o cetate ce se numea Ramel, în care se zidea o biserică de piatră, în numele Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe. Și nu era în acel loc piatră de felul acela, din care s-ar fi putut face stâlpi mari, spre întărirea zidirii, ci din alte părți depărtate se aduceau pe mare stâlpi de preț. Deci, mulți din cetățenii cei iubitori de Dumnezeu s-au dus în diferite locuri ca să cumpere stâlpi de piatră pentru biserica ce se zidea. S-a dus și o femeie dreptcredincioasă, văduvă, care avea osîrdie și credință către Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, voind, ca din sărăcia sa, să cumpere pentru biserica sfântului un stâlp. Și, cumpărînd dintr-un loc un stâlp ales, l-a adus la malul mării, unde un alt bărbat bogat din cetatea Ramel, cumpărînd cîțiva stâlpi îi pune în corabie; și a rugat mult femeia pe omul acela, să-i ia și stîlpul ei în corabie, împreună cu ceilalți și să-l ducă la biserica mucenicului. Iar el nu i-a ascultat rugămîntea și nu i-a luat stîlpul ei; ci, aruncînd în corabie numai stîlpul său, a plecat. Atunci femeia aceea, aruncîndu-se la pămînt, plîngea cu jale și chema în ajutor pe Sfântul Mare Mucenic, ca să rînduiască precum știe el, ca și stîlpul ei să fie dus în Ramel, la biserica lui.

Astfel femeia, mîhnindu-se și plîngînd, a adormit și i s-a arătat în vis Sfântul Mare Mucenic Gheorghe în chip de voievod, mergînd călare și ridicînd-o de la pămînt, i-a zis: "Spune-mi de ce te mîhnești, o, femeie?" Iar ea i-a spus pricina durerii sale și a văzut pe sfînt descălecînd de pe cal și zicînd către dînsa: "Unde voiești să-ți pui stîlpul?" Iar ea a zis: "În partea dreaptă a bisericii". Și îndată sfîntul a scris cu degetul său pe stîlp astfel: "Stîlpul acesta al văduvei, să se pună în partea dreaptă a bisericii, după cel dintîi stîlp, ca să fie acesta al doilea". Aceasta scriind, a zis către femeie: "Ajută-mi tu singură".

Și, apucînd ei stîlpul, piatra s-a ușurat și de către amîndoi a fost aruncată în mare. Aceasta văzînd-o femeia în vedenia somnului și deșteptîndu-se, n-a găsit stîlpul în locul acela. Dar punîndu-și nădejdea către Dumnezeu și spre Sfântul Gheorghe, robul Lui, a pornit pe cale spre casa sa. Și mai înainte de întoarcerea ei, precum și a corabiei, adică îndată după acea vedenie din somn, chiar a doua zi s-a găsit stîlpul ei pe malul mării, în Ramel. Apoi după ce a sosit bărbatul acela, care își ducea stîlpul în corabie și a ieșit la mal, a văzut stîlpul văduvei și scrierea de pe el, care se închipuise pe piatră de degetul sfîntului foarte bine, ca și cum literele ar fi fost însemnate pe lut. Atunci s-a minunat foarte și cunoscînd minunea ce se făcuse de sfîntul mare mucenic și pricepînd greșeala sa, se căia că trecuse cu vederea rugămîntea văduvei și cerea iertare de la sfînt, prin multe rugăciuni, ceea ce a și dobîndit de la el, arătîndu-i-se în vedenie. Deci stîlpul acela al văduvei s-a pus în acel loc în care s-a poruncit, spre pomenirea femeii și spre arătarea minunii făcute de marele mucenic, dar mai ales spre slava izvorului minunilor lui Hristos, Dumnezeuul nostru.

După mulți ani, saracinii luînd Siria sub stăpînirea lor, s-a întîmplat în cetatea Ramel, în cea mai sus pomenită biserică a Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, o minune ca aceasta:

Un saracin vestit, împreună cu alți saracini, au intrat în biserică, pe vremea citirii pravilei, și văzînd icoana Sfântului Gheorghe și pe preot stînd înaintea ei și închinîndu-se și săvîrșind în taină rugăciuni, a zis către prietenii săi în limba saracinilor: "Vedeți pe acest nebun, ce face? Se roagă la scîndură. Aduce-ți-mi un arc și o săgeată, să săgetez scîndura aceea". Și îndată i-au adus un arc, pe care el, stînd dinapoia tuturor, l-a încordat și a aruncat o săgeată asupra icoanei mucenicului; iar săgeata n-a zburat spre icoană, ci în sus și căzînd din înălțime, a lovit pe saracinul acela în mîna și i-a rănit-o.

Deci, a ieșit îndată afară, ducîndu-se acasă, durîndu-l mîna foarte și curgîndu-i mult sînge; apoi se umflase și striga suspinînd, fiind cuprins de o durere de moarte. Și avea în casa sa niște slujnice de credință creștinească, pe care chemîndu-le, le-a zis: "Am fost în biserica Sfântului vostru Gheorghe și am vrut să-i săgetez icoana lui, dar m-am săgetat pe mine, căci întorcîndu-se săgeata, mi-a rănit mîna și iată mor de nesuferită durere". Iar ele i-au zis: "Oare ți se pare că ai făcut bine, îndrăznind să lovești chipul sfîntului mucenic?" Zis-a saracinul: "Au doară are putere chipul acela, să mă facă astfel, precum sînt acum de bolnav?" Slujnicele au răspuns: "Noi sîntem neînvățate și nu putem să-ți răspundem, dar cheamă

un preot și acela îți va spune cele ce ne întrebăm pe noi". Barbarul a ascultat sfatul slujnicilor sale și a chemat pe preot și a zis: "Vreau să știu ce putere are scîndura aceea sau icoana, căreia te închini tu?" A răspuns preotul: "Eu nu mă închinăm scîndurii, ci Dumnezeului meu, Ziditorul tuturor, mă rugăm celui închipuit pe scîndură cu chipul Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, ca să fie mijlocitor pentru mine către Dumnezeu".

Zis-a barbarul: "Cine este Gheorghe, dacă nu este el Dumnezeul vostru?" Răspuns-a preotul: "Sfîntul Gheorghe nu este Dumnezeu, ci slugă a lui Dumnezeu și a Domnului nostru Iisus Hristos, care a fost asemenea om pămîntean ca și noi. El multe munci a răbdat de la păgînii care-l sileau să se lepede de Hristos, dar cu vitejie pe toate răbdîndu-le și bine săvîrșindu-și mărturisirea numelui lui Hristos, a luat dar de la Dumnezeu ca să facă semne și minuni; iar noi, iubindu-l pe el, cinștim icoana lui și, ca și cum am privi spre el, ne închinăm lui, îl cuprindem și-i sărutăm icoana, în același chip cum și tu faci după moartea părinților și fraților tăi; căci avînd îmbrăcămîntea lor înaintea ta, lacrimi și le săruți, ca și cum ai avea pe aceia înaintea ta. Deci, așa și noi socotim icoanele sfinților, nu ca pe niște dumnezei, să nu fie aceea, ci ca pe niște închipuiri ale slugilor lui Dumnezeu, care prin icoanele lor fac minuni, precum s-a întîmplat cu tine, cel ce ai îndrăznit a săgeta icoana sfîntului mucenic, ca să știi puterea lui și să fie și spre învățatura altora".

Acestea auzindu-le saracinul, a zis: "Ce voi face? Vezi mîna mea sîngerîndă, căci groaznică durere pătimesc și de moarte mă apropie". Zis-a lui preotul: "De voiești să fii viu și întreg, poruncește să aducă la tine chipul Sfîntului și Marelui Mucenic Gheorghe și-l pune pe patul tău; apoi o candelă plină cu untdelemn arzînd, să fie înaintea lui aprinsă toată noaptea, iar a doua zi luînd untdelemn din candelă, să ungi mîna ta cea bolnavă și atunci să crezi că te vei tămădui, și-ți va fi ție așa". Iar saracinul îndată a rugat pe preot, ca să-i aducă icoana Sfîntului Gheorghe, pe care primind-o cu bucurie, a făcut toate așa precum a învățat de la preot. A doua zi, după ce și-a uns mîna cu untdelemn din candelă, îndată i-a încetat durerea și i s-a tămăduit mîna.

De o minune ca aceea, mirîndu-se și veselindu-se barbarul acela, a întregat pe preot dacă avea ceva scris în cărțile sale despre Sfîntul Gheorghe. Iar preotul aducîndu-i viața și pătîmirea sfîntului, i-a citit-o și el cu luare aminte ascultînd, ținea în mîni icoana mucenicului, grăind către sfîntul cel închipuit pe icoană, ca și către un viu, zicîndu-i cu lacrimi: "O, Sfînte Gheorghe, tu, tînăr, însă cu minte ai fost, iar eu bătrîn, dar nebun. Tu de tînăr ești prieten a lui Dumnezeu, iar eu am îmbătrînit și sînt lipsit de Dumnezeu. Roagă pentru mine pe Dumnezeul tău, ca să fiu și eu robul Său". După aceea căzînd la picioarele preotului, îl ruga să-l învrednicească de Sfîntul Botez. Iar preotul nu voia pentru că se temea de saracini, însă văzîndu-i credința și rugămîntea lui cea cu dinadinsul, l-a botezat noaptea în taină, de frica saracinilor.

A doua zi, saracinul cel nou botezat a ieșit din casă și stînd în mijlocul cetății în văzul tuturor, cu multă îndrăzneală și cu mare glas, a început a propovădui pe Hristos, adevăratul Dumnezeu și blestema credința saracinilor. Și îndată s-a adunat la dînsul mulțime de saracini și umplîndu-se de mînie și de iuțime, au pornit asupra lui ca niște fiare sălbatice și cu săbiile l-au tăiat bucăți. Și așa în scurt timp și-a sfîrșit fapta cea bună a mărturisirii și a luat cununa muceniciei, ajutîndu-i rugăciunile Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

În insula Melitinei era o biserică a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, slăvită și mare. Locuitorii acelei insule aveau obiceiul ca în toți anii, la ziua pomenirii sfîntului, să se adune în biserica aceea, ca să serbeze praznicul mucenicului. De acest lucru aflînd agarenii din Crit (insula Creta), într-o clipă au năvălit asupra locului aceluia și cîți oameni au fost afară din biserică, apucînd să fugă, au scăpat din mîinile agarenilor; iar cîți s-au aflat în biserică, pe aceia prinzîndu-i și legîndu-i, i-au dus în robie.

A fost robit atunci și un tînăr oarecare de acolo și ducîndu-l în Creta, l-au dăruit voievodului agarenilor. Iar după ce a trecut un an, sosind praznicul sfîntului, părinții tînărului aceluia, deși erau lipsiți de fiul lor, însă nu și-au schimbat obiceiul, ca în toți anii să meargă la praznic în biserica mucenicului și să facă în casa lor masă îndestulată întru cinstea și pomenirea Sfîntului Gheorghe. Deci, cînd a început a așeza la ospăț pe cei chemați, maica tînărului robit s-a întors iar la biserică și s-a aruncat la pămînt, plîngînd și

rugînd pe sfîntul, ca să-l izbăvească pe fiul său din robie, precum știe el cu ajutorul său. Și a fost auzită de ajutorul cel grabnic. După ce și-a sfîrșit rugăciunile sale, acea femeie s-a întors la ospăț la cei chemați, iar bărbatul ei a chemat mai întîi numele Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe; apoi ajutorul și sprijinul sfîntului lăudînd, a început a cinsti pe cei chemați, stînd dregătorii pregătiți.

În acel ceas, fiul lor fiind scos de Sfîntul Gheorghe din robie, a stat înaintea lor ținînd în mîini un pahar cu vin, dîndu-l maicii sale. Pentru că în ceasul acela, stînd în Crit la masa voievodului agarenilor, turnase vinul în pahar și-l gătea să-l dea stăpînului lor; deodată, precum altădată Avacum, a fost răpit și a stat în Melitina cu paharul de vin în mînă. Văzîndu-l, toți cei ce ședeau și se ospătau la masă, s-au înspăimîntat și l-au întrebat unde a fost, de unde a venit și cum s-a aflat în mijlocul lor? Iar el le-a răspuns: "Am umplut acest pahar cu vin, ca să-l dau boierului și am fost răpit de un bărbat prealuminat, care era călare pe cal și m-a pus pe mine lîngă el. Deci cu o mînă am ținut paharul, iar cu alta mă țineam de brîul lui; și astfel mă aflu aici, precum mă vedeți". Acestea auzindu-le toți, s-au spăimîntat, minunîndu-se de acea slăvită minune. Apoi, sculîndu-se, au adus mulțumire lui Dumnezeu și plăcutului Său, Marelui Mucenic Gheorghe.

Despre o asemenea minune, zisă mai sus, ne spune și Cozma monahul, astfel: În zilele lui Vasile, împăratul grecesc, eu fiind tînăr, stăpînul meu, voievodul la care slujeam, a fost trimis de împărat la insula Cipru. După ce am ajuns, am auzit o minune a Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, care nu de mult o făcuse în biserica lui, la ziua praznicului. Căci spuneau locuitorii de acolo că fiul preotului, care slujea în biserica Sfîntului Gheorghe, a fost robit de saracini, și la praznicul Sfîntului Gheorghe s-a aflat lîngă tatăl său în biserică, la vremea Liturghiei. Deci voievodul, chemînd la sine pe preot și pe fiul lui, îl întreba cum a venit de la saracini? Iar tînărul a început a-i spune astfel:

"Precum Dumnezeu a voit, așa Sfîntul Gheorghe m-a liberat. Însă eu nu știu cum am venit, decît știu numai, că am fost robit acum trei ani de saracini. Că mă trimisese tatăl meu într-o corabie cu alți oameni pentru negoțătorie. Și năvălind asupra noastră saracini, pe toți ne-au robit și am fost dus de dînșii în Palestina, căci atunci Ierusalimul și toată Palestina erau stăpînite de saracini. Acolo am slujit, zicea tînărul, stăpînului meu trei ani. Și, iată, a optsprezecea zi este de cînd stăpînul meu mi-a poruncit să-i duc așternutul la baia cea de obște, vrînd să se spele acolo. Și spălîndu-se, mi-a zis: "Nu mi-ai adus dulceață și apă să beau?" Eu i-am răspuns: "Nu ți-am adus stăpîne". Iar el voia să mă prindă, ca să mă bată. Dar eu am scăpat și am alergat acasă la stăpîna mea și, luînd degrabă de la ea dulceață, mă întorceam spre baie la stăpîn. Și îmi era calea pe lîngă o curte creștinească, în care era o biserică și se săvîrșea în acel ceas dumnezeiasca Liturghie. Atunci am auzit, după întîia intrare, cîntîndu-se condacul Sfîntului Gheorghe, pentru că era praznicul lui. Auzind acea cîntare, am plîns și am zis: "Sfînte Mare Mucenice Gheorghe, oare n-a fost primită lui Dumnezeu și ție nici o suspinare a robului tău, adică a tatălui meu? Pentru ce ai trecut cu vederea lacrimile și rugăciunile lui, cele făcute de el pentru mine, în biserica ta, ca să mă fi izbăvit din această robie și pradă?"

Aceasta zicînd, alergam spre baie, și văzîndu-mă stăpînul meu plin de lacrimi, a început cu mînie a mă ocări și mi-a zis: "Toarnă!" Și am turnat în pahar dulceața, și mi-a zis stăpînul: "Toarnă!" Dacă am luat vasul să torn în pahar, am început a nu vedea pe stăpînul meu, zicînd ceva și am auzit cîntarea ce se cînta: "Unul Sfînt, Unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin!". Și m-am văzut în altar, iar pe tatăl meu ținînd Sfîntul Potir și zicînd către eclesiarh: "Dați-mi apă". Iar eu, stînd înaintea lui cu vasul, voiam să torn în Sfîntul Potir; pentru că, precum stăteam în baie înaintea saracinului, într-o mînă ținînd paharul cu dulceață, iar în alta, vasul din care turnam și deodată m-am aflat în Altar stînd înaintea tatălui meu pe cînd el slujea. Iar tatăl meu căutînd spre mine, a zis către eclesiarh: "Cine este acest tînăr?" Acesta a zis cu mirare: "Nu știm cine este acesta și de unde vine". Și eram cu părul ras și cu hainele saracinești. Apoi am zis către tatăl meu: "Oare nu mă recunoști pe mine, tată? Eu sînt fiul tău!" Și a zis către mine tatăl: "Dar acest vas și paharul pentru ce le ai în mîinile tale și ce este în ele?" Și am zis: "Aceasta este dulceață, pentru că fiind eu în baie cu stăpînul, aproape de Ierusalim, cînd voiam să-i dau lui băutura aceasta, îndată m-am aflat în biserică".

Iar tatăl meu s-a cutremurat de spaimă, și puțin a fost, că n-a scăpat din mâini Sfântul Potir, pe care îl ținea. Iar eu am lăsat jos paharul și vasul și am zis: "Nu te tulbura, părinte, ci sfârșește-ți slujba". Apoi, punând tatăl meu Potirul pe Sfântul Prestol și, ridicându-și mâinile, a dat laudă lui Dumnezeu și a preamărit pe Sfântul Gheorghe. Iar paharul pe care l-a lăsat pe marmură nu s-a stricat, nici nu s-a vărsat, asemenea și vasul celălalt. Și sfârșind tatăl meu slujba, m-a cuprins și m-a sărutat cu lacrimi și am mers acasă. Apoi, auzind de mine toate rudele și prietenii noștri, s-au adunat la noi. Și, văzându-mă, s-au bucurat și au preamărit pe Dumnezeu și pe Sfântul Gheorghe, robul Lui, care m-a izbăvit de la saracini în clipeala ochilor".

O povestire ca aceea a fiului preotului, auzind-o voievodul și toți cei împreună cu dînsul, foarte mult au preamărit pe Dumnezeu și pe Sfântul Gheorghe. Și dîndu-i și tatălui său daruri mari, i-au liberat.

Asemenea acestor minuni mai sus-zise ale Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, se află și această minune: În părțile Paflagoniei, în cetatea Amastrida era un bărbat, anume Leontie și soția lui Teofana, și amîndoi aveau mare credință și osîrdie către Sfântul Marele Mucenic Gheorghe și năzuiau totdeauna la biserica lui, care era nu departe de acolo, lîngă rîul ce se numea Partenos. După numirea rîului aceuia, biserica aceea a mucenicului se numea "Partenia". Pe acea biserică, cei doi soți au împodobit-o din averile lor cu toată bunacuvîință, din dragostea lor către Sfântul Gheorghe, pe care îl aveau peste averile lor purtător de grijă, păzitor și apărător. De aceea, în toți anii săvîrșeau pomenirea mucenicului cu cinste și cu cucernicie, făcînd milostenii multe și masă îndestulată săracilor, scăpătaților, străinilor, rudeniilor și prietenilor. Aceia aveau un fiu, căruia îi dăduseră numele Gheorghe, pentru ca să aibă pomenirea mucenicului totdeauna în minte și pe limbă cu dragoste.

În zilele acelea împărăția la greci, Constantin al VIII-lea, care a fost fiul împăratului Leon cel înțelept. Și au ridicat război bulgarii cu grecii, pentru că bulgarii, ungurii și cu tătarii, năvălind asupra părților grecești, le pustiau, prădîndu-le și a fost nevoie ca oastea grecească să se adune în cete. Iar de vreme ce Leontie era locuitor al cetății Amastridei în Paflagonia, din rînduiala ostășească, îi porunca și lui să iasă la război. Însă Leontie acum era bătrîn, iar fiul Gheorghe era în vîrstă de bărbat; deci, a socotit ca în locul său să-și trimită fiul la oaste. Și luîndu-l pe el Leontie și Teofana, l-au dus mai întîi în biserica mai sus-zisă și, rugîndu-se înaintea icoanei mucenicului, au zis: "Ție, o, Sfinte Mare Mucenice Gheorghe, îți încredințăm pe fiul nostru cel unul-născut și iubit, pe care cu numele tău l-am numit, pe tine iubindu-te; deci, tu să-i fii povățuitor în cale și păzitor în război și să-l întorci la noi întreg și sănătos, ca rodul credinței noastre celei către tine, prin a Ta facere de bine luîndu-l, cu multe faceri de bine să preamărim totdeauna a ta purtare de grijă și apărare pentru noi".

Așa rugîndu-se, au liberat pe fiu la ceata oștirii grecești. Iar cînd s-a făcut război cu vrăjmașii, mai întîi grecii au biruit pe bulgari, iar după aceea, îndreptîndu-se bulgarii au început a birui pe greci, căci așa a lăsat Dumnezeu pentru păcat. Și s-a făcut măcel mare și a căzut puterea grecească în ascuțișul sabiei vrăjmașilor, încît abia a scăpat cineva de la acel război.

În acea vreme Gheorghe fiul lui Leontie, fiind prins viu de un bulgar oarecare, s-a păzit cu rugăciunile sfîntului de la moarte. Văzîndu-l bulgarul tînăr și frumos la față, l-a cruțat și l-a dus la pămîntul lui, unde Gheorghe slujea aceuia ca un rob. Iar Leontie și Teofana, auzind de biruirea taberilor grecești și văzînd că nu s-a întors fiul lor, plîngeau și se tînguiau cu nemîngîiere, socotind că este ucis la război; și căzînd la icoana Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, în biserica lui strigau: "Oare într-o nădejde ca aceasta, mucenice al lui Hristos, ți-am încredințat pe fiul nostru cel iubit, ca să fie mîncare păsărilor cerului și fiarelor pămîntului? Oare așa ai auzit rugăciunile și suspinurile noastre? Dacă pentru noi cei ce am îmbătrînit nu ți-a fost milă, apoi cel puțin pentru tinerețile cele înflorite ale aceuia să te fi milostivit. Pentru ce ai trecut cu vederea pe a noastră ticăloșie, plăcutule al lui Dumnezeu?"

Acestea și cele asemenea cu acestea grăindu-le, cu negrăită tînguire și strigare cîtăva vreme, la toți cei ce erau acolo, i-a pornit spre lacrimi, iar mai cu seamă maica plîngea neîncetat cu amară tînguire. Și a fost acea biruință asupra grecilor în luna lui August; dar trecînd toamna și iarna, a sosit luna aprilie și praznicul Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe. Atunci Leontie cu soția sa, deși își pierduseră orice

nădejde, crezînd că fiul lor a căzut de sabie la război, n-au încetat rugăciunile către sfîntul mucenic și, după obicei, au pregătit, precum se cădea, masă îndestulată. Iar după săvîrșirea slujbelor bisericești, au luat la sine mulți oaspeți și săraci, care toți fiind așezați la masă și ospătîndu-se, de nimic nu le era vorba decît numai de Gheorghe, fiul lor, care nu se întorsese de la război.

Deci, părinții s-au pornit a plînge, iar oaspeții îi mîngîiau și mai ales pe maica care se tînguia. Iar fiul său Gheorghe, fiind în robie, avea la stăpînul său slujba bucătăriei și în aceeași zi, fierbînd bucate, își aduse aminte de casa părinților săi și de prăznuirea lor, apoi de rudenii, de prieteni și de vecini și zicea în mîntea sa: "Acum în casa părinților mei, ce fel de mese sînt? Cine sînt acei care se ostenesc? Ce fel de pomenire au pentru mine? Oare viu mă vor socoti că sînt, sau mort?" Zicînd acestea se tînguia amar.

Apoi a sosit vremea să prînzească stăpînul lui și trebuia ca singur Gheorghe să ducă mîncarea cu ulcica, înaintea stăpînului său. Deci, ștergîndu-se de lacrimi, a luat de la foc ulcica fierbînd și o ducea. Și îndată s-a aflat în casa părinților săi, înaintea feții tuturor celor ce se ospătau. O, ce minune! S-au spăimîntat toți văzînd deodată pe fiul lui Leontie, anume Gheorghe, stîndu-le înainte și fierbîndu-i ulcica în mînă. Iar părinții lui credeau că văd o nălucire. Dar dacă s-au convins că este adevărat, iar nu nălucire, s-au repezit la dînsul cu bucurie și căzînd pe grumajii lui, îl cuprindeau și-l sărutau, plîngînd de nemăsurată și nenădăjduită bucurie. Asemenea și toți cei ce erau acolo plîngeau de bucurie.

Și fiind întrebat Gheorghe, cum a rămas viu de la război, unde a fost și cum a venit la dînșii, el le-a spus toate cu amănuntul. Iar pentru a sa răpire din robie, le-a spus astfel: "În acest ceas slujeam în bucătăria stăpînului meu și aveam poruncă ca să-i aduc ulcica cu mîncarea aceea, pe care luînd-o, o duceam la masă. Dar pășind eu pe cîteva trepte spre foișorul în care stăpînul meu ospăta, deodată am văzut un ostaș călare pe cal, strălucind cu negrăită lumină, care m-a luat cu ulcica aceasta și nu știu cum m-a adus aici înaintea voastră.

Auzind toți aceasta, și mai ales părinții lui, au dat mare mulțumire lui Dumnezeu și Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe. Și au gustat apoi toți din mîncarea aceea și s-a făcut altă minune; căci cu cît gustau din ulcica aceea, cu atît într-însa se înmulțea mîncarea; și era ulcica mică, cît să mănînce un om, iar cei ce mînceau erau foarte mulți și toți au mîncat din destul, lăudînd pe Dumnezeu și zicînd: "Iată că Sfîntul Marele Mucenic Gheorghe, ne-a trimis la praznicul său hrană aleasă de la bulgari". După aceasta a dat ulcica la biserica Sfîntului Marelui Mucenic, cu multe mulțumiri și jertfe. Și se păstra ulcica aceea între sfintele vase ale bisericii, în pomenirea acelei preasfinte minuni a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

Acea biserică a Sfîntului Gheorghe din vremea cea de demult a fost mică și învechită și acum era să cadă, nefiind cine să zidească alta nouă, sau pe cea veche să o dreagă și să o înnoiască. Însă aceasta era din lipsa locuitorilor celor de acolo și așa biserica aceea, nefiind îngrijită, s-a pustiit, și s-a întîmplat într-însa o minune ca aceasta: niște copii adunîndu-se acolo, se jucau; și era între dînșii un copil totdeauna biruit și ocărit de ceilalți. Dar supărîndu-se copilul de ocările cele multe și-a întors ochii spre biserica Sfîntului Gheorghe și a zis: "Sfinte Gheorghe, ajută-mi, ca să biruiesc și îți voi aduce în biserică o plăcintă frumoasă". Și îndată copilul acela a biruit pe ceilalți copii la jocurile lor cele copilărești și încă nu odată sau de două ori, ci de multe ori a făcut aceasta, mai mult decît ceilalți.

Deci, ducîndu-se la maica sa, i-a spus că a făgăduit sfîntului să dăruiască o plăcintă și o cerea de la dînsa, ca să-și îplinească făgăduința sa către Sfîntul Gheorghe. Iar maica iubitoare de fiu și mai ales către mucenic, a îndeplinit rugămîntea copilului și i-a dat o plăcintă bună și caldă, iar el, ducînd-o în biserică, a pus-o înaintea Altarului și, închinîndu-se, s-a dus. Apoi, în acea vreme, trecînd pe acolo patru neguțători, au intrat în biserică, să se închine Sfîntului Gheorghe și au aflat plăcinta bună, că era caldă și cu aburi bine mirositori. Și au zis în sine neguțătorii: "De aceasta nu are trebuință sfîntul, s-o mîncăm noi și în locul ei să punem tămîie". Iar după ce au mîncat-o, vrînd să iasă din biserică, nu nimereau ușile bisericii, pentru că li se păreau că e zid și nu puteau să iasă. Deci au pus cîte un ban de argint dar n-au ieșit; apoi au pus toți un galben și s-au rugat sfîntului ca să-i lase să iasă și n-au putut, fiind cuprinși de orbire. Apoi toți cei patru au pus cîte un galben și s-au rugat cu căldură; și astfel li s-a dat ieșirea, pentru că au găsit ușile bisericii deschise și au ieșit fără să-i oprească.

Acei galbeni și bani de argint au fost începutul adunării banilor, ca să se înnoiască biserica aceea. Pentru că a străbătut știrea despre acea minune în toată partea aceea și mulți oameni dreptcredincioși dînd de la ei mult aur și argint, au zidit o biserică nouă și mare de piatră, au înfrumusețat-o cu podoabe și au îndestulat-o cu lucrurile cele de trebuință. Și se săvîrșeau în acea biserică minuni preaslăvite, întru slava lui Hristos Dumnezeu și întru lauda Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe.

Să se scrie și această minune a Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, despre un tînăr ce era mușcat de un șarpe veninos. Căci unul din monahii cei plăcuți lui Dumnezeu, anume Gheorghe, avînd ajutor pe Sfîntul Mare Mucenic de un nume cu el, ne-a povestit cele ce urmează: Ducîndu-mă pe calea spre munte, avînd în mîini o cruce, m-a întîmpinat un monah bătrîn și, luînd de la mine crucea, se ducea înainte. Și mergînd puțin, s-a abătut din cale pe o cărare, iar eu mergeam în urma lui. Și iată o turmă de oi, iar tînărul care era păstor zăcea jos mușcat de șarpe. Era în apropiere un izvor și starețul mi-a zis: "Scoate apă și să udăm crucea". Făcînd aceasta și deschizînd gura tînărului, i-am turnat apă, ce era vărsată pe cruce, iar starețul i-a zis: "În numele Preasfintei Treimi, să te vindece, robul lui Dumnezeu, Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe". Și, întorcîndu-se, tînărul a vărsat dintr-însul niște venin purtător de moarte și s-a sculat. Iar starețul i-a zis: "Spune-mi, cum te-ai jurat ieri către văduva aceea săracă, pe a cărei oaie, care ți-a dat-o s-o paști, ai vîndut-o cu trei arginți și tu i-ai spus că a mîncat-o lupul?" Tînărul a zis: "Adevărat, părinte, așa este; dar tu cum de ai știut?"

Starețul a răspuns: "Șezînd eu în chilia mea, a venit la mine un bărbat pe un cal alb și mi-a zis: "Sofronie, scoală-te și du-te degrabă la izvorul care este de-a dreapta ta, spre miazăzi, unde vei găsi un tînăr mușcat de șarpe. Vei întîmpina acolo pe un monah purtînd o Cruce în mînă, săpată în lemn și, luînd Crucea aceea, să torni pe ea apă și să dai tînărului aceluia mușcat de șarpe să bea din apa aceea, zicîndu-i astfel: "În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, te vindecă pe tine robul lui Dumnezeu, Mucenicul Gheorghe". Și să-i zici să nu se jure mai mult pe numele lui Dumnezeu, nici pe numele sfinților Lui, nici să facă cuiva strîmbătate și să dea oaia văduvei celei sărace, ca să nu-i fie ceva și mai rău"".

După ce a auzit aceasta de la acel bătrîn, tînărul a căzut la picioarele lui, zicînd: "Iartă-mă, părinte, că așa este; am vîndut oaia acelei femei pe trei arginți și ieri am amăgit-o, zicînd că a mîncat-o lupul. Iar femeia mi-a zis: "Oare acesta este adevărul sau este minciună?" Eu i-am răspuns: "Așa este, mă jur, pe Dumnezeu Cel adevărat!" Și femeia a zis: "Tu nu mă știi că sînt săracă? Cum voiești, așa să faci; dar va cere-o de la tine Dumnezeu și Sfîntul Gheorghe; căci am făgăduit acea oaie pentru praznicul Sfîntului Gheorghe, să o dau de mîncare la săraci". Deci, eu - zice tînărul - am greșit, și rog a ta iubire de Dumnezeu, părinte, roagă-te pentru mine lui Dumnezeu și Sfîntului Gheorghe, ca să mi se ierte păcatul acela, căci voi da acelei femei trei berbeci de ziua Sfîntului Gheorghe și în toată viața mea, pentru praznicul acestui sfînt, voi da zeciuală la săraci din turma pe care o pasc".

Și astfel, tînărul care s-a tămăduit, cerînd rugăciune și iertare de la fericitul stareț Sofronie, s-a dus la locul său, mulțumind lui Dumnezeu și plăcutului Său, Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe".

Dar nu se cuvine a tăcea și acea vestită minune despre uciderea balaurului, pe care a făcut-o Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, aproape de Palestina, patria sa, în părțile Sirofiniciei, lîngă cetatea Viritului, peste marea cea mare a Siriei, nu departe de cetatea Lida, unde s-a îngropat trupul Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe; pentru care au fost zugrăvite diferite icoane din vechime de cei vrednici de credință zugrăvi ai pămîntului Palestinei, despre acea minune ce se pomenește. La cei ce călătoresc în Palestina, este arătat locul acelei minuni, care s-a făcut astfel:

Era lîngă cetatea Viritului, spre muntele Libanului, un lac foarte mare, în care era un balaur înfricoșător și ucigător, care, ieșind din lac, pe mulți oameni îi apuca și-i pierdea, mîncîndu-i. Și de multe ori oamenii, înarmîndu-se spre uciderea lui, erau goniți și uciși, căci balaurul apropiindu-se de zidurile cetății, cu suflarea sa cea pierzătoare, umplea văzduhul de venin purtător de moarte; încît mulți se vătămau și mureau. Și era necaz și mîhnire, strigare și plîngere mare neîncetată în acea cetate, în care oamenii erau necredincioși cu însuși împăratul, stăpînitorul lor, fiind toți închinători la idoli.

Deci, într-una din zile, adunându-se oamenii acelei cetăți, au mers la împăratul lor și i-au zis: "Ce să facem, că pierim de balaurul acesta?" Iar el le-a răspuns: "Ceea ce îmi vor descoperi zeii, aceea vă voi spune". Și prin descoperirea diavolilor, care locuiau în idolii pierzători de suflete omenești, un sfat ca acesta le-a dat: "De nu vor voi să piară toți, să dea în fiecare zi la rînd și cu sorți, fiecare pe copiii lor, fecior sau fată, spre mîncare aceluia balaur". Și a zis împăratul: "Dacă va veni rîndul pînă la mine, apoi și eu, deși am numai o fiică, și pe aceea o voi da". Și au primit acel sfat împărătesc, dar mai ales diavolesc, oamenii aceia, și astfel hotărînd, făceau după sfatul și după rînduiala aceea. Și își dădeau toți cetățenii mari și mici pe copiii lor balaurului, în fiecare zi spre mîncare, punînd pe malul aceluia lac pe fiii și fiicele lor, cîte unul, înfrumusețîndu-i cu bună podoabă, deși le era jale și plîngeau foarte mult pentru ei. Iar balaurul acela ieșind, îi apuca și-i mîncă.

După ce a înconjurat rîndul pe toți oamenii cetății aceleia, au mers la împărat și i-au zis: "Iată, împărate, noi toți, după sfatul și după hotărîrea ta, am dat pe copiii noștri balaurului. Dar acum s-a sfîrșit rîndul. Deci, ce ne mai poruncești să facem?" Răspuns-a împăratul: "Voi da și eu pe singura mea fiică pe care o am, iar după aceea ce ne vor descoperi iarăși zeii, eu vă voi spune". Deci, chemînd împăratul pe fiica sa, i-a poruncit să se împodobească cu bunăcuviință, cu toate că îi era jale de ea și a plîns foarte mult cu toată casa sa. Însă, neputînd să strice hotărîrea aceea, ca și cum ar fi fost dumnezeiască, după descoperirea diavolilor, pentru jertfa lor legiuită a hotărît să o dea pe ea la balaur, ca pe o jertfă zeului iadului; iar el cu ai săi, privind din înălțimea palatului, cu ochii plini de lacrimi o petreceau. Iar fecioara, fiind pusă pe malul lacului la locul obișnuit, unde se dădea balaurului jertfă, stătea acolo tînguindu-se și așteptînd să iasă balaurul din lac și să o mînce.

Însă, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce voiește ca toți să se mîntuiască și cetatea aceea voind să o izbăvească de pierzarea trupească și de cea sufletească, a sosit acolo Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, ostașul Împăratului ceresc, care avea sulița în mîini. Și văzînd pe cea fecioară stînd pe mal și foarte mult plîngînd, a întreat-o: "Pentru ce stai aici și plîngi așa?" Iar ea a zis lui: "Bunule voinice, fugi degrabă de aici cu calul tău, ca să nu mori împreună cu mine!" Iar sfîntul a grăit către ea: "Nu te teme, fecioară, ci spune-mi mie, ce aștepti, și de ce privește la tine poporul de departe?" Zis-a către el fecioara: "O, alesule tînăr, te văd viteaz și voinic, dar pentru ce dorești să mori împreună cu mine? Fugi degrabă de la locul acesta". Iar sfîntul i-a zis: "Nu mă voi duce, pînă nu-mi vei spune adevărul. Pentru ce zăbovești aici plîngînd, și pe cine aștepti?" Deci, i-a spus lui fecioara toate pe rînd, despre balaur și despre sine. Și a zis către ea Sfîntul Gheorghe: "Nu te teme, fecioară, că eu în numele Domnului Dumnezeuului meu Cel adevărat te voi izbăvi de balaur". Iar ea a răspuns: "Bunule voinice, nu dori să pieri cu mine, ci fugi și te izbăvește de moartea cea amară! Ajută-mi mie, să mor singură aici, căci nici pe mine nu mă vei izbăvi de înghițirea balaurului, dar și tu vei pieri".

Acestea grăindu-le fecioara către dînsul, acel balaur înfricoșat s-a arătat ieșind din lac și se apropia la obișnuita lui mîncare. Pe acesta văzîndu-l fecioara a strigat cu mare glas, zicînd: "Fugi, omule, iată că balaurul vine!" Iar Sfîntul Gheorghe s-a însemnat cu semnul Crucii și chema pe Domnul, zicînd: "În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh", și s-a repezit cu sulița asupra balaurului. Deci învîrtind sulița, l-a lovit pe acela în gîtlej și, ră-nindu-l, l-a culcat la pămînt, iar calul călca pe balaur cu picioarele. După aceea Sfîntul Gheorghe a poruncit fecioarei, să lege pe balaur cu brîul și să-l ducă în cetate ca pe un cîine. Iar poporul privind cu mirare la aceea și văzînd pe balaur fiind dus de fecioară, a început a fugi de frică. Apoi Sfîntul Gheorghe a zis către dîșii: "Nu vă temeți, ci nădărduiți spre Domnul nostru Iisus Hristos și credeți în El, căci El m-a trimis la voi ca să vă izbăvesc de balaur!" Și a ucis Sfîntul Gheorghe pe balaurul acela cu sabia în mijlocul cetății. Apoi oamenii, trăgîndu-i trupul afară din cetate, l-au ars cu foc.

Atunci împăratul cetății aceleia și tot poporul au crezut în Hristos și au primit Sfîntul Botez. Și erau cei botezați douăzeci și cinci de mii de bărbați, afară de femei și de copii. În acel loc, după aceea, s-a zidit o biserică mare și preafrumoasă, în numele Prea-sfîntei Fecioare Născătoare de Dumnezeu și întru cinstirea Sfîntului purtătorului de biruință Marele Mucenic Gheorghe, căci, precum a izbăvit el pe fecioara aceea de balaurul cel văzut, așa păzește fără prihană Biserica lui Hristos și pe tot sufletul cel dreptcredincios, cu ajutorul său, de cel nevăzut balaur din adîncul iadului și de păcat, ca de un șarpe purtător de moarte.

Aici s-a mai făcut și o altă minune. Căci în acea vreme când s-a sfințit biserica cea zidită în cinstea Sfântului purtătorului de biruință Gheorghe, atunci, ca semn al dumnezeiescului dar ce s-a vărsat acolo, a izvorât din altar apă vie, care tămăduia toate bolile celor ce năzuiau cu credință, spre slava lui Hristos, Care este izvorul vieții, Împăratul slavei, Dumnezeu în Treime, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, lăudat între sfinții Săi în veci. Amin.

Sfantul Mucenic Sava Stratilat impreuna cu cei saptezeci de ostasi (24 aprilie)

Acest Sfânt Mucenic Sava a fost pe vremea lui Aurelian împăratul Romei, și avea dregătoria de stratilat, adică de voievod, fiind de neam got. Și era credincios și plăcut rob al împăratului ceresc, Domnului nostru Iisus Hristos, și cerceta pe cei ce pătimeau în temnițe pentru Hristos, slujind acelora din averile sale, întărin-du-i la răbdare și îndemnându-i la nevoința cea fără de frică. Și avea viață atât de îmbunătățită, încât pentru curăția și pustnicia sa a luat putere asupra diavolilor și izgonea din oameni duhurile cele necurate.

Deci, fiind clevetit la împărat că este creștin și ducându-l înaintea împăratului, a mărturisit pe Hristos cu îndrăzneală, iar brâul cel ostășesc l-a aruncat, lepădând și dregătoria cea de voievod, arătându-se gata la toate muncile pentru Hristos. Deci, mai întâi l-au spânzurat și l-au bătut, și cu făclii l-au ars, apoi l-au aruncat într-o căldare fiartă cu smoală, dar a ieșit din căldare cu puterea lui Dumnezeu cea nevăzută, care îl păzea pe el întreg și nevătămat. O minune ca aceasta văzând-o cei șaptezeci de ostași, au crezut în Hristos și cu mare glas l-au mărturisit pe Acela. Atunci îndată, după porunca tiranului, i-au tăiat pe toți și au luat cunună mucenicească din dreapta lui Hristos. Iar Sfântul Sava, fiind aruncat în temniță, s-a învrednicit vedeniei și întăririi celei dumnezeiești. Pentru că, rugându-se el la miezul nopții, i s-a arătat Hristos, strălucind cu lumina slavei Sale și poruncindu-i să nu se teamă, ci să îndrăznească. Deci, scoțându-l la a doua cercetare și în multe feluri silindu-l spre închinarea la idoli, uneori cu amăgiri, iar alteori cu îngroziri și cu chinuri cumplite, el nu s-a supus și l-au aruncat în râu. Și murind prin înecare, a ajuns la limanul cel neînviforat, întru împărăția lui Hristos. Amin.

Cuvioasa Elisabeta, facatoarea de minuni (24 aprilie)

Cuvioasa Elisabeta a fost aleasă din pântecul maicii sale la slujba lui Hristos Dumnezeu. Vestea nașterii sale s-a făcut prin dumnezeiască descoperire maicii ei, mai înainte înștiințându-o că prunca ce se va naște dintr-însa va fi vas ales al Sfântului Duh. Deci, din copilărie s-a dat la slujba lui Dumnezeu și s-a făcut mireasă lui Hristos, Mirele Cel fără de moarte; și slujea în rânduiala îngerească, în ceata de fecioare, adică de călugărițe, obosindu-și trupul cu post și osteneli. Și a luat dar de a tămădui bolile, nu numai pe cele trupești, ci și pe cele sufletești. Cu rugăciunea tămăduia toate bolile trupești, iar cu cuvintele și cu sfaturile de Dumnezeu insuflate, vindeca sufletele omenești, povățuindu-le spre pocăință și spre toată fapta bună.

Imbrăcămintea ei era numai o haină de păr aspră și degera trupul ei de frig; însă duhul ei ardea totdeauna cu văpaia dragostei dumnezeiești. Și fiind pusă egumenă surorilor, a arătat mare silință, îngrijind de mântuirea acelora. Înfrânarea ei era fără de măsură, căci mulți ani a petrecut nemâncând pâine, ci hrănindu-se numai cu verdețuri și cu legume, iar untdelemn și vin n-a gustat niciodată în toată vremea vieții sale. De multe ori petrecea în post câte patruzeci de zile, ca Marele Moise, negustând nimic. Trei ani, urmând smereniei vameșului, nu și-a ridicat ochii cei trupești spre cer; iar cu cei sufletești totdeauna privea spre Dumnezeu, Care este întru cei de sus, și pe Acela pe scaun înalt și preainălțat, înconjurat de Serafimi, prin dumnezeiasca gândire ca prin oglindă îl vedea și nu-și lipea mintea de cele pământești. Iar

când, după obicei, înălța rugăciunile cele de miezul nopții în singurătate, era strălucită și luminată de sus cu lumină cerească.

Încă a fost și făcătoare de minuni. Pe un balaur cumplit l-a omorât cu rugăciunea, pe o femeie, căreia de mulți ani îi curgea sânge, a tămăduit-o; duhuri necurate a gonit din oameni și multe alte minuni a făcut, nu numai în viață, ci și după moarte. Iar după fericitul ei sfârșit, mormântul ei făcea minuni, dând tămăduiri bolnavilor; căci până și prin praful cel luat de pe moaștele ei dăruia vedere orbilor, ca să se slăvească pentru dânsa Hristos, Dumnezeu nostru, Cel preamărit întru sfinții Săi. Amin.

Sfintii Mucenici Evsevie, Neon, Leontie, Longhin si cei impreuna cu dansii (24 aprilie)

După sfârșitul Sfântului slăvitului Mare Mucenic Gheorghe, a poruncit Dioclețian împăratul, ca, pretutindeni, pe creștinii cei ce erau găsiți, iar mai ales pe cei ținuți în legături, să-i silească prin felurite munci la închinarea de idoli, și pe cei ce se vor supune să-i lase liberi, iar pe cei ce nu se vor supune să-i dea morții. În acea vreme acești sfinți mucenici: Evsevie, Neon, Leontie, Longhin și ceilalți împreună cu dâșii, ca la patruzeci, erau în temniță, pentru că, văzând minunile care se făceau de Sfântul Gheorghe, au crezut în Hristos și l-au mărturisit înaintea tuturor cu îndrăzneală. Pentru aceasta i-au prins, i-au legat și i-au închis în temniță. Apoi, fiind scoși la cercetare înaintea tiranului, nu s-au lepădat de Hristos și pe zeii neamurilor i-au ocărât. De aceea i-au dezbrăcat, i-au întins, i-au bătut, i-au spânzurat și i-au strujit, până ce a căzut carnea de pe trupurile lor, încât cele dinăuntrul lor se vedeau. La sfârșit le-au tăiat sfințele lor capete și printr-un sfârșit ca acesta au luat împărăția Cerească.

Sfintii Mucenici Pasicrat si Valentin (24 aprilie)

Pasicrat și Valentin, mucenicii lui Hristos, erau din Rodostol, cetatea Misiei, ostași creștini pe lângă ighemonul aceluia loc, numit Avsolan. Și văzând pe oameni cuprinși de înșelăciunea idolească și închinându-se diavolilor, după porunca stăpânilor - căci mulți din creștini temându-se de torturi, fugeau și se ascundeau -, ei pe față și cu îndrăzneală au mărturisit că sunt creștini și pe Unul adevăratul Dumnezeu preamărindu-L, au blestemat pe idolii cei fără de suflet. Deci i-au prins închinătorii la idoli și, ducându-i la judecată, îi sileau să aducă tămâie idolilor. Și era acolo idolul lui Apolon, la care alergând, Sfântul Pasicrat l-a scuipat în față și a zis: „Astfel de cinste se cuvine acestui zeu". Pentru aceasta cu grele lanțuri de fier l-au legat și l-au aruncat în temniță. Dar cu acele lanțuri se împodobește ostașul lui Hristos, ca și cu niște podoabe de aur împărătești, bucurându-se că s-a învrednicit a purta unele ca acestea pentru Hristos. Și a fost adus cu el și Valentin. Și iarăși i-au pus pe amândoi la judecată înaintea ighemonului.

Și a mers acolo și fratele lui Pasicrat, cu numele Papian, care era creștin, dar temându-se de munci, a jertfit idolilor. Acela cu lacrimi ruga pe Pasicrat, fratele său, ca să aducă tămâie idolului, precum a adus și el, și să se facă pentru o vreme că ar fi închinător la idoli, ca așa să se poată izbăvi de muncile cele cumplite. Dar Sfântul Pasicrat l-a izgonit de la el și l-a numit nevrednic neamului său, deoarece s-a depărtat de la credința în Hristos. Apoi, singur alergând la capiște, și-a băgat mâna în foc și a zis către ighemon: „Acest trup muritor, precum vezi, se arde cu foc; iar sufletul, fiind fără de moarte, nu are grijă de aceste munci văzute". Și fiind întrebat de ighemon și Sfântul Valentin, tot unele ca acestea a zis, arătându-se gata pentru Hristos la toate muncile. Deci pe amândoi i-a condamnat la tăiere.

Și pe când slujitorii călăului duceau pe sfinți la moarte afară din cetate, maica lui Pasicrat mergea după dâșii și-l sfătuia, ca o maică pe fiul său, să se apropie de moarte fără frică; căci se temea ca dânsul să nu

se înfricoșeze, fiindcă era tânăr; și așa le-au tăiat capetele sfinților. Și era Sfântul Pasicrat de douăzeci și doi de ani, iar Valentin de treizeci. Iar maica cu bucurie și veselie luându-le trupurile, le-a îngropat cu cinste, slăvind pe Hristos Dumnezeu.

Cuviosul Toma Monahul (24 aprilie)

Sfântul Toma a fost monah la una din mănăstirile Siriei și era trimis la slujbă în Antiohia, pentru că cele de trebuință mănăstirii se câștigau acolo, fiindcă era aproape și un sat mănăstiresc. Deci, mergând acest stareț în cetate, se prefăcea că este nebun, iar oarecare dregător bisericesc, cu numele Anastasie, l-a lovit peste obraz, căci îl supăra cerând milostenie pentru mănăstirea sa. Și au început cei ce se aflau acolo a se mânia asupra lui Anastasie, căci a dat palme starețului. Iar fericitul Toma a zis proorocește către dânsul: „De acum nici eu nu voi mai lua ceva de la Anastasie, nici Anastasie nu va mai putea să dea ceva”. Și s-au împlinit amândouă în acest chip: Anastasie după o zi a murit, iar fericitul Toma întorcându-se de la cetate spre mănăstirea sa, s-a odihnit în bolnița care era înaintea cetății, în Dafni, lângă biserica Sfintei Eufimie. Și acolo îmbolnăvinduse, a trecut la viața cea fără de moarte și a fost îngropat în locul unde se îngropau străinii.

Iar a doua zi, murind o femeie oarecare străină, au îngropat-o deasupra starețului, în al doilea ceas din zi; iar în al șaselea ceas, pământul a aruncat afară pe femeie și s-au minunat foarte. Iar după ce s-a înserat, au îngropat-o în același mormânt; dar în cealaltă zi au găsit-o iarăși aruncată din mormânt și atunci i-au luat trupul și l-au îngropat în alt loc. Apoi, trecând câteva zile, au îngropat altă femeie deasupra părintelui Toma, pentru că locuitorii nu cunoșteau locul aceluia și că starețul cel odihnit întru Domnul nu suferă să fie îngropată o femeie deasupra lui. Iar după ce pământul a aruncat afară și pe acea femeie, atunci au unoscuit că starețul nu voiește să se îngroape cineva deasupra moaștelor lui.

Deci s-au dus și au spus patriarhului Domnin despre lucrul acesta. Iar patriarhul a poruncit ca toți cetățenii să iasă la Dafni cu lumânări aprinse și cu cântări, să ia moaștele sfântului, să le aducă în cetate și să le pună în aceeași gropniță în care zăceau multe trupuri ale sfinților mucenici. Și a făcut deasupra lor o biserică mică și se dădeau multe tămăduiri bolnavilor de la moaștele cuviosului. Iar molima ce a fost în Antiohia a încetat cu rugăciunile Cuviosului Toma. Pentru aceasta antiohienii au hotărât ca în tot anul să săvârșească pomenirea lui cu praznic, lăudând pe Hristos Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Sfantul Ierarh Iorest Marturisorul, Mitropolit al Transilvaniei (t 1657) (24 aprilie)

Sfântul Ierarh Iorest era fiu de țărani din Transilvania. Iubind din copilărie pe Hristos, s-a făcut călugăr în obștea Mănăstirii Putna, schimbându-și numele din Ilie în Iorest. Apoi, urmând școala duhovnicească din această lavră, a ajuns monah iscusit, bun caligraf și zugrav de icoane. Era încă foarte râvnitor la slujba bisericii și la păzirea sfintei credințe ortodoxe. Pentru curăția inimii sale, egumenul mănăstirii l-a făcut ieromonah, și era cuviosul Iorest ca o făclie aprinsă în obștea părinților, săvârșind tele sfinte cu frică de Dumnezeu și mângâind poporul cu alese învățături creștinești.

Vestea despre așezarea lui duhovnicească a ajuns până la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, răposând mitropolitul Ghenadie al Ardealului în toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu a fost ales părinte și întaistătător al Bisericii Transilvaniei cuviosul Iorest de la Putna. După ce primi hirotonia în arhieru de la Mitropolitul Țării Românești, în anul 1641, blândul ierarh Iorest urcă pe scaunul mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani cât a păstorit Biserica lui Hristos, Sfântul Ierarh Iorest s-a ostenit ca un adevărat mărturisitor să apere dreapta credință ortodoxă de învățăturile străine calvinești și de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot rânduia preoți râvnitori, sfințea biserici și mergea prin sate, mângâind și învățând pe credincioși ca un bun păstor al turmei lui Hristos.

În anul 1643, blândul Ierarh Iorest a fost aruncat în temniță pentru râvna dreptei credințe, pătimind multe necinstiri, bătăi și ocări. Iar sfântul a răbdat mucenicește, fiind gata să-și dea și viața pentru apărarea credinței ortodoxe și mântuirea turmei sale. După nouă luni de zile, păstorul cel adevărat este scos din temniță și obligat să dea o sumă de bani. Ajungând din nou în Moldova, între anii 1656-1657 a fost episcop la Huși, păstorind bine Biserica lui Hristos și lucrând la mântuirea fiilor săi duhovnicești. Apoi și-a dat sufletul cu pace în brațele Marelui Arhiepiscop Iisus Hristos, fiind numărat în ceata sfinților mărturisitori, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955 și se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfantul Sava Marturisitorul, Mitropolit al Transilvaniei (t 1683) (24 aprilie)

Sfântul Ierarh Sava s-a născut în localitatea Inău din părinți binecredincioși, Ioan și Măria, primind din botez numele de Simeon. După ce învață carte și deprinde rânduiala slujbelor în Mănăstirea Comana, ajunge protopop și slujitor al Bisericii lui Hristos în satul natal, săvârșind cele sfinte cu mare râvnă și frică de Dumnezeu. Apoi rămânând văduv, iar mama sa îmbrăcând haina monahală, în anul 1656 fericitul preot Simeon este ales mitropolit și păstor sufletesc al Ardealului. Deci, mai întâi s-a călugărit la mitropolia din Târgoviște, sub numele de Sava, apoi, fiind hirotonit arhiepiscop, a fost așezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia în locul răposatului ierarh Simeon Ștefan.

Ca păstor și părinte duhovnicesc al românilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare apărător al credinței ortodoxe și un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani cât a fost mitropolit, Sfântul Sava a mărturisit cu mult curaj dreapta credință, a combătut învățăturile greșite calvinești, a întărit unitatea românilor în jurul Bisericii Ortodoxe, a înălțat numeroase locașuri prin sate și orașe, a rânduit peste tot preoți devotați, a mângâiat pe țărani ardeleni, întărindu-i în credință și nădejde. De asemenea, a reînnoit mitropolia și bisericile jefuite și stricate de răufăcători.

Văzând craiul Ardealului că nu poate întoarce poporul de la credința ortodoxă din cauza Sfântului Ierarh Sava, îndată a semănat vrajbă și răzbunare împotriva păstorului cel bun. Deci, aruncând mărturii nedrepte asupra lui, în anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncându-l în temniță, timp de trei ani de zile a fost persecutat, bătut cu toiege, batjocorit și chinuit ca un martir pentru dreapta credință, fiind silit să treacă la calvinism. Fericitul Sava însă a mărturisit cu tărie pe Hristos, apărând dogmele și tradiția Bisericii Ortodoxe.

După grele suferințe, în anul 1683 a fost scos din temniță, dar fiind slăbit de chinuri, îndată și-a dat sfântul său suflet în brațele lui Hristos. Pentru sfințenia vieții lui, credincioșii l-au numărat încă din viața aceasta în ceata sfinților, iar Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat pe Sfântul Ierarh Sava în anul 1955 ca mărturisitor al dreptei credințe și se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfantul Ierarh Iosif Marturisorul, Episcop al Maramuresului (sec. XVII - XVIII) (24 aprilie)

Pământul românesc, această grădină a Maicii Domnului, este plin de vetre duhovnicești și de jertfele martirilor, de nevoințele cuvioșilor, de suferințele celor statornici în credința străbună, ale căror nume n-au fost toate scrise în documente, dar pe care Dumnezeu le-a trecut în "Cartea veșniciei".

Cercetându-ne trecutul și cinstind pe sfinții noștri martiri, cuvioși, mărturisitori, preoți și credincioși, care s-au învrednicit de a primi de la Dumnezeu "Cununa sfințeniei" și ale căror nume au rămas în evlavia credincioșilor, aflăm la loc de cinste și numele episcopului Iosif al Maramureșului.

El s-a născut într-un sat din părțile Năsăudului, dintr-o familie de oameni luminați și curați la suflet, puternic înrădăcinați în credința ortodoxă.

Invățătura și-a dobândit-o de la preoții satelor, dar și de la călugării din mănăstirile și schiturile maramureșene, de care s-a simțit atras încă din copilărie. După slujirea sa ca preot, a fost ales episcop, în 1690, în vremuri de grele încercări pentru românii din ținuturile Maramureșului.

Hirotonit arhieru în Moldova, pentru ținutul Maramureșului, de marele mitropolit Dosoftei, el a primit, odată cu darul arhieriei și îndemnul de a veghea cu stăruință la păstrarea și apărarea dreptei credințe în Maramureșul acelor vremuri, mult încercat de uneltirile celor potrivnici Ortodoxiei și unde vlădicii români nu puteau să rămână în scaun decât doi-trei ani, după care erau nevoiți să pornească pe drumul pribegiei. A avut la început reședința la Mănăstirea Sfântul Mihail din Peri, apoi când aceasta a încetat să mai existe, s-a mutat lângă cetatea Hust, iar spre sfârșitul păstoririi a stat pe rând la mănăstirile Giulești și Budești din Maramureș.

Din documentele vremii aflăm că acest vlădică a fost un neobosit păstor sufletesc și cu mare grijă pentru turma sa, și totodată, un dârz apărător al dreptei credințe, într-o vreme când dușmanii Ortodoxiei reușiseră, prin diferite mijloace, să sfărâme unitatea religioasă și sufletească a românilor transilvăneni și când făceau eforturi mari ca să înstrăineze și pe românii din Maramureș de la legea strămoșească.

Necruțând ostenele, el a vizitat parohiile, a ținut soboare și a apărat interesele Bisericii românești cu rară pricepere pentru acele vremi cu arma puternică a cuvântului și a scrisului, ca un cărturar învățat și dibaci mânuitor al condeiului împotriva vrăjmașilor credinței sale strămoșești.

Chemat la Viena, în 1701, unde i s-a făcut propunerea de părăsire a credinței ortodoxe, el a respins categoric această încercare de trădare a Ortodoxiei, ceea ce a îndârjit mult pe cei ce urmăreau prin orice mijloace dezbinarea religioasă și de neam a românilor transilvăneni. Căutând să se răzbune, aceștia s-au năpustit asupra lui cu calomniile și învinuirile de tot felul, pentru a-l compromite înaintea turmei sale. Ca urmare a unor asemenea învinuiri, ce proveneau din cercurile vrăjmașilor Ortodoxiei, episcopul Iosif a fost chemat la Sibiu pentru a fi tras la răspundere în fața guvernului Transilvaniei. El s-a prezentat fără teamă la judecată și s-a apărat cu demnitate și curaj, drept pentru care a fost trimis în temniță, de unde a fost scos la insistențele clerului și credincioșilor Maramureșului.

În martie 1705 însă, uneltitorii s-au ridicat cu și mai multă înverșunare împotriva lui și în urma unor nedrepte învinuiri, sub povara cărora căzuseră victime mai înainte Sfinții ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici, mitropoliții Ardealului, episcopul Iosif a fost aruncat din nou în temniță, fără judecată, de data aceasta în cetatea Hust. Frații români din Maramureș au protestat cu hotărâre împotriva acestei samavolnicii și au cerut stăruitor eliberarea arhipăstorului lor. A fost pus în libertate la sfârșitul anului 1705, dar nu i s-a îngăduit să mai rămână în fruntea turmei sale.

A revenit totuși în scaunul de episcop al Maramureșului în anul 1711, dar la scurtă vreme, în urma suferințelor îndurate, a trecut la cele veșnice cu conștiința curată că a mărturisit și a slujit cu credincioșie Legea strămoșească, până la sfârșitul zilelor sale.

Dacă la actul dezbinărilor religioase a românilor transilvăneni din 1700 n-a luat parte nici un român din Maramureș, aceasta se datorește desigur și episcopului Iosif, care a răspuns cu cinste misiunii sale, apărând cu jertfelnicie și pricepere obștea credincioșilor împotriva tuturor uneltirilor dușmanilor Ortodoxiei.

De la mutarea sa la Domnul, el a intrat în evlavie și cinstirea credincioșilor ortodocși maramureșeni ca un îndreptător și apărător al credinței, ca un mărturisitor neînfricat al Evangheliei lui Hristos și ca un ierarh care și-a pus sufletul său pentru turma încredințată lui spre păstorire, numele lui fiind înscris și în ceruri, dar mai ales, în evlavie și conștiința credincioșilor.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

Viața și pătimirea Sfântului Apostol și Evanghelist Marcu (25 aprilie)

Sfântul Evanghelist Marcu era de neam evreu, din seminția lui Levi, ucenic al Sfântului Apostol Petru și fiu iubit al aceluia întru Sfântul Duh, pe care îl pomenește în scrisoarea sa, zicând: "*Vă sărută pe voi aleasa Biserica din Babilon și Marcu, fiul meu*". Iar fiu era nu după trup, ci după duh, născut prin bunavestire și prin baia Sfântului Botez. Sfântul Marcu a fost numărat în ceata sfinților șaptezeci de apostoli ai lui Hristos, mai întâi cu Sfântul Petru, de care a fost pus și episcop. Ei au călătorit împreună până la Roma, unde a scris Sfânta Evanghelie după rugămintea credincioșilor, pentru că îi rugaseră cei din Roma, care deja crezuseră în Hristos prin Sfântul Pavel, ca să n-o lase nescrisă, așa cum i-a spus Sfântul Petru prin cuvinte.

Deci plecându-se la rugămintea lor, a scris petrecerea lui Hristos pe pământ cu oamenii, dar mai întâi, singur a arătat-o lui Petru. Iar el, văzînd-o și citind-o, a încredințat că este adevărată și a poruncit tuturor s-o citească și să creadă toate cele scrise într-însa. După aceea a fost trimis Sfântul Marcu de către Sfântul Apostol Petru, mai întâi la Acvileea pentru propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, după aceea în Egipt, unde întâi a fost episcop în Alexandria și binevestitor al lui Hristos. Apoi toate părțile acelea ca Livia și Pentapoli, fiind în întunericul îndrăcirii idolești, le-a luminat cu lumina - sfintei credințe și le-a adus la Hristos. Și pretutindeni făcînd minuni, a împodobit Biserica lui Hristos prin punerea mîinilor pe capul episcopilor și a celorlalți clerici; apoi a învățat pe mulți oameni o viață atît de îmbunătățită, încît și necredincioșii se minunau foarte mult și-l laudau.

Pentru că povestește Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, asemenea și Nechifor Xantopol, amîndoi scriitori vrednici de credință ai istoriei bisericești, că slăvitul între evrei cu înțelepciunea, adică Filon, care se cunoscuse cu Sfântul Petru în Roma, a fost înștiințat despre creștinii cei ce au fost în Alexandria și în tot Egiptul, de către Sfântul Marcu. Apoi scriind multe cuvinte de laudă, între care și aceasta: "Unii ca aceștia - adică creștinii - bogățiile cele vremelnice și toate averile lor își lasă și nimic dintr-ale lor nu voiesc să aibă pe pământ. Și ori în ce loc sînt, ei au deosebite și cinstite case de rugăciune, în care cu cucernicie și cu curăție își săvîrșesc tainele lor. Nici un lucru lumesc nu fac în acelea, decît numai prooroceștile citiri acolo se ascultă și cu cîntare, după al lor obicei, slăvesc pe Dumnezeu. Unii dintre dînșii ies de prin cetăți și lepădînd toate grijile cele lumești petrec în cîmpii, în grădini și în pustie, ferindu-se de petrecerea cu toți oamenii, știind că însoțirea cu cei ce nu se potrivesc cu viața, este împiedicare spre fapta bună.

Apoi înfrînarea și omorîrea trupului le au ca o temelie, pe care celelalte lucruri bune le zidesc. Nici unul dintre dînșii nu mănîncă, nici nu bea pînă seara, iar alții pînă a patra zi nu gustă nimic; alții în tîlcurile și înțelegerile Scripturii fiind mai iscușiți și cu acea duhovnicească hrană a gîndirii de Dumnezeu din dumnezeiasca Scriptură, neputînd a se sătura, nu-și aduc aminte pînă la a șasea zi de hrana cea trupească. Vin nicidecum nu beau, nici nu mănîncă carne și nimic din cele mișcătoare, ci numai pîine și apă, sare și isop. Acestea erau la dînșii desfătările.

Sînt între dînșii și din partea femeiască, care s-au deprins cu o viață ca aceasta, între care multe au îmbătrînit în feciorie, păzind întregimea trupului curat, nu de silă, ci cu bunăvoie și cucernicie. Și în înțelepciunea aceea păzindu-se, nu numai inimile, ci și trupurile își sfințesc, socotind că nu le este lor lucrul cuviincios, ca vasul primit spre sălășluirea înțelepciunii, să slujească îndulcirii patimilor. Și acei care doresc sămînța Cuvîntului lui Dumnezeu și patul cel neîntinat și fără de moarte, din care se naște rodul cel ce niciodată nu moare, luînd tîlcuirea Sfintei Scripturi de la cei mai bătrîni ai lor, caută în ea duhovnicească înțelegere și tainele cele ascunse, socotind că Scriptura este ca un trup văzut, iar priceperea ca un suflet nevăzut. De dimineață se scoală la doxologia lui Dumnezeu și la rugăciune, la cîntare și la ascultarea Cuvîntului lui Dumnezeu, fiind îndeosebi femeile; iar alții cîte șapte săptămîni petrec în post desăvîrșit. Această zi este la dînșii în mare cinste, celelalte praznice ale lor mai înainte gătindu-le, se odihnesc. Preoții și diaconii săvîrșesc dumnezeiasca slujbă, iar peste toți aceia este mai întîi șezător un episcop". Acestea le scrie Filon evreul, despre ucenicii Sfîntului Evanghelist Marcu și despre sfințele obiceiuri ale Bisericii lui Dumnezeu, care a fost mai întîi întru Duhul Sfînt și în preda-niile apostolești. Astfel Sfîntul Marcu, prin ostenele sale cele cu multe dureri a lucrat via lui Hristos în părțile Egiptului, avînd scaunul său în Alexandria, unde s-a și sfîrșit prin pătimire.

Iar pentru pătimirea Sfîntului Evanghelist Marcu, Sfîntul Simeon Metafrast scrie așa: "În acea vreme, cînd Sfîntii Apostoli s-au împărțit prin toată lumea, Sfîntul Marcu, prin dumnezeiasca voie, a mers în părțile Egiptului. Însă l-au primit pe el ca pe un evanghelist și păzitor al dumnezeieștilor canoane ale Sfintei Apostoleștii Biserici. Sfîntul Marcu mai întîi a propovăduit Evanghelia Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos în tot pămîntul Egiptului, în Livia, Marmarichia, Amonichia și în Pentapoli. Pentru că toți cei din părțile acelea au fost netăiați împrejur, împietriți la inimă și închinători la idoli, plini de toate necurățiile și slujitori ai duhurilor celor necurate; pentru că prin toate cetățile, satele și la răspîntii zideau capiști, idoli și fermecătorii și toată puterea drăcească era în ei. Dar Domnul nostru Iisus Hristos, prin venirea Sa a stricat și a pierdut puterea lor. Deci, dumnezeiescul evanghelist Marcu, fiind în Cirene, cetatea Pentapoliei, propovăduia cereasca învățătură a lui Hristos și făcea minuni mari într-însa. Că pe cei bolnavi îi tămăduia, pe cei leproși îi curăța și duhurile cele necurate și cumplete le îngrozea prin cuvîntul dumnezeiesc. Și mulți cu acea apostolească propovăduire și facere de minuni, luminîndu-se, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos și pe idoli împreună cu capiștile le-au lepădat și sfărîmat și s-au botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Acolo întîi i s-a poruncit lui prin Duhul Sfînt, să se ducă în Alexandria Farului și să semene acolo sămînța cea bună a Cuvîntului lui Dumnezeu. Alexandria Farului s-a numit astfel, pentru că era o cetățuie mică ce se numea Faros, în care pe un stîlp foarte înalt se aprindea în toate nopțile foc, pentru cei ce călătoreau pe mare cu corăbiile, cărora acel foc le strălucea ca o rază, arătîndu-le calea spre liman.

Deci, Sfîntul Evanghelist Marcu, ca un viteaz nevoitor, cu osîrdie se sîrguia să meargă ca spre nevoieță acolo și, sărutînd pe frați, le-a zis lor: "Domnul meu mi-a spus, să mă duc în cetatea Alexandria". Atunci frații lui l-au petrecut pînă la corabie și mîncînd cu dînsul pîine, s-au despărțit de el, zicînd: "Domnul nostru Iisus Hristos să-ți rînduiască cale bună". Plecînd de acolo Sfîntul Marcu, a doua zi a sosit la Alexandria și ieșind din corabie, a mers la un loc anume ce se numea Mendion și, intrînd prin porțile cetății, i s-a stricat papucul. Văzînd aceasta, apostolul, a zis în sine: "Cu adevărat, bună îmi este mie calea aceasta!" Apoi, văzînd pe cizmar dregînd încălțăminte veche, i-a dat papucul său, iar cizmarul, cosîndu-i papucul, din întîmplare și-a străpuns mîna stîngă cu unealta sa și a chemat pe Dumnezeu în ajutor, precum este obiceiul la unele întîmplări ca acestea. Apostolul, auzind numele lui Dumnezeu, s-a bucurat cu duhul și a zis în sine: "Bună a făcut Domnul calea mea!" Și era dureroasă rana de la mîna cizmarului și mulțime de sînge curgea. Iar Sfîntul Marcu a scuipat pe pămînt și, făcînd tină din scuipat, i-a uns rana, zicînd: "În

numele lui Iisus Hristos, Cel ce este în veci, fii sănătos!" Și îndată i s-a tămăduit rana și i s-a însănătoșit mîna.

Cizmarul, văzînd o putere ca aceea a acelui bărbat, cum și curata și îmbunătățita lui viață, care se cunoștea din privire, a zis către dînsul: "Rogu-te omule al lui Dumnezeu, vino în casa mea și rămîi o zi la mine, robul tău, ca împreună să mîncăm pîine, deoarece ai făcut acum cu mine milă". Iar apostolul, bucurîndu-se, a zis: "Domnul să-ți dea pîinea vieții celei cerești". Apoi luînd omul pe Apostol, l-a dus în casa sa, veselindu-se.

Intrînd Sfîntul Marcu în casa lui, i-a zis: "Binecuvîntarea Domnului să fie aici. Să ne rugăm lui Dumnezeu, fraților". După rugăciune au stat să mînce, vorbindu-și cu dragoste; iar cizmarul a zis către sfînt: "Părinte, cine ești tu și de unde este în tine cuvîntul acesta atît de puternic?" Răspuns-a Sfîntul Marcu: "Eu sînt rob al Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Ți-L voi arăta pe El ție". Zis-a omul: "Aș fi voit să văd chiar eu pe acel Fiul al lui Dumnezeu". Și Sfîntul Apostol a început a-i binevesti Evanghelia lui Iisus Hristos și a-i arăta din prooroci cele ce s-au grăit despre Domnul nostru mai înainte. Zis-a omul: "Eu, Scriptura cea arătată de tine niciodată n-am auzit-o, ci am citit Iliada și Odiseea și cîte le socotesc egiptenii". Deci, Sfîntul Marcu Îl propovăduia pe Hristos, și îi arăta lui că înțelepciunea lumii acesteia este nebunie la Dumnezeu. Și a crezut omul cuvintele Sfîntului Marcu, văzînd semnele și minunile lui și s-a botezat el și toată casa lui, și o mulțime de locuitori din acel loc, iar numele omului aceuia era Anania. Iar după ce a crezut și din zi în zi s-a înmulțit numărul credincioșilor, au auzit oamenii cei mai mari din cetate, că un oarecare galileean a venit la dînșii, și hulește zeii lor și oprește a li se aduce jertfe. Deci, căutau să-l ucidă pe el și-l pîndeau să-l prindă.

Sfîntul Marcu auzind de sfatul lor, a pus credincioșilor episcop pe Anania și trei preoți: Maleon, Sabin și Kerdon; cum și alți șapte diaconi și pe alți unsprezece clerici pentru slujba bisericească. Apoi a plecat de acolo la Pentapoli și a petrecut doi ani, unde a întărit pe frații cei ce erau acolo, punîndu-le în cetățile cele de primprejur episcopi, preoți și clerici și iarăși s-a întors în Alexandria. Aici a aflat pe frații cei ce se înmulțiseră cu darul și în credința Domnului, care și biserică și-au zidit acolo lîngă mare, la un loc ce se numea Vucol sau hrănitor de dobitoace. Apoi s-a bucurat foarte mult de aceasta și, plecîndu-și genunchii, a preamărit pe Dumnezeu, petrecînd în acea biserică vreme îndelungată. Iar creștinii s-au înmulțit, bațjocorind pe elini, și pe idolii lor îi ocărau.

Înștiințîndu-se elinii, stăpînitori ai cetății, că Sfîntul Marcu a venit în cetatea lor, s-au umplut de pizmă și zavistie, deoarece auzeau despre el că face minuni multe; căci pe bolnavi îi tămăduia, surzilor le dădea auzire și orbilor vedere. Deci îl căutau pe el și negăsindu-l, scrîșneau din dinți și strigau cu mînie în capiștele lor cele necurate și la jertfele lor cele idolești, zicînd: "Multă nevoie ne face vrăjitorul și fermecătorul acela!" Apoi s-a apropiat Prealuminatul praznic al Paștilor și, sosind ziua Duminicii Învierii lui Hristos, în douăzeci și patru ale lunii aprilie, în care și la elini se săvîrșea necurata prăznuire a lui Serapid, necuratul lor zeu, Sfîntul Evanghelist Marcu tocmai săvîrșea în biserică dumnezeiasca slujbă. O vreme ca aceea nimerind-o necurații, au năvălit fără de veste cu puterea lor asupra bisericii și prinzînd pe sfînt, i-au pus o funie de grumazul lui și-l tîrau, zicînd: "Să ducem pe boul acesta la locul boiler!" Iar Sfîntul Marcu mulțimea lui Hristos Mîntuitorul, zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit să pătimesc acestea pentru numele Tău!" Și fiind tîrît sfîntul pe pămînt și pe pietre ascuțite, i se rănea trupul de ascuțișul pietrelor, roșindu-se acel drum de sîngele lui.

După ce a înserat, necurații elini au aruncat pe Sfîntul Apostol Marcu în temniță, pînă ce se vor sfătui cu ce fel de moarte îl vor pierde. Dar la miezul nopții, ușile fiind încuiate și străjerii dormind înaintea ușilor, s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer, s-a atins de apostol, zicîndu-i: "Robule al lui Dumnezeu, Marcu, căpetenia sfinților celor din Egipt; iată numele tău este scris în cartea vieții din cer și ești numărat cu Sfinții Apostoli. Pomenirea ta nu va fi uitată în veci, vei fi împreună dănuitor cu puterile cele de sus, arhanghelii vor primi la cer duhul tău și moaștele tale pe pămînt vor fi păzite!"

Văzînd această vedenie, Sfîntul Marcu și-a întins mîinile sale în sus zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că nu m-ai lăsat pe mine, ci cu sfinții Tăi m-ai rînduit! Rogu-mă Ție, Stăpîne, primește cu pace sufletul meu și nu mă lipsi de darul Tău". Acestea zicîndu-le, Domnul nostru Iisus Hristos a venit la dînsul în chipul acela, cînd era cu ucenicii Săi, mai înainte de cruce și de îngropare, și a zis către dînsul: "Pace ție, Evanghelistul Meu!" Iar Sfîntul Marcu a răspuns, zicînd: "Pace și Ție, Doamne al meu, Iisuse Hristoase!" Și s-a dus de la dînsul Domnul. Iar după ce s-a făcut ziua, au mers la temniță o mulțime de cetățeni și scoțînd pe sfînt afară, i-au pus iarăși funia de grumajii lui și iarăși îl tîrau peste pietre ascuțite, zicînd: "Să tragem boul la ocolul boiler!" Iar Sfîntul Marcu mulțumea lui Dumnezeu și se ruga zicînd: "În mîinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu!"

Acestea zicînd, și-a dat duhul său lui Dumnezeu, iar mulțimea necuraților elini, vrînd să ardă trupul sfîntului, au făcut foc în locul acela, care, după aceea, s-a numit îngeresc. Apoi îndată, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a văzut o negură întunecoasă, pentru că soarele și-a ascuns razele sale și s-a făcut tunet înfricoșător, a căzut cutremur mare și ploaie cumplită, pînă seara, iar poporul a fugit de frică, lăsînd trupul sfîntului. Focul s-a stins de ploaie, iar de cutremur au căzut multe ziduri și au ucis pe mulți. Atunci, unii din elini au îndrăznit a zice: "Fericitul zeu Serapid, în ziua sa a făcut toate aceste lucruri înfricoșătoare". Iar oamenii cei binecredincioși mergînd, au îngrijit trupul sfîntului și l-au dus la locul unde își făcea rugăciunile sale și cîntările de psalmi. Apoi l-au pus cu cinste în partea de răsărit, în mormînt de piatră și săvîrșeau pomenirea lui cu cucernicie, cinstind pe cel dintîi sfînt al Alexandriei, nimic mai cinstit și mai scump avînd decît sfintele lui moaște.

Sfîntul Evanghelist Marcu, mucenicul lui Hristos, s-a sfîrșit în Alexandria Egiptului, în douăzeci și cinci de zile ale lunii aprilie, stăpînind Nero în Roma, iar peste noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea, slava și stăpînirea, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei (26 aprilie)

După pieirea lui Maxențiu tiranul, necuratul împărat al Romei, pe care l-a biruit ca pe un vrăjmaș dreapta lui Dumnezeu prin arma Crucii ce a arătat-o marelui Constantin și pe care, afundîndu-l în repeziciunile apelor, l-a înecat ca pe un alt Faraon, împărăția Romei cea de la Apus a avut ușurare de sub jugul tiraniei; iar cea de la Răsărit era încă în prigonire, pentru că un alt vrăjmaș al lui Dumnezeu, Maximin tiranul care stăpînea la Răsărit, grăia nedrept asupra adevăratului Dumnezeu și în chinuri cumplite ucidea pe cei ce credeau cu bună credință.

Atunci marele Constantin, împăratul cel binecredincios, însoțind pe sora sa cu Liciniu, cel primit la împărăție, l-a trimis la Răsărit împotriva lui Maximin, iar Liciniu ducîndu-se cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, în Care credea atunci, a biruit puterea lui Maximin, încît de-abia el singur și cu puțini ostași au putut scăpa. Dar deși au scăpat de mîna lui Liciniu, însă n-au putut scăpa de mîna lui Dumnezeu, pentru că ascunzîndu-se în Tarsul Ciliciei au apărut deodată peste trupul lui niște răni de netămăduit și cu nemăsurate dureri era chinuit. Apoi a căzut cu fața în jos la pămînt și i s-a aprins trupul de un foc nevăzut, topindu-i-se ca ceara mădularele, iar sufletul lui ticălos se ținea numai în oase. Apoi și oasele lui, fiind fără carne și sînge, au început să se rupă unul după altul, făcîndu-i nespuse dureri. Și n-a murit pînă ce nu și-a mărturisit păgînatatea și tirania sa, căci cu nevinovăție prigonea pe robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Mărturisind aceasta și pe zeii săi blestemîndu-i, a murit.

Iar Liciniu, cuprinzînd tot Răsăritul, a intrat în Nicomidia împreună cu soția sa, cu multă slavă și prăznuire. La început era pace și liniște pretutindeni, veselie și bucurie între creștini, că după cumplita prigonire de la Maximin, se odihneau de primejdii. Însă prin lucrarea diavolului celui rău iarăși s-a ridicat viforul necazurilor, pentru că Liciniu, întărindu-se în împărăția Răsăritului, s-a depărtat de la Hristos Dumnezeu și s-a întors iarăși la necurata închinare de idoli în care fusese crescut. Dar pentru că împărăția

cu Constantin și avea în însoțire pe sora acestuia, care era creștină, de aceea primise creștineasca credință și se jurase lui Constantin ca niciodată să nu se depărteze de la creștinătate, ba încă să o și apere. După aceea, împărățind la Răsărit, a uitat facerile de bine ale lui Hristos Dumnezeu, Cel care i-a ajutat asupra lui Maximin și i-a dăruit împărăția Răsăritului, uitând de ajutorul lui Constantin, căci s-a rupt de dînsul, și precum lui Hristos Domnul, așa și împăratului Constantin i s-a făcut vrăjmaș.

Deci Liciniu, fiind în Nicomidia, s-a lepădat de Hristos și s-a închinat idolilor, poruncind ca iarăși pretutindeni să aducă jertfe diavolilor, și a ridicat asupra creștinilor prigonire. Întîi a izgonit din palatele împărătești și din toată curtea pe toți cei ce erau creștini - senatori, boieri, slugi și înarmați -, făcîndu-se foarte străin de acoperămîntul și de sprijinul lui Hristos. Și întorcîndu-se către basmele elinești și către viața cea necurată, a început fără de rușine a se tăvăli în necurățiile trupești, făcîndu-se nesățios spre păcatul trupesc, răpind cu sila femeile și fiicele senatorilor spre amestecare. Dar mai ales pe cele creștine cu sila le lua, spre ocara sfinților și spre întinarea credinței în Hristos Dumnezeu.

Auzind de aceasta binecredincioasa și creștina împărăteasă, soția lui, al cărui nume era Constanția, îi sîngera inima de toate cele făcute de dînsul și îl înștiința prin scrisori pe fratele său, Constantin. Și avea această împărăteasă în palatul său o fecioară foarte frumoasă și deplin înțeleaptă care îi slujea ei, cu numele Glafira, cu credința creștină, din Italia, de neam cinstit și binecredincios. Pe acea fecioară văzînd-o Liciniu s-a aprins cu poftă necurată asupra ei și a poruncit famenului celui mai mare din postelnicii lui, cu numele Venegn, ca să-i zică ei despre aceasta. Iar Venegn, ca un mare dar, a adus ei acea veste precum că împăratul o iubește și voiește să fie cu dînsa; apoi îi poruncește ca să fie gata spre desfrînare. Dar acea sfîntă fecioară, fiind plină de frica lui Dumnezeu, s-a îngreșat de un păcat ca acela și a izgonit cu necinste pe acel vestitor, ocărînd fărădelegea aceea. Apoi, ferindu-se de ura împărătesei și de pizma ei, i-a spus acel lucru și o ruga, zicînd: "Pentru Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul și pămîntul, de Care tu te temi și Căruia împăratul Constantin, fratele tău, cu credință îi slujește, nu lăsa să se piardă fecioria mea cu acea însoțire fără de lege".

Auzind împărăteasa aceasta, a iubit-o și mai mult pentru întreaga ei înțelepciune, dar cu frica lui Dumnezeu se sfătuia cum ar putea-o tăinui. Și întrebînd împăratul de dînsa, împărăteasa a poruncit să se vestească în palatul împărătesc, că Glafira și-ar fi ieșit din minte; că zace bolnavă și este aproape de moarte. Deci, auzind împăratul de aceasta, a încetat de a se mai gîndi la Glafira, iar împărăteasa, căutînd vreme potrivită, a liberat pe fericita Glafira dîndu-i o mulțime de aur, argint, pietre scumpe, podoabe de mult preț, haine scumpe și toate cele trebuincioase. Încă și slugi și slujnice credincioase i-a dat, încît să-i ajungă spre trebuința ei. Și încredințînd-o unor oameni cinstiți și binecredincioși din slugile sale, le-a poruncit s-o ducă în părțile Armeniei, nespunînd nimănui nimic despre dînsa; și să stea acolo pînă ce Domnul va voi să rînduiască cele bune pentru dînsa. Ei au dat cuvînt împărătesei, că o să împlinească cu dinadînsul toate cele poruncite. Deci, luînd pristavii pe fericita Glafira, au îmbrăcat-o pe ea și pe fecioarele cele ce erau cu dînsa în haine bărbătești și au ieșit din cetatea Nicomidiei. Și, mergînd cale multă, s-au apropiat de Armenia, ajungînd la cetatea Amasia, care era mitropolie a țării Pontului.

Văzînd Glafira frumusețea acelei cetăți, a zis către slujitorii ei: "Dacă vom afla aici neam creștinesc, să petrecem în cetatea aceasta"; și le-a poruncit să întrebe despre creștini. Și au întîlnit pe un tînăr din casa unui cinstit cetățean din Amasia, cu numele Cvintie. Acel tînăr, cunoscînd pe acei străini că sînt creștini și că ei caută pe cei de o credință cu dînșii, a alergat singur la ei și i-a rugat să vină în casa lui și să stea cît vor voi, spunîndu-le că el este creștin; arătîndu-le că în cetatea lor sînt mulți creștini și au episcop pe un bărbat ales, asemenea apostolilor. Străinii s-au bucurat auzind unele ca acestea; apoi au mers la Cvintie și au petrecut în casa lui, căci le-a dat camere spre odihnă. A venit la dînșii și episcopul cetății aceleia, cu numele Vasile, de care ne este cuvîntul, bărbat bun și plin de darurile duhovnicești. Acela întrebîndu-i cine sînt și de unde sînt, Glafira cea înțeleaptă i-a spus toată taina cea despre dînsa, că este din Italia cu neamul, creștină cu credința, slujitoare surorii împăratului Constantin, adică soției împăratului Liciniu, spunînd și despre pricina înstrăinării sale.

Auzind acestea de la dînsa, Sfîntul episcop Vasile și Cvintie i-au poruncit ca nici ea, nici slujitorii ei să nu iasă afară din casă, nici să vorbească cu cineva, ca nu cumva să afle de dînsa ighemonul din cetatea aceea;

căci pentru dînsa vor fi în primejdie toți creștinii Amasiei. Aceasta a zis și robul lui Dumnezeu, Vasile, că acea fugă și înstrăinare a ei va fi spre slava lui Dumnezeu. În acea vreme acel sfînt episcop zidea o biserică în cetate, că pînă atunci creștinii nu aveau o biserică înăuntrul cetății, ci aveau numai afară o biserică foarte mică. Fericita fecioară Glafira a dat episcopului mult argint spre zidirea bisericii și toate cele ce-i dăruise împărăteasa le-a cheltuit la acea zidire, în cinstea lui Hristos Dumnezeu, nelăsînd nimic pentru dînsa. A scris și la împărăteasa, stăpîna sa, înștiințînd-o unde este, la cine petrece și despre zidirea bisericii, rugînd-o să trimită aur mai mult, spre săvîrșirea și împodobirea bisericii. Împărăteasa a făcut aceea cu bucurie și cu osîrdie a trimis la dînsa avere multă și daruri bisericii și episcopului și i-a scris încredințîndu-i-o pe roaba sa, fecioara Glafira.

Dar nu după puțină vreme, prin lucrarea diavolească s-a făcut aceasta, că scrisoarea Glafirei cea scrisă către împărăteasă, a găsit-o Venign, postelnicul împăratului și, citind-o, a aflat că Glafira este vie - pe care o socoteau că este moartă -, cum și unde se află și a spus de aceasta împăratului Liciniu. Iar împăratul, umplîndu-se de mai multă mînie, a scris îndată la ighemonul Amasiei, poruncindu-i ca pe Vasile episcopul creștinesc și pe Glafira slujitoarea, ferecîndu-i în fiare, să-i trimită degrabă la dînsul în Nicomidia. Însă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, mai înainte de a ajunge scrisoarea împăratului în Amasia la ighemon, fericita și Sfînta Glafira s-a dus către Domnul. Deci ighemonul, prinzîndu-l numai pe Vasile episcopul, l-a ferecat și l-a trimis la împărat, iar despre Glafira l-a înștiințat că a murit.

Mergînd Sfîntul Vasile din Amasia în Nicomidia, îi urmau doi diaconi, Partenie și Teotim, toți pe cale pătîmind multe răutăți de la ostașii cei păgîni și cu năravuri de fiară. Iar după ce a ajuns la Nicomidia, robul lui Dumnezeu, Vasile, a fost închis în temniță, iar Partenie și Teotim au petrecut la un om care locuia aproape de temniță, cu numele Elpidifor, care era creștin cu credința și primitor de străini. Acel Elpidifor, știind toate cele despre Sfîntul Vasile, a amăgit cu aur pe străjerul temniței cu care se cunoștea, ca să aibă neoprită intrarea în temniță la episcop, el și amîndoi diaconii. Deci, se duceau la sfîntul cînd poșteau și cîntările cele din toate zilele le săvîrșeau în temniță împreună cu dînsul, mai ales rugăciunile de noapte. Iar mai înainte de ziua aceea în care urma să fie pus Sfîntul Vasile la încercare înaintea împăratului, la miezul nopții acesta a strigat pe străjer și l-a întrebat de diaconii săi și despre Elpidifor, iar acela i-a chemat la dînsul cu sîrguință. Iar el, după obicei, a început a cînta psalmii lui David, începînd de la stihul: "Adu-ți aminte, Doamne, de David și de toate blîndețile lui", și, cîntînd ceilalți psalmi, cînd a ajuns la acele cuvinte: "De mă voi sălășlui la marginile mării și acolo mîna Ta mă va povățui și dreapta Ta mă va sprijini, Doamne", întinzîndu-și mîinile în sus, aceste cuvinte le-a repetat de trei ori cu lacrimi. Diaconii, văzînd pe sfînt mîhnit și plîngînd în rugăciuni, se îndoiau, pentru că socoteau că episcopul lor se temea de caznele ce avea să le sufere, iar episcopul știa cele ce zicea, că sfîrșitul lui voia să se arate cînd trupul lui, după tăiere, era să fie aruncat în mare.

După sfîrșitul cîntării de psalmi, cînd se lumina de ziuă, a zis către diaconi: "Fraților, ispitele cele de la diavol se ridică asupra noastră, iar cele de la oameni vin peste noi și sînt aproape; însă nu vă temeți, nici să slăbiți de necazurile ce au să fie; ci bărbătește și neclintiți să petreceți în credință, ca să nu vă aflați rușinați la venirea Domnului. Apoi să fie deșteptat ochiul sufletului către Cel ce poate să ne mîntuiască din moarte și cu neabatere priviți spre El, Care este puternic ca mîhnirea să o prefacă în bucurie, plîngerea spre veselie, lacrimile spre rîs și ostenele să le întoarcă în odihnă. Pe toate cele frumoase și plăcute ale lumii acesteia să le socotiți ca niște gunoaie, pentru Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos; cu El să vă faceți moștenitori împreună cu toți sfinții, săturîndu-vă de dulceața Împărăției Lui. Să mai știți încă, fiii mei, că în această noapte mi s-a arătat Domnul și mi-a spus care îmi va fi sfîrșitul durerii mele, apoi mi-a spus cîte măriri va face spre mine, robul Său. Deci, nu vă mîhniți, ci întoarceți-vă acolo și să întăriți pe frați întru Hristos, iar pe Evtihie, fiul lui Calist, să-l alegeți episcop la voi, în locul meu; pentru că așa mi-a descoperit Domnul, Care, cu darul Său, acest trup al meu îl va da vouă".

Deci, pe diaconii care plîngeau cu amar, i-a sfătuit cu obișnuita sa învățătură să se întoarcă în Amasia. Iar către Elpidifor a zis: "Tu, frate, ești ales de Dumnezeu să slujești fraților prin primirea de străini, ca pentru dragostea ta să primești răsplătire veșnică la cer. Îți încredințez pe acești doi frați ai mei. Să nu-i părăsești, ci împreună cu dînșii să petreci în necazuri și să te ostenești oriunde te va chema Domnul la slujba Sa".

După ce a liberat sfântul de la sine pe Elpidifor și pe amîndoi ucenicii săi, împăratul a poruncit să aducă înaintea sa pe cel legat spre a-l cerceta, aruncînd mai întîi asupra lui pricina cu Glafira, căci, primind-o la sine, a ascuns-o, neînștiințîndu-l despre aceasta. Iar sfântul, dîndu-i îndată răspunsul cuviincios prin cuvinte cu îndrăzneală, l-a pornit pe împărat spre mînie și a poruncit ca iarăși să-l ducă pe sfînt în temniță. După aceea a trimis la dînsul pe tribun, zicîndu-i: "Îți voi ierta ție pentru Glafira și cu daruri mari te voi cinsti dacă te vei supune mie și vei aduce zeilor mei jertfe, căci te voi face mai mare peste slujitorii care sînt aici".

Iar plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, a răspuns tribunului, zicîndu-i: "Acestea să le spui împăratului: de-ar fi voit să-mi dea chiar și toată împărăția sa, niciodată nu va putea să-mi dea atît cît voiește să ia de la mine, căci te sîrguiești a mă depărta de la Dumnezeu Cel viu și a mă uni cu diavoli cei pierzători de suflete; voiești a mă depărta de slava cea fără de sfîrșit și fără de moarte și a mă cinsti cu cele de puțină vreme și grabnic pieritoare, a căror podoabă și lumină este ura și întunericul cel netrebnic. Dar de voiești să mă ascuți pe mine, sfetnicul cel bun, tu mai degrabă supune-te mie și te întoarce de unde ai căzut, la Hristos, de Care te-ai lepădat, pentru că este bun Dumnezeu nostru și nu este mai milostiv, mai drept și mai bun decît Mîntuitorul. Deci pocăiește-te și te depărtează de la deșartele lucruri, ca să nu vină asupra ta cele rele pentru a ta nebbie, de la dreptul Judecător, de Care tu, lepădîndu-te, ai zis că nu este Dumnezeu".

Tribunul a spus împăratului aceste cuvinte ale sfîntului, iar împăratul a zis către tribun: "Spuneți-i lui Vasile iarăși, sfătuindu-l să se supună voinței noastre, doar cumva va asculta; iar de nu, apoi, tăindu-i capul, să-l aruncați în mare, ca să vedem de va putea Acel galileean să-l izbăvească". Deci tribunul iarăși a mers la sfînt și i-a zis: "Între viață și moarte ești acum, omule! Una din amîndouă alege-ți: ori plăcerea împăratului să o faci închinîndu-te zeilor lui, ori să știi că de sabie și de înecarea mării te-ai apropiat".

Auzind aceasta sfîntul, s-a bucurat și a răspuns: "Eu, Dumnezeului meu și Împăratului Cel fără de moarte mă străduiesc a plăcea și a păzi poruncile Lui, iar aceia pe care voi fi numiți dumnezei sînt diavoli, împreună cu cei care cred într-înșii și vor fi aruncați în vremea judecății Lui, de adevăratul meu Dumnezeu, Cel ce stăpînește pe toți, în focul gheenei cel nestins și în întunericul cel mai dinafară, unde va fi plîngerea și scrișnirea dinților. Deci faceți cu mine ceea ce voiți, căci eu sînt gata nu numai să fiu tăiat și înecat în mare cum ai zis, ci și la munci fără de număr pentru Hristos; și cît va fi sufletul în trupul meu de Dumnezeu, Ziditorul meu, nu mă voi depărta, nici mă voi face vinovat focului cel a toate mistuitor!"

Din toate aceste cuvinte ale Sfîntului Vasile înțelegînd tribunul că-i este cu neputință a-l sfătui și a-l face să se plece spre gîndul lor, a poruncit mai întîi să-l bată, apoi să-i taie capul și să-l arunce în mare, ca în acest fel, omorînd pe mai mulți creștini și mai ales pe păstorii turmei lui Dumnezeu, să-i dea peștilor spre mîncare. Iar mucenicul lui Hristos, Vasile, suferind bătaia cu bucurie, zicea: "Nici necazul, nici strîmtorarea, nici muncile cele multe, nici focul, nici sabia, nici moartea nu vor putea să mă despartă de dragostea lui Hristos, pentru că este puternic, ca de toate să mă izbăvească", și, fiind dus la moarte, cînta psalmii lui David; iar Elpidifor mergea după dînsul, împreună cu diaconii și cu mulți creștini.

Ajungînd la locul rînduit, Elpidifor, dînd ostașilor cîtiva arginți, i-a rugat să lase pe Vasile să vorbească puțin cu cunoscuții săi. Iar aceștia neoprindu-l, dumnezeiescul slujitor al lui Hristos, plecîndu-și genunchii pe malul mării și întinzîndu-și mîinile în sus, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Cel ce ai făcut cereștile puteri cele fără de trupuri, Cel ce ai întins cerul ca o piele și ai întemeiat pămîntul peste ape, Cel ce ai zidit marea și toate dintr-înșea, Doamne, Dumnezeul meu, Cel ce pretutindeni și în toți ești și de-a pururea petreci și faci voia celor ce se tem de Tine și păzesc poruncile Tale, auzi rugăciunile mele și păzește pe credincioasa Ta turmă peste care m-ai pus pe mine, netrebnicul robul Tău, a fi păstor. Izbăvește-o pe ea de ispitele elinești și de toată hulirea cea rea a păgînilor, care grăiesc asupra Ta cele de hulă. Tu, Atotputernice pierde îndrăcirea idolească și strică diavoleasca lucrare, iar adunarea Bisericii Tale crește-o și înmulțește-o. În toată cetatea aceasta și în cele dimprejurul ei, un popor să fie, cu un suflet și cu un gînd să fie întru mărturisirea Ta, a Dumnezeului Cel adevărat; și pe același popor fă-l doritor de lucruri bune ca să-ți placă ție, ca întru toți să se preamărească numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor".

Zicînd "Amin", pe Elpidifor și pe amîndoi diaconii i-a cuprins și i-a sărutat precum oarecînd Sfîntul Apostol Pavel pe presbiterii Efesului, cu sărutare sfîntă, spunînd: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Care nu ne-a dat pe noi întru vînarea dinților nevăzuților noștri vrăjmași; ci a sfărîmat cursele lor și pe noi ne-a izbăvit, căci de acum înainte nu mai pot să ne ispitească vrăjmașii noștri. Închinați-vă, fraților și fiilor mei, pe care întru Sfîntul Duh i-am păscut! Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu noi cu toți. Amin!" După aceea, întorcîndu-se către călău, i-a zis: "Săvîrșește-ți, prietene, porunca ta!" Și iarăși, plecîndu-și genunchii, și-a întins grumajii bucurîndu-se și veselindu-se; apoi, tăindu-l, și-a săvîrșit nevoița sa cea bună.

După tăierea sfîntului, a rugat Elpidifor pe ostași, dîndu-le mult aur, ca să nu arunce trupul mucenicului în mare, ci să i-l dea lui, ca să-l îngroape, dar aceia n-au voit, zicînd: "Ne temem ca nu cumva să știe împăratul, căci ne va tăia capetele noastre". Iar Elpidifor a cerut numai capul sfîntului, dar nici pe acela nu l-a primit. Și așa ostașii, luînd o luntre pescărească și punînd într-însa trupul și capul mucenicului, s-au dus departe de la mal și le-au aruncat în adîncul mării, într-o parte capul și în altă parte trupul. Creștinii de pe mal plîngeau și priveau, între care era și Ioan prezbiterul Nicomidiei, care a privit spre toate chinurile sfîntului și a fost mai pe urmă scriitor al pămîririi lui, iar credinciosul rob al lui Hristos, Elpidifor, luînd pe amîndoi diaconii, s-a întors la casa sa, mîngîindu-i în supărare.

În acea noapte i s-a arătat în somn o vedenie dumnezeiască, pentru că îngerul Domnului, arătîndu-i-se, i-a zis: "Episcopul Vasile a venit în Sinope și acolo vă așteaptă pe voi; deci, sculîndu-te, ia pe diaconii lui și, intrînd într-o corabie, să mergi la dînsul". Această vedenie i s-a arătat lui Elpidifor de trei ori într-o noapte. Spunînd Elpidifor despre acea vedenie diaconilor, îi întreba pe dînșii dacă au auzit undeva vreun loc sau cetate, care să se cheme Sinope. Partenie a răspuns: "Sinope este o cetate a Pontului, unde Sfîntul Apostol Andrei s-a ostenit întru bună vestirea lui Hristos. Dar și eu am văzut în vis pe Sfîntul Vasile și mi se părea că-i dădeam mîna și împreună cu dînsul intram în biserica Domnului, zicîndu-mi: "Precum vezi, ție îți va fi dat".

Deci, luînd Elpidifor aur destul și toate cele de trebuință pentru drum, s-a suit într-o corabie cu amîndoi diaconii și au plecat în cetatea Sinope, cea de lîngă mare, rugîndu-se lui Dumnezeu ca mai deplin să-i descopere sfintele moaște, pe care mai înainte le-a văzut în vis. Iar dacă s-au apropiat de cetate, în acea noapte Elpidifor a văzut în vis un înger, zicînd către dînsul: "La dreapta cetății să aruncați mreaja în mare, că veți afla mîrgăritarul cel căutat!" Atunci, îndată le-a arătat cu degetul locul acela și oarecare semne, unde se vedea o casă luminoasă și într-însa era Sfîntul Vasile cu o mulțime de ostași; și a grăit către Elpidifor cel ce se arătase: "Iată, vezi pe cel pe care îl cauți! Deci, mîine de dimineață să-l iei pe el".

Deșteptîndu-se Elpidifor, a povestit vedenia aceea prietenilor săi. Venind ziua, a mers în partea dreaptă a cetății, unde a găsit semnele acelea și locul pe care în vis i-l arătase îngerul; și îndată au văzut acolo niște pescari dregîndu-și mreajile pentru vînat și a zis către dînșii Elpidifor: "Ce voiți să vă dăm, numai să aruncați mreajile voastre pe numele fiecăruia din noi și orice veți vîna al nostru să fie?" Pescarii s-au învoit și au tocmit prețul. Deci, au aruncat sorții, Elpidifor cu diaconii și asupra căruia va cădea mai întîi, asupra lui să arunce pescarii mreaja. Sorțul a căzut mai întîi pe Teotim. Deci au aruncat pescarii pe numele lui Teotim și n-au pescuit nimic. Apoi au aruncat sorți pe numele lui Partenie, dar și pescuitul aceluia a fost zadarnic. După aceasta a zis Elpidifor: "Eu nu întru al meu nume, ci întru numele Dumnezeului meu poruncesc să arunce mreaja și nădăjduiesc spre El, că nu în deșert va fi încercarea aceasta".

După ce au aruncat-o, pescarii au simțit greutatea în mreajă și, zîmbind, au zis unul către altul: "Mai norocos este Dumnezeuul acestui om, decît al celorlalți". Și, trîgînd afară mreaja la pămînt, au văzut un trup de om mort; și schimbîndu-și cuvîntul, pescarii ziceau că este mai nenorocit pescuitul lui Elpidifor decît al celor dintîi, vrînd ca iarăși să arunce în mare trupul acela. Dar Elpidifor și cei împreună cu dînsul au strigat către pescari, ca să nu-l arunce, ci să-l dea lor ca să îngroape acel trup după obiceiul omenesc; iar prețul cel tocmit să și-l ia. Dar ei nu voiau să și ia prețul, deoarece nu pescuiseră pește, ci trup omenesc. Însă, fiind siliți de Elpidifor, l-a luat. Scoțînd afară la mal trupul, Elpidifor se atingea de el cu evlavie. Apoi cu bucurie și cu lacrimi cuprinzîndu-l, îl săruta și se minuna, cum capul cel ce era luat de la trup și aiurea aruncat în mare, acum se lipise la loc pe trup și numai o însemnare de tăiere se vedea la

dînsul și bun miros ieșea din acel trup. Deci, învelindu-l cu pînze curate, a închiriat o căruță și l-a dus în Amasia la scaunul lui, iar acolo, în biserica din nou zidită de dînsul, l-au îngropat cu cinste, plîngînd mult după dînsul tot poporul creștin.

Astfel s-a sfîrșit pătımirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Vasile, episcopul Amasiei. Iar după al lui fericit sfîrșit, marele Constantin, aflînd de la sora sa prin scrisori trimise în taină despre îndărătnicia, depărtarea de la creștinătate și despre tirania lui Liciniu, degrabă a adunat puterea oștirii sale și ajutorul lui Hristos chemîndu-l a plecat asupra lui Liciniu și l-a biruit. Prinzîndu-l viu, l-a trimis în Galia la închisoare, unde a și murit rău ticălosul. Iar Răsăritul izbăvindu-se de asuprirea muncitorului slujea în libertate lui Hristos Dumnezeu și se întindea prin toată lumea slava Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, a Unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cade cinstea și închinăciunea de la toți, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Ștefan, Episcopul Permului, din Rusia, noul făcător de minuni (26 aprilie)

Cuviosul, Părintele nostru Ștefan, era de neam rus, din părțile de miazănoapte ce se numeau Dvin, din cetatea ce se cheamă Ustiga, din părinți vestiți, fiu al unui bărbat credincios și de Hristos iubitor, anume Simeon, unul din clericii soborniceștii biserici a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea de la Ustiuz; și maică-sa asemenea era creștină și se numea Maria. Fiind încă copil, l-a dat la învățătura cărții, în care a sporit bine pentru că, fiind deștept, învăța degrabă, încît într-un an a putut citi pe carte și s-a deprins cu dumnezeiasca Scriptură, apoi s-a făcut cititor în soborniceasca biserică. Și a întrecut pe mulți vîrstnici din neamul său prin istețimea minții și cu priceperea sa, sporind mai mult ca toți cu înțelegerea și cu darul lui. Cu copiii ce se jucau nu se însoțea, nici nu se amesteca cu cei ce alergau la deșertăciuni și la obrăznicii, nici nu se întovărășea cu cei îndărătnici și răzvrățiți; ci numai în dumnezeiasca mărire se îndeletnicea, străduindu-se la înțelegerea Sfintei Scripturi și a altor cărți.

Crescînd în feciorie, curățenie și deplină înțelepciune, a citit multe cărți ale Testamentului celui Vechi și ale celui Nou, socotind deșertăciunea vieții acesteia de puțină vreme, care trece ca iuțea rîului și ca floarea ierbii se vestejește. Apoi s-a aprins de dumnezeiasca dragoste, care niciodată nu cade și s-a tuns în monahiceasca rînduială, în cetatea Rostovului, în mănăstirea Sfîntului Grigorie, de Dumnezeu Cuvîntătorul, aproape de episcopie; pentru că acolo erau multe cărți și lui îi plăcea să se îndeletnicească cu citirea lor. Iar tunderea lui s-a făcut în vremea episcopului Arsenie, de către un egumen anume Maxim. El se ostenea dîrz cu viața monahicească, nevoindu-se cu postul, rugăciunea, lacrimile, curăția, smerenia, înfrînarea, răbdarea, bunătatea, ascultarea, dragostea și cu alte fapte bune și mulți își doreau o astfel de viață plăcută lui Dumnezeu. Și învățîndu-se în legea Domnului ziua și noaptea, adunîndu-și folosul din cărți, a scris cu mîna sa multe cărți care și până astăzi mărturisesc cugetarea întru Dumnezeu și dragostea de osteneală.

Pentru o viață îmbunătățită ca aceasta, fericitul Ștefan a fost hirotonit diacon de cel mai sus pomenitul Arsenie, episcopul Rostovului. După cîțiva ani, murind mitropolitul a toată Rusia, Sfîntul Alexie, iar după dînsul primind scaunul Mihail cel cu porecla Mitaiu, din porunca aceluia, fericitul Ștefan s-a hirotonit preot de Gherasim, episcopul Colomei. Și auzind despre ținutul Permului că nu este luminat cu Sfîntul Botez, ci petrece în păgîneasca închinare la idoli și este plin de vrăjitorii, de farmece și de toată necurata slujire diavolească, aflînd că în acel ținut care este cuprins cu mărăcinii și cu ciulinii îndrăcirii diavolești încă n-a semănat nimeni sămînța Cuvîntului lui Dumnezeu s-a umplut de rîvnă după Domnul Dumnezeu; pentru că nu ajunsese acolo nici apostoleasca propovăduire, nici lumina Evangheliei nu răsărise poporului aceluia, ci era în întunericul neștiinței de adevăratul Dumnezeu și în umbra morții și a pierzării celei veșnice. Deci a fost cuprins de nemăsurată dorință ca, urmînd Sfinților Apostoli, să se ducă în pămîntul Permului să propovăduiască pe Hristos și să mîntuiască sufletele omenești din pierzare, scoțîndu-i din întuneric la lumina adevăratei cunoștințe de Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura.

Dar pământul acela al Permului, fiind demult în stăpînirea Moscovei, mai întîi a învățat bine limba lor; apoi, înțelepțindu-l Dumnezeu, a aflat niște litere neștiute și a alcătuit limba permilor, ca să alcătuiască Scriptura în limba lor; apoi a scris cărți, talmăcind cîteva cărți rusești în această limbă. După aceasta, căutînd mai multă înțelegere, a învățat și limba grecească, citind-o și înțelegînd-o, știind, deci, a citi în trei limbi: rusește, grecește și permește. Apoi din zi în zi sporind, își măsura cea dumnezeiască dorință, ca să meargă să propovăduiască în Permia, cu lacrimi și cu post rugîndu-se lui Dumnezeu, ca după a Sa bună voință să-i lămurească calea. Și a mers mai întîi către mai sus pomenitul episcop Gherasim al Colomiei, fiind el atunci în Moscova, cîrmuitor al Mitropoliei Rusiei celei fără de mitropolit, descoperindu-i scopul său și dorința cea mare a inimii de a propovădui necredincioșilor, ca ori să-i întoarcă pe ei la Hristos Dumnezeu, ori singur să pătimească de la dînșii și să-și pună viața pentru Mîntuitorul nostru, ca să se împlinească cuvîntul Apostolului care zice: *Vouă vi s-a dat nu numai a crede în Hristos, ci a pătimi pentru Dînsul.*

Și cerea fericitul Ștefan binecuvîntare de la dînsul (de la episcop) spre scopul său. Și s-a minunat acela de o osîrdie ca aceea pentru Hristos și de dorința mîntuirii sufletelor omenești. Apoi, cunoscînd în el dumnezeiasca chemare spre lucrul acela ca lucrare a Duhului Sfînt, a preamărit pe Stăpînul Hristos; și dîndu-i din moaștele sfinților, Antimise și Sfîntul Mare Mir, cum și cele-lalte trebuincioase spre sfințirea bisericilor, l-a liberat cu pace.

Luînd cuviosul scrisori din Moscova, mergea noul apostol în pământul Permiei, unde n-au umblat picioarele ucenicilor lui Hristos, unde n-a ieșit vestea și propovăduirea Sfinților Apostoli, unde nici urmă nu era de dumnezeiasca cunoștință și dreapta credință, nici numele lui Dumnezeu nu era numit; ci toate erau fără de Dumnezeu și întunecate desăvîrșit cu întunericul nebuniei și al orbirii. Și ajungînd la pământul acela, a adus fierbinți rugăciuni către Dumnezeu și a început a umbla prin neamul cel îndărătnic și răzvrătit, ca o oaie în mijlocul lupilor, propovăduind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu și învățînd credința creștinească, ca să creadă în Cel ce a făcut cerul și pământul și toată făptura cea văzută și nevăzută. De aceea unii, auzind propovăduirea lui, se mirau de învățătura cea nouă; apoi cu încetul începeau a cunoaște adevărul și primeau sfînta credință și se botezau; și stînd lîngă robul lui Dumnezeu, Ștefan, învățau și se povățuiau de la dînsul pe calea mîntuirii.

Dar cei mai mulți nici nu voiau să-l audă, ci îi făceau multe supărări; unii îl batjocoreau, alții îl defăimau cu cuvinte de ocară, iar alții năvăleau cu securile asupra lui să-lucidă. Alții, voind să-l ardă, adunau pe foc vreascuri și paie, dar dreapta lui Dumnezeu acoperindu-l, apăra pe robul Său de ucigașele mîini și de moarte, pentru mai multă mărire a sfîntului Său nume. Deci, botezînd cîteva suflete și adunînd puțină turmă a oilor cuvîntătoare aduse lui Hristos, a zidit o biserică frumoasă pe locul care era aproape de gura râului Vima, ce intra în Vicegd, rîul cel mare, unde s-a făcut mai pe urmă locașul său și s-a numit episcopie. Iar biserica aceea a sfințit-o în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei și Bunei Vestiri, la începutul luminării pământului Permului, precum Buna Vestire a fost începutul mîntuirii noastre. Și se ruga cu lacrimi în biserica aceea, în toate zilele și nopțile, pentru întoarcerea oamenilor celor necredincioși, zicînd: "Adună, Doamne, pe poporul Tău cel risipit și oile cele rătăcite; adu-le în Biserica Ta cea sfîntă și numără-i pe ei cu turma Ta cea aleasă".

Deci, nu înceta apostolește a-i învăța totdeauna, arătîndu-le, rugîndu-i, întorcîndu-i de la rătăcire și povățuindu-i la calea cea dreaptă. Însă popoarele cele întunecate nu credeau cu înlesnire cele grăite de dînsul; ci mai ales se mîniau asupra lui și urau pe cel ce se străduia a face bine sufletelor lor. Într-o zi, robul lui Dumnezeu, Ștefan, rugîndu-se Domnului, a mers la locul unde era zidită peștera lor cea vestită și a aprins-o împreună cu idolii, nefiind nimeni din slujitori pe acolo ca să o stingă. Iar sfîntul ședea lîngă capiștea aceea ce ardea și aștepta să vadă ce îi vor face cei necredincioși.

Înștiințîndu-se închinătorii de idoli de arderea capiștei lor, au alergat cu securile și, aflînd-o acum căzută și arsă iar pe Sfîntul Ștefan șezînd acolo, s-au repezit la dînsul cu strigare, răcnind cu glasuri fără de rînduială și împresurîndu-l din toate părțile, voiau să-lucidă cu securile. Iar sfîntul, negrăindu-le nimic împotrivă, și-a ridicat mîinile la rugăciune, pregătindu-se să moară și cu lacrimi în ochi striga către Dumnezeu: "Doamne în mîinile Tale îmi dau duhul meu. Acoperă-mă cu aripile bunătații Tale!" Și îndată

poporul cel sălbatic, schimbându-și mînia cea de fiară în blîndețe de oaie, el a rămas întreg, alesul lui Dumnezeu, nerănit, nici lovit de nimeni; pentru că pe de o parte erau biruiți de blîndețea lui, iar pe de alta, temîndu-se de puterea Moscovei, nu îndrăzneau să piardă pe omul care venise la dînșii și care avea scrisori. Dar mai ales erau opriți de puterea lui Dumnezeu, Cel ce n-a lăsat toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor Săi.

Stînd fericitul Ștefan la un loc însemnat, a strigat către poporul cel necredincios, zicîndu-le: "Oamenilor, pînă cînd nu vă depărtați de la înșelăciunea diavolească ca să scăpați de judecata și de focul cel veșnic? Pentru ce vă închinați idolilor și-i numiți pe ei dumnezei ai voștrii? Ei sînt lucrul mîinilor voastre și deși au gură, însă nu grăiesc; au urechi, însă nimic nu aud; ochi au, dar nu văd, nici nu au miros, nici nu umblă cu picioarele, nici glăsuiesc cu gîtlejurile lor, nici iau jertfele cele ce li se aduc, nici nu mănîncă, nici beau, nici nu ajută cuiva. Pentru că iată, nici lor nu au putut să-și ajute, arzînd în foc și cenușă. Apoi, de ar fi fost dumnezei, de ce nu au stins puterea focului? De ce n-au scăpat de văpaie? De ce n-au zis ceva împotriva celui ce i-a ars? De ce n-au făcut vreo izbîndire? Căci cum poate să facă ceva lemnul cel nesimțitor? Iar voi vă închinați acelor muți, surzi și fără de suflet, însuși lucrului mîinilor voastre.

Cunoașteți-vă rătăcirea și înșelăciunea voastră și lăsați acea pierzătoare deșertăciune și cunoașteți pe Unul, adevăratul Dumnezeu, în Care cred creștinii, de Acela vă apropiați și vă veți lumina; că Acela este Cel ce a întărit cerul, a întemeiat pămîntul, cuprinzînd toată făptura și chivernisind toată lumea. Dumnezeu din cer, Cel ce toate le vede și aude, știe nevoia fiecăruia și pentru toți poartă grijă că este al tuturor ajutător și păzitor și nu este alt Dumnezeu afară de El. De aceea, bărbați ai Permului, fraților, părinților și fiilor, ascultați-mă pe mine cel ce vă voiesc binele și credeți în Domnul nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine, fiindcă vă spun adevărul, că de veți crede și vă veți boteza, veți fi mîntuiți și veți cîștiga cereasca Împărăție. Iar de nu veți crede și nu vă veți boteza, veți fi osîndiți la munca veșnică".

Acestea și multe altele grăindu-le și învățîndu-i, mulți s-au plecat, începînd a crede și s-au apropiat de Botez, încît se înmulțea din zi în zi numărul credincioșilor și creștea Biserica lui Hristos în Permia. Iar Cuviosul Ștefan, mergea acolo unde vedea adunată mulțimea poporului necredincioșilor și stînd în mijlocul lor, îi învăța. Altădată, adunîndu-se aceia cu bătrînii lor, cu vrăjitorii și cu toți bărbații cei mai de frunte ai Permului, au mers la cuviosul și îl întrebau pe dînsul despre credință. Și erau în toate biruiți de gura cea de Dumnezeu biruitoare a propovăduitorului dreptei credințe. Dar mai ales mergeau necredincioșii Permului la biserica cea din nou zidită, nu pentru rugăciuni, nici pentru mîntuire, ci vrînd să vadă frumusețea bisericii și buna podoabă ce era înăuntrul ei, și se minunau văzînd înfrumusețarea sfintei biserici și grăiau unul către altul: "Precum vedem mare este Dumnezeul creștinilor, mult mai mare decît zeii noștri!"

Altădată, adunîndu-se, se sfătuiau între dînșii, zicînd: "De nu-i vom da bătăi și nu-l vom izgoni de la noi, apoi toată țara noastră o va umple de învățătura sa și va risipi capiștile cele vechi și slujirile zeilor noștri; pentru că nu putem să ne potrivim lui în cuvinte, fără numai cu sila să-l izgonim de aici". Alții ziceau: "Cum să-l batem și să-l izgonim, fiindcă a venit din Moscova și are scrisori?" Iar alții ziceau: "De ar începe el războiul. Dar el de la noi așteaptă, ca noi să începem întîi a-l bate, ca să aibă el asupra noastră pricină de clevetire în Moscova. Iar dacă ar îndrăzni a lovi pe cineva din noi, în acel ceas l-am rupe și am avea motiv cum că el a năvălit asupra noastră cu război. Dar deoarece, cînd noi îl ocărîm, el nu ne zice nimic cu mînie împotriva, nu ne ceartă și nici nu ne defaimă, ci cu blîndețe toate le rabdă, nu știm ce-i vom face lui!"

Așa sfătuindu-se de multe ori, dar neisprăvindu-și sfatul, se risipeau și se împlinea cuvîntul cel scris: *Orice sfat al vostru îl va risipi Domnul*. Puteai, deci, să vezi pe oamenii Permului despărțiți în două: unii erau creștini din nou luminați; alții, închinători de idoli. Necredincioșii urau pe credincioși, îi huleau, îi batjocoreau, îi întăritau și ispite le făceau lor și nedreptăți, nedîndu-le pace să viețuiască. De acest lucru foarte mult îl durea inima pe Cuviosul Ștefan, văzînd pe credincioși supărați de cei necredincioși. De aceea se ruga cu lacrimi ziua și noaptea Iubitorului de oameni Dumnezeu, ca să apere turma cea din nou

adunată sub dumnezeiescul Lui acoperământ; iar pe cei necurați, cu atotputernica Sa mînă să-i scoată din cursele diavolului și să-i aducă la cunoștința adevărului.

Apoi iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce voiește ca toți să se mîntuiască și să vină la cunoștința adevărului, văzînd ostenele și răbdarea alesului Său și auzindu-i neîncetatele lui rugăciuni cele cu lacrimi, a binevoit ca pămîntul Permului să se lumineze cu lumina sfintei credințe. Și a trimis poporului acelaia duhul umilinței, precum odată celor ce ascultau propovăduirea lui Petru, despre care lucru se scrie în Faptele Apostolilor. Auzind oamenii aceia învățătura Sfîntului Ștefan s-au umilit cu inima și a zis către Petru și către ceilalți apostoli adunîndu-se mulțimea poporului Permului, bătrîni și tineri, cei mari și cei mici, au grăit între ei: "Vedeți oare, fraților, pe omul acesta ce a venit din Rusia? Ați auzit cuvintele lui? Ați cunoscut desăvîrșirea lui și dragostea cea către noi? Iată prin cîte strîmtorări trece și nu se duce de aici. Mari umilințe a avut de la noi, defăimări și supărări, dar el nu s-a mîniat pe noi și nici unuia din noi nu a zis vreun cuvînt rău, nici nu ne grăiește împotriva, nici nu are vreun gînd rău spre noi. Ci cu blîndețe și bunătate le rabdă pe toate. Ba încă se și bucură de ocările aduse de noi asupra lui și nu încetează a ne spune despre Împărăția cerului, despre munca cea veșnică și despre răsplătirea fiecăruia după fapte. Apoi ne învață totdeauna cum să ne izbăvim de păcate și să cîștigăm Împărăția; și de n-ar fi fost adevărate cele ce ni le grăiește, n-ar fi răbdat, nici nu s-ar fi ostenit atît. Cu adevărat este robul marelui și viului Dumnezeu, pe Care Îl propovăduiește, Care a făcut cerul și pămîntul, împărăția celor buni, iar celor răi le-a pregătit munca; și cîte cuvinte grăiește el, toate sînt adevărate. Să mergem la dînsul să-l rugăm, ca să ne învețe pe deplin credința sa și să ne facă creștini". Și a mers la el mulțime multă de bărbați, femei și copii.

Cuviosul Ștefan, văzînd atîta popor venind la Hristos Dumnezeu, o, de cîtă negrăită bucurie s-a umplut, încît vărsa lacrimi din ochi și înălța mulțumiri negrăite Stăpînului iubitor de oameni, Care nu voiește moartea păcătoșilor! Și i-a întîmpinat cu dragoste, ca un părinte iubitor de fii și, deschizînd gura lui cea de Dumnezeu însuflată, îi învăța mult despre tainele sfintei credințe. Iar Dumnezeu le deschidea mintea, ca să înțeleagă cele grăite de sfîntul învățător și primeau cu dragoste cuvintele lui și cereau Botezul, iar el îi boteza în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh. Astfel s-a luminat pămîntul Permului cu darul lui Dumnezeu și prin ostenele și rugăciunile Cuviosului Ștefan. Iar popoarele cele luminate din nou și-au sfărîmat idoliilor lor, care erau prin case și pe ulițe, pe drumuri, prin păduri și prin dumbrăvi, iar capiștile le-au risipit. Dar mai ales fericitul Ștefan se ostenea, umblînd pretutindeni, zdrobind idoliilor cu toporul și arzîndu-i cu foc împreună cu darurile ce li se aduseseră de către cei necredincioși. Căci era obicei la permenii cei necredincioși, să aducă idoliilor lor soboli, jderi, cacomi, helgi, carsaci, vulpi, urși, rîși și altele la fel ca acelea, din vînaturile lor și le spînzurau la idoli, sau lîngă idoli. Încă și cu pînze alese acopereau deasupra pe idoliilor lor, îi înfășurau cu scutece și nimeni dintre dînșii nu îndrăznea să ia ceva din acele daruri ce se aduceau idoliilor; că de ar fi îndrăznit cineva să se atingă de ceva din cele ce s-au zis, acela îndată, prin diavoleasca lucrare, cădea în cumplită boală și pătimea, fiind zdrobit de puterea diavolească.

Dar rîvnitorul de Dumnezeu, Ștefan, netemîndu-se de acea putere a vrăjmașului, aduna toate cele aduse la idoli în dar, le puneă grămadă împreună cu idoliilor cei tăiați bucăți și le ardea în foc; iar el nu lua nimic din ele și nici pe altcineva din credincioși nu lăsa să ia, zicînd că aceea este parte diavolească. Numai din pînzele și scutecele idolești, porunca copilului său Matei, cel de neam permean, luminat din nou, ca să-și facă obelițe și aceasta, spre necinstea și ocară zeilor păgînești. Și se mirau permenii foarte mult, de amîndouă acestea: cum cuviosul nu lua nimic din acele lucruri scumpe, ci toate le dădea focului și nu primea nici o vătămare din puterea diavolească. Cu aceasta mai mult se încredințau de puterea lui Hristos, Care biruia puterea diavolească și se întăreau în dreapta credință. Apoi, sfărîmînd Sfîntul Ștefan mulți idoli prin felurite locuri, a mai zidit încă două biserici, pentru că se înmulțiseră și în toate zilele încă se înmulțeau credincioșii, iar adunarea păgînii scădea și se împuțina în toate zilele. Pe lîngă biserici, Sfîntul Ștefan a făcut școli și adunînd bărbați și copii îi învăța literele perminești, ceaslovul, psaltirea și celelalte cărți tîlmăcite de dînsul pe limba aceasta, ca astfel din neamul și pe limba lor să fie preoți, diaconi și de ceilalți clerici și învățători. Și așa a început a înflori și a străluci acolo sfînta credință creștinească.

Întărind Sfântul Ștefan în credință pe poporul cel din nou luminat, a venit un vrăjitor care se numea Cudesnic, începător al fermecătorilor și mai mare al descântătorilor, pe care poporul permiesc, mai înainte de Botez, îl cinstea mai mult decât pe toți vrăjitorii săi și-l avea ca pe un tată și învățător, crezând că prin vrăjitoria lui se chivernisește tot pământul Permiei. Acela a început a răzvrăti pe oamenii cei de curînd botezați, zicîndu-le: "Bărbați și frați permieni, pentru ce ați lăsat credința și pe părinteștii zeii? Pentru ce ați încetat a aduce zeilor jertfe, precum aduceau părinții noștri? Pe cine ascultați? Pe omul care a venit din Moscova? Oare nu de acolo se pun asupra noastră birurile cele grele, ni se fac silirile și ne vin pristavi? Nu ascultați pe acel străin și om rus, ci mă ascultați pe mine, cel ce vă doresc binele, fiind al vostru; că eu sînt din neamul vostru, de o seminție, de o limbă și se cade să mă ascultați pe mine bătrînul și tatăl vostru mai mult decât pe acel ce este mai tînăr cu anii și poate fi ca un fiu sau nepot pe lîngă anii mei!"

Însă oamenii credincioși îi ziceau: "Mergi să vorbești cu dînsul, iar nu cu noi". Și era Cudesnic acela potrivit cuiviosului și se făcea între dînsii ceartă mare și se sîrguia vrăjitorul acela să piardă pe Cuviosul Ștefan cu farmecele sale, chema diavoliu asupra lui și făcea descîntece. Dar n-a sporit cu nimic, căci și farmecele lui se stricau și diavoliu nici nu puteau să se apropie de alesul lui Dumnezeu. Apoi, nu înceta răul acela a face supărare în toate zilele cuviosului, hulind înaintea tuturor sfînta credință creștinească, tulburînd pe cei neîntăriți în credință și întorcîndu-i de la Hristos la a lor păgînatate. Că unii, fiind mici la suflet, credeau viclenele cuvinte ale lui, abătîndu-se de la calea cea dreaptă și urmînd învățaturii celei potrivnice lui Dumnezeu. Acela pe unii îi înșela cu cuvinte, iar pe alții cu daruri și cu plată și, năvălind asupra Cuviosului, se sfădea, ocăra, defăima, se certa, străduindu-se în tot chipul, să biruiască pe ostașul lui Hristos cel nebiruit.

Altădată a zis sfîntului: "Zeii noștri, deși au fost batjocoriți de tine, însă milostivindu-se, nu te-au pierdut; căci de n-ar fi fost milostivi, apoi demult te-ar fi sfărîmat și ai fi fost pierdut; însă te cruță, fiind fără răutate, ca tu, cunoscîndu-le obiceiul cel bun al lor, să încetezi a le mai face răutate. Credința noastră este mai bună decât credința voastră creștinească. Aceasta îți arăt că la voi este un singur Dumnezeu, iar la noi mai mulți dumnezei ajutători, apărători și ei ne-au dat toate cîte sînt; adică în ape pești, în văzduh păsările și cîte sînt în dumbrăvi și lunci: samuri, jderi, rîșii și celelalte fiare, care din vînarea noastră ajung pînă la voi; și se îmbogățesc cu ei domnii, boierii și dregătorii; și îmbrăcîndu-se cu dînsele, umblă mîndrindu-se, le dăruiesc unul altuia, fac negoț și-i trimit în țările de pîmprejur, în pămînturile cele depărtate, la Ordu, la greci, nemți și în Lituania; și toate acelea din vînatul nostru, pe care ni-l dau zeii noștri cei mulți. Însă și cu alt lucru, este mai bună credința noastră decât a voastră. La noi un om sau doi merg asupra ursului, se luptă cu dînsul și-lucid cu ajutorul zeilor noștri, cărora le făgăduiesc pielea; iar la voi asupra unui urs ies mai mulți, ca la o sută sau două de oameni, sau și mai mulți și abia atunci dacă pot birui o fiară; iar uneori nu pot, ci se rănesc și ei, întorcîndu-se fără nimic și în zadar ostenindu-se. Iarăși credința noastră este mai bună decât a voastră pentru aceasta, că degrabă se aduc toate înștiințările; că ni se dă de știre de către zeii noștri; iar la voi nu-i așa, ci în multe zile de abia se aduce la voi oarecare înștiințare. Pentru aceste pricini este mai bună credința noastră, decât a voastră".

Dar robul lui Dumnezeu, Ștefan, la toate acelea răspundea împotriva, spunîndu-i că mai puternic este Unul și adevăratul Dumnezeu al creștinilor, decât idolii cei mulți ai păgînilor, care nu sînt dumnezei, ci diavoli aruncați din cer în adîncime; ei amăgesc pe poporul cel neștiutor, ca să creadă în idolii cei fără de suflet și nu ajută oamenilor cu nimic, ci mai mult îi vatămă, pentru că sînt diavoli răi, nemilostivi, cumpliți, iuți, mînioși, bîrfitori, plini de ură, învrăjbitori neamului omenesc, pe care îndată l-ar pierde de pe pămînt, de n-ar fi legați și ținuți de dumnezeiasca putere. Iar vînatul în tot felul, se dă oamenilor nu de la idolii cei ce stau în loc nemișcați, nici de la diavoliu cei ce n-au nici un fel de putere peste zidirea lui Dumnezeu, ci de la același singur Dumnezeu, Dătătorul tuturor bunătăților, Care fiecăruia îi dă după osteneala lui darurile Sale. Iar lupta cu fiarele se face nu numai în ținutul Permului, ci și în toate pămînturile și țarinile; și aceea se face nu din ajutorul părinților voștri zeii, ci ori din trupeasca putere sau din iscusința luptătorului; dar mai ales cu puterea dumnezească, căci a supus Dumnezeu cerului sub picioarele oamenilor toate fiarele, dobitoacele, păsările și peștii. Și s-au aflat mulți în credința creștinească, care cu numele lui Iisus Hristos au îmblînzit fiarele cumplite, gurile leilor le-au închis, urșii cu cuvîntul au legat, peste aspidă și peste vasilisc au călcat, pe leu și pe balaur l-au biruit.

Iar împotriva înștiințării celor ce degrabă vin de la diavoli prin vrăjitori, sfântul zicea aceasta: "În credința creștină nu mulți bărbați s-au aflat mai înainte văzători, încît nu numai cele ce se făceau în zilele lor, departe, mai înainte le vedeau cu ochii cei sufletești, ca și cum ar fi fost de față; ci și cele ce aveau să se facă după mulți ani de la moartea lor, proorocește mai înainte le spuneau; căci și sfinții prooroci în Așezămîntul cel Vechi, cu mulți ani mai înainte, au vestit cele ce s-au împlinit după aceea în Așezămîntul cel Nou".

După aceasta și altele asemenea ca acestea lungi vorbiri cu dînsul, au întărit amîndoi un cuvînt, ca să ispitească cu lucrul credința, a cui este mai bună. Iar după chibzuința a însuși lui Cudesnic s-a hotărît în acest fel: "Să treacă prin foc și prin apă și cine nu se va arde în foc, sau cine nu se va îneca în apă, credința aceluia este mai bună și lui îi va urma poporul". Și plăcut a fost cuvîntul acesta la tot poporul Permului, cel ce se adunase la auzirea pricinii, lăudînd o judecată ca aceea. Iar sfântul a grăit către vrăjitor: "Ai voit un lucru ce covîrșește puterile smereniei mele; dar nădăjduiesc spre îndurările Atotputernicului Dumnezeu și mă bizuiesc spre mila Aceluia, care caută mîntuirea tuturor, că puternic este, ca pe mine și în foc și în apă viu și întreg să mă păzească cu minune, pentru slava numelui Său cel Sfînt. Ca prin acea minune să se întărească în credință poporul cel ce stă de față, iar tu cu ai tăi diavoli spre care nădăjduiești, să te rușinezi!"

Aceasta zicînd către vrăjitor, a grăit poporului: "Bine este cuvîntat Domnul; luați foc și aduceți-l aici și aprindeți acea casă pustie, care totdeauna stă deschisă; iar eu cu Cudesnic, luîndu-l de mîină, voi intra într-însa". Și îndată au adus foc și au aprins casa. Cuviosul Ștefan ridicîndu-și mîinile către Dumnezeu, s-a rugat, zicînd: "Stăpîne, Preamilostive și Preaputernice, dă-ne ajutor în necaz, trimite mila Ta, arată iubirea Ta de oameni, arată puterea Ta, ca să cunoască poporul ce stă de față, credința cea adevărată și să cunoască că Tu ești adevăratul Dumnezeu și eu sînt robul Tău. *Iată vrăjmașii Tăi au sunat și cei ce Te urăsc au ridicat capul; ridicat-au asupra cerului gura lor și limba lor a trecut pe pămînt. Pentru aceasta fă cu mine semn spre bine, să vadă cei ce mă urăsc și să se rușineze; că Tu, Doamne, mi-ai ajutat și m-ai mîngîiat; pentru că Tu ești Dumnezeul Cel ce ne mîngîi în necazul nostru, prin Mîngîietorul Tău Duh cel Sfînt cu care ești binecuvîntat în veci. Amin!"*

Sfîrșind rugăciunea, a zis către popor: "Pace vouă, fraților, mîntuiți-vă, iertați-mă și vă rugați pentru mine, căci eu pentru sfînta credință sînt gata a muri. Deci, mă duc spre încercarea ce-mi stă în față, nădăjduind spre Iisus, Începătorul și Împlinitorul credinței".

Întorcîndu-se către vrăjitor, a zis: "Să mergem împreună, luîndu-ne de mîină, precum am făgăduit!" Iar vrăjitorul, înfricoșîndu-se de focul cel foarte învăpăiat, nu voia să meargă. Și l-a apucat cuviosul cu tărie și-l trăgea cu sila în foc cu sine, iar Cudesnic se apăra și se întorcea înapoi și, căzînd la pămînt striga, nevrînd să meargă în foc, și îi spunea ca îndată va arde în foc ca fînul și ca paie. Iar poporul striga asupra lui cu ocară ca să meargă în foc, precum singur a hotărît, iar el se ruga ca să-l lase.

Atunci a zis către dînsul Cuviosul Ștefan: "Au nu tu singur ți-ai ales și ai voit astfel să ispitești pe Dumnezeul Cel viu? De ce acum te lepezi?" Iar el, închinîndu-se pînă la pămînt și căzînd înaintea picioarelor lui, arăta pricina sa și își mărturisea neputința și își vedea deșertăciunea și amăgirea sa. Și spunea că, vrînd să înfricoșeze pe Ștefan, a aflat o scornire ca aceasta, ca să intre în foc, socotind că robul Dumnezeului Cel viu se va teme să intre; dar s-a întors vicleșugul pe capul lui Cudesnic și pe creștetul capului său s-a pogorît nedreptatea. Asemenea s-a făcut și pentru apă, cînd a tăiat în rîu gheața în două locuri, din susul apei făcîndu-se o copcă și din jos alta și amîndoi luîndu-se de mîină să intre în copca cea de sus; iar apoi mergînd pe sub gheață în jos să iasă afară din copca cealaltă. Atunci vrăjitorul, fiind silit de sfînt, n-a voit să intre și s-a rușinat ticălosul pentru toate farmecele și învățăturile sale cele vrăjitorești.

Deci, l-a întrebat sfîntul: "Voiești să crezi și să te botezi, de vreme ce acum te-am biruit?" Iar el se lepăda, nevrînd credința creștinilor și Sfîntul Botez. Și a grăit sfîntul către popor: "Voi sînteți martori că singur ticălosul acesta a aflat chipul cum să ispitească dreapta credință prin foc și prin apă; și acum el nu voiește să-și îplinească cuvîntul său și n-a intrat nici în foc, nici în apă, nici nu crede nici Sfîntul Botez nu-i

trebuie. Ce credeți voi despre el, spuneți-mi?" Iar poporul a strigat: "Este vinovat și i se cuvine pedeapsa morții". Și apucându-l, l-au dat în mâinile Sfântului Ștefan ca să-l pedepsească cu moartea, precum voiește. Și-i ziceau: "De-l vei lăsa viu, apoi mai amară supărare îți va face!"

Sfântul a răspuns: "Ba nu! Mîna noastră nu va fi asupra vrăjmașului nostru! Că nu m-a trimis Hristos să ucid, ci să propovăduiesc și nu mi-a poruncit să muncesc, ci să învăț cu blîndețe și să sfătuiesc cu liniște; nici nu mi-a poruncit Stăpînul meu să pedepsesc, ci să cert cu milă!" După aceea zise: "Dreptul mă va certa cu milă și mă va muștra. Iar de nu voiește să creadă, fiind împietrit și orbit de răutate, aceea îi va fi lui spre pedeapsă veșnică. Pentru că zice Domnul nostru: *Cel ce va crede și se va boteza, se va mîntui; iar cel ce nu crede, se va osîndi*. Destul este, cu certare să-l oprim, ca să nu dea mai mult învățătura sa cea înșelătoare, nici să răzvrătească poporul lui Dumnezeu și nici să viețuiască în mijlocul turmei lui Hristos. Lupul cel răpitor să nu aibă legătură cu lumina, ci să se dea afară cea răutate din mijlocul tuturor și mădularul cel putred cu sabia Duhului să se taie. Să se izgonească din hotarele acestea lupul acesta; iar de ar îndrăzni ca iarăși aici să se arate și să învețe, atunci să nu scape de pedeapsa morții!" Deci, certînd pe Cudesnic, l-a izgonit din hotarele Permiei și a adus pace în Biserica lui Hristos, iar locașurile lui Dumnezeu se zideau pretutindeni, pe cînd capiștile idolești se risipeau desăvîrșit.

Înmulțindu-se Biserica lui Hristos în pămîntul Permului, era trebuință de episcop în cea țară, de vreme ce era foarte departe a se trimite la mitropolitul din Moscova pentru hirotonisiri. Drept aceea, sfătuindu-se Cuviosul Ștefan cu poporul cel din nou luminat, s-a dus în Moscova la marele voievod Dimitrie Ivanovici și la Mitropolitul Pimen și le-a spus toate cele ce s-au făcut cu darul lui Dumnezeu în pămîntul Permului. Apoi cerea să dea episcop aceluia pămînt, pentru că seceriș era mult, iar lucrători puțini. Iar marele voievod și mitropolitul împreună cu episcopii și cu tot sfîntul sobor, sfătuindu-se despre aceasta, au zis: "Cine este mai vrednic și mai cucernic ca să fie episcop în pămîntul Permului, decît acela care a luminat acel pămînt cu darul lui Hristos și a suferit atîtea neajunsuri și osteneli și care a tălmăcit cărțile rusești în limba permilor; a sfărîmat idolii, a zidit sfînte locașuri și este ca un apostol al Permului? Deci, acela să fie acolo episcop, căci cu adevărat este vrednic acest bărbat de un asemenea dar".

Astfel, Sfîntul Ștefan a fost ales episcop al Permului. Acea hirotonisire a fost foarte plăcută binecredinciosului și marelui voievod Dimitrie Ivanovici, de vreme ce acest fericit Ștefan îi era cunoscut și-l iubea foarte mult. Apoi marele voievod și mitropolitul, dîndu-i foarte multe daruri, l-a trimis la scaunul lui în Permia, unde ajungînd sfîntul, multă bucurie a făcut oamenilor prin venirea sa și se ostenea ca mai înainte, întărind în credință pe oamenii cei credincioși, iar pe cei ce rămăseseră necredincioși lămurindu-i și botezîndu-i. Apoi a zidit biserici lui Dumnezeu și a hirotonit preoți, și toată rînduiala bisericească bine a așezat-o. Asemenea și mănăstiri a zidit și dădea milostenie multă, hrănind pe săraci și pe scăpătați; îmbrăca pe cei goi și pe cei mîhniți îi mîngîia, iar pe cei străini îi odihnea, făcîndu-se părinte milostiv și binefăcător pentru toți, căci avea pentru toți mare purtare de grijă, nu numai pentru mîntuirea sufletului, ci și pentru trebuințele trupești. Pentru că de multe ori aducea din Bologna cu corăbiile multe pîini la Permia și le împărțea la oamenii cei scăpătați, în timpuri de foamete.

Iar după ce a adus lui Dumnezeu tot pămîntul Permului, toate rînduindu-le bine, și a ocîrmuit Sfînta Biserică cu bună rînduială și a păscut turma cea cuvîntătoare, s-a apropiat de sfîrșit, plăcutul lui Dumnezeu, Sfîntul Ștefan, Episcopul Permului. Căci ajungînd la adînci bătrîneți, slăbea cu trupul de ostenelile cele de mulți ani pentru mîntuirea sufletelor omenești atît de multe; și încă era nevoie ca iarăși să meargă în Moscova, la mitropolitul Ciprian, pentru niște treburi bisericești. Drept aceasta, chemîndu-și turma sa, a învățat-o din destul din dumnezeieștile Scripturi, ca să petreacă în credință și în dreptate. Iar printre multe alte sfaturi bune a zis: "Vremea sfîrșitului meu este aproape și mă voi muta de la voi, precum mi-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia vă încredințez pe voi".

Apoi, făcînd rugăciune, s-a dus în cale și, ajungînd la Mosco-va, cetatea de scaun, s-a îmbolnăvit și zăcînd cîteva zile s-a mutat către Domnul, pe Care din tinerețe L-a iubit. Sfîrșitul lui a fost în timpul marelui cneaz Dimitrie, care a biruit puterea lui Mamae și a mitropolitului Ciprian. Apoi s-au adunat la înmormîntarea sfîntului domni, boieri, rînduiala bisericească și poporul și au petrecut trupul lui cu cinste

în mănăstirea Mântuitorului, unde acum este curtea împărătească și l-a pus în biserica cea de piatră în partea stîngă.

Astfel, Cuviosul Părintele nostru Ștefan, episcopul și luminătorul Permului, sfîrșind alergarea vieții sale celei plăcute lui Dumnezeu și multora de folos, a lăsat oamenilor păstoriei sale mare durere, iar îngerilor lui Dumnezeu le-a făcut bucurie întoarcerea atîtor de mulți păcătoși. Pentru aceasta și sufletul lui cel sfînt a fost luat de îngeruștile mîini și dus cu veselie la Dumnezeu, unde cu cetele sfinților ierarhi stă înaintea scaunului Domnului și pentru toată lumea se roagă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Unul în Treime Dumnezeu, a Cărui slavă este în veci. Amin!

Pomenirea Sfîntului Mucenic Simeon, Episcopul Ierusalimului, ruda Domnului, unul din cei șaptezeci de apostoli (27 aprilie)

Acest Sfînt Simeon, care era rudenie a Domnului nostru Iisus Hristos, a fost fiu al lui Cleopa, fratele Sfîntului Iosif, logodnicul, pentru care vrednicii de credință, scriitorii vechi de istorie bisericească greacă, Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, Gheorghe Chedrin și Nichifor al lui Calist Xantopol, cu un glas mărturisesc că Iosif, logodnicul Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, și Cleopa au fost frați buni de tată și de mamă, Iosif era frate mai mare, iar Cleopa mai mic. Acest Cleopa, după întoarcerea lui Iosif din Egipt a luat de soție, de la fratele său Iosif, pe o fiică a lui Maria, care a născut pe acest Sfînt Simeon. Ajungînd în vîrstă și auzind despre minunile Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Simeon a crezut Într-însul. Iar după patima cea de bunăvoie a Domnului și după Înălțarea la cer, a fost numărat în ceata sfinților șaptezeci de apostoli întru bunavestire a lui Hristos, umblînd prin cetăți și prin sate, învățînd și făcînd minuni; luminînd popoarele cu lumina sfîntei credințe și pierzînd întunericul închinării idolești. Iar în acel timp Sfîntul Iacov, fratele Domnului, fiul Sfîntului Iosif logodnicul, ținea scaunul arhieriei Ierusalimului, fiind întîiul episcop acolo; și fiindcă mărturisea pe Hristos, necredincioșii evrei doborîndu-l de pe scaunul Bisericii, l-au ucis, lovindu-l în cap cu un lemn.

După uciderea Sfîntului Iacob, a sosit degrabă risipirea Ierusalimului prin Tit și Vespasian, precum mai înainte a zis Domnul. Iar după risipire, s-au adunat ucenicii Domnului care erau între cei vii, împreună cu cei care după trup au fost rudenie lui Hristos Domnul, și acest sfînt Simeon, fiul lui Cleopa, nepotul și fiul de frate al lui Iosif și rudenia Domnului l-au pus al doilea episcop al Ierusalimului - în locul Sfîntului Iacov -, căci acum Ierusalimul, începuse iarăși a fi locuit de oamenii cei ce rămăseseră. Iar Sfîntul Simeon, fiind ca o biserică a Sfîntului Duh, împodobea prin sine scaunul Ierusalimului, aducînd pe cei rătăciți la Hristos Dumnezeu. Apoi după mai mulți ani, pe vremea împărăției lui Traian, a fost clevetit de zavistnicii eretici către Attic, antipatul Romei, pentru două pricini: întîi, fiindcă este cu neamul din casa lui David, iar al doilea că este creștin. În timpul acela era prigonire de la împărății Romei, asupra seminției lui David și asupra celor ce credeau în Hristos. Și erau cercetați cu dinadinsul pretutindenii, cînd se afla cineva din neamul lui David și se pierdeau, ca nici urmă din acea seminție împărătească să nu rămîna între evrei, ci să stăpînească veșnic împărății Romei pămîntul iudeilor. Asemenea și cei ce credeau în Hristos erau chinuți și uciși, pentru ca zeii păgînești să fie cinstiți prin toată lumea.

Deci, Sfîntul Simeon, ca cel din Seminția lui David și ca cel ce credea în Hristos, fiind rudă cu El, a fost prins de păgîni, după porunca lui Attic antipatul. Fiind bătrîn Sfîntul Simeon, căci avea mai mult de o sută de ani, după multe chinuri, pe cruce fiind pironit, ca și Hristos Domnul, și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Notă - Prologul în 18 zile ale lunii Septembrie scrie astfel despre acest Sfînt Simeon: "Acela era fiul lui Iosif, logodnicul și fratele lui Iacov. Dar mai vrednic lucru de credință este că, nu al lui Iosif a fost fiu, ci al lui Cleopa, fratele lui Iosif; iar lui Iosif i-a fost nepot, adică fecior de frate, precum de la cei mai sus ziși

scriitori vechi de istorii ai Bisericii grecești, se dovedește aceasta. De unde se arată și aceasta, că Simeon nu i-a fost frate bun lui Iacov, fratele Domnului și fiul lui Iosif, ci văr.

Iarăși prologul, în patru zile ale lunii Ianuarie, scrie despre soborul Sfinților șaptezeci de Apostoli, și în cuvântul sub numele Sfântului Dorotei, episcopul Tirului se scrie despre acest Sfânt Simeon așa: "Cleopa sau Simeon este nepotul Domnului". Dar acolo destul s-a arătat că altul a fost Cleopa și altul Simeon. Cleopa a fost tatăl lui Simeon, iar Simeon fiul lui Cleopa; însă nu nepot al Domnului, ci rudenie, așa ca și cum ar fi fost văr din frați.

În această lună și zi, prologul a scris astfel: "Îndoită numire a câștigat fericitul, pentru că se numea Simon și nu Simeon". Simon a fost fiu al lui Iosif și frate bun al lui Iacov, fratele Domnului; iar Simeon, precum s-a zis, este fiul lui Cleopa și văr din frați cu Iacov; după aceea era rudenie a Domnului, fiind și numărat între cei șaptezeci de apostoli. Iar Simeon fiul lui Iosif, nicidecum nu se află între apostoli. Este scris de Sfântul Ioan Evanghelistul în cap. 7, stih 5, cum că "nici frații lui Hristos n-au crezut în El". Iar frații aici, spune Sfântul Teofilact, sînt fiii lui Iosif, pe care Sfântul Evanghelist Matei în cap. 13, stih 56, anume îi pomenește: Iacov, Iosie, Simon și Iuda. Ci și aceasta este arătat, că mai pe urmă au crezut în El, Iuda, care se zice și Tadeu, unul din cei doisprezece apostoli; apoi Iacov cel dintîi din cei șaptezeci și Iosie asemenea din cei șaptezeci. Iar Simon se pare că n-a luat slujba apostoliei, ci mai înainte de împărțirea prin toată lumea a Sfinților Apostoli a trecut din cele de aici, adevărind Sfântul Apostol Pavel în întîia epistolă către Corinteni, în cap. 15, și zicînd: Mulți sînt pînă acum, iar oarecare s-au și mutat.

Iar despre Sfântul Simeon al lui Cleopa și rudenie a lui Hristos, știut este că a fost unul din cei șaptezeci de apostoli și episcop al Ierusalimului, al doilea după vărul de frate al lui Iacov. Dar ceea ce se pare unora, că Cleopa murind fără fii, după legea de atunci, Iosif i-a luat femeia lui și a făcut cu dînsa șase fii, patru feciori și două fete, adică pe Maria care se numește fiica lui Cleopa și pe Salomeea pe care o pomenește Teofilact în tîlcuirea cea de la Matei în cap. 13. De aceasta se cuvine a socoti cu dinadinsul, că Iosif a murit mai înainte de Cleopa, nu Cleopa mai înainte de Iosif. Deci, cum putea Iosif ca să aibă pe femeia lui Cleopa? Iar Iosif a murit mai înainte de Cleopa, este arătat de aici, că Cleopa după Învierea Domnului a fost și a văzut pe Domnul în Emaus împreună cu Luca, de care S-a și cunoscut Domnul în frîngerea pîinilor.

Cleopa, și după Înălțarea Domnului și după primirea Sfântului Duh, a fost viu și s-a sfîrșit prin mucenicie. Iar Sfântul Iosif nici Patimile lui Hristos n-a apucat, ci încă mai înainte de Botezul Domnului, a trecut din viața aceasta. Deci, cum putea să fie aceasta, ca Iosif după moartea lui Cleopa să ia femeia sa și să facă cu dînsa fii. Mai vrednic de crezare este aceasta, că nu Iosif a luat pe femeia lui Cleopa, ci Cleopa pe fiica lui Iosif a luat-o de soție, de care lucru Gheorghe Chedrin zice așa: "După cinci ani, Iosif s-a întors din Egipt în Nazaret, pe a cărui fiică Maria, Cleopa fratele lui Iosif, care era din doi părinți, a luat-o de soție și dintr-însa a născut pe Simeon, care după Iacov, fratele Domnului, a fost episcop al Ierusalimului".

Iar ceea ce se zice de Maria lui Cleopa, cum că ar fi fost fiică lui Cleopa, aceasta nu este în Evanghelie; pentru că se scrie la Sfântul Evanghelist Ioan în cap. 19, stih 25: "Și stătea lîngă Crucea lui Iisus, mama lui și sora mamei lui, Maria a lui Cleopa". Aici nu zice Sfântul Evanghelist Ioan, Maria fiica lui Cleopa, ci numai Maria lui Cleopa, iar nu fiica lui Iosif, pe care ca pe o soră o avea Preacurata Fecioară Maria, Maica lui Iisus. Căci după ce S-a logodit cu Iosif, S-a dus din Biserica Domnului în casa lui și locuia cu Maria, fiica lui, fiind încă fecioară, ca soră cu soră, avînd locuință împreună. Deci, să se știe, că aici Maria lui Cleopa, nu este fiica lui, ci femeia, care a născut pe acest Simeon rudenia Domnului, vărul de frate după trup, din pricina lui Iosif cel părut tată al lui Hristos, fratele lui Cleopa, tatăl lui Simeon.

Viața Cuviosului Ștefan, egumenul Pecerscăi și Episcopul Vladimirului (27 aprilie)

Cel care are răbdare, se învrednicește de toată fapta bună, se bucură în necazuri, este bine iscusit în primejdii și în ispite se veselește, cum a zis Efrem Sirianul, însuflat fiind de Dumnezeu. Unul ca acesta a fost Cuviosul Părintele nostru Ștefan, care, pătimind pentru frații săi, deși a fost mult necăjit, însă Dumnezeu l-a veselit foarte mult; pentru că își aducea aminte cuviosul de cuvântul proorocului și împăratului David, care zicea: *După mulțimea durerilor din inima mea, mîngîierile Tale au veselit sufletul meu*. Pentru aceasta toate încercările grele, ca și cum ar fi fost trimise de la Dumnezeu, le primea cu bucurie. Apoi bine s-a deprins cu iscusința la toate faptele cele bune, pentru că din copilăria sa a fost crescut sub mîna celui vrednic de laudă între egumeni, adică a Cuviosului Părintelui nostru Teodosie al Pecerscăi și a fost ucenicul lui pururea, îndulcindu-se și hrănindu-se totdeauna de cuvintele cele insuflate de Dumnezeu, ce ieșeau din gura aceluia cea curgătoare de miere, ca un prunc; care ca un fiu cu tatăl s-au unit prin toată asemănarea cea îmbunătățită.

Pentru aceasta cu dragostea s-a unit și s-a lipit în inima tuturor fraților, de la care mai întîi a fost ales purtător de grijă al rînduieiilor bisericești. Și atunci învățînd singur egumenul, adică Cuviosul Teodosie pe frați în biserică, cu duhovnicești cuvinte, acesta cu vrednicie îi învăța. Iar după aceea, cînd Cuviosul Teodosie avea să-și dea sfîrșitul acestei vieți vremelnice, l-au rugat toți cu un glas, zicînd: "Ștefan este vrednic ca după tine să ia egumenia. Ștefan să ne fie egumen!"

Cuviosul Teodosie s-a plecat la rugăciunea fraților și chemînd pe fericitul Ștefan, iubitul său ucenic, i-a încredințat înaintea tuturor, ograda cea plină de cuvîntătoare oi, cele de Dumnezeu însuflate și biserica fiind pusă pe temelie bună, îl ruga ca să o desăvîrșească. Apoi îl învăța să păzească rînduiala mănăstirii, să iubească pe frați din curată inimă și neadormit să-și aibă ochiul ini-mii către Dumnezeu, iar iubirea de străini să nu o uite. Și așa s-a mutat la veșnicele lăcașuri, însă s-a făgăduit ca și în locul său, Pecersca cea încredințată fericitului Ștefan, să fie cu ajutorul totdeauna nedespărțit.

Murind Cuviosul Teodosie și fericitul Ștefan primind egumenia Sfintei Pecersca, lavra cea făcătoare de minuni, se nevoia foarte mult, silindu-se la zidirea sfintei de Dumnezeu însemnatei biserici, pe care Cuviosul Teodosie începuse a o zidi, precum și la toată iconomisirea mănăstirească. Și cu darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile părinților noștri Antonie și Teodosie, nu după mulți ani s-a săvîrșit biserica. Mănăstirea din nou a îngrădit-o și a mutat acolo pe frați din mănăstirea cea veche, lăsînd numai puțini dintre dînșii. Cuviosul Părintele nostru Ștefan a rînduit și aceasta, ca în mănăstirea lui totdeauna să se săvîrșească Sfînta Liturghie pentru frații cei răposați și pentru fericirii ctitori. Iar Dumnezeu îi dădea toate din belșug spre trebuința lui, încît se înmulțea lucrul acela, cu darul lui Dumnezeu.

Dar vrăjmașul, care urăște binele și se luptă totdeauna cu robii lui Dumnezeu, a zavistuit grija cea atît de mare a fericitului pentru locașul lui cel sfînt; și slujindu-se cu meșteșugurile sale cele rele, o tulburare ca aceea a făcut între unii frați, încît nu numai că a scos din egumenie pe acela, pe care mai înainte singuri cu un glas îl aleseseră; dar l-a îndepărtat și din mănăstire, deși era nevinovat. Însă toate acestea le-a răbdat Cuviosul Ștefan cu vitejie de la frații săi și cu dragostea nu se depărta nicidecum de la aceia, de la care era depărtat cu trupul; ci cu dinadinsul se ruga lui Dumnezeu pentru dînșii, urmînd în aceasta celui de un nume cu sine, Sfîntul Întîiul Mucenic Ștefan, și zicea: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!" Pentru că era atras sfîntul de dragostea Cuviosului Teodosie, ca fierul de magnet.

Mulți din boieri și din dregători aflînd de un necaz ca acesta al Cuviosului Ștefan, fiind fii duhovnicești ai lui și încredințați lui de Cuviosul Teodosie, le-au părut rău, că duhovnicescul lor părinte a pățimit așa, și de milă, i-au dat din averile lor destul, pentru cele de trebuință. În acea vreme, Cuviosul Ștefan aducîndu-și aminte de acele preaslăvite minuni, cărora singur a fost văzător, cum ar fi meșterii din cetatea lui Constantin care au venit la Cuvioșii Părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscăi, aducînd cu ea icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și au povestit și vedenia împărătesei din Vlaherna. Apoi, ajutîndu-i Dumnezeu, cu ajutorul Cuvioșilor Părinți Antonie și Teodosie, și-a zidit o mănăstire, nu departe de a

Pecersăi, la Clova, în care a zidit și o biserică din piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și în pomenirea punerii cinstului veșmînt al Ei, după felul bisericii din cetatea lui Constantin, ce este în Vlaherna. Și în toți anii făcea praznic luminat în 2 zile ale lunii Iulie, și adunînd acolo mulți frați, viețuia cu plăcere de Dumnezeu.

Iar tipicul bisericii și în toată rînduiala economisirii mîna-stirești, precum o primise de la Cuviosul Teodosie în mănăstirea Pecersca, așa a poruncit să se păzească și într-a sa mănăstire. Și arătînd multe isprăvi, spre folosul celor dreptcredincioși, mergea din putere în putere, încît și în cele mai depărtate părți era slăvit și știut de mulți pentru viața lui cea îmbunătățită. Pentru aceasta, cînd s-a sfîrșit episcopul slăvitei cetăți a Vladimirului, pe care acel mare stăpînitor Vladimir o zidise în numele său, atunci acel cuvios a fost ales la arhierescul scaun al cetății aceleia și a fost hirotonisit de prea sfințitul Mitropolit Ioan al Kievului. Și păștea bine oile cele încredințate de Dumnezeu, făcîndu-se chip turmei, cu cuvîntul, cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curăția.

Apoi prin bunăvoința lui Dumnezeu și cu sfatul Fericitului Ioan, egumenul Pecerscăi și al tuturor fraților, aveau să se mute cinstitele moaște ale Cuviosului Părintelui nostru Teodosie din peșteră în biserica cea zidită de Dumnezeu. În acea vreme vrednică de minune, acest episcop Ștefan, venind de la Vladimir, s-a aflat la Clova în mănăstirea sa și a văzut în noaptea aceea peste cîmp, o rază mare strălucind deasupra peșterii și socotind că se mută cinstitele moaște ale Cuviosului Teodosie - aflînd scopul acela -, s-a mîhnit foarte, căci le mută fără dînsul. Și îndată a încălecat pe un cal și a alergat degrabă spre peșteră, luînd cu dînsul pe Climent, pe care îl pusese egumen în locul său la Clova.

Și mergînd a văzut de departe raza care i se arătase deasupra peșterii; însă cînd s-a apropiat, a văzut acolo lumînări multe. Și, mergînd, la peșteră, nimic din acestea n-a mai văzut; și a înțeles că într-adevăr s-a învrednicit a vedea lumina dumnezeieștii slave, din cinstitele moaște ale Cuviosului Teodosie; pentru că săpase deasupra cinstitelor lui moaște și le dusese la ușa peșterii. Iar în altă zi, după vedenia aceea, a slujit și Sfîntul Ștefan la mutarea cinstitelor moaște ale părintelui și învățătorului său, Cuviosul Teodosie.

Apoi, ducîndu-se în ale sale la scaunul Vladimirului, a făcut multe fapte bune spre sporirea cuvîntătoarei sale turme; pentru care s-a găsit vrednic de cununa slavei celei neveștejite, pe care de la începutul anilor săi a însemnat-o pentru numele său, iar cu faptele a căutat-o. Și așa, după mulți ani, pentru primirea acelei cununii, s-a dus la Hristos Începătorul păstorilor, în anul de la zidirea lumii 6602, iar de la nașterea lui Hristos 1094, în 27 de zile ale lunii Aprilie. Cu rugăciunile Cuviosului Ștefan, purtător de cunună, învrednicește-ne și pe noi, Hristoase, Dumnezeule, a merge către Slava Ta și a Părintelui Tău Celui fără de început, a Duhului Celui de o ființă cu Tine, acum și în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Ioan Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Cataron (27 aprilie)

Acest fericit Ioan s-a născut în Irinopole, care era una din cetățile Decapolei; fiu de părinți creștini și iubitori de Dumnezeu, cu numele Teodor și Grigoria. Făcîndu-se de nouă ani, s-a dus la chinovie, unde s-a călugărit, și fiind osîrduitor, smerit și ascultător, a fost iubit de dascălul său. Și a mers împreună cu el la Sinodul al șaptelea, ce s-a adunat a doua oară în Niceea, apoi mai pe urmă și în Constantinopol.

Dascălul său s-a făcut arhimandrit și egumen al mănăstirii lui Dalmat, iar el s-a făcut schimnic și preot, și de acolo a fost trimis de împăratul Nichifor egumen al Mănăstirii Cataron. Aici, cu plăcere de Dumnezeu și apostolește, a ocîrmuit turma lui Hristos mai mult de zece ani și era iubit de toți oamenii. Și s-au descoperit fericitului încercări a toată lumea iscodite de diavolul urîtor al binelui și, adunînd și sfătuind pe toți frații, îndemnîndu-i și la cele de cuviință, a zis către ei: "Privegheați, părinților și fraților, să nu fiți furați de diavolul și să nu vă lepădați de închinarea la sfințele icoane; căci pe mine nu mă veți mai vedea între cei vii". Și în vremea cînd el vorbea acestea, venind unii îndîrjiți trimiși de Leon, luptătorul

împotriva icoanelor, au împrăștiat toată turma și cele ce au găsit în mănăstire pe la părinți, ca pe ale lor le-au împărțit. Iar pe păstorul lor, cu lanțuri legat, l-au dus la Bizanț, lăsînd mănăstirea în pradă.

Mergînd sfîntul la împărat și numindu-l pe el păgîn și osîndit, zicîndu-i și multe altele fără de sfială, l-a pornit spre mînie. Pentru aceasta cumplit a fost bătut peste obraz cu vine de bou; iar fericitul se bucura pătîmind pentru Hristos. După aceea, fiind închis în metocul său trei luni, a fost surghiunit la o cetate numită Pentadactilon, în hotarele Lambei. Acolo, legînd picioarele lui cu lanțuri, l-au pus într-o închisoare întunecoasă, lăsîndu-l acolo 18 luni. Iar după aceasta l-au dus gol în cetate, înaintea împăratului spre batjocură.

După multe pricini de cuvinte, a fost dat lui Ioan, cel ce cu nevrednicie era atunci patriarh al Bisericii celei Mari, care multă cruzime a arătat sfîntului, strîmtorîndu-l pe el cu foame în multă vreme. După aceasta l-a înfățișat iarăși la împărat și el l-a trimis la un lagăr numit Criotavron al Bucelarilor; acolo l-a închis doi ani întregi, unde de multă rea pătîmire se uscaseră cu totul carnea de pe trupul lui. Însă sfîntul pe toate suferindu-le, cu mulțumire slăvea pe Dumnezeu. Iar după ce a fost junghiat Leon Armeanul și a împărțit în locul său Mihail Travlul, fiind liberați toți cei de prin surghiunuri, s-a dus și sfîntul pînă la Calcedon, neavînd voie ca să intre în cetate. Iar după aceea împărățind Teofil, a voit cuviosul să se așeze în oarecare mănăstire împreună cu alți părinți; apoi fiind prinși de patriarhul din acea vreme și cumplite necazuri suferind fericitul, a fost surghiunit la ostrovul Afusiei, unde, împlinind doi ani și jumătate, a văzut oarecare vedenie și, vestind celor dimpreună cu el mutarea sa, după trei zile s-a dus către Domnul.

Pomenirea Sfinților Apostoli Aristarh, Marcu și Zinon (27 aprilie)

Acești sfinți erau din cei șaptezeci; și Aristarh este acela de care Pavel pomenește în Epistola către Romani și care a fost episcop al Apamiei celei din Siria, supusă cu scaunele apostolilor celor dintîi. Acesta mai întîi decît toți a propovăduit pe Hristos Dumnezeu adevărat. Iar Marcu este acela pe care și Ioan obișnuia a-l numi. De care pomenește Luca în Faptele Apostolilor și care a fost pus episcop de apostoli în Vivlopolo. Iar Zinon este acela pe care Apostolul îl scrie în Epistola către Romani legiuitor și care a fost făcut întîi episcop de Apostolul Petru în Diospole; el învăța propovăduind pe Hristos Dumnezeu adevărat. Aceștia multe rele pătîmiri suferind de la necredincioși pentru zidirea din nou a bisericilor și pentru surparea idolilor, și înșiși făcîndu-se lucrători de minuni și de vindecări, s-au mutat către Domnul.

Pomenirea Sfinților Apostoli Iason și Sosipatru, din cei șaptezeci, a fecioarei Cherchira și a celor împreună cu dînșii (28 aprilie)

Sfîntul Apostol Iason era tarsinian. El a venit cel dintîi din Tars, către dreapta credință. Iar Sfîntul Sosipatru era apostol din Ahaia. Amîndoi aceștia, după primirea sfîntei credințe în Hristos, au fost ucenici ai Sfîntului Apostol Pavel, care, în epistola către Romani, îi numește rudeniile ale sale. Deci Iason a fost ales episcop al cetății sale Tarsul, iar Sosipatru a luat ocîrmuirea Bisericii Iconiei și au păscut bine Bisericile lor și le-au înmulțit. Apoi s-au dus în părțile Apusului și mergînd în insula Cherchirei, au zidit o biserică preafrumoasă în numele Sfîntului Întîiului Mucenic Ștefan, unde, slujind lui Dumnezeu, pe mulți i-au atras la credința în Hristos.

Dar fiind ponegriți în fața lui Cherchilin, stăpînitorul acelei insule, au fost închiși într-o temniță, în care ședeau șapte tîlhari ale căror nume sînt: Satornie, Iachishol, Faustinian, Ianuarie, Marsalie, Eufrasie și

Mamie, pe care sfinții apostoli, cu vorba lor cea de Dumnezeu însuflețită, i-au adus la sfînta credință și din lupi i-au făcut oi. Împăratul a poruncit să se umple o căldare mare cu smoală, pucioasă și ceară și să o fiarbă, iar pe acei șapte legați să-i arunce în acea căldare. Deci, sfîrșindu-se mucenicește, au luat cununi de la Dumnezeu. Și a crezut în Hristos și străjerul temniței, căruia i-au tăiat întîi mîna, apoi amîndouă picioarele; și fiindcă tot timpul chema numele lui Hristos, i-au tăiat capul și s-a numărat în ceata sfinților mucenici. Iar pe Sfinții Apostoli Iason și Sosipatru, scoțîndu-i din temniță ighemonul, i-a dat boierului Carpian la muncă, care, luîndu-i, i-a legat și i-a trimis iarăși în temniță.

O pătimire ca aceasta a sfinților apostoli văzînd-o Cherchira, fiica stăpînitorului, și aflînd că pentru Hristos pătimesc, a mărturisit și ea că este creștină; și scoțînd de pe ea podoabele cele de mare preț și gherdanurile, le-a împărțit la săraci. De acest lucru auzind tatăl ei, s-a supărat și se străduia în tot chipul, să o întoarcă de la credința în Hristos. Dar neputînd, a închis-o într-o temniță deosebită și din mînia cea mare a poruncit să o dea unui arap, spre desfrînare. Iar cînd s-a apropiat arapul de ușile temniței, un urs sălbatic a alergat și, apucîndu-l, îl rupse. Simțînd fiica împăratului, care era în temniță și uitîndu-se pe ferăstruie, a izgonit acea fiară cu numele lui Hristos, iar pe arap l-a tămăduit de răni și l-a învățat cunoștința lui Hristos, făcîndu-l creștin și ostaș al Lui. Apoi a strigat arapul cu glas tare: "Mare este Dumnezeul creștinilor!" Pentru aceasta, împăratul l-a schingiuit fără de milă și, sfîrșindu-se mucenicește, a trecut în ceata mucenicilor.

Stăpînitorul a poruncit ostașilor să pună lemne împrejurul temniței și să le aprindă, ca împreună cu temnița să ardă și fiica lui. După ce a făcut aceasta și a ars temnița, s-a găsit fecioara vie și nearsă. O minune ca aceasta auzind-o, mulți din popor au crezut în Hristos. Apoi a spînzurat-o muncitorul de un lemn și cu fum greu a înăbușit-o și cu săgeți a însăgetat-o, pînă ce și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. După sfîrșitul ei, a început tiranul stăpînitor a prigoni pe cei ce au crezut în Hristos; iar aceia, temîndu-se de tirania ighemonului, au fugit într-o insulă ce era aproape și s-au ascuns. Aflînd de ei stăpînitorul, a înotat spre insula aceea, vrînd să-i pedepsească cumplit. Dar cînd a fost la mijlocul mării, fiind pedepsit de mînia lui Dumnezeu, s-a afundat în mare ca și faraon cel de demult, iar credinciosul popor, izbăvinduse din mîinile lui cele tirane, a adus cîntări de mulțumire lui Dumnezeu. Atunci Sfinții Apostoli Iason și Sosipatru, liberîndu-se din temniță, învățau poporul Cuvîntul lui Dumnezeu, fără a mai fi opriți.

După acesta a venit alt ighemon și auzind de sfinții apostoli, i-a prins și a poruncit ca într-o baie de fier să pună smoală, pucioasă și ceară, să o fiarbă și să arunce pe sfinți acolo. Făcîndu-se aceasta, sfinții, cu darul lui Hristos, au fost nearși în baia aceea; iar din cei necredincioși, care stăteau împrejur, s-au ars mulți cu acel foc. Văzînd unii acea înspăimîntată minune, au crezut în Hristos. Încă și împăratul insulei a crezut și o piatră la grumaji spînzurîndu-și se tînguia, zicînd: "Dumnezeul lui Iason și al lui Sosipatru, miluiește-mă pe mine!" Atunci sfinții apostoli adunînd pe toți cei ce crezuseră, i-au învățat cuvîntul adevărului. Învățînd și pe împărat, l-au botezat în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh și i-au pus numele Sebastian.

După cîteva zile, fiul împăratului s-a îmbolnăvit și a murit; iar sfinții apostoli, rugîndu-se lui Dumnezeu, l-au înviat din morți. Și alte multe minuni au făcut sfinții; au zidit biserici frumoase împreună cu împăratul și toate le-au săvîrșit cu bine și cu sfințenie, iar turma lui Hristos au crescut-o. Apoi, la bătrînețe, sfîrșindu-li-se viața, s-au suit la doritul lor Hristos, Domnul, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinților Mucenici Maxim, Dada și Cvintilian (28 aprilie)

Împărățînd Dioclețian și Maximian, păgîinii împărați, iar antipați fiind Tarevinie și Gavinie, în al doilea an al stăpînirii lor, s-a ridicat diavoleasca mînie asupra creștinilor. Pentru că, stăpînind acei împărați și antipați toată lumea, a ieșit de la dînșii această poruncă: "Deși știm că toți cei ce sînteți sub stăpînirea

noastră cinstiți cu cucernicie pe zei, însă noi avem purtare de grijă pentru buna îndreptare a toată împărăția. Și pe toți care în vremurile noastre stăpînesc părțile Romanilor, îi rugăm și îi sfătuim, ca și pe ceilalți să-i aducă spre cinstirea zeilor și spre dragostea către dînșii în toate chipurile. Iar de se va afla cineva, în orice loc, pomenind numele lui Hristos, unul ca acela va porni mînia noastră asupra sa".

Această poruncă auzind-o, popoarele s-au adunat vrînd să săvîrșească cele ce li se poruncise lor, adică să aducă zeilor jertfe și laudau pe boierii lor, zicînd: "Să se bucure și la mulți ani să fie sănătoși stăpîinii noștri, cei ce au purtare de grijă pentru cinstirea zeilor!" A zis către dînșii antipatul Tarcvinie: "De vreme ce vedem la voi o atît de mare osîrdie, vă rugăm ca mîine dimineață să vă adunați ca să aducem zeilor jertfe împreună. Dar acum să vă odihniți, că ați venit de departe și cu noi vă veți veseli; iar după săvîrșirea jertfei, fiecare se va întoarce la cetatea sa".

A doua zi s-au adunat toți și s-a săvîrșit praznicul cel urît de Dumnezeu, aducînd jertfe necurate zeilor lor, apoi Tarcvinie i-a liberat. Iar a doua zi, un oarecare din păgîinii închinători la idoli, mergînd la Tarcvinie, i-a zis: "Sînt aici trei bărbați, care în ziua de ieri, n-au voit să asculte poruncile voastre și să aducă jertfe zeilor; și se zice despre ei că se închină Unui Dumnezeu Care este în ceruri". Deci, Tarcvinie a trimis de îndată pe slujitorii săi, ca să-i prindă și căutîndu-i, i-au aflat în satul lor care se chema Ozovia, petrecînd în rugăciune către Dumnezeu. Prinzîndu-i, i-au legat cu lanțuri de fier și i-au dus îndată în cetatea Dorostol (Dorostol, în sudul Dobrogei de astăzi). Acolo s-au întîlnit amîndoi antipații de atunci.

Cînd au sosit în cetate, se înserase și, fiind înștiințat Tarcvinie despre prinderea acestor trei creștini, a poruncit ostașilor să-i păzească pînă a doua zi. Toată noaptea aceea, sfinții au petrecut-o în rugăciuni, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, dă-ne din cer puterea Ta spre ajutor, ca să putem birui pe potrivnicii noștri și cu darul Tău învrednicește-ne să luăm cununile biruinței". Iar după ce s-a făcut ziuă, Tarcvinie, mergînd la judecată împreună cu Gavinie, a poruncit să aducă înaintea lor pe creștinii cei prinși. Tarcvinie a întrebat: "Aceștia sînt cei ce defaimă porunca noastră și își țin credința după a lor voie?" Apoi a zis către sfinți: "Spuneți-vă mai întîi numele voastre". Sfîntul Maxim a răspuns: "Eu sînt creștin după credința lui Hristos, precum și acești frați ai mei, iar după obiceiul omenesc mă numesc Maxim". Ighemonul a zis: "Ai răspuns, arătîndu-te îndată că nu slujești zeilor noștri, ci altora. Dar celălalt care îți urmează, cum se numește?" Iar acela singur a răspuns: "Mă numesc Dada și sînt, de asemenea, creștin, ca și întîiul nostru frate". Tarcvinie a zis: "Dar al treilea cum se numește?" Acesta a răspuns: "Eu mă numesc Cvintilian și sînt și eu creștin".

Notarul Magnilian scria cuvintele fiecăruia. Antipatul Gavinie a zis către notar: "Le-ai scris numele lor?" Notarul a răspuns: "De va porunci stăpînirea voastră, le voi citi". Gavinie a poruncit și notarul a citit, zicînd: "Numele creștinilor celor ce sînt acum de față, după spusele lor înaintea tuturor, sînt acestea: Maxim, Dada și Cvintilian". Tarcvinie a zis către sfinți: "Iată, viața voastră se află în mîinile noastre; deci, de voiți ca să trăiți, mergeți de aduceți jertfă la maica zeilor și veți fi slujitori ai aceleia, în locul celui care a murit și care s-a dus la Dia, cerescul împărat, ca să-i slujească acolo". Iar Sfîntul Maxim a răspuns: "Preanemilostivule și preanerușinatule, oare nu te temi tu de Domnul, numind Dumnezeu pe necuratul desfrînat și împărat zicîndu-i aceuia? Să știți, oameni buni, că Hristos este Împăratul cerului, Care poartă grijă de toți și pe toate le ține pe palma Sa; aceasta să o știți, că noi nu vom împlini pierzătoarea voastră poruncă, fiindcă sîntem zidire a adevăratului Dumnezeu". Iar antipatul Gavinie, chemînd la dînsul pe Dada și pe Cvintilian, a vorbit cu dînșii multe cuvinte deșarte, vrînd să-i înșele cu credința lui păgînă.

Sfinții i-au răspuns: "Noi ținem ceea ce a zis fratele nostru Maxim, deoarece acesta este citeț al bisericii sobornicești și înțelege foarte bine dumnezeiasca Scriptură și știe ce ne este nouă de folos; iar tu cu diavoleasca nebunie înșelîndu-te, nu știi ce-ți este de folos. Și de ai fi voit să ne ascuți, ai fi văzut lumina cea cerească". Gavinie cu Tarcvinie au zis: "Iată în atîtea chipuri vă îndemnăm, sfătuindu-vă cele bune, iar voi nu vă supuneți, ci petreceți în îndărătnicia voastră". Răspuns-a Sfîntul Maxim: "Voi singuri vă îndrăciți, vrînd ca pe oamenii cei ce bine viețuiesc și slujesc Unuia Dumnezeu, să-i atrageți la diavoleasca credință; ci acum faceți nouă ceea ce voiți să faceți, că nu ne veți întoarce de la a noastră credință niciodată". Atunci antipații Gavinie și Tarcvinie sfătuindu-se unul cu altul ce să facă cu dînșii, au poruncit să ducă pe sfinți în temniță. Iar ei mergeau, bucurîndu-se și vorbind despre a lor mîntuire.

Șezînd sfinții în temniță, se îndeletniceau în duhovniceasca vorbire. Pentru că Maxim, din dumnezeiasca Scriptură, mult învăța pe Dada și pe Cvintilian. Apoi, la miezul nopții a adormit și a văzut în vedenie pe diavol încingându-și armele și tăbărînd asupra lor. Deșteptîndu-se din somn, au văzut pe Îngerul Domnului, zicîndu-le: "Nu vă temeți, căci Dumnezeu, Căruia v-ați încredințat, vă va primi și nu este departe de voi, ajutîndu-vă!" Cu acea îngerească arătare și cu cuvintele lui întărîndu-se mucenicii, au binecuvîntat pe Dumnezeu preamărîndu-L pînă dimineața. Iar antipații iarăși, șezînd la judecată, au poruncit să aducă la dînșii pe cei legați. Și, aducîndu-i pe ei, le-a zis Gavinie: "Iată, înaintea noastră stați! Deci, acum vă sfătuim să aduceți jertfă zeilor, că nu puține daruri veți cîștiga de la noi; iar de nu ne veți asculta, apoi morți veți fi, fiind singuri vinovați, căci aceasta ne-au poruncit în vis zeii noștri pentru voi, în noaptea trecută". Iar sfinții mucenici au răspuns: "Și nouă ne-a arătat Dumnezeul nostru în vedenie ca pentru numele Lui cel Sfînt să răbdăm toate chinurile".

Tarcvinie zise către Gavinie: "Aceștia, de nu vor fi trimiși la mucenicie, niciodată nu se vor supune, ca să ne asculte". Gavinie zise: "Deoarece singuri și-au ales suferința, singuri și-au scris pricina". Și au poruncit antipații slujitorilor, să dezbrace de pe mucenici hainele, iar după ce i-au dezbrăcat, a zis Gavinie: "Legăți-i, întindeți-i pe pămînt și-i bateți!" Și îndată slujitorii au împlinit porunca. Apoi Tarcvinie a zis către slujitori: "Întrebați-i de voiesc să ne asculte și să jertfească zeilor. Iar de nu, apoi alte munci le vom găti, ca să-i pierdem de tot".

Deci, întrebînd pe mucenici, au răspuns toți odată: "Noi, fiind întăriți de Dumnezeul nostru, nu ne îngrijim de muncile voastre, nici nu ascultăm sfatul vostru cel viclean și nici nu vom jertfi diavolilor". Tarcvinie a zis către slujitori: "Aruncați-i iarăși în temniță, fiindcă este vremea prînzului". Fiind aruncați sfinții, după ce a trecut al șaptelea ceas, amîndoi antipații, șezînd la judecată, au pus înaintea lor pe sfinții mucenici. Și a zis Gavinie: "Maxime, nu te-ai înduplecat să ascuți sfatul nostru, ca să jertfești zeilor?" Sfîntul Maxim răspunse: "Noi nu primim un sfat ca acesta, ci, precum v-am spus mai înainte, așa zicem și acum: că nici unuia nu ne vom închina, decît numai Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfînt". Atunci, mîniindu-se, Gavinie a zis către mucenici: "Dacă nu voiți să vă înțelepțiți și să vă închinați zeilor, apoi vă vom pierde; căci vom porunci să vă ducă la locuri barbare și acolo să vă taie capetele". Iar mucenicii au zis: "Vă jurăm ca prin faptă să săvîrșiți cuvintele voastre".

Atunci sfinții luînd asupra lor hotărîre de moarte, au preamărit pe Dumnezeu și au zis: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ne-ai izbăvit de acest veac rău de acum, primește-ne în odihna Ta și ne învrednicește Împărăției Tale celei cerești!" Astfel rugîndu-se sfinții mucenici, i-au dus la locul cel mai sus zis, care se numea Ozevia și acolo le-au tăiat capetele. Astfel și-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu, Sfinții Mucenici Maxim, Dada și Cvintilian, în 28 de zile ale lui Aprilie, împărățind Dioclețian și Maximian, iar Tarcvinie și Gavinie fiind antipați. Însă în noi toți stăpînește Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, stăpînirea și împărăția, în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfinților nouă mucenici care au pătimit în Cizic (29 aprilie)

Cetatea Cizicului se afla într-o parte a Asiei, care se numea Misia-mică, ce era veche și slăvită, lîngă marea Elespontului, care desparte Asia de Europa învecinîndu-se cu Troada, cea pe care picioarele învățătorului limbilor, adică ale dumnezeiescului Apostol Pavel, au străbătut-o. Această cetate a primit sămînța Cuvîntului lui Dumnezeu, tot de la Sfîntul Pavel, vasul alegerii. Deși era strălucită cu lumina sfintei credințe, la început nu avea mulți creștini, din pricina tiraniei celor ce prigoneau Biserica lui Hristos, mai ales de către păgînii împărați ai Romei, care au împărățit mai înainte de marele Constantin, și care dădeau înfricoșate porunci prin toate țările și se trimiteau ighemoni păgîni, ca pe toți cei ce mărturiseau numele lui Hristos, să-i silească la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu se vor supune, cu munci și cu moarte să-i pedepsească. Atunci mulți credincioși se ascundeau, fugind prin munți și prin pustie, iar alții petrecînd între păgîni, își tănuiau buna lor credință în Domnul. Iar cei ce iubeau mai mult

pe Hristos, Dumnezeuul lor și rîvneau după El mărturiseau pe față Preasfînt Numele Lui și de bunăvoie se dădeau în mîinile muncitorilor și își puneau sufletele lor pentru El.

Unii ca aceștia, în vremea aceea ni s-au arătat bărbați viteji, care erau nemișcați în sfînta credință, ca muntele Sionului și cu rîvnă după Dumnezeu ardeau ca Ilie, ale căror nume sînt acestea: Teognid, Ruf, Antipatru, Teostih, Artema, Magn, Teodot, Tavmasie și Filimon. Aceștia, fiind din diferite locuri și țări, s-au adunat în Cizic și, nebăgînd în seamă groaznicele porunci împărătești și frica tiranilor, preamăreau pe Hristos și cu toată îndrăzneala Îl propovăduiau pe El, că este Unul Dumnezeu Atoateziditor și Atoatețitor. Iar rătăcirea elinească, cea fără de Dumnezeu și cinstitoare de mulți zei idolești, o ocărau și o muștrau, căci în loc de Dumnezeu ei cinsteau pe diavoli; în loc să se închine Făcătorului a toate, se închinau făpturii celei nelucrătoare, adică idolilor; în locul Celui viu, celor morți; în locul Celui adevărat, se închinau mincinoșilor zei și în locul Celui Preamilostiv și dătător de bunătați, se supuneau diavolului nemilostiv. Apoi sfinții îndemneau pe oamenii cei orbiți cu necredința, ca, lepădînd întunericul cel înnegurat al minții, să vadă adevărul; și luminîndu-se cu lumina cunoștinței, să creadă întru Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în cer și toată lumea o stăpînește.

O îndrăzneală ca aceasta văzînd-o slujitorii diavolului, i-au prins îndată, ca niște lupi pe oi, cu sălbăticie și fără de omenie și, legîndu-i, i-au dus la judecată înaintea boierului cetății, în Cizic. Deci, vitejii ostași ai lui Hristos stăteau înaintea stăpînitorilor păgîni cu dîrzenie în suflet, avînd inimile lor aprinse cu focul dragostei către Dumnezeu și cu rîvnă, ca de o văpaie mare arzînd după Dînsul. Apoi au stat, slujindu-se de toate armele lui Dumnezeu, ca să poată a se împotrivi muncitorului, și mai ales nevăzutului boier al întunericului și la toată puterea lui cea diavolească, cu care mai ales voiau să se lupte. Deci, erau oboșiți în multe feluri de chinuri și pedepse, fiind aruncați în temniță și iarăși scoși și chinuiți, ca să se lepede de Hristos și să jertfească idolilor. Iar ostașii lui Hristos nicidecum nu se depărtau de Domnul și, văzînd înșelăciunea păgînească și deșarta închinare la idoli, au ocărit și au rușinat pe stăpînitori. Pentru aceea, după alte munci, li s-au tăiat capetele și tot în acel loc li s-au îngropat și trupurile.

După cîțiva ani, împărățind marele Constantin, luminat cu Sfîntul Botez, a încetat prigonirea și a răsărit lumina dreptei credințe în toată lumea. Atunci în Cizic, binecredincioșii creștini scoțînd de sub pămînt trupurile celor nouă sfinți mucenici, și găsindu-le nestrucate, le-au pus în raclă nouă, zidind o biserică în numele lor, au adus într-însa comoara cea de mare preț. Apoi s-au făcut multe minuni și tămăduiri prin sfintele lor moaște: diavolii erau izgoniți, gîrbovii se îndreptau și bolile de friguri cu desăvîrșire se tămăduiau.

Un vestit bărbat s-a izbăvit de idropică, atingîndu-se de vestita raclă a sfinților, și cine era cuprins de orice boală, dacă se atingea numai de racla sfinților răbdători de chinuri, îndată primea tămăduire. Drept aceea, mulțime de popor necredincios, văzînd unele tămăduiri de diferite boli, care se făceau la sfintele moaște ale mucenicilor, s-au întors spre Hristos. Apoi, nu după multă vreme, aproape toată cetatea a primit sfînta credință în Hristos și a sfărîmat idolii și capiștile idolești; iar în locul lor au ridicat biserici lui Dumnezeu și a înflorit în cetatea Cizicului sfînta credință, cu minunile și rugăciunile sfinților, cei nouă la număr, care se odihnesc acolo.

Apoi, după marele împărat Constantin și după Constantie, fiul lui, care împărățiseră multă vreme, luînd împărăția Iulian Parava-tul, unii din elini care rămăseseră în Cizic, s-au dus la împărat și au clevetit asupra creștinilor, cum că în cetatea lor au stricat pe toți zeii și capiștile și au răsturnat jertfele. Atunci împăratul, deși a poruncit să înnoiască iarăși zeii și capiștile, dar fiind în Cizic foarte mult popor creștin, n-a îndrăznit să le facă vreo silă sau răutate, de teamă să nu se facă tulburare, ci a chemat numai pe episcopul lor, Elevsie, și l-a băgat în temniță. Apoi ducîndu-se asupra Persiei, a pierit ticălosul, liberîndu-se astfel episcopul.

Deci, strălucea cetatea aceea cu lumina sfintei credințe, întărindu-se și îngradindu-se ca un zid nesurpat, prin mijlocirile cele calde ale sfinților mucenici făcute pentru dînsa către Dumnezeu. Cu ale căror rugăciuni să cîștigăm și noi tămăduiri de bolile noastre sufletești și trupești și să ne învrednicim darului și milei Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

Pomenirea Cuviosului Memnon, făcătorul de minuni (29 aprilie)

Cuviosul Părintele nostru Memnon s-a dat din tinerețe lui Dumnezeu și s-a făcut locaș curat al Sfântului Duh; pentru că a supus pe trup duhului, omorându-și patimile cu petrecerea cea aspră în multe osteneli și a fost mai mare al călugărilor. Iar pentru viața sa asemenea cu îngerii, a luat de la Dumnezeu dar îndestulat de faceri de minuni; căci tămăduia boli netămăduite și făcea multe minuni. Pentru că în loc uscat a scos izvor de apă cu rugăciunea sa; o corabie, înviforându-se și afundându-se în învăluirile mării, prin arătarea sa, a izbăvit-o de la înneccare de multe ori; lăcustele ce năvăliseră și prăpădeau tot felul de roduri și iarbă, le-a izgonit, și altele preaslăvite minuni făcea.

De aceea s-a numit făcător de minuni și, nevoindu-se în pustnicie mulți ani și plăcînd lui Dumnezeu prin viața lui cea îmbunătățită, s-a dus bucurîndu-se la Domnul, pe Care L-a iubit. Dar nu numai în viața sa, ci și după mutare făcea minuni. Pentru că de la mormîntul lui se dădeau tămăduiri de toate bolile și prin chemarea numelui cuviosului se goneau lăcustele și toată vătămarea diavolească, preamărind pe alesul Său, Dumnezeu Cel slăvit între sfinții Săi. Amin.

Pomenirea Sfântului Apostol Iacob, fratele Sfântului Ioan Evanghelistul, unul din cei doisprezece apostoli (30 aprilie)

Sfântul Apostol Iacob a fost fiul lui Zevedeu și fratele Sfântului Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu. Și era unul din cei doisprezece apostoli, care, împreună cu fratele său, lăsîndu-și corabia, pe tatăl său și mreața sa, a mers după Iisus la chemarea Lui cea dumnezeiască și Îi urma pretutindeni, luînd aminte la învățăturile ce ieșeau din Preacurata Lui gură și vedea minunile ce se făceau de El. Pe acești doi frați apostoli i-a iubit Domnul atît de mult, încît unuia dintre ei i-a dat pieptul Său spre rezemare, iar acestuia i-a făgăduit paharul Său, pe care l-a băut pe Cruce. Însă și ei au iubit atît de mult pe Domnul lor și atîta rîvnă au arătat după El, încît au voit să pogoare foc din cer, asupra celor ce nu credeau în Hristos, ca să-i piardă. Și ar fi făcut aceasta, dacă nu i-ar fi oprit îndelungrăbdătorul Hristos.

Pe acești amîndoi frați, Iacob și Ioan și pe Sfîntul Apostol Petru nicidecum nu-i lăsa Domnul fără să le spună ceva; și mai ales le descoperea lor mai mult decît celorlalți, dumnezeieștile Lui taine, precum pe Tabor, cînd, vrînd să-Și arate slava dumnezeirii Sale, a luat pe Petru, pe Iacob și pe Ioan. Iar după patima cea de bunăvoie și după Învierea și Înălțarea Domnului nostru și după primirea Sfîntului Duh, Sfîntul Apostol Iacob s-a dus în Spania și în alte părți, propovăduind Cuvîntul lui Dumnezeu și s-a întors iarăși în Ierusalim. Și a fost iudeilor înfricoșător ca un tunet, pentru că, neîndoindu-se, învăța cu toată îndrăzneala despre Iisus Hristos, cum că El este adevăratul Mesia, Mîntuitorul lumii. Și biruia pe farisei și pe învățătorii Legii din dumnezeieștile Scripturi, muștrînd și ocărînd împietrirea inimii și necredința acelor. Iar ei, neputînd să stea împotriva cuvintelor lui cele nebiruite, a momit cu aur contra lui pe un oarecare filozof vrăjitor, anume Ermoghen, ca să aibă înfruntare cu Iacob și să-i rușineze învățătura lui.

Vrăjitorul, fiind mîndru și nevoind să vorbească singur cu Iacob, a trimis pe ucenicul său, care se numea Filit, zicînd: "Nu numai pe mine singur, dar nici pe ucenicul meu nu va putea Iacob să-l biruiască în înțelepciune. Dar Filit, vorbind cu Sfîntul Iacob, n-a putut să se împotrivescă înțelepciunii Sfîntului Duh, care era în apostol; ci a tăcut ca un mut și nu și-a deschis gura spre împotrivire. Și, cunoscînd adevărul, s-a umilit, și întorcîndu-se la vrăjitor, învățătorul său i-a spus că este nebiruită învățătura lui Iacob, pe care o întărește și cu minuni, sfătuind pe învățător, ca, lăsîndu-și dascălia sa, să binevoiască să fie ucenic al lui Iacob. Iar tiranul Ermoghen, cu vrăjile sale, a chemat pe diavoli și le-a poruncit, ca să țină pe Filit în loc, ca pe un legat, ca să nu se poată mișca cîtuși de puțin și i-a zis: "Voi vedea de te va izbăvi Iacob acela". Iar Filit a trimis pe un oarecare în taină la apostol, înștiințîndu-l despre legarea sa de la diavol, prin vrăjile lui Ermoghen. Iar apostolul a trimis la el mahrama sa, poruncindu-i, ca, luîndu-o, să zică cuvintele

acestea: *Domnul dezleagă pe cei ferecați în obezi, Domnul ridică pe cei surpați*. Zicînd acestea Filit, îndată s-a liberat din legarea cea nevăzută, iar diavoli, prin mahrama apostolului înfricoșîndu-se de puterea cuvintelor celor grăite, au lăsat pe Filit, care, batjocorind pe Ermoghen, a alergat la Sfîntul Iacob și, învățînd dreapta credință, s-a botezat.

Ermoghen, umplîndu-se de mînie și ură, a jurat pe diavoli ce-i slujeau, ca pe Iacob și pe Filit legați să-i aducă la dînsul. Dar după ce s-au apropiat diavoli de casa în care era Sfîntul Iacob cu Filit, îndată Îngerul Domnului, prin porunca lui Dumnezeu, a prins pe diavoli aceia și, legîndu-i cu nevăzute legături, îi muncea. Iar diavoli cei nevăzuți, minunîndu-se de puterea lui Dumnezeu, strigau în auzul tuturor, zicînd: "Iacobe, Apostole al lui Hristos, fii milostiv nouă, pentru că noi cu porunca lui Ermoghen am venit să te legăm pe tine și pe Filit; dar iată, acum sîntem tare legați și cumplit munciți!" Iar Sfîntul Iacob a zis: "Îngerul lui Dumnezeu cel ce v-a legat pe voi, acela să vă dezlege și, ducîndu-vă, aduceți aici la mine pe Ermoghen, fără de nici o vătămare". Și îndată diavoli fiind dezlegați, au alergat la Ermoghen și apucîndu-l, într-o clipeală a ochiului, l-au legat și l-au dus înaintea apostolului, rugînd pe apostol ca să-i libereze și să izbîndească asupra lui Ermoghen. Iar apostolul a întrebat pe diavoli pentru ce n-au legat pe Filit, precum le-a fost lor porunca de la Ermoghen. Răspuns-au diavoli: "Noi nici muștele din casa ta nu putem să le mișcăm".

Deci, a zis apostolul către Filit: "Domnul nostru ne-a poruncit să răsplătim bune pentru rele; deci, dezleagă pe Ermoghen și-l fă slobod de diavoli". Și a fost așa, iar apostolul a zis către Ermoghen cel dezlegat din legăturile diavolilor: "Domnul nostru nu voiește ca să aibă slugi fără voie, slujindu-i de nevoie, ci de voia cea bună. Deci, tu du-te oriunde voiești". Și a zis Ermoghen: "Dacă voi ieși din casa ta, îndată mă vor ucide diavoli, pentru că știu cît de cumplită este mînia lor și nu-mi este cu putință să mă izbăvesc de dînșii, dacă nu mă vei apăra tu". Atunci apostolul i-a dat în mîini toiagul său, pe care-l purta la drum. Iar Ermoghen, mergînd cu toiagul acela la casa sa, nici o supărare sau frică n-a avut de la diavoli. Și, cunoscînd puterea lui Hristos și neputința diavolească văzînd-o, a adunat toate cărțile vrăjitoriei sale și le-a dus la Sfîntul Iacob și, căzînd la picioarele lui, striga: "Robule al lui Dumnezeu Cel adevărat, cel ce scoți sufletele omenești din pierzare, miluie-ște-mă și primește-mă pe mine, vrăjmașul tău, în ucenicie". Deci, învățînd Ermoghen sfînta credință, a primit Sfîntul Botez, iar cărțile vrăjitorești din porunca apostolului le-a ars și s-a făcut slujitor al lui Hristos; și făcea minuni în numele lui Hristos.

Aceasta văzînd-o evreii, s-au pornit cu mînie mare și au îndemnat pe împăratul Irod ca să ridice goană asupra Bisericii lui Hristos și pe Iacob să-l ucidă. Deci, împăratul Irod a poruncit ca să facă rău unora din Biserică și a ucis cu sabia pe Iacob, fratele lui Ioan. Văzînd că aceasta a plăcut evreilor, a poruncit a prinde și pe Petru, pe care l-a și pus în temniță. Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei scrie despre Sfîntul Iacob, că, pe cînd era osîndit de Irod la moarte, un bărbat oarecare anume Iosia, unul din cei ce a pîrît pe apostol către Irod, văzînd bărbăția și îndrăzneala Sfîntului Iacob, nevinovăția și sfîntenia lui cunoscîndu-le și adevărul cuvintelor grăite de dînsul pentru venirea lui Mesia înțelegîndu-l, a crezut în Hristos și mărturisitor al lui Hristos deodată s-a arătat. Atunci și Iosia împreună cu Sfîntul Apostol Iacob a fost osîndit la moarte.

Mergînd împreună la locul cel de moarte, pe un slăbănog oarecare ce zăcea lîngă cale, apostolul l-a făcut sănătos. Iar cînd își gătea grumajii săi spre tăiere, a rugat Iosia pe Sfîntul Iacob ca să-i ierte păcatul cel făcut din neștiință, căci a fost clevetitor asupra lui la împărat. Iar apostolul, cuprinzîndu-l, l-a sărutat, zicînd: "Pace ție". Și și-au plecat amîndoi capetele spre tăiere și astfel s-au sfîrșit. Iar după tăiere, ucenicii Sfîntului Apostol Iacob, luînd trupul învățătorului lor, cu dumnezeiască povățuire l-au dus în Spania, unde și pînă acum se dăruiesc din mormîntul lui tămăduiri de boli; și se săvîrșesc minuni întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, de toată făptura în veci. Amin.

Pomenirea Sfântului Donat, Episcopul Evriei (30 aprilie)

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, acest Sfânt Donat a fost episcop în cetatea care se numește Evria, din Epirul vechi. Aproape de cetatea aceea se afla un loc ce se numea Soria, unde era și un izvor de apă, din care dacă ar fi băut cineva, îndată cu amar murea. Aflînd de aceasta Sfântul episcop Donat a mers la izvorul acela cu clerul său și cînd s-a apropiat de izvor, îndată s-a auzit un tunet și a ieșit din izvor un balaur mare și înfricoșător, care mergea împotriva alesului lui Dumnezeu și încerca să împiedice cu coada picioarelor catîrului pe care era călare arhierul. Iar Donat cu biciul cu care bătea catîrul său, a lovit pe balaur care se apropiase pe la spate și îndată balaurul acela a murit, iar clericii cei ce erau pe lîngă episcop și poporul, văzînd acea minune, au adunat lemne și aprinzînd foc, au ars pe balaurul acela, ca să nu se vatăme văzduhul cu otravă, căci era foarte mare. Iar apă din izvorul acela nu îndrăznea nimenea să bea. Deci, Sfântul Donat făcînd rugăciune, a binecuvîntat izvorul și, scoțînd mai întîi singur apă, a băut; apoi a poruncit și tuturor fără frică să bea și au băut toți din destul și nu s-au vătămat. Deci, mărînd pe Dumnezeu, s-au întors la casele lor.

Mergînd odată în alt loc uscat și fără de apă și văzînd pe cei ce erau acolo foarte însetați de arșița cea mare și slăbiți de sete, a săpat o gropniță mică cu mîinile sale și, rugîndu-se lui Dumnezeu, a scos izvor de apă, care curgea cu îndestulare totdeauna. Încă și din cer a pogorît apă îndestulătoare, pentru că la vreme de arșiță și de secetă mare, rugîndu-se către Domnul, îndată s-a vărsat ploaie mare și a adăpat pămîntul bine și îndestulare de roduri s-a făcut cu rugăciunile lui.

În acele vremi, fiica împăratului Teodosie era foarte bolnavă, fiind muncită de duhul cel necurat. Și era în mîhnire mare împăratul și împărăteasa pentru fiica lor, deoarece numai pe acea fiică o aveau. Dar, aflînd de făcătorul de minuni Donat episcopul, îndată a trimis împăratul la Epir, ca să cheme la sine pe toți episcopii părții aceleia, ca să se binecuvînteze de la dînșii. Și, venind episcopii Epirului la Constantinopol, i-a primit pe ei împăratul cu cinste și cu dragoste și i-a întrebat, zicînd: "Cine este între voi Donat episcopul, care cu biciul a omorît un balaur și a scos apă din pămînt uscat și ploaie din cer de la Dumnezeu a cerut?"

Și i-au arătat lui pe Sfântul Donat. Iar împăratul, sărutîndu-l, l-a dus la împărăteasă, apoi s-au aruncat la picioarele sfîntului, rugîndu-se și zicînd: "Robule al lui Dumnezeu, fie-ți milă de noi, că numai o fiică avem și aceea cumplit pătimește, fiind chinuită de diavol! Și am adus mulți doctori și preoți, dar nimic n-au putut să ne ajute. Deci pe sfinția ta te-am ostenit, ca să vii aici, auzind de darul cel mare al lui Dumnezeu ce este în tine, ca tu să izgonești dintr-însa pe diavol, cu puternicile tale rugăciuni către Dumnezeu. Și de o vei tămădui pe ea, jumătate din averile ei vei lua". A zis sfîntul: "Unde este fecioara, ca să o văd pe ea?" Și l-au dus la dînsa; iar diavolul, îndată, nesuferind venirea alesului lui Dumnezeu, a răcnit și aruncînd pe fecioară, a fugit dintr-însa; și s-a făcut tînăra sănătoasă. Și s-au bucurat împăratul și împărăteasa și multe daruri i-au făcut sfîntului. Dar el nimic nu voia să ia din cele ce i s-a dat lui. Însă văzînd obiceiul cel bun și buna credință a aceluia, i-a rugat, ca să i se dea un loc la episcopia lui, care se afla aproape de un sat al lui, ce se numea Omfalie, ca acolo să-și zidească o biserică. Și îndată împăratul i-a dăruit locul acela și cu scrisoarea sa l-a întărit.

Zăbovind sfîntul la Constantinopol, a murit un om oarecare, pe care ducîndu-l la îngropare, un altul ce-i împrumutase bani, avînd zapisul celui mort, îl ținea și nu lăsa să îngroape trupul, pînă ce nu i se va da lui datoria; și era datoria aceea de două sute de galbeni. Iar Sfîntul Donat, avîndu-și locuința aproape de casa aceluia cetățean mort, a auzit ceartă și adunare multă de popor și a zis către episcopi: "Să mergem și să rugăm pe acel împrumutător, să lase să îngroape trupul datornicului său cel mort". Iar episcopii n-au voit să meargă. Atunci a mers singur Donat acolo și văzîndu-l, aceea care rămăsese văduvă după bărbat, a căzut la picioarele lui zicînd: "Fie-ți milă de mine, omule al lui Dumnezeu, de vreme ce de îndoită primejdie sînt cuprinsă, că și de bărbat m-am lipsit și nici trupul a i le îngropa, nu mă lasă împrumutătorul. Deci, sfătuieste-l pe acela, sfînte, ca să dea celui mort slobodă îngropare, ca să nu putrezească în casă". Iar sfîntul a întrebat-o: "Știi cu adevărat cu cît este dator bărbatul tău omului

acestuia?" Răspuns-a femeia: "Domnul meu, mai înainte cu câteva zile, mi-a zis bărbatul, că i-a plătit datoria, dar zăpăsisul a rămas la împrumutător". Iar arhiereul lui Dumnezeu ruga pe împrumutător, zicînd: "Lasă, fiule, ca să îngroape trupul celui mort, iar datoria ți se va da ție după aceea". Iar împrumutătorul, fiind aspru la obicei și nedrept, nu numai că n-a ascultat, ci și cu cuvinte de necinste a ocărît pe sfînt.

Atunci sfîntul episcop, apropiindu-se de patul pe care zăcea mortul și cu mîna atingîndu-se de cel mort, a strigat, zicînd: "Ascultă, omule!" Și îndată mortul a înviat și, deschizîndu-și ochii, a zis: "Iată, eu sînt, părinte și stăpîne!" A zis către dînsul sfîntul: "Scoală-te și vezi ce vei face cu cămătarul, care spune că nu i-ai plătit datoria, căci zăpăsisul tău îl are la sine". Iar mortul ridicîndu-se în sus și toți spăimîntîndu-se de acel minunat lucru, apoi, căuțînd groaznic spre împrumutătorul său, l-a ocărît pentru minciună și i-a vădit nedreptatea lui, spunînd cînd și în ce loc i-a plătit datoria de două sute de galbeni. Și nu avea ce să mai răspundă împrumutătorului, ci stătea tremurînd și tăcea ca un mut. Iar omul cel ce înviase, cerîndu-și înapoi zăpăsisul său de la împrumutător și luîndu-l în mîini, l-a rupt, șezînd pe pat. Apoi, căuțînd la arhiereu, i-a zis: "Bine că m-ai deșteptat, dreptule, pentru vădirea păcătosului acestuia! Deci, poruncește-mi mie ca iarăși să adorm".

Și i-a zis sfîntul: "Mergi în odihna ta, fiule, de vreme ce acum te-ai liberat de zăpăsisul tău". Și îndată omul acela a adormit iarăși cu somnul morții. Și toți cei ce au văzut acea înfricoșată minune și au auzit despre aceea, au preamărit pe Dumnezeu și s-au minunat de puterea cea mare a plăcutului lui Dumnezeu.

În timpul zăbovirii aceluia Sfînt Donat, în Constantinopol nu a plouat și a fost secetă; deci, prin rugămîntea împăratului, a ieșit sfîntul afară din cetate, rugînd pe Dumnezeu, ca să trimită ploaie pămîntului cel uscat. Și îndată s-a vărsat o ploaie atît de mare încît poporul zicea: "Iată al doilea potop va fi". Iar împăratului îi părea rău de Sfîntul Episcop Donat, că se va îmbolnăvi de ploaia cea fără de măsură, fiind numai într-o haină. Însă, cînd s-a întors în curtea împărătească, s-au văzut hainele pe el desăvîrșit uscate și nici urmă de umezeală avînd; pentru că nici o picătură de ploaie n-a picat pe el și foarte mult s-au minunat toți. Iar împăratul se veselea de un plăcut al lui Dumnezeu ca acesta, mulțumind lui Dumnezeu că în zilele împărăției sale a trimis Domnul pe un luminător ca acesta al lumii și făcător de minuni.

Și după multe vorbiri cu dînsul, l-a liberat la scaunul său și i-a dat toată îndestularea spre zidirea și înfrumusețarea bisericii celei noi, pe care voia sfîntul să o ridice la locul zis mai sus.

Mergînd într-ale sale, Sfîntul Donat, a zidit o biserică prea-frumoasă cu cheltuiala împăratului, unde însuși și-a gătit într-însa mormînt. Apoi ajungînd la bătrînețile cele desăvîrșite, s-a dus către Domnul, ca să stea înaintea Lui în ceata Sfinților Ierarhi și să slăvească pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Cel de toți sfinții slăvit, în veci. Amin.

Sfîntul Ignatie Briancianinov, Episcop de Stavropol (30 aprilie)

Acest mare dascăl al rugăciunii lui Iisus s-a născut în anul 1807, dintr-o familie de nobili ruși, în provincia Vologda. Din botez s-a numit Dimitrie. De mic se arăta foarte înțelept și evlavios, iubind mai ales liniștea, rugăciunea, slujbele Bisericii și citirea cărților sfînte.

În urma unei boli, tînărul Dimitrie părăsește lumea și, în anul 1826 intră în nevoința monahală, sub povățuirea fericitului stareț Leonida. Pentru smerenia și ascultarea lui, tînărul nevoitor era iubit de toți părinții din mănăstire.

În anul 1828 se stabilește, împreună cu starețul său, în obștea Mănăstirii Obtina, o vestită sihăstrie a Rusiei pravoslavnice din secolul XVIII. Primind tunderea monahală sub numele de Ignatie, a ajuns

egumen la Mănăstirea Lapov. Apoi este numit stareț la Mănăstirea Sfântul Serghie, aproape de Petersburg, unde a înnoit în întregime viața duhovnicească și a crescut mai mulți fii sufletești.

Dobîndind darul lacrimilor, al smereniei și al sfintei rugăciuni cea din inimă, Cuviosul Ignatie a adunat în jurul său multe suflete cu viață aleasă, arzînd ca o făclie nestinsă în mijlocul lor, fiind căutat de toți ca un mare dascăl al rugăciunii lui Iisus. Încă a scris cu mare înțelepciune și cîteva cărți de zidire duhovnicească, arătînd tuturor calea dobîndirii sfintei rugăciuni a inimii.

În anul 1857 a fost hirotonit episcop de Stavropol, un oraș din Caucaz. Însă, după patru ani, din cauza bolii se retrage iarăși la liniște, devenind doctor iscusit de suflete, căutat de mulți fii.

La 30 aprilie, 1867, își dă duhul în mîinile Domnului, lăsînd în urmă numeroși ucenici. Pentru sfințenia vieții lui, Sfîntul Ierarh Ignatie a fost canonizat în anul 1988 de Biserica Ortodoxă Rusă, cu zi de prăznuire tot la 30 aprilie.

~ Sfârșit ~